DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP VOOR GESLACHT- EN WAPENKUNDE

1977

93 STE JAARGANG

INHOUD

1977

Bestuursberichten 57-59; 89; 145, 146; 221, 222; 313-315; 429, 430
Jonkheer Herman Trip 27 december 1890-22 juli 1977, door Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg . 222, 223
Jaarverslag 1976 223-225
Notulen van de Algemene Ledenvergadering, gehouden zaterdag 27 november 1976 in de Gemeentelijke Archiefdienst te Leiden . . . . . 90—92
Notulen van de Algemene Ledenvergadering, gehouden zaterdag 18 juni 1977 in Restaurant Seidel te Vollenhove 285-288
Aanwinstenlijst der bibliotheek 92-100
Greidanus, Mr. G. J. J. van Wimersma, De oudere generaties Rebel 100-109
Ham, W. A. van, Een „genealogie" van de heren en markiezen van Bergen op Zoom hersteld (geïll.) 164-169
Heynis-Renssen, E. D. en Jr. Mr. R. C. C. de Savornin Lohman, Het geslacht Rens(s) en te Doetinchem en Doesburg (geïll.) 430-439
Lange, C. E. ten Houte de, Iets over het wapen De Lange en de wapens der aangehuwde geslachten (geïll.) 414-421
Lange, Dr. P. W. de en Mr. E. van Weel, Het voorgeslacht van de „Alkmaarse" De Lange's (geïll.) 315-414
Mac Lean, Dr.' J., Balfour (geïll.) . . . . . 146'164: 181-203
Lohman, Jhr. Mr. R. C. C. de Savornin, zie: E. D. Heynis-Renssen.
Quarles van Ufford, Jhr. H., De afkomst van het geslacht Quarles (geïll.) . . . . . 59—82
Roemeling, Drs. 0. D. J., Enkele adellijke geslachten in Drenthe in de Middeleeuwen (geïll.) . . 225-278
Rijn, W. A. van, De afstamming van de Rotterdamse koopman Willem Barentsz. Rees 288-292
Schutte, Mr. O., Vervolg op de Catalogus der zegelstempels, berustende in het Koninklijk Penningkabinet en enige andere verzamelingen (geïll.) . . . . . 1—49
Schutte, Mr. O., Stijl (geïll.) 293-297
Weel, Mr. E. van, zie: Dr. P. W. de Lange.
Wijnaendts van Resandt, W., Losse aantekeningen uit allerlei archieven (aflevering I) 297-301
Boekbespreking . . . . . 119-122, 171, 172; 206—208; 283, 284; 305, 306; 426, 427; 442-447
Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften, door Tha. J. van Alff . . . 83-88; 208—215; 448-451
Lexicografisch Naamregister door Dra. W. E. Smelt 453-461

Korte mededelingen:

Adelsgunst 109.
Twee maal Dirck van 's Gravenweert 109-111; 203, 204.
Het wapen van het geslacht Van Beest, later Van Voorst van Beest 111, 112.
De herkomst van het Deventer geslacht Jordens 112, 113.
Rabbijn Salomo Joseph Rosenbach 113.
Het wapen der gemeente Axel (geïll.) 113, 114.
Het wapen voor de polder Oudshoorn (geïll.) 114.
Het wapen voor de nieuwe gemeente Hulst (geïll.) 114-116.
Het wapen voor de nieuwe gemeente Goes (geïll.) 116.
Het wapen der gemeente Tubbergen 116.
Het wapen der gemeente Bennebroek (geïll.) 117.
Het wapen der gemeente Oostburg (geïll.) 117, 118.
Het wapen van het waterschap Wieringerwaard (geïll.) 118.
Het wapen der gemeente Sas van Gent (geïll.) 169, 170, 278.
Het wapen van het waterschap Reiderzijlvest (geïll.) 170, 171.
Quarles en Allot 203.
Het wapen van de Johanniter Orde in Nederland (geïll.) 204.
Het wapen der gemeente Loenen (geïll.) 204, 205.
Het wapen van de gemeente Vinkeveen en Waverveen (geïll.) 279.
Het wapen van de polder Oostzaan (geïll.) 279, 280.
Het nieuwe wapen van de provincie Drenthe (geïll.) 280-282.
Wijziging van het wapen van de gemeente Ten Boer 282.
Het wapen van het waterschap Kromme Rijn (geïll.) 282, 283.
De heren van Bosinchem (Beusichem) 302-304.
Het wapen van de nieuwe gemeente Sint-Pancras (geïll.) 305.
Het wapen van de gemeente Berlicum (geïll.) 305.
Adeldom gaat niet over op adoptiefkinderen 421-423.
Gekwartileerde wapenschilden in de veertiende eeuw 424-426.
Het gewijzigde wapen van de gemeente Haarlem (geïll.) 440—442.

Vragen en antwoorden:

Alary 123, 124.
Armstrong 428.
Arntsz 172.
Barkey 49, 50, 172, 173.
Beek, van der 174.
Benthem, van 451.
Bergen, van 49, 50, 172, 173.
Bloteling (h) 50.
Breithaupt 452.
Busbach, Butzbach, Van Bus(s) chbach 50, 51.
Camphuijsen 49, 50, 172, 173.
Champinjon 56.
Commenes 428.
Co01 122.
Cordua, de 451.
Croix, de la 56.
Dall, ten 175.
Dannenberg 452.
Davidson 452.
Desbordes 123, 124.
Dorp, van 175, 176.
Eck, van 51.
Flud(d) t 307.
Greve 176.
Hambeu(c)k(en) 49, 50, 172, 173.
Havick 452.
Heu(d)t (Huedt), van 177.
Hoenselaer 176.
Hooft 177.
Hoogerwaert 5 1.
Huedt (Heu(d)t), van 177.
Koorneef 177, 178.
Koppers 178.
Lagerweij 178, 179.
Leydecker 5 1.
Linden, Smit van 307.
Linden, van der 53, 54.
Lis, van (der) 179.
Lupke 178.
Middachten, van 179, 180.
Mulder 51, 52.
Munnickhof (Nunninckhof) 428.
Munter 122.
Neve, de 52, 53.
Nunninckhof (Munnickhof) 428.
Palsma, 180.
Paridon 175, 176.
Pesser 56.
Poel, van der 306, 307.
Polder, van de 307.
Rees, van 174.
Rensing 312.
Ringelenbergh, van 307.
Rusting 180.
Rijnberck, van 53.
Schellag, van 307.
Schregardus 53, 54.
Smit van Linden 307.
Someren van Vrijenes, van 215-220, 307.
Stachouwer 54.
Strick 124-144, 307—310.
Sunen (Suningh) 310.
Swabe, de 54, 55.
Sweserengh (Sweserijn), van 307.
Ticquet 55, 56.
Tremblay 123, 124.
Uyttenbroeck 310-3 12.
Verhaven 56.
Viervant 3 12.
Visser 175.
Vonck 53.
Vrijenes, van Someren van 215-220, 307.
Wierdels 180.
Onbekende wapens 56.
Onbekend wapen (Beemster ?) 312.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. O. Schutte, *p./a. Zeestraat 71 b, 's-Gravenhage.*

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 50,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, *gelieve* men te richten tot de Secretaris Mevrouw J. Barones van Dedem-Weyschedé, *Laan van Koot 43, Wassenaar.*

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, conservator van het Genootschap, *Bleyenburg 5,* 's-Gravenhage.

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening *no.* 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 1 XCIVe Jaargang **januari 1977**

Vervolg op de Catalogus der zegelstempels, berustende in het Koninklijk Penningkabinet en enige andere verzamelingen,

samengesteld door **Mr.** O. Schutte.

Dat er reeds vijf jaren na het verschijnen van de „Catalogus der zegelstempels berustende in het Koninklijk Penningkabinet en enige andere verzamelingen" [1]) een vervolg op deze catalogus, die van voldoende omvang is om publicatie te rechtvaardigen, kan verschijnen, heeft twee oorzaken. Aan de ene kant hebben een aantal particulieren gemeend, dat hun verzamelingen zegelstempels het best bijeen konden blijven door overdracht aan het Penningkabinet: dit betreft onder andere die van de geslachten *Martens van Sevenhoven* en *Merens.* Daarnaast is de gemeenten en waterschappen erop gewezen [2]), dat zij hun niet meer in gebruik zijnde zegelstempels — en dit gebruik is zo langzamerhand zeer beperkt — indien er geen museum of oudheidkamer ter plaatse is om deze te bewaren, beter kunnen overdragen aan het Penningkabinet, waardoor het behoud ervan gegarandeerd is. Hieruit zijn talrijke aanwinsten betreffende de lagere overheid geresulteerd.

Aangezien in dit Vervolg op de Catalogus dezelfde indeling is gevolgd als in de Catalogus, behoren bijna alle nummers dan ook in de hoofdstukken 11, Overheid in Nederland en de koloniën, en VI, particulieren.

Bij het samenstellen van de Catalogus heb ik gezocht naar een terminologie, die aan de ene kant aansluit bij die, welke gebruikelijk is bij het beschrijven van zegels. Aan de andere kant moet men zich realiseren, dat bij een stempel — anders dan bij een zegel — wel bepaalde tekens of merken kunnen voorkomen op de „zijkant". Ik heb daarom de woorden „randschrift" en „kantschrift" welbewust vermeden en gebruik liever — in overeenstemming met hetgeen in de numismatiek gebruikelijk is — „omschrift" voor de tekens aan de buitenste rand van het zegelvlak en „rand" voor de dikte of zijkant van het stempel. „Afsnede" ten slotte is het segment van de benedenhelft van het zegeloppervlak, gevormd door een horizontale lijn en een deel van de buitenste rand of de binnenrand van het omschrift [3]).

Voor de overige gegevens betreffende indeling, types, afkortingen enz. moge ik verwijzen naar de inleiding op de Catalogus. KB staat voor Koninklijke Bibliotheek.

Van verschillende zijden werden verbeteringen en aanvullingen op de Catalogus ontvangen, die hier eerst mogen volgen [4]).

14. Tent.: Exposition commémorative du cent cinquantenaire de la cour des comptes, hôtel de Rohan, Paris, 1957, cat. nr. 819.
33. Tent.: Nederland-Suriname, Maritiem museum Prins Hendrik, Rotterdam, 1962, cat. nr. 227.
39-40. Lees: IJzer i.p.v. koper.

1) De Ned. Leeuw jrg. 1971, kol. 329-383 en 386427.

2) Brief van de Minister van Binnenlandse zaken aan de colleges van gedeputeerde staten der provinciën van 4 april 1972, dir. B.B., Afd. W. en B., nr. B72/671.

3) Vgl. de bespreking van de „Catalogus" door Mr. E. C. M. Leemans-Prins, in: Nederlands Archieven Blad jrg. 1976, pag. 130-134.

4) De reden, dat de stempels van de Rijksarchieven in Groningen en Limburg niet konden worden beschreven kwam voort uit het feit, dat geen oplossing gevonden kon worden voor de technische kant van de beschrijving.

43. Tent.: Nederland-Suriname, Maritiem museum Prins Hendrik, Rotterdam, 1962, cat. nr. 228.

143. Lees: Litt.: Bulletin Oudheidkundige Bond 1916, pag. 145, nr. 5. Tent.: Le roi Louis-Napoléon et la Hollande de son époque, Institut Néerlandais, Paris, 1959, cat. nr. 148, en Rijksmuseum, Amsterdam, 1959, cat. nr. 169.

441. Lees: Plaatselijk bestuur van Beringhen (Z.-Br.). XIXa.

489. Het opschrift luidt: qof en alef (Kewer Awot = het graf der vaderen) en za'in za'in (Zierikzee). Het stempel zal daarom van de Joodse begraafplaats te Zierikzee geweest zijn [5]. De afbeelding was verkeerd om geplaatst en volgt daarom hierbij in de goede stand:

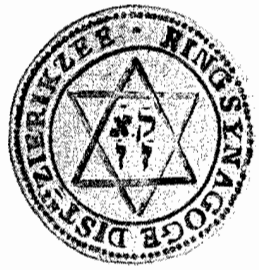

A f b. 5. Ringsynagoge te Zierikzee (cat. nr. 489), omgekeerd afgebeeld, ware grootte.

491. Carolus de Ulsinis, mede ten gebruike van de Meierij van Ham. XVII.
Het omschrift dient te luiden: S(igillum) + CA(roli) + DE + VLSINIS + A(tqu) E + AD + VSVM + MAIORIE + DE + HAM0 + [6].

501. Liefdadigheid van Notre-Dame des Ardents te Arras. Omschrift: SIGILLUM.CHARITATIS.A(r)DENTIVM + [6].

505. Zie nr. 506.

506. Kapittel van St. Etienne te Troyes. XV (B ?).
Omschrift: SIGILLVM CAPITULI B (eat) 1 STEPHANI TREC (as) 1 (n) 1. Vgl. Douët d'Arcq, nr. 7348. Aangezien een zelfde stempel in het bezit is van de heer H. J. Zuidervaart te Noordlaren (Gr.), wordt het bestaande vermoeden, dat het hier om een copie gaat, bevestigd. Gezien dezelfde herkomst zijn dan ook de nrs. 505 en 679 hoogstwaarschijnlijk copieën.

520. Ds. Jacob Bolwerk en Petronella Agnes Pasques de Chavonnes. XVIIIa.

575 en 591. De stempels zijn verwisseld: 575 is het wapen Ferrand, 591 het wapen Dusauzet [7].

666. Jhr. Jan Willem Janssens, baron de l'Empire (met wapen: Rees) en Anna Barbara Balneavis. XVIIId.
Litt.: De Ned. Leeuw jrg. 1974, kol. 229.

679. Zie nr. 506.

681. Pieter Koumans Smeding. XIX b.
Pieter Koumans Smeding, geb. Leeuwarden 15 nov. 1791, zeehandelaar, agent Nederl. Handel Mij., lid provinciale staten van Friesland, ridder Ned. Leeuw (1840), † Leeuwarden 6 maart 1854 [De Vrije Fries deel LIII (1973), pag. 25].

5) Vriendelijke mededeling van de heer K. A. Citroen te Amsterdam.
6) Revue belge de numismatique et de sigillographie jrg. 1972, pag. 214.
7) R. T. Muschart in: De Ned. Leeuw jrg. 1937, kol. 128.

735. Lees: yod, yod, nun [5].

774. Litt.: Catalogus van penningen, munten en aanverwante voorwerpen in het West-Friesch Museum te Hoorn, 1932.

De stempels van het Centraal Bureau voor Genealogie werden in bruikleen gegeven aan het Penningkabinet. Bij al deze stempels kan daarom vermeld worden:

In de kantlijn: KPK i.p.v. CBvG.

Herkomst: bruikleen van het Centraal Bureau voor Genealogie 1972.

11. Overheid in Nederland en de koloniën.

b. Republiek der Verenigde Nederlanden (1579-1795).

786. Gecommitteerden's lands van Buren. XVIII B.
KPK Cartoucheschild; wapen: in keel een beurtelings gekanteelde dwarsbalk: boven het schild een kroon van vijf bladeren; omschrift: GECOMMITTEERDEN 'S LANDS VAN BUREN. +.
Koper zonder heft. Rond, ø46, h. 12. Herkomst: overdracht van het Polderdistrict Nederbetuwe 1974. Inventarisnr.: 1974 - 66.

787. Franekeradeel. XVIII b of c.
KPK Cartoucheschild; wapen: een schuinbalk beladen met één en vergezeld van twee rozen: boven het schild een kroon van drie grotere en twee kleinere bladeren.
Koper met houten heft, gevat in een houten heft. Rond, ø35, h. 107. Herkomst: bruikleen van de gemeente Franekeradeel 1972. Inventarisnr.: 1972 - 163.

Afb. 13. Schepenbank van Holset, Vaals en Vijlen (cat. nr. 788).
Omgekeerd afgebeeld, ware grootte.

788. Schepenbank van Holset, Vaals en Vijlen. 1659.
KPK Een bisschop en ter weerszijde de cijfers 16 en 59; omschrift: S(igillum). CURIÆ IN HOLSETH VAELS ET VILEN, gevolgd door een omgewende leeuw.
Zilver met handgreep in houten heft. Rond, ø36, h. 114. Herkomst: bruikleen van de gemeente Vaals 1972. Inventarisnr.: 1972 - 160.

789. Schepenbank van Holset, Vaals en Vijlen. 1711.
KPK een bisschop en ter weerszijde van zijn hoofd de cijfers 17 en 11; omschrift: S(igillum). CURIÆ IN HOLSETH VAELS ET VILEN, gevolgd door een leeuw.
Koper met houten heft. Rond, ø 28, h. 83. Herkomst: bruikleen van de gemeente Vaals 1972. Inventarisnr.: 1972 - 161.

790. Laren (N.-H.). XVIIId.
KPK Wapen: een omgekeerde S; om het schild guirlandes en

erboven een kroon van drie bladeren en twee parels: omschrift: LAAREN IN GOOYLAND.
Koper met houten heft. Ovaal, 25 x 23, h. 65. Herkomst: bruikleen van de gemeente Laren 1972. Inventarisnr. 19'72 - 271.

791. Terheijden. XVIII B(?).

KPK Een heilige (Antonius), in de linkerhand een opengeslagen boek, staande op een grond en achter hem een naar links gewend varken: omschrift: SIGILLUM TERHEIDENSE.
Zilver met houten heft. Ovaal, 30 x 26, h. 108. Herkomst: overdracht van de gemeente Terheijden 1972. Inventarisnr. : 1972 - 148.

c. Bataafse Republiek (1795-1806).

792. Hoge militaire vierschaar. 1801.

KPK Type II; omschrift: HOOGE + MILITAIRE + VIERSCHAAR +. Op de rand een inkeping voor de richting+
Koper met houten heft. Rond, ø 28, h. 88. Herkomst: geschenk M. G. H. A. de Graaff (afkomstig uit de boedel van mr. H. H. A. de Graaff) 1972. Inventarisnr.: 1972 - 340.

793. Marine te Amsterdam. 1802.

NL Ovaal schild met wapen volgens type II; erachter twee gekruiste ankers: op de afsnede AMSTERDAM; omschrift op banderol: MARINE.
Koper met houten heft. Ovaal, 28 x 27, h. 95. Herkomst: collectie Krüsemann.

794. Commissarissen tot de waterschepen van het eiland Marken. 1802.

NL Ovaal schild met wapen volgens type II; erachter twee gekruiste ankers; omschrift: COMMISSARISSEN TOT DE WATERSCHEPEN VAN '(he)T EYLAND MARKEN +.
IJzer met ivoren heft. Rond, ø 31, h. 88. Herkomst: collectie Krüsemann.

795. Nationale bibliotheek der Bataafse republiek. 1798.

KB Type I; op de afsnede: DER BATAAFSCHE REPUBLIEK: omschrift: NATIONALE BIBLIOTHEEK. Op de rand een ster voor de richting.
Koper met houten heft. Rond, ø 27, h. 68.

796. Hof van Holland. XVIII d.

KPK In goud een leeuw: omschrift: CURIA + HOLLANDIÆ. + .
Koper (heft ontbreekt). Ovaal, 35 x 28, h. 23. Herkomst: geschenk J. K. H. de Roo van Alderwerelt 1972. Inventarisnr.: 1972 - 6.

797. Polderdistrict Nederbetuwe. 1798.

KPK Type I; omschrift: POLDER DISTRICT-NEDERBETUWE.
Inktstempel. Koper met houten heft. Ovaal, 35x 28, h. 102. Herkomst: overdracht van het Polderdistrict Nederbetuwe 1974. Inventarisnr. : 1974 - 67.

798. Vaals. XVIII d.

KPK Opschrift: R (épublique) : F(rançaise) / CONSEIL / MUNICIPAL / DE VAELS, waaronder twee gekruiste takken: omschrift: DEP (artemen) T. DE LA MEUSE INF (érieur) E. + ARROND (issemen) T. DE MAASTRICHT +.
Inktstempel. Koper met houten heft. Ovaal, 38 x 31, h. 114, Herkomst: bruikleen van de gemeente Vaals 1972. Inventarisnr. 1972 - 162.

d. Koninkrijk Holland (1806-1810).

799. Koninkrijk Holland. 1806.

KB Type VII, maar zonder de helm op het schild en in plaats van de Orde van de Unie de Koninklijke orde van verdienste aan een lint; omschrift: EENDRAGT MAAKT MAGT.
Koper met houten heft. Ovaal, 33 x 28, h. 70.

800. Directeur-generaal der wetenschappen en kunsten. 1806.

KB Type 111; omschrift: DIRECTEUR GENERAAL DER WETENSCHAPPEN EN KUNSTEN.
Koper met houten heft. Rond, ø 39, h. 87.

801. Secretaris-archivist der wetenschappen en kunsten. 1806.

KB Type 111; omschrift: SECRETARIS ARCHIVIST DER WETENSCHAPPEN EN KUNSTEN + .
Koper met houten heft. Rond, ø 38, h. 97.

802. Directeur-generaal der wetenschappen. 1807.

KB Type VI; omschrift: DIRECTEUR GENERAAL DER WETENSCHAPPEN +.
Koper met houten heft. Ovaal, 37 x 32, h. 72.

803. Directeur-generaal der schone kunsten. 1807.

KB Type VI; omschrift: DIRECTEUR GENERAAL DER SCHOONE KUNSTEN +.
Koper (heft ontbreekt). Ovaal, 38 x 34, h. 20.

804. Koninklijke bibliotheek. 1806.

KB Een natuurlijke adelaar op een bliksemschicht en een borstschild volgens type II; achter de adelaar twee gekruiste scepters, die aan de rechterzijde overtopt met een handje, die aan de linkerzijde met een leeuw volgens het borstschild en een verticaal geplaatst zwaard; om de adelaar een keten met rechts het kruis van het Legioen van Eer, links het Gulden Vlies; het geheel geplaatst op een mantel, gedekt door een Franse koninklijke kroon: omschrift: KONINGLI JKE BIBLIOTHEEK.
Koper met houten heft. Ovaal, 32 x 27, h. 95.

805. Koninklijke bibliotheek. 1806.

KB Type 111; omschrift: KONING (lijke) : BIBLIO (theek) :. Inktstempel. Koper met houten heft. Ovaal, 28 x 25, h. 75.

806. Hof van justitie over het voormalige departement Holland. 1808.

KPK Type 111; omschrift: HOF VAN IUSTITIE OVER HET VOORMALIG DEPARTEMENT HOLLAND. +. Op de huls gemerkt met het merk van het departementale waarborgkantoor 's-Gravenhage, A (drianus) W (egman), jaarletter a en (zilver van) 10 (penningen).
Zilver met houten heft. Ovaal 37 x 30, h. 94. Herkomst: geschenk J. K. H. de Roo van Alderwerelt 1972. Inventarisnr.: 1972 - 7.

807. Hoge vierschaar van stad en lande van Breda. 1806.

KPK Type VII; omschrift: HOOGE VIERSCHAAR DER STAD EN LANDE VAN BREDA + .
Koper met houten heft. Ovaal, 40 x 34, h. 72. Herkomst: overdracht van het Ministerie van justitie (afkomstig van de rechtbank te Breda) 1972. Inventarisnr.: 1972 - 18.

808. Substituut-fiscaal over de middelen te lande, hoofdofficier der stad Gorinchem en van den lande van Arkel. 1806.

KPK Type III; omschrift: SUBSTITUT FISCAAL OVER

DE MIDDELEN TE LANDE +/ HOOFD OFFIC(ier). DER STAD GORINCHEM EN LANDE VAN ARKEL +.
Koper met houten heft. Rond, ø 31, h. 78. Herkomst: geschenk J. K. H. de Roo van Alderwerelt 1972. Inventarisnr.: 1972 - 8.

e. Keizerrijk Frankrijk (1810-1813).

809. Président de la cour d'assises du département de l'Issel supérieur. 18 10.
KPK Type IX; omschrift: PRESIDENT COUR D'ASSISES DEP (artemen) T. ISSEL-SUPERIEUR + . Op de rand een inkeping voor de richting.
Koper met houten heft. Rond, ø 29, h. 103. Herkomst: geschenk J. K. H. de Roo van Alderwerelt 1972. Inventarisnr.: 1972 - 9.

810. Beerta. 1810.
KPK Type VIII; omschrift: MAIRIE DE BEERTA. / (DEP (artemen) T. DE L'EMS OCCIDENTAL).
Koper (heft ontbreekt). Rond, ø 33, h. 21. Herkomst: overdracht van de gemeente Beerta 1972. Inventarisnr.: 1972 - 188.

811. Tribunal de commerce à Breda. 1810.
KPK Type VIII; omschrift: + TRIBUNAL DE COMMERCE BREDA +/DEUX-NETHES. Op de rand een inkeping voor de richting.
Inktstempnel. Koper met houten heft. Rond, ø 35, h. 111. Herkomst: overdracht van het Ministerie van justitie (afkomstig van de rechtbank te Breda) 1972. Inventarisnr.: 1972 - 19.

812. Tribunal première instance à Leyde. 1810.
KPK Type VIII; omschrift: TRIBUNAL IRE. INSTANCE A LEYDE / + B (ouches). DE LA MEUSE +.
Koper (heft ontbreekt). Rond, ø 33, h. 28. Herkomst: geschenk van mr. W. W. van Valkenburg 1972. Inventarisnr.: 1972 - 485.

f. Soevereine staat der Verenigde Nederlanden (1813-1815).

813. Vorstelijke bibliotheek. 18 14.
KB Type X (Engelse schildvorm) ; omschrift: VORSTELYKE BIBLIOTHEEK +.
Koper met houten heft. Rond, ø30, h. 84.

814. Vorstelijke bibliotheek. 18 14.
KB Type X (Engelse schildvorm) ; omschrift: VORSTELYKE BIBLIOTHEEK +.
Koper met houten heft. Ovaal, 28 x 24, h. 87.

g. Koninkrijk der Nederlanden (sedert 1815).

815. Kanselarij van de Militaire Willemsorde. XIX a.
KNO Opschrift: KANSELARY / VAN DE / MILITAIRE / WILLEMS ORDE.
Inktstempel. Koper met houten heft. Rond, ø37, h. 118.

816. Kanselarij van de Militaire Willemsorde, XIX A.
KNO Type XII; omschrift: MILITAIRE WILLEMS ORDE / KANSELARY.
Koper met houten heft. Rond, ø36, h. 120.

817. Kanselarij van de Orde van de Nederlandse Leeuw. XIX a.
KNO Type XI, maar de blokjes liggend: omschrift: ORDE VAN DEN NEDERLANDSCHEN LEEUW / KANSELARY.
Koper (heft ontbreekt). Rond, ø 30, h. 15.

818. Kanselarij der beide orden. XIX A.
KNO Type XI; omschrift: KANSELARIJ DER BEIDE ORDEN.. Op de achterzijde een streep voor de richting.
Koper met houten heft. Rond, ø 30, h. 108.

819. Kanselarij der beide orden. XIX A.
KNO Type XI; omschrift: KANSELARIJ DER BEIDE ORDEN..
Koper met houten heft. Rond, ø 20, h. 74.

820. Kanselarij der beide Nederlandse orden. XIX B.
KNO Type XII; omschrift: KANSELARIJ DER BEIDE NEDERLANDSCHE ORDEN + / in tegengestelde richting:) TE.
Het omschrift is versneden; de oorspronkelijke text is onbekend. Koper zonder huls. Rond, ø38, h. 4.

821. Kanselarij der beide orden. XIX a.
KNO Opschrift: KANSELARIJ / DER / BEIDE ORDEN. Inktstempel. Koper met houten heft. Rond, ø36, h. 114.

822. Kanselarij der beide orden, later der Nederlandse orden. XIX A.
KNO Type XII; omschrift: KANSELARIJ DER NEDERL(andsche) . ORDEN (oorspronkelijk: BEIDE ORDEN (?)/ KANSELARY) .
Koper met houten heft, Rond, ø 34, h. 103.

823. Kanselarij der Nederlandse orden. XX b.
KNO Type XIII; omschrift: KANSELARIJ DER NEDER-- LANDSCHE ORDEN +. Op het heft een knop voor de richting.
Koper met houten heft. Rond, ø30, h. 116.

824. Gezantschap. XIX a.
KPK Type XI (Engelse schildvorm) ; omschrift: NEDERLANDSCH GEZANDSCHAP. Op de rand een gegraveerd hart voor de richting.
Het stempel is waarschijnlijk afkomstig van Jacob Boreel (1777—1833), minister-resident in de beide Siciliën en Portugaal. Inktstempel. Koper met houten heft. Rond. ø34. h. 113. Herkomst: overdracht van de Kanselarij der Nederlandse orden 1972 (aan welke instelling overgedragen door jhr. W. Boreel). Inventarisnr. :1972 - 140.

825. Koninklijke Bibliotheek, XIX A.
KB Opschrift: KONINKL(ijke) . /BIBLIOTHEEK / TE 'S HAGE.
Inktstempel. Koper (heft ontbreekt). Rond, ø28, h. 22.

826. Koninklijke Bibliotheek. XIX.
KNO Opschrift: Koninklijke / Bibliotheek /te 's Hage.
Inktstempel. Draaibaar koper in koperen standaard met stempelkussen en houten heft gemonteerd. Rechthoekig, 28 x 15, h. 170.

827. Kcminklijke Bibliotheek. XX.
KB Type XI; omschrift: KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK.
Inktstempel. Koper met houten heft. Ovaal, 31 x 26, h. 107.

828 — 829. Nationale bibliotheek. 1940.
KB Type XI; omschrift: NATIONALE BIBLIOTHEEK. Op het heft een knop voor de richting.
2 exemplaren. Koper met houten heft. Ovaal, 29x 26, h. 118.

830. Nationale bibliotheek. 1940.

KB Type XI; omschrift: NATIONALE BIBLIOTHEEK. Op het heft een knop voor de richting.
Inktstempel. Koper met houten heft. Ovaal, 29 x 24, h. 120.

831. Nationale bibliotheek. 1940.

KB Opschrift: NATIONALE / BIBLIOTHEEK. Op het heft een knop voor de richting.
Inktstempel. Koper met houten heft. Rond, ø 17, h. 93.

832. Koninklijk kabinet van munten, penningen en gesneden stenen. XXa.

KPK Type XIII; omschrift: KON (inklijk) . KAB (inet) . v(an). MUNT(en).(,) PENN(ingen) E N GE-SN (eden) . STEENEN +.
Koper met houten heft. Rond, ø 28, h. 113. Inventarisnr. 1976 - 462.

833. Ministerie van landbouw, visserij en voedselvoorziening. 1945,

KPK Type X111; omschrift: MINISTERIE VAN LAND-BOUW, VISSERIJ / EN VOEDSELVOORZIE-NING.
Koper (schroef afgebroken, heft ontbreekt). Rond, ø 35, h. 10. Herkomst: overdracht van het Ministerie van landbouw en visserij 1971. Inventarisnr. : 1971 - 561.

834. XX.

KPK Opschrift: C. Z. C. / 2. Op het heft een knop voor de richting.
Koper met houten heft. Ovaal, 19 x 26, h. 56. Herkomst: overdracht van het Ministerie van landbouw en visserij 1971. Inventarisnr. : 1971 - 563.

835. XX.

KPK Opschrift: C. Z. C. / 3. Op het heft een knop voor de richting.
Koper met houten heft. Ovaal, 19 x 26, h. 56. Herkomst: overdracht van het Ministerie van landbouw en visserij 1971. Inventarisnr. : 1971 - 562.

836. XX c.

KPK Een gekroonde leeuw met in de rechter voorklauw een zwaard en in de linker een pijlenbundel; omschrift: NE-DERLAND. /(19)64 met ter zijde (uitneembaar, met een schroef bevestigd) r en e. Op het heft een knop voor de richting.
Inktstempel. IJzer met houten heft. Driehoekig, 55 x 88, h. 97. Herkomst: overdracht van het Ministerie van landbouw en visserij 1971. Inventarisnr. : 1971 - 557.

837. Invoer, XX c.

KPK Opschrift: (19) 67 E (uropese) E (conomische) G (e-meenschap) ; omschrift: HOLLAND / GOEDGE-KEURD. Op het heft een plaatje met opschrift: WARTNA DEN HAAG TEL(efoon) . 608.930.
Inktstempel. Koper met houten heft. Ovaal, 48 x 63, h. 130. Herkomst: overdracht van het Ministerie van landbouw en visserij. Inventarisnr. : 1971 - 556.

838. XX.

KPK Een gekroond wapentje met een onduidelijke voorstelling, erboven een C, ter weerszijde C en D en twee takken, eronder een koe.
Koper met houten heft. Rond. ø 35, h. 121. Herkomst: overdracht van het Ministerie van landbouw en visserij. Inventarisnr. : 1971 - 560.

839. Achttienhoven. XIX c.

KPK Opschrift: GEMEENTE / ACHTTIENHOVEN; omschrift: PROVINCIE ZUID-HOLLAND +; op het heft een kras voor de richting.
Inktstempel. Koper met houten heft. Ovaal, 25x 29, h. 93. Herkomst: overdracht van de gemeente Nieuwkoop 1974. Inventarisnr. : 1974 - 377.

Af b. 14. Arcen (cat. nr. 840).
Omgekeerd afgebeeld, ware grootte.

840. Arcen. 1830.

KPK Een leeuw, waaronder op een lint: L'LINION FAIT LA FORCE: omschrift: ADMINIST(ratio) N.COMM-(una) LE.D'ARCEN. / + LIMBOURG +. Op de rand een D.
Inktstempel. Koper met houten heft. Rond, ø 37, h. 113. Herkomst: bruikleen van de gemeente Arcen en Velden 1972. Inventarisnr.: 1972 - 141.

841-842. Baarle Nassau. XX A.

KPK Wapen: drie balen; op het schild een kroon van drie bladeren en twee parels: omschrift: GEMEENTE BAARLE NASSAU / + NOORD-BRABANT +.
2 exemplaren. Koper met houten heft. Rond, ø 40, h. 130 resp. 126. Herkomst: overdracht van de gemeente Baarle Nassau 1972. Inventarisnrs.: 1972 - 157 en 158.

843. Baarn. XIX B.

KPK Wapen: in azuur een steigerend paard, aan de teugel gehouden door een ervoor geplaatste slaaf; het schild gedekt door een kroon van drie bladeren en twee parels en gehouden door twee aanziende leeuwen, eronder op een lint: VIS TEMPERATA FORTIOR: omschrift: GEMEENTE BESTUUR VAN BAARN /+ PRO-V (incie). UTRECHT +.
Koper met houten heft. Rond, ø 32, h. 98. Herkomst: bruikleen van de gemeente Baarn 1972. Inventarisnr.: 1972 - 349.

844. Baarn. XIX B.

KPK Wapen: een steigerend paard, aan de teugel gehouden door een ervoor geplaatste slaaf: het schild gedekt door een kroon van drie bladeren en twee parels en gehouden door twee aanziende leeuwen; eronder op een lint: VIS TEMPERATA FORTIOR; omschrift: GEMEENTE BESTUUR VAN BAARN /. PROV(incie). UTRECHT..
Inktstempel. Koper met houten heft. Rond, ø 34, h. 94. Herkomst: bruikleen van de gemeente Baarn 1972. Inventarisnr.: 1972 - 350.

845. Baarn. XX A.

KPK Wapen: een steigerend paard, aan de teugel gehouden door een ervoor geplaatste slaaf; het schild gedekt door een kroon van drie bladeren en twee parels en gehouden door twee aanziende leeuwen; eronder op een lint: VIS TEMPERATA FORTIOR; omschrift: GEMEENTE BESTUUR VAN BAARN /+ PROV(incie). UTRECHT +. Op de achterzijde gestempeld:

T. POPPERS & Co. / AMSTERDAM / HEEREN-GRACHT 97.
Koper met houten heft. Rond, ø 37, h. 107. Herkomst: bruikleen van de gemeente Baarn 1972. Inventarisnr.: 1972 - 351.

846. Barradeel. XIX B.

KPK Wapen: doorsneden door middel van een dijk van paalwerk: 1 in azuur een korenschoof; II een zee; het schild gedekt met een kroon van drie bladeren en twee maal drie parels: omschrift: GEMEENTE BARRADEEL.
Koper met houten heft. Rond, ø 22, h. 100. Herkomst: overdracht van de gemeente Barradeel 1972. Inventarisnr.: 1972 - 337.

847. Bedum. XIX d.

KPK Wapen: in azuur schuingekruist een latijns kruis van goud en een spade, waaroverheen een wetstafel: het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren; omschrift: GEMEENTEBESTUUR VAN BEDUM / + PROVINCIE GRONINGEN +.
Koper met houten heft. Rond, ø 38, h. 104. Herkomst: overdracht van de gemeente Bedum 1972. Inventarisnr.: 1972 - 150.

848, Berkel-Enschot-Heukelom. XX A.

KPK Wapen: in azuur drie torens naast elkaar, waaronder een ploeg: omschrift: GEMEENTE BERKEL-ENSCHOT-HEUKELOM N (oord). BR (abant) . + .
Koper met houten heft. Rond, ø 35, h. 110. Herkomst: overdracht van de gemeente Berkel-Enschot 1972. Inventarisnr. : 1972 - 154.

849. Berlicum. XX.

KPK Wapen: in azuur een beer (mannelijk varken) op een losse grond: omschrift: SIGILLUM BERLICUM (-) MENSIS. Op het heft een plaatje met opschrift: POST-HUMUS /. KON (inklijke) . STEMPELFABRIEKEN. en 44665 / 30576.
Koper met houten heft. Rond, ø 35, h. 120. Herkomst: overdracht van de gemeente Berlicum 1972. Inventarisnr.: 1972 - 232.

850. Biggenkerke. XIX A.

KPK Wapen: in azuur drie scharren, vergezeld van drie zespuntige sterren, één tussen de beide bovenste scharren, twee ter weerszijde van de onderste; omschrift: PLAATSELYK BESTUUR / VAN BIGGENKERKE.. Op de huls een gegraveerde pijl voor de richting.
Inktstempel. Koper met houten heft. Rond, ø 31, h. 97. Herkomst: overdracht van de gemeente Valkenisse 1972. Inventarisnr. : 1972 - 477.

851. De Bilt, XIX d of XX a.

KPK Wapen: een St.-Laurens-rooster van sabel. Op het heft een pijl voor de richting.
Koper met houten heft. Rond, ø 28, h. 117. Herkomst: overdracht van de gemeente De Bilt, 1973. Inventarisnr.: 1973 - 767.

852-856. De Bilt. XIX d of XX a.

KPK Wapen: een St. Laurens-rooster van sabel. Het eerste exemplaar met op de rand een pijl voor de richting, het tweede met op het heft een knop voor de richting, het derde tot en met vijfde met op het heft een knop voor de richting en een plaatje met opschrift: FIRMA R. THüRER / .UTRECHT. / L(ange). Smeestraat / .43..
5 exemplaren. Koper met houten heft. Rond, ø 29, h. 110, 114, 105, 105 en 106. Herkomst: overdracht van de gemeente De Bilt 1973. Inventarisnrs. : 1973 - 178-182.

857-861. De Bilt. XX A.

KPK Wapen: een St.-Laurens-rooster; omschrift: GEMEENTE DE BILT U(trecht).+++.
5 exemplaren. Koper met houten heft. Rond. ø 30, h. 71, 72, 69, 73 en 72. Herkomst: overdracht van de gemeente De Bilt 1973. Inventarisnrs. : 1973 - 773-777.

862. Invoer te Borculo. XX.

KPK Opschrift: BORCULO III / AFGEKEURD.
Inktstempel. IJzer met houten heft. Trapeziumvormig, 37 x 60, h. 101. Herkomst: overdracht van het Ministerie van landbouw en visserij. Inventarisnr. : 1971 - 558.

863. Drongelen c.a.. XIX B.

KPK Wapen: in azuur een rad; omschrift: GEMEENTE DRONGELEN C(um). A(nnexis). / + PROVINCIE N (oord) : BRABAND. +.
Koper met houten heft. Rond, ø 30, h. 112. Herkomst: bruikleen van de gemeente Eethen 1972. Inventarisnr.: 1972 - 142.

864. Druten. XIX A.

KPK Wapen: een dwarsbalk; het schild gedekt met een kroon van drie bladeren en twee parels: omschrift: PLAATSELYK BESTUUR VAN DRUTEN / PROVINCIE GELDERLAND.
Inktstempel. Koper met houten heft. Rond, ø 38, h. 123. Herkomst: overdracht van de gemeente Druten 1974. Inventarisnr. : 1974 - 22.

865. Druten. XIX B.

KPK Opschrift: GEMEENTE / + DRUTEN +.
Koper met houten heft. Ovaal, 18 x 22, h. 79. Herkomst: overdracht van de gemeente Druten 1974. Inventarisnr.: 1974 - 23.

866. Eethen c.a.. XIX B.

KPK Wapen: in azuur St. Maarten te paard, zijn mantel aan een hem volgende, op een kruk steunende bedelaar toewerpend, het geheel op een losse grond; omschrift: GEMEENTE EETHEN C(um). A (nnexis). / + PROVINCIE N (oord): BRABAND +. Op het heft een knop voor de richting.
Koper met houten heft. Rond, ø 31, h. 98. Herkomst: bruikleen van de gemeente Eethen 1972. Inventarisnr.: 1972 - 143.

867. Eethen. XIX d of XX a.

KPK Wapen: in azuur St. Maarten te paard, zijn mantel aan een hem volgende, op een kruk steunende bedelaar toewerpend, het geheel op een losse grond; omschrift: GEMEENTE EETHEN..
Koper met houten heft. Rond, ø 36, h. 120. Herkomst: bruikleen van de gemeente Eethen 1972. Inventarisnr.: 1972 - 144.

868. Epe. XX A.

KPK Wapen: een stappend hert op een losse grond binnen een krans van twee takken; omschrift: GEMEENTE EPE / + PROVINCIE GELDERLAND +.
Koper met houten heft. Rond, ø 34, h. 126. Herkomst: overdracht van de gemeente Epe 1974. Inventarisnr.: 1974 - 78.

869—870. Ewijk. XX c.

KPK Wapen: gevierendeeld: 1 in goud een steil-uitgeschulpte dwarsbalk: 11 in goud een in twee rijen geschaakt schuinkruis; 111 in keel, bezaaid met blokjes, een leeuw; IV in goud een dubbele adelaar: omschrift: GEMEENTE EWIJK. Op het heft een knop voor de richting.
2 exemplaren. Koper met houten heft. Rond, ø 30, h. 111. Herkomst: overdracht van de gemeente Ewijk. Inventarisnr. : 1974 - 343 en 344.

871. Geleen. XIX d.

KPK Wapen: in goud twee heiligen (Marcellinus en Petrus), gekleed in een Romeinse toga en met een nimbus om hun hoofd, houdende met de buitenste hand een zwaard en met de binnenste een met een kroon van drie bladeren en twee parels gedekt gevierendeeld schild: 1 en IV in keel een dubbelkoppig slangenkruis; 11 en III drie ringen; omschrift op banderol: GEMEENTEBESTUUR VAN GELEEN / (LIMBURG).
Koper met houten heft. Rond, ø 38, h. 116. Herkomst: overdracht van de gemeente Geleen 1972. Inventarisnr.: 1972 - 136.

872. Geleen. XIX d.

KPK Wapen: in goud twee heiligen (Marcellinus en Petrus), gekleed in een Romeinse toga en met een nimbus om hun hoofd, houdende met de buitenste hand een zwaard en met de binnenste een met een kroon van drie bladeren en twee parels gedekt gevierendeeld schild: 1 en IV in keel een dubbelkoppig slangenkruis; 11 en III drie ringen: omschrift op banderol: GEMEENTEBESTUUR VAN GELEEN / (LIMBURG).
Koper met houten heft. Rond, ø 35, h. 110. Herkomst: overdracht van de gemeente Geleen 1972. Inventarisnr.: 1972 - 137.

873. Geleen. XX A.

KPK Wapen: twee heiligen (Marcellinus en Petrus), gekleed in een Romeinse toga en met een nimbus om hun hoofd, houdende met de buitenste hand een zwaard en met de binnenste een met een kroon van zeven parels gedekt gevierendeeld schild: 1 en IV in keel een dubbelkoppig slangenkruis; 11 en 111 drie koeken: omschrift op banderol: GEMEENTEBESTUUR VAN GELEEN / LIMBURG. Op het heft een knop voor de richting.
Koper met houten heft. Rond, ø 30, h. 121. Herkomst: overdracht van de gemeente Geleen 1972. Inventarisnr.: 1972 - 138.

874. Geleen. XX A.

KPK Wapen: twee heiligen (Marcellinus en Petrus), gekleed in een Romeinse toga en met een nimbus om hun hoofd, houdende met de buitenste hand een zwaard en met de binnenste een met een kroon van zeven parels gedekt gevierendeeld schild: I en IV in keel een dubbelkoppig slangenkruis: 11 en 111 drie koeken; omschrift op banderol: GEMEENTEBESTUUR VAN GELEEN / (LIMBURG). Op het heft een knop voor de richting.
Koper met houten heft. Rond, ø 30, h. 115. Herkomst: overdracht van de gemeente Geleen 1972. Inventarisnr.: 1972 - 139.

875. Genderen. XIX B.

KPK Wapen: in azuur St. Maarten te paard, zijn mantel aan een hem volgende, op een kruk steunende bedelaar toewerpend, het geheel op een losse grond; omschrift: GEMEENTE GENDEREN / + PROVINCIE NOORDBRABANT +.
Koper met houten heft. Rond, ø 39, h. 90. Herkomst: bruikleen van de gemeente Eethen 1972. Inventarisnr.: 1972 - 145.

876. Ginneken en Bavel. XX A.

KPK Wapen: doorsneden: 1 gedeeld: a in goud een rooster, het handvat omhoog: b een koe op een grond; II in keel drie schuinkruisjes; omschrift: GEMEENTE / + GINNEKEN EN BAVEL +. Op de achterzijde gestempel: T. POPPERS & Co(mpagnie). / AMSTERDAM / HEERENGRACHT 97.
Koper met houten heft. Rond, ø 36, h. 106. Herkomst: overdracht van de gemeente Nieuw-Ginneken 1972. Inventarisnr.: 1972 - 159.

877. Grathem. XIX d.

KPK Wapen: een bisschop met in zijn rechterhand een miskelk en in zijn linker- een kromstaf en aan zijn voeten een schild (gevierendeeld met in elk kwartier een leeuw) ; omschrift: GEMEENTE-BESTUUR VAN GRATHEM / + LIMBURG +.
Inktstempel. Koper met houten heft. Rond, ø 36, h. 89. Herkomst: Overdracht van de gemeente Grathem 1972. Inventarisnr.: 1972 - 135.

878 Groningen. XIX B.

KPK Wapen: in goud een dubbele adelaar zonder tongen; borstschild: een dwarsbalk van sinopel; het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren; schildhouders: twee natuurlijke adelaars met geopende, neerwaarts gerichte vlucht; het geheel geplaatst op een arabesk: omschrift: GEMEENTEBESTUUR VAN GRONINGEN.
Koper met houten heft. Rond, ø 37, h. 110. Herkomst: overdracht van de gemeente Groningen 1972. Inventarisnr.: 1972 - 194.

879. Groningen. XX a.

KPK Wapen: in goud een dubbele adelaar zonder tongen: borstschild: een dwarsbalk van sinopel; het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren; schildhouders: twee natuurlijke adelaars met geopende, neerwaarts gerichte vlucht; het geheel geplaatst op een arabesk: omschrift: GEMEENTEBESTUUR VAN GRONINGEN.
Koper met houten heft. Rond, ø 38, h. 110. Herkomst: overdracht van de gemeente Groningen 1972. Inventarisnr.: 1972 - 195.

880. Groningen. XX A.

KPK Wapen: in goud een dubbele adelaar zonder tongen: borstschild: een dwarsbalk van sinopel; het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren; schildhouders: twee natuurlijke adelaars met geopende, neerwaarts gerichte vlucht; het geheel geplaatst op een arabesk: omschrift: GEMEENTEBESTUUR VAN GRONINGEN. Op het heft een plaatje met opschrift: DER / + VAN WOUDE / T(elefoon). 24321, en omschrift: GRONINGER / STEMPELFABR(iek) . .
Koper met houten heft. Rond, ø 36, h. 109. Herkomst: overdracht van de gemeente Groningen 1972. Inventarisnr.: 1972 - 196.

881. Groningen. XX A.

KPK Wapen: in goud een dubbele adelaar zonder tongen; borstschild: een dwarsbalk van sinopel; het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren; schildhouders: twee natuurlijke adelaars zonder tong met geopende, neerwaarts gerichte vlucht; het geheel geplaatst op een arabesk; omschrift: GEMEENTEBESTUUR / GRONINGEN. Op de achterzijde ingeslagen VUGA en op het heft ingeponst 10.
Koper met houten heft. Rond, ø 39, h. 89. Herkomst: overdracht van de gemeente Groningen 1972. Inventarisnr.: 1972 - 197.

882. Groningen. XX c.

KPK Wapen: een dubbele adelaar zonder tongen: borstschild: een dwarsbalk van sinopel; het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren; schildhouders: twee natuurlijke adelaars zonder tong met geopende, neerwaarts gerichte vlucht; het geheel geplaatst op een voetstuk; om-

schrift: GEMEENTEBESTUUR VAN GRONINGEN +. Op het heft een knop voor de richting.

Koper met houten heft. Rond, ø 37, h. 119. Herkomst: overdracht van de gemeente Groningen 1972. Inventarisnr.: 1972 - 198.

883. Groningen. XX c.

KPK Wapen: een dubbele adelaar zonder toagen; borstschild: een dwarsbalk; het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren: schildhouders: twee natuurlijke adelaars met geopende, neerwaarts gerichte vlucht: het geheel geplaatst op een voetstuk: omschrift: GEMEENTEBESTUUR VAN GRONINGEN +.

Koper met houten heft. Rond, ø 38, h. 120. Herkomst: overdracht van de gemeente Groningen 1972. Inventarisnr.: 1972 - 199.

884. Grootte veenpolder in Opsterland en Smallingerland. XX c.

KPK Wapen: doorsneden; 1 een springend hert en een hond, komende uit de schildrand, op een grond: 11 geschakeerd in acht rijen, elke rij van zeven blokjes; het schild gedekt door een kroon van drie bladeren en twee parels; omschrift: Groote Veenpolder in Opsterland en Smallingerland + .

Koper met houten heft. Rond, ø 33, h. 117. Herkomst: overdracht van het waterschap Het Koningsdiep te Beetsterzwaag 1973. Inventarisnr. : **1973 - 956.**

885. Hekelingen. XX A.

KPK Omschrift: GEMEENTEBESTUUR /HEKELINGEN.

Koper met houten heft. Ovaal, 30 x 39, h. 87. Herkomst: overdracht van de gemeente Spijkenisse 1974. Inventarisnr.: 1974 - 408.

886. Herwijnen. XIX B.

KPK Wapen: twee dwarsbalken; het schild gedekt met een kroon van drie bladeren en twee parels: omschrift: GEMEENTE BESTUUR VAN /(op een lint:) HERWIJNEN.

Koper met houten heft. Ovaal, 30 x 28, h. 120. Herkomst: overdracht van de gemeente Herwijnen 1974. Inventarisnr.: 1974 - 25.

887. Koudekerke. XIX A.

KPK Wapen: een kerk, de toren rechts, ter rechterzijde vergezeld van een boom, beide op een grond; omschrift: PLAATSELIJK BESTUUR VAN KOUDEKERKE..

Inktstempel. Koper met houten heft. Rond, ø 35, h. 84. Herkomst: overdracht van de gemeente Valkenisse 1972. Inventarisnr. : **1972 -** 478.

888. Koudekerke. XIX B.

KPK Wapen: in goud een kerk, de toren rechts, ter rechterzijde vergezeld van een dorre boom, beide op een grond van sabel; omschrift: PLAATSELIJK BESTUUR VAN KOUDEKERKE..

Koper met houten heft. Rond, ø 29, h. 88. Herkomst: overdracht van de gemeente Valkenisse 1972. Inventarisnr.: 1972 - 167.

889. Koudekerke. XX A.

KPK Wapen: in goud een kerk, de toren rechts, ter rechterzijde vergezeld van een dorre boom, beide op een grond van sabel; omschrift: GEMEENTE BESTUUR / VAN KOUDEKERKE.

Koper **met houten heft. Rond, ø 29, h. 87. Herkomst: overdracht van de gemeente Valkenisse 1972. Inventarisnr.: 1972 - 480.**

890. Krabbendijke. XX A.

KPK Wapen: in sabel twee golvende dwarsbalken, vergezeld boven van twee en beneden van één schelp: omschrift: GEMEENTE KRABBENDIJKE +.

Koper met houten heft. Rond, ø 30, h. 74. Herkomst: overdracht van de gemeente Reimerswaal 1972. Inventarisnr.: 1972 - 272.

891. Krabbendijke en Nieuwlande. XIX a.

KPK Twee schilden hangend aan een koord met een strik; wapen rechts: in sabel twee golvende dwarsbalken, vergezeld boven van twee en beneden van één schelp: links: golvend gedwarsbalkt van zes stukken azuur (en zilver) en een golvend schildhoofd van goud met een wassenaar van keel, rustend op de delingslijn.

Koper met houten heft. Ovaal, 28 x 27, h. 79. Herkomst: overdracht van de gemeente Reimerswaal 1972. Inventarisnr. : **1972 -** 273.

892. Kruiningen. XIX B.

KPK Wapen: in goud drie palen van sabel; omschrift: GEMEENTE BESTUUR VAN KRUININGEN /+ PROV(incie). ZEELAND +.

Koper met houten heft. Rond, ø 36, h. 93. Herkomst: overdracht van de gemeente Reimerswaal 1972. Inventarisnr.: 1972 - 274.

893. Kruiningen. XX a.

KPK Wapen: in goud drie palen van sabel: omschrift: GEMEENTEBESTUUR VAN KRUININGEN /— PROV (incie). ZEELAND —.

Koper met houten heft. Rond, ø 30, h. 110. Herkomst: overdracht van de gemeente Reimerswaal 1972. Inventarisnr.: 1972 - 275.

894. Kruiningen. XX b.

KPK Wapen: in goud drie palen van sabel: omschrift: GEMEENTE KRUININGEN +. Op het heft een knop voor de richting.

Koper met houten heft. Rond, ø 30, h. 114. Herkomst: overdracht van de gemeente Reimerswaal 1972. Inventarisnr.: 1972 - 276.

895. Kruiningen. XX b.

KPK Wapen: in purper drie palen; omschrift: GEMEENTE /— KRUININGEN —.

Koper met houten heft. Rond, ø 30, h. 93. Herkomst: overdracht van de gemeente Reimerswaal 1972. Inventarisnr.: 1972 - 277.

896. Laren (N.-H.). XIX B.

KPK Wapen: een S; om het schild guirlandes en erboven een kroon van drie bladeren en twee parels: omschrift: GEMEENTE LAREN /PROV(incie). NOORDHOLLAND.

Droogstempel. IJzer in koper gemonteerd in een gietijzeren standaard. Rond, ø 31; standaard 183 x 65, h. 233 (open), 153 (dicht). Herkomst: bruikleen van de gemeente Laren 1972. Inventarisnr. : **1972 -** 270.

897. Meeuwen. XIX A.

KPK Wapen: doorsneden; 1 een schuinbalk van goud: 11 een latijns kruis, komende uit de schildvoet; het schild gedekt met een kroon van veertien parels, waarop drie parels: omschrift: GEMEENTE MEEUWEN.

Inktstempel. Koper met houten heft. Rond, ø 32, h. 100. Herkomst: bruikleen van de gemeente Eethen 1972. Inventarisnr.: 1972 - 146.

898. Mierlo. XX A.

KPK Een heilige met in haar rechterhand een palmtak en met haar linkerhand haar kleed ophoudend, ter weerszijde vergezeld van een schildje met drie schuinkruisjes en eronder S. LUCIA; omschrift: GEMEENTE MIERLO /. NOORDBRABANT.. Op het heft een koperen plaatje met opschrift: KOSTERS-TUBANTIA / STEMPELFABRIEK- en AMSTERDAM / -Tel(efoon) 45119-.

Koper met houten heft. Rond, ø 35, h. 125. Herkomst: overdracht van de gemeente Mierlo 1972. Inventarisnr.: 1972 - 155.

899. Mierlo. XX A.

KPK Een heilige met in haar rechterhand een palmtak en met haar linkerhand haar kleed ophoudend, ter weerszijde vergezeld van een schildje met drie schuinkruisjes en eronder S. LUCIA; omschrift: GEMEENTE MIERLO / + NOORD(-)BRAB +.

Inktstempel. Koper **op** ijzer gemonteerd met koperen huls en houten heft. Rond, ø 31, h. 107. Herkomst: overdracht van de gemeente Mierlo 1972. Inventarisnr.: 1972 - 156.

900. Nieuwkoop en Noorden. XIX A.

KPK Wapen: in keel een aan de linkerkant gebroken achtspakig rad, vergezeld van drie schuinkruisjes; het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren: omschrift: PLAATSELYK BESTUUR VAN NIEUWKOOP EN NOORDEN. +.

Inktstempel. Koper met houten heft. Rond, ø 31, h. 101. Herkomst: overdracht van de gemeente Nieuwkoop 1974. Inventarisnr. ; **1974 -** 376.

901. Oegstgeest. XIX (?).

KPK Wapen: in goud een ankerkruis van keel: het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren en vier parels. Op de rand een pijl voor de richting.

Koper met houten heft. Rond, ø 28, h. 106. Herkomst: overdracht van de gemeente Oegstgeest 1974. Inventarisnr.: 1974 - 371.

902. Oegstgeest. XIX B.

KPK Wapen: in goud een verkort breedarmig kruis van keel; het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren en vier parels.

Koper met houten heft. Rond, ø 30, h. 100. Herkomst: overdracht van de gemeente Oegstgeest 1974. Inventarisnr. 1974 - 369.

903. Oegstgeest. XIX B.

KPK Wapen: in goud een verkort breedarmig kruis van keel; het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren en vier parels; omschrift: GEMEENTE OEGSTGEEST / .ZUID-HOLLAND.. Op de rand een pijl voor de richting.

Koper met houten heft. Rond, ø 31, h. 105. Herkomst: overdracht van de gemeente Oegstgeest. Inventarisnr.: 1974 - 370.

904. Oegstgeest. XX a.

KPK Wapen: in goud een ankerkruis van keel; het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren en vier parels: omschrift: GEMEENTE OEGSTGEEST / + ZUID-HOLLAND +. Op de rand een pijl voor de richting.

Koper met houten heft. Rond, ø 30, h. 110. Herkomst: overdracht van de gemeente Oegstgeest 1974. Inventarisnr.: 1974 - 372.

905-907. Oegstgeest. XX A.

KPK Wapen: in goud een ankerkruis van keel; het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren en vier parels: omschrift: GEMEENTE / OEGSTGEEST (Z (uid) - H (olland)). Op het heft een knop voor de richting.

3 exemplaren. Koper met houten heft. Rond, ø 30, h. 90. Herkomst: overdracht van de gemeente Oegstgeest 1974. Inventarisnrs. : **1974 -** 373-375.

908. Oldebroek. XIX B.

KPK Wapen: drie elzebladeren: het schild gedekt met een kroon van vijf parels; omschrift: PROVINCIE GELDERLAND. / GEMEENTE OLDEBROEK.. Op de rand een streep voor de richting.

Inktstempel. Koper met houten heft. Rond, ø 33, h. 85. Herkomst: overdracht van de gemeente Oldebroek 1974. Inventarisnr.: **1974 - 131.**

909. Oldebroek. XX A.

KPK Wapen: drie elzebladeren: het schild gedekt met een kroon van vijf parels; omschrift: PROVINCIE GELDERLAND /. GEMEENTE OLDEBROEK . . Op de achterzijde gestempeld: VUGA.

Koper met houten heft. Hond, ø 40, h. 110. Herkomst: overdracht van de gemeente Oldebroek 1974. Inventarisnr.: 1974 - 127.

910. Oldebroek. XX A.

KPK Wapen: drie elzebladeren: het schild gedekt met een kroon van vijf parels; omschrift: PROVINCIE GELDERLAND / + GEMEENTE OLDEBROEK +. Op het heft een knop voor de richting.

Koper met houten heft. Rond, ø 39, h. 110. Herkomst: overdracht van de gemeente Oldebroek 1974. Inventarisnr.: 1974 - 128.

911. Oldebroek. XX A.

KPK Wapen: drie elzebladeren: het schild gedekt met een kroon van vijf parels; omschrift: PROVINCIE GELDERLAND / GEMEENTE OLDEBROEK. Op de rand een gestempelde pijl voor de richting.

Koper met houten heft. Rond, ø 40, h. 110. Herkomst: overdracht van de gemeente Oldebroek 1974. Inventarisnr.: 1974 - 129.

912. Oldebroek. XX A.

KPK Wapen: drie elzebladeren; het schild gedekt met een kroon van vijf parels; omschrift: PROVINCIE GELDERLAND / + GEMEENTE OLDEBROEK +.

Koper (zonder heft). Rond, ø 39, h. 22. Herkomst: overdracht van het gemeentebestuur Oldebroek 1974. Inventarisnr. : **1974 -** 130.

913. Oostkapelle. XIX.

KPK Wapen: in azuur twee dwarsbalken van goud; omschrift: .PLAATSELYK BESTUUR. / VAN OOSTKAPELLE.

Koper met houten heft. Rond, ø 34, h. 102. Herkomst: overdracht van de gemeente Domburg 1972. Inventarisnr.: 1972 - 189.

914. Oudhuizen. XIX b.

KPK Opschrift: GEMEENTE / BESTUUR / VAN; omschrift: PROVINCIE UTRECHT / OUDHUIZEN.

Inktstempel. Koper met houten heft. Rond, ø 31, h. 73. Herkomst: bruikleen van de gemeente Wilnis 1972. Inventaxisnr.: 1972 - 344.

915. Rhenen. XX a.

KPK Wapen: drie gekanteelde, gedekte en geopende torens, de middelste groter en van twee verdiepingen en met een liggende sleutel, de baard omhoog en naar links gaan-

de over de windwijzers; omschrift: SIGILLUM + CIVITATIS + RENENSIS +.

Koper (heft ontbreekt). Rond, ø 34, h. 28. Herkomst: overdracht van de gemeente Rhenen 1972. Inventarisnr.: 1972 - 345.

916-917. Rhenen. XX A.

KPK Wapen: drie gedekte torens, de middelste groter en geplaatst voor de beide andere en een liggende sleutel, de baard omhoog en naar rechts gaande over de windwijzer van de middelste toren; omschrift: GEMEENTE RHENEN + ; opschrift: U (trecht) . .

2 exemplaren. Koper met houten heft. Rond, ø 30, h. '73 resp. 71. Herkomst: overdracht van de gemeente Rhenen 1972. Inventarisnr.: 1972 - 346 en 347.

918. Scherpenzeel. XIX.

KPK Wapen: in azuur zes lelies, geplaatst drie, twee en één; het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren; omschrift: PLAATSELYK BESTUUR VAN SCHERPENZEEL +.

Koper met houten heft. Rond, ø 29, h. 90. Herkomst: overdracht van de gemeente Scherpenzeel 1974. Inventarisnr. : 1974 - 59.

919. Slochteren. XX a.

KPK Wapen: gedwarsbalkt van zes stukken, geschaduwd sinopel en keel, en over alles heen een zittende draak zonder vleugels: het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren: eronder op een lint: GEMEENTEBESTUUR VAN SLOCHTEREN. Op het heft een knop voor de richting.

Koper met houten heft. Rond, ø 41, h. 111. Herkomst: overdracht van de gemeente Slochteren 1972. Inventarisnr. 1972 - 255.

920-921. Slochteren. XX a.

KPK Wapen: gedwarsbalkt van zes stukken, geschaduwd sinopel en keel, en over alles heen een zittende draak zonder vleugels; het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren: eronder op een lint: GEMEENTEBESTUUR VAN SLOCHTEREN. Op de rand een pijl voor de richting.

2 exemplaren. Koper met houten heft. Rond, ø 40, h. 110. Herkomst: overdracht van de gemeente Slochteren 1972. Inventarisnr. : 1972 - 253 en 254.

922. Slochteren. XX a.

KPK Wapen: gedwarsbalkt van zes stukken, geschaduwd sinopel en keel, en over alles heen een zittende draak zonder vleugels: het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren; eronder op een lint: GEMEENTEBESTUUR VAN SLOCHTEREN.

Koper met houten heft. Rond, ø 38, h. 108. Herkomst: overdracht van de gemeente Slochteren 1972. Inventarisnr.: 1972-256.

923-925. Slochteren. XX a.

KPK Wapen: gedwarsbalkt van zes stukken, geschaduwd sinopel en keel, en over alles, heen een zittende draak zonder vleugels; het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren; eronder op een lint: GEMEENTEBESTUUR V(an) SLOCHTEREN. Op de achterzijde ingeslagen VUGA, op het heft een uitholling voor de richting en ingeponst resp. 3, 4 en 5.

3 exemplaren. Koper met houten heft. Rond, ø 37, h. 92, 91 en 92. Herkomst: overdracht van de gemeente Slochteren 1972. Inventarisnrs. ; 1972 - 275-259.

926. Slochteren. XX a.

KPK Wapen: gedwarsbalkt van zes stukken, geschaduwd sinopel en keel, en over alles heen een zittende draak zonder vleugels: het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren: eronder op een lint: GEMEENTEBESTUUR VAN SLOCHTEREN. Op het heft een knop voor de richting.

Inktstempel. Koper met houten heft. Rechthoekig, 35x 31, h. 117. Herkomst: overdracht van de gemeente Slochteren 1972. Inventarisnr. : 1972 - 252.

927. Streefkerk. XIX A.

KPK Wapen: in goud vijf lelies, geplaatst twee, één en twee; omschrift: PLAATSELYK BESTUUR VAN STREEFKERK.+.

Koper met houten heft. Rond, ø 33, h. 62. Herkomst: overdracht van de gemeente Streefkerk 1974. Inventarisnr.: 1974 - 345.

928. Streefkerk. XIX A.

KPK Wapen: vijf lelies, geplaatst twee, één en twee: omschrift: PLAATSELYK BESTUUR VAN STREEFKERK+.

Inktstempel. Koper met houten heft. Rond, ø 35, h. 116. Herkomst: overdracht van de gemeente Streefkerk 1974. Inventarisnr. : 1974 - 346.

929. Terheijden. XIX A.

KPK Een heilige (Antonius), in zijn linkerhand een opengeslagen boek, staande op een grond en achter hem een naar links gewend varken; omschrift: SIGILLUM TERHEIDENSE.

Koper met houten heft. Ovaal, 31 x 27, h. 106. Herkomst: overdracht van de gemeente Terheijden 1972. Inventarisnr. : 1972 - 149.

930. Invoer te Tilburg. XX.

KPK Een leeuw; omschrift: - INVOER -/ GOEDGEKEURD / TILBURG: eronder los inschuifbaar: OCTOBER.

Inktstempel. Koper op ijzer gemonteerd met heft. Driehoekig, 93 x 86, h. 89. Herkomst: overdracht van het Ministerie van landbouw en visserij 1971. Inventarisnr.: 1971 - 555.

931. Ulrum. XIX d.

KPK Wapen: doorsneden; 1 in azuur een wassenaar, boven vergezeld van een zespuntige ster; 11 twee boven elkaar geplaatste vissen: het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren; omschrift: GEMEENTEBESTUUR VAN ULRUM / + PROVINCIE GRONINGEN +.

Koper met houten heft. Rond, ø 38, h. 106. Herkomst: bruikleen van de gemeente Ulrum 1972. Inventarisnr.: 1972 - 147.

932. Rechter van instructie in het arrondissement Utrecht. XIX b.

KPK Opschrift: REGTER / TER / INSTRUCTIE; omschrift: ARRONDISSEMENT UTRECHT +. Op de rand een streep voor de richting,

Koper met houten heft. Rond, ø 34, h. 108. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr. : 1974 - 133.

933. Vreeland. XIX B.

KPK Wapen: gewelfd doorsneden: 1 een gebouw zonder deur met aan weerszijde een toren, alle met daken en ramen, rustende op de doorsnijdingslijn en boven vergezeld van een schildje met een kruis; 11 een ruiter op een grond, waarop een draak kronkelt: het schild gedekt met een

kroon van drie bladeren en twee parels; omschrift: GEMEENTE / VREELAND..

Koper met houten heft. Rond, ø 27, h. 101. Herkomst: bruikleen van de gemeente Loenen 1972. Inventarisnr.: 1972 - 406.

934. Vrouw Jacoba's Land. XIX.

KPK Wapen: doorsneden: I gedeeld; a in sabel een leeuw; b in keel drie palen van goud: 11 in sinopel drie maliën; het schild gedekt met een kroon van drie bladeren en twee maal drie parels: omschrift: SEGEL TER SAEKEN VAN VRE: IACOBS LANDT: +. Op de rand een pijl voor de richting.

Koper met houten heft. Rond, ø 30, h. 118. Herkomst: overdracht van de gemeente Fijnaard en Heijningen 1972. Inventarisnr.: 1972 - 134.

935. Invoer te Weert. XX c.

KPK Opschrift: RIJKSDIENST - WEERT / GOEDGEKEURD; tussen deze regels (uitneembaar, met schroeven bevestigd) 2 AUG (ustus 19) 61. Op het heft een plaatje met opschrift: WARTNA DEN HAAG TEL(efoon) 11 47 28.

Inktstempel. IJzer op koperen huls gemonteerd met houten heft. Rechthoekig, 36 x 65, h. 103. Herkomst: overdracht van het Ministerie van landbouw en visserij 1971. Inventarisnr.: 1971 - 559.

936. Wymbritseradeels c.a. "Contributie zeedijken". XIX.

KPK Wapen: in azuur zeven lelies, geplaatst één, twee, één, twee en één; het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren; omschrift: WIJMBRITSERADEELS C. A. "CONTRIBUTIE ZEEDIJKEN". +.

Inktstempel. Koper met afgebroken pen (heft ontbreekt). Rond, ø 36, h. 15. Herkomst: overdracht van de gemeente Wymbritseradeel 1972. Inventarisnr.: 1972 - 341.

937. Zaandam. XIX.

KPK Wapen: gevierendeeld; I in goud een Mercuriusstaf; 11 gevierendeeld van keel (en zilver), elk kwartier beladen met een leeuw, de beide rechts omgewend; 111 een schip in aanbouw op een zee; IV in azuur een haan; een hartschild doorsneden in drieën van azuur, sabel en sinopel; het schild ter linkerzijde gehouden door een aanziende leeuw, gekroond met een koninklijke kroon, houdende in zijn rechtervoorklauw een zwaard van azuur: het geheel geplaatst op een losse grond: omschrift: STAD ZAANDAM.

Koper met houten heft. Rond, ø 38, h. 112. Herkomst: bruikleen van de gemeente Zaandam 1972. Inventarisnr.: 1972 - 184.

938. Zaandam. XIX.

KPK Wapen: gevierendeeld; 1 in goud een Mercuriusstaf; 11 gevierendeeld van keel (en zilver), elk kwartier beladen met een leeuw, de beide rechts omgewend; 111 een schip in aanbouw op een zee; IV in azuur een haan: een hartschild doorsneden in drieën van azuur, sabel en sinopel; het schild ter linkerzijde gehouden door een aanziende leeuw, gekroond met een koninklijke kroon, houdende in zijn rechtervoorklauw een zwaard van azuur; het geheel geplaatst op een losse grond: omschrift: STAD ZAANDAM.

Koper met houten heft. Rond, ø 38, h. 112. Herkomst: bruikleen van de gemeente Zaandam 1972. Inventarisnr.: 1972 - 185.

939-940. Zaandam. XX.

KPK Wapen: gevierendeeld: 1 een Mercuriusstaf: II gevierendeeld, elk kwartier beladen met een leeuw, de beide rechts omgewend; 111 in azuur een schip in aanbouw op een zee: IV in azuur een haan; een hartschild doorsneden in drieën: het schild ter linkerzijde gehouden door een aanziende leeuw, gekroond met een koninklijke kroon, houdende in zijn rechtervoorklauw een zwaard; het geheel geplaatst op een grond van sinopel: omschrift: GEMEENTE / + ZAANDAM +. Op het heft een knop voor de richting.

2 exemplaren. Koper met houten heft. Rond, ø 40, h. 116 resp. 103. Herkomst: bruikleen van de gemeente Zaandam 1972. Inventarisnrs. *: 1972* - 186 en 187.

941. Zuidland-Velgersdijk. XIX a.

KPK Wapen: gedeeld: 1 een paal van azuur: 11 doorsneden: a drie geplante bomen: b twee geplante bomen; het schild hangend aan een strik tussen bladerslingers; omschrift op banderol: ZUYDLAND . VELGERSDYK. Op de achterzijde een gegraveerde ster voor de richting.

Koper met houten heft. Rond, ø 35, h. 105. Herkomst: overdracht van de gemeente Zuidland 1974. Inventarisnr.: 1974-347.

942. Zuidland en Velgersdijk. XIX B.

KPK Wapen: gedeeld; 1 een paal van azuur: 11 doorsneden: a drie geplante bomen: b twee geplante bomen; het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren: omschrift: DE GEMEENTE / + ZUIDLAND EN VELGERSDYK +.

Inktstempel. Koper met houten heft. Rond, ø 33, h. 125. Herkomst: overdracht van de gemeente Zuidland 1974. Inventarisnr.: 1974 - 348.

943. Zuidlaren. 1947.

KPK Wapen: doorsneden; 1 in sabel een burcht, bestaande uit een breed middengedeelte uitlopend in gekanteelde hoektorens met in het midden erop een gekanteelde toren, het geheel komende uit de doorsnijdingslijn; 11 in sinopel een springend paard; het schild gedekt met een muurkroon van vijf torens; schildhouders: twee paarden: eronder op een lint: ZUIDLAREN.

Koper met houten heft. Rond, ø 30, h. 103. Herkomst: overdracht van de gemeente Zuidlaren 1972. Inventarisnr.: 1972 - 404.

944. Zweeloo. XIX.

KPK Opschrift: GEMEENTE / ZWEELO.

Koper met houten heft. Rond, ø 27, h. 100. Herkomst: overdracht van de gemeente Zweeloo 1972. Inventarisnr.: 1972 - 182.

945. Zweeloo. XIX.

KPK Opschrift: VAN / ZWEELOO; omschrift: PLAATSELYK BESTUUR / PROV(incie). DRENTHE.

Inktstempel. Koper met houten heft. Rond, ø 30, h. 94. Herkomst: overdracht van de gemeente Zweeloo 1972. Inventarisnr.: 1972 - 183.

VI. Particulieren.

946. **Van** Alebeek(?). XVIII B.

NL a. Cartoucheschild: wapen: gedeeld: 1 een geplante boom overtopt door een vogel; II doorsneden: a in sabel drie bellen, geplaatst één en twee; b een adelaar: boven het schild een kroon van drie bladeren en twee parels. b. Monogram L E J A. Binnenin drie onduidelijke stempels.

Volgens H. J. A. van Son is de linkerhelft van a. het wapen *Van Alebeek*. Zilveren koker met sluiting met een schroefdraad. Rechthoekig, 20 x 18, ovaal, 19 x 16, h. 92. Herkomst:

familiearchief Van Son (stamboeknr. 5605), afkomstig uit de boedel Neujean - Brands.

947, Mr. Willem Backer en Isabella Maria Smissaert. XVIII d.

KPK Alliantiewapen binnen een cartouche; rechts doorsneden: 1 een uitkomende leeuw met een bol in zijn voorklauwen: 11 in keel een linkerschuinbalk; links in azuur acht zespuntige sterren, geplaatst drie, drie en twee en een vrijkwartier van sabel met twee golvende dwarsbalken; boven de schilden een kroon van vijf bladeren.

Mr. ***Willem Backer,*** geb. Amsterdam 11 juni 1733, lid fa. Gebroeders Backer, kooplieden op Spanje, Italië ***en*** de Levant, kerkmeester Oude Zijds kapel 1752, schepen 1763, raad 1773—1787 en burgemeester 1787 te Amsterdam, hoogheemraad van de Beemster 1765, raad ter Admiraliteit in het Noorderkwartier 1785—1787, † buiten Haarlem 13 juni 1803, tr. le 1757 ***Catharina Jacoba Bernard*** en 2e 1776 *Isabella* Maria *Smissaert,* geb. Rhenen 8 juli 1752, † Amsterdam 1 okt. 1824; zij hertr. 1813 Jacob *Carel Abbema* [Johan E. Elias, De vroedschap van Amsterdam 1578-1795, Haarlem 1903—1905, pag. 947]. IJzer met handgreep. Ovaal, 29 x 26, h. 33. Herkomst: geschenk mevrouw T. P. Daniëls-Royaards 1972. Inventarisnr. : 1972 - 360.

948. Bake. XVIII A.

KPK Wapen: gevierendeeld; 1 en IV een springend zwijn op een losse grond; 11 en 111 een adelaar. Op de rand een gegraveerde ster voor de richting.

Zilver met ivoren heft. Ovaal, 20 x 18, h. 114. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr. : 1973 - 1023.

949. Balneavis. XVIII B.

KNO Wapen (Engelse schildvorm): een keper van sabel, vergezeld van drie rozen; helm met dekkleden; helmteken: een poot(?), die een bol vasthoudt; omschrift: FORTITUDINE ET VELOCITATE. Op de ring twee onduidelijke merken.

Kornalijn in goud gevat op gouden ring. Ovaal, 26 x 23, h. 28. Herkomst: geschenk mevrouw E. H. H. Feuilletau de Bruyn-Janssens 1959. Inventarisnr. : 3639.

950. Mr. Joachim Ferdinand de Beaufort, heer van Duivendijke, en Anna Digna van Gelder. XVIII c.

KPK Alliantiewapen binnen een cartouche; rechts in azuur een gekanteelde geopende burcht, waarop een schildje met een duif en waaruit een halfaanziende zeemeermin met in haar rechterhand een spiegel en in haar linker- een hoorn(?) oprijst; links gevierendeeld: 1 en IV in keel drie hakmessen naast elkaar, de punt naar beneden en de snede naar links; 11 en 111 in sabel een verkort schuinkruis van goud: boven de schilden een kroon van drie bladeren en twee maal drie parels.

Mr. ***Joachim Ferdinand de Beaufort,*** heer van Duivendijke, geb. Hulst 22 april 1719, griffier en burgemeester aldaar, raad en rekenmeester van prins Willem IV en van de prinses-douairière, drossaard van stad en baronie IJsselstein, † Zeist 11 mei 1807, tr. 1763 *Anna* ***Digna van*** *Gelder,* geb. Zierikzee 14 okt. 1734, † IJsselstein 22 april 1779, weduwe van mr. ***Laurens de Witte van.*** *Elkerzee* [Ned. Patriciaat jrg. 1963, pag. 51]. Kristal zonder zetting. Ovaal, 27 x25, h. 24. Herkomst: geschenk mevrouw T. P. Daniëls-Royaards 1972. Inventarisnr. : 1972 - 361.

951. Beeldsnijder. XIX b.

KPK Ruitvormig schild: wapen: een schuinbalk van sabel, beladen met drie zespuntige sterren; het schild gedekt met een met een parelsnoer omwonden kroon van vijf parels, getopt met een helm met dekkleden; helmteken: een ster van het schild tussen een vlucht.

Koper met houten heft. Vierkant, ***24,*** h. ***76.*** Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr. : 1974 - 134.

952. Wilhelmus Isaak van Beusekom en Elisabeth Theodora Hubert. XIX a.

KPK Alliantiewapen; rechts gedeeld: 1 in keel een omgekeerde winkelhaak van goud; 11 doorsneden; a in azuur een kelk met twee oren; b in zilver een dorsvlegel; links in keel een gaande leeuw en een schildhoofd van azuur met drie zespuntige sterren; op de schilden een helm met dekkleden en ter weerszijde een takje met bloemen.

Willem Isaak van Beusekom, ged. 's-Hertogenbosch 28 sept. 1779, grondeigenaar te Vught, † 's-Hertogenbosch 1 juni 1867, tr. 1807 ***Elisabeth Theodora Hubert, geb.*** Rosmalen 21 april 1776, † Vught, h. de Braacken, 13 sept. 1847 [Ned. Patriciaat jrg. 1961, pag. 23]. IJzer met houten heft. Ovaal, 23 x 26, h. 85. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie (familiearchief Hajenius) 1973. Inventarisnr. : 1973 - 936.

953. Van Bronkhorst. XVIII B.

KPK Ovaal schild: wapen: gedeeld: 1 gevierendeeld; a en d een leeuw; b en c een schuinkruis, vergezeld van vier droogscheerdersscharen, de punten omlaag; hartschild: een harp: 11 doorsneden: a een getand schuinkruis, vergezeld van vier ruiten; b een schoorsteenhaal (?), bestaande uit een aan de linkerzijde getande half ronde staaf met aan beide uiteinden en beneden een ring; helm met dekkleden; helmteken: een uitkomende leeuw.

Zilver met rococo-handgreep. Ovaal, 26 x 19, h. 28. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. ***Inventarisnr.: 1973 - 1029.*** N.B. Muschart beschrijft ***in zijn*** collectie een afdruk van dit stempel, in 1924 in de collectie van jhr. A. F. K. Graswinckel te Breda.

954. Caroline Frédérique Louise Otteline des H.R. Rijksgravin van Bylandt. XIX b.

KPK Alliantiewapen; rechts in azuur drie zespuntige sterren boven elkaar; links doorsneden en twee maal gedeeld: 1 en VI in goud een kruis; 11 en IV zes dwarsbalken; 111 en V drie koeken: op de schilden een kroon van negen parels: schildhouders: rechts een omziende leeuw, links een omziende griffioen met de staart tussen de achterpoten; het geheel op een voetstuk en eronder op een lint: NAET TE GOET(,) NAET TE TIOET.

Caroline ***Frédérique Louise Otteline*** des H.R. Rijksgravin van ***Bylandt,*** geb. 's-Gravenhage 4 febr. 1772, † aldaar 21 maart 1853, tr. 1799 mr. ***Lodewijk Idzard Douwe Sirtema van Grovestins 1749-1806*** [Ned. Adelsboek jrg. 1951, pag. 301]. Koper (heft ontbreekt). Ovaal 21 x 26, h. 15. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr. : ***1973 - 1009.***

955. Van Capellen. XIX a.

KPK Wapen: in sinopel een zespuntige ster en een lelie boven elkaar; helm; helmteken: vier struisveren; schildhouders: twee beren.

IJzer met houten heft. Ovaal, 31 x 25, h. 79. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr. : 1973 - 1006.

956. Jhr. Jules Henri van Capellen. XIX c.

KPK De letters J (ules van) C (apellen), waarboven een kroon van zeven parels.

Jhr. ***Jules Henri van*** *Capellen,* geb. Trent 10 aug. 1818, vice-admiraal, adjudant-generaal der Marine bij koning Willem III, ridder Milit. Willemsorde, † 's-Gravenhage 5 jan. 1899 [Ned. Adelsboek jrg. 1941, pag. 30]. Koper (heft ontbreekt). Rechthoekig, 13 x 14, h. 9. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr. : 1973 - 1007.

957. Jhr. Jules Henri van Capellen. XIX c.

KPK De letters J (ules van) C (apellen), waarboven een kroon van zeven parels.

Jhr. *Jules Henri van Capellen, **zie nr. 956.*** Koper (heft ontbreekt). Rechthoekig, 14 x 12, h. 12. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr.: 1973 - 1008.

958. Jhr. Theodorus Frederik van Capellen en Petronella de Lange. ca. 1820.

KPK Alliantiewapen; rechts in sinopel een zespuntige ster en een lelie boven elkaar; links gedeeld: 1 in sinopel een zespuntige ster en een lelie boven elkaar; II gevierendeeld: a drie kepers; b en c een omgewende wassenaar (?); d. een ster (?) ; om het eerste schild een band, waarop TRI(a) JUNCTO IN UNO, waaraan het commandeurskruis van de Bath-Orde hangt, en om het tweede schild een versierde band; op de schilden een kroon van zeven parels, getopt met een wrong en vier struisveren: onder de schilden op een lint: NIL DESPERANDUM, gaande over een lint, waaraan het grootkruis van de Militaire Willemsorde; schildhouders: twee beren.

Jhr. ***Theodorus Frederik van Cupellen,*** ged. Nijmegen ***6*** sept. 1761, vice-admiraal, commandant van het Nederlandse eskader voor Algiers 1816, hofmaarschalk van de prins van Oranje 1822, grootkruis Mil. Willemsorde, commandeur Bath-Orde, † Brussel 15 april 1824, tr. 1795 *Petronella* de ***Lange,*** ged. Rotterdam 29 maart 1779, † 's-Gravenhage 11 mei 1835 [Ned. Adelsboek jrg. 1941, pag. 29]. Koper met houten heft. Rechthoekig, 16 x 20, h. 93. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr. : 1973 - 1026.

959. Centraal bureau (voor genealogie en heraldiek?). XX b.

KPK Type XI; omschrift: CENTRAAL BUREAU..

Koper met houten heft. Rond, ø 25, h. 88. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr.: 1973 - 1022.

960. Centraal bureau voor genealogie en heraldiek. XX b.

KPK Type XI, maar zonder kroon: omschrift: CENTRAAL + BUREAU + VOOR + GENEALOGIE + EN + HERALDIEK +.

Koper (zonder handvat). Rond, ø 40, h. 5. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr. : 1973 - 1020.

961. Centraal bureau voor genealogie en heraldiek. XX b.

KPK Type XI, maar zonder kroon: omschrift: CENTRAAL + BUREAU + VOOR + GENEALOGIE + EN + HERALDIEK +. Op het heft een knop voor de richting.

Koper met houten heft. Rond, ø 28, h. 110. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr. : 1973 - 1021.

962. Jhr. mr. Aarnout Constantijn van Citters. XVIII d.

KPK Wapen: in azuur een beurtelings gekanteelde dwarsbalk, vergezeld van zeven zespuntige sterren, vier boven en drie beneden de balk, en een effen schildhoofd; helm: helmteken: een zespuntige ster tussen een vlucht; het schild geplaatst tegen een met bloempotten en guirlandes versierd altaar.

Jhr. mr. ***Aarnout** Constantijn van **Citters,*** geb. Middelburg 26 juni 1774, lid gedeputeerde staten van Zeeland, president van de ridderschap van Zeeland, † Middelburg 7 febr. 1837, tr. 1798 ***Anna Chistina van Citters*** [Ned. Adelshoek jrg. 1941, pag. 67]. Koper met gesoldeerde draaibare handgreep. Rond, ø 46, h. 38. Herkomst: geschenk J. K. H. de Roo van Alderwerelt 1972. Inventarisnr.: 1972 - 10.

963. Concordia crescimus. XIX.

KB Een naar rechts gewende, lezende, zittende putto, leunend tegen een altaar, waarop aan de voorzijde een lier afgebeeld staat en waartegen boeken liggen, en voor hem een inktpot met pen: op de afsnede: OPGERIGT DEN III VAN LENTEM(aand): DES JAARS MDCCLXXXIX; omschrift: CONCORDIA CRESCIMUS.

Koper met houten heft. Rond, ø 33, h. 90.

964. Couperus. XIX c.

KPK Wapen: in keel een vliegende duif, houdende in de snavel een olijftak en vliegende naar een stralende kwartzon, uitgaande van de rechter bovenhoek; helm met dekkleden; helmteken: een kuipershamer tussen een vlucht.

Het stempel was in het bezit van mr. ***John** Ricus **Couperus,*** geb. Batavia 24 febr. 1816, raadsheer in het hooggerechtshof van Ned.-Indië, † 's-Gravenhage 13 okt. 1902, tr. 1847 jkvr. ***Catharina Geertruida Reynst,*** en daarna van diens zoon ***Louis Marie Anne Couperus*** 1863-1923 [Ned. Patriciaat jrg. 1910, pag. 88]. Agaat met handvat. Rond, ø 17, h. 59. Herkomst: schenking A. Merens 1974. Inventarisnr. : 1974 - 289.

965. Daniëls. XIX A.

KPK Schild binnen een bloemslinger; wapen: doorsneden; I een uitkomende leeuw; 11 twee schuinbalken: helm met dekkleden; helmteken: een uitkomende leeuw.

Koper met houten heft. Rechthoekig, 18 x 15, h. 80. Herkomst.: geschenk mevrouw T. P. Daniëls-Royaards 1972. Inventarisnr. : 1972 - 362.

966. Jan Dirck Deckers. XVIII (?).

KPK Wapen: een opvliegende valk; helm met dekkleden; helmteken: de opvliegende valk; omschrift: IAN + DIRCK + DECKERS +. Op de rand een gegraveerde ster voor de richting.

Koper met houten heft. Rond, ø 25, h. 87. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie (familiearchief Hajenius) 1973. Inventarisnr. : 1973 - 935.

967. (Cf. Deckers). XVII B(?).

KPK Wapen: gevierendeeld: I en IV een opvliegende valk: II en III drie lelies: helm met dekkleden; helmteken: een adelaars (?) kop en -hals tussen een baniervlucht.

Zilver met ijzeren heft. Ovaal, 23 x 19, h. 51. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie (familiearchief Hajenius) 1973. Inventarisnr.: 1973 - 937.

968. Evers. XVIII B.

KPK Cartoucheschild; wapen: gedeeld: 1 linksgeschuind; 11 een halve adelaar, komende uit de delingslijn; boven het schild een kroon van drie bladeren en twee parels.

Zilver met à-jour-handgreep. Ovaal, 23 x 20, h. 31. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie (familiearchief Hajenius) 1973. Inventarisnr.: 1973 - 939.

969. J. Deckers a Haenen. XVIII d.

KPK Cartoucheschild; wapen: een haan: omschrift: J. DECKERS. A. HAENEN.(,) SCEPEN. TOT. VELDEN.. Op het heft een knop voor de richting.

Koper met houten heft. Rond, ø 35, h. 85. Herkomst: bruikleen van de gemeente Arcen en Velden 1976. Inventarisnr.: 1976 - 139.

970. Faijan Vlielander Hein. XIX d.

KPK Wapen: drie arendsbenen van sabel; boven het schild een kroon van drie bladeren en twee parels.

Het stempel heeft toebehoord aan *Carel Servaas Faijan Vlie*-Zander ***Hein,*** geb. Brielle ***2*** febr. 1856, notaris te Batavia, † Wiesbaden 3 mei 1900, tr. 1875 ***Joanna Cornelia Couperus***

[Ned. Patriciaat jrg. 1970, pag. 80 en jrg. 1971, pag. 3821. Koper met heft in de vorm van een roofvogelklauw, die een bol vasthoudt. Rond. ø 22. h. 82. Herkomst: schenking A. Merens 1974. Inventarisnr. : 1974 - 290.

971. Both Hendriksen. XVIII d of XIX a.

KPK Wapen: gedeeld; 1 in azuur een haan, boven vergezeld van twee wassenaars: 11 in keel een roos, boven vergezeld van twee, beneden van één lelie: op het schild enkele bloemen en het schild hangend aan een koord met een strik.

IJzer met handgreep. Ovaal, 20 x 18, h. 28. Herkomst: geschenk mevrouw T. P. Daniëls-Royaards 1972. Inventarisnr. : 19'72 - 363.

972. Historisch genootschap te Utrecht. XIX.

KPK Een boekrol met opschrift NEDERLANDSCHE / HISTORIE voor een gekruiste schrijfveer en een bazuin met takken; op de rol een brandende olielamp, waarboven een vijfpuntige stralende ster: omschrift: HISTORISCH GENOOTSCHAP / GEVESTIGD TE UTRECHT..

Koper met houten heft.. Rond, ø 36, h. 95. Herkomst: overdracht van het Ministerie van onderwijs en wetenschappen 1972. Inventarisnr.: 1972 - 15.

973. Jhr. Mr. Leonard Pauw geboren Hoefft, heer van Heemstede, Rietwijk en Rietwijkeroord, en Ida Clasina de Mey. XVIII d.

KPK Alliantiewapen; rechts in sabel een schuinkruis; links in azuur een keper van goud, vergezeld boven van twee zespuntige sterren en beneden van een geplante boom, geknipt in drie lagen; helm met dekkleden: helmteken: een schildje volgens het rechter schild tussen een vlucht: schildhouders: twee griffioenen met de staart tussen de achterpoten,

Jhr. Mr. *Leonard* ***Pauw geboren Hoeufft,*** heer van Heemstede, Rietwijk en Rietwijkeroord, geb. Haarlem 1 dec. 1757, raad, schepen en burgemeester aldaar, directeur van het postkantoor te Haarlem 1810, lid Algemene Rekenkamer 1814, † 's-Gravenhage 17 juli 1824, tr. 1779 *Ida Clasina* de *Mey,* geb. Leiden 2 febr. 1758, † 's-Gravenhage 11 aug. 1839 [Ned. Adelsboek jrg. 1942, pag. 527]. Kornalijn met verguld koperen ***à-jour-handgreep. Ovaal, 28 x 24,*** h. ***27.*** Herkomst: geschenk mevrouw A. C. Wilhelmy van Hasselt-Beels 1976. Inventarisnr. : 1976 - 466.

974. Christinus Wijnand Hubrecht en Jkvr. Maria Susanna Hoeufft. XIX a.

KPK Alliantiewapen: rechts in goud een keper, geruit van keel (en zilver), vergezeld van drie gesteelde eikels, de onderste gaande over twee schuingekruiste pijlen, de punten omlaag: links in sabel een schuinkruis; om de schilden guirlandes en erboven een kroon van vijf bladeren.

Christinus Wijnand ***Hubrecht,*** geb. Leiden 17 jan. 1777, schepen 1803-1805 en bierbrouwer te Haarlem. † aldaar 19 jan. 1805, tr. 1801 Jkvr. ***Maria*** *Susanna Hoeufft,* geb. Haarlem 15 maart 1780, † aldaar 29 dec. 1847; zij hertr. 1809 Jhr. ***Mr. Pierre*** *Nicolas Quarles van Ufford* ***[Ned.*** Patriciaat jrg. 1931/'32, pag. 110 en Ned. Adelsboek jrg. 1942, pag. 527]. Koper met à-jour-handgreep. Ovaal, 25 x 22, h. 40. Herkomst: geschenk mevrouw A. C. Wilhelmy van Hasselt-Beels 1976. Inventarisnr. : 1976 - 467.

975. Janssens. XIX a.

KNO Wapen: gedeeld: I in azuur een roos, vergezeld van vier lelies, gericht naar de roos; II een leeuw: helm; helmteken: een aanziende, uitkomende, naakte man met de linkerhand op de heup en met de rechter- een morgenster vasthoudend. Op de buitenzijde van de ring twee en op de binnenzijde eveneens twee onduidelijke merken.

De ring heeft toebehoord aan jhr. Jan ***Willem Janssens,*** baron de l'Empire (1762-1838, zie nr. 612). Kornalijn in goud gevat op een gouden ring. Rechthoekig, 21 x 17, h. 23. Herkomst: geschenk mevrouw E. H. H. Feuilletau de Bruyn-Janssens 1959. Inventarisnr. : 3638.

976. S. de Jong. 1890.

KPK Type XII; omschrift: S. DE JONG / NOTARIS TE HARDEGARI JP.

S. de ***Jong,*** notaris te Hardegarijp 1890-1922. Inktstempel. Koper met houten heft. Rond, ø 31, h. 100. Herkomst: geschenk mr. A. G. Bontekoe 1976. Inventarisnr.: 1976 - 420.

977. S. de Jong, 1907.

KPK Type XIII; omschrift: S. DE JONG / NOTARIS TE HARDEGARI JP.

S. de ***Jong,*** zie no. 976. Inktstempel. Koper met houten heft. Rond, ø 36, h. 113. Herkomst: geschenk mr. A. G. Bontekoe 1976. Inventarisnr. : 1976 - 421.

978. Tj. W. van der Ley. 1922.

KPK Type XIII; omschrift: T(j.). W. VAN DER LEY / + NOTARIS TE HARDEGARIJP +.

Tj. ***W. van der*** *Ley,* notaris te Hardegarijp 1922 en Beilen 1925 - 1947. Koper met houten heft. Rond, ø 40, h. 103. Herkomst: geschenk mr. A. G. Bontekoe 1976. Inventarisnr.: 1976 - 300.

979. Lienders. XIX B.

KPK Wapen: gevierendeeld: 1 en IV in goud drie antieke molenijzers; 11 en III in keel een dwarsbalk van goud, vergezeld boven van twee, beneden van één zespuntige ster; helm met dekkleden; helmteken: een uitkomende gekroonde leeuw.

Koper (heft ontbreekt). Rechthoekig, 24 x 19, h. 19. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr. : 1973 - 1010.

980. Van de Loo(?). XIX A.

KPK Wapen: in sinopel een kram, waarbinnen een omgewende vijfpuntige ster: helm met wrong en dekkleden; helmteken: driemaal twee gekruiste struisveren, elk paar overtopt met een kram.

Koper met houten heft. Ovaal, 30 x 25, h. 103. Herkomst: overdracht van het Rijksarchief in Gelderland 1972. Inventarisnr.: 1972 - 343.

981. De Malapert. XVIII b.

KPK Wapen: azuur bezaaid met lelies; gekroonde helm met dekkleden; helmteken: een zwanekop en -hals: schildhouders: rechts een staande leeuw, komende van achter het schild, links een klimmende, omziende leeuw.

IJzer met à-jour-handgreep. Ovaal, 26 x ***24,*** h. ***31.*** Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr. : 1974 - 135.

982. De Malapert. XIX a.

KPK Ruitvormig schild: wapen: tien lelies, geplaatst drie, twee, drie en twee; het schild gedekt met een kroon van drie bladeren en twee maal drie parels,

Koper met houten heft. Ovaal, 23 x 19, h. 72. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr. : 1974 - 136.

983. De Malapert. Copie XIX.

KPK Wapen: bezaaid met lelies: gekroonde traliehelm met dekkleden; helmteken: een zwanekop en -hals: schildhouder: een zittende leeuw,

Koper met handgreep. Rond, ø 39, h. 28. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven. Inventarisnr.: 1974 - 137.

984. Louis de Malapert, heer van Jutphaas en Plettenburg. XVIII b

KPK a. Wapen: bezaaid met lelies: gekroonde helm met dekkleden: helmteken: een zwanekop en -hals; schildhouders: twee aanziende leeuwen.

b. Wapen: bezaaid met lelies; gekroonde helm met dekkleden; helmteken: een zwanekop en -hals.

c. Monogram L(ouis de) M (alapert), de L ook in spiegelbeeld, waarboven een kroon van drie bladeren en twee parels.

Louis de Malapert, heer van Jutphaas en Plettenberg, geb. Jutphaas 15 febr. 1708, kanunnik ten Dom, † Utrecht 13 maart 1782, tr. le 1739 ***Louise de Geer*** en 2e 1755 ***Engelberta Elisabeth Godin*** [E. B. F. F. Wittert van Hoogland, Bijdragen tot de geschiedenis der Utrechtsche ridderhofsteden en heerlijkheden, deel 2, 's-Gravenhage, 1912, pag. 539; Gens Nostra jrg. 1954, pag. 47]. Driekantig draaibaar zilver aan à-jour-handgreep in de vorm van twee dolfijnen. Ovaal, 19 x 17, h. 39. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr. : 1974 - 138.

985. Martens'. XVIII A.

KPK Ovaal cartoucheschild: wapen: in goud een verhoogde lamskop, beneden vergezeld van twee aanziende ossekoppen naast elkaar; het schild gedekt met een kroon van drie bladeren en twee parels. Op de achterzijde een onduidelijk merk.

Zilver met à-jour-handgreep. Ovaal, 22 x 19, h. 30. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr. : 1974 - 140.

986. Martens. XVIII A.

KPK Ovaal cartoucheschild; wapen: in goud een verhoogde lamskop, beneden vergezeld van twee aanziende ossekoppen naast elkaar; het schild gedekt met een kroon van drie bladeren en twee parels. Op de achterzijde een onduidelijk merk.

Zilver met à-jour-handgreep. Ovaal, 23 x 20, h. 34. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr. : 1974 - 141.

987. Martens. XVIII B.

KPK Wapen: een verhoogde lamskop, beneden vergezeld van twee aanziende ossekoppen naast elkaar; helm met dekkleden; helmteken: een vlucht.

IJzer met à-jour-handgreep in palmhouten doosje. Ovaal, 23 x 20, h. 33. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr.: 1974 - 142.

988. Martens. XVIII d.

KPK Wapen: in goud een verhoogde lamskop, beneden vergezeld van twee aanziende ossekoppen naast elkaar: gekroonde helm: helmteken: een ossekop tussen een vlucht.

Koper met houten heft. Ovaal, 25 x 21, h. 88. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr. : 1974 - 143.

989. Martens. XIX b.

KPK Wapen: in goud een verhoogde lamskop, beneden vergezeld van twee aanziende ossekoppen naast elkaar: het schild gedekt met een met een parelsnoer omwonden kroon van vijf parels, getopt met een gekroonde helm: helmteken: een ossekop tussen een vlucht; schildhouders: twee leeuwen.

Koper met houten heft. Rechthoekig, 20 x ***25,*** h. 80. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr. : 1974 - 144.

990. Martens. XIX b.

KPK Wapen: in goud een verhoogde lamskop, beneden vergezeld van twee aanziende ossekoppen naast elkaar: het schild gedekt met een met een parelsnoer omwonden kroon van vijf parels, getopt met een gekroonde helm met dekkleden; helmteken: een ossekop tussen een vlucht: schildhouders: twee leeuwen. Op de achterzijde een onduidelijk merk.

Zwarte jaspis, gevat in goud met een doorboorde gouden handgreep. Ovaal, 26 x 23, h. ***43.*** Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr.: 1974 - 145.

991. Martens. XIX b.

KPK Wapen (Engelse schildvorm): in goud een verhoogde lamskop, beneden vergezeld van twee aanziende ossekoppen naast elkaar: het schild gedekt met een met een parelsnoer omwonden kroon van vijf parels, getopt met een helm; helmteken: een ossekop tussen een vlucht.

Koper met houten heft. Rechthoekig, 18 x 15, h. 51. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr.: 1974 - 146.

992. Martens. XIX b.

KPK Wapen (Engelse schildvorm): in goud een verhoogde lamskop, beneden vergezeld van twee aanziende ossekoppen naast elkaar: het schild gedekt met een met een parelsnoer omwonden kroon van vijf parels, getopt met een gekroonde helm; helmteken: een ossekop tussen een vlucht.

Koper met houten heft. Rechthoekig, 17 x 14, h. 80. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr. : 1974 - 147.

993. Martens. XIX B.

KPK Ruitvormig schild: wapen: in goud een verhoogde lamskop, beneden vergezeld van twee aanziende ossekoppen naast elkaar: het schild gedekt met een kroon van vijf parels. Op de achterkant een gestempelde A(?) en op het heft gestempeld: ALPACCA.

Verzilverd koper. Rond, ø 18, h. 82. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr.: 1974 - 148.

994. Martens. XIX B.

KPK Wapen: in goud een verhoogde lamskop, beneden vergezeld van twee aanziende ossekoppen naast elkaar; het schild gedekt met een met een parelsnoer omwonden kroon van vijf parels.

Driekantig draaibare zwarte jaspis aan gouden à-jour-handgreep. Ovaal, 18 x ***14,*** h. 29. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr.: 1974 - 149.

995. Martens. XIX B.

KPK Ruitvormig schild; wapen: in goud een verhoogde lamskop, beneden vergezeld van twee aanziende ossekoppen naast elkaar: het schild gedekt met een kroon van vijf parels.

Koper met met koperen ranken versierd bergkristallen heft. Rechthoekig, 16 x 14, h. 84. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr.: 1974 - 150.

996. Martens. XIX d.

KPK Wapen: in goud een verhoogde lamskop, beneden ver-

gezeld van twee aanziende ossekoppen naast elkaar; helm; helmteken: een ossekop tussen een vlucht.

Tweezijdige draaibare heliotroop in bewerkt goud gevat met gouden handgreep. Rond, ø 13, h. 23. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr.: 1974 - 151.

997. Martens. XIX b.

KPK Een gothische letter M (artens) .

Zilver met paarlemoeren heft in de **vorm** van een hand, komende uit een toegesnoerde mouw. Rond, ø 14, h. 63. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr. 1974 - 152.

998. Mr. David Johan Martens en jkvr. Johanna Henriëtta Antonia Strick van Linschoten. XVIII d.

KPK a. Wapen: in goud een verhoogde lamskop, beneden vergezeld van twee aanziende ossekoppen naast elkaar; gekroonde helm met dekkleden: helmteken: een ossekop met -hals tussen een vlucht;

b. Ruitvormig schild binnen een cartouche; wapen: gevierendeeld; I en IV drie merletten; II en III in keel een schuinbalk; hartschild: in azuur een lelie: het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren.

Mr. ***David Johan Martens,*** geb. Utrecht 3 aug. 1751, raad 1781-1795, schepen, lid gemeentebestuur en thesaurier 1803, 1808—1811 aldaar, hoogheemraad van de Lekdijk bovendams, curator van de Hogeschool te Utrecht, † aldaar 17 aug. 1811, tr. 1790 jkvr. ***Johanna*** Henriëtta *Antonia Strick* **van** *Linschoten,* geb. Utrecht 6 febr., ged. aldaar (Dom) 10 febr. 1769, † Utrecht 16 febr. 1837 [Ned. Adelsboek jrg. 1949, pag. *42* en jrg. ***1952,*** pag. 100]. Driekantig draaibaar bergkristal (enigszins beschadigd) aan gouden à-jour-handgreep. Ovaal, 17 x 16, h. 39. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr. : 1974 - 153.

999. Jhr. mr. Jacob Constantijn Martens, heer van Sevenhoven. XIX b.

KPK De letters J (acob) C (onstantijn) M (artens). Op de achterzijde gestempeld binnen een ruit drie bollen boven elkaar, ter weerszijde vergezeld van de letters J en R, de letter V en een onduidelijk merk.

Jhr. mr. ***Jacob Constantijn Martens,*** heer van Sevenhoven, geb. Utrecht 27 aug. 1793, president van het provinciale gerechtshof aldaar, lid raad 1849-1857 en voorzitter van de Eerste kamer der Staten Generaal, dijkgraaf van de Lekdijk Benedendams, weigraaf ***van*** de Hoge ***en*** Lage Weide, hoogheemraad van het grootwaterschap Woerden, † Utrecht 16 febr. 1861, tr. 1826 *Suzanna* ***Jacoóa Martens*** [Ned. Adelsboek jrg. 1949, pag. 42]. Zilver met paarlemoeren bewerkt heft. Rond, ø 15, h. 58. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr.: 1974 - 154.

1000. Jhr. David Jan Martens en jkvr. Louisa Johanna Beeldsnijder, vrouwe van Vrije Nes. XIX b.

KPK Alliantiewapen; rechts in goud een verhoogde lamskop, beneden vergezeld van twee aanziende ossekoppen naast elkaar: links een schuinbalk van sabel beladen met drie zespuntige sterren; boven de schilden een met een parelsnoer omwonden kroon van vijf parels.

Jhr. ***David Jan Martens,*** geb. Utrecht 28 april 1820, † De Bilt 29 aug. 1862, tr. 1847 jkvr. Louisa Johanna ***Beeldsnijder,*** vrouwe van Vrije Nes, geb. Gouda 16 mei 1828, † Utrecht 19 aug. 1858 [Ned. Adelsboek jrg. 1949, pag. 44 en jrg. 1940, pag. 163]. Koper met houten heft. Rechthoekig, 18 x 22, h. 70. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr. : 1974 - 155.

1001, Jhr. David Jan Martens en jkvr. Louisa Johanna Beeldsnijder, vrouwe van Vrije Nes. XIX b.

KPK Alliantiewapen; rechts in goud een verhoogde lamskop, beneden vergezeld van twee aanziende ossekoppen naast elkaar; links een schuinbalk van sabel beladen met drie zespuntige sterren; boven de schilden een met een parelsnoer omwonden kroon van vijf parels.

Jhr. ***David Jan Martens*** en jkvr. ***Louisa Johanna Beeldsnijder,*** vrouwe van Vrije Nes, zie no. 1000. Koper met houten heft. Rechthoekig, 14 x 17, h. 49. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr.: 1974 - 156.

1002. Mr. Henry George Ferdinand Meertens, heer van Voorn. XIX c.

KPK De letters H (enry) G(eorge) F(erdinand) M (eertens) .

Mr. ***Henry George*** Ferdinand ***Meertens,*** heer van Voorn, geb. Demerary 28 nov. 1790, † h. Voorn 16 sept. 1868, tr. 1833 *Susanna* ***Amelia Testas,*** weduwe van ***Jan Hendrik Martin*** *Martens* [E. B. F. F. Wittert van Hoogland, Bijdragen tot de geschiedenis der Utrechtsche ridderhofsteden en heerlijkheden, deel 11, 's-Gravenhage, 1912, pag. 523 en Ned. Adelsboek jrg. 1949, pag. 43]. Koper met houten heft. Ovaal, 26 x 20, h. 65. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr. : 1974 - 159.

1003. Merens. XVIII A.

KPK a. Wapen: gevierendeeld: I en IV in azuur drie klaverbladen: II en III drie eenden: hartschild: in sabel een getraliede dwarsbalk; gekroonde helm met dekkleden; helmteken: een klaverblad; schildhouders: twee griffioenen.

b. Cartoucheschild; wapen: gevierendeeld; I en IV in azuur drie klaverbladen: II en 111 drie eenden; hartschild: in sabel drie schuinkruisjes naast elkaar; boven het schild een kroon van drie bladeren en twee maal drie parels.

Driekantig draaibaar ijzer aan ijzeren à-jour-handgreep. Ovaal, 20 x 19, h. 54. Herkomst: geschenk A. Merens 1974. Inventarisnr. : 1974 - 280. Litt. : Allard Merens en Meynard M. Merens, Stamboek van het geslacht Merens uit den huize Taemsz, Den Haag, 1960, pag 5, nr. 6a en b, waar geschreven wordt, dat stempel a vervaardigd zal zijn in opdracht van mr. ***Allard Merens (1663-1716)*** en stempel b in opdracht van ***Lucas Merens*** (1698-1776).

1004, Merens. XVIII B.

KPK Ruitvormig schild: wapen: gevierendeeld: I en IV in azuur drie klaverbladen: II en III drie eenden; hartschild: in sabel een dwarsbalk beladen met drie schuinkruisjes: boven het schild een strik, waarboven een kroon van drie bladeren en twee maal drie parels.

Het stempel heeft toebehoord aan *Cornelia* Merens, geb. Hoorn 11 juni 1733, † aldaar 5 jan. 1795 [Allard Merens en Meynard M. Merens, Stamboek van het geslacht Merens uit den huize Taemsz, Den Haag, 1960, pag. 21]. Zilver met handgreep in de vorm van een dolfijn. Ovaal, 21 x 18, h. 28. Herkomst: geschenk A. Merens 1974. Inventarisnr.: 1974 - 283. Lett.: Allard Merens en Meynard M. Merens, Stamboek van het geslacht Merens uit den huize Taemsz, Den Haag, 1969, pag. 5, nr. 13.

1005. Merens. XIX.

KPK Ovaal schild; wapen: gevierendeeld: I en IV in azuur drie klaverbladen: II en III drie eenden: hartschild: in sabel ***een*** dwarsbalk beladen met drie schuinkruisjes; boven het schild een kroon van drie bladeren en twee maal drie parels: schildhouders: twee griffioenen. Op het heft een zwaardje van kleine zilveren werken en een onduidelijk merk.

Het stempel is gemaakt in opdracht van mr. ***Dirk Merens,*** geb. Hoorn 9 sept. 1801, vrederechter 1832 en kantonrechter 1838 te Zaandam en Haarlem 1858-1874, lid gemeenteraad

te Zaandam 1852-1858, kapitein der schutterij 1830, † Haarlem 29 juli 1884, tr. 1839 Johanna *Margaretha van* Sante [Allard Merens en Meynard M. Merens, -Stamboek van het geslacht Merens uit den huize Taemsz, Den Haag, 1960, pag. 35 en Ned. Patriciaat jrg. 1969, pag. 185]. Zilver met houten heft. Ovaal, 23 x 19, h. 77. Herkomst: geschenk A. Merens 1974. Inventarisnr. : 1974 - 284. Litt.: Allard Merens en Meynard M. Merens, Stamboek van het geslacht Merens uit den huize Taemsz, Den Haag, 1960, pag. 5, nr. 15.

1006. Merens. 1920.

KPK Wapen: gevierendeeld; 1 en IV in azuur drie klaverbladen: 11 en 111 drie eenden; hartschild: in sabel drie schuinkruisjes naast elkaar; het schild gedekt met een kroon van drie bladeren en twee parels. Op de achterzijde gegraveerd 7-12-1920, zijnde de datum waarop Allard Merens, geb. Magelang 7 dec. 1899, meerderjarig werd.

Onyx in goud gevat op gouden ring. Ovaal, 15 x 12, h. 21. Herkomst: geschenk A. Merens 1974. Inventarisnr.: 1974 - 286.

1007. Mr. Allard Merens. 1752.

KPK Wapen: gevierendeeld; 1 en IV in azuur drie klaverbladen: 11 en 111 drie eenden; hartschild: in sabel een dwarsbalk, beladen met drie schuinkruisjes; gekroonde helm met dekkleden: helmteken: een klaverblad; schildhouders: twee griffioenen; omschrift op lint: S (igillum) (oorspronkelijk waarsch. MR.) ALLARD MERENS. Op de keerzijde drie merken: Kleine keur van Hoorn, jaarletter R en een V, waarop een pluim, als meesterteken.

De letters MR. zijn later ingevuld om het stempel bruikbaar te maken voor Allard Merens (1771-1851).

Mr. ***Allard Merens,*** geb. Hoorn 7 dec. 1729, schepen 1752 en gasthuisvoogd 1753—1781 aldaar, † Hoorn 20 nov. 1802 [Allard Merens en Meynard M. Merens, Stamboek van het geslacht Merens uit den huize Taemsz, Den Haag, 1960, pag. 21]. Zilver met draaibare handgreep. Rond, ø 43, h. 33. Herkomst: geschenk A. Merens 1974. Inventarisnr. : 1974 - 281. Litt.: Allard Merens en Meynard M. Merens, Stamboek van het geslacht Merens uit den huize Taemsz, Den Haag, 1969, pag. 5, nr. ll.

1008. Allard Merens. 1932.

KPK Wapen: gevierendeeld: 1 en IV drie klaverbladen; 11 en 111 een getraliede dwarsbalk, vergezeld van drie vliegende eenden: twee helmen met dekkleden, rechts: gekroond: helmteken: een klaverblad; helmteken links: een vlucht, waarop een dwarsbalk, beladen met drie merletten; omschrift: SIG (illum) : ALLARD (i):MERENS. DID(erici): FIL(ii): 1932. Op het heft een zwaardje van kleine zilveren werken en W (illem) V(oet & Zoonen) 3 (te Haarlem).

Allard Merens, geb. Magelang 7 dec. 1899, oud-ambassadeur te Athene. oud-lste luitenant der jagers. tr. 1925 *Joana Cornelia Advocaat* [Ned. Patriciaat jrg. 1969, pag. 1873. Zilver met doorboorde handgreep. Rond, ø 26, h. 29. Herkomst: geschenk A. Merens 1974. Inventarisnr.: 1974 - 287. Litt.: Allard Merens en Meynard M. Merens, Stamboek van het geslacht Merens uit den huize Taemsz, Den Haag, 1960, pag. 7, nr. 20.

1009. Mr. Lucas Merens. 1791 ?

KPK Ovaal schild; wapen: gevierendeeld: 1 en IV in azuur drie klaverbladen: 11 en 111 drie eenden; hartschild: in sabel een dwarsbalk, beladen met drie elkaar rakende schuinkruisjes; het schild gedekt met een kroon van drie bladeren en twee maal drie parels; schildhouders: twee griffioenen met de staart tussen de poten; omschrift: MR. LUCAS MERENS S (igillum). Op de handgreep een gekroonde kan met een oor (aan de her. rechter zijde) als meesterteken.

Mr. ***Lucas Merens,*** geb. Hoorn 11 mei 1767, advocaat te 's-Gravenhage 1790, schepen 1791, directeur van de Levantse handel 1792 en secretaris 1793 van Hoorn, † aldaar 31 dec. 1794, tr. 1794 ***Maria Elisabeth de Vica*** [Allard Merens en Meynard M. Merens, Stamboek van het geslacht Merens uit den huize Taemsz, Den Haag, 1960, pag. 27 en Ned. Patriciaat 1969, pag. 181]. Zilver met draaibare handgreep. Rond, ø 42, h. 26. Herkomst: geschenk A. Merens 1974. Inventarisnr.: 1974 - 282. Litt.: Allard Merens en Meynard M. Merens, Stamboek van het geslacht Merens uit den huize Taemsz, Den Haag, 1960, pag. 5, nr. 12.

1010. Moll. XIX A.

KPK Wapen: in goud drie omgewende mollen: helm met dekkleden: helmteken: een naar rechts omgewende mol. Op het heft een afgesleten merkje.

Zilver met houten heft. Ovaal, 24 x 18, h. 93. Herkomst: geschenk mr. A. A. Vriesendorp 1973. Inventarisnr.: 1973 - 1.

1011. Moll. XIX.

KPK Wapen: in goud drie omgewende mollen: helm: helmteken: een mol.

Koper op metaal met houten heft. Rechthoekig, 25 x 21, h. 99. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie (geschenk mr. A. A. Vriesendorp) 1975. Inventarisnr.: 1975 - 1058.

Af b. 15. Mr. ***Johannes Bastianus van*** *Naamen,* heer van Scherpenzeel en de beide Eemnessen (cat. nr. 1012) Omgekeerd afgebeeld, ware grootte.

1012. Mr. Johannes Bastianus van Naamen, heer van Scherpenzeel en de beide Eemnessen. XVIII B.

KPK Cartoucheschild: wapen: in azuur twee schuingekruiste pijlen, de punten naar beneden en vergezeld van drie lelies, één boven en één aan weerszijde; hartschild: in azuur zes lelies, geplaatst drie, twee en één; helm; helmteken: een lelie: omschrift: SIG (illum) :IOHANNES SEBASTIAAN VAN NAAMEN(,) HEERE VAN SCHERPENSEEL &:. Op de rand een gegraveerde ster voor de richting.

Mr. ***Johannes Bastianus van*** *Naamen,* heer van Scherpenzeel en de beide Eemnessen ged. Buren 21 okt. 1731, onderkoopman Ver. Oostindische Compagnie, advocaat-fiscaal bij het Hof te Kaapstad 1782-1797, muntmeester te Utrecht, † Amsterdam 18 febr. 1812, tr. 1763 *Alberta Blanckenberg* [Ned. Patriciaat jrg. 1914, pag. 298]. Zilver met houten heft. Rond, ø 60, h. 93. Herkomst: geschenk mevrouw T. P. Daniëls-Royaards 1973. Inventarisnr. : 1973 - 702.

1013. Geertruida Catharina Nachenius. XX a.

KPK Ruitvormig schild; wapen: gedeeld; 1 doorsneden: a in azuur drie klaverbladen: b drie eenden; 11 in azuur de linkerhelft van een verkort schuinkruis van goud: hartschild: in sabel drie schuinkruisjes naast elkaar: om het schild een gestrikt koord. Op de rand de Duitse zilvermerken: omgewende wassenaar, kroon, 900 en geblokt kruis en een onduidelijk merk.

Geertruida Catharina *Nachenius,* geb. Amsterdam 2 febr. 1871, † 's-Gravenhage 20 dec. 1964, tr. 1896 (door echtsch. ontb. 1927) *Dirk Merens* [Ned. Patriciaat jrg. 1969, pag. 187]. Zilver met handvat. Zeshoekig, 22 x 20, h. 65. Herkomst: geschenk A. Merens 1974. Inventarisnr. : 1974 - 285.

1014. Van Oldenbarneveld genaamd Witte Tullingh. XIX B.

KPK Wapen: gevierendeeld; 1 en IV in keel een ankerkruis: 11 en III in azuur een horizontaal geplaatste voorarm, waaromheen vijf banden, komende uit *een* van de linkerrand uitgaande wolk en met de hand een verticaal geplaatst zwaard houdend, vergezeld van drie achtpuntige sterren; het schild gedekt met een kroon van vijf parels, getopt met een helm; helmteken: een mand met twee oren.

Koper met houten heft. Rechthoekig, 18 x 15, h. 75. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr.: 1973 - 1011.

1015. Peters. XIX c(?).

KPK Wapen (Engelse schildvorm): in azuur een vlinder; helm; helmteken: een vlucht,

Koper met houten heft. Rechthoekig met ronde hoeken, 22 x 19, h. 103. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr. : 1973 - 1018.

1016. Phillips. XIX a.

NL Wapen (Engelse schildvorm): een leeuw met om de hals een kroon, waarvan aan de achterzijde een ketting met een boei afhangt; op het schild een wrong met als helmteken de leeuw van het schild; eronder op een lint: LUCIT AMOR PATRIA.

IJzer met koperen huls en houten heft. Rechthoekig, 22 x 18, h. 80. Herkomst: collectie Krüsemann.

1017. Pols. XVIII B.

KPK Wapen: een polsstok, ter weerszijde vergezeld van een vogel, de rechtse omgewend; helm met dekkleden; helmteken: een naar rechts gewende vogel tussen een vlucht.

Zilver met ivoren heft. Rechthoekig, 23 x 20, h. 87. Herkomst: geschenk mevrouw T. P. Daniëls-Royaards 1972. Inventarisnr. : 1972 - 364.

1018. Pols. XIX A.

KPK Wapen: in sinopel een polsstok, ter weerszijde vergezeld van een hop, de rechtse omgewend: helm: helmteken: een naar rechts gewende hop tussen een vlucht.

Koper met houten heft. Ovaal, 27 x 23, h. 90. Herkomst: geschenk mevrouw T. P. Daniëls-Royaards 1972. Inventarisnr. : 1972 - 366.

1019. Pols. XIX A.

KPK Ruitvormig schild: wapen: in sinopel een polsstok, ter

: 1972 - 367.

1020. Pols. XIX B.

KPK Wapen: in sinopel een polsstok, ter weerszijde vergezeld van een hop, de rechtse omgewend; helm met dekkleden; helmteken: een naar rechts gewende hop tussen een vlucht.

Ivoor met metalen zetting en houten heft. Rechthoekig, 18 x 15, h. 86. Herkomst: geschenk mevrouw T. P. Daniëls-Royaards 1972. Inventarisnr.: 1972 - 365.

1021. Pols. XIX B.

KPK Ruitvormig schild: wapen: in sinopel een polsstok, ter weerszijde vergezeld van een hop, de rechtse omgewend; helm met dekkleden; helmteken: een naar rechts gewende hop tussen een vlucht.

Zilver met kornalijnen heft. Ingebogen rechthoekig, 19 x 16, h. 68. Herkomst: geschenk mevrouw T. P. Daniëls-Royaards 1972. Inventarisnr. : 1972 - 368.

1022. Pols, XIX B.

KPK Ruitvormig schild; wapen: in sinopel een polsstok, ter weerszijde vergezeld van een hop, de rechtse omgewend: helm met dekkleden; helmteken: een naar rechts gewende hop tussen een vlucht.

Koper met houten heft. Ingebogen rechthoekig, 19 x 16, h. 72. Herkomst: geschenk mevrouw T. P. Daniëls-Royaards 1972. Inventarisnr.: 1972 - 369.

1023. Mr. Hendrik Anthon ridder van Rappard en Johanna Benjamina van Thye Hannes. XVIII d.

KPK Alliantiewapen binnen een cartouche; rechts gevierendeeld; I in goud een steigerend paard; 11 en 111 in keel drie bellen; IV in goud een omgewend steigerend paard: hartschild: een adelaar: links gevierendeeld; I en IV in azuur drie sterren; 11 en 111 in goud een klimmende vos; boven de schilden een kroon van drie bladeren en twee maal drie parels.

Mr. *Hendrik Anthon* ridder van Rappard, geb. Schenkenschans 14 maart 1767, procureur-generaal van het Hof van Gelderland, † Arnhem 6 febr. 1845, tr. 1793 Johanna *Benjamina van Thye Hannes*, geb. Gorinchem 2 okt. 1771, † Arnhem 19 maart 1856 [Ned. Adelsboek jrg. 1950, pag. 151]. Zilver met handgreep in de vorm van een bloem, waarvan de bloembladen op het stempel rusten. Ovaal, 26x 21, h. 36. Herkomst: geschenk *erven* jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr. : 1974 - 157.

1024. Jacob Reynst. XVIII b.

KPK a. Wapen: in azuur drie kannen met een deksel, een oor en een ketting, die de deksel met het oor verbindt, de eerste en derde kan met de ketting rechts, de tweede met de ketting links, tussen de beide eerste in vergezeld van een zespuntige ster: helm met dekkleden; helmteken: de tweede kan van het schild tussen een vlucht.
b. Monogram J (acob) R(eynst), ook in spiegelbeeld, op een ovaal schild binnen een cartouche en erboven een kroon van drie bladeren en twee maal drie parels.

Jacob Reynst, geb. Haarlem 22 dec. 1685, luitenant-admiraal van Holland *en* West-Friesland 1750. † Beverwijk 4 aug. 1756, tr. 1718 *Eva Clifford* [Ned. Adelsboek jrg. 1950, pa. 284]. Tweezijdig draaibaar ijzer met gouden handgreep. Ovaal, 24 x 23, h. 42. Herkomst: geschenk jhr. mr. W. C. Six 1974. Inventarisnr. : 1974 - 452.

1025. Röell. XIX b of c.

KPK Wapen (Engelse schildvorm): in goud een klimmende beer: het schild gedekt met een kroon van zeven parels, overtopt met een helm: helmteken: drie struisveren. Op de achterzijde het merk voor kleine zilveren werken en een onleesbaar merk.

Zilver met gedeeltelijk afgebroken huls (heft ontbreekt). Rechthoekig, 27 x 22, h. 7. Herkomst: geschenk mevrouw T. P. Daniëls-Royaards 1972. Inventarisnr. : 1972 - 370.

1026. Röell. XX A.

KPK Wapen: in goud een klimmende beer van sabel: helm met dekkleden van goud en sabel: helmteken: zeven struisveren, afwisselend sabel en goud.

Vernikkeld koper met houten heft. Rechthoekig, 19 x 15, h. 102. Herkomst: geschenk mevrouw T. P. Daniëls-Royaards 1972. Inventarisnr. : 1972 - 371.

1027. Jhr. Isaac Herman Alexander Röell en Johanna Agneta Catharina van der Stralen. XIX c.

KPK Alliantiewapen; rechts in goud een klimmende beer: links gedeeld: 1 doorsneden; A een geopende burcht met een grote toren met twee kleine hoektorentjes tussen muren, de randen van het kwartier rakend; B opnieuw doorsneden: a ingeschulpt doorsneden van (zilver?) en goud; b doorsneden (van ? en ?); II een omgekeerde gaffel met op het middelpunt een schijf, beladen met een kleinere schijf (?), en vergezeld van drie bloemen aan bebladerde stelen; boven de schilden een met een parelsnoer omwonden kroon van vijf parels.

Jhr. ***Isaac Herman Alexander Röell,*** geb. Amsterdam 16 juni 1822. hoofdcommies Departement van waterstaat, † 's-Gravenhage 23 aug. 1892, tr. le 1852 Johanna ***Agneta Catharina van Stralen,*** geb. 's-Gravenhage 12 maart 1824, † aldaar 6 okt. 1854 en 2e 1856 ***Margaretha Maria Stratenus*** [Ned. Adelsboek jrg. 1950, pag. 329]. Zilver met ivoren heft. Rechthoekig, 15 x 16, h. 98. Herkomst: geschenk mevrouw T. P. Daniëls-Royaards 1972. Inventarisnr. : 1972 - 372.

1028. Jhr. Isaac Herman Alexander Röell en Margaretha Stratenus. XIX c.

KPK Alliantiewapen; rechts in goud een klimmende beer: links gevierendeeld; 1 en IV doorsneden van (goud) en azuur met een adelaar: II en III een dubbele adelaar met een hartschildje; boven de schilden een met een parelsnoer omwonden kroon van vijf parels.

Jhr. ***Isaac Herman Alexander Röell,*** geb. Amsterdam 16 juni 1822. hoofdcommies Departement van waterstaat, † 's-Gravenhage 23 aug. 1892, tr. le 1852 ***Johanna Agneta Catharina van Stralen*** en 2e 1856 ***Margaretha Maria Stratenus***, geb. 's-Gravenhage 17 juni 1829, † Apeldoorn 1 febr. 1913 [Ned. Adelsboek jrg. 1950, pag. 329]. Zilver met ivoren heft. Rechthoekig, 14 x 15, h. 114. Herkomst: geschenk mevrouw T. P. Daniëls-Royaards 1972. Inventarisnr. : 1972 - 373.

1029. Roepel. XVIII B.

NL Wapen (Engelse schildvorm): in sinopel een aanziend gestelde naakte man met een heupdoek om, staande op een grond, in de rechterhand een pijl en in de linker- een boog houdende; het schild gedekt met een kroon van drie bladeren en twee maal drie parels: schildhouders: twee naakte mannen met een heupdoek om, de rechter staande met een knots in zijn rechterhand steunende op de grond, de linker zittend met een knots in zijn linkerhand tussen de benen.

IJzer met koperen huls en houten heft. Ovaal, 24 x 28, h. 85. Herkomst: collectie Kriisemann.

1030. Roepel. XVIII B.

NL Wapen (Engelse schildvorm): in sinopel een aanziend gestelde naakte man met een heupdoek om, staande op een grond, in de rechterhand een pijl en in de linker- een boog houdende: boven het schild een kroon van drie bladeren en twee maal drie parels; schildhouders: twee naakte mannen met een heupdoek

om, de rechter staande met een knots in zijn rechterhand steunende op de grond, de linker zittend met een knots in zijn linkerhand tussen de benen.

IJzer met houten heft. Ovaal, 23 x 27, h. 80. Herkomst: collectie Krüsemann.

1031. Antonie Roepel. XIX a.

NL Wapen: in sinopel een aanziend gestelde naakte man met een heupdoek om, staande op een grond, in de rechterhand een pijl en in de linker- een boog houdende: boven het schild een kroon van drie bladeren en twee maal drie parels, aan weerszijde vergezeld van twee lansen met daaraan vlaggen van drie banen, rood, (wit) en blauw, de linker langer dan de rechter: schildhouders: twee naakte mannen met een heupdoek om, de rechter staande met een knots in zijn rechterhand steunende op de grond, de linker zittend op twee kanonslopen met een knots in zijn linkerhand tussen de benen; onder het schild het kruis van het Legioen van Eer.

Antonie Roepel, geb. Paramaribo 28 dec. 1774, luitenant-ter-zee tit. 1794, idem effectief 1795, luitenant-ter-zee 1ste klasse 1801, equipagemeester van de werf te Vlissingen 1804, kapitein-luitenant-ter-zee 1804, equipagemeester van de werf te Amsterdam 1805, directeur van het équipement de la Marine aldaar 1810, équipagemeester met de rang van kapitein-ter-zee 1814, commissaris van het Groot-Noordhollands kanaal 1824, rijkscommissaris bij het entrepötdok te Amsterdam, directeur van de Marine te Amsterdam 1843-1844, ridder in de Orde van de Unie, de Reunie, het Legioen van Eer en de Nederlandse Leeuw, commandeur in de Orde van de Eikenkroon, † 14 aug. 1857, tr. ***Anna Elisabeth Petronella*** Grotta [Nieuw Ned. Biogr. Woordenboek deel V, pag. 607]. IJzer met houten heft. Ovaal, 30 x 26, h. 85. Herkomst: collectie Krüsemann.

1032. Antonie Roepel. XIX a.

NL Wapen (Engelse schildvorm): in sinopel een aanziend gestelde naakte man met een heupdoek om, staande op een grond, in de rechterhand een pijl en in de linker- een boog houdende; het schild gedekt met een met een parelsnoer omwonden kroon van vijf parels.

Antonie Roepel, zie no. 1031. IJzer met koperen huls en houten heft. Rechthoekig, 25 x 20, h. 89. Herkomst: collectie Krüsemann.

Af b. 16. ***Govert de Pain et Vin Roepel*** (cat. nr. 1033).
Omgekeerd afgebeeld, ware grootte.

1033. Govert de Pain et Vin Roepel. XIX a.

NL Alliantiewapen; rechts in sinopel een aanziend gestelde naakte man met een heupdoek om, staande op een grond, in de rechterhand een pijl en in de linker- een boog houdende (*Roepel*); links gevierendeeld: 1 naast elkaar een korenaar, komende uit de schildvoet, en een druivetros aan een steel met twee bladeren; 11 twee in elkaars verlengde, paalsgewijze geplaatste pijlen, de onderste omgewend; 111 een aan beide zijden

geboorde schuinbalk, beladen met drie ovale voorwerpen, geplaatst in de richting van de balk; IV drie leeuwen, geplaatst langs de schildzoom: hartschild: een schuinbalk (*Pain et Vin*) ; boven het schild een kroon van twaalf parels, waarop drie parels en ter weerszijde twee lansen en twee vlaggen; schildhouders: rechts een zittende naakte man met een knots in zijn linkerhand tussen de benen, zittend op twee kanonslopen, links een liggende leeuw; tussen de schilden het kruis van de Militaire Willemsorde aan een lint.

Govert de Pain et Vin Roepel, geb. Suriname 25 okt., ged. aldaar 3 nov. 1782, 1ste luitenant Royal American regiment of foot 1812, kapitein der inf. in Nederlandse dienst,-ridder Militaire Willemsorde 4de kl. (1815), † Naarden 2 febr. 1825, tr. ***Elixabeth Phillips.*** IJzer met koperen huls en houten heft. Ovaal, 26 x 33, h. 72. Herkomst: collectie Kriisemann.

1034. Mr. Anton Royaards, heer van Scherpenzeel, en jkvr. Margaretha Maria Backer. XX a.

KPK Alliantiewapen; rechts gevierendeeld: 1 en IV een roerrad; II en III in goud een eend zwemmend op water; links doorsneden: I een uitkomende leeuw, een bol tussen de poten houdend; II in keel een linkerschuinbalk, gaande van het midden van de doorsnijdingslijn naar de rechterbenedenhoek: boven de schilden een kroon van drie bladeren en twee maal drie parels.

Mr. ***Anton Royaards,*** heer van Scherpenzeel, geb. Scherpenzeel, h. Scherpenzeel, 12 juli 1869, burgemeester van Scherpenzeel, lid provinciale staten van Gelderland, † h. Scherpenzeel 21 jan. 1932, tr. 1910 jkvr. ***Margaretha Maria Backer,*** geb. Loenen (Utr.) 21 april 1880, † h. Scherpenzeel 14 mei 1956 [Ned. Patriciaat jrg. 1964, pag. 389]. Koper met houten heft. Ovaal, 23 x 29, h. 106. Herkomst: geschenk mevrouw T. P. Daniëls-Royaards 1973. Inventarisnr. : 1973 - 704.

1035. Mr. David Hendrik Royaards en Louise Johanna Elisabeth Wierts. XIX a.

KPK Alliantiewapen; rechts een ovaal schild; wapen: in keel, bezaaid met blokjes, een leeuw (*Wierts*); links gevierendeeld; I en IV een roerrad; II en III een eend zwemmend op water (*Royaards*); boven de schilden een kroon van drie bladeren en twee parels: schildhouders: rechts een omziende leeuw, links een omziende griffioen met de staart tussen de poten.

Mr. ***David Hendrik Royaards,*** geb. Utrecht 29 aug 1790, ontvanger der registratie en successierechten aldaar, † Utrecht 11 april 1848, tr. 1813 ***Louise Johanna Elisabeth Wierts,*** geb. Utrecht 19 aug. 1791, † aldaar 6 nov. 1856 [Ned. Patriciaat jrg. 1964, pag. 385]. Koper met houten heft. Ovaal, 26 x 32, h. 95. Herkomst: geschenk mevrouw T. P. Daniëls-Royaards 1973. Inventarisnr.: 1973 - 703.

1036. Mr. Herman Royaards en Benudina Maria van Naamen, vrouwe van Scherpenzeel. XIX c.

KPK Alliantiewapen; rechts gevierendeeld; I en IV een roerrad: II en III in goud een eend, zwemmende op een zee; links in azuur twee schuingekruiste pijlen met de punten naar beneden, boven en ter weerszijde vergezeld van een lelie; de schilden gedekt met een kroon van drie bladeren en twee parels.

Mr. *Herman Royaards,* geb. Utrecht 14 jan. 1826, lid gedeputeerde staten van Utrecht, president-curator Universiteit te Utrecht, ridder Ned. Leeuw, † Utrecht 16 jan. 1898, tr. 1854 Benudina ***Maria van Naamen,*** vrouwe van Scherpenzeel, geb. Amsterdam 26 mei 1827, † Utrecht 13 jan. 1892 [Ned. Patriciaat jrg. 1964, pag. 386]. Zilver met houten heft. Rechthoekig, 9 x 11, h. 51. Herkomst: geschenk mevrouw T. P. Daniëls-Royaards 1972. Inventarisnr. : 1972 - 374.

1037. Mr. Jan Carel Jacob van Löben Sels en Jacqueline de Malapert. XVIII d.

KPK Alliantiewapen; rechts gevierendeeld; I en IV in azuur een arm komende uit een wolk, uitgaande van de linkerbovenhoek en in de hand een ring houdende boven een kelk: II en III doorsneden; a in azuur een uitkomende morenvrouw; b geschaakt in drie rijen van vijf vakken: links bezaaid met lelies: boven de schilden een kroon van drie bladeren en twee maal drie parels: schildhouders: een leeuw en een griffioen met de staart tussen de poten.

Mr. ***Jan Carel Jacob van, Löben Sels,*** geb. Zutphen 21 nov. 1775, ontvanger van het kwartier Zutphen, lid provinciale staten van Gelderland, landoeconoom, † Laren (Gld.), h. Velhorst, 23 juli 1850, tr. 1799 ***Jacqueline de Malapert,*** geb. Zutphen 1 april 1780, † h. Velhorst, 24 jan. 1858 [Ned. Patriciaat jrg. 1966, pag. 337]. IJzer met à-jour-handgreep. Ovaal, 28 x 23, h. 30. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr. : 1974 - 158.

1038. Siccama. XVIII d.

KPK Wapen: in azuur een hazewindekop en -hals met een halsband, waaraan een ring; helm; helmteken: de hazewindekop en -hals van het schild: schildhouders: twee gehalsbande hazewinden.

IJzer met houten heft (een ander stempel aan de achterzijde van het heft met aanwezig). Ovaal, 25 x 20, h. 69. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr. : 1973 - 1012.

1039. Hora Siccama. XIX B.

KPK Wapen (Engelse schildvorm): gevierendeeld; I en IV in azuur een hazewindekop en -hals met een halsband, waaraan een ring: II en III twee verhoogde hertekoppen en -halzen, beneden vergezeld van een jachthoorn: gekroonde helm: helmteken: toegewend een hazewindekop en -hals en een hertekop en -hals tussen een vlucht: schildhouders: twee hazewinden met halsbanden, waaraan een ring.

IJzer met koperen huls (heft ontbreekt). Rechthoekig, 20 x 24, h. 17. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr.: 1973 - 1013.

1040. Hora Siccama. XIX c.

KPK Wapen (Engelse schildvorm): gevierendeeld: I en IV in azuur een hazewindekop en -hals met een halsband, waaraan een ring; II en III twee verhoogde hertekopken en -halzen, beneden vergezeld van een jachthoorn; gekroonde helm: helmteken: toegewend een hazewindekop en -hals en een hertekop en -hals tussen een vlucht.

Koper (heft ontbreekt). Rechthoekig, 15 x 14, h. 15. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr. : 1973 - 1014.

1041. Hora Siccama. XIX B.

KPK Monogram H (ora) S (iccama) .

Koper (heft ontbreekt). Rechthoekig, 16 x 20, h. 18. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr. : 1973 - 1015.

1042. Hora Siccama. XIX B.

KPK De letters H(ora) S(iccama).

Koper (heft ontbreekt). Rechthoekig, 11 x 14, h. 14. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr. : 1973 - 1016.

1043. Pieter Christiaan Simon en Elisabeth Catharina Peters. XIX b.

KPK Alliantiewapen; rechts een in twee rijen van vijf stukken

zilver en keel geschaakte dwarsbalk, gaande over een van goud en zilver doorsneden schild: links in azuur een vlinder: boven de schilden een kroon van drie bladeren en twee parels.

Pieter Christiaan Simon, geb. Leeuwarden 23 sept. 1793, majoor der art., † Leeuwarden 11 april 1864, tr. le 1819 ***Jeannette Schotborgh*** en 2e 1837 ***Elisabeth Catharina Peters,*** geb. Leer (O.-Fr.) 23 okt. 1797, † Leeuwarden in 1872, weduwe van mr. ***Herman Sijbouts*** [Vorsterman van Oijen, Stam- en Wapenboek, deel 3, pag. 139]. Koper met houten heft. Rechthoekig met ronde hoeken, 22 x 24, h. 87. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr.: 1973- 1019.

1044. Van Son. XVIII d.

NL Ovaal schild; wapen: golvend gedwarsbalkt van azuur en sinopel van zes stukken en een golvend schildhoofd van sinopel met drie eenden, zwemmende op de doorsnijdingslijn: helm: helmteken: een uitkomende eend met geopende vlucht.

Afkomstig van ***Pieter Thomas van Son,*** geb. 's-Gravenhage ***30*** juni 1769, notaris 1789 en procureur 1790 aldaar, † 's-Gravenhage 23 okt. 1847 [Ned. Patriciaat jrg. 1956, pag. 264]. Kornalijn met gouden handgreep. Ovaal, 26 x 22, h. 28. Litt.: H. J. A. van Son, Geschiedenis en genealogie van het geslacht Van Son eertijds geheeten Van Broechoven, deel VII, 1950. t.o. pag. 24. Herkomst: familiearchief Van Son (stamboek&. 5605).

1045. Van Son. XIX A.

NL Wapen: golvend gedwarsbalkt van azuur (en zilver) van zes stukken en een golvend schildhoofd met drie omgewende eenden, zwemmende op de doorsnijdingslijn: helm met dekkleden: helmteken: een zwemmende eend.

Koper met houten heft. Rechthoekig, 19x 17, h. 84. Herkomst: familiearchief Van Son (stamboeknr. 5605).

1046. Van Son. XIX B.

NL Wapen: drie golvende dwarsbalken van azuur en een schildhoofd van sinopel met drie eenden; helm met dekkleden; helmteken: een eend.

Nikkel met kornalijnen heft. Rechthoekig, 21 x 19, h. 110. Herkomst: familiearchief Van Soa (stamboeknr. 5605).

1047. Van Son. XIX d.

NL Wapen: golvend gedwarsbalkt van azuur (en zilver) van vier stukken en een golvend schildhoofd van sinopel met drie eenden, zwemmende op de doorsnijdingslijn: helm met dekkleden: helmteken: een vlucht.

Afkomstig van ***Eugène Constant van Son,*** geb. Batavia 28 sept. 1857, † Haarlem 19 april 1923 [Ned. Patriciaat jrg. 1956, pag. 275]. Nikkel in gouden ring. Rechthoekig, 16 x 12, h. 26. Herkomst: familiearchief Van Son (stamboeknr. ***5605).***

1048. Mr. Augustinus van Son en Agneta Elisabeth Alewijn. XVIII c.

NL Alliantiewapen binnen een cartouche: rechts golvend gedwarsbalkt van azuur (en zilver) van zes stukken en een golvend schildhoofd met drie eenden: links gevierendeeld door middel van een kruis; 1 en IV in sabel een zeemeermin; 11 en 111 in azuur drie penningen; hartschild: een burcht: boven de schilden een kroon van vijf bladeren.

Mr. ***Augustinus van Son,*** geb. Amsterdam 12 sept., ged. aldaar (N.k.) 13 sept. 1722, advocaat voor den Hove van Holland te 's-Gravenhage 1745, secretaris van representanten van Zijne Hoogheid bij de Oost-Indische Compagnie te Amsterdam 1'750, advocaat van die Compagnie 1755 en commissaris van de desolate boedelkamer 1768-1789 aldaar,

heemraad 1777 en dijkgraaf 1786 van Nieuwer-Amstel. † Amstelveen 10 aug. 1789, tr. le 1757 ***Agneta Elisabeth Alewijn,*** ged. Amsterdam (Amstelk.) 20 maart 1729, † aldaar 7 nov. 1767 en 2e 1768 ***Jacoba Geertruyd van 'Eek*** [H. J. A. van Son, Geschiedenis en genealogie van het geslacht Van Son eertijds geheeten Van Broechoven, deel VIII, 1953, pag. 23]. IJzer met handgreep. Ovaal, 22 x20, h. 29. Herkomst: familiearchief Van Son (stamboeknr. 5605).

1049. Constantinus van Son en Magdalena van der Streng(?). 1735(?).

NL a. Cartoucheschild; wapen: drie golvende dwarsbalken en een schildhoofd met drie eenden: helm; helmteken: een eend.

b. Wapen: een keper van keel vergezeld van drie rozen; helm met dekkleden; helmteken: een roos aan een bebladerde steel.

Merken: kleine keur Amsterdam, jaarletter L en AF aan elkaar als meesterteken.

Constantinus van Son, geb. Amsterdam 25 juli, ged. aldaar (N.k.) 26 juli 1724, vaandrig der burgerij 1748, commies van negotiën op het Westindische huis (1751), koopman, † Amsterdam 12 juni 1780, tr. 1751 ***Magdalena*** wan der ***Streng,*** ged. Amsterdam (N.Z.k.) 5 dec. 1727, † Voorburg, h. Vlietenburg, 31 aug. 1807. begr. Amsterdam [H. J. A. van Son. Geschiedenis en genealogie van het geslacht Van Son eertijds geheeten Van Broechoven. deel VIII. 1953, pag. 161. Zilveren koker met verende sluiting; het stempel sub b van ijzer en kennelijk later aangebracht. Het stempel zal daarom van oudere datum zijn en later veranderd zijn voor de echtgenote van ***Constantinus van Son.*** Rechthoekig, 21 x 18, ovaal 20 x 17, h. 88. Herkomst: familiearchief Van Son (stamboeknr. 5605). waaraan geschonken door A. N. M. Spaargaren te Ede 1947.

1050. Eugène Constant van Son. XIX d.

NL Opschrift E (ugène). C (onstant) . VAN SON.

Eugène Constant van Son, geb. Batavia 28 sept. 1857, † Haarlem 19 april 1923, tr. 1880 ***Emilie Marie Augustine Baud*** [Ned. Patriciaat jrg. 1956, pag. 275]. Inktstempel. Koper met houten heft. Ovaal, 19x 30, h. 81. Herkomst: familiearchief Van Son (stamboeknr. 5605).

1051. Eugène Constant van Son en Emilie Marie Augustine Baud. XIX d.

NL Alliantiewapen; rechts golvend gedwarsbalkt van (zilver en) sinopel van zes stukken en een golvend schildhoofd van sinopel met drie eenden, zwemmende op de doorsnijdingslijn; links in azuur een leeuw, vergezeld van drie sterren, twee ter rechterzijde en één beneden de leeuw; twee helmen met dekkleden: helmtekens: rechts een uitkomende eend met geopende vlucht, links drie heraldische lelies aan takken,

Eugène Constant van Son, geb. Batavia 28 sept. 1857, † Haarlem 19 april 1923, tr. 1880 ***Emilie Marie Augustine Baud,*** geb. Breda 20 juni 1858, † 's-Gravenhage 25 maart 1930 [Ned. Patriciaat jrg. 1956, pag. 275 en jrg. 1961, pag. 17]. Droogstempel. Koperen blokken in ijzeren pers. Het alliantiewapen, 15 x 18, h. 62. Herkomst: familiearchief Van Son (stamboeknr. 5605).

1052. Hendrik Jan Abraham van Son. ca. 1850.

NL Opschrift H(endrik). J(an). A(braham). v(an) S(on).. ***Hendrik Jan Abraham van Son,*** geb. Maiakka 7 okt. 1823, administrateur der suikerfabrieken Tandjong Modjo en Besito (res. Japara), † Utrecht 4 mei 1880, tr. le jkvr. ***Maria Wilhelmina Vincentia Baud*** en 2e jkvr. ***Petronella Louisa Carolina Baud*** [Ned. Patriciaat jrg. 1956, pag. 273). Paarlemoer met bewerkt ivoren heft. Rechthoekig, 20 x 23, h. 107. Herkomst: familiearchief Van Son (stamboeknr. 5605).

1053. Mr. Matthijs Augustinus Alewijn van Son. XVIII d.

NL Wapen: gedeeld: 1 drie golvende dwarsbalken van

azuur en een schildhoofd van purper met drie zwemmende eenden: 11 gevierendeeld; a en d in sabel een zeemeermin; b en c in azuur drie penningen; hartschild: een burcht; helm met dekkleden: helmteken: een zeemeermin.

Mr. ***Matthiis Augustinus Alewijn van Son,*** ged. Amsterdam (N.Z.k.) 10 mei 1761, commissaris tot de ontvangst van de 100ste en andere penningen aldaar 1785-1'795 [H. J. A. van Son, Geschiedenis en genealogie van het geslacht Van Son eertijds geheeten Van Broechoven, deel VIII, 1953, pag. 24]. IJzer zonder heft. Ovaal, 27x 24, h. 19. Litt.: H. J A. van Son, Geschiedenis en genealogie van het Geslacht Van Son eertijds geheeten Van Broechoven, deel VIII, 1953, pag. 24, Herkomst: familiearchief Van Son (stamboeknr. 5605).

1054. Matthijs Hendrik van Son en Anna Jouw. XVIII c.

NL Alliantiewapen binnen een slinger: rechts golvend gedwarsbalkt van azuur en sinopel van zes stukken en een golvend schildhoofd beladen met drie eenden zwemmende op de doorsnijdingslijn; links drie gekroonde kraanvogels met geopende vlucht, geplaatst één en twee; boven de schilden een kroon van vijf bladeren.

Matthijs ***Hendrik van Son,*** geb. 's-Gravenhage 30 juni, ged. aldaar (Gr.k.) 2 juli 1740, procureur 1759 en notaris 1764, diaken van de Engelse kerk en agent van de baronie van Breda (1776) te 's-Gravenhage, † 's-Gravenhage 21 febr., begr. aldaar (Gr.k.) 25 febr. 1803, tr. le 1761 ***Anna Jouw,*** geb. Middelburg 24 aug., ged. aldaar 27 aug. 1733, † 's-Gravenhage 12 jan., begr. aldaar (Gr.k) 18 jan. 1793 en 2e 1793 ***Anna Maria de Virieu*** [Ned. Patriciaat jrg. 1956, pag. 2631. IJzer met handgreep. Ovaal, 26x 21, h. 28. Litt.: H. J. A. van Son, Geschiedenis en genealogie van het geslacht Van Son eertijds geheeten Van Broechoven, deel VII, 1950, t.o. pag. 24. Herkomst: familiearchief Van Son (stamboeknr. 5605).

1055. Jan Stavorinus en Johanna Frederica van de Wall; Van de Wall. XVIII d.

NL a. Alliantiewapen binnen een guirlande en snoeren; rechts doorsneden door middel van een dwarsbalk van sinopel, zilver en keel, het zilver beladen met twee schuingekruiste bootshaken, het keel met een zespuntige ster; links gevierendeeld: 1 en IV in sabel een zespuntige ster: 11 en 111 effen: boven de schilden een kroon van drie bladeren en twee parels.

b. Cartoucheschild; wapen: gevierendeeld: 1 en IV in sabel een zespuntige ster; 11 en 111 effen: helm met dekkleden; helmteken: een vlucht.

R. T. Muschart heeft in 1928 een afdruk van het stempel bij het Oudheidkundig Genootschap te Amsterdam gezien en het wanen ***Van de Wall*** beschreven als ***Pain et Vin. Jan Stavorinus,*** geb. West-Souburg 31 dec. 1762, ged. aldaar 4 jan. 1763, tr. Batavia 22 juli 1785 ***Johanna Frederica van de Wall,*** geb. op Sumatra's Westkust 13 aug. 1757. Kornalijn aan twee zijden gegraveerd (zonder zetting). Ovaal, 23 x 21, h. 4. Herkomst: collectie Krüsemann.

1056. Adam Stratenus. XVIII d.

KPK Wapen: een uit een wolk in de linkerbovenhoek komende rechterarm, die een gestrikt koord vasthoudt, waarin een rechthoekige steen rust: om het schild guirlandes: helm: helmteken: een uitkomende verticaal geplaatste rechterarm, die een gestrikt koord vasthoudt, waarin een rechthoekige steen rust; omschrift op banderol: + ADAM ++ STRATENUS +.

Adam Stratenus, geb. Dordrecht 16 april, ged. aldaar 20 april 1759, † Alphen aan den Rijn 20 dec., begr. Dordrecht 24 dec. 1807, tr. 1788 ***Zda Bertha Hoff*** [De Ned. Leeuw jrg. 1902, kol. 85]. Zilver met draaibare handgreep. Rond, ø 40, h. ***31.*** Herkomst: geschenk mevrouw T. P. Daniëls-Royaards 1972. Inventarisnr. : 1972 - 375.

1057. Le Vaillant. XVIII c(?).

KPK Wapen: een (wal?)vis, zwemmend in een zee, en een effen schildhoofd van goud: helm met dekkleden: helmteken: een zwemmende vis tussen een vlucht.

Koper (heft ontbreekt). Ovaal, 24 x 22, h. 16. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie (geschenk mr. A. A. Vriesendorp) 1975. Inventarisnr.: 1975 - 1059.

1058. De Vaynes. XVIII (?).

KPK Wapen: een keper van azuur, vergezeld boven van twee klaverbladen, beneden van een zwijnskop: gekroonde helm; helmteken: drie gesteelde rozen: schildhouders: twee leeuwen.

IJzer (heft afgebroken). Rechthoekig, 22 x 20, h. 2. Herkomst: legaat De Vaynes van Brakell.

1059. Volck. XIX c.

KPK Ruitvormig schild; wapen: in azuur een keper, vergezeld van drie vijfpuntige sterren; helm: helmteken: een vijfpuntige ster.

Het stempel heeft toebehoord aan Maria ***Volck,*** geb. 's-Gravenhage 2 mei 1815, † aldaar 9 juni 1863, tr. 1838 ***Johannes*** Christiaan ***Pieter Hamminck Schepel*** [Kwartierstatenboek . . . 75-jarig bestaan van het Kon. Ned. Genootschap voor geslacht- en wapenkunde, 's-Gravenhage, 1958, pag. 249]. Koper met houten heft. Rechthoekig, 22 x 19, h. 80. Herkomst: geschenk A. Merens 1974. Inventarisnr.: 1974 - 288.

1060. Ds. Meinardus Siderius de Wal en Anna Deketh. XIX b.

KPK Alliantiewapen; rechts gedeeld: 1 een halve adelaar, komende uit de delingslijn; 11 in goud twee geplante bomen: links in azuur een wildeman, omgord en met zijn rechterhand een knots over de schouder houdend; boven de schilden een kroon van drie bladeren en twee parels.

Ds. ***Meinardus*** *Siderius* de ***Wal,*** geb. Leeuwarden 3 juni, ged. aldaar (Jacobijnenk.) 26 juni 1793, predikant te Wijckel 1817, mr. goud- en zilversmid te Leeuwarden 1817, secretaris van Leeuwarden 1833-1864, ridder Ned. Leeuw, † Leeuwarden 7 jan. 1875, tr. le 1818 ***Elizabeth van der Veen*** en 2e 1829 ***Anna Deketh,*** geb. Franeker 15 juli, ged. aldaar 14 aug. 1799, † Leeuwarden 8 nov. 1879 [Ned. Patriciaat jrg. 1952, pag. 356 en jrg. 1933/34, pag. 63]. Koper met houten heft. Ovaal, 23 x 20, h. 90. Herkomst: geschenk mevrouw T. P. Daniëls-Royaards 1972. Inventarisnr. : 1972 - 144.

1061. Van de Wall. XVIII B.

NL Cartoucheschild: wapen: gevierendeeld: 1 en IV in sabel een zespuntige ster: 11 en 111 effen: helm; helmteken: een vlucht.

Kornalijn (zonder zetting). Ovaal, 23 x 20, h. 3. Herkomst: collectie Krüsemann.

1062. Wemans. XIX.

NL Wapen: een dwarsbalk van sinopel, vergezeld boven van een leeuw, gaande op de dwarsbalk, en beneden van vier ruiten van keel, geplaatst drie en één; helm; helmteken: een uitkomende leeuw.

Volgens een aantekening van H. J. A. van Son is dit stempel gebruikt door ***H. N. G.*** *Neujean.* Koper met houten heft. Rechthoekig, 21 x 17, h. 92. Herkomst: familiearchief Van Son (stamboeknr. 5605).

1063. Antonia Emmerentia Weveringh. XIX a.

KPK Ovaal schild; wapen: gedeeld; 1 in goud een anker *(Van der Hoop);* 11 in azuur drie golvende schuinbalken, vergezeld van vier ringen, geplaatst in de rich-

ting van een linkerschuinbalk (*Weveringh*); het schild gedekt met een kroon van drie bladeren en twee maal drie parels.
Antonia Emmerentia ***Weveringh,*** geb. 11 juni 1775, † Amsterdam 22 dec. 1832, tr. 1800 ***Adriaan van der Hoop*** [De Navorscher jrg. 1882, pag. 299; A. A. Vorsterman van Oijen, Stam- en Wapenboek, deel 11, pag. 83]. Kornalijn zonder zetting. Ovaal, 27 x 21, h. 5. Herkomst: geschenk mevrouw T. P. Daniëls-Royaards 1972. Inventarisnr. : 1972 - 145.

1064. Mr. David Arnoud Willink en Jacqueline Henriette van Son. XIX d.

NL Alliantiewapen: rechts in azuur een tak, waaraan drie eikels; links golvend gedwarsbalkt van (zilver en) azuur van vier stukken en een golvend schildhoofd van sinopel met drie eenden, zwemmende op de doorsnijdingslijn: helm met dekkleden: helmteken: een eikel aan een bebladerde steel tussen een vlucht.
Mr. David ***Arnoud Willink,*** geb. Amsterdam 16 jan. 1844, advocaat te Utrecht, † Bennebroek, h. te Bennebroek, 20 dec. 1891, tr. le 1871 ***Frédérique Léonie Marie*** Olga ***Elise Schuijt*** en 2e 1876 ***Jacqueline Henriette van Son,*** geb. Batavia 12 jan. 1855, † Huis ter Heide 18 jan. 1929 [Ned. Patriciaat jrg. 1950, pag. 375 en jrg. 1956, pag. 274]. Koper met houten heft. Rond, ø 19, h. 82. Herkomst: familiearchief Van Son (stamboeknr. 5605).

1065. Mr. David Arnoud Willink en Jacqueline Henriette van Son. XIX d.

NL Alliantiewapen; rechts in azuur een tak, waaraan drie eikels; links golvend gedwarsbalkt van (zilver en) sinopel van zes stukken en een golvend schildhoofd van sinopel met drie eenden, zwemmende op de doorsnijdingslijn; helm met dekkleden; helmteken: een eikel aan een bebladerde steel tussen een vlucht.
Mr. ***David Arnoud Willink*** en ***Jacqueline Henriette van Son,*** zie no. 1064. Droogstempel. Koperen blokken. Het alliantiewapen, 20x 22, h. 20. Herkomst: familiearchief Van Son (stamboeknr. 5605).

1066. Mr. David Arnoud Willink en Jacqueline Henriette van Son. XIX d.

NL Alliantiewapen; rechts in azuur een tak, waaraan drie eikels: links golvend gedwarsbalkt van (zilver en) azuur van vier stukken en een golvend schildhoofd van sinopel met drie eenden, zwemmende op de doorsnijdingslijn; helm met dekkleden; helmteken: een eikel aan een bebladerde steel tussen een vlucht.
Mr. ***David Arnoud Willink*** en ***Jacqueline Henriette vun Son,*** zie no. 1064. Droogstempel. Koperen blokken. Het alliantiewapen, 16 x 19, h. 20. Herkomst: familiearchief Van Son (Stamboeknr. 5605).

1067. A. C.. XVII B.

KPK De letters A en C, waarboven een Latijns krukkenkruis, waarvan de gespleten voet doorloopt tot de letters en om het geheel twee takken.
Zilver (heft ontbreekt). Achthoekig, 21 x 20, h. 17. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr. : 1973 - 1024.

1068. C. E.. XVIII.

KPK De letters C E als monogram, ook in spiegelbeeld, waarboven een bloemenkrans. Op de huls een gegraveerde hand voor de richting.
Zilver met houten heft. Ovaal, 19 x 17, h. 77. Herkomst: bruikleen van de gemeente Baexem 1972. Inventarisnr.: 1972 - 153.

1069. G. N. d. V.. XIX d.

KPK De letters G N d V..

Koper met houten heft. Rechthoekig, 11 x 14, h. 72. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr. : 1973 - 1025.

1070. L. A. M.. XVIII B.

KPK Monogram L, A en M, de L ook in spiegelbeeld, waarboven een kroon van drie bladeren en twee parels.
Inktstempel. Koper met houten heft. Het monogram, 23 x 19, h. 135. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr. : 1974 - 139.

1071. M. B.. XVIII B.

NL Monogram M B onder een guirlande.
Kornalijn (zetting ontbreekt). Ovaal, 37 x 28, h. 6. Herkomst: collectie Krüsemann.

1072. XVII B.

KPK Ovaal schild binnen twee bladerslingers; wapen: een dwarsbalk van goud, beladen met een roos en vergezeld boven van drie lelies, geplaatst één en twee, beneden van drie lelies, geplaatst twee en één; boven het schild een kroon van drie bladeren en twee maal drie parels. Twee onduidelijke merken.
Zilver met afgebroken handgreep. Ovaal, 25 x 21, h. 10. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr. : 1973 - 1027.

1073. XVIII.

KPK Wapen: in keel drie lelies: het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren: schildhouders: twee leeuwen.
Zilver met handgreep in de vorm van een gekroonde leeuw, die een schild vasthoudt. Ovaal, 22 x 19, h. 33. Herkomst: geschenk mevrouw T. P. Daniëls-Royaards 1972. Inventarisnr. : 1972 - 378.

1074. XVIII. (Cf. Van der Capellen).

KPK Wapen: twee toegewende steigerende paarden: hartschild: in azuur een ankerkruis, rechts boven vergezeld van een kerk met een toren aan de rechterzijde: helm met dekkleden, uitlopend in bebladerde en bebloemde takken; helmteken: een paard van het schild uitkomend.
IJzer met houten heft. Ovaal, 28 x 26, h. 102. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr. : 1973 - 1028.

1075. XVIII (?)

NL Cartoucheschild; wapen: doorsneden; I in sinopel een gaande leeuw; II in keel zes raderen, geplaatst drie, twee en één.
Chalcedoon (zonder zetting). Rechthoekig, 21 x 19, h. 6. Herkomst: collectie Krüsemann.

1076. XVIII A.

KPK Wapen: gevierendeeld: I een berg, die de rechterbenedenhelft van het kwartier vult, tegen een zee; II een korenaar aan een bebladerde stengel, komende uit de doorsnijdingslijn: III golvend doorsneden met in de benedenhelft een zee: IV een leeuw: helm met dekkleden; helmteken: een uitkomende leeuw.
Koper met houten heft. Ovaal, 25x 22, h. 82. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr. : 1974 - 161.

1077. XVIII A.

KPK Wapen: gedeeld: I een geopende burcht op een grasgrond: II een bundel van zeven pijlen, tezamen gebonden met een lint: helm met dekkleden; helmteken: een uitkomende dubbele adelaar.
Koper met bewerkte handgreep. Ovaal, 24 x 22, h. 33. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr. : 1974 - 162.

1078. XVIII B.

KPK Wapen: twee dieren, springende tegen een bijna ontbladerde boom, die ter weerszijde van een stronk vergezeld wordt; helm met dekkleden: helmteken: een samengebonden bos korenaren(?). Op het heft een onduidelijk merk.

Zilver met handgreep in de vorm van een dolfijn. Ovaal, **18x 16, h. 27. Herkomst: bruikleen drs. C. 0. A. baron Schimmelpenninck van der Oije 1973. Inventarisnr.: 1973 - 756.**

1079. XVIII B.

KPK Wapen: een leeuw, gaande over een traliewerk(?), bestaande uit drie verticale en over de rechterhelft drie horizontale strepen; helm met dekkleden: helmteken: een uitkomende leeuw.

Zilver met à-jour-handgreep. Ovaal, 23 x 20, **h. 32. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie** (familiearchief Hajenius) **1973. Inventarisnr. : 1973 - 938.**

1080. XVIII B.

KPK Wapen: in azuur een staande man met op het hoofd een muts, in de rechterhand een speer en staande op een grasgrond: het schild gedekt met een kroon van drie grote en twee kleine bladeren.

Koper met houten heft. Ovaal, 24 x21, h. 75. Herkomst: overdracht van het Centraal Bureau voor Genealogie 1974. Inventarisnr. : **1974 -** 58.

1081. XVIII B.

KPK Wapen: drie aanziende koeiekoppen met -halzen; helm met dekkleden; helmteken: een koeiekop met -hals,

Zilver met handgreep in de vorm van een dolfijn aan een ring. Ovaal, 19 x 17, h. 25. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr.: 1973 - 1030.

1082. XVIII c. (Böthlingk of Buno ?).

KPK Wapen: een Agnus Dei op een grond van sinopel: helm met dekkleden; helmteken: drie struisveren.

Koper met houten heft. Ovaal, 24 x21, h. 98. Herkomst: overdracht van de gemeente Wymbritseradeel 1972. Inventarisnr. : **1972 -** 342.

1083. XVIII d.

NL Wapen: een geplante boom, gaande over twee gekruiste sabels: helm: helmteken: een vlucht; ter weerszijde van het schild guirlandes en eronder twee palmtakken.

Koper met houten heft. Ovaal, 28 x 25, h. 88. Herkomst: collectie Krüsemann.

1084. XVIII d.

KPK Wapen: drie vogels; helm met dekkleden in de vorm van guirlandes; helmteken: een vlucht.

Koper (heft ontbreekt). Ovaal, 20 x 16, h. 15. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr. : **1973 -** 1064.

1085. XIX.

KPK Rococo-schild; wapen: een omgewend springend hert op een water of weg boven een grasgrond en vergezeld rechts, van twee bomen en links van een struik; boven het schild een kroon van vijf bladeren.

Rode jaspis, in zilver gevat, aan een rijk bewerkt benen heft, uitlopend in een kop (Aziatisch ?). **Ovaal,** 35 x 27, h. 133. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr. : **1973 -** 1031.

1086. XIX.

KPK Wapen: een omgewend springend hert op een water of weg boven een grasgrond en vergezeld rechts van twee bomen en links van een struik; boven het schild een kroon van vijf bladeren. Op de achterzijde een zwaardje en een onduidelijk merk.

Zilver met ivoren heft. Ovaal, 26 x 22, h. 115. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr. : **1973 -** 1063.

1087. XIX.

KPK Wapen: in goud een kruis met twee horizontale armen van azuur: boven het schild een kroon van negen parels.

Koper (heft ontbreekt). Ovaal, 25 x 21, h. 24. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr.: 1973 - 1065.

1088. XIX(?).

KPK Rococo-schild; wapen: in azuur een vliegende vogel of draak van goud boven een berg, bestaande uit één, twee en drie kleine bergen; het schild gedekt met een kroon van negen parels op punten.

Koper met houten heft. Ovaal, 25 x 18, h. 76. Herkomst: bruikleen drs. C. 0. A. baron Schimmelpenninck van der Oije 1973. Inventarisnr. : **1973 -** 757.

1089. XIX of XX.

KPK Wapen (Engelse schildvorm): gevierendeeld: 1 en IV gedeeld: a in azuur een lelie en een geblokte zoom: b een keper, vergezeld van drie merletten; 11 en III doorsneden; a in azuur een gaande leeuw; b in goud negen klaverbladen (?), geplaatst drie, drie en drie: het schild gedekt met een kroon van negen parels op punten.

Kornalijn zonder zetting. Rechthoekig, 21 x 16, h. 5. Herkomst: bruikleen drs. C. 0. A. baron Schimmelpenninck van der Oije 1973. Inventarisnr.: 1973 - 755.

1090. XVIII (B?).

KPK Een opvliegende adelaar onder een stralende zon: omschrift op banderol: + COELUM NON SOLUM +.

Zilver met bewerkte handgreep. Ovaal, 20 x 17, h. 26. **Herkomst: geschenk mevrouw A. C. Wilhelmy van Hasselt-Beels 1976. Inventarisnr. : 1976 - 468.**

VIL Varia+

1091. XIX.

KPK Een vrouw in klassiek gewaad met in de rechterhand drie gesteelde bloemen en in de linker- een mes met gebogen punt.

Zwarte jaspis. Ovaal, 18 x 15, h. 22. Herkomst: geschenk Centraal Bureau voor Genealogie 1973. Inventarisnr. : **1973 -** 1017.

1092. XIX.

KPK a. Een bebloemde en bebladerde steel.

b. Een vlinder.

c. Een bebloemde en bebladerde steel.

d. Een lier.

e. Een vossekop.

f. Een zwijnskop.

g. Een zwaan.

h. Twee vogels op een drinkbak.

j. Een roos aan een bebladerde steel.

Drie driekantige draaibare stempels, de eerste series schildvormig, de laatste rechthoekig, aan in het midden verbonden handgrepen. Koper, 9 x 8, h. 28. Herkomst: geschenk erven jhr. J. C. Martens van Sevenhoven 1974. Inventarisnr.: 1974 - 160.

VIII. Copieën.

1093. Willem 1 koning der Nederlanden.

KPK Op een met dekkleden volgens type XI omhangen steigerend paard een geharnaste ridder met in zijn rechterhand een zwaard en in zijn linkerhand een schild volgens type XI en gekroonde helm met gesloten vizier en een zittende leeuw tussen twee met staande blokjes bezaaide olifantstrompen als helmteken: omschrift: WILLEM D (oor) : G (ods) : G (enade) : KONING D(er). NEDERL(anden). P(rins): V(an): O(ranje). NASSAU GROOTHERT(**og**). V (an) : LUXEMBURG.

Koper met doorboorde handgreep, gezien het formaat (6 % kleiner dan het origineel, waarvan het randschrift versneden is voor de koningen Willem 11 en III) een afgietsel van een zegel. Hierbij een positief afgietsel met kleine verschillen, onder andere een: achter de V. na groothertog (ø 96, h. 7). Rond. ø 94, h. 29. Herkomst: geschenk L. A. M. 0. C. baron Terlinden 1974. Inventarisnr.: 1974 - 704. Litt.: cf. Elisabeth C. M. Prins, Bijdrage tot de kennis van het Koninklijk zegel der Nederlanden, alias het Rijks- of Staatszegel, 1814-1948, in: De Nederlandsche Leeuw jrg. 1949, kol. 213.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Barkey-Camphuijsen, Van **Bergen-Hambeu** (c) k(en).

1. ***Johannes Anthonius Barkey,*** geb. Leiden 6 sept., ged. aldaar (Pieterskerk) 13 sept 1797, † Soemenep (Madoera) 15 dec. 1840, tr. ***Helena Johanna Hoffmeester.***

Ouders:

2. ***Nicolaas Jan Pieter Barkey,*** geb. Semarang 5 nov. 1773, † Leiden in jan./febr. 1824 (sedert 30 januari vermist, op 7 februari werd zijn lichaam uit het water genaamd Rapenburg nabij de Groenebrug opgehaald), tr. Leiden 19 dec. 1795

3. ***Anna Wilhelmina van Bergen,*** geb. Breda omstreeks 1769, † Leiden 13 juli 1814.

Grootouders:

4. ***Anthony Barkey,*** geb. Berbice in 1740, kwam in 1767 als assistent op het schip „Rithem" naar Indië, onderkoopman (26 mei 1770), opperkoopman en gezaghebber van Java's Noordoosthoek (18 juni 1784), raad-extraordinaris van Indië (21 nov. 1794), president van het college van curatoren en scholarchen der stadsscholen van Batavia, † Batavia 7 maart 1795, tr.

5. ***Margaretha Emelia Camphuijsen,*** geb. Doesburg 18 sept. 1744, † op haar buitenverblijf, gelegen op de weg naar Jakatra buiten de stad Batavia 24 maart 1801.

6. ***Johannes Anthonius van Bergen,*** geb. Breda 12 juni 1728, tr. Breda 20 juni 1762

7. ***Anna Maria Hambeuk (Hambeucken),*** geb. Breda 15 febr. 1733.

Overgrootouders:

8. ***Anthony Barkey,*** geb. omstreeks 1711, raad van de regering van de kolonie Berbice, Rivieren en Districten, tr.

9. ***Elisabeth van Weeningen.***

10. ***Bernardus Camphuijsen,*** tr.

11. ***Geertruida Ramring.***

12. ***Thomas van Bergen,*** geb. Breda 21 maart 1697, tr. Breda 14 okt. 1726

13. ***Johanna van Bree,*** geb. Breda 17 okt. 1705.

14. ***Willem Hambeuk (Hambeucken).*** tr.

15. ***Anna Hester Giese.***

Gevraagd aanvullende gegevens op bovenvermelde kwartieren.

Lelystad. R. G. DE NEVE.

Bloteling(h). *N*adere gegevens gevraagd omtrent het leven en werken van de rond 1700 geleefd hebbende graveur *Blotelingh,* met de voorletter „A" (Arent of Adriaan ?); verder is mij omtrent hem niets bekend. Mogelijk behoorde hij tot een Haagse familie *Bloteling,* waarvan hieronder een fragment volgt. Aanvullingen daarop zouden eveneens op prijs worden gesteld:

Claes Arentsz. ***Blotelingh,*** mr. metselaer in de Wagenstraat te 's-Gravenhage (huis gekocht in 1625), test. aldaar 1 juni 1666, begr. 's-Gravenhage (Gr. k.) 14 nov. 1673, tr. le N.N., begr. 's-Gravenhage (Gr. k.) 22 febr. 1636; tr. 2e (ondertr. 's-Gravenhage 5 okt. 1636) *Lijsbeth* ***Philips,*** wed. van Simon *Jansz.,* timmerman: tr. 3e 's-Gravenhage (Gr. k.) 28 nov. 1651 (scheiding van tafel en bed in 1666) *Neeltje Aelberts Spruyt,* wed. van *Barent* ***Swidde.***

Uit het eerste huwelijk (volgorde onbekend) :

1. *Christina Bloteling,* † na 1 juni 1666, ondertr. 's-Gravenhage 20 jan. 1636 ***Jan Dircxsz. van Schagen,*** mr. timmerman aldaar, † vóór 1 juni 1666.
2. ***Adriaen*** *Claesz. Bloteling,* geb. omstreeks 1622, mr. metselaar in de Wagenstraat te 's-Gravenhage (kohier 200ste penning in 1674: £ 5, vermogen ƒ 1.000), gezworen rooimeester, deken van het St. Barbara Gilde, † na 1688, ondertr. 's-Gravenhage 19 jan. 1648 ***Maria onder de Linden,*** geb. Papendrecht en bij haar huwelijk wonende te Dordrecht.
3. ***Geertruyt*** *Bloteling,* begr. Dordrecht (Gr. k.) 26 juni 1679, tr. 's-Gravenhage (Gr. k.) 13 mei 1654 ***Huybert Jordaensz. de*** *Haen,* ged. Dordrecht in maart 1630, mr. timmerman aldaar, bouwde in 1660 aan de kerk te Moerkapelle en Wildeveen (Not. Arch. Dordrecht, nr. 176, d.d. 8 nov. 1660), begr. Dordrecht (Gr. k.) 8 juni 1677, zn. van ***Jordaen*** *Pietersz.* ***de*** *Haen,* kleermaker te Dordrecht, en ***Jenneke Huybrechtsdr.***
4. ***Pieter*** *Claesz. Bloteling,* geb. 's-Gravenhage, ondertr. aldaar 31 jan. 1649 *Jannigje Pieters* ***van der Leur,*** j.d. van Dordrecht.

Rotterdam-Charlois. K. J. SLIJKERMAN.

Busbacb, Butzbach, Van **Bus(s)chbach.** Op 24 dec. 1772 gingen te Amsterdam in ondertrouw: ***Peter Potschbach,*** van Porkswaldbag, hervormd, oud 29 jaar, ouders overleden, en ***Margaretha Braunin.*** In zijn overlijdensaangifte op 22 febr. 1820 wordt hij genoemd: ***Johan Petrus van Butschbach, ge***boren in Borg Swalbag (met deze plaats zal zijn bedoeld „Burgschwalbach" in Hessen). De kleinzoon ***Johannes Petrus.*** vergulder te Amsterdam, noemde zich ***Van Busschbach,*** welke spelling hier te lande tot op heden heeft stand gehouden (met

daarnaast een tak *Van Buschbach* met één s). Nader onderzoek heeft uitgewezen dat deze familie stamt uit de stad Butzbach, eveneens in Hessen.

In het Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie, deel XXI (1967), schrijft de heer W. Wijnaendts van Resandt, in zijn artikel De laatste schakels in de afstamming Van der Feltz, over een familie *Busbach* („Pays de Spire"), die volgens Rietstap als wapen voerde: in blauw een hertekop van goud: op het schild een rode hoed met drie gouden veren. Deze familie zou oorspronkelijk stammen uit het plaatsje Busbach of omgeving, ten oosten van Aken.

Gevraagd: nadere gegevens' over de families *Busbach, Butzbach, Van Bus(s) chbach.*

Zwijndrecht. J. P. VAN BUSSCHBACH.

Van Eek-Leydecker, *Johan van Eck,* tr. *Cornelia Leydecker.*

Uit dit huwelijk:

1. *Hendrietta van Eck,* ged. Nijmegen 26 nov. 1669, † vóór 8 nov. 1671.
2. *Hendrietta van Eck* (zich ook wel noemende *van Eck van Panthaleon*), ged. Nijmegen 8 nov. 1671, begr. ald. 26 nov. 1746, tr. aldaar 8 april 1694 *Pieter Cornelis Beeckman,* ged. Nijmegen 30 nov. 1670, raadsvriend, servitiemeester, † in 1715.
3. *Daniel van Eck,* ged. Nijmegen 14 sept. 1675.

Gevraagd nadere gegevens over *Johan van Eck* en *Cornelia Leydecker* en hun voorouders.

Zeist. IR. H. A. E. DE VOS TOT NEDERVEEN CAPPEL.

Hoogerwaert. *Marya Peye Hoogerwaert,* van Kralingen (doop aldaar niet gevonden), woonde in 1721 in de Lijnstraat te Rotterdam, tr. aldaar 18 febr. 1721 *Ary Leendertsz. Duyuestein,* woonde in 1721 in de Lijnstraat, ged. Maasland 27 juni 1688, zn. van *Leendert Gerritsz. Duyvesteyn en Leuntje Ariensdr. van der Lely* en wedr. van *Trijntje Gerritsdr. Rijweg.*

Behoorde *Marya Peye Hogerwaert* tot de in dit maandblad behandelde familie Hogerwaard; zie jaargang 1974, kol. 167-174, W. A. van Rijn, De Afstamming van het Geslacht Hogerwaard.

Rotterdam-Charlois. K. J. SLIJKERMAN.

Mulder (1975, kol. 395). Als antwoord op de vraag diene het volgende:

I. *Claes Jansz. Mulder,* ook genaamd *Nicolaas Mulder,* de Oude mr. zeylmaecker te 's-Gravenhage, wonend in 1674 op het Spui (kohier 200ste penning), hoofdman van een compagnie schutters, diaken van de gereformeerde kerk, tr. (als wedr. van Woerden) 's-Gravenhage 29 sept. 1643 *Margaretha Urbanus,* geb. aldaar, dr. van *Lambrecht Urbanus,* mr. schrijnwerker in de Papestraat te 's-Gravenhage (kohier 500ste penning —1627), en *Grietgen Fransdr. van Berendrecht* (die getrouwd zijn 's-Gravenhage (Gr. k.) 28 april 1602, zij als j.d. van Homade (Hoogmade ?)).

Voor ***Van Berendrecht*** zie Eenige genealogische en heraldische aanteekeningen betreffende de familie van Berendrecht door J. P. de Man in de Ned. **Leeuw *jrg.*** 1915. *Grietgen Fransdr.* zal een dochter zijn van Frans van *Berendrecht Jansz.,* wonend in 1622 onder Wassenaar. ondertr. Leiden 20 okt. 1582 *Grietgen Hillebrandsdr.*

Margretha van Berendrecht, huisvrouw van *Lambert Orbanes,* wordt vermeld als patrones ener vicarie (Not. arch. 's-Gravenhage, notaris S. Keun, 1 juni 1643, fol. 196).

11. *Lambertus Mulder,* ged. 's-Gravenhage (Kl. k.) 5 maart 1653, procureur, solliciteur-militair en „agent" te 's-Gravenhage, † aldaar 14 sept. 1720 (impost *f* 30), tr. aldaar (Hoog. k.) 19 april 1677 *Anna van Neck,* ged. 's-Gravenhage 24 sept. 1656, dr. van *Hendrick van Neck,* klerk ter secretarie, en *Anthonetta van der Houve* (die getrouwd zijn 's-Gravenhage 5 dec. 1655, zij als j.d. van Gorinchem).

Hendrick van Neck behoort tot de oude Haagse familie ***Van Neck***, waaruit in de 18de eeuw de familie *Caan* van *Neck* voortsproot. ***Hendrick was*** een zoon van Willem van *Neck,* zijdewever, vroedschap 1610—1614, 1617-1618, schepen 1614-1617 en kapt. van het Blauwe Vendel der Schutterij 1614, tr. 's-Gravenhage (Gr. k.) 23 juli 1602 ***Anna Hendrickxdr. Snewijns.***

111. Mr. *Nicolaas Mulder,* ged. 's-Gravenhage 1 febr. 1678, † aldaar 27 sept. 1740 (impost *f* 30), tr. le 's-Gravenhage (Kl. k.) 30 juni 1704 *Maria Wierincx;* tr. 2e aldaar (N, k.) 6 juni 1708 *Cornelia Adriana van Santen,* wonend te Wormer.

IV. *Anna Mulder,* ged. 's-Gravenhage 28 aug. 1715, tr. Mr. *Paulus Hoyer van Brakel.*

's-Gravenhage. J. C. WOLTERS.

De Neve. (XCII - 1975, kol. 333). *Joseph Cornelis Angulas de Neve,* geb. Duinkerken 18 aug. 1793, med. dr., geneesheer, heel- en vroedmeester te Domburg (1818—1821) en Renesse (1821—1847), was een zoon van *Willem Hendrik de Neue* (geb. Veere ca. 1756, koopman, † Bergen op Zoom 21 juni 1820, zoon van *Willem Hendrik* en *Elisabeth Franken)* en *Alida Cornelia van der Zalm,* geb. Arnemuiden ca. 1765, † Middelburg 22 mei 1832.

Het echtpaar *De Neve-van der Zalm* huwde in Veere en het lijkt wel aannemelijk dat zij behoorden tot de groep Patriotten die na de gebeurtenissen van 1788 e.v. de wijk namen naar Noord-Frankrijk (Duinkerken en St. Omer) om tenslotte in het kielzog der Franse invasietroepen in 1795 in het vaderland terug te keren.

Een andere zoon uit dit huwelijk was de ca. 1788 te Veere geboren *Willem Hendrik de Neve,* † Breskens 19 sept. 1865, evenals zijn broer geneesheer, heel- en vroedmeester ten plattelande in Zeeland, achtereenvolgens te Wissekerke, Hoek (Z.-Vl.) en Breskens. Uit zijn twee huwelijken, met le *Sara Jacoba Vermeulen* (Middelburg 12 maart 1812) en 2e *Maria Meertens* (Hoek 1837) stamden twaalf dochters en twee zoons; van een dezer leven nakomelingen, o.a. te Rijswijk (Z.-H.) en Sydney (Australië).

Joseph Cornelis Angulas de Neve, bovengenoemd, trouwde (huwelijk niet gevonden) *Sophia Pieternella Korsten.*

Uit dit huwelijk:

1. *Pieter Hendrik de Neve,* geb. Middelburg 7 juni 1817, apotheker te Zierikzee, † aldaar 28 nov. 1845, tr. *Maria van der Grift,* geb. Alkmaar 3 nov. 1811, † Leiden 29 aug. 1877, dr. van *Willem van der Grift* en *Johanna van den Bosch.*

   Uit dit huwelijk:

   a. *Krijna Sophia de Neve,* geb. Zierikzee 16 juni 1840, tr. *Casparus Josephus Bottemanne* Martinuszoon.

   b. *Joseph Cornelis Angulas de Neve,* geb. Zierikzee 4 juni 1842.

c. ***Johanna Maria de Neve,*** geb. Zierikzee 21 juli 1843, † Bergen op Zoom 25 jan. 1888, ongehuwd.

d. ***Krijn de Neve,*** geb. Zierikzee 30 okt. 1844, † aldaar 7 nov. 1845.

2. *Jacoba* ***Willemina Petronella de Neve,*** geb. Domburg 25 febr. 1819.

3. ***Willemina Petronella Johanna de Neve,*** geb. Domburg 23 juli 1820.

4. *Johanna Joziena* ***Pieternella de Neve,*** geb. Renesse 25 maart 1822.

5. ***Jan Pieter de Neve,*** geb. Renesse 24 juni 1824.

6. ***Maria Pieternella de Neve,*** geb. Renesse 8 mei 1826.

7. ***Willem Pieter de Neve,*** geb. Renesse 10 okt. 1828.

8. ***Alida Pieternella de Neve,*** geb. Renesse 7 mei 1830, † aldaar 10 mei 1830.

9. ***Cornelis Pieter de Neve,*** geb. Renesse 6 mei 1833.

10. ***Thonis Pieter de Neve,*** geb. Renesse 30 okt. 1834.

11. ***Alida Pieternella de Neve,*** geb. Renesse 18 nov. 1837, † aldaar 3 april 1839.

12. ***Jacobus Pieter de Neve,*** geb. Renesse 23 febr. 1839, † aldaar 27 aug. 1842.

Tot goed begrip zij tenslotte nog opgemerkt dat deze uit Veere afkomstige Zeeuwse familie De Neoe geen verwantschap toont met de Brabantse familie ***De Neve*** (Mechelen, Bergen op Zoom, Steenbergen), waarvan de vraagsteller en ondergetekende van moederszijde afstammen. Zie verder De Ned. Leeuw 1926, kol. 350.

's-Gravenhage. IR. A. A. PASTEUR.

Van Rijnberck en Vonck (**1976,** kol. 390). ***Anthonie van Rijnberck,*** geb. Zoelmond (doopboek ontbreekt), † in 1731, was de zoon van ***Anthonie van Rijnberck,*** † Zoelmond in 1714, en ***Jenneken*** *Both*. Laatstgenoemde ***Anthonie*** was de zoon van ***Cornelis*** *Jansz.* ***van Rijnberck*** en ***Adriana Anfonisdr. de*** *Raedt*.

Jenneken *Both,* geb. Zoelmond in 1626, was de dochter van ***Jan Dircksz.*** *Both* en *Metgen* ***Jacobsdr. Cooll.***

Voor de familie ***Vonck*** (beter *Fonck*) verwijs ik naar mijn artikel over deze familie in het blad Tussen de Voorn en Loevestein, 2de jaarg., nr. 2/3 (1966).

Arnhem. MR. A. P. VAN SCHILFGAARDE.

Voor een verdere uitwerking van de voorouders van ***Anthonie van Rijnberck*** en ***Jenneken Both*** zij verwezen naar Gens Nostra 1975, blz. 370 (nr. 732).

REDACTIE.

Schregardus-van der Linden (1972, kol. 165, 316, 3'17). Doopboek van Rinsumageest 1676: ,,den 13den feb. heeft domeni ***Hendrickis Schregardus*** passtoor op Rinsmageest zijn kint gedoopt ende is genaemt ***Joannis".***

Trouwboek van Leeuwarden 1673: ,,Dus. ***Henricus*** *Schregardus* Med. Doctor ende Dienaar Jesu Christij tot Ringsmageest ende *Hiltie Wouters* ***wede.*** van ***Tieerd Rossum*** in dese stadt; zijn haer echtsgeboden voorgestelt, de len mael den 26 Janrij, de 2den mael den 2den februarij, de 3den mael den 9den dito, ende sijn den 13den dito bevesticht".

In het ,,Liber collegii Franequerensis, Fundatis 1661, mense

Julio", handschrift 4 13 Provinciale Bibliotheek van Friesland, komt de naam voor van ***Henricus Schregardus*** met zijn wapen.

In het Lidmatenboek van de Gereformeerde Kerk van Franeker wordt aangegeven dat met attestatie is opgenomen 22 april 164 1: *Johannes* ***Henricus Schickardus.***

Dronrijp. H. BIERMA.

Stachouwer. Omstreek 1500 woonden te Kampen en te Deventer verschillende leden van een familie ***Stachouwer.*** Te Deventer in de renunciatie- en attestatieboeken (Gemeentearchief Deventer) komen voor:

A. ,,Meyster" ***Aernt Sfachouwer,*** van beroep ,,baertscheerer", koopt in 1485 een huis tegenover het Lebuïnuskerkhof te Deventer; in 1494 burger van Deventer, komende van Kampen (burgerboek), † na 1513, br. ***Kafherine Dapper,*** † **voor** 1512.

B. ,,Heer" ***Claes Stachouwer,*** broeder van A, vermeld in 1486, † voor 1493.

C. ***Peter Stachouwer,*** tr. ***Hillen Pilgrimsdochter.,*** † in of vóór 1502.

D. ***Gerrit Stachouwer,*** van Kampen, tr. ***Katherine,*** vermeld in 1509 bij verkoop van een huis.

In Kampen woonden tezelfder tijd verschillende *Stachouwers*; van een relatie met de naamgenoten te Deventer is nog niet gebleken, hoewel deze wel waarschijnlijk voorkomt.

Gevraagd: afstamming van ,,meyster" *Arent* ***Stachouwer*** en zijn relatie tot de overige vermelde ***Stachouwers.***

Rotterdam. A. STAGHOUWER.

De Swabe. Aanvulling gevraagd van het volgende fragment:

1. *Jan Jansz.* (*Hansz.* ***1654) de Swabe,*** kleermaker (1673) en ,,mussemacker" (= mutsenmaker ?, 1675) te Hasselt, † vóór 12 sept. 1682, tr. 1e ***Triena*** *Gerrits,* † vóór 23 jan. 1668; tr. 2e *Marija Peters*. Laatstgenoemde is mogelijk identiek met ***Maria Petersen,*** die als weduwe te Hasselt aldaar 8 juli 1682 ondertrouwde met *Elmmer* ***Huishaasker,*** soldaat onder kap. Timmerman, weduwnaar te Hasselt.

Uit het eerste huwelijk:

Over de kinderen worden 23 jan. 1668 tot voogden aangesteld C. ***Keysersweert*** en ***Berent*** *Iden* (Recht. arch. Stad Hasselt, inv. nr. 3202, fo. 375 vo.).

1. ***Gerrit Swave,*** ged. Hasselt 3 maart 1652.

2. *Jantien* ***Swave,*** ged. Hasselt 5 juli 1654.

3. ***Hendrik,*** volgt II.

4. *Jannetje* ***de Swabe,*** ged. Hasselt 26 juni 1659, wordt te Amsterdam vermeld sedert 1683, woonde in 1728 op de Warmoesgracht, begr. Amsterdam (W.k.) 8 okt. 1728.

Uit het tweede huwelijk:

5. ***Anna*** *Catrijna* ***de Swave,*** ged. Hasselt 13 nov. 1670.

6. Ongenoemd kind, ged. Hasselt 9 febr. 1673.

7. ***Anna de Swabe,*** ged. Hasselt 26 sept. 1675, woonde volgens het haardstederegister van Hasselt van 1748 toen nog bij haar dochter, had een verhouding of was gehuwd met N. ***Dorsefan,*** kapitein in het regiment Ven-

dosine (Montfort), krijgsgevangene in de slag bij Hochstädt (**1704)** en geïnterneerd in Hasselt 21 okt. 1704; hem werd 14 dec. 1706 toestemming verleend tot een reis naar Frankrijk van drie maanden onder belofte terug te keren, hetgeen hij niet deed (Gem. arch. Hasselt, inv.nr. 707); zie verder: Héraldique et Généalogie 1975, 85 en cf. De Ned. Leeuw 1960, kol. 48, en 1974, kol. 122.

8. ***Magrieta die Swabe,*** ged. Hasselt 17 maart 1678.

11. ***Hendrik de Swabe,*** ged. Hasselt 1 febr. 1657, woonde te Amsterdam op de Looiersgracht (1682), op de Warmoes, gracht (1715, 1721 en 1722) en op de Lauriergracht (1729), begr. Amsterdam (W.k.) 25 jan. 1729, tr. aldaar (N.k.) 6 okt. 1682 *Feijtie* ***(Fijken, Fijja. Fijtie) Sackers,*** ged. Zutphen 31 maart 1654, begr. Amsterdam (W.k.) 11 april 1722, dochter van ***Henryck Hermansz. Sackers*** en ***Jenneken*** *Berends* ***ter Horst.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Hendrick de Swabe,*** ged. Amsterdam (N.k.) 21 juli 1683 (getuigen: Harmen Sackers, Jannetje de Swabe).
2. ***Johanna de Swabe,*** ged. Amsterdam (N.k.) 28 nov. 1685 (getuigen: Harmen Sackers, Grietie Sackers), woonde in de Langestraat (1720), begr. Amsterdam (W.k.) 27 april 1720, tr. Amsterdam (Walenk.) 2 juni 1715 ***Anthonie de la Faille,*** ged. 's-Gravenhage (N.k.) 7 dec. 1683, woonde te Amsterdam in de Driekoningenstraat (1715) en de Bergstraat (1727), zn. van ***Jean (de) la*** *Faille* en ***Johanna*** *Blom;* hij hertr. (ondertr. 's-Gravenhage 9 juli, imp. betaald Amsterdam 9 juli, ondertr. Amsterdam 10 juli, att. van daar naar 's-Gravenhage 27 juli 1727) ***Adriana Johanna Martini*** (geb. Maastricht).
3. ***Catrina de Swabe,*** ged. Amsterdam (N.k.) 13 juli 1688 (getuigen: Hermen Sackers, Jannetje de Swabe).
4. ***Hendrick de Swabe,*** ged. Amsterdam (N.k.) 11 maart 1691 (getuigen: Harmen Sackers, Jannetje de Swabe).
5. ***Catrine de Swabe,*** ged. Amsterdam (N.k.) 1 maart 1695 (getuigen: Grietje Sackers, Hendrik ter Kuerst), woonde op de Warmoesgracht (1768), begr. Amsterdam (W.k.) 23 april 1768, tr. Amsterdam (Walenk.) 6 april 1721 ***Engelbert Brouwer,*** geb. Emmerik 1692/1693, wijnkoper (1742), woonde op de Keizersgracht (1721) en op de Warmoesgracht (1742: kohier personele quotisatie inkomen ƒ 800, huur ƒ 300: 1753), begr. Amsterdam (W.k.) 3 aug. 1753, zn. van ***Albert Brouwer,*** te Emmerik (1721).

's-Gravenhage. **MR. *0.* SCHUTTE.**

Ticquet, ***Isaack Ticquet (Tiquet, Tijcket),*** drapenier en baljuw van de Lakenen te Dordrecht, ging aldaar in ondertrouw 24 mei 1627, als afkomstig zijnde „uijt Duijtslant", met *Grietgen* ***(Marpieta) Jans,*** van Dordrecht.

Zij lieten te Dordrecht de volgende kinderen Ned. Herv. dopen:

1. ***Lijbeth,*** ged. in okt. 1628, tr. Dordrecht in 1649 ***Aert Cornelisse,*** droogscheerder te Dordrecht.
2. ***Joannes,*** ged. in febr. 1631.
3. ***Maria,*** ged. in jan. 1638.

4. ***Johannes,*** ged. in dec. 1640.
5. *Isaac,* ged. 13 april 1642.
6. ***Johannes,*** ged. 2 sept. 1646.

Nadere genealogische gegevens gevraagd betreffende bovengenoemde ***Isaack Ticquet*** en zijn nageslacht.

Bestaat er verwantschap met de drapeniers-familie ***Ticquet*** uit het Land van Limburg (zie Mensen van Vroeger, jrg. 1975, blz. 36/37), waarvan leden zich ook te Dordrecht vestigden ?

Rotterdam-Charlois. K. ***J.*** SLIJKERMAN.

Ticquet-Champinjon-de la Croix. ***Hendrick Ticquet*** *(Tijcket),* begr. Dordrecht (Nieuwe kerk) 30 januari 1733, tr. le ***Maria*** *Champinjon,* begr. te Dordrecht (Nieuwe k.) 1 januari 1729; tr. 2e ***Françoise de la Croix,*** „van Nassouw Zegen"; zij hertr. Dordrecht (Engelse kerk) 20 dec. 1733 ***Simon van der Heggen.***

Waar werd deze ***Hendrick Ticquet*** geboren, wie waren zijn ouders en waar werden zijn huwelijken gesloten ?

Tevens nadere gegevens gevraagd betreffende zijn echtgenoten.

Rotterdam-Charlois. K.J. SLIJKERMAN.

Verhaven-Pesser. Uit het huwelijk van ***Jan Quirynsz.*** *Verhaven* met ***Grietje Symonsdr. Pesser*** werden zes zonen geboren, van wie er vijf in resp. 1594, 1598, 1603, 1609 en 1615 huwden en de zesde — reeds in 1607 als meerderjarig vermeld — met een in 1562 geboren vrouw trouwde; zie Mr. E. A. Engelbrecht, De Vroedschap van Rotterdam, blz. 2 en 101.

Volgens diezelfde bron (blz. 88) was voormelde ***Grietje Symonsdr. Pesser*** een dochter van het in 1586 gehuwde echtpaar ***Sijmon Ochersz. Pesser en Emerentia Jansdr.*** Dit laatste kan natuurlijk niet juist zijn, omdat de kleinkinderen van deze echtelieden dan reeds tien jaar na hun grootouders in het huwelijk zouden zijn getreden. Kennelijk hoort ***Grietje Pesser*** tot een oudere generatie; trouwens Wittert van Hoogland in zijn Geschiedenis van het geslacht Wittert vermeld in zijn Bijlage Pesser (blz. 95-99, 1643-1647) het echtpaar ***Verhaven-Pesser*** niet, terwijl Mr. W. de Vries in zijn artikel „Nakomelingen van Pieter Adriaansz. Karre" in De Nederl. Leeuw 1938, kol. 147 e.v. dit echtpaar slechts in noot 39 vermeld.

Wie waren nu de ouders van bovengenoemde ***Grietje Pesser,*** echtgenote van ***Jan*** *Verhaven* ***?***

Wassenaar. W. W. **VAN VALKENBURG.**

Onbekende wapens (1976, kol. 390). Het eerste wapen is dat van de baronnen ***Strassoldo*** (Stiermarken) — zie Rietstap 11, 852. De wapenspreuk „Intima candent" (het binnenste is wit) slaat op de in alle kwartieren van dit wapen optredende kleur sabel. Het vierde kwartier wijkt af van de door Rietstap gegeven beschrijving.

Amsterdam. K. A. **CITROEN.**

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Vervolg op de Catalogus der zegelstempels, berustende in het Koninklijk Penningkabinet en enige andere verzamelingen, samengesteld door Mr. 0. Schutte. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. O. Schutte, *p./a.* Zeestraat 71 b, *'s-Gravenhage.*

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 50,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris Mevrouw J. Barones van Dedem-Weyschedé, *Laan van Koot 43,* Wassenaar.

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, conservator van het Genootschap, *Bleyenburg 5, 's-Gravenhage.*

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te *'s-Gravenhage.*

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 2 **XCIVe Jaargang** **februari 1977**

BESTUURSBERICHTEN.

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van Ir. W. C. Engelen, de Heer C. L. van Es van der Have en Dr. J. A. M. van Moll, respectievelijk sedert 1933, 1935 en 1963 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:	**Voorgesteld door:**
Drs. J. BORLEFFS, *Bosuillaan 48, Bilthoven.*	J. H. KLEBER, *Meern.*
Mevrouw F. A. M. FÖLTING geb. HOMAN, *Frederikstraat* 821, *'s-Gravenhage*	H. P. FÖLTING, *'s-Gravenhage.*
Mevrouw A. VAN ES VAN DER HAVE geb. VERLOOP, *Schouteneinde 17, Puttershoek.*	DE SECRETARIS VAN HET GENOOTSCHAP.
W. A. J. VAN HETEREN, *Berglaan* 3, *Doetinchem.*	E. J. C. BOUTMY DE KATZMANN, *'s-Gravenhage.*
J. W. LOOHUIS, *Rembrandtlaan* 79 *b, Schiedam.*	E. J. C. BOUTMY DE KATZMANN, *'s-Gravenhage.*
J. A. MOYA DE RIBERA, *Benoordenhoutseweg 85, 's-Gravenhage - 2018.*	Mr. E. IDEMA GREIDANUS, *'s-Gravenhage.*
Mevrouw J. PAARDEKOOPER geb. VAN GENDEREN, *Muurbloemweg 53, 's-Gravenhage.*	B. F. KRANTZ, *Hengelo.*
J. VON ROY, *Uhland-Strasse 43, 53 Bonn-Bad Godesberg, Duitsland.*	Mr. O. SCHUTTE, *'s-Gravenhage.*
Jhr. A. C. L. STRICK VAN LINSCHOTEN *Tortellaan* 38, 's-Gravenhage.	Mevrouw A. J. DIK, *'s-Gravenhage.*
Mevrouw M. D. STRICK VAN LINSCHOTEN geb. DIK. *Tortellaan 38,* 's-Gravenhage.	Mevrouw A. J. DIK, *'s-Gravenhage.*
Mevrouw J. STIJL geb. PIERSMA, *Huis te Landelaan 250, Rijswijk (Z.-H.).*	E. J. C. BOUTMY DE KATZMANN, *'s-Gravenhage.*
Mr. D. J. VEEGENS, *Leidsestraatweg* 15, *flat 520, 's-Gravenhage.*	Jhr. Mr. T. K. J. M. VAN SASSE VAN YSSELT, *'s-Gravenhage.*
J. VAN ZELLEM, *Dellendwarsweg 5, Epe (CM.).*	E. J. C. BOUTMY DE KATZMANN, *'s-Gravenhage.*
Dr. Ir. A. C. ZEVEN, *Dassenboslaan 6, Wageningen.*	Mr. M. VAN 'T KRUIJS, *Arnhem.*

Adreswijzigingen:

Drs. PH. M. BOSSCHER,	Kleine Sluis, gem. Anna Paulowna, *Uiverplantsoen* 6.
Jhr. W. P. J. CLIFFORD KOCQ VAN BREUGEL,	Doorn, *Austerlitzseweg 5.*
C. J. VAN DEN BROEK,	St. Job in 't Goor, België, *Brugstraat 148.*
Mevrouw A. H. E. CREUTZBERG,	Vorden 6530, *Lindeseweg 13.*
Jhr. Mr. P. R. FEITH,	Vorden 6530 *Wildenborchseweg 15.*
A. DE JONG,	Heilige Landstichting, gem. Groesbeek, *Maaslaan 1.*
J. KROL,	Bethesda, Md.20034, U.S.A., 8107 *Hawthorne Road.*
J. VAN LEEUWEN,	Dieren (Gld.), Pension *Brouwer, Stationsplein 18.*
J. G. G. MEUNIER,	's-Hertogenbosch, Negende *Donk 69.*
N. 1. MOUTHAAN,	Laren, *Vredelaan 14a.*
Mr. A. STARING,	Vorden 6530, *Wildenborchseweg 24.*
J. VAN VIERSSEN,	Amsterdam 1009, *Achillesstraat 25 II.*

Rectificatie:

In tegenstelling tot het gepubliceerde in de Nederlandsche Leeuw no.10/11/12 van 1976 luiden de voorletters van Prof. von Ronnen: J. R.

Bij beschikking van de Arrondissementsrechtbank te Alkmaar, dd. 2 sept. 1976 is de voornaam van de Heer P. Kolk gewijzigd in de voornamen P. P. G. Kolk.

De afkomst van het geslacht Quarles,

door JHR. H. QUARLES VAN UFFORD.

§ 1, Inleiding,

Onder deze titel werd in 1950 en 1954 in dit maandblad [1]) reeds een onderzoek gepubliceerd. Dit betrof de afstamming van het Nederlandse geslacht Quarles wit het Londense koopliedengeslacht. Dit laatste was een jongere tak van een in Uffond, Northamptonshire gevestigd, tot de zogenaamde „gentry" behorend geslacht.

Sindsdien is de Stidhting Familie Quarles opgericht. Op initiatief van de ondergetekende heeft deze in 1973 en 1974 een nieuw onderzoek bij het Londense Public Record Office doen instellen. Het kon in de zomer van 1975 met enkele verklaringen van het College of Arms worden afgerond. Het was eensdeels op de in de stamboom behandelde periode der Engelse familie gericht. Anderdeels werd een vrij aanzienlijke documentatie te voorschijn gebracht met betrekking tot de periode die daaraan vooraf gaat. Voor wat deze laatste betreft was het onderzoek de voortzetting van reeds in 1885, op initiatief van Jonkheer H. J. Quarles van Ufford bij het Public Record Office verrichte research. Het rapport ervan was geheel in vergetelheid 'genaakt. In de zomer van 1972 kon het worden opgespoord en het werd in het Stichtingsarchief gedeponeerd 'tegelijk met twee in 1642 en 1765 door het College of Arms aan de familie afgegeven stambomen. Het Stichtingsarchief bevindt zich bij het Centraal Register van Familiearchieven in het Rijksarchief, Alexander Numankade 201 te Utrecht.

De beide genoemde periodes zullen achtereenvolgens in de paragrafen 2 en 3 worden besproken.

§ 2. De voorgeschiedenis *).

Het gevondene omtrent de oudste periode is neergelegd in Bijlage 1. Deze bestaat uit een lijst met 37 polsten, van 1175 tot 1414. Het zijn gegevens over een geslacht ven landheren in het dorpje Quarles in noordelijk Norfolk. Aansluiting op de stamreeks van het thans nog voortlevende geslacht, die bewijsbaar aanvangt omstreeks 1420 met de te Ufford in Northamptonshire wonende *Williatn Quarles*, is niet gevonden. De verwantschap is evenwel aannemelijk.

Het materiaal toont, dat de familie Quarles gerekend kan worden tot de z.g. „barones minores", deze waren toen nog niet, zoals de 15e-eeuwse gentry, als aparte stand, nietnobility, van de „barones majores" afgescheiden. Beiden vormden één, zij het zeer genuanceerd geheel. De familie kan wel-

1) H. Mijnssen, De afkomst van het geslacht Quarles, in: Nederlandsche Leeuw 1950, kolom 140—154, 1954, kolom 122-126, kolom 163 en kolom 384.

*) De nummers verwijzen naar Bijlage 1.

licht het best aangemerkt worden als een riddermatig geslacht, behorend tot de stand der knights, ook indien de leden niet metterdaad door de Koning tot knight waren geslagen. Een en ander zal hieronder neder worden geadstrueerd.

a. Het recht van advowson.

De advowson was een soort collatierecht. Het schonk de bevoegdheid, de in het dorp te benoemen geestelijke bij de bisschop voor te dragen, en functioneerde in feite als benoemingsrecht. Alleen om zeer bijzondere redenen kon de bisschop ervan afwijken. Het ontstaan houdt er waarschijnlijk verband mee, dat de heer van oudsher over de gronden beschikte. Ook voor de kerkbouw was de parochie al van zijn medewerking afhankelijk geweest. De advowson gaf hem een grote invloed op de dorpsgemeenschap. De hef fing van de tithes — het tiendrecht — ging er veelal mee gepaard. Ofschoon van dit laatste recht in de gevonden documenten niet blijkt, is de koppeling ook in dit geval zeer wel mogelijk. Het was de normale vorm van de eenheid van wereldlijk-feodaal en geestelijk-bisschoppelijk gezag op dorpsniveau. Het advowsonrecht was uiteraard erfelijk.

Twee leden der familie worden als houders genoemd: *Martin* in 1198 voor wat betreft de advowson van St. Peter in het vlakbij Quarles gelegen Burnhamtorpe (no. 3) en *Nicholas de Quarles* die omstreeks 1250 de advowson van St. Martin in Quarles bezat (nrs. 6, 1 1 en 15), waarvan — op grond van het zo-even opgemerkte — aangenomen mag worden dat zodanig recht ook reeds aan zijn voorvaderen had toebehoord.

De posten van 1250 tonen dat de advowson toen juist aan de Abdij van Creake wend overgedragen. Verwerving van dit recht was een door de kloosters fel nagestreefd doel en was in de 13de eeuw een massaal opkomend verschijnsel. Bij de schenker was het motief ertoe in zijn eeuwig zieleheil gelegen. Dat geldt ook voor de z.g. „chantries", schenkingen voor het lezen van zielmissen na het overlijden, waarvan er een nog ter sprake zal komen. Zulke schenkingen en rechtsoverdrachten hebben in hoge mate tot de rijkdom der kloosters bijgedragen. Zoals bekend zijn deze kloosters tussen 1536 en 1540 door Hendrik VIII genaast -de „dissolution" —, de „chantries" na 1549 door Eduard VI.

b. De titel „Knight".

Bij de vermelding van *John de Quarles* als „knight" (nrs. 9, 10, 11, 16, zie ook 8), ligt — wegens het onmilitaire, puur graafschappelijke en lokale karakter van de gehele postenlijst — het voor de hand bij dit viertal te denken aan een z.g. „knight of the shire", een functie van het in het midden van de 13de eeuw nog prille „local government". Onder Hendrik 111 (1216 -1271) begon dit zich voor het eerst door te zetten, „Knights of the shire" werden benoemd door het „Shire Court", het oude graafschappelijke orgaan dat nog van vóór de conquest dateerde en dat zich in deze tijd in zijn contacten met de koninklijke ambtenaren bewuster en actiever begon te gedragen. Het deed daartoe een beroep op de vooraanstaande graafschapsfamilies, die de graafschappelijke belangen bij de machtige koninklijke sheriff en tegenover de rondreizende koninklijke rechters kregen te behartigen. Deze rechters hadden, gelijk bekend, zowel bestuurlijke als rechterlijke taken. Hendrik 111 ging er bovendien af en toe toe over knights of the shire — evenals vertegenwoordigers van de boroughs — naar het Parlement op te roepen, hoewel dit nog geenszins vaste regel was. Bovendien was er van een afzonderlijke zitting houdend Lagerhuis in het geheel nog geen sprake. De knights en de boroughvertegenwoordigers verschenen in een zitting

van de nog ongedeelde curia regis, waar zij stellig met een bescheiden rol genoegen hadden te nemen, pas het woord voerend als hun dit door hun meerderen in rang werd gevraagd. En hun plaats zal dienovereenkomstig gedacht moeten worden achter de „bar", daar waar ook thans nog de Lagerhuisleden zich eenmaal 's jaars, bij de opening van het Parlement, plegen op te houden. Men dient trouwens in het oog te houden dat het uitoefenen van deze in ons oog zo gewichtige functie destijds door de betrokkenen vaak als een last werd beschouwd, een kostbare plicht bovendien, waar men zich gaarne aan onttrok.

c. De functie van „juryman".

Als zodanig worden leden van het geslacht vermeld (nrs. 23, 24). De drie posten zijn van de eerste helft der 14de eeuw en tonen de familie in dezelfde sociale positie als in oudere tijden. Een jurylid werd namelijk door de knights of the shire aangewezen en hij behoorde tot dezelfde sociale groep. De functie verschilde van die van een hedendaagse jury. Thans spreekt deze zich, zoals bekend, uit over schuldig of onschuldig en baseert haar oordeel op door anderen ter zitting aangebracht bewijsmateriaal. In de 14de eeuw evenwel werd het jurylid benoemd om, in de vorm van een onder ede afgelegde verklaring, Bet bewijsmateriaal te leveren.

Dit is wat in post nr. 23 gebeurt. Verklaard wordt dat aan het voornemen van *William* ***de Quarles*** en Robert Hemmyng om een huis met toebehoren in Norwich aan de abdij van Creake te schenken noch voor de Koning noch voor derden nadeel is verbonden en tevens wordt de waarde van de schenking op 6 pence 's jaars 'gesteld. Doel is het doen lezen van zielmissen. Het was dus een chantry (mis lezen = miszingen).

Schenkingen aan kloosters, de meeste uiteraard afkomstig uit het Cartularium van Creake Abbey, treft men in een groot aantal posten van de lijst aan (nrs. 7-13 enz.). Steeds zijn zij van opmerkelijk geringe omvang. Deze eigenaardigheid vertonen niet alleen de schenkingen uit het dorp Quarles, het is een kenmerk van het hele Cartularium. Daarin is slechts een enkele maal van een wat 'grotere schenking sprake.

Voor het gemak van de lezer volgt tot slot een verklaring van twee in deze posten gebruikte termen. Zulke giften werden gedaan „in frank almoign", d. i. vrij van op het geschonken land rustende belastingplicht. Daartoe behoefden zij de goedkeuring van de Kroon, de in de nrs. 21 en 22 genoemde „licence for alienation in mortmain".

d. De positie in het leenstelsel.

Voor de positie van de familie zijn deze #aspecten (nrs. 32, 33) minder sprekend dan de vorige drie. Post nr. 20 meldt er iets over, maar dit achterleen uit 1302 blijkt niet aan de erin genoemde ***Quarles'sen, Robert*** en *Ralph,* toe te behoren. De nrs. 32 en 34 van 1376/'7 en 1401/'2 raken *John* ***Quarles,*** maar betreffen toch in de eerste plaats diens echtgenote ***Margaret*** *Neal.* Het echtpaar zal in een ander verband, verderop in dit verhaal wederom ter sprake komen. In nr. 32 gaat het om land in Holkham, vlak ten noorden van Quarles. ***Margaret*** erft van haar 'broeder ***Thomas.*** Daar moet de „escheator" van Norfolk aan te pas komen. Ter verduidelijking: een escheat is een leen dat weer aan de Koning vervalt wanneer bij het overlijden van de (achter-)leenman geen of een nog slechts minderjarige erfgenaam aanwezig is. Het goed wordt dan als „wardship" van wege de Koning beheerd door iemand die vanwege de Court of Wards wordt benoemd. Daarom moet de escheator van het graafschap in alle wisselingen

binnen het leenmannencorps gekend worden. Daarbij wordt de leenpositie uiterst precies aangegeven. In nr. 32 gaat het om een achterleen via de Earl of Atholl, die het direct van de Koning houdt. In nr. 34, een post van 1401/'2, is sprake van een 'eveneens in Holkham gelegen sohter-achterleen: via Dionisia de Montacute, via de vrouw van Sir Ralph de Comsell, knight, van de Koning.

Na de sociale positie dient een geheel ander fenomeen der familiegeschiedenis aandacht te krijgen; uit de posten nrs. 31 t/m 37 laat zich namelijk afleiden dat de familie niet lang na 1400 uit het dorp Quarles moet zijn weggegaan. Het zal mogelijk 'blijken voor deze in de familiegeschiedenis bijzonder diep ingrijpende gebeurtenis een verklaring te presenteren. Men kan daartoe het best aankopen bij een opvallend kenmerk van de lijst, namelijk dat de bronnen zowel van het Public Record Office als van het Cartularium der Abdij van Creake [2]), afgezien van een paar gegevens uit de eerste vijftien jaren in de vijftiende eeuw van de familie ***Quarles*** in het geheel geen melding meer maken. Toch bestond de abdij nog tot 1506. De oorzaak van dit plotselinge ontbreken van documentatie blijkt bij kennisneming van een paar interessante publicaties [3]). Deze handelen over de verdwenen dorpen van Engeland en van Norfolk. Het gaat om meer dan 200 plaatsen en Quarles was een daarvan. Uit deze werken ziet men dat er gedurende de middeleeuwen telkens perioden waren waarin dorpen door de bevolking werden verlaten, vervielen en geheel onder de grond verdwenen. De oorzaken waren geheel verschillend. Het zal, ook voor de familiegeschiedenis die in het volgende hoofdstuk aan de orde komt, de moeite waard blijken er even bij stil te staan.

In ons land zijn wellicht die ontvolkingen enigermate bekend die door Thomas More in zijn Utopia aan de kaak werden gesteld. Zijn gegevens waren ontleend aan een enquête van 1517 naar de ontvolkingen die sinds de troonsbestijging van Hendrik VII waren opgetreden. In 1485 was de eerste grote golf van 15de-eeuwse verdwijningen echter al voorbij. Deze trad op van 1460 tot 1485. Er was toen een spectaculaire verandering ontstaan in de verhouding van graan- en wolprijzen, ten gunste van de wol (door de sterk toenemende lakenexport). Om akkerland om te zetten in schapenweide werd het van oudsher open akkergebied van een dorp nu omheind, ingesloten, doorsneden door de het Engelse landschap nog altijd typerende heggen. Het waren de z.g. „enclosures", en, daar schapenteelt veel minder arbeidsintensief was dan korenbouw, gingen de enclosures maar al te vaak gepaard met uitstoting van de 'bevolking. Deze is bij de eerste golf waarschijnlijk nog wel enigermate gecompenseerd door toeneming van de vraag naar arbeid voor de zich nu uit de steden naar het platteland verplaatsende weverij en spinnerij, maar in de 16de eeuw ging zij door de bevolkingsgroei de opnamecapaciteit te boven. Vagebondage en bedelarij namen verontrustende vormen aan. Het verschijnsel deed zich o.a. in East Anglia en de Midlands voor, waaronder Northamptonshire, waar de 15e eeuwse familie ***Quarles*** woonde, al is niet 'meer te achterhalen of het Uffordse bezit op deze wijze eveneens werd gecommercialiseerd.

Voor de voorgeschiedenis der familie in Norfolk is dit echter

2) A. L. Bedingfeld, A Cartulary of Creake Abbey, uitg. Norfolk Record Society, Vol. XXXV, 1966.

3) M. Beresford and John G. Hurst, Deserted medieval villages, London, 1973. Dit boek is opgebouwd als bijwerking van M. Beresford, The lost villages of England, London, 1954.

niet van belang geweest aangezien de verdwijning van Quarles in de zo-even beschreven periode al lang haar beslag moet hebben gehad. Zij moet namelijk in de tweede helft der 14de eeuw zijn voorgevallen. Deze vroege datering [4]) volgt uit het afbreken van de lijn van in het dorp aangestelde vicars. De Institution Books, waarin de vicar-aanstellingen werden opgetekend, worden in het Norfolk and Norwich Raoond Office bewaard en dit schreef mij, dat de laatste benoeming, van Nicholas de Walsingham, in 1353 geschiedde er. dat er sindsdien in Quarles nooit meer een vicar was. In hat licht van de omstandigheden die Allison in zijn boek beschrijft betekent dit, dat niet lang na dit jaar een desintegratie van het dorp inzette en dat van een dorpsgemeenschap weldra geen sprake meer was, al is het mogelijk dat er enkele bewoonde huizen overbleven. De oorzaak dag in een drastische inkrimping van de vraag naar broodkoren samengaand met de ontvolking van Engeland tijdens de pest-epidemie van 1348/'49, de z.g. Zwarte Dood. In de 12de en 13de eeuw was de bevolking gegroeid, waardoor de korenbouw ook op de lichtere gronden, die dit deel van Norfolk kenmerken, was aangevat. Het dorp was gegroeid, zijn betekenis en die van de landherenfamilie was toegenomen. Maar thans ging het in omgekeerde richting. In vruchtbaarder streken kwam men handen te kort en nu ging de bevolking uit deze streek weg om zich daar te vestigen. Het dorp, werd verlaten, kerk en huizen stortten in en de ruïnes liggen op enige afstand van het oude, thans de 18de-eeuwse bouwstijl vertonende „manorhouse" onder de grond; die van de kerkmuren steken er nog enkele centimeters bovenuit.

Het dorp is hoogstwaarschijnlijk niet rechtstreeks door de pest te gronde gegaan. Allison leidt dit af uit het ontbreken van de dorpsnaam op de lijst van plaatsen die wegens de epidemie verlichting van belasting ontvingen. Ofschoon op deze lichte gronden de verbouw van koren altijd met schapenteelt gecombineerd was gebleven en de gevolgen voor de landherenfamilie dus enigermate gecompenseerd kunnen zijn, lijkt het dat al met al toch van een forse klap voor het familiefortuin sprake geweest zal zijn. De spectaculaire expansie van de lakenexport die de schapenhouderij zo winstgevend zou maken was toen nog niet aangebroken. Zij zou trouwens vooral in andere delen van East Anglia de produktiepatronen omzetten.

Het aldus verworven inzicht in de dorpsgeschiedenis maakt het mogelijk om het hier aan de orde komende deel van de posten in Bijlage 1 te verstaan.

Ten eerste kan nu verklaard worden waarom in de nrs. 32 t/m 37 niet meer, zoals in alle oudere posten, van een familie *„de* ***Quarles"*** wordt gesproken. In nr. 33 gaat het zelfs om *„John Wharles* of Holkham". Dat is nu wel 'duidelijk: de dorpsgemeenschap bestond niet meer. Er waren geen parish en geen kerkelijke administratie meer. Ook geen kerkdiensten. Het huwelijk van ***John*** en *Margaret* is in Holkham gesloten en stond alleen dáár in de registers genoteerd, ook al beeft het echtpaar mogelijkerwijs nog in het oude manorhuis van Quarles gewoond. In Holkham stond het manorhuis van de familie *Neale*. Dit is op een kaart van 1590 nog duidelijk aangegeven [5]).

4) Blomefield's Historv of Norfolk van 1807 geeft voor de aanstelling van Nicholas "de Walsingham het jaar 1393. Het Norfolk and Norwich Record Office verklaarde in zijn schrijven dat dit op een vergissing berust. Zijn boek bevat nog wel meer onnauwkeurigheden.

5) H. L. Gray, English Field Systems, Cambridge, 1915, Map XVII, blz. 327.

In de tweede plaats kan nu aan de in post nr. 33 vermelde verkoop van in totaal 163 acres een bepaalde betekenis worden toegekend. Het ligt nu voor de hand deze als een teken te beschouwen dat nu ook de landherenfamilie te langen leste tot liquidatie van haar bezit had besloten met het plan zich elders te gaan vestigen. Men mag vermoeden dat zij het bij deze ene, bekend gebleven verkoop niet heeft gelaten. Waarheen zijn zij gegaan? Het is niet bekend. De schakel tussen het Norfolkse en het Uffordse geslacht ontbreekt. Ook in Gresham, een stuk oostelijk van Quarles hebben ***Quarles'sen*** gewoond, zoals o.m. uit het nog ter sprake komende testament van Henry zo duidelijk blijkt. Het MS mogelijk dat de bewoners van de latere hall te Ufford daarvandaan zijn gekomen.

De wonderlijke posten nrs. 36 en 37, tenslotte, zullen als tekenen van ontworteling van in Quarles achter gebleven familieleden moeten 'worden opgevat. Beding f eld signaleert in zijn Cartulary of Creake Abbey overeenkomstige 'gewelddadigheden bij monniken, als slappe abten de leiding hadden en de abdij dientengevolge verschijnselen van desintegratie vertoonde.

Na hetgeen gezegd is over de sociale positie der familie en na de beschouwingen over haar waarschijnlijke vertrek uit het dorp Quarles, dient thans nog verantwoording te worden gedaan van de selectiecriteria die bij het samenstellen van de lijst met de documentaire gegevens in Bijlage 1 werden gehantaend. Deze zijn namelijk uit een zeer grote hoeveelheid, een breed grondmateriaal, 'gekozen. Er was een ware stortvloed van gegevens. Dit kwam doordat aanvankelijk, in vertrouwen op de intuïtie die het College of Arms bij het onderzoek van 1885 had geleid, alle variaties van de familienaam werden aanvaard die in het oude rapport waren opgenomen. Toen dit tot voor de waarschijnlijke familieverwantschap volstrekt onmogelijke resultaten leidde is tot schifting van het oude zowel als van het nieuw gevonden materiaal besloten en wel aan de hand van twee criteria, het ene filologisch, het andere geografisch van aard.

Het 'eerste criterium sloot aan bij de etymologie van de met de plaatsnaam identieke familienaam, waarbij gesteund kon worden op E. Ekwall's Concise Oxford Dictionary of English Place-names (4de druk, 1960). Het Bureau Naamkunde der Koninklijke Academie van Wetenschappen in Amsterdam is hierover geraadpleegd. Op grond hiervan wenden variaties aanvaard van Q, ***W*** en ***Wh*** als beginletter en van *u*, v of *f* in het midden, terwijl strak werd vastgehouden aan de *-es*-uitgang omdat deze oorspronkelijk een meervoudsvorm was. De in het Domesday Book voorkomende plaatsnaam luidt namelijk: Guerue1es, hetgeen: cirkels betekent. Als meervoudsvorm droeg de eindlettergreep een bij-accent, dat haar in de 'eeuwen van spellingonzekerheid voor verval heeft behoed.

Het geografische criterium bestond in de afstand tot het dorpje Quar1es: hoe dichter daarbij, des te groter de waarschijnlijkheid van familieverwantschap kon worden geacht.

Deze beslissingen leverden aanstond een overtuigend resultaat op. De criteria leidden, op zeer enkele twijfelgevallen na, tot een gelijke keuze. Om toekomstige onderzoekers de mogelijkheid van een andere beslissing te laten zal het gehele grondmateriaal in het centrale familiearchief worden bewaard.

De beoordeling is geschied door de kleine onderzoekcommissaie die de Stichting begin 1973 op haar jaarlijkse familiereünie had gevormd en waarin, naast de ondergetekende, Jonkheer Mr. L. A. Quarles van Ufford te Breukelen zitting nam, die met een onderzoek naar het verleden van Gunterstein ervaring had opgedaan.

Aan het slot van deze paragraaf dient dank te worden gebracht aan Miss M. Wretts—Smith op wie in overleg met de leiding van het Public Record Office de keus was gevallen voor het daar te verrichten archiefwerk. Haar historische kennis, bekwaamheid en belangstelling zijn van grote betekenis voor het resultaat geweest.

§ 3. Het familiewapen; de stamboom.

Het zal voor de Nederlandse lezer van enig nut kunnen zijn, als hem ter introductie van deze paragraaf iets wordt medegedeeld over het College of Arms en zijn functies. Het is na de honderdjarige oorlog langzaam aan ontstaan uit de toen, met name ook bij de Kroon, bestaande behoefte de gevoerde familiewapens te ziften, wapens gevoerd door families die daar krachtens hun sociale status geen recht op hadden te verbieden en erkende wapens op ordelijke wijze in te schrijven. De norm was vanzelfsprekend middeleeuws-conservatief: men keek naar het verleden. Intussen waren, vooral sinds het tweede kwart van de 15de eeuw binnen de aristocratie allerlei nieuwe ontwikkelingen opgetreden waar hier niet op kan worden ingegaan. Er trad als gevolg daarvan een scherpe differentiatie aan het licht tussen gentry — knights, esquires, gentlemen — en nobility. Van beide groepen kreeg het College of Arms de pretenties te beoordelen. Op een wijze die voor vrijwel alles in de Tudorwereld typerend kan worden genoemd, werden de moderne verschijnselen in de oude, zij het thans meer gedifferentieerde orde ingevoegd, een orde van aristokratisch-hiërarchische aard, die de gehele „political nation" omvatte, beginnend bij de Koning aan de top en nederwaarts tot en met de gentlemen. Vlak daaronder moet men in één adem het koopliedenpatriciaat van Londen noemen, geen wapenvoerders wel-is-waar, maar op allerlei wijze verbonden met en doorgedrongen in de gentry. In feite moeten zij, zij het niet formeel, als de onderste trede van het nationale gebouw worden beschouwd. Ook zij hadden immers bestuurlijke macht, daar zij als oligarchie de enorme, unieke Londense city beheersten via de grote koopliedengilden (the great livery companies), de aldermen en de Lord Mayor. Hun positie was er een van groot gezag.

Voor de schrijver van dit verhaal was het een groot genoegen om, bij een bezoek in maart 1975 aan het College of Arms, zelf de inschrijving van het familiewapen in het oudste wapenboek te mogen ontdekken. Zoals het hier overgenomen schrijven van het College van 21 augustus 1975 bevestigt, moet zij in het jaar 1532/3 hebben plaatsgevonden. De verklaring was vergezeld van een fascimile-copie in kleuren en luidt als volgt:

> College of Arms, M.S. 294.
>
> The manuscript is engrossed on the fly leaf "Thys booke ys Master Clarenceux Benolt."
>
> Thomas Benolt was Clarenceux King of Arms from 30 January 1511 to 8 May 1534.
>
> On folio 33 there appears the heading: "Patents given the XXIIth yere of the Kyng your soverain Lord Henry the VIIIth by me Thomas Benolt alyas Clarenceux Kyng of Arms ....." there then follow eight pages of painted grants some specifically dated 1532/3. On the 7th page appears the Quarles grant and this can therefore be dated from that year.
>
> The original artwork can be identified as the work of the artist who undertook the paintings for several early Visitations notably the 1531 Visitations of Sussex, Kent, Surrey, Hampshire and Somerset, Devon and Cornwall."
>
> (w.g.) P. Ll. Gwynn-Jones,
> Bluemantle Pursuivant of Arms.

Ook de Quarles-grant behoort dus tot de vroege inschrijvingen van het College. De term „Visitation" beduidt dat de heralds voor het uitoefenen van hun taak op rondreizen ergens in de bezochte graafschappen zitting gingen houden om de wapenvoerders te woord te staan. Dat ook de met *George*'s broeder ***William*** beginnende tak — zie de tabel bij dit artikel — het wapen voerde, blijkt uit een op de stamboom van 1765 voorkomende illustratie, afbeelding van een 1577 ter nagedachtenis van *William*'s zoon *John* in de (sinds 1788 afgebroken) kerk van St. Peter le Poor te Londen geplaatste muur-

Afb. 1. Het wapen ***Quarles.***
Facsimile extract College of Arms ms. 2G4/36.

tablet. Het wapen is er duidelijk te herkennen en het kenmerkt dus het geslacht.

Een afdruk in zwart en wit van het wapen moge hier volgen:

Het veld is geel, de drie adelaars groen en met dunne penseelstreep in oker omrand, de tongen rood. De uitgetande dwarsbalk is wit, de erop aangebrachte hermelijnstaartjes zwart.

Bijzondere aandacht verdient het opschrift boven het wapen. Om twee redenen: wegens de antieke spelling van de familie-

Tabel. Hoofdtakken der eerste zeven generaties.

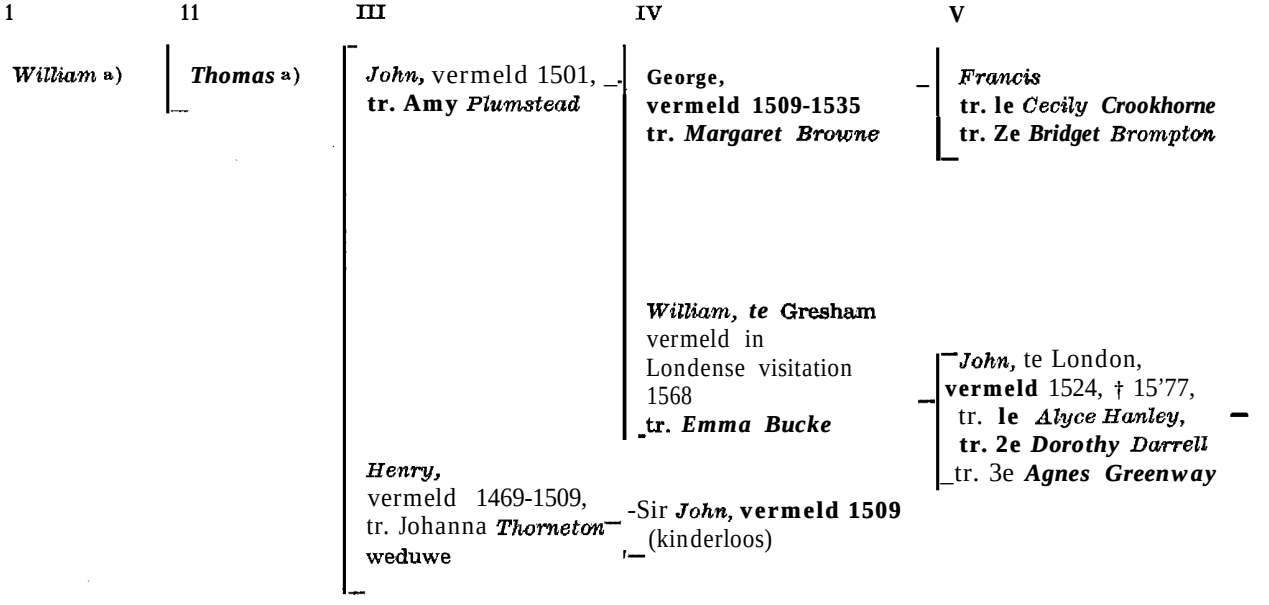

a) Uitsluitend op gezag van het College of Arms.

naam en ter verduidelijking van de persoon van de aanvrager.

Wat het eerste punt betreft: het opschrift vertoont de antieke drielettergrepige spelwijze, met de v-klank in het midden, welk in de in de vorige paragraaf behandelde middeleeuwse posten normaal was. Maar in alle posten betreffende de in de stambomen gedocumenteerde familie, met uitzondering alleen van deze inschrijving van 1532, is de spelling gelijk aan de tegenwoordige: Quarles. De conclusie kan slechts zijn dat de betrokkene in 1532 met opzet de antieke vorm heeft gewenst als reminiscentie aan het Norfolkse verleden. Dit paste bij de conservatieve stijl van het College of Arms. Daar in de stamboom geen aansluiting op het Norfolkse geslacht voorkomt is de notering van 1532 opmerkelijk.

Aangaande de persoon van de aanvrager: op de stamboom, die straks nog ter sprake zal komen en waarop ik hier dus vooruitgrijp, staat deze *George Quarles,* esquire, uit Ufford in Northamptonshire in generatie IV genoteerd. Hij blijkt daar de broeder te zijn van *William* ***Quarles*** te Gresham, welke laatste een schakel vormt in de directe afstammingslijn der Nederlands familie. In 1509, het eerste regeringsjaar van Hendrik VIII, was ***George*** door de Koning als auditor in zijn graafschap benoemd. Een tamelijk groot aantal polsten kon tevoorschijn worden gebracht die zijn werkzaamheid als auditor illustreren. Men ziet er de Tudorwereld als in een microkosmos bijeen en het loont de moeite aan deze, van de onze zo sterk verschillende wereld, een enkel woord te wijden.

Allereerst moet dan de functie van auditor, net als de functies van het local government — justice of the peace, deputy lieutenant of the county — in het kader gesteld te worden van de politiek van al de Tudors. Vanaf 1485, tomen Hendrik VII op de troon kwam, zijn zij in hun strijd met de grote feodale heren, de magnaten, de functies van het local government met door hen te benoemen en dus van hen afhankelijke gentry gaan bemannen. Alleen zo konden zij hopen ook over de magnaten het koninklijke gezag op den duur werkelijk te kunnen gaan uitoefenen, al werden zij met betrekking tot het local government tegelijk ook wel weer van de gentry afhankelijk, Het local government vormde de basis van de gentrypositie. Het werd in de loop van de 16de eeuw zelfs in die mate een gentry-aangelegenheid dat hetzelfde op het eind van de eeuw ook van het Lagerhuis gezegd kon worden, aangezien alle zetels, zowel de county- als de borough-zetels', toen door gentry bezet waren, met uitzondering van de vier zetels van Londen en van enkele lawyers.

De auditortaak lag op het terrein van het financiële bestuur, beheer van Kroongoederen in de eerste plaats, waarvoor Hendrik VII een uitgesproken gave had bezeten. Zo werd George ***Quarles*** in 1509 belast met het toezicht op kroongoederen die in leen waren gegeven aan de familie ***Spencer.*** Zoals Mary Finch in haar boek, The Wealth of five Northamptonshire Families 1540-1640, beschrijft, hadden de *Spencer*'s in Northamptonshire en elders enorme bezittingen, die op grote schaal in schapenweide waren omgezet. De omvang van dit bezit zal wellicht verklaren waarom naast *George* ***Quarles*** ook *John* ***Tourner*** met deze taak werd belast. Zij werkten trouwens blijkens andere posten vaker samen. Zo'n beheerstaak was lucratief, op velerlei wijze. Interessant ook in dit opzicht is dat *George* in 1511 het beheer kreeg toegeschoven der goederen van 's Konings grootmoeder Margaret Countess of Richmond and Derby, want in 1518 wist hij daaruit de manor Deeping in lease te verwerven, vlak over de grens van Lincolnshire. Deze zal de kern van het *Quarles*-bezit in Lincolnshire hebben gevormd dat in vele 16de-eeuwse ***Quarles***-testamenten genoemd wordt. Dat van George (1535) gewaagt trouwens van bezit rond Ufford, in Lincolnshire „and elsewhere". Precieze ligging en omvang zijn niet gebleken. Het kernbezit rond Ufford was, toen het in 1688 werd verkocht, wellicht 1000 acres groot. Sinds de eerste ***Quarles*** zich er omstr. 1420 vestigde, is de hall dus omstr. 275 jaar lang van vader op zoon bewoond geweest.

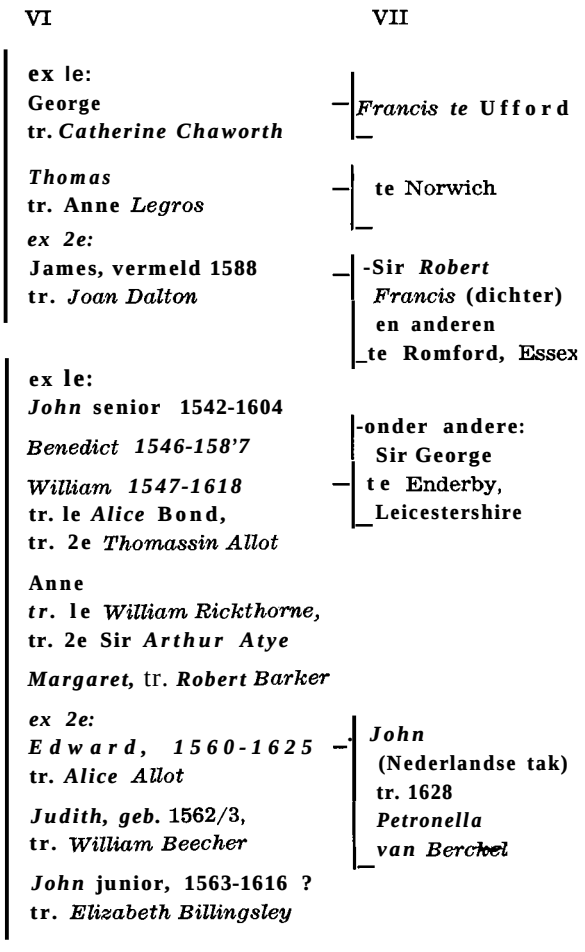

Andere in de posten genoemde taken zijn belastinginning (lay subsidy), lidmaatschap van een commissie voor waterschapsbeheer (Commission of Sewers) in Lincolnshire en van een onderzoekcommissie inzake de tiendrechten (tithes). Ook een zgn. wardship during minority komt voor, een lucratieve en fel begeerde bezigheid, waarvan de betekenis in de vorige paragraaf al is uiteengezet. In sociaal opzicht interessant is de post van 30 december 1527. Het was blijkbaar een jaar van misoogst geweest en George ***Quarles*** kreeg tezamen met *John* ***Tourner*** opdracht gehamsterd koren op te sporen en ter markt te doen brengen, waaraan de opdracht werd gekoppeld dat „all valiant beggars and idle persons" moesten worden weggestuurd, dat is: naar hun geboorteplaatsen doorgezonden, waar dan de ouderwetse kerkelijke liefdadigheid zich met hen moest bezighouden. We ontmoeten hier het in de vorige paragraaf al gesignaleerde verschijnsel van massale vagebondage. Het was de sociale schrik van de tijd en die had er geen wezenlijk remedie voor. Later zou door de opheffing van de kloosters de ouderwetse vorm van milddadigheid geheel worden ontwricht, terwijl het puritanisme de gehele vraag anders zou gaan stellen (de poor laws), wat in hoge mate op harde repressie neer zou komen. Het zou te ver voeren op het schrijnende verschijnsel, dat wij hier even aanraken, dieper in te gaan.

Ook de dwaze en kostbare oorlogen die Hendrik VIII tegen Frans 1 van Frankrijk heeft gevoerd, vinden in de posten hun reflex (1513 en 1524).

George's fortuin zal door ***zijn*** huwelijk met *Margaret Browne,* wier vader in 1480 Lord Mayor van Londen was geweest, reeds een stevige basis hebben ontvangen. Dit ambt viel van oudsher alleen aan de rijkste kooplieden van de great livery companies toe. Zulke huwelijken waren veelvuldig en moeten als een der vele banden tussen de merchants en de gentry worden beschouwd.

Helaas zijn van *George*'s nazaten op de Uffordse hall, een *Francis,* een ***George*** en weer een *Francis,* slechts weinig gegevens beschikbaar gekomen. Alleen het lidmaatschap van de Commission of Sewers komt er in te voorschijn. De eerste ***George*** lijkt verreweg de markantste persoonlijkheid te zijn geweest. Zie verder Bijlage 2.

Hiermede zijn wij ongemerkt al bezig met het tweede onderwerp van deze paragraaf: de familiestamboom. Een schematisch uittreksel vindt de lezer op de tabel. Zoals in § 1 al is medegedeeld: de genealogie berust twee documenten, die door het College of Arms in 1642 en 1765 zijn afgegeven. Voor de goede orde dient hieraan te worden toegevoegd dat zich in het Centrale familiearchief nog een derde document bevindt, een stamboom die in 1767 door de autoriteiten van Edinburg werd verstrekt. Correspondentie met deze autoriteiten bewees enkele jaren geleden dat dit stuk als onjuist en onbetrouwbaar terzijde dient te worden gelegd.

Alvorens op de twee resterende stukken in te gaan een enkele opmerking van algemene aard. Dat het College of Arms zich met het samenstellen van stambomen ging bezighouden vloeide uit haar oorspronkelijke taak als vanzelf voort, aangezien in zijn opvatting de status van een familie sterk met haar positie in het verleden verbonden was. Ter gelegenheid van de Visitations gingen de heralds er allengs toe over notities over het voorgeslacht en ook over het nageslacht op te nemen. Het is in de loop der 16de eeuw een bijzonder omvangrijk en lucratief werk geworden want een door het College of Arms gewaarmerkte stamboom was een fel begeerd bezit.

Aangezien de twee Quarles-stambomen nog nimmer in een publicatie zijn gepresenteerd moge thans eerst een korte karakteristiek van deze documenten volgen.

Opdrachtgever voor het oudste stuk, van 1642, was zonder twijfel de omstreeks 1618 naar de Republiek gekomen en sedert 1635 in Rotterdam gevestigde ***John Quarles,*** die in 1628 met de Rotterdamse burgemeestersdochter ***Petronella van Berckel*** was getrouwd. Hun beider, met helmtekens versierde wapens prijken namelijk links en rechts er boven. Het is met de pen uitgevoerd en hier en daar wat slordig geschreven. Boven een deel van de namen zijn gekleurde wapentjes geplaatst, maar deze zijn niet bijzonder fraai. Door het tamelijk kleine formaat van ca. 60 bij 60 cm. zijn de verbindingslijnen veelal moeilijk te volgen. Het bevat geen notities en bronvermeldingen. De centrale plaats onderaan is niet aan het opdrachtgevende paar gegund, maar wordt ingenomen door Sir ***Robert Quarles,*** oudste broeder van de bekende dichter *Francis* ***Quarles.*** Diens vader had de manor Stewards in Romford, Essex, van de familie Cade in 1588 gekocht. De vader, ***James,*** heeft drie functies aan het hof van Elizabeth vervuld, waaronder die van victualler of the fleet, en hij had met het oog daarop ook een huis in Londen. *John* en *Petronella* staan op het stuk ter linkerzijde en komen daar zelfs wel wat in verdrukking doordat Sir ***Robert's*** kinderen met een fikse pennehaal naar links de ruimte vlak onder die van ***John en Petronella*** in beslag nemen. Een inleiding bovenaan het stuk ontbreekt; geheel onderaan staat slechts de korte

verklaring „Collected by Jo: Philipott Somersed Herald of Arms and Register of the Heralds office 1642". De afstammingslijst van de naar Holland gekomen *John* is geheel gelijk aan die van het thans te bespreken document.

Opdrachtgever voor dit laatste, van 1765 daterende stuk was ***Willem*** baron ***Quarles de Quarles,*** zoals in de aanhef wordt vermeld, en het eindigt met een uitvoerige, door twee heralds — Bigland en Heard — getekende verklaring. Beide teksten mogen hier volgen.

De aanhef luidt:

> The genealogy of the ancient family of Quarles, of Ufford, in the county of Northampton, comprehending also the Families of that name in the counties of Norfolk, Middlesex, Essex, Leicester, etc. with the several matches and arms illuminated, shewing their lines and collateral descents, their issues, deaths and places of burial. Collected from the Visitation Books and Registers in the College of Arms, London, Public Records, wills, parochial registers, monumental inscriptions, and all other evidences, drawn down to *William* ***Quarles*** Lord of Tedingsweerd in the nrovince of Guelderland and Baron of the Holy Roman Empire, this present year 1765 by Ralph Bigland, esq. Somerset, Isaac Heard, esq. Lancaster Heralds of Arms.

De slotverklaring:

> To all and singular to whom these presents shall come G.H.B. The King's heralds and pursuivants of the office of arms. London. Do hereby certify that the above pedigree of the family of *Quarles,* beginning with *William* ***Quaries*** of Ufford who lived in the reign of King Henry Vth, father of ***Thomas,*** who was the father of ***John, the*** father of *William, the* father of *John* ***Quarles*** of London, esquire whose son ***Edward*** married ***Mary*** the daughter of Sir ***John*** *Allot,* knt., Lord Mayor of London, which ***Edward*** was the father of *John* ***Quarles*** who settled in Holland and was the father of *William,* the father of ***Peter,*** whose eldest son is *William,* the father of ***Peter, whose*** eldest son is *William* ***Quarles*** Baron Quarles etc. And that the said family pedigree with its different branches and alliances and the ***arms*** therein depicted are faithfully extracted from the registers and records remaining in the College of Arms, and other authentic proofs. In testimony whereof we have hereunto affixed the commoa seal of our corporation this 31st day of december in the sixth year of the reign of our sovereign Lord George the Third by the grace of God King of Great Britain, France and Ireland, Defender of the Faith, etc. and in the year of our Lord one thousand seven hundred sixty and five. Ralph Bigland Somerset Regr.

Op de stamboom zelve wordt, te beginnen met generatie 11, aan allen de aanduiding „esquire" toegevoegd. Ten tijde van generatie 1 kan deze nog niet algemeen gangbaar zijn geweest.

Het stuk rust op een schat van documentaire verwijzingen. Het bij het Public Record Office in 1973 en 1974 ingestelde onderzoek bevestigde de betrouwbaarheid van de gegevens en van de twee stukken is dit veruit het belangrijkste. Het is enorm groot — meer dan vier meter lang — en in prachtige stijl uitgevoerd. Dat de beide heralds Bigland en Heard op het punt van zorgvuldigheid en van betrouwbare documentatie een grote naam hebben wordt in een schrijven van het College of Arms van 21 augustus 1975 bevestigd; de desbetreffende passage luidt:

> Considerable care seems to have been taken in the preparation and proof of the pedigree and strong evidence would be needed to show that it was at fault. Both Bigland, later Garter King of Arms and Isaac Heard who succeeded Bigland as Garter were genealogists of sound reputation. The latter is particularly prominent in the 18th century revival of genealogy.
>
> (w.g.) P. Ll. Gwynn-Jones,
> Bluemantle Pursuivant of Arms.

Dit oordeel stemt overeen met dat van A.R. Wagner op blz. 328 van zijn boek „English Genealogy" (Oxford, 1960).

Na deze algemene karakteristiek moge thans op een aantal onderdelen worden ingegaan. In hoofdzaak zal de aandacht daarbij worden gericht op de persoaen die in de directe afstammingslijn van de Nederlandse familie liggen. Op de vele in de aanhef van de genealogie van 1765 genoemde zijlijnen zal slechts een enkele maal worden ingegaan.

Over George van generatie IV is reeds voldoende gezegd. In aansluiting daaraan lag het bij mijn bezoek aan het College of Arms voor de hand de vraag te stellen of hetgeen de stamboom over de generaties I-III bevat op een mededeling van *George,* bijvoorbeeld bij de Visitation van 1532 berust. Over deze drie generaties biedt de genealogie immers geen enkele documentaire verwijzing, terwijl ook het recente onderzoek bij het Public Record Office geen gegevens opleverde. Welnu, een notitie van *George* als hier bedoeld werd ook in het College of Arms niet aangetroffen. Het is niettemin mogelijk dat Bigland en Heard over een dergelijk document hebben beschikt. Voorshands berusten de vermeldingen omtrent *William,* ***Thomas*** en *John* ***Quarles*** echter geheel op het grote gezag van deze heralds. Nauwgezette analyse van het document leerde evenwel dat hetgeen zij opnamen op zorgvuldige afweging van alternatieve mogelijkheden moet hebben berust. Deze conclusie berust op enkele ter hoogte van deze drie generaties en los van het afstammingsverband geplaatste aantekeningen onder andere over een ***Thomas Quarles*** uit Gresham en daarover door mij met een lid der Genealogical Society gevoerde correspondentie. Het zou te ver voeren de overwegingen hier in detail op te nemen.

Eén uitzondering op deze negatieve constatering kan worden gemaakt, namelijk met betrekking tot *John,* de vader van *George* (IV). ***John's*** naam komt namelijk voor in een document van 1501, een van een gehele reeks handelend over een in Londen gevestigde koopman ***Henry Quarles*** die op de stamboom als broer van *John* (111) is genoteerd. ***Henry*** blijkt in het genoemde jaar wegens een ten onrechte tegen hem ingestelde geldvordering in moeilijkheden te zijn geraakt en dan komt *John* hem te hulp „to plead his bills". De identificatie van deze *John* met onze ***John*** (111) is niet zeker maar lijkt wel waarschijnlijk genoeg om hier te worden vermeld.

De gegevens over ***Henry*** (III) lopen van 1469 tot 1509 (zijn testament) en vergunnen ons een beeld zowel van de carrière van deze uit Ufford naar Londen getrokken jongere zoon als van zijn persoonlijkheid. Zij geven bovendien een interessant uitzicht op de periode waarin hij leefde. Naar Londen getrokken om, als jongere zoon, in de handel fortuin te maken, begint hij helemaal van onderop. In de oudste posten (1475, 1481) heet hij „hatter", d.w.z. het jongere zoontje van de Uffordse manor heeft een hoedenwinkel met atelier, ongetwijfeld in Cheapside, waar toenmaals al zijn collega's gevestigd waren. In 1487 en 1500 heet hij „hatter merchant" en in zijn testament van 1509 „citizen and merchant haberdasher of London", hetgeen betekent dat hij tot de internationale kooplieden, het patriciaat, is gaan behoren binnen de Company of Haberdashers waar hij van meet af aan bij aan-

gesloten was geweest. De in de vorige paragraaf gesignaleerde hausse van de lakenexport, die in 1460 begon, heeft niet alleen een agrarische revolutie verwekt maar schiep in Londen een enorme expansie die — men ziet het — een Amerikaans aandoend klimaat had: wie bereid was aan te pakken was overtuigd te zullen slagen.

Henry's persoonlijkheid blijkt vooral uit zijn testament. Daarin treft een typisch laat-middeleeuwse vroomheid, bezorgdheid voor zijn zieleheil, tot uiting komend in het doen lezen van zielmissen, en een behoefte aan orde en ritueel. Dwars daar doorheen geeft hij blijk van een merkwaardige zin voor zuinigheid. Hij geeft precies aan hoeveel kaarsen er rond zijn kist in de kerk moeten branden en schrijft daarbij voor dat een deel daarvan de volgende dag nog bij de mis moet kunnen dienen en nog weer eens aan het eind van de maand voor een herdenkingsmis: zij mogen met andere woorden niet te snel opbranden ...

Hij heeft maar één kind, een zoon ***John,*** „Sir ***John",*** vermoedelijk een clerk in holy orders en ongetrouwd. Er zal dus geen nakroost zijn. Al het land dat hij nog in Norfolk blijkt te hebben (Gresham, Bassingham, Alemerton en Hanworth) moet worden verkocht. Het land in Oxted, Surrey, dat hij in 1501 had gekocht, vindt men niet genoemd. De „ferme" in Greneford waar hij regelmatig moet hebben vertoefd zal door zijn vrouw ***Johanna*** bij het huwelijk zijn ingebracht aangezien die aan haar wordt toebedeeld. Het was haar tweede huwelijk want zij blijkt een zoon te hebben, ***Richard Thorneton.***

Dat oude banden met Gresham bestonden blijkt voorts uit kleine legaten, aan de kerk aldaar voor reparaties (6 s. 8 d.) en „to my cosyn ***Agnes Caporner"*** evenals aan Margaret Sherford (resp. 3 s. 4 d. en 2 s.). Zijn Londense parochiekerk, St Michael de Querne, wordt niet vergeten,

Om het verhaal niet te lang te onderbreken is de tekst van dit testament naar bijlage 3 verwezen. De posten uit het Public Record Office volgen als bijlage 4.

Met ***John's*** zoon ***William,*** broeder van de auditor George ***Quarles*** te Ufford, bevinden we ons weder in de directe afstammingslijn. Dat hij een zoon van ***John is,*** berust alleen op het gezag van de heralds; zijn woonplaats Gresham en zijn huwelijk liggen bovendien vast in een Londense Visitation van 1568 die *William*'s zoon ***John Quarles,*** de Londense draper, had gegolden.

De door het College of Arms verstrekte tekst is als volgt [6]):

> Extract, College of Arms, M.S. FI/277 (Visitations of London by Robert Cooke, Clarenceux King of Arms 1568).
>
> *William* ***Quarles*** of Gresham in Norfolk married the daughter ***Emme Bucke*** of Blackney and by her hathe issue ***John Quarles*** his eldest son.
>
> ***John*** *Quarles* of London married *Alyce* the daughter of *Hanley* of Salesbury and by her hath issue *John* is 26 years old, *Benedict,* second is 22 years old, *William,* third is 21. ***Anne*** marrier to ***Ryckthorne*** of ...., ***Margaret*** married to *Barkar* of London and to his second wife ***Dorothe the*** daugther of ***Pole Dorre11*** of Lykeston and by her hathe issue ***Edward*** is ***8*** years old, *John* is ***4 years, Judithe*** is ***5*** years old. Dated 23 June 1568.

6) De aangetoonde visitations in 1532/'3 en 1568 bewijzen de onjuistheid van het in Nederland's Adelsboek 1950 in de inleiding Op het artikel *Quarles* uitgesproken oordeel dat de stamboom zou berusten op „vermoedelijk 17e eeuwsche inschrijvingen in het College of Arms".

Afb. *2. John Quarles* († *1577)* en zijn drie echtgenotes *Alyce Hanley* († 1544), *Dorothy Darrell* († *1571)* en *Agnes Greenway* († 1588), zoals afgebeeld op een koperen plaat in de Churcb of St. Peter le Poor te Londen.

Naar een tekening, voorkomende op de getekende genealogie van het geslacht Quarles uit 1'765.

Deze ***John Quarles*** van generatie V [7]) was in 1524, toen hij de gebruikelijke leeftijd van 16 jaren zal hebben bereikt, als apprentice in dienst getreden bij een Londense draper. De taak van een apprentice bestond er o.a. in dat hij aanstonds de zaken van zijn patroon in Antwerpen ging behartigen. Daar bevond zich de factory, de zgn. Court, van de Merchant Adventurers waarbij de exporteurs en importeurs van alle great livery companies waren aangesloten. Zeker tot 1550, zolang de onverzadigbare vraag naar Engels laken op het continent de exporthausse deed voortduren, placht een apprentice al na een jaar of twee met eigen zaken te beginnen. De leertijd duurde echter zeven jaar. Na afloop daarvan werd hij lid van zijn Company en verwierf daarmee tegelijk de rechten van een citizen of London. Gedurende de hausseperiode heeft ***John Quarles*** zonder twijfel de basis voor zijn fortuin gelegd. Uit zijn testament van 1577 blijkt dat hij een rijk man was geworden. In 1555 behoorde hij, blijkens het oprichtingscharter, tot de deelnemers in de Muscovy Company die, na een eerste mislukte poging (in 1553) om noordelijk om Rusland heen de Molukken te bereiken, via Archangel een bloeiende handel op Rusland, zelfs tot Perzië toe, wist op te bouwen. ***John Quarles*** bezat niet alleen koopmans- doch ook bestuurlijke kwaliteiten aangezien hij vier maal warden 1555/'6, 1563/'4, 1565/'6, 1568/'9) en twee maal master van de Drapers Company is geweest (1570/'1, 1575/'6). Het vooral in de Antwerpse Court sterk opdringende puritanisme moet het bestuur te Londen in toenemende mate voor bestuurlijke problemen hebben geplaatst aangezien de Koningin de

7) Gegevens uit notities stamboom en uit A. H. Johnson, History of the Worshipful Company of Drapers of London, T. S. Willan, The Muscovy Merchants of 1555, Univ. of Manchester, 1950, id., The Early History of the Russia Company, Univ. of Manchester, 1956.

puriteinen met al haar kracht bestreed en de Company voor de onontbeerlijke monopolies van haar afhankelijk was. Het bestuur was ongetwijfeld protestant, doch in de stijl die Cranmer, de in 1555 onder Mary verbrande aartsbisschop en schepper van het Prayer Book, had gekenmerkt en die wellicht ook de geestelijke achtergrond heeft gevormd van Elizabeth. De grote jaren van Elizabeth, de periode van dertig jaren tot de aanval in 1588 van de Armada, waren door dergelijke emotionele tegenstellingen, die steeds in de algemene verering voor de Koningin werden opgevangen, sterk bewogen maar er was toch steeds een zeker labiel evenwicht. Het was de grote tijd van groeiende nationale eenheid. *John* heeft er ongetwijfeld het stempel van gedragen, er zijn bestuurlijk gezag aan ontleend. De begrafenis van *John* in november 1577 is stellig een plechtige aangelegenheid geweest aangezien zij geleid werd door de Somerset herald of arms,.

De reeds genoemde Visitation van 1568 noemt niet alleen zijn vader doch ook zijn acht overlevende zoons en dochters, vijf uit zijn eerste huwelijk: *John* (1542—1604), advocaat van Gray's Inn, ***Benedicf*** (1546—1587), geestelijke, rector van Graveley, Hertfordshire, ***William*** (***1547-1618)*** mercer, verder twee dochters, ***Anna*** en *Margaret*. Uit zijn tweede huwelijk werden nog geboren ***Edward*** (1560—1625), evenals ***William*** koopman, namelijk haberdasher, ***John,*** ter onderscheiding van zijn halfbroer steeds als ***John*** junior aangeduid (1563-1616 ?), die draper was, en ***Judith.***

De positie van de familie blijkt uit de huwelijken. Van ***John*** senior en ***Benedicf*** ontbreken de achternamen hunner vrouwen. ***William*** huwde le met ***Alice,*** dochter van Sir ***George Bond,*** knight, Lord mayor of London, en 2e met ***Thomassin,*** dochter van Sir ***John Allot,*** knight, Lord Mayor of London, wier zuster ***Alice*** (de slotverklaring van de stamboom van 1765 noemt haar ten onrechte ***Mary)*** getrouwd was met ***Edward Quarles. & h*** junior huwde eveneens met een Lord Mayorsdochter namelijk met ***Elizabefh Billingsley. Anna*** trouwde le met ***William Rickthorne, 2e*** met Sir ***Arthur Atye*** uit Kilborn Middlesex, knight, ***Margaret*** met ***Robert Barker*** citizen of London, ***Judifh*** met ***William Beecher.***

Van de drie kooplieden, ***Edward,*** *William* en ***John*** junior, vertonen de loopbanen van de eerste twee overeenkomsten, inzoverre beiden, evenals hun vader bestuurlijke functies hebben gehad. ***Edward*** was Postmaster Genera1 van de Merchant Adventurers tot zijn dood (aan de pest) in 1625 in een tijd waarin de gesignaleerde spanningen met de overwegend puriteinse Court reeds groot waren. ***William*** is in 1599 alderman van Londen geweest. Hij heeft voor zijn zoon de manor van Enderby in Leicestershire gekocht en die zoon, ***George,*** is door Jacobus tot knight verheven.

John junior heeft zich na 1590 tezamen met zijn zwager ***William Beecher*** in de oorlogsfinanciering gewaagd, wat hem in grote moeilijkheden bracht. ***Beecher*** raakte in 1596 zelfs in „debtor's prison". Tegen ***John*** junior werd door de Kroon in 1601 een vordering ingesteld van meer dan £ 71.000, een enorm bedrag dat goed de omvang van dergelijke zaken illustreert. Aan hun prestige heeft dit alles, naar uit de documenten is op te maken, weinig schade toegebracht. Zo kon ***John*** junior al in 1602 tot warden van de Drapers' Company worden benoemd.

De uitslag van de procedure tegen hem is nergens te vinden: vermoedelijk is de zaak onontwarbaar gebleken, omdat deze eis als een poging van de Kroon zal moeten worden gezien om op ***John Quarles*** te verhalen wat zij aan de ganse groep, waarin hij medewerkte, te kort meende te komen. Het

is onmogelijk op de details hier in te gaan. Volstaan moge worden met het aangeven van de algemene situatie waarin de oorlogsfinanciering moest plaatshebben. Deze werd — evenals de zo jammerlijk mislukte expeditie van Leicester — gekenmerkt door een volstrekt ontoereikende staatskas,. Toen de Spaanse aanval van 1588 loskwam, bleef Elizabeth niettemin geen andere keus dan oorlog te voeren. In de omstandigheden was zij aangewezen op de diensten van particuliere kooplieden die de na Leicesters terugkeer als treasurer-at-war benoemde Sir Thomas Shirley of Wiston, Sussex, een rijke grondbezitter, met credieten moesten bijstaan. Het was onvermijdelijk, dat deze hele groep de troepenfinanciering en -provisionering als een bedrijf ging uitoefenen, waarvan de baten haar beloning zouden vormen. Dat de gebruiken bij het leger de perken van ordelijk beheer en toezicht op onvoorstelbare manier te buiten gingen spreekt haast vanzelf. De oorlogsfinanciering kan als een van de punten worden beschouwd, waarop de geliefde en bewonderde Elizabethaanse wereld begon te scheuren. Het klimaat waarin ***John*** junior en ***Beecher*** hebben geleefd was wel totaal verschillend van dat van hun vader. Nostalgisch verlangen naar de oude orde aan de ene kant, felle twijfel aan de houdbaarheid van de normen anderzijds, waren de beheersende faktoren. Meer dan ***Edward Quarles*** zijn ***John*** junior en ***Beecher*** als exponenten van deze overgangsperiode naar de Stuart-tijd te beschouwen.

Over ***Edward Quarles*** en zijn twaalf kinderen heeft mejuffrouw Mijnscen in het in § 1 genoemde artikel van 1950 reeds het nodige gepubliceerd, zodat het huidige verhaal op dit punt kan eindigen.

Bijlage **1.**

Vermeldingen van het geslacht *Quarles* in Norfolk tot het begin van de 15de eeuw, besproken in § 2.

Eerste cijfers	nummering van deze lijst.
Tweede cijfers	nummering grondmateriaal in het Centrale familiearchief te Utrecht, met uitzondering van de cijfers voorafgegaan door letter C, welke verwijzen naar het door Bedingfeld uitgegeven Cartularium van Creake Abbey.
Derde en vierde cijfers :	verwijzing naar bronnen in Public Record Office te Londen.

C-nummers zijn samenvattingen, PRO-bronnen geven de teksten, zoals zij door de Londense onderzoekster werden geleverd

12de eeuw.

1. 180. 1174/'75. Pipe Roll Society. Sheriff's Accounst 21, Henry 11. *Reginald* de *Warfles* owes two marks for a default. 1 mark paid into the Exchequer - 1 mark owed.

2. 181. 1175/'76. Id. 22, Henry II.

1 mark received from *Reginald* de *Warfles* for a fine.

3. 19. 4 okt. 1198. Feet of Fines CP 25 (1) 153/9, No. 202.

Final concord between Philip de Burnham and Fraer and Roger his brothers and Martin. de *Warfles* for 1 carucate land in Burnhamtorp. ***Martin*** gave Stephen son of Bartholomew, deacon of Walsingham, and his heirs half the said carucate in his marriage with Johanna, sister of Philip, Fraer and Roger, she paying 15 s. yearly rent. The advowson of the church of St. Peter de Burnhamtorp remains with *Martin* and his heirs.

4. 2. 28 mei 1199. Rostuli Curia Regis Norf., p. 227 1, John.

Martin de Quarfles against Stephen de Walsingham concerning a plot of land - for ***Martin.***

13de eeuw.

5. 18. 2 aug. 1202. Feet of Fines CP 25 (1) 154/19, No. 570.

Final concord between Agnes Grant for John her son and ***John de Warfles,*** John de Eggemere and Mathew de Waterden for land the dower of Ralph Grant her husband, which she granted to ***Warfles,*** Eggemere and Waterden for life, being land in Waterden for 20 s. 2½ d. yearly rent.

6. 3. 1247/'48. Peet of Fines Norf. 32, Henry 111, No. 942.

William Abbot of Krek by his brother Walter de Norwich his canon against *Nicolas* de *Qarueles* concerning lands in Qarueles and advowson of the church.

7. C132. 1250/'60.

John son of Simon de QuarZes granted to the Abbey 25 acres of land together with the advowson of the church of St. Martin of Quarles.

8. C133. Id.

The same granted to the abbey 2 acres "of my land in the fields of Quarles", in 6 separate pieces between i.a. the land of ***Bartholomew de QuarZes,*** of ***RaZph,*** son of ***John*** and of ***Agnes,*** daughter of ***John de Quarles.***

9. C134. 1250/'60.

John, knight, son of Simon ***de*** QuarZes, grants to the Abbey two acres "of my land in the fields of Quarles" lying between land i.a. of ***Ysabel,*** daughter of ***Warin de QuarZes.***

10. C135. 1260/'70.

Nicholas de QuarZes, son of ***John de Quarles,*** knight, grants to the Abbey three pence of annual rent.

ll. C136. Id.

Nicholas de Quarles, son of ***John de Quarles,*** knight, grants to the Abbey 1 acre of land with the advowson of the church of St Martin of Quarles.

12. C141. 1250/'60.

Bartholomew, son of ***Martin de Quarks,*** grants to the Abbey for a lamp before the altar a piece of land; for the maintenance of the lamp 12 pence annual rent and the service of half an acre of land in Sutton.

13. C142. Id.

Amice, widow of ***Bartholomew de Quarles,*** grants to the Abbey a piece of land.

14. C143. 1265/'70.

A grant to the abbey of 17 acres of land in Burnhamsutton which had belonged to ***Richard,*** son of ***Martin de QuarZes*** "of the gift of ***Bartholomew*** his brother".

15. C145. April 1248.

Nicholas de QuarZes looses his case (zie No. 6 boven) against the abbot of Creake concerning land and advowson of Quarles church.

16. C146. 12461'62.

Nicholas de Quarles, son of ***John,*** knight, receives by charter a life interest in return for lands given by him to the Abbey, between lands i.a. belonging to *Ysabel,* daughter of ***Warin,*** to ***RaZph de QuarZes*** and to ***Bartholomew,*** son of ***Warin de Quarles.***

17. C147. 1260/'70.

Richard, son of ***Martin de Quarles,*** sells to three others a messuage "and all my lands" in Burnhamthorp "for their homage and service" and for 10 marks of silver.

18. 6. 1265/66. Originalia Roll Norf. 32, Henry 111, No. 942.

It is ordered of John de Rokewod escheator for the king in CO. Norfolk that he makes a legal apraisement t.c. and ***John Qwarle*** and ***Margaret*** his wife one of the sisters of ***Thomas Neil*** defend on their part 1 messuage 24 acres of land and 5 solids returned annually with appurtenances in Holkham which (they hold) of the heirs of the Earl of Atholl who holds of the king in capite and by service of half a knights fee and four solids by the year.

14de eeuw.

19. 33. 1316. Feudal Aids Hampshire, p. 312.

Andover Hundred. ***Thomas QuarZes*** and ***2*** others hold the ville of Anne de Port.

20. 26. 1302. Feudal Aids Norf., Vol. 111, p. 421.

Tenants of the land of ***Robert*** and ***RaZph de Quarles*** hold half a knights fee in Quarles from Roger son of Oskert and the same from the Earl of Warwick and he from the king.

21. 91. 7 febr. 1331. Cal. of Patent Rolls Edward 111, Cal. 1330/4 p. 74.

Licence for alienatioa in mortmain by James of North Creyk chaplain and *William QuarZes* to the abbot and convent of S. Mary de Pratis Creyk of a messuage and 20 acres land in South and North Creyk to maintain a chaplain to celebrate divine service in the abbey for the faithful departed.

22. 92. 18 maart 1332. Id., p. 260 Norf.

Licence for alienation in mortmain by *William QuarZes* and Lawrence Hemmyng of a messuage in Norwich to the Abbey and convent of St Mary de Pratis by Creyk to find a chaplain to celebrate divine service daily in the abbey for their souls.

23. 10. 1332/'33. Inquisition 6, Edward 111, 2nd. Nos., No. 60.

Inquisition taken at Norwich 21 februari 6 Edward 111. Jurors say that it is not to the damage of the king or others if the king grants to *William de QuarZes* and Laurence Hemmyng one messuage with appurtenances in Norwich to give to the Abbey and convent of the Blessed Mary in Pratis near Creyk & find a chaplain to celebrate divine service- in the said Abbey: Jurors further say that the said *William* and ***Laurence*** have no other messuage in the City of Norwich.
A second Inquisition (annexed) taken at North Creyk 14th day of March 6 Edward 111: *William de QuarZes* mentioned as one of the jurors.

24. ll. 1337/'37 County Placita Norf., 1st Portfolio, No. 15, 11 Edward III.

Robert de QuarZes is mentioned as juryman.

25. 12. 1332/'33.

Robert de QuarZes, Eggemere, 8 sh.

26. 27. 1346. Feudal Aids Norf., Vol. 111 p. 549, Hundr. of North Greenhoo.

The Prior of Peturston holds in Quarles half a knights fee of lady Beatrice de Creyk and she from Edward Montacute and he from the king which land was once held by the tenants of the land of ***Robert*** and ***RaZph de Quarles.***

27. C149. ***4*** juni 1349.

Among witnesses to a grant are named Henry Neel, Thomas Neel and ***Robert Quarles.***

28. C153. 9 nov. 1349.

Witnesses to other document on same grant i.a. ***Lawrence de QuarZes.***

29. C154. 27 sept. 1349.

Among witnesses to a grant ***Laurence,*** son of ***Robert de Quarles.***

30. C157. ***27 jan. 1355.***

Laurence, son of ***Robert de QuarZes*** grants to the Abbey "the service of 12 d. annual rent which my ancestors have received and which 1 ought to receive at the customary terms, together with the wardships and reliefs and escheats of the tenants of an half acre of land in the township of Quarles".

31. C163. 4 april 1350.

Among witnesses to a grant: Laurence ***de Quarles.***

32. 109. 7 dec. 1376. Calendar of Fine Rolls 1369—'77, p. 374.

Order to the Escheater of Norfolk that following the inquisition Post Mortem showing that ***Thomas Neel*** did not hold any lands in chief but held as of fee a messuage 80 acres land and 5 s. yearly rents in Holkham from the heirs of the Earl of Atholl, minors and wards of the king, for service of half a knights fee and 4 s. yearly rent with other lands, and ***Margaret*** one of the sisters of *Neel* is now of full age and is heir with ***Mary*** who is under age, the premises are to be partitioned, half to *John Quarles,* who has married ***Margaret*** and half to ***Mary.*** Fealty is to be taken of *Qwarles.*

33. 23. 6 juni 1406. Feet of fines, CP 25 (1), 168/83, No. 66.

Final concord between John Fellrigge clerk, Thomas Towney of Wasenham, John Sylk and John Bulwere of Holkham, plaintiffs, and ***John Wharles*** of Holkham and ***Margaret*** his wife defendants for 130 acres of land, 3 acres meadow and 30 acres pasture in Wasenham, Rainham and half the manor of Kypton granted to Fellrigge the 3 others on payment of 100 marks silver to *Wharles.*

34. 28. 1401/'2. Feudal Aids Norf., Vol. 111, p. 650.

John Wharles and ***Edmund Lucas*** by the right of their wives, heirs of *Gilbert Neel* hold in Holkham 1 quarter of a knights fee from

lady Dionisia de Montacute and she holds from the wife of Sir Ralph de Gomwell knight and she from the king.

35. 169. 1406. Early Chancery Proceedings 7, Henry IV, C 1/69/378.

To the Chancellor of England.

Complaint of John Silke and John Bulwer of Holkham Norfolk concerning a bond for £ 20 payable to Thomas Turnay which *John Wharles* and *Margaret* had fully discharged, being for a time before the Justices of the Common Bench dated a fortnight after Trinity '7 Henry IV for half the manor of Kypton and lands and tenements there, having been paid by *John* and *Margaret* to Thomas Turnay and to master John Felbryg. Pray for a writ to Thomas to appeas before the Court of Chancery to answer and take the Court's order thereon. (Dated on 7 Henry IV in the printed list, presumably on textual grounds) .

36. 123. 1406. Court Rolls Holkham DL 30/103/1437, 28 okt. 1406, 8 Henry IV.

John Quarles shaxter for entering the close of Samsen Hoaghton and breaking into his house: fine 6 d. The same *John Quarles* for cutting down the grain of Samsen at night and stealing his sheep: fine 6 d.

37. 124. 1414. Id. DL 30/103/1442, 28 okt. 1414, 2 Henry V.

Simon Smith made an assault and affray on *John Quarles* with a knife which wounded him and drew blood and Simon refused to give himself up when required: against the Peace; fine 2 s.

Bijlage 2.

Gegevens over George *Quarles,* auditor van Hendrik VIII, besproken in § 3.

De nummering van onderstaande lijst verwijst naar het grondmateriaal in het Centrale familiearchief en wordt gevolgd door de bronverwijzing in het Public Record Office. De teksten zijn geleverd door de Londense onderzoekster.

No. 177. Feet of Fines Northampt. C P 25(2) 130 x 31/214, 20 Henry VIII, Michaelmas 1528 (tekst niet volledig leesbaar)

Final Concord made at Westminster October 6, 20 Henry VIII, before Robert Brudenell and 3 other Justices between George Quarles plaintiff and Thomas Taillour and Johanna his wife deforiants for 3 messuages 2 cottages 100 acres land, 20 acres meadow, 60 acres pasture, 3 acres woods and 40 acres moors in Ufford, Badington, Ayshton, Glinton, Peykirk, Etton, Wodecrofte, Westdepyng on which a covenant was made, that is to say Thomas and Johanna recognize the tenement to be the right of George which he ... of the gift of Thomas and Johanna who... and quit claim the same for themselves and the heirs of Johanna to George and his heirs and warrant the same to him for ever and for the recognition remission quit claim warrant and fin George has given to Thomas and Johanna £ 80 sterling.

Calendar of Letters and Papers Henry VIII, Vol. 1, 1509-1513.

No. 257/50, 9 nov. 1509.

John Tourner and George *Quarles* appointed auditors of the Crown possessions called Warwick's, Salisbary's and Spencer's lands in place of Edward Sharpe deceased (Patent Roll, 1 Henry VIII, Part 2).

No. 183. 6 sept. 1511, 888/12.

George *Quarles* appointed auditor of the possessions late of Margaset Countess of Richmond and Derby the King's grandmother in place of Thomas Hobson deceased (Patent Roll, 3 Henry VIII, Part 12).

No. 184. 2054/3. Mich. 1513.

Money received by Georae *Quarles* from John Daunce on a letter of 14 May 1513 for horses and carts - £ 734 12 s. 9 d., expended by the King's Commissioners in Norfolk, Suffolk and Leicestershire for 533 horses prest money, jackets and conduct money to Dover with the Commissioners expenses £ 721 8 s. 6 d. delivered to Roger Derle, Commissioner in Sussex. Remainder £ 6 6 s. 8 d. (Exchange Account E 101/56/24).

No. 185. 2055/6, 11 juni 1513.

Licence to alienate the manor of Brookdish in Burston, Norfolk, to Sir William Tyler, John Turnour, George *Quarles, Francis Quarles* and 12 others named for uses to be declared by Sir John Sharpe to whom the licence is given (Patent Roll, 6 Henry VIII, Part 1).

Idem, Vol. 11, 1514-1520.

No. 186. 22 mei 1515.

Commissioners of Sewers appointed: John Turnour, George *Quarles* and 19 others named for the district between the waters of Northamptonshire from Peterborough and the waters of Welland from Stamford Bridge to Spalding and Bourne Eye water from Kate Bridge to the Sea (Patent Roll, 7 Henry VIII, Part 1).

No. 187. 516 and 2210. 26 mei 1515.

Entry as Vol. I 257/50 above (Patent Roll, 7 Henry VIII, Part 1) for £ 20 yearly.

No. 188. 4037. 27 maart 1518.

For George *Quarles* - lease of the site of the manor of Deeping, Lincolnshire and lands near the same, late possessions of Margaret late Countess of Richmond (Patent Roll of Henry VIII, Part 1).

No. 189. p. 1480.

King's Book of Payments 1509-18: Commission sent to John Tourner and George Quarles to survey Shenton Manor: cost of rider to deliver same 10 s. 0 d.

Idem, Vol. 111, 1521-1523.

No. 190. 30 aug. 1523.

George Quarles and others appointed Commissioners for the collection of the lay subsidy in Northamptonshire.

Idem, Vol. IV, 1524-1530.

No. 191. 137/22. 25 febr. 1534.

George Quarles one of the King's auditors given the wardship during his minority of John son and heir of Edward Elyott of Cutlands Devon, being held from the King, part of the Duch of Exeter by knight's service (Patent Roll, 15 Henry VIII, Part 2).

No. 192. 213/2. 2 maart 1524.

Commissioners of Sewers for Lincolnshire include John Tourner and George *Quarles* (Patent Roll, 15 Henry VIII, Part 2).

No. 193. 214, p. 83. 8 febr. 1524.

Account of Henry Wyatt Treasurer of the Privy Chamber for moneys paid to the King from the Shires in 1522—'23. For Northamptonshire £ 2514 10 s. 0 d. received as a loan to the King, 1522, from 9 persons including George *Quarles.*

No. 194. 3712. 30 dec. 1527.

King's Commissioners to view corn al the Sessions at Marham in Nassaburgh Hundred Northamptonshire befow Sir William Fitzgeraid, John Tourneur and George Quarles (signature of *Quarles* on same). Lists of owners of corn and search to be made of corn in tuns and other places and all valiant beggars and idle persons to be expelled and names taken of all engrossers and regraters. All corn found except for households to be brought to market and an enquiry made for concealed corn.

No. 195. 547, p. 239. 1524.

Commissioners to collect lay Subsidy in Northamptonshire include George *Quarles* (Patent Roll, 16 Henry VIII, Part 2).

Idem, Vol. VIII, 1535

No. 198. 149/46. 30 jan. 1535.

Commissioners to enquire into spiritual tithes in Northamptonshire - includes George Quarles and John Tourneur and 11 others (Patent, 26 Henry VIII, 8).

Bijlage 3.

(No. 206) Testament van ***Henry Quarles,*** Londen, 1509.

(Public Record Office Prob 11/16, C 7220).

In the name of God Amen, The 17th day of July, The yere of our Lord God MVC and IX, the first yere of the Reigne of King Henry the 8th, 1, *Henry Quarles,* Citizen and merchanthaberdassher-of London, beyng of hole mynde and in good memory, thankyng be unto almighty God, make and ordeyne thus my present testament and last will in manner and forme following. Ffirst 1 bequeth and recommende my soule unto aimighty God my maker and my redemer, to his glorious moder, our lady Seynt Mary, and to all the holy company of heven, and my body to to be buried in Seynt Mighells church de Querne in London, if 1 happen to decesse in London.

And 1 bequeth for my sepulture there soo to be had VI s. VIII d..

Item 1 bequeth to the high aulter of the same church for my tithes and oblacions by me forgotten or witholden, if any such be in deschargeyng of my soule, 111 s. 111 d.

Item 1 bequeth to the bretherhed of our Lady kept in the same church 11 s.

Item 1 bequeth to the bretherhed of Seynt Katriny, kept in the same church, XII d.

Item 1 bequeth to the same church to serve att high aulter there at Ester and at other conveyent tymes, when people shall take their housill [communion], a towell of drap [drapery].

It. 1 bequeth to the high aulter of the parish church of Greneford in Middlesex for my tithes and oblacions by me forgotten or witholden, if any suche be in dischargeyng of my soule, 111 s. 1111 d.

And if it soo fortune herafter that 1 dye at Greneford aforsaid, than 1 bequeth for my burying to be had in the same church there VI s. VIII d.

It. 1 bequeth to the parisshe church of Gressam in the Countie of Norff. toward the reparacions of the same church VI s. VIII d.

Also 1 bequeth to the same church a processionary complete covered with ledder having 11 clapses off silver.

It. 1 bequeth to my cosyn *Agnes Caporner* of Gressam aforsaid 111 s. 1111 d.

Itm 1 bequeth to Margaret Sherford of the same town, widowe, 11 s.

It 1 bequeth to Margaret Tramer of Sistion my kynnes woman 11 s.

Item 1 bequeth to Isabeth Thorneton. daughter of Richard Thorneton of Greneford aforsaid my blak maser [cup or bowl of hard wood originally maple] with the Trynitie in the Bothom, therof she to have it when she cometh to her lawful age or be married, and will that *Johane* my wife have the kepyng of the said maser unto the said tyme.

It. 1 will that if 1 dye in London that than 1 have XII honest torches to bryng my body to the erthe and to brenne at my decease a masse on the morow and to serve ageyn at my moneths mynde [month's end]. And after my moneth mynde done than 1 bequeth 11 of the same torches unto the parissh church of Greneford aforesaid to serve at the high aulter there at the tyme of the levacion of the high masse.

And if 1 happen to dye at Greneford aforsaid than 1 will that I have but VIII honest torches to brene to serve in like wise there. And after that my funeralls be done than 1 bequeth 2 of the same 8 torches to the same churche of Greneford to serve there in manner as is aforesaid.

It. 1 bequeth to the high aulter of the parish churche of Pyryvale in the Countie of Middlesex for my tithes, by me forgotten or witholden if any suche be in dischargeyng of my soule, VI s. VIII d.

It. 1 bequeth to John Plymer of Northale in Middlesex aforesaid 11 s. 1111 d. to thentent that he pray for my soule.

Item 1 will that immediately after my decesse that 1 have ordeuned for me by myn executor an honest preest of goode name and fame to syng his daiely masse in the parissh church where it shall happen my body to be buried he to continuw there by the space of 11 yeres nexte after my decesse. And 1 bequeth to the same preest for his salary XI marks sterling that is to wite every yere service *P* marke.

Item I bequeth to the parishe church of Acton in Middlesex aforesaid toward reparacions of the same church XL s.

It. 1 will that *Johane* my wife have all my part and terme of yeres that 1 have to come of and in the ferme of Greneford for terme of her lif. And after her decease to *Richard Thorneton* son to the same *Johune* my wife.

The Residue of all my goods catalls [chattels] and detts whatsoever they be after my detts paid and my funeralls expenses fullfilled and done, 1 holly bequeth unto myn executor here underwritten they to dispose as they shall think most convenyet for the welth of my soule. And 1 make and ordeyne myn executors of this my present testament *Johane* my wife and Sir *John Quarles* my son, And 1 bequeth to the same Sir *John Quarles* my son for his labor soo to be had in that behalf X s.

This is the last will of me the said *Henry as* to the disposicion of all my lands and tenements as well freehold as copyhold that 1 have or eny other to myn use have or hath in Gresseham, Bassingham,

Alemerton and Hanworth in the Countie of Norff. 1 will that it be all sold by myn executors incontinently after my decesse. And of the money comyng therof 1 will that Sir *John Quarles* my son have X marks sterling. And the Residue therof 1 will that myn executors have it they to pay therewith my detts and fulfill my legacies and bequests of this my present testament and last will. Geven the day and yere aforsaid.

Proved at Lambeth 9 October 1509.

Bijlage 4.

Posten uit het Public Record Office betreffende *Henry Quarles*.

Teksten als ontvangen van de onderzoekster.

Close Rolls Calendar 1468—'76, No. 345, 30 okt. 1469.

Thomas Gresham the elder, citizen and hatter of London to Robert Vaux, John Joce, Thomas Danyell dyer, Thomas Gresham the younger and *Henry Quarles* all his goods and merchandise in the city of London and elsewhere.

Id. No. 1468, 1 juni 1475.

John Chapman yeoman of the Crown to William Grene of the Exchequer, *Henry Quarles,* hatter and John Toller gentleman all citizens of London the gift of all his goods and chattels and of all debts due to him.

Cal. 1476—'85, No. 261, 18 nov. 1477.

Henry Quarles witness to the grant of Edward Ellesmere Esq. and others to Sir James Fryys of tenements in Old Change, Old Fishstreet and West Cheap, London.

Id., No. 775, 4 juni 1481.

John Monken citizen and waxchandler of London to Henry Russell gentleman and *Henry Quardelas* hatter of London and their executors gift of all his goods and chattels in London and elsewhere in the realm.

Cal. 1485-1500, No. 216. 7 juni 1487.

William Millet citizen and waxchandler of London to Richard Ideham gentleman, Richard Millet his father, sadler, John Millet his brother haberdasher, *Henry Quarles* hatter-merchant, Robert Fowler butcher and Agnes wife of Thomas Watter grocer gift of all his goods and chattels in London and elsewhere in the realm.

Id., No. 1016, 19 febr. 1498.

Richard Canford yeoman of Oxted Surrey surrenders to John Meantis gentleman, Richard Hawkins hatter merchant of London and Henry *Quarles* of London his land in Oxted.

Early Chancery Proceedings 1500-1501, C 1/245/1 (tekst is samengevat).

To the Bishop of Salisbury 8) Humbly showeth *Henry Quarles* of London hatter merchant that he at the reauest of his brother *Richard Quarles,* who had made a bargain with John Benyngton grocer of London with whom Richard had made a bond to pay £ 25 for the payment of his debt to Benyngton of f 20, which *Henry* and *Richard Quarles* have duly paid to Benyngton as clearly appears by 2 bills made in Benyngton's own hand.

But *Henry Quarles* "of great trust" had allowed the bond for f 25 to remain in the hands of Benyngton for payment to Master Forster Archdeacon of London . . *10* years ago of such money as he was indebted to Forster, who after *John Quarles* had shown to him the tenet of the matter would not further be concerned with. And now Benyngton has caused himself to be privileged in the King's Exchequer and has taken an action in the Exchequer Court to recover the £ 20 against all good conscience. And as the bills proving the payment of the f 20 have no seals on them *John Quarles* cannot plead the bills for his discharge though they are written in the hand of Benyngton. So *Quarles* is likely to be condemned in that case against right and conscience unless the Lord Bishop grant him a writ of subpena to Benyngton to appear in the Court of Exchequer to answer the premises and take the Court's award thereon.

Pledges William Domyng of London gentleman and Thomas Properton of London yeoman.

8) De Bishop of Salisbury was Keeper of the King's Great Seal.

INHOUD VAN BUITENLANDSE BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN.

Het land van Aalst, jrg. XXVIII (1976), afl. 2.

Fr. de Vleeschouwer opent deze afl. met „Een vermaarde Geraardsbergse kunstenaar, ***Gabriel de Grupello".*** Naast een levensbeschrijving geeft het art. een summier, niet volledig overzicht over heden ten dage nog aanwezige werken van deze in 1730 te Kerkrade begr. beeldhouwer en houtsnijder. In „De Maasgouw", jrg. 1928, blz. 38, komen aantn. voor aangaande een studiebeurs ten gunste van de nakomelingen van bovengenoemde G. ***de Grupello***. Deze gegevens zijn ontleend aan een brief van ***23*** april 1847, destijds in bezit van een lid van de fam. *Poyck* te Kerkrade.

Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent, n.rks. dl. XXIX (1975).

W. von Groote, Der magnus praeco und sein Amtsnachfolger in Flandern im 12. Jahrhundert. — M. Th. Deleurere, De munt in Vlaanderen op grond van de confiscatielijsten uit de streek van Geraardsbergen rond 1330. — A. van Oost, Sociale stratifikatie van de Gentse opstandelingen van 1379-1385. Met bijl. „Tabel van het beroep, de funktie en de bezittingen van de Gentse opstandelingen van 1379/1385", waarop o.m. de namen ***Amys, De Meester, Nerincs*** en ***Van de Putte.*** — J. Art, Moerbeke-Waas: een type-geval van plattelandsontkerkeling ? Met geneal. tabel en portretafb. *Lippens*.

Appeltjesvan het Meetjesland, Jaarboek 1975.

W. Hamerlynck, Eeklose heelmeesters in de 17e en 18e eeuw. Na een beknopte inl. volgt een chron. overzicht (met biogr. gegevens,, naam van vrouw en evtl. kinderen) van de 56 geneesheren en chirurgijns. Verder bevat de publicatie o.m. een chron. tabel van bedoelde heelmeesters met hun aanslagen in de ommestellingen en een verwantschapstabel van de fam. ***Van Waesberghe.*** Bij de behandelde personen treft men de namen ***Cambier, Malherbe, Paternoster*** en ***Van Waesberghe (5 x)*** aan. In noot 145 wordt wegens een in okt. 1718 begane „baldadigheid" vermeld ***Jan Mannens;*** noot 167 noemt ***Christiaan Mannens*** alias ***"Christiaen*** de meulemacker" (nov. 1687).

De Middelaar tussen de genealogische navorsers, afl. sept. 1976.

J. Babut du Marès, Familie ***Babut du Marès.*** Deze ± 1670 uit Périgueux stammende fam. heeft in de 18de/19de eeuw enige contacten met ons land gehad. ***Pierre Babut du Marès*** (111) , geb. Amsterdam 1756, was 1778 getr. met de in Maastricht geb. *Jaca. Joha. de Jacobi*. Uit hun in 1788 in Maastricht geb. zn. ***Jean Henri,*** aldaar in 1820 met ***Marie Christ. Cecilia de Schwartz*** getr., stamt ***Jules F. Babut du Marès.*** Laatstgen. was getr. met Jkvr. ***Cath. Palmer Nahuys*** (1828—1907); (zie Ned. Adelsboek, 1949, blz. 227, sub VII, 2). Van dit laatste echtpaar is in het art. een foto opgenomen. — Abbé L. Jous, Les ***Goditiabois*** de la région de Lessines-Flobecq. (Vervolg.) Tot het nageslacht van ***Abel Godiciabo,*** overl. Ghoy 1732, hoort ***Serge A. Goditiabois,*** tr. Lessines 1952 ***Marietta Géralda Engelsma*** „de nationalité hollandaise", geb. in Quaregnon ***1930.*** — In de rubriek „Questions" is een vraag over ***Andries Jansen van der Ouderaa,*** overl. Roosendaal/Nispen 1720. getr. B.o.Z. 1467 met ***Anneken Lamoen*** opgenomen en de rubriek „Réponses" bevat een antwoord ***Van den Re*** *(g)gere* ***(De*** *Reyghere)* .

Le Parchemin, afl. mei-juni 1976.

L. de Behr, Héraldique vivante. Betr. her. en geneal. gegevens over het geslacht ***De Behr,*** waaruit een uitgestorven tak in Ned. Limburg (ingelijfd in de Ned. adel. 1828). — Les sources de l'état civil en Belgique. — Les tables des anciens registres paroissiaux de Bruxelles.

Le Parchemin, afl. juli-aug. 1976.

X. de Ghellinck Vaernewyck, Un point de droit héraldique. Quel était le „canal régulier" pour l'obtention de faveurs nobiliaires aux Pays-Bas sous Charles VI ? — H. Doux-champs, Chr. de Fossa, Inventaire des fonds d'archives de l'Office généalogique et héraldique de Belgique: Fonds ***Lang.*** Geeft na een inl. een overzicht in alf. volgorde van de geslachten (1900 dossiers), waarover de bekende Belgische genealoog ***Maurice F. Lang*** († 1975) gegevens heeft verzameld. Blijkens de gepubliceerde lijst komen in deze coll. aantn. over o.m. de geslachten ***Van Beethoven, Blaise, Van den Boetzelaer, Delhougne, Frumerie*** (Ned., Zweden), *Gresshoff*, ***Van der*** *Maesen*, ***Malapert, Malherbe, Nahuys, Van den Panhuys, Raitz von Frentz*** en ***De Rode van Heeckeren voor.***

Vlaamse Stam, jrg. XII (1976), afl. ***4-5.***

J. Lippens, Attestmedailles uit de periode 1792-1829, een numismatische hulpbron voor familievorsers. Geeft een overzicht over bedoelde in het Penningkabinet van de K.B. Albert 1 te Brussel berustende penningen. Zij dragen de naam van personen, die zich op een bepaald gebied hebben onderscheiden. Derhalve bestaat van elke op naam gestelde medaille maar één exemplaar. De lijst noemt familienaam, voornaam, reden van verwerving van de penning enz. Met de namen ***Duquenoy, Gautier, Hannaert, Huart. Luyckx, Maus, Van Schendel,*** *Snoeck* en ***Van Turenhout.*** — De Brusselse burgemeesters sinds 1830. De lste burgem. sedert de afscheiding is de 1769 in Rotterdam geb. N. ***J. Rouppe*** (met portret). — ***L. de Meuter,*** Parochieregisters en burgelijke stand van de stad Brussel. — F. Lemmens, Repertorium van XIXde-eeuwse bidprentjesportretten. (Wordt vervolgd.) Noemt o.a. ***Van*** *Ommeren* (geb. Rozendaal 1806) en ***Van*** *Oorschot* (geb. Hoge Zwaluwe 1810).

Vlaamse Stam, jrg. XII (1976), afl. 6.

Bevat o.a. 1. J. Roelandt, Akten van de studie van Mr. *Marc* ***Jean*** *Gommers,* notaris te Komen. Sterfhuizen 1726-1728. Hierin o.m. de namen ***Lepouttre (Le*** *Pou(t)* ***tre), Le Leu, Paret*** en ***Du*** *Quesnoij;* 2. F. Lemmens, Repertorium van XIXde-eeuwse bidprentjesportretten. Onder nr. 1384 is het bidprentje van de 21 april 1804 te Terheiden bij Breda geb. kunstschilder ***Pierre van*** *Schendel* vermeld; 3. A. Prengel, Doodhalmen en staten van goed van Passendale. 111. Met de namen *Rogier* (1737), *Salomé* (1735), ***Sijs (1743)*** en *Verhulst* ***(1759); 4.*** In de rubriek „Vraag - Antwoord" a. een vraag over ***Thomas Morré,*** wiens nat. zn. ***Thomas*** 1821 te Zevenbergen is geb. Eerstgen. ***Thomas*** kwam van Loon-op-Zand en b. een vraag betr. geb.plaats (± 1670) van ***Carolus Regout,*** man van ***Maria Meyers.***

Vlaamse Stam, jrg. XII (1976), afl. 7/8.

F. Lemmens, Repertorium van XIX de-eeuwse bidprentjesportretten. Onder nrs. 1413 t/m 1415 bidprentjes ***Van Zuylen van Nyevelt.*** — V. E. Wouters, De testamenten van de jaren 1658 tot 1786 verleden voor de pastoors in de heerlijkheid van Ekeren, Kapellen, Ettenhoven en Hoogboom. IV. Bevat de namen *Leemans* (1723, 1751) en ***Van Leent*** (1722). — A. Vanmarcke, Huwelijkskontrakten te Menen. (Vervolg.) Dit gedeelte bestrijkt het 1 ste kwart van de 18de eeuw en noemt o.a. ***Cardon, Huys, Lannoy, Lepoutre*** en ***Six.*** — Onder nr. 76—141 komt in de rubriek „Vraag - Antwoord" een vraag voor betr. geb. (doop)plaats en -datum en namen der ouders van ***Jacobus Mantels,*** tr. 1. Weert 1731 ***Wilhelmina Willems*** en 2. 1747 ***Lucia Martina Cuypers.***

Vlaamse Stam, jrg. XII (1976), afl. 9.

J. Gyselinck, Volkstelling te Schorisse anno 1615. Deze volkstelling (de kerk. reg. vangen eerst in 1621 aan) had plaats op last van het stadsbestuur van Geraardsbergen. Op de lijst verschijnen de namen ***De Hertaing, Du Quesne, Van Verren*** en ***Van Vollenhove.*** — Onze kwartierstaat: ***Achiel Hendrik Jozef Denys*** 1878-1933. Met kw. (nr. 11) ***Termote.*** — F. Lemmens, Repertorium van XIXde-eeuwse bidprentjesportretten. Onder nr. 1463 wordt het bidprentje van de 1835 in Sas van Gent geb. ***Victor Verschaffe1*** vermeld. — W. van Hille, Akten van de studie van Mr. ***Marc Jean Gommers,*** notaris te Komen. Sterfhuizen 1729-1731. Met de namen ***De Lannoy, Le Leu, Le Pouftre*** en ***Six.*** — W. van Hille. Een rijke archiefbron voor het Oostendse verleden. Vestigt aan de hand van een verkorte inhoud van enkele acten de aandacht op het belang voor de genealoog van het archief van not. Clayssone (1626-1630). Met de namen ***Dullaert, Fierens en Van Sandick.***

Archiv für Sippenforschung, jrg. XLI (1975), afl. 60.

Bevat het vervolg van „Elternhaus, Geschwister und Lebenswerk ***Adolph Stielers.*** Zu seinem 200. Geburtstag" door L. von Guaita. In de t/m gen. IX uitgew. kwartierstaat komen onder nr. 105, 107, 210, 214 en 420=428 kw. ***Von Wassenaer (Wesener)*** gen. ***Gebhard*** (16de eeuw te Erfurt) voor. Kw. 420=428 is ***Jean (Hans) de Wassenaer (Gebhard*** gen. *Weszener*), tijdens de Spaanse inquisitie uit de Ned. naar Erfurt gegaan.

Archiv für Sippenforschung, jrg. XLII (1976), afl. 62.

P. B. W. Teuber, Das Namensverzeichnis des „album candidatorum" der medizinischen Fakultät der Universtität Duisburg. Op de lex. naamlijst komen naast vele andere de namen ***Andrau*** ('s-Gravenhage) , ***Ardesch*** ('s-Gravenhage) , *Arentz* (Venlo), ***Assuerus*** (Middelburg), ***Van Baar*** (Oirschot), *Baerken* (Doesburg), ***De Blécourt*** (Meiderich) , *Boelhouver (sic !:* Amersfoort), ***Douven*** (Uden), ***Van Grieken*** (Noordwijk), *Hessling* (Emden), *Husung* (Sas van Gent), ***Knaven*** (Gendringen), ***Van Liebergen*** (Venlo), ***Loderus*** (Borgo-Zutphaniensis Geldrus), ***Marteling*** (Amsterdam), ***Muys*** (Arnhem), ***De Riemer*** ('s-Gravenhage) , ***Scheidt*** (Kettwig, Duisburg), ***Tengbergen*** (Gendringen), ***Trompert*** (Gouda) en ***Vosch van Avesaet*** (Ravenstein) voor.

Jahrbuch des Heimatvereins der Grafschaft Bentheim, 1976.

H. Lingenberg, Die Grafschaftskarte des ***Hermann torn Ring*** von 1585. — H. Voort, Die Bentheimer Landdrosten. Dit oudste ambt van de graafschap Bentheim werd o.m. uitgeoefend door ***Godert van Reede (1466). Bernhard, Adolf Otto*** en ***Adolf Jobst von Hövel*** (resp. 1556, 1679 en 1716—1739 = jaar van overl.) en ***Christian Heinreich von Ompteda (1758-1762*** = jaar van overl.) Laatste drost was ***Levin Paul von Elverfeld (1805-1806).*** — S. Wiarda, Chronik eines Grafschafter Hofes - - - 500 Jahre Boerwinkel-Grasdorf. Verstrekt vele gegevens over het geslacht ***Boerwinkel.*** Tot dit geslacht hoort ***Jan Hindrik Boerwinkel, geb. 1841,*** naar Ned. vertrokken 1870. Zijn 1874 in Anlo geb. zn. ***Geerd is*** oprichter van het in Rolde gevestigde textielbedrijf, dat thans wordt geleid door ***Reinder Boerwinkel*** (geb. 1910) en diens zn. ***Geert Jan*** (geb. 1943). Laatstgen. heeft verscheidene ill. voor het art. afgestaan.

Bremisches Jahrbuch, bd. LIII (1975).

Hierin o.a. „Die Genealogie. Vom Ahnenkult zur Wissenschaft" door K. H. Schwebel. Het art. behandelt: 1. Frühgeschichte der Genealogie, 2. Die Richtungen der wissenschaftlichen Genealogie (a. Die hist. Richtung, b. Die biolog. Richtung, c. Die soziolog. Richtung), 3. Die Wechselwirkung von Genealogie einerseits, Geschichte, Erbbiologie und Soziologie andererseits.

Genealogie, jrg. XXV (1976), afl. 1.

K. B. Thomas, Der Erforschungsgrad von Ahnenlisten in graphischer Darstellung.

Genealogie, jrg. XXV (1976), afl. 2.

J. Friedrich, Bei frühen archivalischen Bestände der katholischen Pfarrei St. Nikolaus in Elbigenalp über Reutte in Tirol.

Genealogie, jrg. XXV (1976), afl. 4.

In „Deutsche in Zentralamerika, Westindien und auf Hawaii 1850-1865". Aus Anzeigen in den „Hamburger Nachrichten" door R. Hauschild treft men de namen ***Alting,*** *Callenbach,* ***Hauer*** en *Rothschild* aan.

Hessische Familienkunde, bd. XII (1975), afl. 8.

Als 3de in de reeks „Fritzlarer Patrizierfamilien des Mittelalters" wordt „Die Familie *Iwan*" door J. Henseling behandeld. Met alliantie *Katzmann.* — H. P. Herpel, Rekonstruktion der Kirchenbuchlücke 1713-1742 von Bickenbach. Noemt ***Hennemann*** en *Herpel.*

Hessische Familienkunde, bd. XIII (1976), afl. 3.

Unebenbürtige Nachkommen des Hauses *Nassau-Beilstein* door F. Völker. Betr. nakomelingen (tot ± 1650) van ***Heinrich von Nassau-Beilsfein,*** gesneuveld voor Pavia 1525, geb. uit zijn nat. dr. ***Anne*** (overl. ±1565/66), die tr. 2. ***Paulus*** *Bender.*

Der Deutsche Hugenott, jrg. XL (1976), afl. 1.

W. Beuleke, Die Ursprungsorte der Gründer von Friedrichsbronn. — H. W. Debor, Niederländische Glaubensflüchtlinge in Oberusel (Taunus) ?

Zeitschrift für Niederdeutsche Familienkunde, jrg. L (1975), afl. 6.

G. C. H. Dingedahl, *David* **Chrisfopher** *Mettlerkamp,* seine Herkunft und seine Familie. Stamvader is *Jürgen Metelerkamp,* getr. 9 dec. 1601 in Bentheim met een uit Ohne afkomstige vrouw.

Zeitschrift für Niederdeutsche Familienkunde, jrg. LI (1976), afl. 1.

Dit Mecklenburg-Vorpommern-nr. wordt geopend met het art. „Stammfolge **Busch** aus Crivitz/Meckl." door D. Bos. Stamvader is **Christoph Busch,** overl. 1667 in Crivitz en verm. zn. van de ± 1636 aldaar overl. *Christoph* **Busch.** Uit *Johann Daniel* **Busch** (kleinzn. van eerstgen. *Christoph*), getr. Midsland (Terschelling) 5 dec. 1734 met **Mary** *Cornelis,* stamt een Ned. tak **Bos.** Uit deze tak stamt de schrijver van het art. — E. Ritter, Mecklenburger auf der Universität Frankfurt/Oder 1506-1811. Op de alf. naamlijst van ingeschreven studenten komen de namen **Cnopius, Gildemesterus, Luther,** *Osterloë,* **Schutte,** *Statius* en **(A, De)** *Stralendorff* voor. — In „Glashütten in Vorpommern" door E. Ritter wordt bij de personen, werkzaam in glasblazerijen de naam *Halwas(s)* vermeld.

Mitteilungen des Vereins für Geschichte der Stadt Nürnberg. bd. LXII (1975).

Chr. von Imhoff, Die Zmhoff-Handelsherren und Kunstliebhaber. Überblick über eine 750 Jahre alte Nürnberger Ratsfamilie. Met verscheidene afbn. w.o. een van de g.-g. van Ned.-Indië G. **W.** des H.R. Rijksvrijheer ***van Imhoff.***

Siegerland, jrg. LII (1975), afl. 1-2.

F. Menk vraagt aandacht voor „Eine wichtige Neuerwerbung für die Nassau-Galerie im Oberen Schloss zu Siegen. Ölgemälde **Johan** des Jüngeren Graf ***zu Nassau-Siegen*** ***(1583-1638).*** Met afb. van het olieverf-portret.

Siegerland, jrg. LII (1975), afl. 3-4.

H. J. Pletz, Die nassauische Propagandamünze von 1681/82. Met afbn.

Genealogists' Magazine, dl. XVIII (1975), afl. 4.

E. H. Whittleton, Family history in the Bahamas.

Nordgénéalogie, jrg. 1976, afl. 3.

A. Bourgeois, Cent autres bourgeois de Lille. Op de lijst met gegevens uit de jaren 1788 en 1789 verschijnen de namen ***Beghin,*** *Favier,* ***Des Tombes*** en ***Wils.*** — E. Derreumaux, Pêle-mêle généalogique. (Wordt vervolgd.) Bevat een aantal door de auteur op zijn speurtochten gemaakte aantn. De notities (veelal 16de eeuw) omvatten 2 à 3 generaties. Bij de aangehuwden treft men de namen ***Braconnier, Beghin,*** *Leuridan* en ***Mathon*** (fragment; in Roubaix) aan. — J. Leman-Couplet, Tableau d'ascendance: ***Leman-Delneste.*** Geeft de ***64*** kw. van de in 1906 geb. zn. van genoemd echtpaar. Hierin kw. ***Duquesne,*** *Leemans,* ***Petillon en Six.***

Nordgénéalogie, jrg. 1976, afl. 4.

E. Derremaux vervolgt: „Pêle-mêle généalogique", waarin aantn. ***Mathon*** of *Maton* te Roubaix met allianties ***Masurel*** en *Mouton.* — Ph. Coussement, Archives concernant le baillage et ville de Lillers et autres lieux. (Vervolg.) Met gegevens ***Flamant*** (nr. 33).

Nordgénéalogie, jrg. 1976, afl. 5.

De rubriek „Réponses" bevat een kwartierstaat (8) van ***Charles Désiré Six*** (geb. ***1858)*** en een kwartierstaat ***(4)*** van ***Péfronille van de Moosdijck*** (ged. Waalre 1781).

Adler. Zeitschrift für Genealogie und Heraldik, afl. juli/sept. 1976.

Met o.a. de publicaties a. W. Geering, Angehörige des österreichisch-ungarischen Adels in den Niederlanden. Hierin worden genoemd *Antal von Felsögeller, Von Bauer Gauss, Festetics von Tolna* en ***Takách von*** *Gyöngyöshalasz* en onder de aangetrouwden ***De*** *Block,* ***Van der Broek, Van der Kun, Haitsma*** *Mulier,* ***Mulock, Romein, Snijders,*** *Tjaden* en ***Van Vredenburch*** en b. M. Zips, Wappendeutung in der mittelhochdeutschen Dichtung.

Arma, jrg. XVIII (1975), afl. 4.

Het nr. wordt geopend met een art. van de hand van ons lid H. L. Kruimel, getiteld: The rose in heraldry.

Arma, jrg. XIX (1976). afl. 1.

G. A. Bontekoe, Modern civic heraldry in the Netherlands; transl. by J. Verhoeven.

Arma, jrg. XIX (1976), afl. 2.

N. M. Brooke, The computer and heraldry. (Wordt vervolgd.)

Arma, jrg. XIX (1976), afl. 3.

N. M. Brooke, The computer and heraldry. (Vervolg.)

Familia, jrg. XIII (1976), afl. 2.

J. A. Heese, Jeugdige Nederlandse immigrante van 1859. Deze immigranten zijn met het Ned. schip Bulgerstein 8 jan. 1859 in Tafelbaai aangekomen. De lexicografische naamlijst geeft behalve de namen van de immigranten de namen van de voor hen borg staande personen. Bij de lste groep komen de namen ***Van Bodegraven, Van Bosch, Groenen Dyk, Kamp, Knaap, Lichthart, Schram, Vermeer*** en ***Wopka*** voor, bij de 2de groep *Changuion,* ***Jurgens, Malherbe,*** *Mostert,* ***Myburgh*** en ***Pronk,***

Tha. J. van Alff.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — De afkomst van het geslacht Quarles, door Jhr. H. Quarles van Ufford. — Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. 0. Schutte, *p./a. Zeestraat 71b, 's-Gravenhage.*

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 50,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris Mevrouw J. Barones van Dedem-Weyschedé, ***Laan*** van ***Koot 43, Wassenaar.***

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, conservator van het Genootschap, ***Bleyenburg 5, 's-Gravenhage.***

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 3/4 | XCIVe Jaargang | maart/april 1977

BESTUURSBERICHTEN.

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van Dr. 1. N. Th. Diepenhorst, sedert 1951 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:	**Voorgesteld door:**
D. DE BRUIN, ***Meidoornhof 30, Krimpen a/d IJssel.***	A. HOUTSCHILD, ***'s-Gravenhage.***
Mejuffrouw G. J. A. VAN KOOTEN, ***Hoogstraat 47, Montfoort.***	N. PLOMP, *Zegveld.*
Mevrouw Mr. H. VAN DER LINDEN geb. SCHADD, ***Van Tuyll van Serooskerkenweg*** 54 *I, Amsterdam.*	J. W. POGGEMEIER, ***Amsterdam.***
Drs. G. H. F. OLDE HEUVELT, ***Neushoornstraat 17, Nijmegen.***	Dr. Ir. J. MAC LEAN, ***'s-Gravstthage.***
W. POERINK Jr., ***Loonsebaan 171, Vught.***	H. TROMP, ***Rotterdam.***
J. W. C. VAN SCHAIK, *Springweg* 32, ***Utrecht.***	N. PLOMP, *Zegveld.*
W. STEENBERGEN, ***Van Karnebeekstraat 3, Zwolle.***	E. J. C. BOUTMY DE KATZMANN, ***'s-Gravenhage.***
J. G. TROMP, ***Carel Reiniersxkade 23, 's-Gravenhage.***	Mr. E. J. MAC GILLAVRY, ***'s-Gravenhage.***
J. VERDUYN, ***Hofwijckstraat 53, Voorburg.***	Mr. H. VAN RIEL, ***'s-Gravenhage.***
F. VAN DER ZWAN, ***Blokkerkade*** 34, ***Lelystad.***	R.G.DENEVE, ***Lelystad.***

Adreswijzigingen:

G. BUURMAN,	Wageningen, ***Postbus*** 118.
C. B. J. E. EYBERGEN,	De Meern, ***Woerdlaan 35.***
Drs. J. H. A. HOELEN,	Soest, Nieuw ***Mariënburg, Nieuwerhoekplein 10.***
Mr. D. W. VAN LEEUWEN,	Laren (Gld.), ***Veltkampsweg 4.***
Drs. H. MAAZEN,	Leusden-C., ***Beemden 26.***
Ir. C. B. ROEST,	Apeldoorn, ***Henri Dunantlaan*** 131.

Notulen van de Algemene Ledenvergadering, gehouden zaterdag 27 november 1976 in de Gemeentelijke Archiefdienst te Leiden.

De voorzitter opent om 14.30 uur de vergadering, die volgens de presentielijst door 81 leden wordt bijgewoond; de ondervoorzitter is door ziekte verhinderd de vergadering bij te wonen. Hij heet in het bijzonder de beide ereleden welkom, de heren J. K. H. de Roo van Alderwerelt en Ir. C. R. M. Davidson, alsmede het lid de heer H. L. Kruimel, die bereid is gevonden een lezing te houden. Hij dankt Mr. W. Downer, gemeentearchivaris en lid van het Genootschap voor diens bereidwilligheid de ledenvergadering in het gebouw van de Gemeentelijke Archiefdienst te mogen houden.

De ingekomen stukken bestaan uit een zestal berichten van

verhindering en een brief van de heer G. C. Helbers, waarin deze mededeling doet van zijn geschenk van f 500,— ten behoeve van het Bijblad. Het Genootschap is hem daarvoor zeer erkentelijk.

De notulen van de algemene ledenvergadering van 29 mei 1976 te Kloosterzande worden goedgekeurd.

De begroting voor 1977 wordt eveneens goedgekeurd.

Hierna gaat de voorzitter in op de moeilijke tijden die achter ons liggen, waardoor de contributie in 1976 verhoogd moest worden teneinde de exploitatie sluitend te maken. Naar aanleiding van de polst subsidie meldt hij dat er contact is geweest met het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk, hetwelk het Genootschap zeer welgezind is, maar ook daar worden de financiële mogelijkheden beperkt. Waarschijnlijk zal voor 1978 de contributie aangepast moeten worden. Het bestuur beraadt zich nog over de te volgen systematiek: jaarlijkse indexering van de contributie of af en toe een verhoging.

Het verheugt de voorzitter te kunnen mededelen dat de situatie ten aanzien van het maandblad veel gunstiger is dan in mei j.l. De achterstand in de verschijning is thans ingelopen. Het is een tour de force geweest voor de nieuwe redactie, waardoor het uitstippelen van een nieuw beleid nog niet mogelijk was. Het ligt overigens niet in de bedoeling ieder jaar zoveel dubbelnummers, uit te geven als dit jaar het geval was. Volgend jaar bestaat er weer meer gelegenheid voor de leden via de rubriek Vragen en Antwoorden met elkaar te communiceren. Vervolgens meldt hij dat deel 5 van het Bijblad is verschenen en dat voor deel 6 gelegenheid tot inzenden bestaat.

Na de vorige ledenvergadering heeft een gesprek plaatsgevonden tussen het bestuur en Mr. C. P. Briët, hetwelk zeer vruchtbaar is geweest. De mogelijkheden voor een eventuele publicatie van een kwartierstatenboek zijn onderzocht. De kosten evenwel zijn niet gering: f 250,— tot f 300,— per kwartierstaat. Wanneer de uitgave op een wat simpeler wijze zou geschieden b.v. in lijstvorm zouden de kosten ongeveer de helft bedragen. Het redigeren vergt veel werk: de moeilijkheid is een redactiecommissie te vinden die dit werk wil dolen. Ook de mogelijkheid tot samenwerking met andere instanties is onderzocht teneinde op die terreinen gemeenschappelijke activiteiten te ontplooien, welke kostenbesparend zouden kunnen zijn.

Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg en Mr. J. T. Anema hebben zich bereid verklaard een eventuele statutenwijziging te bestuderen

Mejuffrouw Mr. Chr. Kik had nog graag een apart decembernummer van het maandblad zien verschijnen. De voorzitter antwoordt haar dat om tweeërlei redenen tot het publiceren van twee driedubbelnummers is besloten: in de eerste plaats om de achterstand zo snel mogelijk in te lopen en in de tweede plaats omdat door het grote artikel van Mr. W. W. van Valkenburg er nog slechts, ca. 140 kolommen beschikbaar waren voor de laatste zes maanden van 1976. Op een andere manier was het niet mogelijk nummers van enigszins' redelijke omvang samen te stellen.

Voorts is vragenstelster enigermate verontrust over de aanmaningen voor te late betaling. De penningmeester antwoordt haar dat er in het begin van dit jaar niet veel aanmaningen verstuurd zijn. De eerste brieven, die gedateerd waren mei 1976, zijn eerst in augustus' verzonden. Een en ander vindt zijn oorzaak in de overdracht van het penningmeesterschap, Het spijt hem zeer dat enige leden, die reeds in 1975 vooruitbetaald hebben, ook gemaand zijn. Hij zal hier in de toekomst zeer alert op zijn.

Drs. A. G. Vosdingh Bessem vraagt of het bij het huidige ledenbestand niet wenselijk zou zijn op het systeem van acceptgirokaarten over te gaan voor de inning van de contributie. De voorzitter merkt op dat de penningmeester zijn werkzaamheden gratis verricht en dat de kosten van acceptgirokaarten zeker f 500,— bedragen. Mr. 0. Schutte meldt dat deze mogelijkheid enige jaren geleden onder de vorige penningmeester is onderzocht en dat het toen niet aantrekkelijk leek. Ir. G. L. Meesters waarschuwt voor deze wijze van betaling; deze is vrij kostbaar en tijdrovend, onder meer door het aantal adreswijzigingen die de computer zou moeten verwerken.

Ir. C. R. M. Davidson vraagt naar de band van het Bijblad. De heer Schutte antwoordt dat het linnen uit Duitsland moet komen, wat enig oponthoud heeft gegeven. Hij heeft goede hoop dat de banden binnenkort afgeleverd kunnen worden.

Om 15.15 uur sluit de voorzitter de vergadering.

Na afloop houdt Mr. W. Downer een inleiding over de institutionalisering van de Vroedschap van Leiden en genealogisch onderzoek vóór 1575.

Vervolgens spreekt de heer H. L. Kruimel over „de Leidse Vroedschap vanaf Leidens ontzet tot 1795".

De voorzitter dankt de heer Downer voor zijn voordracht en de boeiende wijze waarop deze ons een beeld heeft gegeven wat het Leidse archief de leden kan bieden en de heer Kruimel voor diens van uitgebreide kennis getuigende voordracht over de Leidse Vroedschap, waarbij hij de aanwezigen een verhelderend inzicht gaf hoe de genealogie als hulpwetenschap voor de geschiedenis kan dienen.

Tenslotte namen 26 leden deel aan het diner in restaurant „Le Bistro", Rotisserie Oudt Leyden te Leiden.

Aanwinstenlijst der Bibliotheek.

A d e l s l e x i k o n. Limburg a.d. Lahn, 1975. dl. 111, Dor-F. (*Aangekocht.*)

A l m a n a k, Kamper, okt. 1976/'77. K a m p e n [,1976]. ***(Geschenk van Dr. C. N. Fehrmann.)***

A r c h i e v e n b l a d, Nederlands. Tijdschrift van de Ver. van Archivarissen in Nederland. [Groningen,] 1976-1977. jrg. LXXX, afl. 1-4. *(Geschenk* ***van het Min. van Cultuur, Recreatie en*** *Maatschappelijk* ***Werk.)***

A s a e r t, G. Het archief van de abdij van Boudelo te Sinaai-Waas en te Gent. Brussel, 1976. dl. 1. Inventaris. (*Ruil.*)

B a r e n d r e g t, H. J. Stamreeks Cranendonk uit 's-Gravendeel. [Rotterdam, 1969.1 ***(Geschenk van de Samensteller.)***

B a r e n d r e g t, H. J. Genealogie van het geslacht Kranenburg. [Rotterdam, 1974.1 ***(Geschenk van de Samensteller.)***

B a x, A. F. Overzicht van de archieven en collecties van

Nederlandse musici, verzamelaars en instellingen in de Muziekbibliotheek van het Haags Gemeentemuseum. ['s-Gravenhage,] 1976. ***(Geschenk van de Directie van het Haags Gemeentemuseum.)***

Berkenvelder, F. C. Zwolse genealogische bronnen. Zwolle, 1975. offsetdr. ***(Recensie-exemplaar.)***

Blum, K 1. Musikfreunde und Musici. Musikleben in Bremen seit der Aufklärung enz. Tutzing. 1975. (*Ruil.*)

Bogaard, P. H. The flowering orchard. Genealogy of an American branch of the Bogaard family that lived in the medieval Dutch town of Utrecht. Covering the period Erom about 1320 to 1974. De Meern, 1974. ***(Recensie-exemplaar.)***

Bogaard, P. H. Van den Bongard. Genealogie van een Nederlandse tak van het Nederrijnse geslacht Von dem Bongart. [Zpl., z.j.] ***(Recensie-exemplaar.)***

Bouwengier, L. Le secret généalogique des Desplancques-de Béthune-Hesdigneul. [Z.pl., z.j.] gestenc. (***Geschenk van de Schrijver.)***

Bijdragen tot de genealogie van het Zeeuwse geslacht Engelse. [Z.pl., 1976.1 dl. III, V, VII. gestenc. N.B. dln. I, II, IV, VI nog niet verschenen. ***(Geschenk van Zr. G. L. Wanrooy.)***

Bijl Mz., A. De oudste generaties van het geslacht Kolff, Van Santen Kolff, Kolff van Oosterwijk, Van Breda Kolff (14de—17de eeuw). [Krimpen a.d. IJssel,] 1976. (*Geschenk van de Familiever. Kolff.*)

*[C*ittert-Eymers, J. G. van.] Album promotorum der Rijksuniversiteit Utrecht 1815-1936 en Album promotorum der Veeartsenijkundige Hoogeschool 1918-1925. Leiden, 1963. ***(Geschenk van Mr. 0. Schutte.)***

Delahaye, A. De mythe van de Noormannen in Nederland. [Zundert,] 1977. ***(Aangekocht.)***

Delahaye, A. Uit de oude geschiedenis van Rijsbergen. [Zundert,] 1976. ***(Aangekocht.)***

Delahaye, A. Episoden uit de geschiedenis van de Hervormde Gemeente Zevenbergen. [Zundert,] 1976. (*Aangekocht.)*

Despy, G. A. Uyttebrouck. Inventaire des archives de l'abbaye de la Ramée à Jauchelette. Bruxelles, 1975. afl. 2. Regestes (2e partie: 1501—1750), tables. offsetdr. ***(Ruil.)***

Dinter, P. Rupert von Deutz, Vita Heriberti. Kritische Edition mit Kommentar und Untersuchungen. Bonn, 1976. ***(Ruil.***)

Dirven, H., G. Dirven. Geschiedenis van de familie Dirven gedurende zes eeuwen. [Prinsenbeek,] 1976. dl. II. ***(Geschenk van de Stichting Bestudering Geschiedenis Familie Dirven.)***

Douglas, P. en E. J. C. Boutmy de Katzmann. Repertorium der boeken, tijdschriften e.d. die betrekking hebben op Schotland. Verz. uit de werken van de Bibl. van het Kon. Ned. Gen. voor Geslacht- en Wapenkunde. [Z.pl.,] 1976. offsetdr. ***(Geschenk van de Schotse genealogische Werkgroep.)***

Eerenbeemt, H. F. J. M. van den. Bestaan en bedrijvigheid. Aspecten van het sociaal en economisch leven in stad en meierij van 's-Hertogenbosch 1750-1850. Tilburg, 1975. ***(Aangekocht+)***

Engelbert, G. und I. Kötz. Die Bestände des Personenstandsarchivs Detmold bis 1874/'75. Detmold, 1975. ***(Aangekocht.)***

Enterman, W. Genealogie van de families Enterman, Schaap Enterman, Janzen, Joosten ex Odinck. Voorburg, 1975. fotogr. ***(Geschenk van de Samensteller.)***

[Enterman, W.] Genealogie Schaap (situatie eind juli 1974). [Voorburg, 1976.1 fotogr. ***(Geschenk van de Samensteller.)***

Familieblad. Uitgave van de familiever. Van Rijckevorsel. 's-Gravenhage, 1976. no. 23 en 24. gestenc. ***(Geschenk van Drs. L. A. C. A. M. van Rijckevorsel.)***

Familieblad. Het Treffertje, van en voor de familie Treffers. 's-Gravenhage, 1975-1976. jrg. V, afl. 3 en 4, jrg. VI, afl. 1 en 2. gestenc. ***(Geschenk van de Heer P. Sanders.***)

Fase 1, W. A. Het stadsarchief van Alkmaar 1254-1815. [Z.pl., z.j.] dl. I. Inventaris. offsetdr. ***(Geschenk van de Gemeente-archivaris van Alkmaar.)***

Fluit, Th. P. M. van der. Archieven van het rijksschooltoezicht in Noord-Holland 1801-1857; met medew. van E. Th. R. Unger. Haarlem, 1975. offsetdr. ***(Geschenk van de Algemene Rijksarchivaris.)***

Formsma, W. J., R. A. Luitjens-Dijkveld Stol, A. Pathuis. De Ommelander borgen en steenhuizen. Assen, 1973. ***(Recensie-exemplaar.***)

Franssen, J. J. M. De Bossche arbeider in zijn werken leefmilieu in de tweede helft van de negentiende eeuw. Tilburg, 1976. 1 dl., 2 bdn. ***(Aangekocht.)***

Frieden, M. von. Künstler und Karmelit [Hermann Cohen]. Wiesbaden [,1956]. ***(Geschenk van de Heer H. J. Barendregt.)***

*G*audart, M. Généalogie des familles de l'Inde Française (XVIe—XXe siècle). [Verdun, 1976.1 dl. I. ***(Aangekocht.)***

Gedenkboek [van] Gastel, land van abten en markiezen, bij gelegenheid van het 700-jarig bestaan van de gemeente Oud- en Nieuw Gastel, 1975. ***(Aangekocht.)***

[Genealogie van het geslacht Weltevreden. Z.pl., z.j.] fotogr. ***(Geschenk van de Heer A. Weltevreden.)***

[Geselschap, J.] Alfabetische naamlijst van de vroedschap van Gouda 1559-1795. [Gouda, 1975.1 xerox. (***Geschenk van de Samensteller.)***

Gevers, A. J. Inventaris van de papieren Van Beevervoorden. Zwolle, 1974. offsetdr. ***(Geschenk van de Rijksarchivaris in Overijssel.)***

*G*raaff, *S.* A. L. de. Archieven van de Toezichthoudende Colleges over de gevangenissen en het Rijksopvoedingsgesticht in Alkmaar 1811-1961. Haarlem, 1975. offsetdr. ***(Geschenk van de Rijksarchivaris in Noord-Holland.)***

Grafen, Die, van Limburg Stirum [door] G. Aders, H. Horstmann, A. L. Hulshoff e.a. Assen enz., 1976. dl. I, bd. 1. Einl. u. abschliessender Band der Gesch. der Grafen van Limburg Stirum u. ihrer direkten Vorfahren unter ... Leitung von W. Wedekind. (Geschenk *van Ir. W. J. H. graaf van Limburg Stirum.)*

Grote, L. Von Dürer bis Gropius. Aufsätze zur deutschen Kunst zusammengestellt von W. Schadendorf. München [, 1975]. *(Ruil.)*

Handbuch, Genealogisches, des in Bayern immatrikulierten Adels. Neustadt a.d. Aisch, 1975. dl. XI. *(Aangekocht.)*

Handbuch, Genealogisches, der freiherrlichen Häuser. Limburg a.d. Lahn, 1976. B dl. VI. *(Aangekochf.)*

Handbuch, Genealogisches, der gräflichen Häuser. Limburg a.d. Lahn, 1976. dl. VIII. *(Aangekochf.)*

Hardenberg, H. Oostduin en de graven van Bylandt. Den Haag [,1976]. 2de dr. *(Geschenk van de Heer J. P. Bijland.)*

Heese, J. A., G. S. Nienaber, C. Pama, Families, familiename en familiewapens. [Kaapstad, 1975.1 *(Recensie-exemplaar.)*

Hesman, G. Flaggeboek neffens in hânskrift fan om 1700 hinne. Utliz en taljochting fan Kl. Sierksma; flaggen ... tekene troch J. C. Terluin. Ljouwert, 1975. *(Geschenk van de Fryske Akademy.)*

Heubes, H. Knipscheer-Knipschaar. 400 Jahre niederrheinisch-holländische Schiffer... 1500-1973. Köln enz., 1973. offsetdr. *(Recensie-exemplaar.)*

Hingman, J. H. Alphabetische index op de boedelpapieren van de Weeskamer te Delft, Handschrift 1878 [, bew. door H. W. van Leeuwen]. Delft, 1974. *(Geschenk van de Gemeente-archivaris van Delft.)*

[Hooft,, W. A. Visser 't.] Aantekeningen over de voorouders van Henriette Philippine Jacoba Boddaert, echtgenote van Willem Adolf Visser 't Hooft. [Genève, 1975.1 gestenc. *(Geschenk van de Samensteller.)*

[Hooft, W. A. Visser 't.] Notes on the ancestors of the brothers F. Visser 't Hooft, W. A. Visser 't Hooft, H. Ph. Visser 't Hooft. [Genève, 1975.1 *(Geschenk van Dr. W. A. Visser 't Hooft.)*

Houtkoop, A. Inventaris van het archief van het Gasthuis of het Oud Burger Mannen- en Vrouwenhuis [te Tiel. Z.pl.,] 1976. offsetdr. *(Geschenk van het Streekarchivariaaf Tiel, Buren en Culemburg.)*

Hulkenberg, A. M. Inventaris van het archief Keukenhof. [Lisse, 1972.1 gestenc. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Innes-Smith, R. An outline of heraldry in England and Scotland with an intr. by J. Brooke-Little. [Derby, 1975.1 *(Geschenk van Heraldic Society of Bafh.)*

Inniger P. J. Jzn., F. Genealogie van het geslacht Diepsmeer (Koedijk-Oudkarspel) (West-Friesland) . Amsterdam, 1972. gestenc. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Innig er, F. Genealogie van het geslacht Eekman. Amsterdam, 1969. gestenc. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Innig er P. J. Jzn., F. De genealogie van het geslacht Inniger. [Amsterdam,] 1967. gestenc. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Inniger P. J. Jzn., F. Lijst met alle afstammelingen van het echtpaar Johann Jurriën Inniger en Cecilia Raverdy enz. Amsterdam, 1968. gestenc. *(Geschenk van de Samensfeller.)*

Inniger P. J. Jzn., F. Aanvullingen op de genealogie van het geslacht Kuijper. Zijnde de afstammelingen in vrouwelijke linie van het echtpaar Roelof Kuijper en Aafje Hens, ... gehuwd te Alkmaar op 17 juni 1798. Middelburg, 1974. gestenc. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Inniger P. J. Jzn., F. Genealogie van het geslacht Mullié. Aftammelingen [van] Philip Mullié-Descamps in Zeeland. Middelburg, 1974/1975. gestenc. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Inventaris van het archief van het Groninger studentencorps „Vindicat atque polit", (1815—1943), samengesteld door de archiefcomm. van voorn. ver., onder eindred. van P. C. Dijkgraaf en G. F. van der Hardt Aberson. [Groningen,] 1976. offsetdr. *(Geschenk van de Rijksarchivaris in Groningen.)*

Jacobs, J. F. Eine Aufzeichnung von 1654 zur Geschichte der Familie Lucan (us) . [Rijswijk (Z.-H.),] 1976. *(Geschenk van de Schrijver.)*

Jagher, H. A. J. de. Levensgeschiedenissen van een familie De Bock. [Scheveningen, 1975.1 *(Geschenk van de Schrijfster.)*

Joug1adeMorenas, H. Grand armorial de France. Nouv. éd. Introd. de R. de Warren. Paris enz. [,1975]. 7 dln. *(Aangekocht.)*

Keyzer, W. de. Inventaire des archives de la famille de Clerque Wissocq de Sousberghe (XIIIe—XXe siècles). Bruxelles, 1976. *(Ruil.)*

Kort, J. C. Overzicht van de leenkamers in Holland. 's-Gravenhage, 1976. offsetdr. *(Geschenk van de Algemene Rijksarchivaris.)*

Krabbe, J. J. Inventaris van oude acten van de familie Krabbe te Baarlo, Zwartsluis. Met genealogische toelichting. Heelsum, 1975. gestenc. *(Recensie-exemplaar.)*

Kronenberg, A. J. Van Cronenburch. [Een geslacht van Utrechtse burgers: proeve van een genealogie.] Naarden, 1976. gestenc. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Kroniek van de Stichting „Geslacht Mees". Rotterdam, 1976. nr. 25. *(Geschenk van het Bestuur van de Sfichfing „Geslacht Mees".)*

Kruisheer, C. I. De Onze Lieve Vrouwe-Broederschap te Doesburg ca. 1397-1580. Ellecom, 1976. odfsetdr. *(Recensie-exemplaar.)*

[Krijgsman, A. C.] Afstamming en nageslacht van Johannes Jacobus Krijgsman en Cornelia Alida Wiggelinkhuizen. [Rotterdam, 1976.1 gestenc. *(Geschenk van de Samensfeller.)*

Lefèvre, J. Documents concernant le recrutement de la haute magistrature dans les Pays-Bas. sous le regime espagnol (1555—1700). Bruxelles, 1975. (*Ruil.*)

Leutwyler, P. Leutwiler von Birrwil 1590-1975. Reinach, 1975. offsetdr. (Geschenk ***van de Schrijver.***)

Lindenberg, F. Von Mulert, Chronik seit 1280. Ein Beitrag zur Adelsgeschichte im niederländisch-deutschen Grenzraum. [Grabenstätt, 1975.1 offsetdr. (Recensie-exem***plaar.)***

Maréchal, J. en L. Danhieux. Permanente tentoonstelling [in het] Rijksarchief te Brugge, catalogus. [Brussel, 1974.1 offsetdr. (*Ruil.*)

Maris, A. Bazel in Waas. Land, volk en kerk. [Antwerpen, 1976.1 (Geschenk ***van Mr. Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht.)***

Martin, G. Histoire et généalogie de la maison de Liechtenstein. Histoire de la principauté. [La Ricamarie, 1976.1 ***(Geschenk van de Schrijver.)***

Martin, G. Histoire et généalogie de la maison de la Rochefoucauld. [La Ricamarie, 1975.1 ***(Geschenk van de Schrijver.)***

Matthijs, C. J. Detakken van de dorre boom. Genealogie van de Goudse familie Van Hensbeeck. [Gouda, z.j.] ***(Geschenk van de Schrijver.)***

Mededelingenorgaan familievereniging Burgemeestre. ['s-Gravenhage, 1977.1 jrg. 1(1977), no. 1. offsetdr. ***(Geschenk van de Familievereniging Burgemeestre.)***

[Melle, J. J. F. van.] Zo maar een dorpskerk. Geschiedenis van de N.H. Kerk te Venhuizen. [Venhuizen, 1975.1 ***(Recensie-exemplaar.)***

Menalda geb. van der Hoeven, A. 1. Kwartierstaat van de kinderen van Prof. Mr. Sybrandus Johannes Fockema Andreae en Elisabeth Reinardina Tonckens. [Breda, 1975.1 gestenc. ***(Geschenk van de Samenstelster.)***

Mens, P. G M. van Kwartierstaat van de [kinderen van de] familie Van Mens-Van der Zeijst (Utrecht.) Utrecht, 1976. getypt. (G***eschenk van de Samensteller.)***

Meyer, A. W. J. Het landgoed „Te Werve" in de periode Gevers 1824-1892. [Z.pl., 1976.1 Overdr. uit: Jrbk. „Die Haghe", 1976. ***(Geschenk van de Schrijver.)***

Meyer, A. T. Schuitema. Historie van het archief der stad Groningen; met medew. van E. van Dijk en W. K. van der Veen. Groningen, 1977. offsetdr. (*Resencie-exemplaar.*)

Middelburg, D. G. E. Genealogie van het Westlandse geslacht Middelburg. Estoril, 1974. ***(Geschenk van de Samensteller.)***

Mijland, H. J. M. 1nventaris van het archief van Taminiau's Conservenfabriek N.V. 1898-1958. Arnhem, 1975, offsetdr. ***(Geschenk van de Rijksarchivaris in Gelderland.***)

[Neisingh, C. N. J.] Genealogie Neisingh. [Stolzenau, W.-Dtsld., 1974.1 gestenc. ***(Geschenk van de Samensteller.)***

[Noordende, W. van 't.] Geslacht Van 't Noordende. [Dordrecht enz.] 1974. gestenc. ***(Geschenk van de Heer C. M. van 't Noordende.)***

N o taire, Le, dans la vie namuroise. Catalogue de l'exposition organisée à l'occasion des journées notariales; Namur 9-19 oct. 1975. Bruxelles, 1975. offsetdr. ***(Ruil.)***

0 ff ici a 1 guidebook 1976 Bath. [Bath, 1976.1 (Ge***schenk van Heraldic Society of Bafh.)***

Peters, L. Geschichte des Geschlechtes von Schaesberg bis zur Mediatisierung. Ein Beitrag zur Erforschung der interterritorialen Verflechtungen des rhein-maasländischen Adels. Kempen, 1972. ***(Recensie-exemplaar.)***

Petit, R. Inventaire des archives du château de Messancy. Bruxelles, 1975. offsetdr. ***(Ruil.)***

Pietersе, W. C. Inventory of the archives of the Holland Land Company including the related Amsterdam companies . . . 1789—1869. Amsterdam, 1976. ***(Geschenk van de Gemeenfe-archivaris van Amsterdam.)***

Pine, G. L. International heraldry. Newton Abbot [,1970]. ***(Geschenk van Heraldic Society of Bafh.)***

Plomp, N. Bijdrage tot een beknopte bibliografie betreffende het Land van Woerden. Woerden, 1976. gestenc. ***(Geschenk van de Samensteller.)***

Priestley, A. E. Learning about heraldry. Loughborough, 1974. (G***eschenk van Heraldic Society of Bath.***)

Pronk-stukken. Mededelingenblad van de stichting familie-archief Pronk. [Rijswijk (Z.-H.),] 1976. no. 8. (Ge***schenk van Drs. S. E. Pronk.)***

Renardy, Chr. et J. Deckers. L'obituaire de la Collégiale Notre-Dame à Huy. Bruxelles, 1975. ***(Ruil.)***

Runt, E. van. Stamreeks van de familie Van Rumpt uit de Betuwe, later in Noord-Holland, ook Van Rumt en Van Runt, over de jaren 1675 tot heden. Hoorn, 1976. fotogr. ***(Geschenk van de Samensteller.***)

S andberg, G. F. Archieven van de gemeente Vierpolders. 's-Gravenhage, 1960. gestenc. ***(Geschenk van de Samensfeller.)***

Sanders, P. Naamregister trouwboeken Baardwijk 1741-1804 en 1804-1810. 's-Gravenhage, 1976. gestenc. ***(Geschenk van de Samenteller.)***

S anders, P. Naamregister der gedoopte kinderen te Baardwijk en Elshout 1645-1777. ['s-Gravenhage, 1976.1 gestenc. Bevat ook: Huwelijken voorkomende in het doopboek van Baardwijk 1645-1777 geklapperd op naam van de vrouw. ***(Geschenk van de Samensteller.***)

Sanders, P. Har Sanders 1955-1975. ['s-Gravenhage, 1976.1 gestenc. ***(Geschenk van de Samensteller.)***

S anders, P. Herinnering aan de kleermakerij H. A. Sanders te 's-Gravenhage. ['s-Gravenhage, 1977.1 gestenc. ***(Geschenk van de Samensteller.)***

Sc hilfgaarde, A. P. van. Inventaris der archieven van de familie Van der Capellen. Arnhem, 1974. offsetdr. ***(Geschenk van de Rijksarchivaris in Gelderland.)***

Scholten, F. W. J. Archief van de heerlijkheid Bleiswijk 1558-1970. 's-Gravenhage, 1976. offsetdr. (Geschenk *van de Algemene Rijksarchivaris.)*

Schuttevaer, H. Voorouders. Transparanten uit een kwartierstaat. Zaltbommel, 1976. *Recensie-exemplaar.)*

Scuff1aire, A. Inventaire des archives de la famille del Fosse et d'Espierres. Bruxelles, 1976. (*Ruil.*)

Sebrechts, M. De familie Rycx (schilders te Brugge, notarissen te Oostende). [Z.pl., z.j.] *(Geschenk van de Schrijver.)*

Seinen, S. J. Van Sidewendervelt tot Zijderveld. Goudriaan, 1973 (*Aangekocht.*)

Sjollema, H. J. Isaac Rochussen 7 juli 1672. [Rotterdam, 1976.1 *(Geschenk van de Schrijver.)*

Smit, J. G. Gereformeerde lidmaten van Amersfoort; 1619—1672. Bussum, 1975. gestenc. *(Recensie-exemplaar.)*

† Systematische index op de vlaggen der publiekrechtelijke lichamen in Nederland. 's-Gravenhage, 1975. offsetdr. *(Geschenk van Mr. 0. Schuffe.)*

Tresfon, J. H. The Tresfon family. [Cape Town,] 1974. *(Geschenk van de Schrijver.)*

Veegens, D. J. De schoenlapper in de Mallemolen of de zegepraal van de waarheid. [Den Haag, 1976.1 *(Geschenk van de Samensfeller.)*

Venner, G. H. A. Inventaris van het archief van de familie Van den Bergh te Roermond. Maastricht, 1975. offsetdr. *(Geschenk van de Rijksarchivaris in Limburg.)*

Verhelst, J. Inventaris van het archief van Deinze (Deinze, Petegem, Astene, Zeveren). Brussel, 1976, *(Ruil.)*

Verhouding, De, tussen de Stichting het St. Elisabeths-gasthuis en de gemeente Deventer. Deventer, 1976. offsetdr. *(Geschenk van de Heer C. M. Hogensfijn.)*

† Voort, J. P. van de. De Westindische plantages van 1720 tot 1795, Financiën en handel. Eindhoven [,1973]. offsetdr. Proefschrift Nijmegen. (*Aangekocht.*)

Vredenberg, J. P. Het oudste register van de vrijwillige rechtspraak der stad Goor (1333-1408). Zwolle, 1974. *#(Recensie-exemplaar.)*

Vrijheid, Tot, geroepen. [Dieren, 1976.1 jrg. XXII, nr. 5 = herdenkingsnr. Mr. Dr. G. Groen van Prinsterer. *(Geschenk van de Redactie „Tot vrijheid geroepen".)*

Vijf Palen, De. Kroniek van de familie Verpa(a)len. Breda [, z.j.]. rks. 111, afl. 1. *(Geschenk van Prof. Mr. 0. A. C. Verpaalen.)*

Wartena, R. Inventaris van het archief van de Sint Anthony Groote Broederschap 1451-1934. Zutphen, 1976. offsetdr. *(Geschenk van de Gemeenfe-archivaris van Zutphen.)*

† Wright, C. E. English heraldic manuscripts in the British Museum. London, 1973. *(Geschenk van Heraldic Society of Bath.)*

Wijs, F. de. Inventaris van het archief van de Remonstrants-Gereformeerde gemeente te Delft, 1628-1973 en de collectie Petrus Augustus de Génestet (1829-1861) . Delft 1976. offsetdr. *(Geschenk van de Gemeenfe-archivaris van Delft.)*

Zeven, A. C. Hissink. Genealogieën in wording. Wageningen, 1976, dl. 1. gestenc. *(Recensie-exemplaar.)*

Zom, A. M. C. Inventarissen van het archief van de familie De Jonge van Zwijnsbergen, ca. 1760-1960. 's-Hertogenbosch, 1976. offsetdr. *(Geschenk van de Rijksarchivaris in Noord-Brabanf.)*

Behalve bovenstaande boeken heeft de bibliotheek jaarverslagen van verscheidene rijks- en gemeente-archieven alsmede overdrukken ten geschenke ontvangen.

De oudere generaties Rebel,

door **Mr. G. J. J. van Wimersma Greidanus.**

Afgaand op de huidige uitgebreidheid en de ouderdom van het in oorsprong Gooise geslacht *Rebel*, wekt het eigenlijk verbazing dat er zo weinig genealogische litteratuur over verschenen is. Niettemin kwam het geslacht in dit maandblad kort ter sprake in 1939 (kol. 478) en 1940 (kol. 47), toen vragen werden gesteld en het wapen werd medegedeeld (sprekend, doch met veronachtzaming van de klemtoon: in zilver op groene grond een stappende roodbruine ree met gouden bel om de hals), alsmede in 1963 (kol. 247 e.v.) bij de behandeling der kwartieren van *Everf van Voorfhuysen* en *Geesje Smif. Nog* wordt daar de toenmaals oudstbekende generatie *Gerberf Cornelisz. Rebel*, veehouder te Nieuw-Loosdrecht, die in 1621 een kind laat begraven, als „zeer waarschijnlijk" aangeduid. En ook zijn zoon *Cornelis Gerberfs Rebel*, schepen van Loosdrecht in 1653, staat nog met die kwalificatie te boek. Maar een uitputtend onderzoek in het rechterlijk archief van Loosdrecht had dan ook destijds niet plaatsgevonden en zou wellicht nòg achterwege zijn gebleven, ware het niet dat ik — van de zijde der familie *Rebel* zelf — attent werd gemaakt op het voorkomen van de naam in de Gooise koptiendenregisters. Aanvangend in 1502, geven deze registers, die berusten op het Rijksarchief te Haarlem, lijsten van tiendplichtige landeigenaren; de verplichtingen luiden in koppen graan. Relaties tussen oude en nieuwe tiendplichtigen staan veelal vermeld bij overgang van landeigendom en dus van tiendplicht. Inderdaad maakt dit deze registers tot een interessante genealogische bron.

Eerste *Rebel* was volgens de koptiendenregisters (rubriek Hilversum) *Rijck Thymensz.* die van 1548 tot 1608 vermeld wordt, sedert 1555 met de toevoeging *„alias Rebel"*. Van hem mag, blijkens overgang van tiendplicht, worden aangenomen dat hij een zoon was van *Timan Rijcoufsz.*, die als tiendplichtige onder Hilversum voorkomt van 1512 tot 1549. Grootvader van *Rijck Thymensz. alias Rebel* was mogelijk *Rijcout Dircksz.* die van 1502 (aanvang register) tot 1530 vermeld wordt, tezamen met *Barf Dircksz.* (aanvang—1536), *Gosen Timansz.* (aanvang-1 537), *Dirck Rijcoutsz.* (1511—1535), *Mafke Rijcoufsdr.* (1513-1535) en de zojuist bedoelde *Timan Rijcoutsz.*

I. *Timan* **Rijcoutsz.,** vermeld als tiendplichtig landeigenaar te Hilversum 1512-1549, mogelijk zn. van *Rijcout* **Dircksz.**

Zonen:

1. ***Rijck,*** volgt 11.

2. ***Cornelis Thymen Rijcoutsz.,*** vermeld als tiendplichtig landeigenaar te Hilversum 1553-1603.

II. ***Rijck Thymensz. alias Rebel,*** vermeld als tiendplichtig landeigenaar te Hilversum 1548-1608.

Zonen:

1. ***Thymen*** *Rijcksz.*[1]), vermeld als tiendplichtig landeigenaar te Hilversum 1577-1605.

2. ***Cornelis,*** volgt III.

III. ***Cornelis Rijcksz. Rebel,*** vermeld als tiendplichtig landeigenaar te Hilversum 1590-1634 [2]).

Zonen (volgorde onzeker):

1. ***Dirck Cornelisz. Rebel,*** vermeld als tiendplichtig landeigenaar te Hilversum 1613-1626.

2. ***Gerbert,*** volgt IVa.

3. *Gijsbert* **Cornelisz. Rebel,** vermeld als tiendplichtig landeigenaar te Hilversum 1626—1655, schepen aldaar in 1666 [3]).

Hij had een zoon ***Dirck*** *Gijsbertsz.* ***Rebel,*** wiens weeskinderen als koptiendplichtig onder Hilversum vermeld worden 1679-1683. Eén van hen was:

Gijsbert ***Dircksx. Rebel*** ,,de snijder", tiendplichtig landeigenaar onder Hilversum 1683-1693, kwam op 6 okt. 1686 met kerkelijke attestatie van Hilversum naar Huizen. kleermaker aldaar, vertrok on 26 nov. 1689 met attestatie naar De Vuursche, koster-en schoolmeester aldaar en in 1695 te Eemnes [4]), tr. le ca. 1687 ***Aaltien Hendricks,*** deed geloofsbelijdenis Huizen 10 april 1689, † circa 1690; tr. 2e ca. 1692 ***Merje Rutgers.***

Uit het eerste huwelijk:
1. ***Neeltien,*** ged. Huizen 31 okt. 1688;
2. ***Merritjen, ged.*** De Vuursche 22 dec. 1689.

Uit het tweede huwelijk:
3. *Teunje,* ged. De Vuursche 20 aug. 1693.

4. ***Rijck,*** volgt IVb.

5. ***Thymen,*** volgt IVc.

IVa. ***Gerbert Cornelisz. Rebel,*** vermeld te Nieuw-Loosdrecht vanaf 1621, veehouder aldaar, † (vermoedelijk aan pest) tussen 4 okt. 1634 en 13 dec. 1635, begr. te Nieuw-Loosdrecht (2e regel, 10e graf) [5]), tr. *Grietgen* **Willemsdr.,** † tussen 4 maart 1669 en 26 nov. 1670, dr. van ***Willem Dircksz.*** en ***Aeltgen Petersdr.*** [6]).

Kinderen (behalve een jong overleden kind, begr. Nieuw-Loosdrecht, 2e regel, 4e graf, in 1621) (volgorde onzeker; moederschap van *Grietgen* **Willems** onbewezen):

1. ***Cornelis,*** volgt Va.

2. Claes Gerbertsz. ***Rebel,*** geb. ca. 1620, wonend en gegoed te Nieuw-Loosdrecht, † tussen 25 okt. 1663 en 31 jan. 1664, tr. ***Theuntie*** *Egberts,* † na 12 jan. 1668, waarschijnlijk dr. van ***Egbert Dircks*** [7]).

Uit dit huwelijk o.a.:
Gerbert *Claesz.* ***Rebel,*** woonde te 's-Graveland, waar

1) Hij komt niet voor met de naam ***Rebel;*** in het register van 1603 werd het woord „Rebell" dat achter zijn naam stond, nadrukkelijk doorgehaald.

2) Cornelis *Rijksz.* ***Rebel*** en *Thijmen Gijsberts,* secretaris te Hilversum., procedeerden voor de schepenen van Loosdrecht in 1631 als erfgenamen van *Lambertgen Claesdr.,* weduwe van ***Dirck Heyndricksx.,*** schepen van Loosdrecht, die zij uit een huis met land aldaar dat hij als huurder in gebruik had, wilden uitkopen. Hieruit blijkt dat reeds *Cornelis Rijcks* ***Rebel*** connecties had in Loosdrecht. waar zijn zoon ***Gerbert*** inmiddels woonde en waar ook zijn zoon *Rijck* land in gebruik had. Als gemachtigde van deze laatste procedeerde hij in hetzelfde jaar nopens „onttervinge en ontgrondinge van sijn lant bij schepenen besichticht" (R.A. Loosdrecht 954-4 fs. 20, 21 v, 22, 27, 28).

3) Gedenkboek gemeente Hilversum 1424-1924 (redactie P. J. van Ravesteijn e.a.), blz. 81.

4) Gens Nostra 1972, blz. 236, 310.

5) ***Gerbert Cornelisz. (Rebel)*** wordt in Loosdrecht in 1622 nog ***Gerbert Cornelisz. Goyer*** genoemd; blijkbaar had hij zich kort tevoren in Nieuw-Loosdrecht gevestigd. Op 19 juni 1622 krijgen hij en enkele anderen drie gulden boete, omdat zij op zondag „onder de predicatie voormiddach hebben gearrebeyt ofte hare wagenen en paerden gereden". Op 2 dec. 1622 staat hij weer voor de schepenen, ditmaal als aanklager, omdat meester Wybrant hem een bloedneus heeft geslagen (zijn eis wordt afgewezen omdat „het plackaet geen mensitie en maeckt van een vuyststach"). Op 5 juni 1630 is opnieuw sprake van een vechtpartij, waarbij hij is geslagen zodat „hij van de slach terneder-viel en in de swijm lach". Begin 1627 is hij borg voor Jacob Hagen, die een jonge rode koe heeft gekocht. Op 13 nov. 1628 wordt „seker grouw bruyn paert" aan hem overgedragen. Op 5 april 1629 wordt hij gedaagd nopens het recht van op- en overweg. In okt. 1631 wordt executie gedaan aan zijn „koeybeesten", waarschijnlijk wegens onbetaald blijven van een boete voor turfsteken. Tegen zijn weduwe wordt op 13 dec. 1635 geprocedeerd in verband met door de chirurgijn meester Glaudy te ontvangen achterstallig meesterloon, terwijl op 27 nov. 1636 gesproken wordt over het laten weiden op haar land van twee koeien, waarvan de eigenaar overleden is. Op 10 juni 1639 verkoopt zij ruim drie morgen land met assistentie van haar broer ***Peter Willems en*** van Thymen *Cornelisz.* ***Rebel*** als oom en rechte bloedvoogd van de kinderen (R.A. Loosdrecht 929-1; 929-2; 948-4 ps. 74, 203; 954-3 fs. 128 v, 179, 189 v; 954-4 fs. 34, 168 v, 194 v, 228 v).

6) Op 12 maart 1654 wordt ***Rijck Anthonisz.,*** haar zwager, tot momber en administrateur van *Grietge Willemsdr.* aangesteld, omdat zij „van Godt met blintheijt geslagen en besoght" is (R.A. Loosdrecht 957). Deze ***Rijck*** *Anthonisz.* was gehuwd met ***Merritge*** *Willemsdr.* (weduwe van Jan *Reijersz.*); hij komt regelmatig als schepen van Loosdrecht voor tussen 1628 en 1654, weesmeester in 1650, kerkmeester in Nieuw-Loosdrecht in 1654. *Grietge Willemsdr.* wordt ook enige malen geassisteerd door haar broer ***Peter*** *Willemsz.*, geb. ca. 1580. regelmatig schepen van Loosdrecht tussen 1619 en 1639, buurmeester in 1624, kerkmeester in Nieuw-Loosdrecht in 1617, 1618 en 1632, collecteur der Zeeburgpenningen in 1630. Broeder van *Grietge, Merritge* en ***Peter was Roel*** *Willemsz.,* genoemd als kwartiernr. 86 in De Nederl. Leeuw 1963, kol. 256. Het aldaar vóór zijn naam staande woord „wellicht" kan worden geschrapt. Als aanvulling op de genoemde gegevens zij nog medegedeeld dat hij in het jaar 1649/'50 voor het laatst als schepen voorkomt,. weesmeester was in 1632 en later, nog leefde op 11 okt. 1651, doch vóór 3 sept. 1654 overleed (R.A. Loosdrecht 957). Zijn weduwe was ***Pietertje*** *Teunisdr.,* † na 11 nov. 1666 (R.A. Loosdrecht 941-1, proces over verkoop van vlees). In 1638 was zij reeds zijn echtgenote; of zij de moeder was van kwartiernr. 43 is echter onzeker.

De vader van *Grietge, Merritge,* ***Peter*** en ***Roel was Willem Dircksz.,*** schepen van Loosdrecht in 1591 en 1596, † vóór 10 juni 1627 (R.A. Loosdrecht 954-3 f. 137) en begr. te Nieuw-Loosdrecht. Zijn weduwe was ***Aeltgen Peters&.,*** † na 12 maart 1640 (R.A. Loosdrecht 948-2 f. 2631, wier moederschap van ***Peter*** en ***Roel wel,*** doch van *Grietge* en *Merritge* niet bewezen is. In bedoeld artikel krijgen ***Dirck Willems*** en ***Aeltgen Peters*** dus de kwartiernummers 172 en 173 en mogelijk tevens de nrs. 162 en 163; bij dit laatste moet worden opgemerkt dat eveneens onbewezen is of *Grietge Willemsdr.* de moeder was van Cornelis ***Gerberts Rebel*** (kwartiernr. 40).

hij op 30 sept. 1685 met zijn echtgenote geloofsbelijdenis deed en tussen 1683 en 1689 vier maal een zoon Claes liet dopen; vertrok op 14 dec. 1702 met attestatie naar Kortenhoef, daar nog vermeld in 1704 [8]), uitwonend erfgooier in 1708, tr. vóór 19 dec. 1683 ***Marritje Martens,*** † 's-Graveland 7 okt. 1689.

3. ***Willem Gerbertsz. Rebel,*** vermeld te Nieuw-Loosdrecht 1648-1671, aldaar gegoed, stond aanvankelijk onder voogdij van zijn oom ***Thymen Cornelisz. Rebel,*** later onder die van *Rijck* ***Cornelisz. Rebel*** [9]).

4. ***Thymen Gerbertsz. (Rebel),*** éénmalig vermeld (op 24 nov. 1667) als echtgenoot van *Niesgen* ***Claesdr.,*** waarsch. dr. van ***Claes Thymes*** [10]).

5. ***Marritgen Gerbertsdr. (Rebel),*** † na 12 jan. 1673, tr. ***Melis*** *Hendrick Jansz.,* gegoed in Nieuw-Loosdrecht (naast ***Cornelis Gerberts Rebel),*** schepen van Loosdrecht in de jaren 1663/'64 en 1666/'67, † tussen 2 dec. 1671 en 10 jan. 1673 [11]).

Va. ***Cornelis Gerbertsz. Rebel („Cees*** *Gerberden"*) , wonend en gegoed in Nieuw-Loosdrecht, schepen van Loosdrecht voor het jaar 1653/'54, † tussen 4 juni 1674 en 28 mei 1676 [12]), tr. ***(Elsje ?) Gijsbertsdr. Horst,*** † vóór 23 mei 1674, dr. van ***Gijsbert Willems Horst*** [13]).

Uit dit huwelijk:

1. ***Gerbert,*** volgt VIa.
2. ***Gijsbert,*** volgt VIb.

VIa. ***Gerbert Cornelisz. Rebel,*** geb. Nieuw-Loosdrecht ca. 1650, aldaar gegoed, schepen van Loosdrecht voor het jaar 1682/'83, verhuisde ca. 1690 naar Blaricum (waar hij koptiendplichtig was sedert 1695) en in 1697 naar Huizen (aldaar koptiendplichtig sedert 1698), erfgooier (1708), ouderling te Huizen sedert 15 febr. 1708, † aldaar 6 sept. 1728, tr. Hilversum (ondertr. Oud-Loosdrecht 21 april 1675) ***Aeghje Adriaensdr. Meijers,*** ged. Oud-Loosdrecht 27 febr. 1656, † Huizen 2 jan. 1729, dr. van ***Adriaen Hendriks Meijers*** en ***Geertie*** *Roelen* [14]).

Uit dit huwelijk:

1. ***Cornelis Gerbertsz. Rebel,*** ged. Nieuw-Loosdrecht 6 april 1676, erfgooier in 1708, ouderling te Huizen sedert 31 maart 1729, begr. aldaar 19 jan. 1753, tr. Huizen 8 mei 1701 *Aeltje Jans* ***Doorn,*** geb. aldaar (waarschijnlijk vóór 1675), † Huizen 14 mei 1738, dr. van *Jan* ***Gerrits Doorn*** en *Geertien* ***Gerrits.***

   Uit dit huwelijk acht kinderen, gedoopt te Huizen tussen 1702—1715.

---

7) R.A. Loosdrecht 948-3 ps. 30 (huis en hofstede in Zijp aan hem getransporteerd, 25 okt. 1663), 54 (zijn weduwe compareert, 31 jan. 1664), 130 (zij transporteert hetzelfde huis, 25 jan. 1666): ***948-6*** ps. ***209.*** 401 (zijn weeskinderen zijn belenders in Zijp van ***Gijsbert Cornelisz. "Rebel*** in 1677 en- '78); ***957*** (hij compareert on 4 maart 1655. oud 35 jaren). Op 2 juni 1650 wordt een graf in de kerk te Nieuw-Loosdrecht- (derde regel, zevende graf), afkomstig van ***Egbert Dircks,*** op zijn naam overgeschreven. Voogd over zijn weeskinderen was aanvankelijk zijn broer ***Cornelis Gerberts Rebel,*** later ***Gijsbert Rijcken*** (R.A. Loosdrecht 941-2 d.d. 11 juni 1676) en sedert 6 okt. 1678 ***Gerbe-rt Cornelisz. Rebel.*** Van deze kinderen wordt later alleen ***Gerbert Claesx. Rebel*** nog vermeld.

8) Op 1 dec. 1704 trad hij op als getuige (N.A. Kortenhoef 3026 nr. 32).

9) Op 10 juli 1648 wordt een crimineel proces tegen ***Willem Gerberts Rebel*** aangespannen wegens manslag door hem op 19 juni van dat jaar begaan jegens Adriaen Adriaens, zoon van Adriaen Wouters; er is sprake van zijn levenslange verbanning uit Holland en West-Friesland en zelfs van executie „.metten sweerde datter de doet nae volcht", hij is echter „veltvluchtich". Op 25 sept. 1648 stelt ***Willems*** gemachtigde dat de gedaagde zelf niet kan verschijnen, omdat hij „ter doodt toe is gewont" en voorts dat er sprake was van noodweer („dat ***Willem*** sijn eygen Iijff tegen het gewelt van Adriaen Adriaens heeft moeten defenderen, ende sulx in de uyterste noot gebracht sijnde, ende niet konnende ontvluchten, alles gedaen heeft in lijfweer daertoe ten uytersten gedrongen sijnde"). Hierop vervalt de criminele eis; de civiele eis wordt echter gehandhaafd. De baljuw gaat in beroep bij het Hof van Holland (R.A. Loosdrecht 929-3). In 1655 en 1656 wordt tegen ***Willem Gerberts Rebel*** geprocedeerd in verband met schulden wezens gehaald bier (R.A. Loosdrecht 941-1). Zie voorts R.A. Loosdrecht 948-4 ps. 89-92 (transport van zijn veenland in Loosdrecht in 1669) en 957 d.d. 29 aug. 1653 (cessie van 43 roeden turf staande op ***Willem Gerberts Rebel*** „sijn velt").

10) R.A. Loosdrecht 948-3 p. 295. Hij wordt slechts ***Thymen Gerberts*** genoemd, zonder geslachtsnaam; deze wordt in die tijd nog dikwijls weggelaten. Gezien zijn voornaam heb ik aangenomen dat hij een Rebel is.

11) R.A. Loosdrecht 948-4 ps. 203, 315, 408.

12) R.A. Loosdrecht 948-5 ps. 23, 53, 422. Na het overlijden van ziin broer Claes wordt hii vooad over diens weeskinderen en op 14 jan. 1666 maant hij de moeder borgtocht te stellen tot onderhoud van die kinderen. Op 12 jan. 1668 neemt hij hen bij zich, aangezien de moeder hun-onderhoud niet kan bekostigen Hij ontvangt daarvoor een „camp beterschap" en een stuk bouwland (R.A. Loosdrech t 941-1; 948-3 p. 316).

13) Haar naam wordt nergens vermeld. Uit een akte van 17 jan. 1678 (R.A. Loosdrecht 948-6 p. 396) blijkt echter dat ***Gerbert*** en ***Gijsbert Cornelisz. Rebel*** erfgenamen zijn van ***Gijsbert Horst.*** ***Cornelis Gerberts Rebel*** komt meermalen voor als belender van ***Marten*** en ***Gijsbert Gijsberts Horst. Op 6*** april 1676 is ***Fijtie Jans*** (*Loenen*), weduwe van ***Adriaen*** *Gijsberts* ***Horst,*** te Nieuw-Loosdrecht getuige bij de doop van Cornelis, zoon van ***Gerbe-rt Cornelisz. Rebel.*** Op ***27*** okt. 1678 transporteert ***Annetie Hillebrants,*** weduwe van ***Reyer Gijsberts Horst,*** een huis, hofstede en land aan ***Gerbert Cornelisz. Rebel.*** Wat de voornaam betreft: ***Gerbert*** *Cornelisz. Rebel* had een dochter ***Elsje*** (ged. Nieuw-Loosdrecht 10 nov. 1686), welke naam bij de familie ***Horst*** voorkomt: zowel Jan ***Gijsberts Horst*** als ***Adriaen Elderts Horst*** hebben een dochter ***Elsje*** (R.A. Loosdracht 948-3 p. 105; 948-4 p. 37; 948-5 ps. 21, 23, 422; 948-6 ps. 127, 396, 469; 948-7 p. 301; 948-8 f. 155 v).
Gijsbert Willems Horst wordt in Loosdrecht vermeld vanaf 1617: hii werd daar schepen in 1631 en was dat eveneens in 1633; 1638, 1640 en 1645, gaarmeester van de Zeeburglasten in 1632, 1634 en 1652, buurmeester in 1647, † tussen 24 sept. 1654 en 12 aug. 1655 (R.A. Loosdrecht 957). Zijn vader was ***Willem Adriaens Horst,*** buurmeester van Loosdrecht in 1617 en 1627. weesmeester in Sijp (Nieuw-Loosdrecht) 1619, gaasmeester van het schoorsteen- of haardstedengeld 1628, vermeld tot 1633.

14) Vergelijk De Nederl. Leeuw 1963. kol. 250. Op 6 okt. 1678 wordt hij voogd over de weeskinderen' van zijn oom Claes ***Gerberts Rebel. Op 20*** febr. 1682 legt hij te Loosdrecht de scheneneed af (R.A. Loosdrecht 940-1, 940-2). Zoals medegedeeld in noot 6 was ***Roel Willems,*** de grootvader van moederskant van ***Aeghje Adriaens Meyers, een!*** broer van ***Grietge Willemsdr.,*** grootmoeder van ***Gerbert Cornelisz. Rebel.*** De echtelieden waren dus achterneef en -nicht.
Aeghje's grootvader van vaderskant was ***Heyndrik Heyndricks Meyers,*** zie kwartiernr. 84 in De Nederl. Leeuw 1963, kol. 255. Het woord „waarschijnlijk" dat daar voor zijn naam staat, kan worden geschrapt. Hij wordt in 1618 vermeld als een der „turffluyden en buerluyden" en in 1656 als buurmeester van Loosdrecht; hij overleed na 24 jan. 1664. Zijn echtgenote (waarschijnlijk kwartiernr. 85) was ***Geertgen Adriaensdr.,*** die voor 8 mei 1631 overleed (R.A. Loosdrecht 941-1, rol d.d. 24 jan. 1664; 954-2 f. 79 d.d. 20 febr. 1618; 954-4 f. 21 v d.d. 8 mei 1631: Cors ***Adriaens Moen*** wordt voogd over de weeskinderen van ***Heyndrick Meyerts, die*** hij had bij *Geertgen* ***Adriaensdr.).***

2. ***Arijan Gerbertsz. Rebel,*** ged. Nieuw-Loosdrecht 3 juli 1678, erfgooier in 1708, begr. Huizen 7 aug. 1764, tr. aldaar 7 mei 1702 *Rijckien Jans* ***Ouwes,*** geb. Huizen ca. 1670, † aldaar 25 dec. 1721, dr. van *Jan Jans* ***Ouwes*** **en** *Peetien* ***Lamberts,*** **en wed. van** ***Jan Rijcks Lustigh*** (getrouwd Huizen 19 okt. 1687).

Uit dit huwelijk vijf kinderen, gedoopt te Huizen tussen 1703-1712.

3. ***Willem Gerbertsz. Rebel,*** ged. Nieuw-Loosdrecht 6 juli 1681, erfgooier in 1708, schepen van Huizen (1718/'19), buurmeester aldaar (1720), ouderling sedert 25 maart 1731, begr. Huizen (graf 3 in het doophek) 5 okt. 1758, tr. le Huizen 11 maart 1708 *Emmetje* ***Hendricks Visser,*** ged. Huizen 17 dec. 1679, begr. aldaar 13 okt. 1751, dr. van *Hendrick* ***Lammerts*** **en** ***Klaesien Klaes;*** **tr. 2e** Huizen 10 mei 1754 ***Teuntje Roos,*** ged. Nieuw-Loosdrecht 13 febr. 1695, begr. Huizen (graf 51) 10 juni 1767, dr. van *Crijn* ***Cornelisz.,*** wever te Oud-Loosdrecht, en van ***Aeltien Hendricks,*** en wed. van *Jacob* ***Gerrits*** (ondertrouwd Amsterdam 10 mei 1726).

Uit het eerste huwelijk vier kinderen, gedoopt te Huizen tussen 1708-1718; één van hen was *Gerbert Willems Rebel*, makelaar, stamvader van de Amsterdamse tak (verg. De Nederl. Leeuw 1939, kol. 478, en 1963, kol. 246248).

4. ***Elsje Gerbertsdr. Rebel,*** ged. Nieuw-Loosdrecht 10 nov. 1686, begr. Huizen (graf 21 op het koor) 20 juli 1769, tr. Huizen 21 febr. 1717 ***Willem Willems Teeuwissen,*** begr. Huizen (graf 21 op het koor) 20 okt. 1761.

5. ***Gijsbert Gerbertsz. Rebel,*** geb. Nieuw-Loosdrecht ca. 1689 (bij eerste huwelijk 26 jaar), woonde te Amsterdam, begr. Huizen (graf 59) 5 sept. 1752, tr. le (ondertr. Amsterdam 14 juni 1715) ***Wijntje*** *Hasselaar,* ged. Amsterdam (Noorderk.) 10 april 1697, begr. aldaar (Nieuwe k.) 1 okt. 1720, dr. van *Sijbrant* ***Hasselaar*** en *Jannetje* ***de Vrij:*** tr. 2e (ondertr. Amsterdam 14 maart 1721) ***Margrietje*** *Cordes,* ged. Amsterdam (Oude k.) 21 nov. 1692, begr. aldaar (Nieuwe k.) 10 febr. 1734, dr. van *Jan* ***Harmens*** *Cordes* en ***Ariaentje Martens*** *Koedijck*; tr. 3e (ondertr. Amsterdam 17 mei 1742) ***Catrina Maas,*** uit Rustenburg, ged. Ursem 5 jan. 1687, begr. Amsterdam (Zuiderk.) 6 dec. 1751, dr. van meester *Cornelis* ***Maes*** en ***Marotje van*** *Galen,* en wed. van *Jacobus* ***Krol,*** bakker te Amsterdam (ondertrouw aldaar 8 aug. 1715; hij was wedr. van ***Maria van*** *Paascha* en eerder van *Jannetje* ***Dirks van der Linde).***

6. ***Hendrik Gerbertsz. Rebel,*** ged. Huizen 9 sept. 1691, begr. aldaar 1 juni 1750, tr. Huizen 12 mei 1720 *Fijtje* ***Roos,*** ged. Oud-Loosdrecht 20 febr. 1689, begr. Huizen (graf 51) 8 okt. 1754, dr. van *Crijn* ***Cornelisz.,*** wever te Oud-Loosdrecht, en van ***Aeltien Hendricks.***

Uit dit huwelijk zeven kinderen, gedoopt te Huizen tussen 1721-—1733.

7. *Geertje* ***Gerberfsdr. Rebel,*** deed geloofsbelijdenis Huizen 1 april 1714, bleef ongehuwd, begr. Huizen (graf 83) 26 april 1757.

8. *Annitjen* ***Gerbertsdr. Rebel,*** ged. Blaricum 14 aug. 1695, begr. Huizen 23 juni 1747, tr. le Huizen 4 mei 1727 ***Hendrik Gijsberts Schipper,*** ged. Huizen 10 okt. 1703, † aldaar 4 jan. 1731, zn. van ***Gijsbert*** *Tijmens* ***Schipper*** en *Jannetien Jans* ***Boor;*** tr. 2e Huizen 23 maart 1732 ***Jan Jans Doorn,*** ged. Huizen 8 mei 1695, begr. aldaar 4 okt. 1781, zn. van *Jan Jans* ***Doorn*** en *Geertien* ***Gerrits,*** en wedr. van ***Nelletje Willems*** (getrouwd Huizen 18 april 1717; hij tr. 3e Huizen 28 april 1748 *Jannetje* ***Schram).***

VIb. ***Gijsbert Cornelisz. Rebel,*** sedert 1676 vermeld te Nieuw-Loosdrecht, aldaar gegoed, uitwonend erfgooier in 1708, † vóór of in 1719, tr. ***Aenetie*** *Jacobs* ***Kuyper,*** † na 30 aug. 1729.

Uit dit huwelijk:

1. ***Cornelis*** *Gijsbertsz.* ***Rebel,*** ged. Nieuw-Loosdrecht 10 dec. 1684, uitwonend erfgooier in 1708, schepen van Loosdrecht voor het jaar 1723/'24, begr. Nieuw-Loosdrecht (graf 65) 29 nov. 1756, tr. ca. 1706 ***Marritje Elberts Loenen,*** ged. Nieuw-Loosdrecht 10 juni 1685, dr. van *Elbert* ***Willems Loenen*** en ***Elsje*** *Jans.* Zij testeerden voor schepenen van Loosdrecht 27 mei 1744 [15]).

Uit dit huwelijk tien kinderen, gedoopt te Nieuw-Loosdrecht tussen 1707-1724 [16]).

2. ***Jacob Gijsbertsz. Rebel,*** woonde te Nieuw-Loosdrecht, begr. aldaar (kerkhof graf 49) 3 dec. 1761, tr. De Vuursche 5 juni 1724 ***Aaltje*** *Jans* ***van*** *Schaik,* ged. De Vuursche 20 febr. 1701, woonde bij haar huwelijk „onder 't geregte van Zeyst", werd lidmate in De Vuursche 12 maart 1724, in Nieuw-Loosdrecht 14 okt. 1724, dr. van *Jan* ***Goossens van*** *Schaik* en ***Gertje Jans Timmer.***

Uit dit huwelijk zeven kinderen, gedoopt te Nieuw-Loosdrecht tussen 1725-1736.

IVb. *Rijck* ***Cornelisz. Rebel,*** vermeld als tiendplichtig landeigenaar te Hilversum 1628—1684, buurmeester aldaar, eveneens gegoed in Loosdrecht [17]), tr. N.N.

Kinderen [18]):

1. ***Lammertie*** *Rijcke* ***(Rebel),*** † vóór haar echtgenoot, tr. ca. 1654 *Jan* ***Willems de Man,*** vermeld als tiendplichtig landeigenaar te Hilversum 1667-1681, † ca. 1681; hij hertr. N.N., die als zijn wed. nog koptiendplichtig was in 1710.

2. *Marijtie Rijcke* ***(Rebel),*** † na 18 juli 1688, tr. le ***Cornelis*** *Jacobs* ***Vlaenderen,*** vermeld als tiendplichtig landeigenaar te Hilversum 1676-1685, † vóór

15) **R.A. Loosdrecht 950-2.**

16) **Van hen bleven slechts de dochters *Elsje (ged.* 11 mei 1710) en *Annitje* (ged. 13 dec. 1711) in leven; zij trouwden te Nieuw-Loosdrecht respectievelijk 6 jan. 1732 Peter *Claassen Meyers* en 8 maart 1739 *Willem Corsen* *Munten.***

17) **In 1631 en '32 procedeert hij betreffende schade door paarden van *Heyndrick Dircks* aangericht aan door hem gebruikt land (R.A. Loosdrecht 954-4 fs. 38, 39, 41, 47 v; verg. noot 2). Enige malen treedt hij op als gemachtigde van zijn broer *Thymen Cornelisz. Rebel,* voogd van *Willem Gerberts Rebel* (zie noot 21). In 1669 en '70 is hijzelf voogd van deze laatste (R.A. Loosdrecht 948-4 ps. 89 e.v.; 941-2 d.d. 4 sept. 1670). Op 16 aug. 1673 wordt hij oud-burgemeester van Hilversum genoemd (N.A. Naarden 3685).**

18) **N.A. Oostzaan 4129 nr. 110 d.d. 18 juli 1688 (scheiding en deling tussen de erfgenamen van *Pieter Rijcke Rebel* en diens weduwe). De volgorde der kinderen is onzeker; de dochters *Lammertie* en *Marijtie* hadden op 18 juli 1688 volwassen kinderen. Gegevens Perk ontleend aan Tussen Vecht en Eem, afl. juli 1974.**

18 juli 1688, zn. van *Jacob Tijman Willems:* tr. 2e vóór 18 juli 1688 *Jan Cornelisz. Perk,* veerschipper op Amsterdam te Hilversum 1662-1700, zn. van *Cornelis Gerberden Perk alias Cruyff.*

3. Gerbert, volgt Vb.

4. *P(i)eter Rijcksz. Rebel,* vermeld als tienplichtig landeigenaar te Hilversum 1677-168 1, woonde later te Oostzaan, † aldaar **15** juli, begr. Oostzaan (zuidzijde nr. 9 graf 2, als „Pieter Oom") 17 juli 1688, tr. (waarschijnlijk ca. 1681) *Trijntje Dircks Moer,* vroedvrouw te Oostzaan, † ald. 27 maart, begr. Oostzaan (zuidzijde nr. 9 graf 2) 29 maart 1698, wed. van *Jacob Bartelmeeuws* (getrouwd vóór 28 april 1667) ; zij tr. 3e Oostzaan 30 april 1690 *Willem Jans Stoffels,* † Oostzaan 5 mei 1694 [19]).

5. *Jantie Rijcke (Rebel),* † na 18 juli 1688, tr. vóór 18 juli 1688 *Wllem Willems Vlaenderen,* vermeld als tiendplichtig landeigenaar te Hilversum 1667—1719, zn. van *Willem Tijman Willems.*

Vb. *Gerbert Rijcksz. Rebel,* kwam met zijn echtgenote op 29 sept. 1669 met attestatie van Hilversum naar 's-Graveland, † (tijdens de vluchtperiode) te Amsterdam, begr. aldaar (Leidse kerkhof) 5 febr. 1673, tr. *Jannetje Jans,* † 's-Graveland 3 nov. 1687: zij hertr. 's-Graveland 13 jan. 1675 *Gijsbert Wouters Smallenburg,* diaken te 's-Graveland in 1685 (die op zijn beurt hertr. *Maria Cuperus* uit Hilversum).

Uit dit huwelijk:

1. *Willemje Gerbertsdr. Rebel,* ged. 's-Graveland 16 febr. 1670, joag overleden.

2, *Marritje Gerbertsdr. Rebel,* ged. 's-Graveland 1 nov. 1671, stond in 1688 nog onder voogdij van haar oom *Willem Willems Vlaenderen,* deed geloofsbelijdenis 's-Graveland 25 dec. 1689, vertrok op 19 dec. 1691 met attestatie naar Hilversum, terug in 's-Graveland 28 sept. 1692, tr. ca. 1692 *Jacob Willems Vlaenderen,* deed geloofsbelijdenis 's-Graveland 28 sept. 1692, vermeld als tiendplichtig landeigenaar onder Hilversum 1692-1731, zn. van *Willem Jacobs.* Zij vertrokken op 18 juni 1698 van 's-Graveland naar Hilversum, waar zij nog woonden in maart 1711 [20]).

IVc. *Thymen Cornelisz. Rebel,* woonachtig „tot Goelant",

19) Het graf was op 1 april 1668 door de kerkmeesters aan *Trijntje* overgedragen (Oostzaan, DTB 5 f. 150). Bij haar derde huwelijk waren zij en Willem „Out tzame ontr. 150 jaer". Deze gegevens zijn o.m. ontleend aan het dagboek van Jan Symonsz. Daelder (Rijksarch. Haarlem, Coll. aanwinsten 874a; copie aanwezig onder Oostzaan, DTB 13). Zie voorts N.A. Zaandam 5768 nr. 31 d.d. 28 april 1667; N.A. Oostzaan 4129 nr. 174 d.d. 13 dec. 1692; id. 4130 nr. 100 d.d. 9 april 1698.

20) Doop van hun zoon *Gijsbert.* vader *Willem Jacobs,* koptiendplichtig 1659-1692, was een broer van *Cornelis Jacobs Vlaenderen,* de eerste echtgenoot van *Marijtje Rijcke Rebel* (IVb, 2). Hun vader *Jacob Tijman Willems,* koptiendplichtig 1619-1659 was een broer van *Willem Tijman Willems,* de schoonvader van *Jantie Rijcke Rebel* (IVb, 5). Hun vader *Tijman Willems* wordt als koptiendplichtig vermeld 1592-1667. Dit alles volgens Dr. P. J. van Breemen, Het Koptiendenarchief van het Gooi als bron van kennis van Gooise geslachten, toegelicht door een onderzoek naar het geslacht *Vlaanderen (gestencilde lezing, 1954).*

vermeld in 1639, 1655 en 1656 als oom en voogd van kinderen van zijn broer *Gerbert* [21]), tr. N.N.

Zoon:

Vc *Cornelis Thymensz. Rebel,* vermeld als tiendplichtig landeigenaar te Hilversum 1679-1689, tr. waarschijnlijk *Marretje Willems,* † na 21 aug. 1717.

Uit dit huwelijk:

1. *Tijmen,* volgt VIc.

2 ? *Meinsje Rebel,* tr. vóór 1718 *Gerrit Spijker,* timmerman te Hilversum, † vóór 8 juli 1729.

VIc. *Tijmen Cornelisz. Rebel,* lakenwever te Hilversum, erfgooier in 1708, † Hilversum 1 april 1729, tr. 1 e *Weijntje Jacobs Streefkerck,* † vóór *8* febr. 1712, dr. van *Jacob Ysaacs Streefkerck* en mogelijk van *Tijmetje Cornelis Vlaenderen* [22]); tr. 2e vóór 1717 *Neeltje Claesdr. Keeman,* † tussen 8 juli 1729 en 1 okt. 1739; zij hertr. *Mattijs Mostertman,* wedr. van *Jannetie Jacobs Vlaanderen.* Zij testeerden Hilversum 8 maart 1729 [23]).

Uit het eerste huwelijk:

1. *Cornelis Tijmensz. Rebel,* woonde te Hilversum, begr. aldaar 24 okt. 1782, tr. (huw. voorw. Hilversum 12 maart 1729) *Jannetje Gerrits de Raad,* ged. De Vuursche 23 jan. 1707, begr. Hilversum 5 okt. 1772,

21) R.A. Loosdrecht 941-1 d.d. 1 juli 1655 en 27 jan. 1656; 948-2 f. 241 v; 957 d.d. 10 juni 165'5.

22) Uit de in noot 18 aangehaalde akte blijkt dat op 18 juli 1688 *Jacob Ysaacs Streefkerck* echtgenoot was van *Tijmetje Cornelis,* dr. van Cornelis *Vlaenderen* en *Marijtje Rijcke (Rebel)* (IVb, 2). Als *Tijmetje Cornelis (Vlaenderen)* inderdaad de moeder was van *Weijntje Jacobs Streefkerck,* hetgeen niet bewezen is, aangezien *Jacob Streefkerck* meermalen gehuwd geweest kan zijn, betekent dit dat *Tijmen Cornelisz. Rebel* met ziin zevendenraads achternicht trouwde.

23) Ñ.A. Hilversum 1908, nr. 277, testament: hij prelegateert aan ziin zoon *Willem* uit zijn erfdeel „een seker swart kasje", afkomstig van *Marritje Wàllems,* zijn grootmoeder; id. nr. 292, d.d. 8 juli 1729: boedelinventaris van Tymen *Cornelisz. Rebel,* waarin o.m. svrake is van een schuld aan *Willem Rebel* volgens testament van *Marretie Willems,* „de opgelegde contract gepasseerd voor schepenen van Hilversum" 6 dec. 1724 (m.i. mag hieruit worden geconcludeerd dat *Marretje Willems* de grootmoeder van vaderskant van de zoon *Willem* was; de grootmoeder van de testateur zelf kan met „zijn grootmoeder" niet of nauwelijks bedoeld zijn, aangezien zij in 1717 — eventueel zelfs in 1724 — nog geleefd moet hebben); voorts is er een schuld aan de weduwe van *Gerrit Spijker* voor timmerwerk (het echtpaar *Gerrit Spijker - Meynsje Rebel* laat op *23* maart 1718 een zoon *Egtbert* en op 10 jan. *1722* een zoon Cornelis dopen te Hilversum). N.A. Kortenhoef 3028 f. 152 (nr. 84) d.d. 8 febr. 1712: accoord over de nalatenschap van Ysaac *Abrahams Streefkerck c.s.* Zie voorts N.A. Hilversum 1912, nr. 567, d.d. 1 okt. 1739.

24) N.A. Hilversum 1908, nr. 278: huwelijksvoorwaarden van *Cornelis Tijmens Rebel* en *Jannetie Gerrits de Raad,* d.d. 12 maart 1729. Op 11 dec. 1731 echter, wordt — volgens de na een brand in 1766 achteraf gereconstrueerde Hilversumse inschrijvingen — gedoopt: *Wijntje,* dr. van Cornelis *Rebel* en *Botje van Driest.* Hier moet een vergissing gemaakt zijn bij de reconstructie, omdat in dezelfde tijd een *Botje Tijmens* van *Driest* vermeld wordt als echtgenote van *Rijk Jans Nagel;* de reconstructie bevat ook andere aantoonbare onjuistheden. Het register van impost op het begraven vermeldt slechts „de vrouw van Cornelis *Rebel".*
De zojuist bedoelde *Wijntje Cornelisdr. Rebel* tr. 's-Graveland 8 nov. 1767 (ondertr. Hilversum 16 okt.) *Pieter Gijsberts Stelt.* Bovendien moet er een zoon *Hendrik Cornelisz. Rebel geweest* zijn, die huwt (ondertr. Hilversum 22 jan. 1775, betoog om te trouwen 28 mei d.a.v.) met *Fijtje Lamberts van der Reep.*

dr. van ***Gerrit** Pieters Haen **(de** Raet)* en ***Weyntje Dirks Ploos*** [24]).

Uit dit huwelijk tenminste twee kinderen.

Uit het tweede huwelijk:

2. ***Willem Tijmensz. Rebel,*** ged. Hilversum 21 aug. 1717, woonde te Hilversum, begr. aldaar 17 juni 1772, tr. (huw. voorw. Hilversum 19 dec. 1739 [25])) ***Geertruij Cornelisdr. Vlaanderen,*** ged. Hilversum 11 jan. 1718, begr. aldaar 17 aug. 1780, dr. van ***Cornelis Tymens Vlaanderen*** en *Teuntje* ***Gerts Mostertman.***

Uit dit huwelijk negen kinderen, gedoopt te Hilversum tussen 1740-1757.

25) N.A. Hilversum 1912 nr. 577. Hij brengt **een huis en** laken-drapiersgereedschap in.

KORTE MEDEDELINGEN.

Adelsgunst.

Bij Koninklijk Besluit van 12 november 1976, nr. 28 is *Jozsef* ***Béla Jankouich,*** wonende te Arnhem, met al zijn wettige afstammelingen in mannelijke lijn ingelijfd in de Nederlandse adel met de predikaten jonkheer en jonkvrouw.

Twee maal Dirck van 's Gravenweert.

Een inventaris der bekende Gelderse zilversmeden vindt men in de Werken der Vereniging Gelre van 1955, samengesteld naar aanleiding van de in dat jaar te Arnhem gehouden tentoonstelling „Gelders Zilver". Als alle mensenwerk is die inventaris niet zonder gebreken. Ik vestigde daar al eerder de aandacht op [1]). De schrijver voert nu onder de nrs. 198 en 228 twee maal de naam *Dirck* ***van 's Gravenweert*** op, beide ge-Doortig van Zaltbommel, maar de tweede werkzaam in Culemborg. Als hij daarbij de waarschijnlijkheid uitspreekt, dat zij een en dezelfde figuur zijn, maakt hij echter een buiteling.

Wij kennen twee huwelijken van een *Dirck* ***van 's Gravenweert.*** Dat behoeft niet abnormaal te zijn, maar twee sterfgevallen, in 1709 èn in 1712, is wel fataal. Zoals zal blijken, waren er inderdaad gelijktijdig twee, wier verwantschap zo was, dat hun grootvaders broers waren. Over het geslacht ***Van 's Gravenweert is,*** zonder volledig te willen zijn, reeds iets gepubliceerd door Mr. W. de Vries in De Nederlandsche Leeuw, jaargang 1952, kol. 273. De daar sub 11 bis, 1 en 2 genoemde ***Jan Aelberts*** en ***Mathijs Aelberts*** zijn deze grootvaders. Hun vader was dus ***Aelbert Jans,*** wonende in de Gasthuysstraat te Zaltbommel, die de naam ***Van 's Gravenweert*** nog niet voerde. Deze stamreeks kan ook nog worden opgevoerd.

Jan** Aelberts* nu, burgemeester van Zaltbommel, oefende reeds het beroep van goudsmid uit en dit is dan een onbekende voor „Gelders Zilver" !Hiervoor zijn twee bewijsplaatsen, ten eerste de begraafinschrijving van zijn eerste **vrouw *Willemken Dircks op 13 febr. 1609, waar achter zijn naam staat g o 1 t t - s m i t [2]) en ten tweede een transportakte, waarbij ***Jan Aelberse*** goutsmith tot Saltboemel op 9 nov. 1630 verkoopt wat hem van zijn broeder ***Mathijs Aelbers*** in 1615 is aangekomen [3]). Hij moet iets eerder gestorven zijn dan Mr. de Vries aangeeft, daar zijn testament al op 5 nov. 1660 door schepenen van Zaltbommel wordt geopend [4]). Uit het huwelijk met ***Willemken Dircks*** twee kinderen: ***Albert Jans,*** geb. omstr. 1607, en ***Willemken Jans,*** geb. in febr. 1609, die trouwde Zaltbommel 21 dec. 1628 ***Henrick van Stralen.*** Twee andere kinderen: ***Maria Jans.*** gehuwd met Dr. *Joan* ***van*** *Nuyssenburg,* en Mr. ***Johan van 's Gravenweert*** waren uit ***Jan Aelbert's*** tweede huwelijk (ondertrouw Zaltbommel 16 aug. 1612) met ***Willemken Goosens.*** Wij vervolgen de lijn met ***Albert Jans+*** Hij trouwde Zaltbommel 9 maart 1628 *Metje* ***Jans van Stralen,*** een zuster zowel van de juist genoemde brouwer ***Henrick van Stralen,*** die met haar mans zuster ***Willemken Jans*** trouwde, als — gelijk reeds bekend — van de zilversmid ***Ceris van Stralen,*** allen — naast anderen — kinderen van ***Jan Peters van Stralen.*** brouwer in de Tolstraat, en ***Lijntje*** *Seeris.*

Twee kinderen zijn van ***Albert Jans*** bekend, een dochter ***Willemken,*** die in 1651 trouwde met ***Anthonis van Helmont,*** rentmeester van weeshuis, kerk en diaconie, en de zilversmid *Dirck* ***van 's Gravenweert,*** gedoopt Zaltbommel 6 jan. 1635. Over hem iets meer, want hij komt er in „Gelders Zilver" ook maar bekaaid af. Uit zijn huwelijk te Zaltbommel 14 dec. 1658 met ***Geertruit van** Bolmet,* dochter van ***Marten van** Bolmet,* gerichtsbode, sproten twee kinderen: ***Henderske*** getrouwd met ***Cornelis de** Cocq,* en ***Aelbert,*** getrouwd met *Antonia* ***Peters,*** uit wie verder nageslacht.

Onbemiddeld was *Dirck* niet. Oom ***Ceris van Stralen*** had hem — zoals bekend — huis, winkel en inventaris gelegateerd en nog een part in een boomgaard te Waardenburg. Van een neef, Ds. ***Albert van 's Gravenweert*** te Meeuwen koopt *Dirck* er 12 sept. 1688 nog een huis aan de Noordkant van de Gasthuisstraat bij [5]). Ds. ***Albert*** was een zoon van ***Peter Aelberts,*** een derde broer van ***Jan*** en ***Mathijs.*** Aan ***Adr.*** *Snoeck* verkoopt *Dirck* ***8*** sept. 1704 voor 400 car. g. twee huisjes met stalling en erven ten Westen naast het huis De IJsere Deur in 't einde der Gasthuisstraat N.z. [6]). In juni 1702 vond ik *Dirck* vermeld als burgerhopman, maar nu, op rijpere leeftijd, komt de politiek beslag op hem leggen. De Nieuwe Plooi brengt hem in de zomer van 1703 op het kussen. Voor drie jaar wordt hij tot schepen gekozen: in 1706 en 1708 is hij burgemeester, in 1707 en 1709 weer schepen. 22 okt. van dit jaar zit hij nog als schepen, maar 30 nov. is zijn sterfdag. Blijkens zijn grafsteen in de St. Maarten heeft hij het tot Gecommitteerde in de Staten Generaal gebracht. Testamenten met zijn vrouw had hij gemaakt 2 jan. 1705 en 3 aug. 1708 [7]).

Nu de lijn, stammende van ***Mathijs Aelberts.*** Deze trouwde le 23 jan. 1610 ***Geertruyt** Herman* ***Degens,*** bij wie twee dochters, en 2e ***Lijntje** Gijsberts* ***Bruysten,*** bij wie vijf kinderen, waaronder ***Aelbert.***

Mathijs Aelberts staat te boek als rentmeester, eerst **van** jonker ***Gerard van Oudheusden*** [8]), voor wie hij q.q. 7 nov. 1644 brieven verkoopt [9]), daarna van diens schoonzoon jonker

1) **De Ned. Leeuw 1974, k. 106.**

2) R.A. Arnhem, DTB Zaltbommel **1815.**
3) Id., loofsign. Tuil 196.
4) **Id., loofsign. Zaltbommel 319.**
5) **Id., idem 325.**
6) **Id., idem 327.**
7) **Id., idem 327 en** loofsign. **Tuil 208.**
8) **De Nederl. Leeuw 1913, k. 313, V 2.**
9) **R.A. Arnhem, loofsign. Zaltbommel 316.**

Peter de** Huter* of ***de** Huyter*[10]), de heer tot Oudheusden, gehuwd met ***Maria Anna van Oudheusden, van wie hij ***3*** maart ***1646*** procuratie verkrijgt bij akte van notaris M. Ponderus te 's-Gravenhage [11]) en van *Cornelia* ***van Oudheusden*** [12]). Ingaande Petri 1647 verpacht ***Mathijs** Aelberts* namens beide 'eigenaren nog 14 hond land op Deil aan zekere ***Willem** Mersman voor 28* car.g. per jaar. Wanneer nu in 1657 ***Aelbert van 's Gravenweert,*** de zoon van ***Mathijs Aelberts,*** als opvolger in het rentmeesterschap gerechtelijk achterstallige pachtpenningen van ***Mersman*** wil incasseren, doet hij dit mede namens de Heer van Eschenbach[13]). Dit is dan ***Hendrick Floris van den** Boetzelaer,* vóór 1657 met ***Cornelia van Oudheusden*** gehuwd, die hem 22 april 1661 voor schepenen van Emmerik procuratie verleent[14]).

Aelbert van 's Gravenweert was schepen van Buren in 1685 en trouwde Zoelmond (ondertrouwd Culemborg 18 aug.) 1661 ***Adriana van der Nieupoort,*** j.d. van Culemborg [15]), begr. Buren 16 juli 1692. Zij hadden vijf zonen: *Matthijs, Rijck,* ***Dirck, Johan*** en ***Adriaen,*** zoals blijkt uit een transportakte, 5 jan. 1697 door vader en zoons voor schepenen van Deil verleden, waarbij zij voor ƒ 1000 vijf morgen bouwland met de boomgaard op Geldermalsen overdroegen [16]). Van hen zijn er twee zilversmid: *Matthijs* te Heusden, dus net vallende buiten de grens van Gelderland en Holland in die tijd, en onze ***Dirck*** te Culemborg. Het staat nergens geschreven, maar men voelt de neiging zich af te vragen, of vader ***Aelbert*** (en grootvader) nog niet een beroep met het rentmeesterschap zal hebben gecombineerd ? Om van te bestaan moet men toch wel uitgebreid rentmeesteren en de zilverhandel geeft een basis van vertrouwen. Over ***Dirck*** staan reeds enige gegevens in „Gelders Zilver", waaraan weinig valt toe te voegen. Zijn doop is bij gebreke van doopboeken van Zaltbommel over de jaren 1637-1680 niet te vinden. Zijn vrouw *Agatha* ***Bergeus*** was dochter van ***Floris Bergeus*** [17]) en ***Magdalena van Herwaerd.*** De ondertrouwden kregen 16 dec. 1689 attestatie van Buren naar Culemborg. 9 mei 1712 werd hij daar begraven. Kinderen heeft hij niet gehad.

MR. H. F. **REYNVAAN.**

---

10) **Niet *De Ruter, zoals* Het geslacht Van den Boetzelaer, p. 464, hem noemt.**
11) **R.A. Arnhem, loofsign. Zaltbammel 316, bekrachtigd 23 juli 1646 in loofsign.** alsv. **31'7.**
12) **De plaats van Cornelia in het geslacht *Van Oudheusden* wordt het eerst gedocumenteerd aangegeven in De Ned. Leeuw 1914, k. 254.**
13) **R.A. Arnhem, Bank van** Deil, **proces 390.**
14) **Id., loofsign. Zaltbommel 320.**
15) **Haar doop aldaar niet gevonden.**
16) **R.A. Arnhem, loofsign. Deil 1099.**
17) *Floris was* **kerkmeester te Culemborg. Van zijn negen kinderen waren er 2 mei 1704 na de** dood **van beide ouders maar twee over: Helena (getrouwd met *Joan van Nonswijk)*** en *Agatha.* **R.A. Arnhem, loofsign. Culemborg 1'70.**

Het wapen van het geslacht Van Beest, later Van Voorst van Beest.

Het huidige geslacht ***Van Voorst van Beest*** voert met een samengestelde naam ook een samengesteld wapen: Doorsneden: 1 in rood drie palen van (paal)vair (*Van Beest)* ; TI in goud, een klimmende zwarte ram met zilveren horens en hoeven (*Van Voorst).*

In Ned. Patriciaat, 51ste jrg. (1965) vindt men met betrekking tot het wapen ***Van Beest*** de aantekening: „Het zal zijn overgenomen van het riddermatige geslacht ***Van Beesd,*** dat het echter voerde met een gouden schildhoofd (=*Châtillon),* het schildhoofd beladen met een lelie."

De palen van vair, die men op ***Châtillon*** pleegt terug te voeren, vormen een typisch streekwapen van het betrokken gebied. Men behoeft er maar een boek op na te slaan als W. J. d'Ablaing van Giessenburg, De Ridderschap van het kwartier van Nijmegen, Den Haag, 1899, om ze afgezien van het riddermatige geslacht ***Van** Beest* ook bij verscheidene andere geslachten aan te treffen: ***De** Cock* ***van** Delwijnen,* — ***van Neerijnen,*** — ***van** Opijnen, **Van** Haeften, **Van Hees, Van** Hemert, **Van Isendoorn, Van de Poll. Van** Weerdenburch.*

Onder deze omstandigheden is niet in te zien, waarom de niet adellijke ***Van*** Beesf'en hun palen van vair van het adellijke geslacht van die naam zouden hebben overgenomen, maar het bijbehorende schildhoofd met de lelie zouden hebben verworpen. Dit lijkt toch wel hoogst onwaarschijnlijk. De heer J. D. van Voorst van Beest te Arnhem meende heel terecht hier mijn aandacht op te moeten vestigen.

Een feit is, dat niet alleen tal van geslachtswapens uit de onderhavige streek de palen van vair vertonen — het wapen ***Van Lidth de** Jeude* is er mede een voorbeeld van — maar dat dit ook geldt van een aantal gemeentewapens. Kerkwijk, Ophemert, Nederhemert en Waardenburg mogen in dit verband van minder belang zijn, Beesd is het te meer: deze gemeente voert in rood drie palen van vair zonder schildhoofd ! Me dunkt: een sterke aanwijzing, dat de leden van de familie ***Van Beest*** — aanvankelijk onder patronym te Utrecht gevestigd — met hun geslachtsnaam ook hun wapen aan de plaats van herkomst zullen hebben ontleend.

J. Fox.

De herkomst van het Deventer geslacht Jordens.

Op grond van het artikel „Het Keysershofje te Deventer" in de Verslagen en Mededelingen van de Vereeniging tot Beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis, 1960, vangt de stamreeks van het oude Deventer geslacht *Jordens* thans aan met ***Hendrick Seemsmaker,*** geb. vóór 1470, zeembereider te Deventer, tr. le vóór 1500 *Styne* ***Jansdr.,*** dr. van ***Johan Jordens,*** zadelmaker te Deventer (verg. addenda Ned. Patr. 1967, blz. 321) .

Het alfabetisch register op het burgerboek van Deventer (op het Gemeentearchief aldaar) bevat wat de (achter)naam ***Seemsmaker/Zeemsmaker*** betreft de volgende inschrijvingen (tweede helft 15e eeuw) :

Albert Zeemsmaker, 1477;
Arent ***Seemsmaker, 1484:***
Henrick Seemsmaker, van Havekesbeeck, 1493/1494;
Jacob Seemsmaker, van Coesfelt, 1493/1494.

De vraag rijst uiteraard of de in 1493/1494 burger van Deventer geworden *„Henrick* ***Seemsmaker,*** van Havekesbeeck" identiek kan zijn met de stamvader van het geslacht ***Jordens: Hendrick Seemsmaker,*** die vóór 1500 huwde met een dochter van de Deventer zadelmaker ***Johan Jordens.***

De gemeentearchivaris van Deventer was desgevraagd zo vriendelijk het volgende mede te delen: „De inschrijving van ***Henrick Seemsmaker*** in het register waarin naast andere stedelijke inkomsten opgetekend werden de betalingen van personen die het burgerrecht hadden verworven (stadsarchief afd. Middeleeuwen, no. 156, deel 1, fol. 190), bevat ook de naam van de persoon die zich voor hem borg heeft gesteld, en dat is niemand anders dan ***Johan** Jordenss* in de Korte Bis-

schopsstraat. Het lijkt dan ook gerechtvaardigd om te veronderstellen dat de relatie schoonvader-schoonzoon tussen Johan *Jordenss* en ***Henrick Seemsmaker*** in 1493/1494 is gevestigd dan wel aanstaande was."

De plaats van herkomst van ***Henrick Seemsmaker*** „Havekesbeeck" is het huidige „Havixbeck" halverwege Coesfeld en Munster in Westfalen.

JHR. MR. R. C. C. **DE SAVORNIN LOHMAN.**

Rabbijn Salomo Joseph Rosenbach.

In de bespreking van het werk van D. A. Visker, Boek van het geslacht Rosenbach, wordt in De Nederlandsche Leeuw, jrg. 1975, kol. 72, gesproken van de afstammelingen van ***Salomon Jacob Rosenbach.*** Over deze (latere) opperrabbijn van Groningen kan men lezen in het interessante artikel van Dr. 1. Mendels in de Groningsche Volksalmanak voor het jaar 1907, blz. 37-129, De Joodsche gemeente te Groningen. Daarin schrijft Dr. Mendels op blz. 115:

„Reeds in 1826 kon de voorzitter van den 'kerkeraad' " (een ietwat wonderlijke benaming voor een College van Parnassijns. S.) „met genoegen constateeren, dat „de goede zeden door de leden der gemeente dagelijks meer en meer worden gecultiveerd", wat hij, voorzitter, toeschreef aan „de onvermoeide vermaningen en stichtende leerredenen van den opperrabbijn."

Dit was destijds R. ***Salomo Joseph Rosenbach*** (dus: niet ***Salomon Jacob,*** zoals in de bespreking staat), die, na van 1821 tot 1824 als 'dajan' werkzaam te zijn geweest, tot 1848 het opperrabbinaat bekleedde".

In die tijd was mijn grootvader, Mr. ***I. L. Schaap,*** advocaat-consulent van de Joodsche gemeente, en hij nam sinds 1824 het secretariaat waar (voorlopig onbezoldigd): later was hij president-parnassijn.

DR. MR. H. P. SCHAAP.

Het wapen der gemeente Axel.

Met ingang van 1 april 1970 is een nieuwe gemeente Axel gevormd, bestaande uit de oude gemeente Overslag, het grootste gedeelte van de oude gemeenten Axel, Koewacht en Zuiddorpe en kleine gedeeltes van de oude gemeenten St. Jansteen, Vogelwaarde, Westdorpe en Zaamslag. Aangezien de nieuwe gemeente in hoofdzaak het gebied beslaat van de stad Axel en Axeler ambacht, was geen passender wapen voor de nieuwe gemeente Axel te bedenken, dan het wapen van de oude gemeente van die naam, aangezien dit reeds was samengesteld uit de wapens van Axel en Axeler ambacht.

Bij Koninklijk besluit van 17 juni 1970 no. 15 is daarom aan de gemeente Axel als wapen verleend:

„Gedeeld; 1 doorsneden; ***a.*** in sabel een uitkomende leeuw van zilver, gekroond en genageld van goud, getongd van keel, met een halsband waaraan een kruis, beide van goud: ***b.*** in goud een keper van keel, vergezeld van drie omgewende sleutels van azuur: 11 in goud twee afgewende sleutels van azuur, verbonden door een keper van keel en aan weerszijden vergezeld van een schelp van zilver. Het schild gedekt met een gouden kroon van vijf bladeren".

Het enige verschil met het oude wapen van Axel is, dat de leeuw thans „gekroond en genageld van goud, getongd van keel, met een halsband waaraan een kruis, beide van goud" wordt voorgesteld. Het bleek namelijk, dat de leeuw in het wapen van Gent — waaraan de uitkomende leeuw in het wapen van Axeler ambacht is ontleend, en niet, zoals D. J. Oggel in De Nederlandsche Leeuw jrg. 1971, kol. 428 schrijft, aan het wapen van Vlaanderen, aangezien dan de leeuw sabel op goud zou zijn afgebeeld — kroon en halsband reeds vroeg voerde, hoewel de halsband in zegelbeschrijvingen vaak onvermeld blijft, omdat hij gemakkelijk over het hoofd gezien wordt: het kruis eraan zal van later datum zijn, maar is thans, conform het huidige wapen van Gent, ook toegevoegd.

MR. 0. **SCHUTTE.**

Het wapen voor de polder Oudshoorn.

Het lag voor de hand om als uitgangspunt voor het wapen van de polder Oudshoorn het wapen te nemen, dat gevoerd is door verschillende geslachten ***Van Oudshoorn*** en ***De Vlaming van Oudshoorn,*** dat later ook het wapen van de ambachtsheerlijkheid werd en tenslotte bij besluit van de Hoge Raad van Adel van **24** juli 1816 voor de op 1 januari 1918 opgeheven gemeente van die naam bevestigd is. In 1816 is het wapen echter bevestigd met de hoorns van effen goud; dit bleek niet juist: oudere gegevens geven de hoorns zilver, beslagen, geopend en gemond van goud.

Om echter duidelijk te doen blijken, dat het hier om een ander wapen, dan dat van de gemeente gaat, is als hartschild het wapen van Alphen aan den Rijn toegevoegd, binnen het gebied van welker gemeente de polder Oudshoorn zich bevindt.

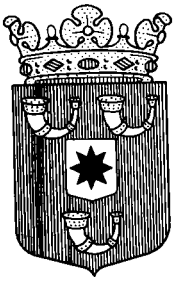

Bij Koninklijk besluit d.d. 25 juni 1970, no. 14 is daarom aan de polder Oudshoorn een wapen verleend met de volgende omschrijving: „In keel drie posthoorns van zilver, beslagen, geopend en gemond van goud; een hartschild van zilver met een achtpuntige ster van sabel. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee paarlen."

MR. 0. **SCHUTTE.**

Het wapen voor de nieuwe gemeente Hulst.

Bij de wet van 13 november 1969, Staatsblad 515 betreffende de gemeentelijke herindeling van Zeeuwsch-Vlaanderen zijn per 1 april 1970 de gemeenten Clinge, Graauw en Langendam, Hulst en Sint Jansteen samengevoegd tot een nieuwe gemeente Hulst.

Volgens A. J. van der Aa, Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden, deel V, pag. 939 voerde de stad Hulst als wapen „een schild met een man in bisschoppelijk gewaad, aan welks regterzijde een ander beeld geplaatst was, staande op eenen draak, hebbende boven zijn hoofd een kruis, omvlochten met een hulstertak, en houdende eene rol, met het opschrift St. Willibrordus; aan de linkerzijde stond een klimmende gekroonde leeuw. Het randschrift, tusschen hulstertakken geplaatst, luidde aldus: Sigillum scabinorum oppidi de Hulst (d.i. het zegel van Schepenen der stad Hulst). Ten jare 1334 is dit wapen veranderd in het tegenwoordige, verbeeldende eenen klimmende gekroonde leeuw van sabel (zwart), op een

goud veld: aan beide zijden van het schild met eenen hulstertak, en boven hetzelfde schild nog eenige bladen van den hulsterboom, met dit opschrift: Sigillum scabinorum Hulstenses (of liever Hulstensium) ad causus (d.i. het zegel van Schepenen van Hulst voor zaken). Wij vinden dit wapen alzoo afgebeeld op al de stadsordonnantien, keuren en plakkaten, vóór de inlijving in Frankrijk, door de Regering van Hulst uitgevaardigd, en in een groot koperen cachet gegraveerd op de stadsgriffie voorhanden."

J. Adriaanse schreef in Gedenkboek der Hulstersche Stede 1180-1930, 1930, pag. 80 naar aanleiding van het bezoek van Karel V en de aartsbisschop van Berry in 1531: „Men is te dezer stede verheugd over het feit, dat de Keizer vergund heeft het stadswapen met de Keizerlijke kroon te dekken."

Bij besluit van de Hoge Raad van Adel van 31 juli 1817 werd voor de gemeente Hulst als wapen bevestigd: „Van goud met een gekroonde leeuw, alles van keel. Het schild gedekt met een kroon van goud."

Bij beschikking van de Minister van binnenlandse zaken van 10 mei 1853, no. 156 werd „Het schild gedekt met een kroon van goud" vervangen door „Het schild gedekt en omgeven met hulsttakken."

Bij Koninklijk besluit van 17 april 1950, no. 27 herkreeg het wapen ten slotte zijn juiste kleuren: „In goud een leeuw van sabel, getongd en genageld van keel, met een kroon van drie bladeren en twee paarlen van sabel. Het schild gedekt met een Keizerskroon van goud en, ter weerszijden omgeven met een hulsttak in natuurlijke kleur".

Aangezien de gemeenten Clinge, Graauw en Langendam en Sint Jansteen uit heraldisch oogpunt geen fraaie wapens hadden en een wapen, dat niet zonder meer het wapen van de oude gemeente Hulst was, niet te combineren zou zijn met de keizerskroon, op het behoud waarvan de nieuwe gemeente vanzelfsprekend prijs stelde en bovendien de plaats Hulst het natuurlijke centrum voor de nieuwe gemeente vormt en zijn naam eraan gegeven heeft, werd bij Koninklijk besluit van 30 juni 1970, no. 11 aan de (nieuwe) gemeente Hulst als wapen verleend: „In goud een leeuw met een kroon van drie bladeren en twee paarlen van sabel, getongd en genageld van keel. Het schild gedekt met een keizerskroon van goud, en ter weerszijden omgeven met een hulsttak in natuurlijke kleur."

Er wordt in de heraldische litteratuur wel eens beweerd, dat een keizerskroon afgebeeld moet worden als de zogenaamde Rudolphinische keizerskroon, de kroon, die keizer *Rudolf II* van Duitsland in 1602 liet vervaardigen en die nog op de Hofburg te Wenen aanwezig is. Voorzover in de Nederlandse overheidsheraldiek van keizerskronen sprake is, zullen deze meestal op verleningen van de keizers *Maximiliaan I* (1486-1519) en *Karel V* (1519-1556) teruggaan; het afbeelden van de Rudolphinische keizerskroon is dan een anachronisme, waaraan echter de gemeenten Amsterdam en Deventer en het waterschap

Amstelland de voorkeur hebben gegeven. De gemeenten Bolsward, Hulst, Kampen, Medemblik, Middelburg, Nijmegen, Tiel en Zwolle en het College van dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland, het hoogheemraadschap van de uitwaterende sluizen in Kennemerland en West-Friesland, het College van de Hoge dijkstoel des Rijks van Nijmegen en de Colleges van dijkgraven en hoogheemraden van Rijnland en Schieland voeren echter een „algemene" keizerskroon, die nooit in natura bestaan heeft, maar het best te omschrijven is als een rijkere uitvoering van een heraldische koningskroon en die men ook als zodanig ziet afgebeeld op tal van bouwwerken, bruggen, lantaarnpalen enz. in steden als Wenen en Amsterdam,

Mr. 0. Schutte.

Het wapen voor de nieuwe gemeente Goes,

Met ingang van 1 januari 1970 zijn de oude gemeenten Goes, 's-Heer Arenskerke, Kattendijke, Kloetinge en Wolphaartsdijk opgeheven en is een nieuwe gemeente Goes gevormd. Aangezien de „stad" Goes ook binnen het gebied van de nieuwe gemeente een centrale plaats inneemt, lag het voor de hand ook het wapen van de oude gemeente te verlenen: de gans is bovendien de wapenfiguur van Zuid-Beveland, zodat de betekenis van het wapen van Goes eigenlijk uitgaat boven de plaats zelf.

Bij Koninklijk besluit van 21 juli 1970 no. 30 is daarom aan de nieuwe gemeente Goes het wapen verleend, waarvan de omschrijving luidt:

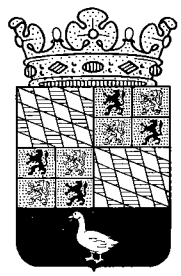

„Gevierendeeld; 1 en IV schuinrechts spitsgeruit van zilver en azuur; 11 en 111 opnieuw gevierendeel met in a. en d. in goud een leeuw van sabel, getongd en genageld van keel en in b. en c. in goud een leeuw van keel, getongd en genageld van azuur: een schildvoet van sabel met een gans van zilver, gebekt en gepoot van keel. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee paarlen".

Mr. 0. Schutte.

Het wapen der gemeente Tubbergen.

Bij Koninklijk besluit van 28 oktober 1898 no. 33 is aan de gemeente Tubbergen een wapen toegekend: op verzoek van de gemeente is thans bij Koninklijk besluit van 15 januari 1971, no. 12 een kroon aan dit wapen toegevoegd, zodat de omschrijving thans luidt: „Gedeeld; 1 in azuur een kruis van goud, beladen met een verkort en versmald kruis van het veld en vergezeld in elk kanton van een leeuw van goud; 11 in sabel drie bergen van goud. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels."

De (heraldisch) rechterhelft van het wapen is het wapen van Ootmarsum, van welk gericht Tubbergen eertijds deel uitmaakte: de bergen in de linkerhelft zijn ontleend aan de naam Tubbergen.

Mr. 0. Schutte.

Het wapen der gemeente Bennebroek.

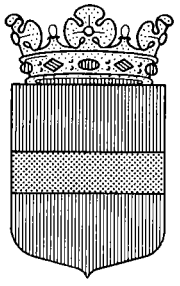

Van het 9-tal gemeenten [1]), dat tot nu toe geen officiëel vastgesteld wapen heeft, heeft thans Bennebroek zich tot de Koningin gewend om een wapen, dat bij Koninklijk besluit van 26 januari 1971, no. 14 verleend is en omschreven als: „In keel een dwarsbalk van goud. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels." Ditzelfde wapen, echter zonder de kroon was bij besluit van de Hoge Raad van Adel van 14 juli 1819 bevestigd voor de heerlijkheid Bennebroek en vanaf die tijd ook officieus als wapen der gemeente in gebruik.

De heerlijkheid Bennebroek is in 1653 afgesplitst van de heerlijkheid Heemstede en Mr. *Adriaan Pauw* (1622—1697), de eerste heer van Bennebroek, vierendeelde daarop zijn wapen met in kwartier 11 en 111 dit wapen van Bennebroek. Het is echter wel mogelijk, dat er ook in het dorp Bennebroek in die tijd al een soort traditie van dit wapen bestond; in ieder geval werd sedert omstreeks 1500 door het Haarlemse schepengeslacht *Van Bennebroek* dit wapen gevoerd, maar dit geslacht is niet aanwijsbaar uit Bennebroek afkomstig en niet van adel.

MR. 0. SCHUTTE.

1) Bennebroek, Best, Hilvarenbeek, Houten, Katwoude, Nieuwland, Nigtevecht, Veere en Vinkeveen en Waverveen.

Het wapen der gemeente Oostburg.

Na de herindeling van gemeenten in West Zeeuws-Vlaanderen voelde het bestuur van de pas gevormde gemeente Oostburg de behoefte aan de Kroon te verzoeken om de nieuwe gemeente een nieuw wapen te verlenen. Bij Koninklijk Besluit van 19 februari 1971, no. 17 is aan de gemeente Oostburg een wapen verleend, waarvan de officiële beschrijving luidt:

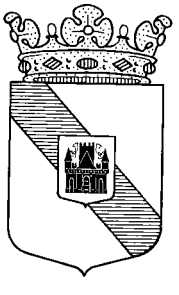

„In zilver een schuinbalk van azuur en een hartschild van zilver met een gekanteeld kasteel van sabel, bestaande uit een gedekte poort met deuren en twee zijtorens, boven de poort een toren en op de zijtorens twee gedekte hangtorentjes, waaruit twee toegewende horenblazers van natuurlijke kleur tevoorschijn komen, gekleed van keel en blazend op gouden horens. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels."

Vijf van de thans opgeheven gemeenten in West Zeeuws-Vlaanderen voerden het wapen van het vroegere „Land van den Vrijen". Deze gemeenten waren Retranchement, Cadzand, Zuidzande, Groede en Schoondijke. De vier laatst genoemde gemeenten zijn opgenomen in de nieuwe gemeente Oostburg, evenals de vroegere gemeenten Breskens, Hoofdplaat, Waterlandkerkje, I Jzendijke, Nieuwvliet en Oostburg.

Het Vrije van Sluis was het oorspronkelijke Oost-Vrije, één van de drie delen van het Vrije van Brugge. De andere twee delen waren het West-Vrije en het Noord-Vrije.

In 1604 veroverde Prins *Maurits* de stad Sluis en de gehele linkeroever van de Schelde. „Het Vrije" werd onmiddellijk hersteld, nadat het in 1583 door *Parma* van de Unie van Utrecht was losgescheurd. Het oude Vrije van Sluis, was een College met een bestuurlijke, wetgevende en een rechtsprekende taak en zag zijn bevoegdheden en zeggenschap uitgestrekt over een groot gedeelte van het huidige West Zeeuwsch-Vlaanderen, met uitzondering van Biervliet. Hieronder bevonden zich ook de heerlijkheden Breskens en Nieuwvliet.

Dit college voerde als wapen: „Een schild van zilver, beladen met een schuinbalk van azuur (blauw); boven het schild een distel; geflankeerd ter rechterzijde door een wildeman en ter linkerzijde door een beeld der Gerechtigheid." De schuinbalk kan een herinnering zijn aan de rivier de Schelde of één der vele zijstromen van deze rivier, bijvoorbeeld het Zwin.

Het nieuwe wapen der gemeente Oostburg berust gedeeltelijk op deze gegevens en is door ondergetekende samengesteld.

De schuinbalk van azuur (blauw) als hoofdmotief is aangehouden. In het hartschild de in Romaanse stijl gebouwde burcht uit de 13de eeuw. Deze burcht van sabel (zwart) (ook in het wapen in de loop der jaren danig verminkt) werd als wapen gevoerd door de oude gemeente Oostburg. Hij komt echter met de horenblazers al voor op een stadszegel uit het jaar 1276. Een later toegevoegd liggend zwaard en een grasgrond zijn thans weggelaten. Het hartschild symboliseert in het nieuwe wapen de plaats waar het bestuur van de nieuwe gemeente is gezeteld. De kroon dient alleen als versiering.

J. A. J. BOEKHOUT.

Het wapen van het waterschap Wieringerwaard.

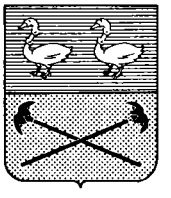

Op 1 januari 1971 werden de polder Wieringerwaard en de polder Waard en Groet opgeheven en verenigd tot het nieuwe waterschap Wieringerwaard, Tot die datum heeft de polder Wieringerwaard officieus gebruik gemaakt van het wapen van de met ingang van 3 augustus 1970 opgeheven gemeente Wieringerwaard: „van lazuur beladen met 2 zwanen en staande en fasce; het schild van achteren tegengehouden door een leeuw hebbende in iedere poot een slikhaak, alles van goud."

In het wapen van de nieuwe gemeente Barsingerhorn heeft, naast andere onderdelen slechts één van de zwanen een plaats gekregen (zie De Nederlandsche Leeuw 1972, kol. 119). Het waterschap Wieringerwaard stelde er prijs op het door de polder Wieringerwaard gevoerde wapen te blijven voeren; de aanziende leeuw als schildhouder met een lint in de bek, waaraan het wapen hangt, en in zijn poten twee slikhaken was echter weinig fraai, zodat bij Koninklijk besluit van 6 maart 1971, no. 48 een wapen verleend is met als omschrijving: „doorsneden; I in azuur twee zwanen van zilver, gebekt en gepoot van keel, met twee gouden kroontjes om de hals: II in goud twee schuingekruiste slikhaken van sabel."

MR. 0. SCHUTTE.

BOEKBESPREKING+

[Jhr. P. R. Feith.] Driehonderd jaar familie-portretten, uitg. Familie-Vereniging Feith, 1973.

Men mag de Familie-Vereniging *Feith* en haar voortvarende voorzitter, Jhr. Mr. P. R. Feith, — zij het wat laat — gelukwensen met het tot stand brengen van deze integrale documentatie van de geschilderde portretten bij de familie *Feith* en haar collateralen aanwezig.

Naast de met lithographische reproducties geïllustreerde uitgave betreffende de portretten van de familie *Van Vredenburch* uit 1840, het grote genealogische en iconographische werk in twee delen over zijn geslacht door Jhr. Mr. Dr. *E. A. van Beresteyn* uit 1941, en het in 1970 verschenen „Geslacht *van Oordt* in beeld", is dit de meest complete iconographische documentatie van een geheel geslacht waarmee de genealogische litteratuur verrijkt werd.

Het doel dat de samensteller voor ogen stond, om aan de familieleden een tot op de datum van publicatie zo compleet mogelijk overzicht voor te leggen van de portretten hunner voorafgaande en tegenwoordige naamgenoten, in geschilderde of getekende vorm, is inderdaad bereikt. Ook al is de heer Feith er zich blijkens zijn voorwoord van bewust, dat het zoeken naar, en het opduiken van, portretten met de verschijning van zijn werk niet is afgesloten. Hoe ver de completering toch wel gevorderd is, moge blijken uit de omstandigheid dat ook in het vangnet van het Iconographisch Bureau sedertdien geen portretten meer zijn binnengehaald die nog niet vermeld werden.

Dat ook verschillende voorwerpen in familiebezit die een bijzondere familiehistorische betekenis hebben, onder het hoofd „Feithiana" werden afgebeeld, betekent voor een zo wijd vertakt geslacht een prijzenswaardig stuk documentatie.

De serie familieportretten begint in de 10de generatie, met die van de stamvader van de oudste, c.q. alle nog overlevende takken, de Elburgse burgemeester Peter *Feith* (1671—1742), en van zijn volle nicht, *Maria Catharina Feith* (1664—1760), de stichteres van de Feithenhof te Elburg,

In de 1 lde generatie verschijnt ook de stamvader van de jongere tak, *Gijsbert Jan Feith* (1719—1775), wiens, tak in 1848 uitstierf met de laatste van zijn zes kleindochters. De oudste tak daarentegen is nog tot en met de 20ste generatie vertegenwoordigd met een kinderportret uit 1971.

De plaatsing der portretten in secties per generatie levert een interessante nevenschikking van generatie-genoten van uiteenlopende leeftijden en blijft goed hanteerbaar, dank zij de tabellarische genealogische overzichten in de bijlagen, die verwijzen naar de in 1924 verschenen complete „Genealogie van de Familie Feith". Hier wellicht de plaats om met enige spijt de afwezigheid van een algemeen lexicographisch register te signaleren.

De foto's zijn van uitstekende kwaliteit, en de aanwezigheid van een aantal kleurenfoto's een plezierige verrassing. De namen der fotografen in het colophon op bladzijde 170 staan ook wel borg voor deze kwaliteit. Het is verheugend deze foto-verantwoording aan te treffen die in maar al te veel Nederlandse publicaties, op onhoffelijke wijze ontbreekt.

Bij de schilderijen als zodanig kunnen de volgende notities gemaakt worden:

Opvallend is de gelijkvormige omraming van de portretten 78 *(Peter Feith* 1) , 110 en 100-a *(Peter Feith* 11 en vrouw) en *123* en 123-a (dichter *Rhijnvis Feith* en vrouw), in een ovaal, gesimuleerd stenen cartouche, op gemarmerd plint, en aan één zijde geflankeerd door een gedrapeerd gordijn en een koord met kwast; een omraming die ontleend is aan het „bijwerk" op portret-gravures. Zij zijn alle ongesigneerd, maar compositie en hand van schilderen komen geheel overeen met door August Christian Hauck gesigneerde en 1770 gedateerde portretten in het Provinciaal Overijssels Museum, inv.nos. 688 en 689, en met de wat latere portretten door diens oom, Friedrich Ludwig Hauck in samenwerking met zijn zoon Johan Ludwig vervaardigd. Een drietal Duitse schilders dat door Nederland rondreizende een aanzienlijke hoeveelheid portretten vervaardigde (zie Groningse Volksalmanak 1963, blz. 115 t.e.m. 136). De geheel identieke compositie van dezelfde hand van bijv. de portretten van Mr. *Arnold Nicolaas Fabius* en zijn vrouw, schijnt het rondreizende karakter van deze schilders te bevestigen, met een pasklare omlijsting, waarin de portretten werden uitgevoerd. Het vermoeden lijkt gerechtvaardigd, dat het portret van *Peter Feith* 1 ook door de Haucks in deze gelijkvormige omlijsting werd geplaatst, posthuum, naar een reeds bestaand portret naar het leven.

Het afgebeelde portret van de dichter *Rhijnvis Feith* is inderdaad het fraaist bewaard gebleven exemplaar van de vier die W. B. van der Kooi vervaardigde. Het eerste exemplaar, gesigneerd en gedateerd achterop, Juni 1819, is hetgene dat aan de Koninklijke Akademie van Wetenschappen werd aangeboden (zie C. Boschma, Cat. Tentoonstelling W. B. van der Kooi, Leeuwarden, 1976, no. 42.)

De pastelportretjes van *Onno Zwier van Sandick* en *Henriette Engelina Feith* zijn stellig toe te schrijven aan de rondreizende pastellist Johan Anspach. Dat van de vrouw zou naar het costuum eerder op ná 1800 gesteld moeten worden: verg. ook de portretjes van haar ouders op pag. 50.

Blijkens de op het Iconographisch Bureau aanwezige m.s. lijst van portretten door J. H. Neumann geschilderd, samengesteld door diens dochter, werd het portret van *Rhijnvis Feith,* no. 140, in 1857/'58 gemaakt.

Nos. 155 en 156. De gegevens bij deze portretten berusten op aantekeningen in 1948 geregistreerd bij de beschrijving door het Iconographisch Bureau van de portretten op het stadhuis te Enkhuizen. Hierin schuilen helaas tweeërlei onjuistheden:

De doeken werden toegeschreven aan Taco Scheltema 11, daar het mansportret als zodanig gesigneerd zou zijn rechts onder. Stijlkundig is deze toeschrijving niet te handhaven, en bij navraag te Enkhuizen bleek de signatuur op het mansportret niet meer terug te vinden te zijn. Ook de naamsgeving is niet te handhaven: de portretten werden blijkens de costuums kort voor 1830 gemaakt, zodat zij niet het echtpaar *Feith-de Koningh* kunnen voorstellen, geboren resp. in 1815 en 1829. Evenmin komen de ouders *Feith* in aanmerking, geboren resp. in 1780 en 1782. Meer waarschijnlijk zijn dit de ouders van mevrouw *Feith-de Koningh,* te weten *Jan de Koningh* (Enkhuizen 1800—1872), die 16 mei 1828 te Delft trouwt met de 30-jarige *Geertruida Petronella de Vroom,* † Enkhuizen 1858. De familie De *Koningh* behoorde in Enkhuizen thuis en bracht leden van de Raad aldaar voort, zodat de schenking van deze portretten aan de stad Enkhuizen verklaarbaar is. Overigens bleef elke poging van de archivaris van Enkhuizen om de herkomst van deze portretten na te gaan zonder resultaat.

No. 182. De schilder „Ter Reehorst" = Willem Pieter („Wim") Ter Reehorst, 1868-1952.

No. 250. De schilder „Bakels" = Mr. Dr. Reinier Sybrand Bakels. 1873-1956.

No. 282-a: geschilderd door Nicolaas Alexander Frederik van Taack Tra Kranen, geb. 1885.

Een kleine genealogische schoonheidsfout is het in de genealogische litteratuur achterhaalde gebruik van adellijke titels vóór de erkenningen, inlijvingen enz. in het Koninkrijk der Nederlanden te vermelden, tenzij het eventuele buitenlandse adeldom betreft. Pag. 14: *Gerrit* ***Witten*** was, evenals zijn vader vóór hem, benoemd in de ridderschap van Veluwe, doch niet gerechtigd tot de titel van baron. Pag. 23: ***Anna*** *Charlotte* (baronesse) *van* ***Hardenbroek.*** (Haar moeder was ***Anna Maria van*** *Marlot,* vrouwe van Giessenburg, niet Giesenborg), Pag. 34/35: *Joachim* ***van Plettenberg*** was Baron des Heiligen Roomsen Rijks. De nakomelingen van zijn broer werden later in Nederland ingelijfd als baron.

Maar tot slot nogmaals: een publicatie waarmee een Familie-Vereniging alle eer heeft ingelegd, en die een aansporing tot navolging moge zijn !

Het werk is voor een prijs van *f* 150,— verkrijgbaar bij Martinus Nijhoff te 's-Gravenhage.

JHR. F. G. L. O. VAN KRETSCHMAR.

Rijksarchief in Noord-Holland. Beschrijving van de collectie doop-, trouw- en begraafboeken, registers van aangifte voor de impost op trouwen en begraven, registers van overledenen van de gequalificeerde, lidmaten- en attestatieboeken en grafboeken, die zich in originali of in kopie bevinden in het rijksarchief in de provincie Noord-Holland, door J. R. Persman en J. J. Zonjee, Haarlem, 1973.

Er is alle reden deze uitgave, die de verouderde inventaris van G. van Es en H. L. Driessen van 1922 vervangt, alsnog in ons Maandblad aan te kondigen. Ze is voor genealogen onmisbaar. Belangstellenden, die zich een exemplaar kunnen aanschaffen voor *f* 16,50, vinden hierin meer dan men gewoonlijk in zulke beschrijvingen aantreft: er zijn nl., zoals reeds uit de titel blijkt, ook kerkelijke lidmaten- en attestatieboeken opgenomen, die het Rijksarchief veelal in fotokopievorm heeft kunnen verwerven, en een aantal interessante afbeeldingen, ten dele ontleend aan de zo wel voorziene topografische atlas van het Rijksarchief, die ook buiten Noord-Holland bekendheid geniet.

De heren Persman en Zonjee hebben eer van hun werk. Ze hebben er kennelijk alle zorg aan besteed. Weinig tactisch doet het evenwel aan, dat de auteurs het telkens hebben over jansenistische pastoors. Het is immers bekend, dat de zgnd. Oud-Katholieken zich niet met Jansenisme besmet achten en hierin een ongerechtvaardigd verwijt zien. Aan het Rijksarchief in Utrecht, waar men zich de gevoeligheden op dit punt volledig bewust is, zou men dit zeker niet doen. Varen Haarlem en Utrecht nog altijd een verschillende koers ? Het heeft er alle schijn van.

De inventaris is gebonden volgens het zgnd. lum-back-systeem. Spijtig genoeg is het bindwerk niet bevredigend uitgevallen.

J. Fox.

Eemlandse Klappers I, Gereformeerde lidmaten van Amersfoort 1619-1672, bewerkt door drs. J. G. Smit. Uitgave van J. H. M. Putman, Bussum, 1975.

Ons medelid, de heer J. H. M. Putman heeft het initiatief genomen tot het uitgeven van een reeks Eemlandse klappers in de overtuiging, dat dit genealogen, die in het betrokken gebied — het kwartier Eemland van de provincie Utrecht — geïnteresseerd zijn, niet anders dan welkom zou zijn. Drs. J. G. Smit was het beschoren de nieuwe reeks te openen met een bewerking van het oudste lidmatenregister van de Nederduitsch Gereformeerde gemeente van Amersfoort. Zoals de bewerker in zijn verantwoording meedeelt, is dit geen klapper in de eigenlijke betekenis van het woord, in de zin van een index, maar „een alfabetisch en in kolomvorm gerangschikte uitgave van het gehele lidmatenregister". Men treft er bekende namen zoals ***Van*** *Oldenbarnevelt* en ***Van*** *Wijnbergen* naast minder bekende aan. Opvallend is het grote aantal patronymen.

Ongetwijfeld hebben de heren Putman en Smit met een uitgave als deze vele genealogen aan zich verplicht. De uitgave is tot stand gekomen met medewerking van het Rijksarchief in de provincie Utrecht: reden voor de rijksarchivaris Dr. C. Dekker om een sympathiek „Woord vooraf" te schrijven en de reeks „Eemlandse klappers" een voorspoedige en regelmatige verschijning toe te wensen. Elke rechtgeaarde genealoog zal hier gaarne mee instemmen. Wie ervoor voelt, kan deze eersteling bestellen door *f* 15,— over te maken hetzij op rekening P 3776 bij het Gemeentegirokantoor te Amsterdam hetzij op rekening nr. 64.42.35.438 bij Slavenburg's Bank te Bussum, beide ten name van J. H. M. Putman, Gooilaan 8, Bussum.

J. Fox.

VRAGEN EN ANTWOORDEN,

Cool en Munter. In het artikel van de heer E. G. Verschoor in het maandblad van 1974, kol. 296-357, betreffende de geslachten Verschoor en Van der Schoor in de omgeving van Charlois, wordt resp. in de kol. 316 en 341 melding gemaakt van leden van de families ***Munter*** en *Cool*. In verband met vastgelopen vooronderzoek op deze namen te Charlois zou ik gaarne nadere gegeven ontvangen t.a.v. het volgende fragment:

Cornelis Leendertse Kool, in 1677 te Charlois, tr. le ***Grietje*** *Gijsberts*; tr. 2e Rotterdam in 1677 (attest. van Charlois naar Rotterdam op 31 juli 1677) ***Emmetjen Hendrix van der Linde,*** j.d. van Pernis.

Mogelijke zoon uit het eerste huwelijk:

1. *Jacob* ***Cornelis*** *Cool,* tr. le ***Trijntje Cornelis Munter;*** tr. 2e Rhoon 25 april 1693 *Marijtje Clijssen* (sinds 1708: ***van der Spuy). Jacob*** en *Marijtje* testeren op 25 juni 1726 te Rotterdam voor not. Levinus Silvergieter (Not. Arch. Rotterdam nr. 2357, blz. 353-358).

Mogelijke verdere zoons uit het eerste dan wel tweede huwelijk:

2. ***Abraham*** *Cornelisse* (bij doopaangifte van achtste kind te Charlois 19 juni 1707 voor het eerst „*Cool*" genaamd), tr. *Pleuntje* ***Cornelisse.***
3. ***Johannes*** *Cornelisze* ***Cool,*** tr. *Neeltje* ***Cornelis van*** *Inge* (volgens attest. van Charlois op 12 dec. 1711 te Maeslandtsluys) .

Amsterdam. DRS. G. J. GERBSCHEID.

Desbordes-Tremblay-Alary (1970, kol. 203—204; 1974, kol. 222-225). Als afstammeling van de familie *Desbordes* te Saumur laat ik hieronder enkele aanvullende gegevens volgen, die ik grotendeels heb ontleend aan de protestantse doop-, trouw- en overlijdensregisters van Saumur.

1. *Isaac Desbordes*, boekdrukker te Saumur, † na 1634. tr. vóór 1600 *Isabelle Andriau (Audrian)*, † Saumur 1 april 1634.

Uit dit huwelijk:

1. *Zsaac*, volgt 11.
2. *Jehanne Desbordes*, ged. Saumur 26 aug. 1607, † aldaar 16 febr. 1640, tr. *Zsaac Auber*, fondeur (metaalgieter).
3. *Elisabeth Desbordes*, ged. Saumur 11 nov. 1608, tr. *Paul Guillot*, gantier (handschoenenmaker).
4. *Marie Desbordes*, ged. Saumur 3 juni 1611.

11. *Isaac Desbordes*, ged. Saumur 10 mei 1606, boekdrukker en boekverkoper te Saumur, emigreert in 1682 naar Holland, maar keert naar Saumur terug, † aldaar 30 mei 1682, tr. le omstreeks 1630 *Marie Roquette*, † Saumur 21 mei 1643; tr. 2e verm. in 1644 *Esther Richou*.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Zsaac Desbordes*, † Saumur 18 maart 1634.
2. *Jean*, volgt 111.
3. *Marie Desbordes*, ged. Saumur 17 sept. 1632, † aldaar 28 aug. 1634.
4. *Isabelle Desbordes*, ged. Saumur 11 maart 1635, † aldaar 25 dec. 1637.
5. *Marie Desbordes*, ged. Saumur 13 april 1636.
6. *Suzanne Desbordes*, ged. Saumur 8 nov. 1637.
7. *Zsaac Desbordes*, ged. Saumur 17 april 1639.
8. *Jeanne Desbordes*, tweeling met de voorgaande, ged. Saumur 17 april 1639.
9. *Jacques Desbordes*, ged. Saumur 12 juni 1640, † aldaar 7 maart 1643.
10. *Elisabeth Desbordes*, ged. Saumur 14 dec. 1642.

Uit het tweede huwelijk:

11. *Louis Desbordes*, ged. Saumur 19 maart 1645, † aldaar 20 juli 1645.
12. *Esther Desbordes*, ged. Saumur 11 febr. 1646, tr. aldaar 11 febr. 1681 *Charles Le Proust*, „de la Foncluze", † Saumur 3 mei 1692.
13. *Guillaume Desbordes*, ged. Saumur 19 juni 1647, boekverkoper te Niort, tr. aldaar 25 okt. 1671 *Marie Bureau*.
14. *Marie Desbordes*, ged. Saumur 9 aug. 1648.
15. *Henry*, volgt IIIbis.
16. *Louis Desbordes*, ged. Saumur 28 dec. 1650.
17. *Claude Desbordes*, ged. Saumur 27 dec. 1651.
18. *Marie Desbordes*, ged. Saumur 3 aug. 1653, † aldaar 9 nov. 1686, tr. Saumur 19 juli 1676 *Michel Jacob*, horlogemaker te Tours.
19. *Pierre Desbordes*, ged. Saumur 19 aug. 1654, † aldaar 19 okt. 1658.
20. *Jeanne Desbordes*, ged. Saumur 6 okt. 1655, tr. Saumur (?) 11 okt. 1682 *Henri Wolfert van Bulderen*, boekverkoper te 's-Gravenhage, enz.
21. *Isaac Desbordes*, ged. Saumur 5 nov. 1656, † aldaar 8 aug. 1679.
22. *Jacques Desbordes*, ged. Saumur 13 maart 1658.
23. *Etienne Desbordes*, ged. Saumur 22 febr. 1662.

111. *Jean Desbordes*, ged. Saumur 8 jan. 1631, gaat als jong boekverkoper omstreeks 1682 naar Amsterdam, burger van Leiden 3 sept. 1685, tr. *Marie Cherelle*.

Uit dit huwelijk:

1. *Esther Desbordes*, ged. Saumur 1 juli 1657, tr. aldaar 28 jan. 1681 *Jean Boinet*, poêllier (kachelsmid).
2. *Zsaac Desbordes*, ged. Saumur 28 juli 1658.
3. *Jean Desbordes*, ged. Saumur 25 febr. 1660.
4. *Samuel Desbordes*, ged. Saumur 20 jan. 1664.
5. *Jacques Desbordes*, ged. Saumur 5 okt. 1667, tr. Amsterdam 27 mei 1703 *Suzanne Decaux*, enz.

IIIbis. *Henry Desbordes*, ged. Saumur 28 nov. 1649, boekverkoper te Saumur, later te Amsterdam, begr. aldaar 21 okt. 1722, tr. le *Jeanne Dufour*, geb. in 1646, † Saumur 6 juni 1681; tr. 2e *Marie Tremblay*.

Uit het eerste huwelijk:

Henry Charles Desbordes, ged. Saumur 25 juni 1679, tr. Amsterdam 9 juli 1713 *Elisabeth Wolters*.

Parijs. EDOUARD DE NERVO.

Strick (1976, kol. 390). De vraag van Mr. G. W. van Herwaarden naar gegevens over het voorgeslacht van de in 1690 te Utrecht overleden *Maria Johan Coenraadsdr. Strick* was een gerede aanleiding mijn aantekeningen over een aangevangen onderzoek naar haar kwartieren te ordenen en het voorlopig resultaat hiervan thans te laten volgen.

Ter toelichting dient dat naast de gebruikelijke bronnen, aanwezig in het gemeentearchief te Utrecht (de woonplaats van verschillende generaties van haar voorouders), elders ook enkele handschriften zijn geraadpleegd die als leidraad bij mijn onderzoek hebben gediend.

Voor zover deze handschriften betrekking hebben op het geslacht *Strick* zijn deze gegevens geput uit afschriften [1]) van een tweetal familieaantekeningen van *Johan Strick* (1556—1604), broeder van bovengenoemde *Maria's* grootvader *Coenraad Strick*, die zijn „Genealogie van onse Ouders van vaderszijde te wetene van *Strick*enaars", getekend „*Strick* Ao. 1595" (hier verder aan te halen als „de Strickenaars"), aanvangt met „*Johan Strick*, onse oudtovergrootvader ende *Alyd* geboren van Zanthen in den lande van Cleef". Deze „oudtovergrootvader" werd in Nederland's Adelsboek, jaargang 1917, de stamvader van dit geslacht onder 1, *Johan Strick*, richter te Xanten 1419, trouwt 1434 *Alydt (van Nichteren)*. In jaargang 1952 van dit Adelsboek begint deze genealogie echter met (de voorheen onder IV vermelde) 1, *Johan Strick* (1526—1584), ontvanger der Rijntollen te Utrecht in 1555. Als toelichting op deze inkorting der stamreeks merkt de redactie op dat zijn eerder vermelde

1) Afdeling Familie-Archieven bij ons Genootschap, archivalia Strick van Linschoten (Stamboeknr. 3504) ; in De Ned. Leeuw, jaargang 1975. kol. 207, verwijst Mr. 0. Schutte naar dit handschrift, ook aanwezig bij de Hoge Raad van Adel, collectie Van der Lely van Oudewater, inv.nr. 1155.

afstamming „uit de Brabantsche *Sfrick's" zeer* wel mogelijk is doch nader bewijs behoeft en voorts nog niet vaststaat dat laatstgenoemden stammen uit de in 1419 vermelde richter te Xanten. In de hier volgende kwartierstaat zijn de gegevens uit „de Strickenaars" over het voorgeslacht van Johan *Sfrick*, „ontvanger der Rijntollen in 1555", dan ook niet overgenomen; een samenvatting der in dit verband belangrijke gegevens volgt echter als bijlage 1.

De andere notities van *Johan Sfrick*, gedateerd „binnen Utrecht op den letsten december Ao. XVC vijff en tnegentich", zijn getiteld „Geslagte ende afcompste van onse moederssyde van die *Van der Burck" (Burch)*, naar welk geschrift verder als „Geslagte van der Burch" zal worden verwezen. Hierin is de afstamming van *Cornelia Coevoef* (vrouw van de ontvanger der Rijntollen), dochter van *Gerarda van der Burch*, uitvoerig beschreven terwijl bovendien nog een honderdtal verwanten is vermeld, allen nazaten van *Cornelia's* vader, de lakenkoper *Jan Jacobs van Rofferdam*. Ten dienste van de hierin geïnteresseerde lezer volgt als bijlage II een samenvatting der in de „Geslagte van der Burch" genoemde kwartieren van *Cornelia Coevoet* alsmede van de aldaar vermelde gegevens over de dertien kinderen van *Jan Jacobs Coevoef*, verwekt bij „syn eerste wijff ende twede wijff"; voorts zijn enkele aantekeningen over het nageslacht uit het eerste huwelijk van *Cornelia Coevoef* opgenomen als bijlage 111.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat de belangrijke collectie Booth [2]) ook verschillende aantekeningen op de naam *Sfrick* bevat: aansluiting op de mij bekende gegevens werd echter niet gevonden.

Enkele bijzonderheden over de familie van *Maria Sfrick's* „malle" grootmoeder van vaderszijde, de „*Van Botteycken's*", ontleende ik aan de handschriften van Buchell [3]), terwijl uit het „Album van der Hagen" [4]) is geraadpleegd de (ten dele met extracten uit de 16de eeuwse bronnen gedocumenteerde) „Geslagtboom *Van Overmeer* behoorende tot het geslagt *Van Blankendael* door het trouwen van *Anna van Overmeer* met *Simon van Blankendael*, circa Ao. 1588" (de grootouders van *Maria Strick* van moederszijde), evenals de „Geslagtboom van *Van Blankendael* behoorende tot het geslagt van *Van Royen* door het trouwen van *Cornelis van Royen* met *Pefronella van Blankendael*, Ao. 162 1".

Om meer ingangen op de kwartierstaat — of een gedeelte daarvan — te verschaffen zijn, behalve de gegevens over de kinderen uit het huwelijk van *Maria Sfrick* met *Cornelis van Velfhuysen*, ook de daaruit weer gesproten kinderen opgenomen en werden bij de voorouders van *Maria Sfrick* eveneens de uit dat huwelijk bekende andere kinderen vermeld.

De navolgende gegevens hebben, tenzij het tegendeel blijkt, steeds betrekking op de stad Utrecht: bij akten ontleend aan notariële protocollen is de naam van de notaris opgegeven terwijl bij gegevens uit de „Registers van transporten en plechten" (waarin tijdens de oudste periode o.a. ook boedelscheidingen, attestaties en testamenten voorkomen) deze bron, indien genoemd, met „transportregister" zal zijn aangeduid. Opgemerkt dient te worden dat het „Register van

2) G.A. Utrecht, collectie handschriften van Dr. Cornelis Booth (1605—1678).

3) U.B. Utrecht, collectie handschriften van Aernout van Buchell (1565-1641) ; Genealogieën van aanzienlijke Noord- en Zuid-Nederlandsche familiën, Dl. 1, fol. 31a.

4) Centraal Bureau voor Genealogie, gebonden handschriften, opgesteld door Petrus van der Hagen, † 1762.

overledenen, aangebracht bij de Momboirkamer" (1632-1805) eerst vanaf 1678 de overlijdensdatum noemt ").

Ten slotte wil ik hier gaarne mijn dank betuigen aan de heer G. Brinkhuis te Utrecht, die in 1969 mijn aantekeningen uit de verschillende handschriften, voor zover als dit mogelijk was, aan de authentieke bronnen in de archieven der Domstad heeft gecontroleerd en met belangrijke gegevens aangevuld.

Kwartieren van:

1. *Maria Sfrick*, transporteert met haar man „oud-ontfanger van het huisgeld's Lands van Utrecht" 20 okt. 1674 een huis aan de (Kromme) Nieuwegracht tegenover „Paushuize" (op welk huis *Elbrechfa van Blanckendael*, „laetst weduwe van *Cornelis van Praet" 28* jan. 1673 ten behoeve van *Cornelis van Velfhuysen* een plecht had gevestigd), compareert als weduwe 16 juli 1680 voor nots. W. Zwaerdecroon: stelt tot erfgenamen haar met name genoemde kinderen en kleinkinderen, „willende dat de voorsz. hare kinderen ende kintskinderen de gemelte *Gerarda van Velfhuysen* sullen admitteren tot de nalatenschap .. als tsedert bij haer comparante wechgenomen sijnde de oorsaack waeromme de onterffenis van de selve bij voorgemelten testamente (namelijk het door haar herroepen testament van 28 aug. 1676 voor dezelfde notaris; dit jaar van zijn protocol niet aanwezig) was gemaackt ende gedaen", † 15 sept. 1690, „Juffr. *Maria Sfrick* wede. van *Cornelis van Velfhuysen*, laet nae mondige kinderen en onmondige kindskinderen, op de Mariaplaets, gesoncken 37-16-0", begr. Buurkerk; tr. (als „jonge dochter van Wtrecht") 18 dec. 1638 (Catharinekerk) *Cornelis van Velthuysen*, „jongesel van Wtrecht", koopt (transport 18 febr. 1641, dan „wijncoper" genoemd) een huis aan de Oudegracht „tusschen St. Jans ende Backersbruggen", in 1649 aangesteld [6]) tot „pander van den Quartiere van Eemland", in okt. 1657 tot „ontfanger van 't huysgelt". Hij is eigenaar van een huis en hof „genaemt Cleyn Groenewoude aen

5) Volgens een ordonnantie uit 1623 waren kosters, bidders en doodgravers verplicht om binnen 24 uur aan de secretaris van het gerecht (aanvankelijk tevens secretaris van de momboirkamer) aan te brengen de namen der overledenen met vermelding van het aantal nagelaten kinderen en opgave der naaste magen. Deze opgaven werden — tot 1678 als regel éénmaal per week — in het aanbrengregister ingeschreven; de sterfdag kan derhalve 14 dagen eerder liggen dan de datum waarop de naam van de overledene is „aangebracht". Vanaf augustus 1678 wordt in een tweede kolom tevens de „dach van overlijden" genoteerd.

6) R.A. Utrecht; archief Staten van Utrecht: *Hubert Wernartsx. van Velthuysen* 6 september 1620 tot pander van Eemland gecommitteerd. Hij verzoekt de Staten, aangezien hij „nu ende dan met swackheyt gevisiteert werdt niet soowel tot gerieff van 't comptoir als partheyen can bedienen, te minder vermits 't quartier van Eemlandt sich verre op de frontieren tendeert daer men, sonderlinge des winters, niet soo wel en con comen", derhalve goed te vinden om zijn zoon *Wernard*, „een joaghman, die tot noch toe aen de schoole is gehouden, omme daernae in de practijcq geëxerceert te mogen worden te committeeren ende authoriseeren, omme met ende nevens hem, off in sijn suppl. affwesen, te mogen invorderen U.Ed.Mo. pachters ende andere penningen" (toegestaan mei 1628) ; in 1642 wordt hem „vermits zijn oude dage, accidenten ende swackheden" hetzelfde toegestaan ten aanzien van zijn zoon *Dirk*. Laatstgenoemde, die hem na zijn dood september 1645 als pander opvolgt, doet vier jaar later vrijwillig afstand waardoor „'t selve was comen te vaceren" en *Dirk's* broeder, Cornelis van *Velthuysen*, „ons vertrouwende op sijn getrouwicheyt, vromicheyt ende neersticheyt", april 1649 in zijn plaats tot pander van Eemland wordt aangesteld.

de Oudegrafte ontrent de Besembrugge" (hem opgedragen april 1664), verklaart 24 dec. 1668 voor nots. van Doorn „te consenteren ende te vrede te zijn dat zijn soon *Hubertus,* apothecaris alhier, sich in huwelijck ofte echte begeve met d'eerbare Johanna van Grim*bergen,* jonge dochter, residerende in 's-Gravenhage" (machtigt in verband hiermede Johannes *van Blanckendael,* „medicus doctor in 's-Gravenhage"), machtigt 23 jan. 1671 voor dezelfde notaris „Sr. *Abraham van Thiell,* woonende tot Gorcum, sijnen swager, omme uyt comparants name op te rechten ende te onderteykenen contract van huwelijksche voorwaerden tusschen heer Mr. *Symon van Velthuysen,* der beyde rechten Doctor, des comparants soon en d'eerbare *Zara van der Gissen,* jonge dochter, wonende tot Gorcum (ter presentie van de heeren Mrs. *Dirck van Velthuysen* ende *Johan Strick,* beyde advocaten hoff's"), compareert 24 febr. 1673 voor nots. van Doorn als „ontfanger Heeren Staten 's Lants van Vtrecht, man ende voocht van Jo^e. *Maria Strick,* dochter van Jo^e. *Elbrechta van Blanckendael,* laetst wede. van wijlen *Cornelis van Praet,* ende verklaerde dat jegenwoordich 't doode lichaem van s ij n gemelte huysvrou's moeder noch boven aerde was staende, welck hij van meyninge was oock desen avont noch ter aerde te doen bestellen, sonder dat hij comparant daerdoor verstonde ofte oock niet die voornemen was door sulcx sich nomine uxoris, de selve sijns huysvrous moeder nalatentheyt te willen immisceren, . . maer van derselver boedel hem te abstineren", † (register van overledenen, aangebracht bij de Momboirkamer, 16 okt.) 1676, „de hr. *Cornelis van Velthuyse* aen de Besembrug, laedt nae zijn vrouw met mondige en onmondige kinderen, begraven 16 dragers, een knecht; een uyr beluyt met het twede geluy, te laet", begr. Buurkerk: zn. van *Huybert Wernartsz. van Velthuysen (1588-1645)*, „exploicteur der Heeren Staten" en van *Gerarda Dircksdr. van Rynevelt (1578-1663)* [7].

Uit dit huwelijk:

1. ***Johannes van Velthuysen***, ged. (Geertekerk) 15 okt. 1639, vermeld als „coopman in wijnen te Saumeurs in Vranckryck" (testament van zijn broeder *Huybert* in 16'78 en 1681), compareert 22 okt. 1689 voor nots. H. van Hees: „Sr. ***Jean*** van *Velthuisen,* marchand de vin et mademoiselle ***Elisabeth Facquelis, sa*** femme, demeurant dans cette ville, le comparant se portant bien mais la comparante gisante malade au lit, néantmoins toas deux de bon sans" (lijftochten elkaar), rentmeester van „'t convent van Oostbroeck" (aanstelling van Jan van. *Velthuysen,* „gedaen op Kinsington, den- le december 1699 en was geteeckent William R."). † 24 nov. 1714, „d'heer ***Johan van Velthuyse::,*** secrets. van Aclmr. en Ambachtscamer, laet na sijn vrouw met mundige en onm. kinderen, tusschen St. Jans en Viebrugh, gesoncken 80 gld.", begr. Buurkerk; tr. vóór 1678, vermoedelijk te Saumur [8] ***Elisabeth Faquelis,*** compareert 5 jan. 1715 voor nots. N. Voack als weduwe van ***Johan van Velthuysen,*** „in syn leven rentmr. van den Convente van Oostbroek alhier binnen Utrecht" (stelt tot voogd over haar onmondige dochter ***Elisabeth*** haar zoon Mr. ***Franchois van Velthuysen),*** † ***8*** juni 1733, „Vrouwe ***Elisabeth*** *Faquelis,* wed. van d'heer *Johan* ***van Velthuysen,*** laet na 2 mund. kinderen en een O. kind, op de Nieuwegraft, gesoncken 63 gld.", begr. Buurkerk; vermoedelijk dr. van ***Franz Faquelis,*** overl. Saumur 7 jan. 1676 en van *Suzanne Amyrault* [9].

Behalve twee dochters te Saumur [8] zijn uit dit huwelijk 1687—'97 vier dochters geboren "en een zoon ***Franchois van Velthuysen, tr. Maria Magdalena van Griethuysen.***

2. *Hendricus* ***van Velthuysen,*** ged. (Jacobikerk) 25 nov. 1640 (present de vader, wonende aan de Backerbrug), † (aangebracht 21 dec.) 1640.
3. Mr. Symon van ***Velthuysen,*** ged. (Jacobikerk) 21 nov. 1641 (get. ***Blanckendael*** en ***Grietje van*** *Blanckendael*), promoveert 12 okt. 1668, advocaat en secretaris van de Momboirkamer, † (aangebracht 11 sept.) 1676, „de hr. Advt. Simon van ***Velthuysen,*** laet na sijn vrouw met onm. kinderen, aen de Besembrug, geeft 40 gld.", begr. Buurkerk: tr. (ondertr. Gorinchem 4 febr.:, in margine: „tot Arckel 22 febr.") 1671 Sara van *Giessen,* geb. 1637, † 7 juni 1732, „laet na een mundige dochter, in de Botterstraet, gesoncken 70 gld.", begr. Buurkerk, dr. van *Gysbert* ***van Giessen*** en ***Neeltje Lamberts.***

   Uit dit huwelijk: ***Martinus,*** geb. 1672; ***Gerarda,*** geb. 1674 en ***Maria*** van ***Velthuysen,*** ged. ***28*** jan. 1676 (get. *Maria* ***Strick, Hubertus van Velthuysen*** en ***Agnes van*** Giessen) .
4. *Huybert* ***van Velthuysen,*** ged. (Jacobikerk) 9 aug. 1643 (get. ***Huybert van Velthuysen en Wernaert van*** *Velthuysen*), apotheker, wiens voorgenomen huwelijk (onder&-. 's-Gravenhage 24 febr. 1669) met Johanna, de dochter van de juwelier Gilles Grimbergen, werd gestuit door Nicolaes de Jongh, „substituytcommissaris van monsteringh van 's Lants Oorlochschepen en 's Lants Magasijn" te Hellevoetsluis aan wie de bruid reeds „in de jaere 1666" trouwbelofte had gedaan [10]; ongehuwd gebleven bedenkt hij in vele testamenten zijn familieleden en legateert in dec. 1681 „de Diacony van de Gereformeerde Waalsche gemeente ende Weeshuys alhier de Medicamenten, gelevert aen deselve in het jaer daerin hij deser werelt zal comen te overleyden", † 22 nov. 1691, „Mons. ***Huybert*** van ***Velthuysen,*** laet na mundige en onmundige erfgenamen, op de Soutmart", begr. Buurkerk.
5. ***Hendricus van Velthuysen,*** ged. (Jacobikerk) 16 nov. 1645 (get. ***Lambertus*** en Anna van ***Velthuysen),*** † (Register van overledenen, aangebracht 9 okt.) 1665 „*Hendrick* ***Cornelissen van Velthuysen,*** jonckman in de Snippevlucht, nal. vader en moeder, 16 dragers, geluy Dom 1 uyr", begr. Buurkerk.
6. *Gerarda* van ***Velthuysen,*** ged. (Buurkerk) 22 nov. 1646 (get. ***Gerrichjen*** en ***Aeltje van Velthuysen),*** † na 1709, tr. vóór sept. 1679 Nicolaas ***Boudy*** (*Baudi*), koopman te Rotterdam, in april 1709 met zijn vrouw bij een transport vermeld.

   Uit dit huwelijk van 1679 tot '89 te Rotterdam zeven kinderen gedoopt.
7. *Coenradus* ***van Velthuysen,*** ged. (Domkerk) 9 maart 1648 (get. *Lambertus* van ***Velthuysen*** en ***Aeltje van Sypesteyn),*** compareert 9 juni 1688 voor nots. H. van Hees als „coopman in wijnen" (met Sara van. der ***Ghiesse,*** weduwe van Simon van ***Velthuysen;*** erfgen. van *Margareta* van ***der Ghiesse),*** † 23 sept. 1712 "d'heer en Mr. *Coenraedt*

7) Fragment genealogie ***Van*** *Velthuysen,* De Nederlandsche Leeuw, jaargang 1970, kol. 187.

8) Saumur (Fr.), Archives Départementales de l'Etat Civil protestant: hun dochter *Susanne* is aldaar ged. 3 juli 1678 (marraine: Suxanne *Amyrault*); hun dochter ***Elisabeth,*** geb. 24 juni, aldaar ged. 29 juni 1681.

9) Mededeling d.d. iuni 1966 van de Direction des Services d'Archives, département de Maine-et-Loire te Angers. Uit voornoemd huwelijk zijn tussen 1654—'64 te Saumur zeven kinderen gedoopt, echter geen ***Elisabeth*** (hiaten in doopregister).

10) G.A. 's-Gravenhage, Rechterl. archief no. 140, d.d. 7 maart 1669: id. aldaar nots. C. van Zijp, 15 okt. 1669 en nots. C. du Val, 15 mei 1671 (ontbinding „hunner huywelixe voorwaerden onder hun lieder hant opgeregt 24 oct. 1668"). Blijkens een brief, gedateerd 12/2 oct. 1669 van *Huybert van Velthuysen* aan zijn voormalige schoonvader in spe, heeft de Haagse goudsmid Verhapen in Utrecht rond verteld dat Johanna de dochter van zijn leermeester Grimbergen, „alle naght de vensteren uytgesprongen was om bij Nicolaes de Jong te comen als hij in de Haeghe was, dat sij oock aen sijn neef verlooft was geweest, die sij mede toe liet kijcken, sonder haer beloften te presenteeren".

*van **Velthuysen,*** laet na sijn vrouw met een onmundigh dochterskint aen de Besembrugh, een uyr beluyd en gesn. 75 gld.“, begr. Buurkerk, tr. (St. Antonie Gasthuis) 28 mei 1678 te Utrecht en eveneens 5 juni 1678 te Gorinchem ***Agnes wan Giesen,*** ged. Gorinchem 11 nov. 1640, † (aanbrengregister Momboirkamer) „tot Amsterdam overleeden” 13 febr. 1736 „juffrouw ***Agnes van de Giessen,*** wede. van d'Hr. Coenraed *van **Velthuysen,*** laet nae een mundig kindskind aldaer, vandaer alhier gevoert en in stilte bijgeset en heeft te Amsterdam den uytvaert gehad”, begr. Buurkerk, dr. van ***Meerten van Giesen*** en ***Elisabeth de Bruyn.***

Hun dochter ***Maria van Velthuysen,*** ged. (Domkerk) 27 dec. 1678, laat met toestemming van het gerecht [11]) haar voorgenomen huwelijk met ***Elbert Franse*** 1 febr. 1705 aantekenen, met haar moeder als getuige (Geref. kerk: akte verleend om te Amsterdam te trouwen; aldaar consent naar Buiksloot).

8. ***Anna van Velthuysen,*** ged. (Buurkerk) 12 aug. 1649 (get. Cornelis wan ***Praet*** en ***Geertruyt van Blankendael***), † ***7*** jan. ***1702*** „huisvr. van den Exploicteur ***Gerrit van Tiel,*** laet na haer man met onm. kinderen in de Corte Nieuwstraet, gesn. mits gevende voor de armen 30 gld.“, begr. Buurkerk, tr. (Domkerk) 18 febr. 1674 Gerard van ***Thiel,*** ged. Gorinchem 23 aug. 1652, zilversmid aldaar, burger van Utrecht 1683/'84 en dan wonende Choorstraat, † 1 april 1725 „d'exploicteur van de Leckendyck bovendams Gerard *van Thiell,* laet na mundige k. en onmundige kintskind, in de Carte Nieuwstraet, gesonken 70 gld.“, begr. Buurkerk, zn. van ***Abraham van Thiel*** en ***Anna Huybertsdr. van Velthuysen.***

Uit dit huwelijk geboren te Gorinchem 1675 tot '82: ***Anna, Abraham*** en ***Wernardus van Thiel*** en te Utrecht 1684 tot '93: Joannes, ***Lambertus, Rogier Adriaan, Hubertus, Anna en Dirck van Thiel.***

9. Cornelis van ***Velthuysen, ged.*** (Buurkerk) 1 aug. 1651 (get. Mr. ***Joan van Strick*** en ***Jacomina van Praat),*** † ***(aan***gebracht 29 sept. of 20 okt.) 1656 „kint van Cornelis van ***Velthuysen*** aen de Backersbrugh”, begr. Buurkerk.

10. ***Rutger van Velthuysen,*** ged. (Buurkerk) 12 dec. 1654 (get. Prof. ***Joannes de Bruyn*** en ***Aeltjen Sypesteyn),*** † een der onder 9 vermelde data.

11. ***Jacquemina van Velthuysen,*** ged. (Jacobikerk) 5 sept. 1655 (get. Cornelis van ***Praet,*** Mr. ***Johan Strick en Aaltje van Velthuysen),*** † ***5*** april 1728 „Juffr. Jacomina van ***Velthuysen,*** wed. van Sr. ***Willem van Vloten,*** laet na mund. kinderen, aen d'Oudegr. bij d'Backersbrugh, gesn. 63 gld.“, begr. Buurkerk, tr. (met toestemming van het gerecht [12])) (Domkerk) 26 okt. 1681 ***Wilhelmus van Vloten,*** ged. (Remonstr. kerk) 21 maart 1652, chirurgijn, aangesteld tot chirurgijn van het Catharinegasthuis febr. 1688, † 11 mei 1725 „***Willem van Vloten,*** Mr. chirurgijn, laet na sijn vrouw met mundige en onm. kinderen aen de Backersbrugh, gesn. 63 gld.“, begr. Buurkerk, zn. van ***Jan van Vloten*** en ***Annichje de Bley.***

[11]) Catalogus Archief der Stad, dl. 11, no. 3028 en 3035 (processtukken voor schepenen). Blijkens een rekest van april 1704 wordt *Coenraad van **Velthuysen verweten*** dat hij „sijn consent niet heeft believen te verleenen onaangesien alle bedenckelijke vrindelijcke instantien sijn aangewent”. Hij verweert zich met de verklaring dat ***Maria*** zich „clandestine ende op sinistere wijse” buitenshuis had begeven en door ***Elbert Franse*** „verder van hier (was) vervoerd”; eerst moet zijn dochter van de hem onbekende verblijfplaats naar huis terug keren. Dit argument bleek niet voldoende, althans het gerecht verleent de gevraagde toestemming om te mogen trouwen. In november 1707 roept ***Elbert Franse*** (die dan drie kinderen heeft bij ***Maria*** „enige dochter van Coenradus *van **Velthuysen”)*** wederom de hulp in van het gerecht, thans om een huwelijksgift te laten vaststellen aangezien schoonvader „tot nogh toe niet gelieft tot sustentatie van het huwelijk ietwes uyt te rijcken”; het resultaat wordt een jaarlijkse uitkering van 400 gld. „zedert des requirants trouwdagh af”.

Uit dit huwelijk [13]) remonstrants gedoopt 1682—'98 o.a.: ***Anna van Vloten*** tr. Cornelis van ***Gytenbeek; Johannes*** tr. ***Maria** Navage; **Wernard*** van ***Vloten*** tr. 1e ***Geertruid van** Vleuten,* tr. 2e Cornelia van ***Beest; Huibert van Vloten*** tr. ***Metje van der Schilde.***

O u d e r s :

2. Mr. ***Johan Strick,*** „geboren 1587, procureur voor den Ed. hove van Utregt” (Album van der Hagen); 10 okt. 1612 „in de camere van den Raede als procureur eedt gedaen” (Hof Provinciaal van Utrecht), maakt voor nots. L. van Leeuwen 28 mei 1613 met zijn vrouw een mutueel testament, wonende aan „het Oudkerkhof”, deponeert 22 okt. 1621 bij dezelfde notaris een besloten testament, wonende „omtrent St. Maertensdam” (dit huis gekocht — transport 13 mei 1614 — van Anthonis de Bruyn, procureur van het gerecht der stad, en Catharina Velthuys, echtelieden) en testeert voor dezelfde notaris 17 juli 1624 „sieckelijk te bedde leggende”, † (aanbreng Momboirkamer 24 juli) 1624 „*Jan **Strick,*** procureur 's Hooffs t'Vtrecht, luiden Dom en Buurkerk”, begr. Buurkerk, tr. (als „*Jan Strick Conraetss.,* jongesel, woonende aen de Plaetse”) 8 dec. 1611 (Geertekerk)

3. ***Elbrechfgen** Simons van **Blanckendael,*** „jongedochter, woonende in Kindtgenshaven, beyde van Vtrecht”, „geboren 29 jan. 1589, woensdag voor Vrouwe Ligtmis” (Album van der Hagen): † (aanbreng Momboirkamer 3 maart) 1673 „*Elbrechta van **Blankendaell,*** laetst wede. van ***Cornelis van Praet,*** aen de Meertensdam, laet na mundige kinderen, gesoncken in de Buerkerck, de recognitie tot arbitrage”: zij hertr. (Buurkerk) 11 jan. 1629 ***Cornelis van** Praet* „wedr. van *Jacomina **Hendricks van Berchem,*** wonende in de Winsesteech”, volgens Album van der Hagen: „pander van de Generale middelen 's lants van Utregt over de Stad en Vrijheid van dien, solliciteur van de comp. van den grave van Dhona, capitein en colonel van 't Geldersche regiment”, † (aanbreng Momboirkamer 27 dec.) 1659 „*Cornelis van Praet,* gewesen exploicteur van de Ed. Mo. Heeren Staten 's Lants van Utrecht, op de Runnebaen, naelatende sijn huysvrouw met collaterale mundige erffgenaemen, vast goet, Regulierskerk, 12 dragers”.

Behalve de hiervoor genoemde Maria Strick (1) vermelden de archivalia ***Strick wan** Linschoten* [1]) als kinderen uit dit huwelijk nog ***Johan Strick*** „advt. van Hoofs

[12]) Catalogus van het Archief der Stad, dl. 11, no. 2987. ***Willem van Vloten*** en ***Jacomina van Velthuysen*** „beyde meerderjarich” geven aan het gerecht te kennen „dat den eersten suppliant: eenigen tijt herwarts de amours hebbende gemaeckt aen de tweede suppliante, met voorweten van de moeder ende vrienden van deselve, ende daerinne sooverre geavanceert, dat der beyder supplianten genegentheyt daer heenen is streckende, omme sich te engageeren in contract off bant des houwelycx”, doch dat de weduwe van Cornelis van ***Velthuysen*** weigert om haar toestemming te geven. ***Maria Strick,*** tweemaal voor het gerecht ontboden doch niet verschenen, krijgt veertien dagen om haar weigering toe te lichten „op pene dat na laps van dien voor nu alsdan en dan alsnu de huwelijxproclamatiën sullen werden vergost”. Daarna worden 28 sept. 1681 ten overstaan van schepenen (waaronder Mr. ***Johan Strick)*** de huwelijkse voorwaarden opgemaakt tussen ***Wilhelmus van Vloten,*** jongman, toekomende bruidegom, geassisteerd met ***Johannes van Vloten,*** zijn vader, ter eenre, en ***Jacomina van Velthuysen,*** mondige dochter, geassisteerd met ***Hubertus van Velthuysen,*** haar broeder, ter andere zijde.

[13]) Wapenheraut, jaargang 1907, blz. 298 e.v.; de aldaar vermelde ***Maria van Vloten*** werd 13 juni 1688 gedoopt.

van Utrecht, sterf 16'73" en Coenraad ***Strick*** „jonggestorven".

Eerstgenoemde is dan overleden vóór 2 april 1673 blijkens een rekest van die datum „gepresenteert bij *Cornelis* van *Velthuysen als* man ende voocht van *Maria Strick*, sijn huysvrouw, in qualiteit als erffgenaem onder beneficie van inventaris van za. *Elbrechta van Blanckendael,* laest weduwe van Cornelis van *Praet,* mitsgaders van Mr. *Johan Strick,* in sijn leven advocaet, ***s ij n s V e l t hu y sens*** huysvrouwen overleden moeder en broeder respective" (boedelinventarisatie „ten sterffhuyse van de voornoemde overledenen staende alhier binnen Vtrecht aen de Nieuwe Gracht jegens over 't Paushuysinge"; Catalogus van het Archief der Stad Utrecht, dl. II, no. '3146).

Op de tweede zoon zal betrekking hebben de aanbreng op 21 sept. 1635 van het overlijden van „*Coenraed Strick,* jongman, arme buyten Catarinen, zoon van za. *Johan Strick,* in zijn leven procur. voor de Hove Provinciaal van Utrecht, nalatende de egte moeder met derselve mundige en onm. kinderen, Buurkerk, 8 gld. luiden Dom en Buurkerk".

Grootouders:

4. *Coenraad Strick,* „geb. 1554, heere van Plettenberg (nu 't Huys te Jutphaas), canonik en thesorier ten Dom en cameraar der stadt Utrecht mitsgaders drossaart van de hoge en vrije heerlijkheyt Heedel" (archivalia Strick van Linschoten); compareert 23 nov. 1576 voor nots. Jacob van Herwaerden als „*Coenraerdt Strick,* oudt omtrent XXII jaren, gesont sijns lichaems, wonende bij graeff Fredrick van Berch (... heeft gegeven ende gemaect ... donationa i nter vivos *Jan Strick, sijne broeder,* die somme van hondert vijff ende twyntich Carolus guldens hooftsoms ... hem comparant competerende van sijnen vader *Jan Strick,* ter cause van vuytcoop van sijn moeders besterff"), koopt zich 10 juni 1579 een canonicale prebende (resolutiën van het kapittel ten Dom), verzoekt dec. 1582 benoeming tot thesaurier van de Dom [14]) en attesteert 5 dec. 1580 als „*Coenraet Strick,* canonick ten Dom 't Uytrecht, out omtrent XXVI jaeren" (transportregister).
Johan Strick „secretaris der Staten 's Lants van Vtrecht" transporteert 10 okt. 1584 aan *Coenraet Strick* „canonick ende thesaurier der kercke ten Dom t'Utrecht, sijnen broeder" een rentebrief van 1200 Carolus gld.; cameraar 1586 en '87, compareert 1 nov. 1586 als „*Coenraert Strick,* drost tot Hedel ende cameraer der stadt Wtrecht" met zijn huisvrouw *Maria van Botteyken* als „gemachticht van *Yda Roeloffsdochter,* haerluyder moeder" (nots. Jacob van Herwaerden, machtiging op Johan Claess. Rich de Leerdam) en vestigt 5 sept. 1595 met Maria, enige nagelaten dochter en erfgenaam van za. *Johan Botteycking* en *Ida Roeloffsdr.,* ten behoeve van Lubbert Thomass. van de Well, een plecht op het huis genaamd den Keyser, staande ter westzijde „onder de Laeckensnijders" (transportregister; belending „Ellert Corneliss. van Leyenberch mitsgaders Lambert Weernaertss. van Velthuysen mit haere respective huysinge Groot ende Cleyn Scharlaecken"), machtigt als „borger ende coopman binnen Utrecht" voor nots. Jacob van Herwaerden 19 sept. 1597 Hendrick Beerntss., wonende in Civilien, betaling te vorderen van Sr. Nicolas Noncaro, koopman „wonende tot St. Lucas (Sanlucar) in Hispaengien, van seven ende een halve booten van de besten Spaense wijn ..., die den selven Nicolaes Noncaro gehouden was hem *Coenraert Strick* in Zeelandt te leveren binnen acht maenden nue all verstrecken", † (overluiding Dom 24 nov.) 1601 „*Coenrart Strick,* ambachtsheer van Heeswyck ende eertijts Domheer t'Utrecht ende drossart tot Hedel", begr. Buurkerk, „ontfanck van het wit ende swart laecken in de voors. kercke op de doode lijcke gecoemen ... ten selven dage (29 nov.) noch ontfangen over 't lijck van *Coenraet Strick* voor d'een helfte ... VII elle, 111 11 ½"; tr. vóór 24 mei 1585 [15])

5. *Maria van Botteycken,* blijkens een aantekening van haar plaats- en tijdgenoot Buchell „eenige dochter van *Jan van Botteycken,* doch halff mal" en getrouwd door „*Coenradt Strick* overmits haer groot goet" [3]); compareert 3 aug. 1585 voor nots. Splinter van Hamersfelt als „Jonckvr. *Maria van Botteycken,* huysfr. van *Coenraet Strick,* verclarende gemaeckt te hebben hair testament als 't zelve in dese twe bladeren geschrifts beschreven staet", biedt hem 1 juli 1586 een nieuw besloten testament aan, groot „twe ende een halve bladeren geschrifts" [16]), machtigt als weduwe van *Coenraad Strick* de executeurs „van den testamente van za. *Coenraet Strick* (ende als bij beneficie van inventaris den boedel van voors. *Strick* geaenveert hebbende"), tot het transport 16 febr. 1603 aan Gysbert van Leeuwen „als vennot geweest zijnde met Lambert Wernerts van Velthuysen ende bij belyeven van de selven Lambert Weernertsz., die huysinge ende hofstede, kelder, bodem ende boort, genaemt ten Nieuwenhuyse, daer de Keyser tegenwoordich wthangt, gelegen onder de Laeckensnyders omtrent der Stadtplaetse", † (overluiding Dom „peste. Item XI septembris) 1603 in obitu et funere *Maria Jansdochter de Botteycken,* vidue *Conradi Strick";* rekening Buurkerk 1602/'03: „ontfanck voor't wit en zwart laecken dat gelegen heeft over 't lijck van de wede. van *Coenrardt Strick* VI gulden".

Voor de onmondige kinderen compareert 17 december 1609 voor nots. G. van Woerden te Rotterdam „*Lambrecht Strick,* naeste bloetvoocht over de kinderen van za. *Coenraet Strick"* (betreft de voorwaarden waarop hij met *Johan Strick* indertijd land had verkocht aan capiteyn Palinck van Heerde). Het Album van der Hagen noemt, behalve de eerder vermelde *Johan Strick* (2), als kinderen uit dit huwelijk van Coenraad *Strick* met ***Maria van Botteycken*** nog „*Jan Strick, geb. 1586, Frederik,* geb. 1589, *Cornelia,* geb. 1590 tr. ***Thomas Haring*** Jacobsz., conchergie, ***Frans Strick,*** geb. 1593, tr. N.N., en ***Ida Strick,*** geb. 1595, tr. ***Jan Jacobsx. Haring,*** canonik van Oud Munster, geen kinderen".

Te Amsterdam werd 2 juli 1616 de ondertrouw ingeschreven van „***Thomas Jacobsz. Haering*** en *Cornelia Stricken,* van Utrecht ende aldaer woonachtig", voorts 16 nov. 1628 „***Jan Jacobs Harinck, van*** Amsterdam, out 32 jaer, geass. met sijn broeder ***Thomas Jacobus,*** wonende in de Vogelsteegh, en Yda *Stricke, van* Utrecht, out

14) Dit verzoek werd hem geweigerd doch hij zou tot 1585 wel de vruchten hiervan hebben genoten; zie K. Heeringa, Inventaris van het archief kapittel ten Dom, nos. 2494 en 2500.

15) Op deze datum hebben de echtelieden elkaar voor nots. Jan Claesz. van Leerdam (protocol verloren gegaan) „in allen onser beyder goederen gelijftocht"; zie volgende noot.

16) De inhoud van deze testamenten is uit het protocol van nots. Splinter van Hamersfelt niet gebleken; bij de onder noot 1) reeds genoemde archivalia werd het 1 juli 1586 aangeboden testament aangetroffen en de inhoud daarvan wordt samengevat in bijlage IV.

28 jaeren, geen ouders hebbende, geass. met *Cornelia Stricken,* haer suster, won. als vooren" terwijl *Francois Strick* ,,goutsmit van Vuytrecht, oud 22 jaren, wonende in de Nieuwegasthuysstraet, geen ouders hebbende" te Amsterdam 25 april 1615 aantekent met ***Anna du Pire*** ,,oud 21 jaren, won. in de Warmoesstraet, geass. met ***Anne Gommers,*** haer moeder" [17]). *Francois* ***Strick,*** ,,residerende tot Amstelredamme", compareert 13 en 19 sept. 1615 voor nots. Nicolaas Verduyn als ,,medefideicommissaris erffgename van za. *Yda* van ***Botteycen,*** sijnen grootmoeder, met sijne andere broeders en Susteren tsamen kinderen van za. Coenraet ***Strick".*** Hij sterft kort daarna blijkens de ondertrouwinschrijving te Amsterdam, 26 okt. 1617 van *Arnout de Cordes* en Anna *du Pire,* ,,wed. *Francois* ***Strick,*** verclaerende 2 jaer weduwe geweest te sijn, wonende in de Warmoesstraet".

Johan ***Strick (2)*** stelt juli 1624 bij kinderloos overlijden tot erfgenamen zijn ongehuwde zuster ***Ida Strick,*** de kinderen van zijn zuster Cornelia ***Strick*** en *Coenrardt,* zoon van za. *Franchois* ***Strick,*** zijn overleden broeder.

6. *Simon van Blanckendaal,* ,,geboren *24* juli *1562"* (Album van der Hagen); schepen 1605/'06 en 1606/'07, door de Staten gecommitteerd tot het beheeer van de proosdij-goederen [18]) en nov. 1615 vermeld als ,,rentmeester van de gebenificeerde goederen" (transportregister), voorts vanaf 1591 secretaris ,,van den Leckendijck", in welke functie hij overigens — na een ,,dienstverband" van 23 jaren — eerst in 1614 werd bevestigd. De oorzaak van deze vertraging blijkt uit de toelichting waarin de Staten van Utrecht verklaren dat ,,op 't onderhouden ende geregeltheyt van den Leckendyck in den Lande van Vtrecht tusschen Amerongen ende den Yseldam, onder anderen gestatueert is, dat bij Dijckgrave ende heemraden aldaer weesen sall een secretaris, die gehouden sall sijn registre te houden van alle schieringen, bestedinge, acten ende sententien, die dijckgrave ende heemraiden voors. volgende de voorgeschreven ordonnantie maeckende ende tusschen parthijen wijsen sullen", en voorts dat ,,binnen eenige jaeren herwaerts seeckere persoenen ende bedieninge van den voorschreven secretarisampte gevoert ofte gestelt sijn geweest sonder interventie van onse aucthoriteyt ofte consente, streckende 't selve tot vercortinge van de hoocheyt van den Lande." Dijkgraaf en heemraden laten ten aanzien van dit ,,secretarisschap" dan de Staten weten ,,dat 't voorschreven abus onnoselijck ende door onwetentheyt gepleech sij" en recommanderen vervolgens ,,den persoon van *Sytnon Claess. van Blanckendaell,* als 't voorschr even officie nu all XXIII jaeren wel ende getrouwelijck bedient hebbende", waarop 17 nov. 1614 de Staten besluiten om ,,geduyrende soe lange ons believen sall in den voorschreven state van secretarisschap te quijten die voors. *Symon Claess. van Blanckendael"* [19]).

Symon Claess. van Blanckendael ,,voor hem zelven ende als man ende voocht van *Anna Gerrit Claess. van Overmeersdr.,* zijne huysfrou" compareert 18 nov. 1589 (transport van een huis aan de Oudegracht tussen de Smee- en Reguliersbrug) , legateert 19 dec. 1609 met zijn vrouw aan zoon *Claas Symonsz. van Blanckendael 60* gld. ,,vermits sijn gebreck 't welck hij aen zijn hooft ende aensicht is hebbende" (nots. J. A. Wtenwaell, ten huize van de comparanten in de Telingstraat), † (overluiding Dom 31 aug.) 1618 ,,in obitu et funere *Simonis Nicolai de Blanckendael",* begr. Geertekerk, tr. vóór nov. 1589 (volgens Album van der Hagen Ao. 1588)

7. *Anna van Overmeer,* ,,sij sterf 1610 january 7" (id.); de rekening van de Buurkerk vermeldt: ,,den XIIII january 1610 ontf. een derde deel van wit ende swart laecken, dat gelegen heeft over 't lijck van *Anna Gerrit Claesz. van Overmeerdochfer,* huysfrou van *Simon Claesz. van Blanckendael.* St. Geert begraven, V ellen", terwijl in de rekening Geertekerk Ao. 1610 onder ,,extra ordinaris ontfanck" verantwoord is: ,,Ende van *Symon Claess. van Blanckendael* (ter cause van 't coopen van ste ende plaets op 't choor om een kelder te maecken met een inganck) ontfangen eens die somme van XX gld., de grafste toe": voorts: ,,Eerste maent january, *Symon Claess.* huysfr. twe uren geluyt ende voort openen van zijn kelder comt tsamen 1 gl. ii st.".

Het Album van der Hagen noemt uit dit huwelijk — behalve (de oudste) ***Eelbregt van Blankendaal (3)*** — nog de volgende kinderen: 2. ***Gerrit van Blankendaal*** [19]), tr. 1614 *Anna van Stooflant, 3. Petronella,* tr. *Cornelis van Royen, 4. Claasjen* ,, jonggestorven", 5. ***Nicolaas van Blankendaal*** 1598-1651 ,,sonder nasaat", 6. ***Claasjen,*** tr. 1619 ***Hendrik van Mansvelt, 7. Geertruy*** ,,ongetr. gestorven" en 8. ***Johan van Blankendaal*** ,,doctor medicine, gepromoveert te Padua, tr. te Delft *Emmerentia van der* ***Linden".***

De volgende akten hebben op dit gezin betrekking:

3 nov. 1617, ,,*Ghysbert Gerritsz.* ***van Overmeer, Jan*** *Gerritsz.* ***van Overmeer, Gerrit*** *Symonsz. van Blanckendael, Johan* ***Strick,*** procureur 's Hooffs van Utrecht als man ende voocht van *Elbrecht* ***Symon*** *Claes* ***van*** *Blanckendaalsdr.,* mitsgaders Symon *Claes van* ***Blanckendael*** als vader ende voocht van *Claes* ende *Jan,* sijne sonen, ***Peterken, Claesgen*** ende ***Geertruyt zijne*** dochteren, die hij geprocreert heeft bij ***Anna Gerrit*** *Claesz.* ***van Overmeersdr.,*** sijn overleden huysfr. za. gedachten." (Catalogus van het Archief der Stad, 2e afd., no. 4, 174; machtiging).

8 april 1621 compareren voor nots. Willem van Galen: ,,*Nicolaes* ***Symonss. van Blankendael*** voor hem zelven, ***Johan Strick,*** procureur in den voors. Hove ***als*** man ende voocht van ***Elbrechgen Symonsdr.*** van *Blanckendael, Cornelis van Royen* als man ende voocht van ***Petronella*** van *Blanckendael, Hendrick van Mansfelt* als man ende voocht van ***Claesgen van Blanckendael,*** mitsgaders ***Adriaen*** *Claess.* ***van*** *Blanckendael* ende ***Ghysbert*** *Gerritss.* ***van*** *Overmeer* als oomen en voochden over ***Jan*** ende *Geertruydt* ***van*** *Blanckendael,* tsamen kynderen ende erffgenaemen van den voorn. Symon Claess. van ***Blanckendael.*** (Machtiging).

24 april 1651: testament van ***Geertruydt Symon van*** *Blanckendaelsdr.* voor nots. Gerard **Vastert :** legateert aan Mr. ***Johan van*** *Blanckendael,* doctor medicine, haren broeder, of aan zijn zoon Symon van *Blanckendael* ***500*** gld. ,,die zij spreeckende heeft tot laste van *Adriaengen* ***van Blanckendael,*** haer moeye". ,,Als mede aen Mr. ***Johan Strick,*** advocaet in de voors. Hove, ***Maria Strick*** en *Jacomyntje van Praet, alle* drie kinderen van haer comparantes zuster *Elbrechtje* ***van*** *Blanckendael".* ,,Noch an *Claes* ende ***Annetta van Royen,*** nagelaten kinderen van haar zuster ***Petronella van*** *Blanckendael* . . . mitsgaders aen ***Johan van Mansfelt,*** nagelaten zoon van haer zuster *Claesge* van *Blanckendael,* mede ***50*** gulden." Stelt tot erfgenaam ,,haere zuster ***Elbrechtje van*** *Blanckendael,* huysvrou van *Cornelis* van ***Praet".***

17) J. G. Kam, Waar was dat huis in de Warmoesstraat; het huis ,,de Gulden Arent" wordt 18 maart 1600 getransporteerd aan *Jan du Pire* en ***Anna Gommers*** zijn huisvrouw.

18) K. Heeringa, Inventaris kapittel ten Dom, no. 2280.

19) Archief Staten van Utrecht, no. 349, dl. '8, fol. 27. Direct na dit besluit volgt in het register een commissie, gedateerd 22 nov. 1614 (fol. 28 verso), waarbij ,,*Gerrit Symonss.* ***van Blanckendael,*** daerbij neffens ende nae dode van sijnen vader gecommitteert wordt tot bedleninge van het secretarisampt van den Leckendijck".

Overgrootouders:

8. ***Johan Strick,*** ,,geb. 10 aug. 1526, ontvanger der Rijntollen te Utrecht in 1555, raad aldaar 1577" (Nederland's Adelsboek, jaargang 1952) ; in de thesauriersrekeningen van 1552/'53 als ,,*Jan* ***Strick*** *Jansz.*" ingeschreven onder „ontfanck van nijen burgers" en in het register van transporten 21 juli 1563 vermeld, wanneer Jan Jansz. van den Bosch op een huis een plecht vestigt ten behoeve van ***Jan Strick,*** terwijl hij 13 okt. 1575 als ***Jan Strick*** *Jansz.* verklaart o.a. 13 balen papier, 2 amen azijn, vaatjes zwartsel en wijnsteen, afkomstig uit ,,Coelen" per schip naar Amsterdam te hebben verladen (Catalogus van het Archief der Stad Utrecht, le afd., no. 22).
Blijkens het register van transporten woont hij ,,op 't Oude Kerckhoff", alwaar Peter Verduyn, oud omtrent 16 jaren, op 23 okt. 1577 testeert ,,ten huyse van ***Jan Strick,*** wonende in den Hulck", attesteert 5 dec. 1580 als ***„Johan Strick,*** weerdt in den Hulck, oudt ontrent LIII jaeren" (met o.a. ***Coenraad Strick*** ,,canonick ten Dom"; betreft een vechtpartij in zijn herberg) en verklaart 10 nov. 1582 als ***„Johan Striclc*** den ouden, wijnweert in den Hulck alhier, oudt ontrent LVII jaeren", dat wijlen Peter Verduyn een geldsom had gelegateerd aan ,,hem getuych ende ***Johan Strick*** den jonghen, zijnen zoon".
Johan Strick ,,den ouden, weert in den Hulck t'Uytrecht ende ***Sandryna,*** zijne huysvr." vestigen 2 januari 1583 ten behoeve van Daniel van Wyngaerden een plecht op de van hem gekochte ,,halve huysinghe geheten den Hulck, staende alhier op 't Oude Kerckhoff" (terwijl zijn vrouw een deel der koopsom fourneert [20])), en verkopen hun huis ,,de Coevoet" (transport 19 febr. 1583), † (overluiding ten Dom, rekening 1 maart 1583/'84) ,,obitu *Johannis* ***Strick*** bis pulsata fuit Maria quia pater confratris ***Strick,*** facit 1111 flor.", (Nederl. Adelsboek: † Utrecht 17 februari 1584); tr. 2e ***Sandrina*** *Lambert* ***Gerritsdochter van Crayestein,*** ook wel geheten *Gardyn* [21]), als ,,*Sandrina*", huisvrouw van ***Jan Strick,*** vermeld in een akte van 5 april 1578, ,,*Sandrina Lambert* ***Gerritsdochter"*** genoemd wanneer 19 juli 1578 haar man ,,den openen stadtbrief van Vtrecht tot prouffijt van den comparant gepasseert bij Jan Jans van den Bosch in date den 21en juli 1563" overdraagt aan de Heiligegeestmeesters en bewaarders van de Armepot in St. Nicolaaskerk, en 27 sept. 1580 ,,*Sandryn* ***Lambertsdochter*** zijn wijf" bij vestiging van een plecht op hun huis aan de oostzijde van de Oudegracht tussen de Smee- en Reguliersbrug.
,,*Sandrina* ***Lambertsdochter,*** wedue van wijlen ***Jan Strick"*** stelt 3 sept. 1584 als onderpand ,,die rechte helfte van der huysingen ende hoffstede den Hulck", compareert in 1597 als ***„Sandryna van Crayesteyn"*** en testeert in 1632 als ,,*Sandryna* ***van Gardyn",*** † (register van overledenen, aangebracht bij de Momboirkamer 23 april) 1633 [22]),,*Sandrina* ***van Gardyn,*** wede. van za. *Jan Adriaensz.,* in zijn leven schepen der stede Schoonhoven, in de Minnebroederstraet, nalatende mundige ende onmundige collaterale erfgenamen, waarvan ***Jan*** *Roelofsz.* ***van Cuylenborch,*** assajeur van de munt, een is", begr. Buurkerk.
Zij tr. le ***Jan van*** *Zyll;* dit blijkt uit een akte voor nots. J. G. van Herwaerden, waarbij ,,*Huybert* ***van*** *Zyll,* wonende binnen Wyck, ende ***Ghysbert van*** *Zyll* tott Amerongen wonende, metsgaders ***Jan Strick,*** borger t'Uytrecht als man ende voocht van ***Sandryna,*** sijn huysvrou", 4 maart 1581 compareren als ,,mombaers ende bloetvoochden van ***Jannichgen,*** za. ***Jan van*** *Zyl*'s onmundige dochter, geprocreert bij ***Sandryna, j e g e*** n w o o r d i g e h u y s f r o u v a n ***J a n S t r i c k".***
Zij tr. 3e ***Hendrik van Wessem,*** wegens godsdienstroebelen in 1569 uit Roermond verbannen [23]), en met haar april 1588 vermeld als ,,weert en weertinne" bij de verkoop van „die huysinge ende herberge, genaempt den Hulck" aan Gerrit Croes [20]). Zij compareert 19 febr. (= 1 maart ,,stilo novo") 1589 als ,,*Sandrina Lambertsdochter,* huysfr. van *Hendrick* ***van Wissem,*** woenende tot Schoonhoven, voer haer selven ende mede als speciael gemachtigde van den selven *Hendrick* ***van Wissum,*** blijckende bij procuratie voor burgemeesteren, schepenen ende raeden der stede Schoonhoven opten 27e february 1589 stilo novo" (transporteert haer drie vierde parten in ,,den Hulck" aan Gerrit Croes) en compareert maart 1592 eveneens nog als ,,huysfrou van *Hendrick* ***van Wissem".*** Hij † vóór ***2*** maart 1597; op deze datum geeft ,,*Sandryna* ***Lambertsdochter van Crayesteyn, we***duwe van za. *Hendrick* ***van Wessem"*** voor nots. J. van Herwaerden procuratie aan ***Johan Strick,*** ,,borger t'Uytrecht".
Zij tr. 4e (vermoedelijk te Schoonhoven) ***Jan Adriaensz.,*** schepen te Schoonhoven, † voor 25 febr. 1632, blijkens het op die datum, voor nots. N. Verduyn verleden testament van ***„Sandryna van Gardyn,*** lest wed. van za. ***Jan Adriaensz.,*** in syn leven gewesene schepen der stadt Schoonhoven, sieckelijck te bedde leggende" waarbij zij verklaart ,,bij puyre gifte onder den levenden geschoncken ende gegeven te hebben ... aen ***Johan Strick,*** haren neve, den silvere pennin(g) van Pieter Pietersz. Heyn, metsgaders die schilderijen bij *Lambert* ***Strick,*** zijn za. vader, gecontrefaict ofte geschildert, hem ***Johan Strick*** bekendt .. Item aan ***Anna Strick,*** hare nichte, suster van ***Johan Strick*** voornoempt, vijff Carolus guldens in gelde".
Blijkens de genealogie ***Strick van*** *Linschoten* (Ned. Adelsboek, jaargang 1952) trouwt ***Johan Strick*** le 9 april 1553

9. ***Cornelia Coevoet,*** geb. Rotterdam 10 nov. 1515, † Utrecht 17 nov. 1573, dochter van ***Jan Jacobsz.*** en ***Gerarda van der*** *Burch* en weduwe van ***Coenraad*** *Jansz.* ***de Boo (d)*** *t.*
Dit echtpaar *Strick-Coevoet* wordt genoemd in een transportakte van 3 sept. 1584 waarbij ***Sandrina*** *Lambertsdr.,* weduwe van ***Jan Strick,*** een plecht vestigt op de „rechte helfte van der huysingen ende hoffsteden den Hulck" wegens een schuld van 100 gld. ,,wt crachte van

---

20) De Nederlandsche Leeuw, jaargang 1940, kol. 22; in mindering op de koopprijs wordt aan verkopers overgedragen: een rentebrief van 400 Carolus gld., gevestigd op de ,,domeynen van Suydt Hollant ende namentlyck 't Landt Belloys" (d.i. het Land van Bloys bij Schoonhoven) en een rentebrief van 250 Car. gulden ten laste van de stad Schoonhoven, welke beide rentebrieven toebehoren aan Sandrina.

21) In het dossier *Strick* van de collectie handschriften Bloys van Treslong Prins, aanwezig bij het Genootschap, wordt zij *Sandrina* van Gordyn van ***Crayestein*** genoemd.

22) Nederland% Adelsboek, jaargang 1952, vermeldt als haar sterfdatum ten onrechte 23 april 1632.

23) De Nederlandsche Leeuw, jaargang 1939, kol. 457.

zeeckere coopmansbrief, by za. *Jan Strick Janss.* ende *Cornelia Jan Jacobsdr.,* zijn huysfrou, gepasseert van date den XXIen december Ao. 1566".
Als vader van ***Cornelia Coevoet*** is in de familie-aantekeningen „Geslagte van der Burch" genoemd: „*Jan Jacobs* ***van Rotterdam,*** lakenkooper, woonende in de Coevoet, tusschen die Smee ende Reguliere brugge alhier" (zie bijlage 11). In het Buurspraak-boek Ao. 1497 „op beloken Paeschavont" is onder de „nyewe borgers" ingeschreven „*Jan Jacobss.* ***van Rotterdam".*** Indien deze inschrijving haar vader betreft is hij ook met de Maasstad verbonden gebleven: dochter ***Cornelia zou*** immers in 1515 te Rotterdam zijn geboren.
Mogelijk woonde hij in de Domstad aan de oostzijde van de Oudegracht, in een huis gelegen tussen de Smee- en Weesbrug (thans no. 290), welk pand doorloopt tot de Lange Nieuwstraat en alwaar heden op de nog aanwezige uitgangspoort een gevelsteen prijkt met de poot van een koe, gesierd met het opschrift „Inde Koevoet. 1641". Op 24 jan. 1576 werd een huis aan de westzijde van de (Lange) Nieuwstraat getransporteerd „daer den vuytganck der huysinge die Coevoet zuydwerts ende d'erffgenaemen van Jacob Verborch noortwerts naistgelegen zijn". De „huysinge, erff ende hoff genoompt de Coevoet, gelegen tusschen die Smee- ende Reguliersbrugghen aen de oostzijde der grachte, streckende vuer vuyter grachte totte Nyeustraet toe, metter huysinge daer achteraengelegen ende die poorte ende vuytganck ter Neustraet streckende" werd 19 febr. 1583 door *Johan* ***Strick*** de Oude en ***Sandryna*** zijn huisvrouw overgedragen aan Nicolaes Petersz. van de Vogelaer [35]).

Uit het eerste huwelijk van ***Johan Strick*** (met *Cornelia Coevoet*) stamt, behalve Coenraad (4), tevens de meergenoemde ***Johan Strick*** (1556—1604), tr. ***Maria van Wijk*** (Ned. Adelsboek, jaargang 1952 onder 11 vermeld).

Van de kinderen uit zijn huwelijk met *Sandrina Lamberts van Crayestein* is in 1592 vermoedelijk alleen nog in leven ***Lambert Strick.*** (Hij, of een naamgenoot tr. 10 febr. 1607 ***Maria de Goyer).***

Op 2 maart 1592 compareert ***Sandrina Lambertsdochter,*** huisvrouw van ***Hendrick van Wissum,*** en toont procuratie van haar man om voor het gerecht „te bewijsen *Lambert* ***Strick,*** haer *Sandrinaes* onmundige soen, in voldoening van sijns vaeders erffenisse 800 Carolus gulden" ... te „verseeckeren aen een plecht" van een losrente op het huis „daer den Hulck wthangt". Zij verklaart „dat alsoe sij comparante t'anderen tijden gelevert hebben staet ende inventaris des boedels van haer comparante ende ***Johan Strick*** haeren voorman, daer nae tot bewijsinge van de portie hereditair voor *Coenraert* ende ***Jan Strick*** den jongen, haers vaeders ende moeders erffenisse, elcx beweesen gecontenteert heeft 750 gulden ende dat sij comparante nyet min, nemaer van haer goederen *Lambert Strick,* haer onmundige zoen, begeert te doen . . . ende bewijst misdeesen 800 gulden".

10. ***Jan van Botteycken,*** raad 1579, volgens de aantekeningen van Arnout van Buchell [3]) ook genaamd „*Jan van* ***Boftycken*** in de Keyser" (met de toevoeging „en worde rijck in de wijnen"), wordt 5 april 1582 „oom" genoemd door Roelof ***van Lichtenoorf*** bij de overdracht van een rentebrief.
Jan van Botteycken woont onder de Lakensnyders (thans Choorstraat), hetgeen blijkt uit een transport van 14 mei 1571, waarbij Cornelis Ellertsz. van Leyenberch, goudsmid, eigenaar wordt van het aldaar gelegen huis, genaamd Cleyn Schaerlaken of dat Cleyn Kyntgen, met als belendingen Simon van Groesbeeck met Groot Schaerlaken of dat Kyntgen en „*Jan Jansz.* ***van Boffeycking"*** met Nyenhuys; febr. 1585 wordt een plecht gevestigd op „Nyeuwenhuys, nu toebehoirende die wedue ende erffgenaemen van za. ***Jan van Botteycken"*** en sept. 1595 wordt dit huis, dan genaamd „de Keyser", verkocht door ***Coenraad Strick*** en ***Maria,*** „eenige dochter" van ***Johan van Botfeycken.***
„*Johan* ende *Dirck* [24]) ***van Botteycking,*** deser stadt burgers, erfgenaemen van wilen *Johan* ***Bockfeycking,*** huerl. vader", machtigen, mede namens de andere erfgenamen van . . desselffs *Johan Botteyckings",* 12 sept. 1578: Willem van Walingen „woenende tot Boeckholt" in verband met een proces „voor Keyr. Mats. Camergericht op ende jegens enen Willem Buddinck" (Catalogus van het Archief, afd. 11, no. 174), komt in een akte voor als „*Jan* ***van Bofteyken*** anders genaempt *Jan van Boekelt"* (nots. J. G. van Herwaerden, 17 sept. 1591). terwijl de weduwe van Aert Ram hem in 1592 noemt „za. *Jan* ***Ram van Botteycken"*** (Placatenboek van Utrecht, dl. 1, blz. 369: *Jan* ***Ram van Botteycken*** heeft met zijn vrouw *Ida* ***van Botteycken,*** „die 't selve met haar hand (heeft) onderteykent" aan *Aart* ***Ram.*** procureur — die „alle die saken van den voorz. ***Botteycken*** en zijn huysvrouw plagt te dirigeeren" — toegestaan om „voor een seekere penning" een huis te mogen blijven bewonen „en dat wel haar levenlang geduurende"; *Ida van Botteycken,* bemerkende dat „middelertijt de huuren van de huysingen verresen, heeft soo het schijnd, alle middelen gesogt omme des voorsz. huysinge lijfhuur te mogen te niete doen en, sulcks doende, heeft sij laten verluyden, hoe (sij) de voorsz. huysinge verkogt soude hebben aan ***Johan*** *Strick,* broeder van ***Coenraad Strick,*** haren swager", met als gevolg een proces), † medio 1583: Rekening van de Fabriek van de Dom van de Kannunik Otto de Bloys van Treslong, aanvangende 1 maart: „Item super obitu *Joannis de Botteken* in den Keyser, bis fuit pulsata Maria, facit VIII flor.", Rekening van de Buurkerk 1582/'83: „ontfangen den 26en augusti aen laecken gecoemen op 't lijck van ***Johan Botteycken",*** tr.

11. ***Yda*** *Roelofsdochter,* testeert 15 okt. 1586 als weduwe van *Jan* ***van Botfeycken,*** wonende „aen de Nyegraft omtrent St. Pauwels over" (register van transporten: stelt tot erfgenaam haar dochter ***Maria*** en machtigt ***Coenraad Strick,*** kameraar der stad, en ***Aert Ram*** om haar zaken te regelen).
Conraet Strick en ***Maria van*** *Botteycken,* als enige erfgenamen van „haers za. vader ***Johan van*** *Botteycken* ende voorts transport ende overgifte heeft van haar moeder *Ida Roeloffsdr.* van alle haere goederen", vestigen 30 nov. 1587 ten behoeve van Valentyn van der Voort en Claesgen van Voorst, zijn huisvrouw, een plecht op hun huis aan de Oudegracht tussen de Bakker- en Beyerbrug (blijkens een plecht gevestigd 2 juli 1590 ten behoeve van Barbara Augustyn van Sompeeckensdr. weduwe van Aert Scrieck, is

24) Hij testeert als ***Dirck van Botteycken*** „raedt in der tijtt der stadt Vtrecht sieckelijcken van lichaem te bedde leggende", weduwnaar van Maria ***Gerrit Deyssdochter, 13*** aug. 1607 voor nots. J. van Herwaerden: legateert de vier kinderen van za. ***Coenraert Strick,*** verwekt aan ***Maria za. Jan van Bottekens,*** zijn testateurs broedersdochter en stelt tot erfgenamen de vier kinderen van za. Anna van ***Botteyken,*** zijn zuster, verwekt bij *Cornelis Danen;* aldus gedaen ten huyse van den testateur aent Aude Kerckhoff in de voorkueken".

het huis dan genaamd „Leeuwenberch", 23 febr. 1592 transporteren *Yda Roelofsdr.* en ***Coenraerdt Strick,*** haar „swaeger" het huis „Leeuwenberch" aan ***Johan Strick*** en 30 sept. 1614 wordt „Leeuwenberch" weer overgedragen door „Meester ***Adriaen Strick, Johan Strick, Cornelis van der Voort*** als man van ***Cornelia Johan Strickendochter, Anna Strick*** ende *Dirck Strick,* tzamen kinderen ende erfgenamen van ***Johan Strick*** ende ***Maria van Wyck***"), † (overluiding Dom) „Item XIIII Martii 1595 in obitu et funere *Ide* ***Rodolphi*** vidue ***Joannis de Botteynckinck,*** bis Salvator XXI" en (rekening Buurkerk) „ontfanck van 't openen van de graeven: ... Martius 1595, de wede. van *Jan van Botteycken* iiii st.".

12. ***Nicolaas van Blanckendaal Simonsz.,*** zeer vermoedelijk de ***„Claes Symens",*** aan wie de kerkmeesteren van St. Gertruydt Ao. 1576 een grafstede schenken bij het St. Annenaltaar naast het graf der St. Anna broederschap [25]), transporteert 16 juni 1580 als ***„Claes Symonsz. van Blanckendaell"*** met *„Elysabeth,* zyn huysfrouw" en Jan Jheroumusz. een huis aan de westzijde „in de Lynmerckt" aan Wouter Jacobsz. Vuytewaell en Evertgen Coenraetsdr., zijn huisvrouw: volgens het Album van der Hagen [4]) tr. 2e (vóór juni 1580) *„Elisabeth,* wede., kreeg bij haar 2 dogters, tr. le

13. *Elbregje van Rossem".*

Kinderen van Nicolaas van Blanckendaal (volgens dezelfde bron):

„uyt het lste bedt": Simon, geboren 24 juli 1562, Adriaan, ***Aart, Catharyn*** en ***Geertruy van*** Blanckendaal;

„uyt het twede bedt": ***Elbregtje en Cornelia van*** *Blanckendaal.*

14. ***Gerrit van Overmeer Nicolaasz.,*** compareert 27 okt. 1574 (register van transporten) als ***„Gerrit Claess. van Overmeer,*** borger ende houtcoper", raad 1581, '82 en '83, † vóór 15 febr. 1587, op welke datum compareren: Valentyn van der Voordt als man van Petronella Adriaen Spyckersdochter. zijn tegenwoordige huisvrouw, ***Ghysbert Gerritsz. van Overmeer*** ende ***Anna Gerritsdr. van Overmeer*** met handen van de voors. ***Ghysbert van Overmeer,*** haar broeder, *Jan Claesz. van Overmeer* en Willem Hendricxdr. van Werckhoven als voogden over ***Jan, Weyer*** en *Petertgen,* za. ***Gerrit Claesz. van Overmeers*** nagelaten onmondige kinderen (transport van een huis westzijde Oudegracht tussen Volder- en Geertebrug); deze mombers worden eveneens 10 mei 1587 vermeld in verband met een plecht.

Gerrit van Overmeer Nicolaast. tr. 2e ***Petertgen Weyers,*** † vóór 11 juli 1579; op deze datum bekende Splinter van Oostrum dat hij in 1557, ten behoeve van ***Wyder Willemsz.*** „hoeffsmith" een koopmansbrief had gepasseerd, welke brief ***Gerrit Claess. van Overmeer,*** als man en voogd van ***Petertgen*** zijn huisvrouw za. ged., door de dood van ***Wyer Willemsz.*** haar vader aangekomen is (in margine: kwijting der hoofdsom door ***Ghysbert, Jan*** en ***Wyer Claess. van Overmeers*** zoenen, mitsgaders ***Symon Claess (6)*** als man van ***(Anna) Gerrit Claess. van Overmeersdochter*** en voorn. ***Ghysbert*** als momber over zijn zuster *Petertgen;* gedateerd 9 april 1593).

25) Archief Broederschappen en Godshuizen, no. 341; voorts is door kerkmeesteren Ao. 1610 aan Symon ***Claes van Blanckendael (6) een*** grafstede op het koor naast het hoogaltaar geschonken (id. no. 342).

Hij tr. 3e *Petertgen* ***Adriaens,*** als zijn vrouw in 1580 vermeld: 31 aug. 1580 vestiging van een plecht ten behoeve van ***Gherridt*** *Claesz.* ***van Overmeer, Petertgen Adryaensdochter,*** zijn huisvrouw, op het huis Groot Schonenberch aan de Oudegracht tussen Geerte- en Smeebrug, daar nu de Ram uithangt (in margine: Ao. 1609, kwijting van deze plecht door ***Symon Henrixen*** en ***Petertgen Gerrit van Overmeersdr.,*** zijne huisvrouw), 2 sept. 1580 transporteren *Jan* ***Claesz. van*** *Overmeer* en *Jutgen,* zijn huisvrouw, een rentebrief aan ***Gherrit*** *Claesz.* ***van Overmeer,*** zijn broeder, en ***Petertgen Adryaensdochter,*** zijn huisvrou. Hij tr. le

15. ***Petertgen Wyer Gysbertsdochter,*** †1572/'73, rekening Buurkerk „opboeren van de laeckenen ... dat op den doden gecomen is: ***Gerrit Claesz. van Overmeers*** huysfr. IIII ½ el", nalatende acht onmondige kinderen blijkens een akte van 27 okt. 1574 waarbij ***Gerrit Claess. van*** *Overmeer* „borger en houtcoper", bekende op St. Michielsdag laatstleden Ao. 1574 „vuytgecoft t'hebben ***Willem Hendrickss. van Werchoven*** ende *Jan* ***Claess. van Overmeer,*** als oudste oemen ende geboren mombers over ***Claes, Gysbert,*** *Lambert, Jan, Wyer, Anna* (7), ***Claesgen*** ende ***Petertgen,*** des comparants onmundige kynderen, geprocreert bij ***Petertgen Wyer Gysbertss. dochter,*** syn huysfrau was za. ged., van alle goets erffenisse ende besterffenisse (yder voor de somme van 800 gld.)".

Kinderen van hem worden genoemd 18 nov. 1589: ***„Jan Gerritsz. van Overmeer*** ende ***Marichgen van*** Royen, ***zijne*** huysfr., ***Wyer Gerritsz. van Overmeer*** ende Symon ***Claesz. van Blanckendael*** voor hem zelven ende als man ende voocht van ***Anna Gerrit Claesx.*** van ***Overmeersdr.,*** zijne huysfr.", transporteren aan ***„Gysbert Gerritsz. van Overmeer*** ende ***Belichgen Adriaen Spyckersdr.,*** zijn huysfr., elcx haeren thiendendeel der alinge husinge aen de westzijde der graften tusschen die Smebrugge ende Reguliersbrugge"; voorts transporteren 7 aug. 1593: *„Gysbert Gerritsz.* van Overmeer, ***Jan. Gerritsz. van Overmeer, Wyer*** *Gerritsz. van Overmeer,* Symon *Claesz.* van ***Blanckendael*** als man ende voocht van ***Anna Gerrit Claesx. van Overmeersdr.*** mit handen van den voerscreven Gysbert *Gerritsz. van Overmeer,* haeren broeder, tsaemen erfgenaemen van ***Gerrit Claesz. van Overmeer*** ende ***Petertgen Wyer Gysbertsdr.,*** sijne eerste huysfr., haerl. vaeder ende moeder ende schoonvaeder ende schoonmoeder respe. beyde za." (overdracht van een „camer" aan de Springweg) terwijl 3 dec. 1600 wordt verklaard „dat wij- gegaen zijn ten huyse van Symon *Claesz.* van ***Blanckendaell,*** secretaris van den Leckendiick, alwaer wij bevonden ***Peterken Gerrit Claesx. van Overmeersdochter,*** siekelijck te bedde leggende"; zij maakt een testament, waarin vele kinderen en kleinkinderen worden vermeld van ***Gerrit Claesx. van Overmeer.***

Ter afsluiting van dit overzicht der mij bekende gegevens over de kwartieren van ***Maria Johan Coenraadsdr. Strick*** kan nog worden opgemerkt dat, volgens de „Geslagtboom Van Overmeer" in het Album van der Hagen de hiervoor vermelde ***Gerrit van Overmeer Nicolaasz.*** (14), een zoon zou zijn [26]) van *„Claas van Overmeer Gerritsz.,* trouwt *Oedel* (ook vermeld als ***Oeda Peter Wyersdr.):*** uyt dit huwelijck is ***Gerrit en Jan".***

Hoewel een bewijs voor de juistheid van deze relatie bij het indertijd ingestelde onderzoek niet werd gevonden, is het

26) En een kleinzoon van ***Gerrit Claasz. van*** Overmeer, aan wiens weduwe ***Cecilia Aart van Burensdr.*** — volgens de zelfde bron — „wonende te Utreght Ao. 1557 octrooy (is) gegeven" ?

genoemde echtpaar wel in de daarvoor in aanmerking komende periode aangetrof fen.

Zo compareert, blijkens het register van transporten en plechten, 1 febr. 1541: „*Claes Gerytss. van Overmeer* ende gaff voer hem ende *Oeda,* zijn wijff, daer hij op deze tijt wettelicke geboerte bij heeft, ... tot eenen ewelicken erfpacht ... die alinge huysinge gelegen in de Coestraet".

Voorts vermelden de rekeningen van de Buurkerk Ao. 1573/'74 (folio 14 verso) onder de rubriek „opbueren van de laeckenen wit ende swart, dat ons kerck dit jaer op den doden gecomen is .. *Oeda Claes Gerritsz. Vermeers* wede. ... VII ellen"; en idem „opbueren van 't openen van de graven . *Claes Gerritsz. van der Meers* wede. ... 1111 st.".

'Tenslotte volgen als bijlagen enkele aanvullingen, ontleend aan aantekeningen [27]), die een tiental jaren geleden werden gemaakt uit de Archivalia Strick van Linschoten [1]).

Bijlage 1.

In de „Genealogie van onse Ouders van Vaderszijde, te wetene van *Strick*enaars", schrijft *Johan Strick* in 1595 over het gezin van zijn vader, de hierboven onder (3) genoemde *Johan Strick* „den ouden, wijnweert in den Hulck t'Uytrecht", het volgende:

„*Johan,* onse vader, hadde ten wijve *Neeltgen Jan Jacobs van Rotterdamszdogter,* die weduwe was van *Coenraedt Janssoon* (later toegevoegd: de *Boodt),* waarbij sij hadde ses kinderen ... en hebbe bij malkanderen twee soonen verwekt bij naame *Coenraedt* ende mij *Johan* ...

Ende also Cornelia, *Jan Stricks* huysvrouwe, onse moeder, op XVII november Ao. 1573 in den Heere ontslapen is, soo is onse vader wederom daarna getrout aan *Sandrina Lambertsdogter* van *Crayesteyn,* de weduwe van *Jan van Zyll* tot Amerongen, bij de welke hij heeft gehadt 8 kinderen als *Cornelis, Lambert* en *Sophia* ter eener dragt, *Agniet, Philips, Neeltje, Lambert* en *Johanna,* de welke alle te zamen doot zijn, uytgenomen den laatste *Lambert.*

Ende is voors. *Johan onze za.* vader dese waerelt overleden den X7 februari 1584 ende onse za. moeder Ao. 1573 ... ende bijde te Reguliere t'Utrecht begraven, agterlatende tot kinderen die uyten bovenn. *Johan Strick* gekomen zijn, zo van de voor als de nabedde, *Coenraadt, Johan* ende *Lambert.*

Coenraedt, mijnen broeder, heeft geprocuert bij *Maria Jan van Botteykens* eenige dogter verschijde kinderen, waarvan dat nog in 't leven zijn *Johan, Cornelia, Francois* ende Yda.

Ik, *Johan Strick,* hebbe geprocuert by Maria *Adr. Evertsdogter van Wyk* seven kinderen, daarvan nog levende sijn *Adriaan, Johan, Cornelia, Anna* ende *Diederik".*

De door hem opgegeven stamreeks luidt, verkort weergegeven:

1. *Johan Strick,* oase oudtovergrootvader, ende *Alyd* ... hebbe geprocreert *Govert Strick* met nog meer andere kinderen.
11. *Govert Strick,* onse overgrootvader, ende *Elisabet van der Vanbooth,* sijn wijf, hebben geprocreert *Johan* onse grootvader (en 2 dochters *Sophia* en *Alyt*).
111. *Johan,* onse grootvader hadde te wijve *Hillegont van den Heuvel,* is daarna getrout aan *Sophia Gieliz van den Boers dogter,* weduwe van *Nicolaas Barchel* ... heeft bij voorn. *Sophia van den Boer* of *Broer* verwekt *Johan* onse vader (voorts *Anna* en *Elisabeth).*

Daarna volgen de reeds aangehaalde gegevens over „*Johan,* onse vader .. .", terwijl de aantekeningen eindigen met: „Ende opdat onse kynderen mogen weten, wat zij al meer voor vrinden hebben, die gedesendeert zijn van die stamme van *Strickenaars, so* is 't notoir, datter van de *Stricks sijn in* den lande van Munster ofte Westphalen, 't welcke statelicke luyden van adel sijn, in en tot Santhen in 't landt van Cleeft en voornamentlick tot 's Hertogenbossche en in de Meyerye van den Bossche, waer mijn voorolders heen gecomen zijn".

Bijlage 11.

De aantekeningen van *Johan Strick,* dec. 1595 „met mijn eygen hant geschreven" over de „geslagte ende afcompste van onse moederssijde van die van der *Burck*" (*Burch*), betreffen de familie van zijn moeder Cornelia *Coevoet* [28]), *die* een dochter was uit het tweede huwelijk van *Jan Jacobsz. van Rotterdam* met *Gerarda van der Burch*; over haar afkomst wordt o.a. medegedeeld:

[27]) Voor de goede orde: wat de spelling betreft werd de in deze bronnen aangetroffen tekst door mij niet steeds exact overgenomen.

Dese *Jan Jacob* was *die* sone van *Jacob van Rotterdam,* welke *Jacob* binnen Rotterdam hadde staen op den markt drie huyssen besijden den anderen ... hebbende bij sijne huysvrouwe, genaamt *Adriana,* veelen kinderen en onder anderen drie sonen bij name *Ansen, Jan* ende *Ghysbert.*

In 't Hoek ende Cabbeljauwspel, te weten in de jare 1428 [29]) worde de stede van Rotterdam overvallen bij de Cabbeljauwsche ... waardoor de voorn. *Jacob* ende *Adriana,* sijn wijf, als wesende een van de principaelste, zich op de vlugt begaven (waarbij hun zoon „die lange *Gys",* bij een poging hun schip vlot te krijgen en daarbij „qualijk uyt die slibbe conde geraken" gevangen is genomen en enkele dagen later werd onthoofd; het gezin gaat eerst naar Antwerpen, daarna tot Bergen op Soom, alwaar sij *(Jacob* en zijn vrouw) in 't eynde gestorven en in de Minnebroederskerke onder de predikstoel begraven sijn.

Ansen Jacobs quam metterwoon binnen der Goude ... ende howelikt aldaar, agterlatende kinder ende kintskinders.

Ende Jan binnen Utrecht, die aldaar getrout is aan *Mechtelt* van *Leuwe,* sijn le wijff ... (hij) was lakenkooper ende woonde in de Coevoet tusschen die Smee ende Regulierebrugge alhier, ende voors. *Mechtelt van Leuwe,* sijn wijf, overleden sijnde, so creeg hij door middel en behulp van eenige vrouwspersonen *Gerarda* van der *Berck* [30]) tot sijn twede wijff, ... (zij) sterft den 15 juli 1534, worde te St. Gertruyd bij haare ouders alhier 't Utrecht begraven; (dochter van *Clemens van der Burck;* hadde ten wijve *Wyndelmoet Schaffelaer* ... ende is voorn. *Clemens* gestorven Ao. 1486 de 5 february [30a]) ende *Wyndelmoet,* sijn wijff, den lesten april 1529 ende sijn St. Geertruid in haere grafsteede binnen Utrecht begraven, en kleindochter van Johan van *der Burck,* onsen outovergrootvader; hadde ten wijve *Alyt van Weede,* daarbij hij geprocreert heeft *Clemens,* haeren eenigen soon en eene dogter).

Jan Jacobs van Rotterdam is gestorven Op Martijnsdag Ao. 1524 ende leydt in St. Catharijne kerk bij *Mechtelt Harmen* van *Leuwensdogter* -begraven.

Kinderen van *Jan Jacobsa. van Rotterdam* (*Coevoet*):
tr. le *Mechtelt van Leuwe* [31]), *syn* le wijff, bij dewelke hij verweckt seven kinderen ;

1. *Adriana, was* als bagijne te Brandolyn t'Utrecht.
2. *Maria* (bij) die nonnen te Goglyne bij Bruggen.
3. *Harmen (Coevoet* zich noemende van *Leeuwen*) verlatende den toenaam van sijn vader, te weten *Coevoet* van *Rotterdam* (waaruit nageslacht is vermeld met voorts beschrijving van het wapen *Coevoet* en *Van* Leeuwen).
4. *Jacob, stierf* ongetrout sonder kinderen agter te laten.
5. *Margriet, Jan Jacobs van Rotterdam* oudste dogter, tr. *Gerrit de Swart* (waaruit *Margriet* tr. *Dirk Kemp;* „hun dochter tr. zoon van *Warnard Jacobs van Velthuysen" 32).*
6. *Alyd* en
7. *Mechteldt.*

tr. 2e *Gerarda van der Burck;* (zij) nam sonder wete ende kennissen van *Weyndelmoet* haere moeder, (want *Clemens* haer vader al overleden was) tot eenen man *Jan Jacobs* van *Rotterdam,* een weduwnaar met seven kinderen, waardoor sij haar leven niet en conde begrijpen die genaden ofte vrindschap van haar moeder boven vermeld. Die welke t' samen geprocreert hebben ses kinderen:

[28]) Vermoedelijk ontleend aan familie-aantekeningen die in haar bezit waren: hierop wijst althans een notitie in margine (bij de vermelding van- haar vader, *Jan Jacobsa. van Rotterdam*): „N.B. *Coevoet* en vervolgens de moeder van *Johan Strick, die* dese genealogie opgestelt heeft hiet *Cornelia Coevoet,* sijnde oorspronkelijk *Van Rotterdam".*

[29]) De aanslag der Kabeljauwen op Rotterdam vond plaats in 1417 en '18; mogelijk heeft de familie-overlevering betrekking op de Jonker-Fransenoorlog (1488—'89), ofwel *Jan Jacobsz. van Rotterdam was* wel zeer bejaard toen in 1515 dochter *Cornelia* werd geboren !

[30]) Door Booth (zie noot 2). dl. 111. fol. 371 *„Koevoet":* vermeld als *Gerritgen,* dochter van *Clemens Verborch.*

[30a]) Volgens De Ned. Leeuw 1959, 232: 5 sept. 1496.

[31]) als noot 30): *Jan Jacobs van Rotterdam* wordt genoemd *Jan Jacobsz. Koevoet,* tr. le *Mechtelt,* sijn voorhuysvr. (van *Oostrum,* wede. van *Herman van Leeuwen,* na wien sij oock haer soon die sij hat bij *Jan Jacobsx.* genaemt heeft *Herman van Leeuwen),* tr. *2e Gerritgen, syn* nahuysvr., dochter van *Clemens Verborch;* noemt voorts de kinderen uit beide huwelijken o.a. *Neeltje,* „woonende in de Coevoet".

[32]) *Jacob Wernaertsz.* van *Velthuysen,* geb. omstr. 1559, raad, † (aanbreng 14 jan.) 1633, tr. *Jacoba Dircksdr. de Kemp,* † (overl. Dom) 10 febr. 1621.

8. *Anna,* die huysvrouwe was van *Jan Willemse Bos,* welke ses ofte meerkinderen ende veel kintskinderen agter gelaten hebben,
9. *Cornelia Coevoet,* die eerste te man hadde *Coenraedt Jz. Boot en* daarna *Johan Strick.*
10. Hr. *Gysbert,* commandeur tot Ingen.
11. Hr. *Clemens, pastoor* tot Everdingen.
12. *Alyd,* die weduwe van *Henrich Everts van Zuylen* [33].
13. *Geertruyd,* (die) *Ellert Jans Zot van Loenens* huysvrouwe was, daarvan- dat zijn: *Hillegont* ende Gerarda, onse nichten aan Amsterdam [33].

Dit is in 't corte die discriptie van de voorkinderen en derselver descendenten van *Jan. Jacobs van Rotterdam,* van welke Gerarda *van* der *Burck,* sijn twede vrouwe, grote swarigheyts hadde ... sonder dat sij haar moeder derhalfs dorste clagtig vallen, overmits sij desen weduwer met sijne seven kinderen aangeslagen hadde buyten haer moeders raet ende consent ende daarvan in de ongenade van selve haar moeder gevallen was.

Bijlage 111.

Een beperkt aantal der talrijke gegevens, die in „de *Strick*enaars" worden medegedeeld, over de nazaten uit het *eerste* huwelijk van *Cornelia Coevoet* volgen thans:

Cornelia *Coevoet* hiette oorspronkelijk van *Rotterdam,* die eerste te man hadde *Coenraedt Jz. de Boot,* waarbij sij hadde ses kinderen, die hier nae genomineert sullen worden:

1. *Gerarda,* tr. le *Jan van Langeraeth* of *Langeraeck,* tr. 2e Mr. *Pieter Memens* of *Mennes,* doctor medicijnen tot Lubeck, waaruit (o.a.) *Coenraedt,* die omtrent Ao. '93 overleden is, *Abraham,* professor in de medicijnen tot Conningsbergen in Pruyssen, ende *Elisabeth,* die getrout is aen *Dirk Nytyser* of *Nyfyser tot* Lubeck [33].
2. *Wilhelm,* tr. le *Gysberta Henric Splintersdr. (vele* nazaten), tr. 2e *Geertruyd Lutger van Boeckeltsdr.* [34], waaruit *Gysbert, Jun, Neeltje, Coenraedt en Lutger.*
3. *Maria,* tr. le *Hendrik Jans de Veth,* tr. 2e *Nicolaas Pieters van Vogelaer* [35] (noemt 6 kinderen „behalve diegene die overleden sijn").
4. *Johan,* tr. le Gerarda *Hendrich de Vet,* tr. 2e *Martyna Codaens,* tot Lubeck (met nageslacht).
5. *Weyndelmoet* ende
6. *Neeltgen Coenraedtsdogter,* de welke beyde jong gestorven sijn ten tijde sij ontrent twintig jaars (als nog out sijnde) out waren.

Bijlage IV.

Besloten testament van *Maria van Botteycken,* huisvrouw van *Coenraad Strick,* gedateerd „den letsten juny Ao 1586, nae den ouden stijle" [16].

„Ick, *Maria van Botteycken,* wettige huysfr. van *Coenraet Strick,* borghers der stadt Utregt ... macke bij desen mijn besloten testamente, omme daermede te verhoeden alle twist ende onverstant, die anders nae mijnen doot geschapen zoude moghen wese te verijsen, bijgevalle ick sonder wettighe geboorte deser werlt quame te passeren ...

Verclarende dat ick ende die voors. mijnen man, gesamenderhant op den 24 mey anno '85 lestleden voor Jan Claasz. van Leerdam, openbaar notaris ...[15] malcanderen over ende wederover in allen onsen beyder goederen ge 1 ijf t o c ht h e b ben ..."; dit blijft van kracht. Zij legateert o.a. de kinderen van „mijn zwagher *Willem Coenraetsx." 200* gld. en eveneens 200 gld. aan de kinderen van zuster *Mayke.*

„Hoewel ick mijnen oom *Diderick van. Botteycken alle* vrintschap, beleeftheyt ende genegentheyt altijt hebbe vertoont volgende die wete der natuyre, ende zulcx hem genoyt ende gebeden ofte doen bidden hebben op mijn bruyloft, zijn huysfr. in mijnen noot van kynder haelen, hem ende deselve sijn huysfr. op den craemmaeltijt ende op der straeten alle ere ende reverentie aengeboden hebbe, ende ter contraine hij teghen den wete der natuyre, zijn hooft mij gekeert heeft ende geheel vreemt van mij gehouden heeft ende nocg is houdende, meer als honden ende beesten, die doch van der natuyre weghe haer generatie defenderen ende voorstaen, dat ick daeromme wille ende vuyterlijck begere, dat nocg die voors. mijnen oom ende zijnen descendenten, nocg oock zijnen broeder *Henrick* ende zijn suster Anna tot enighen tijden, in't geheel ofte deel, in mijnes goederen zullen moghen comen ...

Verclaerende hier benevens dat hoewel ick als een gehoorsaem kynt den voorn. mijnen man niet getrout en hebben dan mit voorgaende raedt, goede believen ende consent van mijn moeder — alsmen nocg sien macg vuyt mijn huwelijcxe voorwaerden ende den conditien daerinne gestelt — noch oyt yetwes oock met moetwille teghens deselve mijn moeder gedaen en hebbe, 't gene ick niet en soude behoren te doen, ende nocgtans die voors. mijnen moeder teghen den wete der natuyren, zoo in de dragte van mijn eerste geboorte als in den noot ende 't kynderbedde van dien, ende oock daerso vooren, soo geheel onnatuyrlijck, onbarmhertelljck ende onbeleefdelijck teghen mij heeft gedraghen als oft ick haer kynt ende dochtere niet en waere geweest ... ende dit niet alleen die voorn. mijnen moeder thegen mijn gedaen, vertoont ende gepleecgt heeft tot dese daghe toe, maer oock teghen den voors. mijnen man ende sijnen vrienden, die sij mede mit grote haet ende nijt is vervolgende ... ende behalve dat, de voors. mijnen moeder, niet alleen contrarie die voors,. mijne huwelijcxe voorwaerden, maer oock zonder wettelijcke redenen ende oorsaeken haer vuyt haere huyse — daer zij mijn volgende d'zelve voorwaerden gehouden was zeeckeren jaeren tot mijnen optie ende verkiezinge die cost mit mijne man te gheven — vertrocken heeft ende mit andere luyden is gaene innewoenen, versteeckende elders in vreemden handen haere goederen, tot geheel groten ende merckelijcken achterdele van mijn.

Waeromme ... ick wille dat die voorn. mijnen moeder, indien ick voor haer sonder wettige geboorte come te overleyden, vuyt mijnen nae te laeten goederen niet meer en zal genieten dan haeren naecten legitime portie, haer in scherpicheyt van regten competerende ..." en stelt tot erfgenaam in haar overige goederen „den kynderen van *Jan Strick,* mijnen schoonbroeder ... ende aenghaende mijn heerlijcke leen ende vorderlijcke goederen ... dat d'zelve alleen zullen comen ende erven op *Adriaen Strick,* outste zoon van voors. schoonbroeder *Jan Strick* (waarvoor *Adriaan* zijn broer en zusters moet uitkopen voor 2.000 gld.).

Ende indien ick geraecke te overlijden, achterlaetende kynt ofte kynderen, verclaere in dien gevalle d'zelve mijn kynt ofte kynderen tot mijnen erffgenaeme ...

Aldus ... op den letsten juny Ao. 1586 nae den ouden stijle ... in mijn ende mijn moeders huys, genaemt den Keyser, staende onder de Laeckenssnyders, binnen den voorn. Stadt Utreght".
(was getekend: *Mary van Botteycken).*

Rijswijk. DRS. A. G. VOSDINGH BESSEM.

---

33) *20* febr. 1598 compareren: *Geertruyt van Velsen,* wed. wijlen *Ottes van Hoorn* als erffgenaeme haers moeders, die welcke eenige erffgenaem was van za. *Henrick Evertsx. van Suylen* voor haer selven ende als het recht hebbende tot d'een helfte van de naevolgende huysinge ende Jan *Bosch Jansz.* den olden voor hem selven ende vervangende bij desen sijnen broeder en susters, *Johan Strick* voor hem selven ende hem sterckmaeckende voor s i j n e broeder e n d e s u s t e r w o n e n d e t o t L u b e c k, mitsgaders *Hillegondt Ellert Jansz.* van *Loenensdr.* oock voor haer selven ende haer sterckmaeckende voor *Geeritgen Ellertsdr.,* haer suster, ende die voorn. *J a n Bosch, Johan Strick* ende *Hillegondt* in qualite voorn. in desen vervangende ende hem oock sterckmaeckende voor *Coenraerdt Strick,* haerluyder neve ende broeder, respective te saemen geïnstitueerde erffgenaemen van za. A *1 i t J a n J a c o b s z.* van *K o t t e r d a m s d r.* (die) wede. was van den voorn. *Henrick Evertsx. van* Suylen, als in dier voegen gerechticht tot d'ander helfte der selver huysinge ... (transport van de beterschap van een huis aan de oostzijde van de Plompetorengracht).

34) *Geertje Rutger* (of *Lutger ?)* van *Boeckeltsdochter,* wed. van *Willem Coenraertss.,* moeder van *Gysbert Willemss.,* haar zoon, „vergeselschapt" met *Johan Strick* (1556—1604), „h a e r s c h o o n b r o e d e r e n d e g e c o r e n v o o c h t", machtigt 2 maart 1597 voor nots. J. G. van Herwaerden, de koopman Johan Byler te Amsterdam, om met regenten van het tuchthuis aldaar te onderhandelen over de kosten van vier jaar verblijf in dit huis van haar bovengenoemde zoon *Gysbert Willemss.*

35) Naar ik aanneem is hij de „Nicolaes Petersz. van de Vogelaer" aan wie, door *Johan Strick* de Oude en *Sandryna* zijn huisvrouw, op 19 februari 1583 het huis „genoopt de Coevoet" werd overgedragen (zie hiervoor kol. 137).

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Notulen van de Algemene Ledenvergadering, gehouden zaterdag 27 november 1976 in de Gemeentelijke Archiefdienst te Leiden. — Aanwinstenlijst der Bibliohteek. — De oudere generaties Rebel, door Mr. G. J. J. van Wimersma Greidanus. — Korte mededelingen. — Boekbespreking. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. 0. Schutte, *p./a.* Zeestraat *71 b, 's-Gravenhage.*

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 50,— gelieve men steeds **vóór** 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris Mevrouw J. Barones van Dedem-Weyschedé, *Laan* van *Koot 43, Wassenaar.*

Alle *overige* correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van **adresverandering,** te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, ***conservator*** van het Genootschap, ***Bieyenburg 5, 's-Gravenhage.***

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te ***'s-Gravenhage.***

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 5 XCIVe Jaargang **mei 1977**

BESTUURSBERICHTEN.

Het bestuur betreurt het ten zeerste kennis te moeten geven van het overlijden op 27 maart 1977 van de heer K. v a n Someren Gréve, sedert 1941 gewoon lid van het Genootschap. Hij heeft gedurende een aantal jaren de zegelcollectie van het Genootschap met veel enthousiasme geïnventariseerd. Het Genootschap verliest in hem een zeer gewaardeerd, trouw en werkzaam lid.

Tot lid zijn benoemd:	**Voorgesteld door:**
Jhr. Mr. M. W. C. DE JONGE, *Theo Mann-Bouwmeesterlaan 106, 's- Gravenhage.*	Mr. 0. SCHUTTE, *'s-Gravenhage.*
Mevrouw A. G. MOLENDIJK geb. VAN DER PLOEG, *Slotlaan* 47, Alkmaar.	Mr. J. H. ROMBACH, *Alkmaar.*
Jhr. C. A. VAN DE POLL, *Park Rheyngaerde E7, De Meern - 2543.*	J. H. KLEBER, *De Meern.*
Ir. W. FUHRI SNETHLAGE, *Dennenlaan 313, Ede.*	E. J. C. BOUTMY DE KATZMANN, 's-Gravenhage.

Adreswijzigingen:

J. ATEN,	Haarlem, *Huize Spaar en Hout,* Kleine *Houtweg 139.*
G. H. VAN BEUSICHEM,	Haarlem, *Lootsstraat 25.*
Drs. E. H. COSSEE,	Dordrecht, *A. van Blijenburghstraat* 14.
Mr. Dr. L. DE GOU,	Haarlem, *Wagenweg 65.*
A. DE JONG,	Heilig Landstichting (Gem. Groesbeek), *Lucaslaan 1.*
J. L. KLEIN,	*Cannes* (Frankrijk), *Résidences du Grand Hotel, Bloc Le Dauphin,* 47 La *Croisette.*
D, PATHUIS,	Zuidwolde (Gron.), *Boterdiep W.Z.20A.*
G. A. SLOOS,	Rotterdam 3007, *Schiedamseweg* 184 *B.*
ti. M. DE WOLF,	06290 St. Jean-Cap Ferrat (Frankr.), *Villa La Solitude, Av. Centrale.*

Balfour,

door **Dr. J. Mac** Lean.

§ 1. Inleiding.

Tijdens de regering van ***David*** *Bruce,* die van 1329 tot 1371 koning van Schotland was, leefden reeds vele *Balfours* in het graafschap Fife ten noorden van Edinburgh aan de andere zijde van de Firth of Forth. Allen waren afstammelingen van ***Siward,*** die in het begin van de elfde eeuw, toen koning ***Duncan I*** (1034-1040) in Schotland regeerde, vanuit Northumberland naar het Noorden was gekomen. De zoon van ***Siward,*** die de naam *Osulf* droeg, leefde tijdens koning *Malcolm* ***Canmore*** (1057-1093). De Schotse koning ***Edgar I*** (1097—1107) schonk „the valley of Orr" in Fife aan ***Siward,*** de zoon van *Osulf.* Van het woord Orr is de naam ***Balfour*** een afleiding. ***Octred,*** de zoon van laatstgenoemde ***Siward,*** die in 114 1 vermeld wordt, had een zoon Sir *Michael* ***Balfour,*** genoemd in een akte van 1196.

Sir *Michael* ***Balfour*** had twee zoons, waarvan de eerste *William* ***Balfour*** de stamvader van de ***Balfours of Balfour*** was; de andere Sir *Ingelramus* ***de Balfour*** was sheriff van

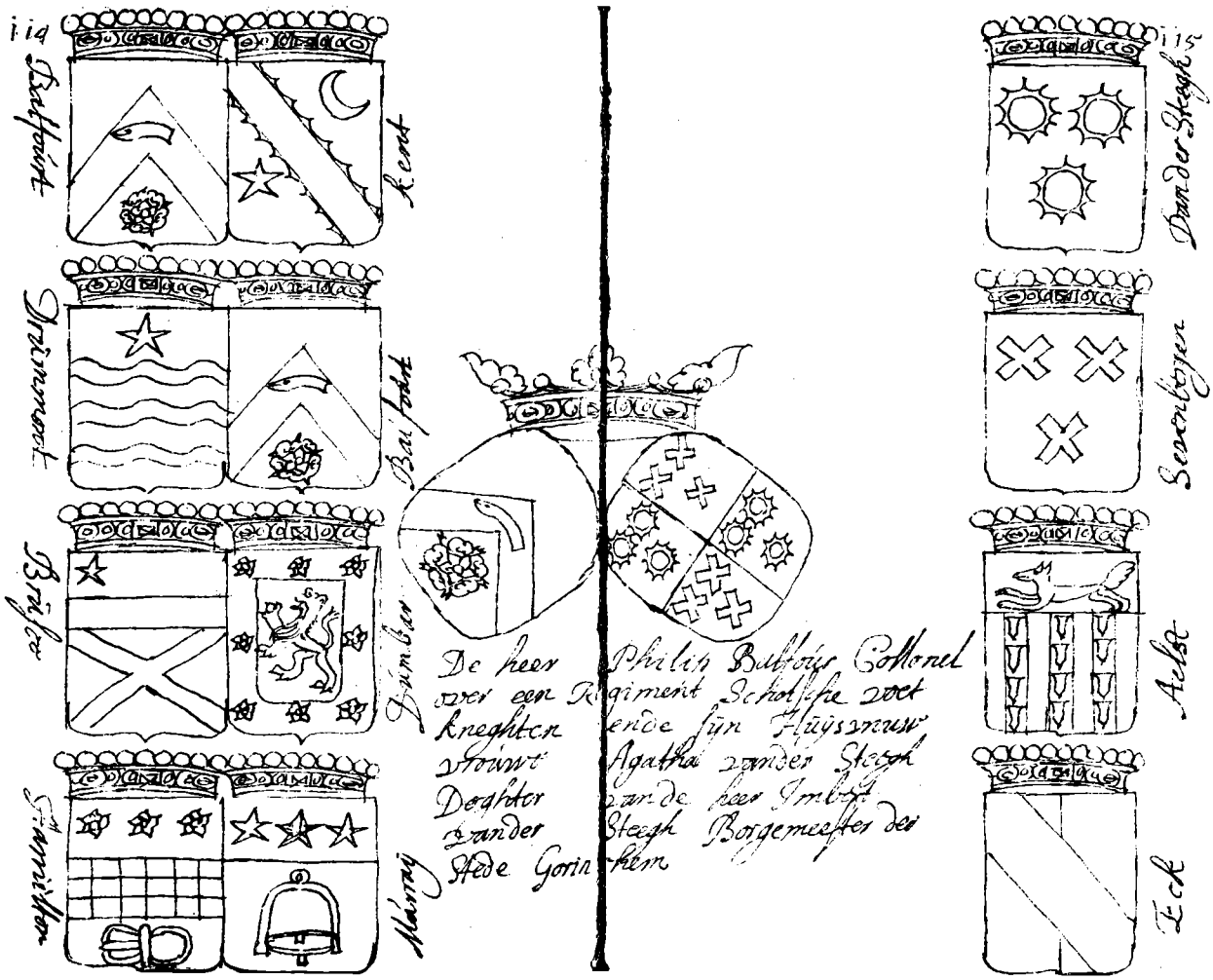

Sir *Philip Balfour* (1594-1661, 111 b) en ***Agatha van der Steegh (ca. 1612-1676).*** Ontleend aan „Wapenboeck van de Edele, en oude patritie Families der Stadt Gorinchem, in 8 en 16 quartieren met alle de wapens, uyt de kerck aldaer en andere boeken bij een vergadert" (Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage, afdeling Handschriften, no. 74 H 12, blzz. 114-115, vervaardigd omstreeks 1700).

Fife. Hij leefde omstreeks 1229. Zijn zoon ***Johan de Balfour*** sneuvelde in 1296, diens zoon Sir ***Duncan de Balfour*** in 1298.

De omstandigheid, dat de ***Balfour's*** zich omstreeks 1100 in Fife vestigden, verklaart dat reeds in het midden van de 14de eeuw vele takken van deze op de voorgrond tredende familie bestonden.

Tot twee takken behoorden vele officieren van de zogenaamde Schotse Brigade in de Nederlanden. De eerste tak, de *Balfour's* ***of Burleigh*** leeft nog in Nederland; de andere tak, de ***Balfour's of Mackaresfon*** stierf omstreeks 1710 in de Nederlanden uit [1]).

Volgens R. Douglas, Peerage of Scotland, Edinburgh, 1764, was Sir ***James Balfour of Piffendreich*** (zie de eerste generatie van het geslacht ***Balfour of Burleigh)*** een ***Michael Balfour,*** die in 1353 „the

van „the lands

Anderson***M i c h a e l***

van ***Adam*** *Balfour,* gesneuveld in 1346 en begraven in Melrose Abbey, die een kleindochter van *Macduff* had getrouwd en zo Pittencrieff verkregen had. Hoe Sir ***James Balfour*** *of* ***Piftendreich*** van Sir ***Michael Balfour of Monfhwhanie*** afstamt is onbekend.

Douglas geeft een afstammingsstaat van de *Balfour*'s die — om enig inzicht te geven hoe de familierelatie ongeveer zou kunnen zijn tot stand gekomen — hier wordt overgenomen.

I. ***Michael de Balfour,*** eerste van het huis van Burleigh, getuige in 1362. Hij zou de vader kunnen zijn van:

II. ***Michael de*** *Balfour,* vermeld in 1395, leeft nog in 1420.

III. Sir ***John*** *Balfour,* ridder, aangeduid met „of Balgarvie". Onder hem werden de landerijen en het landgoed van Burleigh een baronie (charter koning Jacobus 11, 1446).

Uit zijn huwelijk:

1. ***Michael,*** volgt IV.
2. ***James*** *Balfour,* stamvader van de ***Balfour's van Denmylne, Kinnaird, Forref*** en andere ***Balfour's.***

1) Deze informatie werd ontleend aan W. Anderson, The Scottish Nation, vol. 1, Edinburgh 1880, blz. 208-211.

IV. *Michael Balfour* of Burleigh, † omstreeks 1490.

V. *Michael Balfour* of Burleigh, vermeld in een charter 5 juli 1490 van koning Jacobus IV en verder in 1506, tr. *Margaret,* dr. van *Musshet of Tolgart or Burnbank.*

VI. *David Balfour* of Burleigh, vermeld in 1527 en in 1528, † voor 1542, tr. *Agnes Forrester,* dr. van N.N. *Forrester* of Corstorphine.

VII. Sir *Michael Balfour* of Burleigh and Balgarvie, vermeld 1542 en 1566, tr. *Christian Bethune,* dr. van *John Bethune* of Creich.
Uit dit huwelijk slechts een dochter:

VIII. *Margaref Balfour,* erfgename van Burleigh, tr. Sir *James Balfour* of Montwhanie (zie genealogie Balfour van Burleigh, gen. 1).

§ 2. Balfour, of Mackareston.

Blijkens de bij dit artikel afgebeelde tekening van de kwartieren van *Philips Balfour* (zie 111 b) waren de namen van zijn overgrootouders *Balfour* en *Brusce* (*Bruce*). De vrouw van hun zoon *Bartholomew Balfour* (zie 1) droeg de geslachtsnaam *Drummond;* haar moeder heette *Hamilton. Zij* hadden een zoon *Barfholomeus Balfour* (zie 11 b), die volgens de afbeelding N.N. *Cant* trouwde. Dezelfde conclusies werden getrokken door de schrijver van een omstreeks 1800 samengesteld dossier *Balfour* in de collectie Van der Lely van Oudewater (Hoge Raad van Adel).

Het hier afgebeelde wapen zal dienen te worden omschreven als: (in zilver) een keper (van sabel), beladen met een otterkop (van zilver) en beneden vergezeld van een roos (van keel).

Indien in de navolgende genealogie geen bronnen vermeld worden, kan men de bewijzen aantreffen in Ferguson, Scots Brigade in Holland, deel I, 1899. Het ,,Register of the Privy Council" van Schotland en andere gedrukte bronnen kunnen geraadpleegd worden in de Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage.

Als een Schotse officier met een Nederlandse vrouw trouwde, gaven hun zoons er soms de voorkeur aan om juist in niet-Schotse regimenten te gaan dienen. Indien zij daarbij wel dienst namen, werden zij door de Schotten met schampere opmerkingen wegens hun niet langers zuivere Schotse afstamming bejegend (The Journal of John Gabriel Stedman 1744-1797, uitgegeven door Stanbury Thompson, Londen, 1966).

Met behulp van het ,,Registrum Magni Sigilli" en het ,,Registrum Secreti Sigilli" van Schotland (Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage) bleek het mogelijk aan te tonen, dat de vader van de in de eerste generatie genoemde *Bartholomeus* ***Balfour*** de voornaam ***Alexander*** had. In genoemde bronnen heb ik niet het bewijs kunnen vinden, dat de vrouw van deze ***Alexander Balfour*** de geslachtsnaam *Bruce* droeg.

Alexander Balfour is getuige in een akte van 12 mei 1509. Er is dan sprake van Menteth (Registrum Magni Sigilli over de jaren 1424-1513, akte 3359).

Bertilmo Balfour werd benoemd tot ,,squiar and gentilman" aan het hof van de Schotse koning Jacobus V op 9 (of 10) september 1524 (Registrum Secreti Sigilli over de jaren 1488-1529, deel 1, akte 3279). *Bartolomeus Balfour* verkreeg 14 *aug.* ***1528*** landerijen te Makcorreistoun, Murdowstoun, Munnostoun en Makcreistoun, en te Boghall in de baronie Cessintulie, dominio de Menteith, vic. Perth. De akten vermelden, dat zij vroeger in het bezit waren van zijn vader *Alexander Balfour.* De akte werd opnieuw geregistreerd 17 juni 1541 (Registrum Magni Sigilli over de jaren 1513—1546, akten 626 en 2376 en Registrum Secreti Sigilli over de jaren 1529-1542, akte 4069).

Barfholomeus Balfour is getuige te Menteith op 5 febr. 1540 (Registrum Magni Sigilli, akte 2278).

Wanneer *William Balfour,* zoon van wijlen *Alexander Balfour,* op ***26*** nov. 1540 te Boghall in Menteith goederen koopt, is *William's* volle broer *Barfholomeus Balfour* te Boghall getuige (ibidem, akte 2240).

Bartholomew Balfour of Boghall wordt vermeld 13 juni 1545 (ibidem, akte 3120). *Bartholomeus Balfour* is 12 april 1546 te Carnock getuige wanneer *Alexander Drummond de Carnock* (zijn schoonvader) goederen koopt (ibidem, akte 3298).

1. *Bartholomew Balfour,* of Mackareston (in Menteith), geb. omstreeks 1500, † (sneuvelde) Pinkie (Schotland) tegen de Engelsen in 1547, tr. le N.N.: tr. 2e omstreeks 1535 *Margaret Drummond,* leeft 1547, dr. van *Alexander Drummond* of Carnock, en ... *Hamilton, en* weduwe van ... *Macauley,* of Ardincaple (Ferguson, deel 1, blz. 48-49 en 230).

   Uit het eerste huwelijk (Ferguson 1, 43) :

   1. *James Balfour,* of Boghall and Easter Tarrie.
   2. ***Henry,*** volgt IIa

   Uit het eerste huwelijk vermoedelijk ook:

   3. ***Duncan Balfour,*** eerst ,,archer of the Scots Guard" in Frankrijk, in 1582 voogd over de beide zoons van zijn broer kol. ***Henry Balfour,*** in 1592 vermeld als ,,bailie in St. Andrews, brother to Colonel Bartilmo Balfour" (Ferguson, deel 1, blz. 140).

   Uit het tweede huwelijk:

   4. *Georgius Balfour,* vermeld 1547.

      Registrum Magni Sigilli over de jaren 1546-1580, akte 160: ***Murgurete*** *Drummond,* weduwe ***(?) van*** *Bartholomeus Balfour* ***de*** *Boghall,* staat aan haar oudste zoon Georgius ***Balfour 6*** marcatas terreerum de Makcorenstorm vic. Perth af (Pinkynclouch 10 sept. 1547). ***Bartholomeus*** stond dit af te Gilbertoun 7 sept. 1547.

   5. *Bartholomew,* volgt IIb.

IIa. Sir *Henry Balfour,* geb. omstreeks 1530, sedert 1572 in Nederland, kolonel van het oude Regiment der Schotse Brigade 1574-1575, 1577-1580, † (gesneuveld) bij Wassenaar bij Brugge 1580, begr. te Brugge (Ferguson, deel 1, 21), tr. *Christian Cant* (zuster van *David Cant*); zij hertr. le vermoedelijk *John* ***Balfour,*** of Wester Pitcorthie, die 1586 in Vlaanderen dient, † voor 17 nov. 1592 (Ferguson, deel I, 43), en tr. 3e vóór 30 jan. 1598 *Peter Rollock,* bisschop van Dunkeld (Ferguson 1, 43).

Ferguson 1, 69: Kol. Henry ***Balfour*** broer van Kol. *Barthold* ***Balfour.***

Reeds 18 juni 1561 gaf Willem van Oranje op het kasteel Dillenburg commissie aan Sir *Henry* de ***Balfour*** om een schip te bewapenen en uit te rusten en bij de kusten van Spanje en Portugal de vijanden van de Prins aan te vallen (Ferguson 1, blz. 43).

Ferguson, 1, blz. 3. Op 16 sept. 15'72 gaf de Regent Mar, namens koning Jacobus van Schotland, een paspoort alsmede een aanbeveling aan ,,*Henricus Bal-*

fourius, noster civis, nobili loco natus, et **qui** in statu rerum domi turbulento semper meliores **partes est secutus" . . .,,cum cohortem** fere ducentorum militum ad clarissimum Auraniae **principem** ducturus **esset".** De vertaling hiervan is: ,,*Henry* Balfour onze landgenoot, van edele geboorte, die in een woelige tijd altijd het betere volgde" **. . .** ,,daar hij het bevel heeft over een troepenmacht van bijna 200 soldaten voor de doorluchtige prins van Oranje".

Op 13 ***juni*** 1582 passeren de vrouwe weduwe Balfour geb. jonkvroawe ***Christina Kant,*** weduwe van wijlen **joncheer** ***Heinrich*** Balfour, colonel Duncan Balfour, voogd over ***Guillelmus Balfour,*** nagelaten zoon van de colonel binnen Edinburgh in Schotland, procuratie op ***Wouter Cant,*** broeder van voorn. weduwe, en op ***Bartholomeus Balfour,*** broeder van de colonel, om het kasteel Westhoven (Walcheren) te verkopen en te transporteren. Het kasteel werd waarschijnlijk in dat jaar gekocht door ***Pieter de Loyseleur,*** ridder, heer van **Villiers,** bekend als schrijver van de **Verantwoording** van prins Willem van Oranje tegen koning Philips 11 (herkomst van dit gegeven onbekend).

De tweede echtgenoot van ***Christian Cant,*** kapt. ***John Balfour,*** of Wester Pithcortie, **is** vermoedelijk identiek met de ***Jan Balfour,*** vermeld **1586** (Ferguson 1, 50) en 1587 (Ferguson 1, 51). Zie ook Ferguson 1, **79—81.**

Blijkens D. E. R. Watt, Fasti Ecclesiae **Scoticanae** Medii Aevi ad annum 1638, Scottish Record Society, New Series vol. 1 **(Edinburgh, 1969),** was ***Peter Rollock,*** † 1631, bisschop van Dunkeld (Schotland) **1585—** 1607.

Kapt. ***David Cant*** diende sedert 1586 in het regt. ***Balfour,*** † ***ca.*** juli 1592 (Ferguson 1, 49 etc.).

Ferguson, deel 1, vermeldt vele gegevens over ***Henry Balfour.***

Kinderen:

1. *William,* ***volgt*** IIIa.
2. Henry *Balfour,* vermeld in 1582 (Ferguson, deel 1, blz. 140), † tussen 1605 en 1613.

IIIa. Sir *William Balfour,* of Pitcullo, geb. omstreeks 1578, ritmr. in Statendienst, later commandant van de cavalerie van het Engelse Parlement, † in 1660, tr. le vóór 1610 ***Helen,*** dr. van *Archibald Lord Napier;* ***tr. 2e*** *Isabella* . . . (Ferguson, deel 1, blz. 377).

William Balfour was sedert ***1607*** kapitein in het regt. Buccleugh, in 1610 was hij sergt. majoor van het Schotse regiment bij de expeditie naar Gulik, hij werd 1618 ritmeester en was in 1621 in garnizoen te Nijmegen. In 1622 werd hij bij Emmerik door de Spanjaarden gevangen genomen. In 1628 verliet hij de Hollandse dienst; hij was later luitenant van de Tower (in 1644) en commandant van de cavalerie van het Engelse Parlement (Ferguson, deel 1, waar men nog vele andere gegevens kan vinden).

Register of **the** Privy Council of **Scotland,** First Series, deel 8, blz. 401: Sir ***William Balfour,*** getr. met ***Helena Napier (24 jan.*** 1610).

Blijkens Ferguson, deel 1, blz. 199-200, is Sir ***William Balfour*** de oudste zoon van wijlen kol. ***Henry Balfour,*** die in dienst van de Staten overleed.

Volgens Het Staatsche Leger, deel 4, Breda, 1918, dat de ***jaren*** 1625-1648 behandelt, had Sir ***William Balfour 14*** nov. 1618 vaan no. 24 (blz. 197); ritmeester ***William Balfour was*** met een **comp.** karabiniers 11 nov. 1625 voor Cadix. moest aftrekken en was maart 1626 weer in Holland' (blz. 5); op 12 aug. 1625 had hij als ritmeester vaan no. 15 kurassiers tot 1628 (blz. 194).

Zie ook het artikel over ***William Balfour*** in de **Dict.** of Nat. Biogr., vol. 3, Londen, 1885, blz. 59. Volgens dit artikel overleed hij in 1660, werd hij lult-kol. in 1627 in het regt. Earl **of Morton** en **sedert** 1630 gouverneur van de Tower etc., generaal van het parlement, in 1642 genaturaliseerd tot **„Engelsman",** tot 1627 in **Hol-**

landse dienst en in 1631 met een missie naar Nederland.

Uit het tweede huwelijk (Ferguson, deel 1, blz. 70 en 377):

1. Alexander ***Balfour,*** tr. ***El. Buenel.***

Volgens Ferguson, deel 1, blz. 377 zou hij kol. **(?)** in het Hollandse leger geweest zijn, hetgeen betwijfeld moet worden.

Not. A. **Ennis** te 's-Gravenhage, inv.nr. 535, blz. 303, 3 sept. 1679: Er is sprake van een testament van 25 nov. 1665, waarbij een vordering op Sir Alexander ***Balfour*** vermaakt werd. Blijkbaar **behoorde** hij tot het gevolg van de latere Engelse Koning Karel 11, toen deze in de Nederlanden was.

2. *William,* volgt IVa.
3. ***Charles*** *Balfour,* tr. in 1665 ***Cicely Byron,*** dr. van Sir *R.* ***Byron.***
Hun zoon ***William Charles Balfour*** wordt vermeld in 1689, ongehuwd, † in 1739; hun dochter ***Lucy*** *Balfour,* tr. ***Blayney Townley.***
4. *Emilia* ***Balfour,*** † in 1683, tr. in 1658 ***Alexander*** *Stuart,* vijfde earl of *Moray,* geb. in 1634, Justice Genera1 1675, Lord of the Treasury 1678, secretaris van staat en extra ordinaris Lord of Session 1680, commissaris naar het Parlement van Schotland 1686, ridder Orde van de Distel, † 1 nov. 1700 (W. Anderson, The Scottish Nation), zn. van *James,* vierde earl *of Moray,* derde Lord St. Colme, en Lady *Margaret* ***Home.***
5. *Isabella* ***Balfour,*** tr. in 1649 (Anderson) *John* derde Lord ***Balfour of Burleigh,*** † omstr. 1696, zn. van *Robert Arnot,* zat als tweede Lord ***Balfour of Burleigh*** in het Schotse parlement, en *Margaret* tweede Lady ***Balfour of Burleigh*** (zie tweede genealogie sub 1, 1).

Zie Douglas, **Peerage** of Scotland, Edinburgh, 1764, blz. 107.

6. *Susanna* ***Balfour,*** tr. ***Hugh*** *Hamilton,* Lord *Glenawley.*

Register der doden te Rotterdam, 22 juni 1720: Lady ***Balfor Anne Hamilton,*** wonende **Wollershoek,** Franse Kerk *f* 15.

IVa. ***William*** *Balfour,* vermeld in 1615 (Ferguson 1, 70, 225 en 337), † vóór 1659 (ibidem), tr. (ondertr. Gorinchem 26 nov.) 1643 als *Wilhem* ***Balfour,*** luit van kap. Costé (Couts ?) ***Anna (Agnes)*** *Stuard,* j.d., won. te Gorinchem.
Getuigen bij het huwelijk: Willem Valskener, Christina Hutzen (?), Jenneke Watson.

Volgens Ferguson, deel 1, blz. 377, diende ***William Balfour*** in de Lage Landen.

Kinderen:

1. ***Mariorie Balfour,*** ged. Nijmegen 13 aug. 1647 (get. Henry Sandelants en Mariorie Bruce).
2. *James* ***Balfour,*** ged. Nijmegen 30 sept. 1649 (get. luit. kol. James Balfour, Mark Ritcharson, Aldegonde Ruichaver); vermoedelijk is hij identiek met ***Jacob Balfour,*** luitenant van de Stadhouder van Friesland, † vóór 21 sept. 1693, tr. Wirdum (Fr.) 17 juni 1683 ***Anna van der Heyden,*** † na 1719 en voor 1745, ex **matre** ***Kan.***

Uit dit huwelijk:

Elisabeth Maria Balfour, ged. Leeuwarden 16 jan.

1684, † aldaar 23 juni 1760, tr. Leeuwarden 28 okt. 1733 *Robbert* ***Frederik van Heerdt,*** tot Eversberg, ged. Leeuwarden 28 jan. 1698, kapt. inf. 1721-1726, in de ridderschap van Overijssel 1727, gecomm. ter Staten-Generaal 1737-1740, lid gedep. Staten 1748, 1751-1755, vice-landdrost van Twenthe, † Kampen 26 jan., begr. Rijssen 31 jan. 1755, zn. van ***Boldewijn van Heerdt,*** tot Eversberg, luit.-kol. van het reg. van de Erfstadhouder van Friesland, en ***Elisabeth Schuyringh,*** en wedr. van ***Johanna Sippina van Molenschot*** (zie Ned. Adelsboek, jrg. 1942, in voce Van Heerdt).

Mogelijk behoort tot deze groep ook nog:

Christina ***Margaretha Balfour,*** kwam als „Catarina Margareta Baulfort" met attestatie van Groningen te Leeuwarden 15 febr. 1678, tr. (ondertr. Leeuwarden 18 maart) in april 1676 *Jurrien* ***Scheffer,*** hellebardier van Sijn Genade.

Nots. Ph. van Delden te Berckhuijs te 's-Gravenhage, inv.nr. 574, fol. 133-186, 9 nov. 1693: ***Nicolaes Kann,*** president van de Raad en Leenhove van Brabant en lande van Overmaze overleed 25 sept. 1693. De staet en inventaris van zijn nalatenschap werd opgegeven door vrouwe ***Anna van der Heyde,*** weduwe van James ***Balfourt,*** luit. van het regt. van de Stadhouder van Vrieslant, door Jonr. ***Johan Matijs*** van ***Veugen,*** kapt. in het regt. van luit.-generaal Coehorn, getrouwd met ***Geertruyd*** van ***der Heyden*** en door Jonckvr. ***Elisabeth*** van ***der Heijden.*** De boedelscheiding is van 2 dec. 1693.

In zijn testament voor dezelfde notaris (inv.nr. 574, fol. 111) legateert Nicolaes ***Kann*** aan ***Anna van der Heijde,*** weduwe van ***Balfourt, 13*** ponden mate te Husum alsmede 100 ponden mate lands onder de clockeslagh van Husum met huysinghe, hoff en boomgaert. Hij noemt zijn nicht wijlen ***Johanna van der Heyden, ge***trouwd met ***Boudewijn Heert,*** heer van Evertsbergh, waaruit twee kinderen ***Everdina Heert en Johanna Heert,*** die *f* 6000 zullen ontvangen. Anna van ***der Heyden*** is een dochter van de zuster van *Nicolaes* ***Kann*** en zij voor een vierde zijn erfgenaam.

Blijkens inv.nr. 574, fol. 195, 22 dec. 1693, geven ***Matijs van Peuge,*** kapt., getrouwd met ***Geertruyt van der Heyde als*** erfgenamen van *Nicolaes* ***Kann*** procuratie aan mevrouw ***Anna van der Heyden,*** weduwe van ***Balfourt*** en aan Joffr. ***Elisabeth van der*** *Heijde.*

Blijkens inv.nr. 574, p. 207, 11 febr. 1694, zijn ***Anna van der*** *Heijden,* weduwe van ***Jacob*** *Balfort,* en ***Elisabeth van der Heyden*** zusters en is ***Boudewijn Heert,*** heere van Evertsbergh, kapt. in het regt. van de Stadhouder van Vrieslant.

Nicolaes ***Kan,*** tr. 's-Gravenhage (Gr. K.) 30 maart 1667 ***Elisabeth Maria van*** *Duijnen,* beiden wonende alhier.

De gemeentearchivaris van Leeuwarden deelde nog het volgende mede:

Jan (sic) ***Balfour,*** luitenant in de compagnie Besco — dood zijnde — werd 7 jan. 1688 door gedeputeerden vervangen; voordien — 11 okt. 1667 en 5 dec. 1674 — gaven zij hem telkens zes weken verlof.

De doop van ***Anna van der Heyden*** en het huwelijk van haar ouders zijn te Leeuwarden niet te vinden.

Anna van der *Heyde,* weduwe ***Balfordts,*** stelt zich 20 april 1713 borg (geregistreerd 1 sept. 1721, hypotheekboek 112/113). Zij kocht 28 nov. 1719 (ar. consent 23 dec.) voor *f* 800 een huis in de Slotmakersstraat N.Z., waar zij woonde.

Haar dochter ***„Van Heerdt"*** verkocht dit 3 maart (gr. consent 24 sept.) 1745 voor *f* 1200.

IIb. *Bartholomeus Balfour,* geb. Schotland omstreeks' 1540, kolonel van het oude regiment der Schotse Brigade in de Nederlanden vanaf 158511586 tot 1594, † Schotland tussen 16 april 1610 (Ferguson I, blz. 245) en 28 januari 1611 (idem 1, blz. 49), tr. omstreeks' 1588 ***Beatrix Cant,*** geb. omstreeks 1560, leeft nog 1611, dr. van N.N. ***Cant (ex*** matre ***Dumbar)*** en N.N. ***Balfour*** (ex matre *Murray*).

Vele gegevens over ***Bartholomeus Balfour en zijn*** vrouw ***Beatrix Cant*** worden behandeld in Ferguson, deel 1.

Verder wordt kol. ***Bartilmo Balfour*** in de jaren 1601, 1602, 1603 vermeld in het „Register of the Privy Council of Scotland", deel 6. Edinburgh, 1884 en in 1607 (deel 8).

Wapenheraut 1916, blz. 318: ***Berty Balfourt,*** colonel d'un Regement de soldatz escossais et gouverneur de la ville de Berghen sur le Zoom 5 nov. 1585.

Beatrix Cant vermaakte een ring met een diamant aan haar „nephew" Sir ***William Balfour*** (Ferguson I, blz. 48—49), een zoon van kol. ***Henri Balfour*** (broeder van bovenvermelde ***Bartholomeus Balfour)*** en van ***Christian Cant*** (zuster van ***Beatrix Cant).***

Kinderen:

1. ***Philip,*** volgt IIIb.
2. *James,* volgt IIIc.
3. *Johanna* ***Balfour,*** geb. omstreeks 1600, tr. (vermoedelijk in Schotland) omstreeks 1625 *Walter* ***Murray,*** geb. omstreeks 1600, luit. kol. in het regt. Scott 1655, † omstreeks 1657.

Johanna *Balfort,* huisfrou van Cap. *Moray,* is doopgetuige te 's-Hertogenbosch 28 april 1634 en 27 sept. 1650 als huijsvrou van de mayoer *Morre.*

Volgens een notariële akte te Rotterdam van 27 mei 1658 vertrekt ***Johanna*** *Balfour,* weduwe ***Murray,*** naar Schotland (mededeling van de heer R. Murray Bakker Albach te Kloten, Zwitserland).

De voornaam ***Beatrice van*** het sub c vermelde kind wijst erop, dat ***Johanna Balfour*** een dochter is van Col. ***Bartholomeus Balfour*** en ***Beatrix Cant.*** Ook de naam *Philips* van het eerste kind is hiervoor een aanwijzing. Het leek mij daarom juist ***Johanna*** *Balfour* sub ***3*** op te nemen.

Walter Murray heeft reeds in 1621 120 man onder zich (Ferguson 1, 319).

Als luit. van de comp. van luit.-kol. *Halkett* volgt hij 29 sept. ***1627*** de sergt. maj. *Drummond* ***als*** kapt. op; benoemd tot sergt. major voor Rammekens 15 mei 1640; luit.-kol. van het regt. Scott 27 maart 1655; werd 1657 opgevolgd door George ***Lauder*** (Ferguson 1, 322).

Voor meer vermeldingen verwijs ik naar Ferguson, deel 1.

Kinderen:

a. *Fijplijs* (*Philips*) ***Murray,*** ged. Rotterdam 20 aug. 1627.

b. ***Elisabeth Murray,*** ged. Dordrecht in mei 1630.

c. *Beatrice* ***Murray,*** ged. Dordrecht in april 1632.

d. *Jeane* ***Murray,*** ged. 's-Hertogenbosch 30 mei 1634 (get. Capteyn *James* ***Balfour de Meltirs,*** mevr. ***Douglas*** ende mevrouwe ***Maria van der Met-,*** weduwe van kapitein *James* ***Murray).***

IIIb. Sir ***Philip Balfour,*** ged. Delft 7 dec. 1594, kolonel van het derde regiment der Schotse brigade in Nederland 1640-1646, begr. Gorinchem 12 okt. 1661, tr. Arkel 4 febr. 1635 ***Agatha van der Steegh,*** j.d. van Gorcum, geb. omstreeks 1612, † tussen 1 mei en 23 nov. 1676, dr. van *Engbert* ***Engberts Versfeegh,*** vroedschap van Gorinchem in 1604, schepen 1606, tresorier 1609, burgemeester 1623, gecommitteerde raad van Holland 1627, en ***Henrica van Sevenbergen.***

De Wapenheraut 1910, blz. 219 vermeldt, dat te Delft gedoopt werd: den 7 dec. 1594, vader de Coronel ***Balfour,*** kint ***Philips,*** Peters: Graeff ***Philips*** van ***Hohenlo***, Joncfr. ***Maria*** Graeffine van ***Buren,*** de stadt van Delff ende p.p. hierin schout, burgemrs. *Claes Ariaentsz* ende Mr. ***Jan de Groot.*** Blijkbaar werd het kind genoemd naar Graaf ***Philips von Hohenlohe.***

Voor het geslacht van der ***Steegh (Versteegh)*** De Nederlandsche Leeuw, jrg. 1958, kol. 71—76.

In handschrift no. 74 H 12 (Koninklijke Bibliotheek 's-Gravenhage) komt het echtpaar ***Balfour-van der Steeoh*** voor met acht kwartieren ***Balfour*** en vier kwartieren ***Versteegh.*** De kwartieren van ***Balfour*** zijn hier ***Balfour, Drummond,*** *Bruce,* ***Hamilton, Kent, Balfour,*** *Dumbar* en *Murray.*

Nots. J. M. van Osch te Gorinchem, no. 3988. 6 okt. 1652: Colonel ***Philips Balfour*** getrout met juffr. ***'Agatha van der Steegh,*** dr. van burgemeester ***Yembrecht van der Steegh*** zaliger, verkoopt land.

Gemeente-archief Gorinchem, Pesthuysregister 1667-1680: In de periode „sedert 1 mey 1676 totten lesten april 1677" wordt hierin vermeld: Ontfangen van een eyke kist van mevrou *Balford* de somme van 11 £ 10 st. (verder ongedateerd).

Id., Pesthuysregister over de jaren 1655-1666: Dito (27 okt. 1661), eyke kist voor de colonel *Balffourt* 11 £ 10 sts.

Nots. J. Wilsoets te Schiedam, inv. no. 756, blz. 1927, 25 maart 1647: De gewezen kol. ***Ballfour*** geeft procuratie aan ***Willem Cer,*** commandant van de comp. van kol. ***William Drumond,*** om te Groningen met de solliciteur af te rekenen.

Op ***24*** dec. 1633 werden vele militairen behorende tot het onderdeel van kapitein ***Balfour*** als lidmaat ingeschreven; zij kwamen uit Arnhem (Lidmatenregister te Gorinchem, fol. 237).

Nots. G. Bullich te Schoonhoven, inv.no. 7155, fol. 118 verso, 5 juni 1635: Juffrouwe ***Agatha van der Steech,*** wonende te Gorinchem, getrouwd met ***Philips Balfour,*** majoor van het regt. Baroa Damont (Almond) lijftocht haar man. Hij gaf haar lijftocht op 9 mei 1635 voor Dirck Bouwens, onderrichter van Jr. Bernart van Welderen, raet in Gelderlandt, burggreeff des Rijcx en richter der stadt Nijmegen, mitsgaders voor Johan Mulicum en Johan Pauli, schepenen tot Nijmegen.

Lidmatenregister te Gorinchem, fol. 238 verso : jouffrou ***Aechjen Balfourts*** op den Appeldijck, lidmaat juli 1635.

Sir ***Philip Balfour*** kreeg bij 't beleg van Breda in 1637 een kogel in de linker arm (Ferguson 1, 580).

Nots. J. M. van Osch te Gorinchem, inv. no. 3985, 15 mei 1643: ***Philips Balphoir,*** colonel, contra de timmerman ***Jan Goosens,*** burger van Gorinchem, die timmerwerk in het huis van *Balphoir* niet overeenkomstig het bestek uitvoerde en te hoge bedragen, wat betreft het buitenwerk, in vele posten declareerde. Beiden komen overeen, dat twee advocaten en vier timmerlieden zullen arbitreren.

Nots. A. Kemp te Gorinchem, inv.no. 3977, 22 febr. 1644: Kol. ***Philips Balfour*** geeft procuratie naar Groningen aan ***Willem Ker,*** vendrich.

Nots. J. M. van Osch te Gorinchem: Sir *Philips Balphoer,* kolonel geeft procuratie op 5 dec. 1647. Er is sprake van een kwestie tussen hem en ***Helena Nielson,*** weduwe van kapt. ***Alexander Flemingh*** (inv.no. 3987). Op 10 aug. 1648 geeft Sir ***Philips*** *Balfoert,* kolonel, procuratie aan Sir ***Willem*** *Droumont (Drummond)* kol. (inv.no. 3987). Samen met zijn vrouw ***Agatha*** van ***der Steegh*** geeft hij 13 dec. 1652 procuratie naar Duyst, Haar en Sevenhuysen om te transporteren (inv.no. 3988). Hij geeft verder procuratie op 18 juni 1649 (inv.no. 3988), 16 mei 1652 (inv.no. 3988), 6 okt. 1652 (inv.no. 3988), 2 okt. 1653 (inv.no. 3989), 28 nov. 1659 (inv.no. 3990), 12 aug. 1660 (inv.no. 3991) met als getuige op 12 aug. 1660 Jonr. ***Jacob Balfour; 14*** nov. 1660 (inv.no. 3991) met als getuige ***Wilh. Balfour;***

26 maart 1661 (inv.no. 3991) met als getuige Jonr. ***Jacob Balfour.*** Op ***27*** juli 1662 is *Davidt* ***Alexander Roberson dit Colger*** (*Colyear*), kapt. in garnisoen op het fort Nieuw Rees, *f* 1350 schuldig aan ***Agata*** van ***der Steegh,*** weduwe van kol. Sir ***Philips Balphour,*** wegens overname van wapenen der compagnie (inv.no. 3991). ***Agata*** van ***der Steegh,*** weduwe van Sir ***Philips*** *Balphoer,* kolonel, geeft procuratie op 8 okt. 1674 en op 13 nov. 1674 (no. 3995).

Verder wordt Sir ***Philips Balfour,*** kol., vermeld in rechterlijk archief Gorinchem inv.no. 612 (5 nov. 1642) en in inv.no. 613 (26 febr. 1654).

Nots. Thomas Dael te Gorinchem, inv.no. 4010, 29 nov. 1669: Jonckrs. ***Jacobus Balfour,*** luvtenant van een compagnie voetknechten, *Henrickus* ***Balfour,*** vaendrager van een compagnie, ***Barthold Balfour*** ende Joffrouwen *Meggelina* ende ***Elisabeth Balfour.*** allen kinderen en erfgenamen van wijlen ridder *Philippus* ***Balfour,*** benoemen hun moeder ***Agatha van der Steegh*** tot erfgenaam. Deze akte bewijst, dat de sub 8 vermelde Imbert ***Bartholomeus Balfour,*** de jongere broer van ***Jacobus*** en ***Henrickus,*** *Barthold* genoemd wordt,

Nots. Vitus Mustelius te Rotterdam, inv.no. 526, blz. 108, 12 april 1675: ***Agatha van der Steegh,*** weduwe van ***Philips Balfour, is f 1500*** schuldig.

Blijkens Ferguson, deel 1, werd ***Philip Balfour 2*** juni 1621 tot kapitein benoemd (blz. 334). In 1622 dient hij in het regt. Brogg (blz. 322). Hij komt al voor op de Staat van Oorlog van 1617 (blz. 232). Van 1621 tot 1642 stond hij ter repartitie van Groningen en Ommelanden (blz. 334). Op 13 jan. 1631 richt sergt.major Sir ***Philips Balfour*** vanuit Groningen een request aan de Raad van State (blz. 439). In 1636 is hij sergt.major in het regt. van James Levingston, Baron Almond (blz. 325). Het regt. ***Balfour was 1644*** in Vlaanderen bij de „passage of the Lijs" (blz. 315). Op 19 mei 1646 wordt Sir ***Philips*** Balfour door Sir William *Drummond* als kolonel opgevolgd (blz. 317, 330 en 492). In 1655 heeft ***Philip Balfour 50*** mannen onder zich ter repartitie van Stadt en Lande; hij dient dan in het regt. van Walter Schot (blz. 495). Zie nog Ferguson, deel I, blz. 328-329.

Kinderen:

1. *Bartholomeus* ***Balfour,*** ged. Gorinchem 9 nov. 1635 (get. Hugo van der Steech en Elysabeth van der Steegh), begr. aldaar begin 1636.

   Rekening over de jaren 1635/1636 in het archief van de Gereformeerde Kerk te Gorinchem (Gemeente-Archief) fol. 20 verso: ontfangen van 't begraven ende luyden over 't kindt van den majoir *Balfort*: ***5*** £ ***5*** st. (omstreeks jan.-febr. 1636).

2. *Henrika Balfour,* ged. Gorinchem 13 maart 1637 (get. Enghbert van der Steech, burgemeester, en Elysabeth van der Steech) . Op 24 juli 1656 werd de dochter van de heer *Balfoert* ***te*** Gorinchem begraven.

   Collectie Van der Lely van Oudewater (Hoge Raad van Adel): Juffrouf ***Balfourt*** sterft ongetrouwd den ... Lidmatenregister van Gorinchem, fol. 159: juffr. ***Henrica Balfour*** in de Nieuwstad werd 9 mei 1654 lidmaat.

3. ***Willem Balfour,*** ged. Gorinchem 19 jan. 1639, getuige aldaar 14 nov. 1660 (not. arch. inv.nr. 3991) .

   Lidmatenregister te Gorinchem, fol. 161 verso: joncker ***Willem*** *Balfour* in de Nieustad lidmaat 14 nov. 1655.

4. ***Jacob Balfour,*** ged. Gorinchem 12 sept. 1640 (get. Huych van der Steech), vermeld als luytenant in 1669, als kapt. in 1673, † Gorinchem in nov. 1673.

   Raad van State, inv.no. 1815, 4 juli 1657: Jr. ***J.*** *Balfour* benoemd tot vaandrig in de comp. van Capt. Eglijn (Echlin) .

Lidmatenregister te Gorinchem, fol. 169 verso: 16 nov. 1659, met attestatie van de Schans te Voorn Jacob ***Balf our.***

Jonr. ***Jacob Balfour*** getuige te Gorinchem 12 aug. 1660 (not. arch., inv.no. 3991) en 26 maart 1661 (not. arch., inv.no. 3991).

Raad van State, inv.no. 1815, 26 nov. 1661: ***J. Balfour*** luit. onder Lauder.

James *Balfour* in 1665 vermeld als luit. van lt.kol. ***Lauder.***

Ferguson, deel 1, blz. 501, 27 sept. 1672: ***James Balfeur in*** garn. te Muyden van 1 okt. 1672 tot 31 dec. 1672.

Not. archief 's-Gravenhage inv.no. 494, blz. 274, 6 mei 1673: ***Jacob BaZfour,*** gereformeert capt., geeft procuratie.

Collectie Van der Lely van Oudewater (Hoge Raad van Adel) : Joncker ***Jan*** (sic) ***Balfour,*** capitain gekwest den .. sept. 1673 voor de belegeringe van Naerden, sterft tot Gorinchem den .. 1673 aan sijn wonden, ongetroud.

Gemeente-Archief Gorinchem, inv.no. 1765, Pesthuysregister: Den 30 dito (nov. 1673) de eyke kist voor de heer *Balfort* ***2*** £ 10 sts.

Het is niet zeker dat de in het voorafgaande vermelde luyt. onder Lauder identiek is met deze ***Jacob BaZfour,*** daar er in de periode í661-1665 nog een luyt. ***James BaZfour*** leefde.

5. ***Philippus,*** volgt IVb.

6. ***Mechtelt Balfour,*** ged. Gorinchem 9 sept. 1643, tr. aldaar 19 febr. 1679 (ondertr. onder andere Tricht 2 febr., als ***Maghtelt Johanna Balfout-,*** wonende te Gorinchem) Jr. ***Pieter*** *Watkin,* geb. Delft (?) omstreeks 1635, student te Utrecht, kapitein 1662, gesneuveld Terra Nova voor Namen in 1692, vermoedelijk een zn. van kapt. *John Watkin.*

Lidmatenregister te Gorinchem, fol. 173: juffr. ***Johanna*** *Machlina* ***Balfour*** in de Nieuwstadt, lidmaat 8 jan. 1662.

Petrus *Watkin* wordt kapt. 8 maart 1662 (Ferguson deel 1, blz. 494), in het regiment Scot 1669, 1672, 1673 (zie Ferguson 1), in het regiment Graham 1676 (ibidem). verlaat het regiment in 1688 als majoor (deel 1, blz. 479), sneuvelt Terra Nova Namur 1692 (deel 1, blz. 570), wordt 1692 als kapt. opgevolgd door *Gerard* ***Cattenburg.***

Ferguson 1, blz. 347 en 349: lieut. ***Watkins*** dient in 1625 in het regt. Grey of Ramsay.

Ferguson 1, 490: in 1649 is ***John*** *Watkin* kapt. over 50 man op £ 825 (in een Engels (?) regt.).

Petrus *Watkin* wordt vermeld in Het Wapenboek van de Geldersch-Overijsselsche Studentenvereniging aan de Utrechtse Hogeschool, 1635-1671 (zie 0. Schutte, De Wapenboeken der Gelders-Overijsselse Studentenverenigingen, 1975, blz. 161).

Nots J. M. van Osch te Gorinchem, invno. 3978, 11 okt. 1650: ***Pieter*** *Watkin,* jonghman, wonende te Bommel, testeert en noemt zijn broer ***Jan*** *Watkin.* Zijn nicht ***Elisabeth*** *Watkin* woont te Utrecht.

Joncker ***Johan*** *Watkin,* j.m. van Bommel, vaandrig van een comp. mariniers, ondertr. Gorinchem 23 nov. 1670, attest. naar Arkel 7 dec., juffr. ***Maria*** *Boelisz.,* beiden wonende te Gorinchem.

Nots. P. de With te Gorinchem, inv.no. 4025, 8 jan. 1677: kapn. ***Pieter*** *Watkin* legt een verklaring af.

Nots. J. M. van Osch te Gorinchem, invno. 3997, 29 maart 1677: Joff. ***Elisabeth Balfour,*** met procuratie van Jonr. ***Imbertus*** *Bartholom. Balphour* (voor Nots. W. Guldemont te 's-Gravenhage d.d. 25 nov. 1676) haar broeder, kinderen en erfgenamen van wijlen mevrouwe ***Agata van der Steegh,*** geeft procuratie aan haar zuster joffr. ***Mechtelt Johanna Balfour.***

Nots. Th. Dael te Gorinchem, inv.no. 4014, 14 jan. 1678: Joffr. ***Mechtelt Johanna*** ende ***Elisabeth*** *Balphoir*

mede namens jonr. ***Bartholomeus*** *Balphoir,* kapn., hm broeder (procuratie voor Nots. W. Guldemont te 's-Gravenhage d.d. 23 nov. 1676) geven procuratie aan nots. J. M. van Osch naar het gerecht van Gorinchem.

Collectie van der Lely van Oudewater (Hoge Raad van Adel): Juffrouw ***Mechtelt*** *Balfourt* trouwd joncker ***Wouter*** *Watkin,* capt., sterft sonder oir.

7. *Hendrick* ***Balfour,*** ged. Gorinchem 3 1 okt. 1647 (get. den heere burgemeester Johan van Berckel, de heere Johan Kemp en Elysabeth van der Steech), vaendrager in 1669, kapitein 10 aug. 1674, † Gorinchem 27 okt. 1674.

Henricus *Balferius,* Gorchomiensis 20 jaar oud, philosoph. student te Leiden 31 okt. 1663.

Nots. J. M. van Osch te Gorinchem, inv.no. 3995, 28 okt. 1674: Op verzoek van ***Agatha van der Steegh*** verklaren ***Deonisius Godefroy,*** appotheekaris, wonende te Heusden, omtrent 40 jaar, en Mr. *Adriaen* ***Borman,*** chirurgijn alhier, omtrent 30 jaar, dat *Hendrick* ***Balphour,*** capt., in de slach van dese lestlede somer te velde geschiet door sijn rechter been geschoote sijnde, van Berge in Henegouwen alhier gekomen is, ende daarna zware koorts kreeg en gisteren in haar huis is overleden.

Gemeente-Archief Gorinchem, inv.no. 1766, Pesthuysregister: Den 31 dito (oktober 1674) de eyke kist voor capiteyn *Balfourt* ***2*** £ 10 sts.

Collectie van der Lely van Oudewater (Hoge Raad van Adel) : Joncker *Hendrick Balfourt* werd op den 11 augustus 1674 gekwest in de bataille van Seneffe, sterft mede tot Gorinchem aan sijn wonden den ... 167. ., ongetroud.

Nots. H. de Coninck te 's-Gravenhage, inv.no. 382, blz. 309, 23 dec. 1674: Op verzoek van Juffrou *Machtelt Balfour* verklaren *Franchoys Halling,* lieut., en *Christiaan* ***de*** *Zijck* (?), sergt. van de comp., die vroeger van haar broer *Hendrick* ***Balfour was,*** dat *Hendrick Balfour* 10 aug. 1674 wijlen capt. ***Jan van der Does*** (†***6*** aug.) als capt. opvolgde. Op 11 aug. werd ***BaZfour*** gequetst, waardoor hij moest retireren als capt.

8. *Imbert* ***Bartholomeus*** (*Barthold*) ***Balfour,*** ged. Gorinchem 7 aug. 1650 (get. joffr. Elysabeth van der Steegh, de heere Maximiliaen van Beerendrecht), luitenant-kolonel, † (gesneuveld) Landen (halverwege Leuven en Luik) omstreeks 1692.

Nots. J. Beeckman te 's-Gravenhage, invno. 460, fol. 220 verso, 12 maart 1671: *Hendrick* ***van*** *Albendeel,* capt. der infanterie, sluit een contract met de vendrich *Cornelis* ***Jacob.*** Zijn gewezen vendrich *Bartholt Balfour* nam van hem afscheydt op aanschrijvens van sijn moeder en verliet zijn vendrichsplaats absoluyt. Indien ***Balfour*** niet voor het uitgeven van de nieuwe commissie om te werven komt, dan benoemt *Van Albendeel* genoemde ***Jacob,*** mits hij 25 mannen werft.

Archief Raad van State, inv.no. 1529, 28 juli 1672: *Bartholomeus* ***Balfour*** krijgt de comp. van ***Bernardt grave van Witgensteyn.***

Nots. W. Guldemont te 's-Gravenhage, invno. 614, blz. 281, 23 nov. 1676: Capt. *Bartholt* ***Balfour*** geeft procuratie aan zijn te Gorinchem wonende zusters, juffrouwen *Mechtelt* ***Johanna*** en *Elisabet* ***BaZfour,*** wegens het sterfhuys van wijlen zijn schoonmoeder (sic).

Nots. A. Schipperts te Bergen op Zoom, inv.no. 246, 8 maart 1677: *Bartholt* ***Balfour,*** capt. in het regiment La Grandière, noemt in zijn testament zijn zusters *Mechtelt* ***Johanna*** en ***Elisabeth Balfour.***

Nots. W. Guldemont te 's-Gravenhage, invno. 615, blz. 256, 5 nov. 1677: Namens capt. *Bartel* ***BaZfour*** moet aan zijn zuster ***Maghtelt*** *Johanna Balfour,* ***wonende*** te Gorinchem, medegedeeld worden, dat zij boedelscheiding moet doen met ***Elisabeth BaZfour*** als de laatste (?) gaat trouwen.

Idem, inv.no. 616, blz. 351, 20 nov. 1678: *Bartholt Balfour,* gereformeerd kapt., is *f* 400 schuldig aan *Patrick Balfour,* majr. van het regt. van Van Hoffwegen *(Patrick* behoort tot het geslacht *BaZfour of Burleigh).*

Idem, inv.no. 616, blz. 339, 14 dec. 1678: *B. BaZfour* geeft mede namens zijn twee zusters procuratie naar Gorinchem.

Nots. J. Wichmans te 's-Gravenhage, inv.no. 498, fol. 165, 31 mei 1680: *Bartholt Balfour,* gereformeert capn., geeft procuratie aan *Pieter Watkin,* kapn. onder kol. *Mackay,* getrouwd met zijn zuster *Machtelt Johanna* Balfour om huur van huizen en land te Gorinchem te innen, voor wat betreft zijn portie.

Idem, invno. 498, blz. 595, 26 april 1681: *Barthout Balfour* vermeld als gewezen kapt.

Blijkens Ferguson 1, blz. 511 volgt *Bartholt BaZfour 16* mei 1682 *John Murray* als kapt. op (blz. 505 geeft 3 juli); luit.kol. in 1689, gevangen genomen te Killiecrankie (Schotland) in 1689, gewond te Steinkirk, gedood te Landen; in het regt. van *Bartholt BaZfour.* Op blz. 51'7 heet hij *Barthold* jr. (hij was jonger dan zijn gelijknamige neef).

Collectie Van der Lely van Oudewater (Hoge Raad van Adel) : Joncker *Imbert Balfourt,* collonel van een regt. Schotten gebleven in Irlant 1689, ongetroud.

9. *Elisabeth Balfour,* ged. Gorinchem 8 aug. 1653 (get. de heer Beerendrech ende jufvrou Stocoms). Op 19 mei 1654 werd te Gorinchem begraven het kint van ser. *Felp Balfoort.*

10. *Elysabeth Balfour,* ged. Gorinchem 28 aug. 1655 (get. Henderick Verdoes ende de huijsvrouwe van de borgem. Kempe), tr. vóór 31 maart 1681 *Johan Frederik van Fenediger,* kapt. in het regt. Prins van Brandenburgh in 1681.

Lidmatenregister te Gorinchem, fol. 278: *Elisabeth Balfoort,* jongedochter in de Nieustat, lidmaat 26 maart 1673.

Nots. G. de Cretser te 's-Gravenhage, inv.no. 658, fol. 293, 31 maart 1681: *Johan Frederick van Fenediger,* kapt. in het regt. Prins van Brandenburgh, getrouwd met Vrouwe *Elisabeth Balfour,* dr. van kol. *Balfour,* geeft procuratie.

Nots. J. Wichmans te 's-Gravenhage, inv.no. 498, blz. 595. 26 april 1681: *Frederick van Vendeger,* kapt. in het regt. Prince van Brandenburgh, geeft procuratie aan de gewezen kapt. *Barthout BaZfour* om onder Gorinchem te transporteren (in 't graefschap Buijr).

Collectie Van der Lely van Oudewater (Hoge Raad van Adel): Juffrouw *Elisabeth Balfourt* troud de Heer *Vinardige,* Sax(isch) edelman, collonel in den Venetiaensen dienst, sterft aldaar, en sij in Venetien, andre seggen in Duijtzland bij de hartoginne van Wirtemburg, sonder oir.

IVb. *Philippus Balfour,* ged. Gorinchem 11 dec. 1641, kapitein, † (gesneuveld bij) Moatcassel 11 april 1677, tr. *Clasina van Osch,* † na 1692, dr. van *Willem van Os,* († *25* maart 1654 blijkens zijn zerk te Gorinchem) en *Catharina van den Oever: zij* hertr. omstreeks 1679 *Elias van (der) Albe,* kapt. in het regiment Prince van Brandenburgh.

Volgens Het Staatsche Leger, deel 6. 's-Gravenhage, 1940, blz. 240, sneuvelde *Bartholomeus Balfour* 11 april 1677 bij Montcassel en was hij in 1673 majoor in het regiment Albrandsweerd. Mijns inziens heeft het eerste gegeven betrekking op bovenstaande *Philip Balfour.* Het tweede gegeven over het regt. Albrandsweerd komt mij ook onjuist voor.

Het Staatsche Leger, deel 8, derde band, blz. 464: *Elias Sigismund* van *der Albe* van 1686 tot omstreeks 1707 majoor in het regt. Brandenburg.

Ferguson 1, blz. 529, en archief Raad van State, inv.no. 1815: *Philip BaZfour* wordt 27 maart 1665 benoemd tot ensign in de comp. van Lamy.

Archief Raad van State, inv.no. 1815: 24 mei 1667 *Balfour,* luit. onder Lamy.

Nots. C. van Delvendiep te 's-Gravenhage, inv.no. 404, blz. 41, 27 aug. 1672: Kapt. *N. Balfort* ontvangt procuratie van kol. Georges *Le Vasseur* marquis van *Thouars.*

Nots. M. Beeckman te 's-Gravenhage, invno. 284, blz. 242, 8 nov. 1672: kapt. *Philips BaZfour in* het regt. van kol. de *Thouars* geeft procuratie.

Archief Raad van State, inv.no. 1530, fol. 41 verso, 20 maart 1673: *Philippe Balfour,* kapt. van de nieuwe werving, waargenomen vanaf 19 mei 1672.

Notarieel archief 's-Gravenhage, inv. no. 365, blz. 383, 9 juli 1673: Capt. *Philippus Balfoort* geeft procuratie.

Notarieel archief 's-Gravenhage, inv.no. 783, fol. 101, 2 april 1675: Vrouwe *Clasina* van Os, huisvroaw van *Philips BaZfour,* kapt. van een comp., geeft procuratie (krachtens een proc. voor de notarissen Rallu en Bizel te Parijs van 12 febr. 1675). Men kan hieruit afleiden, dat *Philips* vermoedelijk door de Fransen gevangen genomen werd.

Idem, invno. 784, blz. 7, 19 jan. 1677: Kapt. *Philip van Balfour* contracteert.

Nots. J. M. van Osch te Gorinchem, invno. 3997, 9 aug. 1677: *Clasina* van *Osch,* weduwe van kapt. *Phi*Zips *Balfour,* geeft een procuratie. *Daniel Heynsius* leende op 18 april 1650 *f* 1200 van haar grootvader *Gerardt van Os.*

Notarieel archief 's-Gravenhage, inv.no. 784, blz. 670, 4 nov. 1678: Kapt. *Philips Balfour* wordt vermeld.

Nots. J. M. van Osch te Gorinchem, inv.no. 3998, 27 maart 1679: Catarina van den Oever, weduwe van *Willem van* Os, haar uitlandige zoon *Henricus van Os, Clasina van* Os, weduwe van kapt. *Philips Balphour,* en *Aldegonda van Os* komen voor. Er is sprake van de goederen van o.a. de echtelieden *Gerardt van Os* en *Elisabeth van Wevelinckhove. Clasina van Osch* bezit goederen te Kedichem in het land van Arckel, gekomen van kapt. *Philips Balphourt.*

Nots. J. Wichmans te 's-Gravenhage, inv.no. 498, blz. 129, 19 maart 1680: *Bartholt BaZfour,* capn. in het regt. Van Hoffwege, als voogd van de twee minderjarige kinderen van wijlen zijn broer *Philip Balfour* en van diens weduwe jouffr. *Clasina van Osch. Zij* hertrouwde met capt. *Van Albe* in het regt. Prince van Brandenbargh. Hij geeft procuratie aan zijn zwager capt. *Pieter Watkin* en aan *Pieter de Say,* procureur te Bommel, om de inventaris te eisen.

Nots. Ph. Basteels te Rotterdam, invno. 953, blz. 889, 27 sept. 1682: *Clasina van Osch,* weduwe van kapt. *Philips Balfourd,* veilde op 14 sept. 4½ morgen en 14 hond, beide achter Arckel.

In de Journalen van Constantijn Huygens *jr.* worden mevrouw *Van der Albe* en haar echtgenoot van 19 april 1691 tot 7 oktober 1692 vermeld (deel 1, blz. 420, 433, 518, 523, 526, 529 en deel 11, blz. 31 en 133). In 1692 woont zij te Londen.

Rechterlijk archief Zaltbommel, inv.no. 325, fol. 109 verso-114, 20 juni 1692: *Catharina van den Oever,* weduwe van *Wilhelm* van Os, testeerde 26 mei 1692. Haar dochter *Clasina* van Os, weduwe van capt. *Philip Balfour,* nu getrouwd met *Elias van der Albe,* mayoor van het Brandenburghs regiment, ontving haar legitime portie, daar zij haar vaderlijke goederen en geld kreeg. Haar andere dochter *Aldegonda van Os, ge*trouwd met Simon *Aharighie,* ontvangt goederen te Herwenen. *Geertruyd* van *den Oever,* zuster van de testatrice, ontvangt het reght in den Uyterweert onder Garneren. Enige erfgenamen zijn *Aldegonda* van Os en dan haar kinds kinderen voor de helft en het kind of kinderen van *Clasina* van. Os. Blijkens fol. 106 verso leverde *Catharina van den Oever* dit testament zelf in.

De akte van 20 juni 1692 werd gepasseerd, nadat *Clasina* van Os, *Aldegonda van* Os en *Geertruyd* van den Oever het testament ook ingeleverd hadden.

Collectie Van der Lely van Oudewater (Hoge Raad van Adel): Joncker *Philip Balfour,* capt., gebleven in de bataille van Casselberg (= Montcassel) den .... 167.., troud juffrouw *Clasina* van *Osch.* Hieruit Joncker *Philip* (sic) *Balfourt,* vendrich.

Rechterlijk archief Zaltbommel, inv.no. 325, fol. 148, 25 aug. 1693: *Aldegonda van Os,* getrouwd met Simon 0 *Hangkerne,* levert haar testament in.

Blijkens de „Genealogische tafels" in het gemeentearchief te Gorinchem (tafel 31) trouwt *Clasina* van Os tweemaal: le capt. *Philip Balford; 2e . . . van der Albe.* Uit haar eerste huwelijk: 1. *Philippus Balford,* geb. *27* sept. 1670, sterft jong; 2. *Willem Balfort,* sterft jong en *3. Eymert Balfort.* Deze bron vermeldt ook, dat *Clasina* van Os een dochter is van *Willem van Os* en *Cathurina van* den Oever van Bommel. *Willem van Os* sterft *25* maart 1654.

W. F. Emck Wzn., Oude namen van hulzen en straten in Gorinchem, blz. 156: 4 juni 1680 *Clasina* van Os en *Elias van der Albe* transporteren het huis de Roos aan *Cornelis Grootvelt.*

Gemeente-archief Gorinchem, Pesthuys: Den 20 augusty (1672) ontfange over het eyke kistje voor *Filips Balfourt* kind de somme van 1 f v st.

Uit dit huwelijk:

Jacob ***Balfour,*** vermeld te Zaltbommel in 1694 en 1716.

Rechterlijk archief Zaltbommel, inv.no. 325, fol. 171 verso, 12 maart 1694: Jonr. Jacob *Balfour,* cadet militeer onder het regiment (van de) Rijngraeff, levert zijn testament in.

Idem, inv.no. 329, fol. 210-211, 1 mei 1716: Jonr. *Jacobus Balfour, soo* hij nogh in leven mogte sijn, een zoon van wijlen capitijn *Philip BaZfour* en vrouwe *Clasina* van Os, heeft één vierde van de kooppenningen tegoed van een huis, nagelaten door *Eugenius van den Oever* (zijn oudoom).

IIIc. ***James Balfour,*** j.m. uit Schotland, geb. omstreeks 1597, capt. 17 maart 1627, sergt.maj. 9 april 1639, luit.kol. in 1644, in 1649 luit.col. onder Erskine, † tussen 6 mei 1650 en 21 juli 1653, tr. 's-Hertogenbosch 28 april 1644 ***Margery (Mariori)*** *Bruce,* j.d. uit Schotland (Test. Lit. Dom. Wedderburn; dus zij toonde een brief van de predikant der Schotse regimenten), woonde in 1644 te 's-Hertogenbosch, in 1666 te Leeuwarden, † Breda in febr. 1691, dr. van Sir *John Bruce of Airth* en ***Margaret Elphinstone.***

Bij dit huwelijk is hij in garnizoen te Nijmegen; huwelijksgetuige is haar broer Capt. ***Bruijs.***

Weeskamer Breda inv.no. 65, fol. 10 verso, Registers van begravingen opgemaakt ten behoeve des Weeskamers: mevrouw ***BaZfour o. 15*** febr. 1691.

Blijkens Family Records of the Bruces and the Cumyns, Edinburgh and London, 1870, blz. 323-325 hadden Sir ***John Bruce of Airth,*** die in 1601 trouwde met ***Margaret Elphinstone*** (derde dochter van Lord ***Alexander Elphinstone),*** drie zoons en tien dochters. De namen van de zoons zijn ***Alexander, John en Michael,*** de namen van de dochters zijn: 1. Jean, 2. ***Helen, 3. Christian, 4.*** Marion, 5. *Janet,* 6. ***Margaret, 7. Mary,*** 8. ***Roberta, 9. Elizabeth,*** 10. N.N. De sub 4 vermelde ***Marion*** is mijns inziens identiek met bovenvermelde ***Margery.***

Alexander *Bruce* ondertrouwde 's-Hertogenbosch 22 jan. 1639 ***Anna van Eck.*** Zie voor ***Alexander*** *Bruce:* Ferguson I, blz. 489.

De sub 1 vermelde ***Jean*** trouwt met ***David*** *Colyear;* de sub 8 vermelde ***Rebecca*** (*Roberta*) met George

Lauder. Colyear en ***Lauder*** dienden in de Schotse Brigade.

Not. archief 's-Gravenhage, inv.no. 167, fol. 48, 10 febr. 1649: ***James Balfour,*** luit.kol. onder Arskijn (Erskine), attesteert in verband met een gebeurtenis bij Hulst in de zomer van 1645.

Archief Raad van State, inv.no. 612: 30 jan. 1646 was capt. ***Balfour*** lid van de krijgsraad te Hulst.

Not. archief 's-Gravenhage, inv.no. 212, fol. 170, 24 juli 1646: lt.col. ***James Balfour,*** wonende te 's-Gravenhage, attesteert.

Not. archief 's-Gravenhage, inv.no. 46, fol. 124, 21 juli 1653: Col. ***Philips BaZfour*** en capt. ***Alexander Brus*** (*Bruce*) transporteren als bloetvoochden van joncheer ***Bartel BaZfour,*** zn. van wijlen de lt.col. ***Jeems Balfour*** en van ***Margary Brus,*** hoey-, wey- en saeyland aan capt. *William Read,* die getrouwd is met Anna van ***der Duyn.***

Nots. J. van de Vijver te 's-Gravenhage, inv.no. 226, fol. 78, 16 april 1666: Vrouwe ***Mariore Bruce,*** weduwe van lt.col. ***Balfour,*** wonende te Leeuwarden, ontvangt procuratie van Floris *Ruijsch,* commis van de generaliteits Rekencamer. De Raad van State verleende een akte van verzoek op 20 jan. 1666 wegens *ƒ* 1078 getaxeerde vereffening van wapenen van de comp. van lt.col. ***Balfour.***

Not. archief 's-Gravenhage, inv.no. 609, fol. 207, 5 sept. 1668: Vrouwe ***Mariore Bruys,*** weduwe van lt.col. ***Jems Balfour,*** met procuratie van joffr. ***Maria Pieters,*** wed. van capt. ***Johan Hey,*** gepasseerd te Nijmegen 10 okt. 1667 voor burgemr. en schepenen.

Nadat ***Barthold Balfour*** in 1689 in Schotland gesneuveld was, vermaakte zijn moeder ***Mariori Bruce*** blijkens de navolgende akte bij testament haar bezittingen aan enkelekinderen van twee van haar zusters:

Nots. P. van Heusden te Breda, inv.no. 234, akte 129, 13 nov. 1689: Mevrouwe Mariori *Bruce,* weduwe van wijlen ***Jems Balfour,*** in sijn leven lt. collonel, testeert en benoemt tot erfgenamen, ieder voor een derde, mevrouw ***Jeane Lauder,*** weduwe ***Dronckelaer,*** vrouwe ***Anna Lauder,*** huijsvrouwe van capiteyn *Villegas,* en capiteyn ***Alexander*** *Papole,* haere beyde susters kinderen. De testatrice wenst echter dat haar zuster ***Rebecca*** *Bruce,* weduwe van lt.col. *Lauder,* het vruchtgebruik van de twee derde parten, die aan de voornoemde ***Jeane*** en Anna, dochters van ***Rebecca*** *Bruce,* vermaakt zijn, zal genieten. Verder moeten de erfgenamen aan mevrouwe, de vrouw van Mr. ***Françoys de Bons,*** out president van Breda, de carosse van de testatrice sonder peerden geven; zij hebben ook de plicht aan ***Adriana*** *Snoeck,* kamermaeght van de testatrice, *ƒ* 80 te geven en aan ***Catharien,*** haere keuckenmeyt, *ƒ* 50 alsmede een eerlijck rouwkleet, mits dezen bij haar overlijden nog bij haar wonen. Volgens een notitie onder deze akte werd hiervan 19 febr. 1691 copie gegeven aan voornoemde ***De Bons.***

De gegevens uit deze akte tonen aan, dat ***Mariori*** *Bruce* een zuster is van ***Rebecca*** *Bruce,* gehuwd met lt.col. ***Lauder. Zij*** had nog een zuster, de moeder van capt. ***Alexander Papley.*** Deze ***Alexander*** *Papley* leent als capt. *ƒ* 1200 van lt.col. *Bartholomeus* ***Balfour*** (nots. J. van der Plas te 's-Gravenhage, inv.no. 372, blz. 167, 25 april 1681). Blijkbaar behoorde hii niet tot de Schotse Brigade, hetgeen ook omstreeks dezelfde tijd het geval was met leden van het geslacht ***Hamilton of Silverton*** *Hill* (Nederland's Patriciaat, 1970, blz. 49). Ferguson, deel 1 bevat over deze ***Alexander*** *Papley* geen gegevens. Volgens Ferguson, deel 11, blz. 43, werd een ***Alexander*** *Paplay* († 1722) op 28 dec. 1707 kapitein in het regiment ***Lauder*** (het tweede regiment der Schotse Brigade) en volgde toen lt.col. *Preston* als kapitein van diens compagnie op. Deze ***Alexander Paplay*** is een zoon van de eerder genoemde ***Alexander Paplay.***

Blijkens George F. Black, The Surnames of Scotland, New York, 1965 is de naam *Paplay* ontleend aan het gelijknamige eiland in Orkney (Schotland).

Volgens De Navorscher, 1881, blz. 336, was mevrouw

de weduwe *Balfour* 10 maart 1684 te Breda getuige bij de doop van ***Ana Geertruy en*** op ***3*** sept. 1690 was *Mariaozé* ***Breus,*** douairière van den luit.kol. ***Balfour,*** te Breda getuige bij de doop van *Barthold,* beiden kinderen van Mr. ***Gautier Johan de Villegas*** en ***Ane Laucler.***

Juffr. ***Agnies Odilia Bruice,*** j.d., wonende op de Veemarkt, tr. Breda 14 nov. 1677 de heer oud-president ***François de Bons, wed.,*** ged. Breda 30 dec. 1639 als ***Franciscus,*** zn. van ***Jacques*** en ***Alyda Vosch.*** Uit hun huweliik werden te Breda gedoopt (gereformeerd) ***Alida de Bons*** op 27 juli 1678 en *Andreas* de ***Bons*** op ***28 jan. 1685. Francoys de Bons*** tr. le (ondertr. Breda 11 sept. 1665), attestatie naar Ginneken, als „Meester, secretaris van H. gouverneur", juffr. ***Elisabeth Schuifhil,*** j.d. van Raemsdonk, vermeld als overleden tussen 30 nov. en 5 dec. 1673 te Breda; tr. 2e Teteringen 30 juli 1676 vrouwe' ***Johanna de Ruyter,*** weduwe van capiteyn ***Barthold Huijgens tot*** Opvoorst. Zij wordt vermeld als overleden tussen 16 en 18 sept. 1676, vervoerd naar Wageningen.

Agnes Odilia Bruce is blijkbaar een dochter van een broer van *Mariori Bruce.*

Uit dit huwelijk:

Barthold Balfour, ged. Nijmegen 24 april 1646 (get. Adam Whitfure, Willem Balfour, Judith Broun) , deed de eed als capt. 14 nov. 1676 (kreeg de comp. van capt. François de Conde dite de Larigny), sergt.-majoor 25 jan. 1678 (kreeg de comp. van wijlen sergt.majoor (De) Savorny), luit.col 1678, 11 okt. 1681 major-commandant van Breda, colonel van het regt. Kirkpatrick in 1684, in 1688 bevelhebber van het regt. Balfour in Schotland, brigadier in Schotland, † Killiecrankie (Schotland) 27 of 28 juli 1689.

In de pas van Killiecrankie is, op de plaats waar hij sneuvelde, een gedenkplaat aanwezig. The National Trust for Scotland plaatste (in recente tijd) bij een in de pas van Killiecrankie aanwezige steen (The Balfour Stone) het volgende opschrift, dat door mij in 1969 werd opgenomen:

Here brigadier Barthold Balfour of
the Dutch Brigade, who commanded
the left wing of Genera1 Mackay's
army at the battle of Killiecrankie,
was killed in the subsequent rout
by one of the Atholl men.
This Stone is also reputed to mark
Balfour's grave.

Blijkens Ferguson 1, blz. 499 en 501 had ***Maurice de Saworny*** in 1672 en 1673 een comp. onder kol. *Kirckpatrick.*

Het vermoeden, dat deze ***Barthold Balfour*** een zoon van kol. Sir ***Philip Balfour*** is, is onjuist (Ferguson 1, blz. 505).

Archief Raad van State, inv.no. 1531, fol. 140 verso, 25 jan. 1678: ***Barth. Balfour*** benoemd tot sergeant-majoor in het regt. Kirckpatrick, wegens de bevordering van ***J. A. Lauder;*** sinds 11 mei 1677.

Idem, inv.no. 1531, fol. 171, 5 dec. 1678: sergt. maj. ***Bartholomeus Balfour*** benoemd tot luit. kol. in het regt. Kirckpatrick.

Idem, inv.no. 1532, fol. 75, 16 febr. 1684: *Bartholomeus* ***Balfour*** kol. wegens het overlijden van ***John Kirkpatrick.***

Nots. Van der Plas te 's-Gravenhage, inv.no. 372, blz. 319, 23 juli 1681: luit. kol. ***Bartholomeus*** *Balfort* borg voor de weduwe van lult. kol. *Lauder* ten behoeve van de solliciteur *Adriaen* ***Lieshout.***

Idem, inv.nr. 374, blz. 34, 17 febr. 1684: Vrouwe ***Marta van Levesten,*** weduwe van kol. *Lauder,* ontving van kol. *Bartholomeus* ***Balfert f*** 350 van f 1102, ***die*** *Balfort* ten gevolge van een sententie van gecommitteerde Raden o.a. van de solliciteur ***Adriaan Lieshout*** ontving.

Nots. P. van Heusden te Breda, inv.no. 232, akte 56, 28 juli 1684: ***Bartholomeus Balfour,*** collonel en majoor commandant deser stadt, soon en eenich erffgenaem van wijlen James ***BaZfour in*** leven collonel (dit is onjuist, hij was lt.col.) contra ***Pieter*** *Watkin,* capiteyn, getrouwd met ***Machtelt Johanna Balfour,*** en ***Bartholomeus Balfour,*** capiteyn, beyde kinderen en erfgenamen voor twee derde parten van wijlen coll. ***Philipp Balfour. Zij*** hebben verschil van mening over het vierde (sic) part van vier obligaties ten laste van de Stadt en het Vrije van Brugge. De eerste comparant diende 1 maart 1684 een request in aan de „Hoogen Crijghsraedt deser Landen", omdat hij meende dat dit vierde part hem uyt hooffde van zijn vader zalr. toekwam, waarmee de andere comparanten het oneens zijn. Zij komen overeen, dat ***Johan van de Kerckhoven, Francoys de Bont,*** out-president, ***Laurentius Monde*** en *Arnoldus* Swaens, advocaeten alhier, zullen arbitreren. Volgens een marginale aantekening „sustineerde" capiteyn ***Bartholomeus Balfour*** dit op 3 april 1685.

Notarieel archief 's-Gravenhage, inv.no. 663, blz. 365, 15 juni 1686: ***Maertha Levingston,*** weduwe van luit. col. ***Johan Alexander Lauder,*** verklaart dat *Bartholt* ***Balfour,*** colonel en commandant van Breda, moeite voor haar deed.

Notarieel archief Breda, inv.no. 233, 12 mei 1687: ***Bartholomeus Balfour,*** col. en major commandant deser stadt, verkoopt aan capt. *George* ***Hamilton*** een bruyn merripeert; laatstgenoemde zal betalen met negen Schotse recruten: drie in mey 1688, drie in 1689 en drie in 1690; lukt dit niet, dan betaalt hij met f ***30;*** getuige: ***Henry Bruce,*** vaendrig van capt. Casteren.

(Slot *volgt)*

Een „genealogie" van de heren en markiezen van Bergen op Zoom hersteld,

door W. A. VAN HAM.

Eind augustus 1976 is het herstel voltooid van de „genealogie" van de heren en markiezen van Bergen op Zoom en aanverwante families, Deze met wapens versierde stamboom bevond zich in vervuilde en beschadigde toestand ten gemeente-archieve. Het merkwaardige stuk heeft een boeiende geschiedenis achter de rug. In verband met het gereedkomen van het materiële herstel zullen we hieronder de voorgeschiedenis en de lotgevallen van deze „genealogie" behandelen en een beschrijving ervan geven.

De voorgeschiedenis.

In november 1649 deed ***Maria Elisabeth*** *II,* geboren gravin ***van den Bergh,*** haar intrede als markiezin van Bergen op Zoom. Een moeizaam verlopen geschiedenis was daaraan voorafgegaan. Na het twaalfjarig bestand (1609-1621) was het markiezaat ontnomen aan de wettige markiezin ***Maria Elisabeth*** *Clara* ***van den Bergh*** wegens de Spaanse gezindheid van haar echtgenoot graaf *Albert* ***van den Bergh.*** Na haar kinderloos overlijden in 1633 was haar nicht ***Maria*** *Elisabeth II* weliswaar met het markiezaat beleend, doch door de oorlogstoestand kon zij slechts het bewind voeren in de gedeelten daarvan, die onder Spaanse zeggenschap vielen. In het Staatse gedeelte van het markgraafschap hadden achtereenvolgens de prinsen ***Maurits*** (1621—1625), ***Frederik Hendrik*** (1625-1647) en *Willem II* ***van Oranje*** (1647—***1648)*** de macht in handen [1]. Krachtens de bepalingen van

1) A. P. van Schilfgaarde, Het huis Bergh, Maastricht, 1950, passim; P. Scherft, Het sterfhuis van Willem van Oranje, Leiden, 1966, passim; W. A. van Ham, Het doorluchtig huis van Bergen op Zoom, Zaltbommel, 196'9, blz. 149-150.

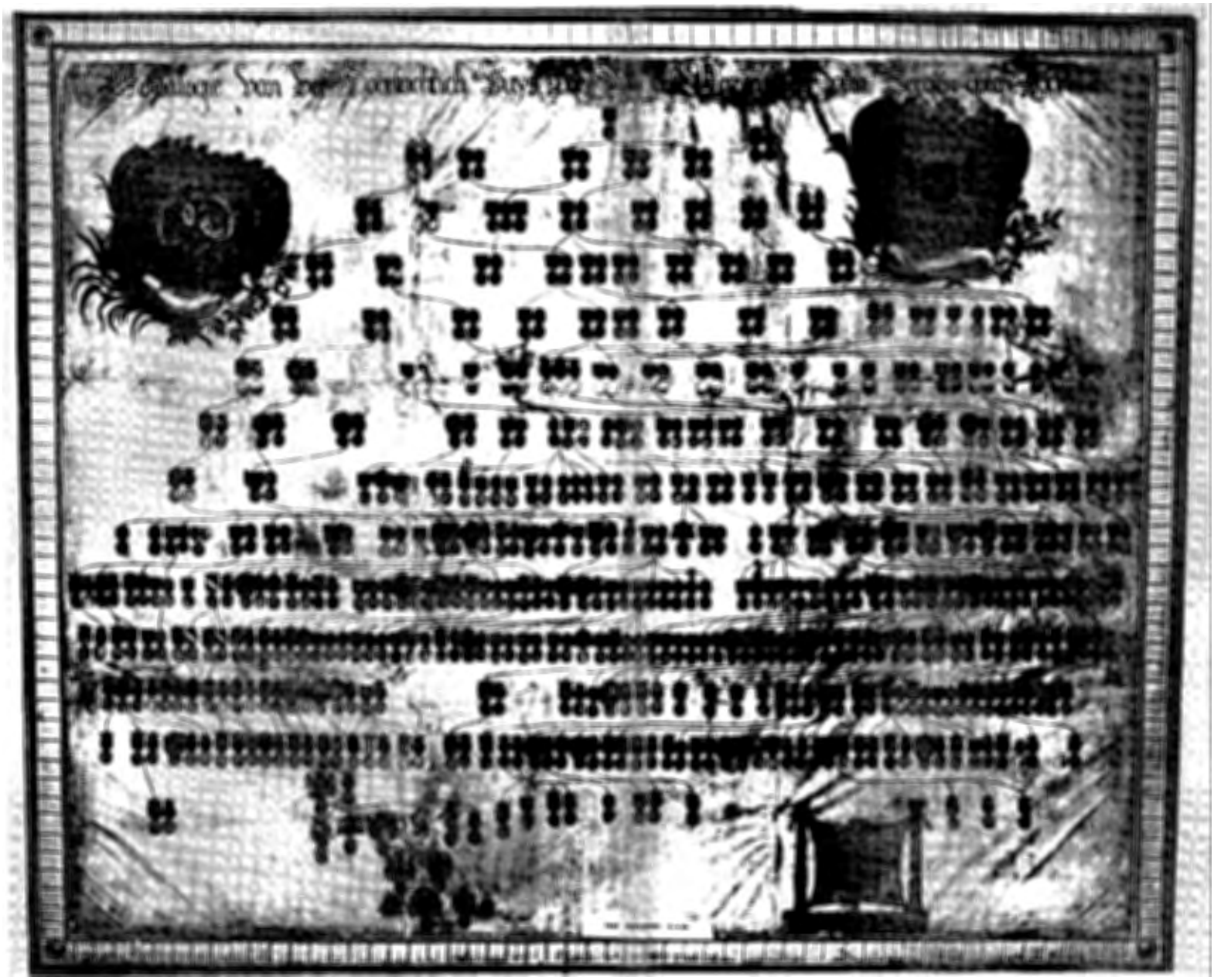

„Genealogie" van de heren en markiezen van Bergen op Zoom, door Petrus Janssen, 1'770.

Fotolino Bakker, Bergen op Zoom. Bergen op Zoom, Markiezenhof.

de vrede van Munster moest de wettige markiezin in haar rechten worden hersteld. Op 21 juni 1648 zag het stadsbestuur, onwillig haar te erkennen, op bevel van prins ***Willem*** van verdere oppositie af. Nu moest de markiezin nog het hoofd bieden aan de aanspraken van haar neef graaf ***Albert van den Bergh,*** zowel op grond van de rechten die hij ontleende aan zijn weduwnaarschap van ***Maria Elisabeth I Clara*** als berustende op de pretenties van zijn tweede echtgenote ***Magdalena de Cusance*** (dochter van ***Ernestine van Wittem*** en kleindochter van ***Jan van Wittem,*** markies van Bergen op Zoom). In oktober 1649 erkenden de Staten-Generaal ***Maria Elisabeth II*** echter definitief als markiezin. Het stadsbestuur feliciteerde haar en ging zodoende tot haar erkenning over: op 16 november vonden de festiviteiten plaats, waarmee haar komst te Bergen op Zoom werd gevierd [2]).

Thomas de Rouck, burgemeester buiten de bank in dat jaar, heeft ter gelegenheid van dit feest een genealogie van de heren en markiezen samengesteld en aan de stad geleverd. Enige jaren tevoren had hij zich verdienstelijk gemaakt als heraldicus door de uitgave van „Den Nederlantschen Herauld ofte Tractaet van wapenen en politycken adel", die hij in 1645 bij Jan Janssen te Amsterdam liet drukken. Het is het oudste volledige standaardwerk over de wapenkunde dat in de Nederlandse taal verscheen. Wel bevat het, zoals meer oudere werken, in de heraldische terminologie tal van bastaardwoorden [3]). Op de bladzijden 285 tot en met 329 van dat boek behandelde hij de „stamnamen ende wapenschilden" van de markiezen, „haer descendentien ende alliantien" [4]). Hij raadpleegde daartoe de archieven van de raad en rekenkamer van de markiezen, alsmede bestaande heraldische werken. Uiteraard maakte hij van dit eigen werk ruim gebruik bij het samenstellen van de genealogie in kwestie. Voor het „vergaderen, opsoecken, doen maecken ende afbeeldden der geslachtsboom" van de markiezen met „alle hunne alyanten ende armories" betaalde de stad hem een som van negentig karolusguldens [5]). Vanzelfsprekend eindigde de genealogische informatie met ***Maria Elisabeth II van den Bergh.***

De genealogie werd opgehangen op de Heerenkamer, een nieuwe achterbouw van het stadhuis. Daar bleef het stuk berusten tot het in 1770 aan de raden en rekenmeesters van de markies werd uitgeleend om kopieën ervan te vervaardigen. In hun desbetreffend verzoek om uitlening noemen zij de genealogie „gemaltraiteert ende verduert en dus bijna onkennelijck" [6]). Al te zorgvuldig was er dus blijkbaar niet mee omgesprongen.

Lotgevallen

De opdracht om de kopieën te vervaardigen was verstrekt aan Petrus Janssen, meester schilder te Antwerpen. Uiteraard werd de oorspronkelijke genealogische informatie uitgebreid met de sedert 1649 opgetreden nieuwe generaties van het markgraaflijke huis. Na voltooiing bleek het werk een aantal fouten te bevatten, die door de schilder met behulp van de

2) Gemeente-archief Bergen op Zoom, resoluties magistraat d.d. 8 juni 1648, 24 juni 1648, 11 okt. 1649, 28 okt. 1649 en 16 nov. 1649.
3) C. Pama, Rietstaps Handboek der Wapenkunde, Leiden, 1961, blz. 60, 68.
4) F. Caland, Geslacht de Rouck, in De Nederlandsche Leeuw 1883, blz. 13-15.
5) Gemeente-archief Bergen op Zoom, stadsrekening 1649, fol. 113.
6) Ibidem, resolutie magistraat d.d. 24 aug. 1769; resolutie raden en rekenmeesters d.d. '7 febr. 1770.

substituut-griffier Petrus de Neeff gecorrigeerd werden. Van de drie exemplaren door Janssen vervaardigd zijn er twee kennelijk op het markiezenhof gebleven. Eén werd opgestuurd naar Brussel, waar de gevolmachtigde van de markies in de Nederlanden resideerde [7]).

Herhaalde malen verzocht het stadsbestuur om teruggave van de oorspronkelijke kaart. Vermoedelijk was deze zoekgeraakt, want men liet de zaak rustig betijen. In 1778 begon de magistraat opnieuw aan te dringen. In 1783 (!) resulteerde dit uiteindelijk in de verstrekking van één van de vermelde exemplaren, die in het archief van de raad en rekenkamer was blijven berusten [8]).

Een zekere kapitein Bonnet kreeg een anker rode wijn voor zijn diensten bij het in „staat" brengen van de genealogie. De weduwe Sterk schilderde de cartouches over (waarin in Nederlandse en Franse taal teksten door Janssen en De Neeff ondertekend waren gesteld) met de wapens van de markies en van de stad [9]). Sindsdien hing de genealogie in de Witte- of Policiezaal van het stadhuis'. In 1795 is zij daaruit verwijderd, doch op 19 februari 1802 besloot men de markiezenportretten en de genealogie weer naar deze zaal terug te brengen, nadat een en ander aan deze stukken was hersteld. Dit gebeuren was het gevolg van de overeenkomst op 2 maart 1801, door de Bataafse Republiek met de erfgenaam van de laatste markies getekend, waarbij deze van zijn rechten op het markiezaat afzag. De voorwerpen die aan het markgraaflijke bewind herinnerden, kregen dus als puur historische getuigen weer waardering. Een tekst vermeldende de overdracht van het markiezaat aan de Republiek werd onderaan op de perkamenten genealogie gecalligrafeerd [10]).

Daarna veranderde de genealogie nog enige malen van plaats in het stadhuis. Zo hing ze onder meer in de tegenwoordige raadzaal en in één van de secretarievertrekken. Ten slotte is het stuk in de dertiger jaren naar de toen nieuwgebouwde gemeentelijke archiefbewaarpaats overgebracht. De genealogie had intussen veel geleden, onder meer als gevolg van de droogte veroorzaakt door de centrale verwarming. Door lekkage in de waterleiding liep het stuk eveneens schade op. Door mislukte pogingen om het op te knappen en door rook en stofaanslag was het erg vervuild en ontoonbaar geworden. Van een aantal wapenschildjes waren de heraldische figuren nauwelijks meer te onderscheiden, terwijl de in ovaaltjes aangebrachte onderschriften voor een groot deel niet meer leesbaar waren. De sedert 1968 ondernomen pogingen om de genealogie gerestaureerd te krijgen mislukte aanvankelijk, omdat geen enkele particuliere restaurateur het karwei aandurfde. Ten slotte werd door bemiddeling van het Centraal Laboratorium voor onderzoek van voorwerpen van kunst en wetenschap te Amsterdam een bekwaam restaurateur bereid gevonden in de persoon van de aan het Rijksarchief te

7) Ibidem, archief raden en rekenmeesters inv.nr. 45, fol. 13, 14 v, 16 v, 18, 25 v, 33 v. Eén exemplaar bleef in het archief van de raden en rekenmeesters berusten (dit werd later aan het stadsbestuur geschonken) ; één exemplaar werd op de griffie van de raden en rekenmeesters opgehangen en zal met de omwenteling in 1795 verdwenen zijn. Het derde berust thans in de Bayerische Staatsbibliothek te München.
8) Gemeente-archief Bergen on Zoom. resoluties magistraat d.d. 21 jan. 1778, 25 jan. 1778, 13 mei 1783 en 12 juli 1783. Resoluties Raden en rekenmeesters inv.nr. 46, fol. 72; inv.nr. 47, fol. 109 v en 126.
9) Ibidem stadsrekening 1784, fol. 55.
10) Ibidem resoluties gemeentebestuur inv.nr. 133, fol. 81 en inv.nr. 134, fol. 147 en 150 v.

Utrecht verbonden heer G. A. de Graaf. Met subsidies van het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en van het provinciale Anjerfonds kon het gemeentebestuur uiteindelijk in 1974 opdracht geven om de eerste fase van de restauratie uit te voeren. Het perkament, waarop de genealogie geschilderd is, werd gereinigd: gaten en scheuren werden gedicht, verlengd met elastische stof, opgezet op een metalen raam, opnieuw gespannen en geëmulgeerd. Nadien zijn enige verbeteringen aangebracht, waarbij reeds eerder aangebrachte correcties opnieuw werden bewerkt, omdat zij door schade nauwelijks meer te onderscheiden waren van later ten onrechte aangebrachte wijzigingen. Aan de hand van het te München berustende exemplaar werd het opschrift bovenaan de genealogie weer volledig gemaakt. Om budgettaire redenen moest herstel van de wapenschildjes tot nader order worden uitgesteld. Ten slotte is het geheel in zijn oorspronkelijke omlijsting geplaatst [11]).

Beschrijving.

De „genealogie" is 184 cm hoog en 222 cm breed. Ze bestaat uit negen aaneengeplakte vellen perkament,. Op de kaart zijn 540 kleine wapens afgebeeld, die tezamen de geslachtslijst vormen. De namen van degenen die de wapens voerden, zijn in ovaaltjes onder de schildjes aangebracht. Hun onderlinge verwantschap is door verbindingslijntjes aangegeven. Links en rechts bovenaan bevinden zich cartouches, waarin de wapens zijn geschilderd van de markies ***Karel Philip Theodonr van*** *Palts-* ***Sulzbach*** (1724—1799) en van de stad Bergen op Zoom.

De reeks van de heren en markiezen met hun gezinnen is volledig weergegeven. Zij vangt aan met de eerste heer van Bergen op Zoom ***Gerard van Wezemaal*** (13de eeuw) en eindigt met de laatste markies (18de eeuw). Onderaan rechts is in een omlijsting de transactie tussen de Bataafse Republiek en de opvolger van de laatste markies vermeld, waarbij deze zijn rechten afstaat aan de Republiek.

De hoofdlijn van de heren en markiezen stamde uit de geslachten ***Van Wezemaal, Van Voorne, Van Boutersem, Van Glymes, Van*** *Merode,* ***Van Wittem, Van den*** *Bergh,* ***Van Hohenzollern*** en ***Van*** *Palts-Sulzbach.* Door huwelijk was deze verbonden met de geslachten ***Van Loon, Van Kleef, Van Valkenburg, Van Polanen, Van der Aa, De Rouvroy, De Brimeu, De Croij, De Lannoy, De Melun*** en ***Van Arenberg.*** Door de huwelijken van kinderen ontstonden allianties met de families ***Van Borsselen, Van Rassegem, Van Vorsselaar, Van Gaveren-Liedekerke, Van Zevenbergen, Van*** *Kruiningen,* ***De Mailly, Van Bourgondië-Beveren, Van Nassau-*** *Wiesbaden-Idstein,* ***Van der Marck*** en ***De*** *Cusance.* Van de jongere takken van de families ***Van Boutersem*** en ***Van Glymes zijn*** die van ***Van Boutersem-Merksem*** en die van ***Van*** *Glymes-Grimbergen* nader uitgewerkt. Van de allianties is die met de geslachten ***Van Zevenbergen, Van*** *Gaveren-Liedekerke,* ***Van Borsselen, Van Wittem, De Mailly, Van*** *Bourgondië-Beveren,* ***Van Nassau- Wiesbaden-Idstein*** en ***Van der Marck*** weergegeven.

Het geslacht ***Van Zevenbergen (van*** *Strijen*) komt op verscheidene plaatsen in de genealogie voor. Het meest uitgewerkt is de afstamming van ***Elisabeth van Wezemaal-Merksem,*** gehuwd met ***Gerard*** heer ***van Zevenbergen.*** Deze gaat over in de alliantie van ***Cornelis van Glymes,*** gehuwd

11) De technische gegevens zijn vriendelijk verstrekt door de heer G. A. de Graaf.

met de erfdochter ***Maria van Zevenbergen.*** Zij zet zich voort in de geslachten ***De*** *Ligne-Barbançon* en ***Van*** *Arenberg-Aarschot.* Door het huwelijk van ***Marie-Anne van*** *Arenberg* (1689-1736) met *François Egon* ***de la Tour*** *d'Auvergne,* markies van Bergen op Zoom, is tenslotte weer een band met de laatstgenoemde heerlijkheid ontstaan.

De tak ***Van Boutersem-Merksem*** is door het huwelijk van ***Cornelia van Boutersem,*** kleindochter van ***Hendrik*** *I* ***van Boutersem,*** heer van Bergen op Zoom, met ***Jan van Grimbergen-Asse*** uitgestorven. Na het overlijden van hun drie dochters is hun erfdeel toegevallen aan de heer van Bergen op Zoom.

De afstamming van ***Margaretha van Boutersem,*** gehuwd met *Aart* ***van Gaveren-Liedekerke*** gaat spoedig over in de families ***Van Gent (Vilain)*** en ***Van Reimerswaal (van*** *Lodijke*). De stamreeks ***Van Reimerswaal*** begint met ***Klaes van Reimerswaal*** en ***Margriet van Borsselen*** (13de eeuw) en eindigt met ***Nicolaas van Reimerswaal,*** heer van Lodijke, zoon van ***Adriaan van Reimerswaal*** en van ***Johanna van Glymes-Grimbergen,*** kleindochter van ***Jan*** *II* ***van Glymes,*** heer van Bergen op Zoom.

Het geslacht ***Van Borsselen*** is weergegeven omdat ***Oda van Boutersem,*** dochter van ***Hendrik*** *II* ***van Boutersem,*** heer van Bergen op Zoom, huwde met ***Floris van Borsselen,*** heer van Sint Maartensdijk. Het huwelijk van hun zoon ***Frank*** met *Jacoba* ***van Beieren,*** gravin van Holland, gaf aanleiding om de stamreeks van de graven van Holland vanaf ***Willem III van Henegouwen*** († ***1337)*** af te beelden. De onwettige tak uit de verbintenis van ***Frank*** met ***Margriet van Herzelles*** is weergegeven tot en met ***Frank van Borsselen*** († ***1521)*** en ***Catharina van Egmond.*** De allianties en vertakkingen met de geslachten ***Van Buren, Van Egmond, Van Culemborg, Van Pallandt, De Montmorency*** en ***De Bourbon-Condé*** zijn weergegeven. Daardoor ontstonden verbindingen of doublures met de overige allianties op de kaart.

De afstammelingen uit het huwelijk (1462) van *Jacoba* ***van Glymes*** met ***Hendrik*** *II* ***van Wittem,*** heer van Beersel, eindigen met ***Jan*** *II* ***van Wittem,*** heer van Beersel, die door zijn huwelijk met ***Maria Margaretha van*** *Merode* zijn huis weer met dat van Bergen op Zoom verbond.

De tak ***Van Glymes-Grimbergen*** is weergegeven tot en met ***Eugenius*** graaf ***van Grimbergen*** († ***1670).*** Allanties ontstonden met de geslachten ***Van Lannoy, Van Spangen, De la Barre, Van*** *Haaften* en ***Van Brederode.***

De afstammelingen uit het huwelijk van ***Johanna van Glymes,*** dochter van ***Jan*** *II* ***van Glymes,*** heer van Bergen op Zoom, met ***Adriaan van Mailly,*** heer van Conty, verbonden zich met de geslachten ***Van Roye, Van Roucy, De La Rochefoucault*** en ***Van Bourbon-Condé.***

Door het dubbele huwelijk van ***Jan*** en ***Anna van Glymes,*** kinderen van ***Jan*** *III* met respectievelijk ***Anna*** en ***Adolf van Bourgondië-Beveren,*** kinderen van ***Philips*** en van ***Anna van Borsselen,*** vrouwe van Veere en Vlissingen, vond men aanleiding de stamreeks ***Van Borsselen*** vanaf *Wolfert* ***van*** *Borsselen* († 1409) af te beelden. De afstammelingen uit het huwelijk van ***Anna,*** dochter van ***Adolf van Bourgondië,*** met ***Jan van Hennin-Liétard*** graaf ***van*** *Bossu,* zijn weergegeven tot en met ***Jan van Hennin-Liétard*** († ***1562).***

Het huwelijk van ***Adriana van Glymes,*** dochter van ***Jan*** *III* ***van Glymes,*** met ***Philips van Nassau- Wiesbaden-Idstein*** gaf aanleiding dit geslacht vanaf keizer ***Adolf van Nassau*** († 1298) weer te geven. De reeks eindigt met ***Jan Lodewijk van Nassau*** († 1596).

De genealogische informatie is bijna geheel identiek met die welke De Rouck in zijn standaardwerk heeft gegeven [12]). Tengevolge hiervan zijn de allianties vrij gedetailleerd uitgewerkt tot het midden van de zeventiende eeuw. Opvallend is het streven de stamboom op te sieren met beroemdheden, zowel uit de Middeleeuwen (de keizers ***Adolf van Nassau*** en ***Lodewijk de Beier, Jacoba van Beieren*** enz.) als uit de tachtigjarige oorlog ***(Hoorne, Montigny,*** *Mansfelt,* ***Hoogstraten, Willem de Zwijger).***

De weergave van de wapens is in de stijl van het einde van de achttiende eeuw, die niet bepaald een hoogtepunt in de heraldiek vormde. Zoals hierboven reeds vermeld, behoeven een aantal schildjes en hun onderschriften nog restauratie.

De genealogische gegevens zijn (hoewel onder meer ontleend aan de minder betrouwbare schrijvers als Butkens) in het algemeen juist. Het valt op, dat sommige moderne schrijvers vooral in de weergave van de oudere familiegeschiedenis van de heren van Bergen op Zoom méér fouten hebben gemaakt. De heraldische gegevens zijn minder betrouwbaar. Sommige afbeeldingen die kennelijk ontleend zijn aan wapenboeken, worden tegengesproken door bewaard gebleven zegels en juistere beschrijvingen. Wegens het grote aantal der wapenschildjes kan hierop niet nader worden ingegaan. Van de twee grote wapenschilden is de weergave van het dubbelwapen van de markies ronduit bedroevend, zowel wat de stijl als wat de grotendeels foutieve kleurweergave aangaat. Het stadswapen is, hoewel ook geen voorbeeld van wapenstijl, beter uitgevoerd.

De „genealogie" is ondanks de aangegeven tekortkomingen belangrijk als getuige van enige eeuwen geschiedenis van de markiezen en het markiezaat van Bergen op Zoom. Door aanvullingen en toevoegingen is het geheel niet louter een kopie naar De Rouck te noemen. Moge deze unieke kaart na zoveel omzwervingen thans na het geslaagde herstel haar waardige bestemming — versiering van de Hofzaal in het markiezenhof — behouden.

---

12) De Rouck, a.s., blz. 285-329.

KORTE MEDEDELINGEN,

Het wapen der gemeente Sas van Gent.

Als gevolg van de herindeling der gemeenten in Zeeuws-Vlaanderen zijn de gemeenten Philippine, Sas van Gent en Westdorpe op 1 april 1970 verenigd tot een nieuwe gemeente Sas van Gent.

Hoewel aanvankelijk ook overwogen is het oudere wapen van Sas van Gent, toen het nog onder de jurisdictie van Gent viel, d.w.z. in zilver een zwarte leeuw (het vereenvoudigde wapen van Gent met kleurverwisseling), te herstellen, gaf de raad van de nieuwe gemeente er de voorkeur aan, nu de naam van deze nieuwe gemeente ontleend is aan die van de oude gemeente Sas van Gent en deze plaats het bestuurlijke centrum vormt, het wapen van de oude gemeente Sas van Gent te blijven voeren. Hierin was de schildvoet echter niet golvend getekend en groen van kleur, terwijl de rode leeuw, ontleend aan het Generaliteitswapen uit de beginperiode van de republiek, een gouden zwaard en gouden pijlen met de punten omhoog voerde, terwijl toentertijd het zwaard blauw en de pijlen met de punten naar beneden gevoerd werden.

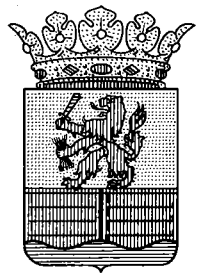

Bij Koninklijk besluit van 2 april 1971, no. 16 is daarom aan Sas van Gent een wapen verleend, waarvan de omschrijving luidt: „In zilver een sluis met twee deuren van keel, oprijzend uit een golvende schildvoet van azuur: op de sluis een leeuw van keel, getongd van azuur, houdende in zijn rechtervoorklauw een zwaard en in zijn linker- een bundel van zeven pijlen, de punten omlaag, alles van azuur. Het schild gedekt met een gouden kroon van vijf bladeren."

MR. 0. SCHUTTE.

Het wapen van het waterschap Reidenijlvest.

Het waterschap Reiderzijlvest, dat ongeveer 54000 hectare groot is en zich uitstrekt van Ter Apel tot aan de Dollard, omvat globaal genomen het gebied van de opgeheven waterschappen Pekel A, Reiderland, Stadspolder en Westerpolder.

Bij -Koninklijk besluit van 24 mei 1971 nr. 6 werd aan dit waterschap een wapen verleend, waarvan de beschrijving luidt als volgt:

„In azuur een romaanse kerk van zilver met een dubbele zijbeuk, het koor rechts, de ingang links en op het dak in het midden twee torens, de linker hoger dan de rechter, op de uiteinden twee breedarmige kruisen: een schildvoet van zilver met een zij1 van keel, de gehele schildvoet vullend en bestaande uit drie bogen; een schildzoom van sabel met tien gouden korenaren, geplaatst in de richting van de zoom. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels."

Azuur is in de taal der heraldiek de benaming van blauw, keel die van rood en sabel die van zwart.

Een schild wordt beschreven vanuit het standpunt van de krijgsman, dus van hem, die er achter staat. Hierdoor verwisselen rechts en links van plaats.

De kroon, die het schild dekt, is een bescheiden versieringsornament, dat ten doel heeft het wapen luister bij te zetten.

Het wapen wil in de eerste plaats zijn een weergave in beeld van de benaming Reiderzijlvest. Met een afbeelding van het klooster uit het zegel van Reiderland en met de afbeelding van een waterlozing, een zijl, is dit op eenvoudige wijze bereikt. De beide velden worden omgeven en samengevoegd door een schildzoon, beladen met tien korenaren. Deze herinneren zowel aan het Tienkarspelenzijlvest, waaruit het Reiderzijlvest is gegroeid, als aan de tien onderdelen, waaruit het nu bestaat.

De afbeelding van de kloosterkerk werd ontleend aan het zegel van Reiderland. dat werd gebruikt in 1276 en latere eeuwen. Het bevindt zich in het Staatsarchiv te Munster. Een reproductie is te vinden in het Oorkondenboek van Groningen en Drente, Groningen, 1896, Deel 1, Plaat 5, Nr. 3. Zeer waarschijnlijk betreft het hier het praemonstratenser klooster Palmar, dat in het begin van de vijftiende eeuw door de Dollard werd verzwolgen. Deze kloosterkerk werd eveneens opgenomen in het wapen van de voormalige gemeente Bellingwolde, dat in 1894 werd verleend.

De korenaren zijn eensdeels geplukt uit de schoof, die eeuwen geleden voorkomt in het zegel van Westerwolde. Deze schoof werd ook opgenomen in het wapen van de gemeente Vlagtwedde, verleend in 1937, en in dat van het voor-

malige waterschap Westerwolde, verleend in 1932. Anderdeels zijn zij ontleend aan het in 1959 toegekende wapen van het waterschap Pekel A.

De inspiratie voor dit wapen met een beladen schildzoom ging uit van een toevallige ontmoeting met het zegel dat door dominus ***Henricus van Norgh*** omstreeks ***1324*** werd gebruikt. Het berust ten rijksarchieve in Groningen, zegelverzameling nr. C ***48.*** Uit diverse ontwerpen kwam het nu verleende wapen tot stand in prettige samenwerking met de heer J. T. van der Kamp, secretaris van het waterschap Reiderzijlvest, waarbij de heer G. T. van der Molen als tekenaar bij dit waterschap zijn onmisbare medewerking verleende.

Door de Hoge Raad van Adel werd een vereenvoudiging voorgesteld in het uitbeelden van de zijl. Dit kwam het aanzien van het geheel zeer ten goede,

A. PATHUIS.

BOEKBESPREKING.

F. C. Berkenvelder, Zwolse genealogische bronnen. Uitgaven van de Gemeentelijke archiefdienst van Zwolle no. 5, 1975.

Deze publicatie van de hand van de gemeente-archivaris van Zwolle onderscheidt zich door haar oorspronkelijke opzet: aanvangend met het jaar 1300 vindt de genealoog hier telkens voor perioden van vijftig jaren de genealogische bronnen bijeen, die hem ten Gemeentearchieve van Zwolle ter beschikking staan. De laatste periode, die behandeld wordt, is aanmerkelijk korter dan vijftig jaar: 1800-1813. Het tijdvak van het Koninkrijk der Nederlanden is buiten beschouwing gebleven.

De uitgave is vooral bedoeld voor onderzoekers, die zich niet tot namen en data willen beperken, maar wat dieper in het leven van hun voorouders wensen door te dringen, voor wie — om het anders uit te drukken — de genealogie uitgroeit tot familiegeschiedenis. Te denken valt ook aan diegenen onder de genealogen, die hun nasporingen tot voor de aanvang van de doop- en trouwboeken plegen uit te strekken, en wie doet dat tegenwoordig niet ? Zij zullen veel profijt van deze leidraad kunnen hebben, zo vaak hun spoor naar Zwolle voert.

De prijs behoeft voor niemand een beletsel tot aanschaf te zijn: *f* 3,50 afgehaald, *f* 5,— franco' thuis.

J. Fox.

Fortuné Koller, Gens de chez nous dans les divers ordres de chevalerie sous l'Ancien Régime, préfacé par M. Louis Robyns de Schneidauer, Directeur honoraire au Ministère des Affaires étrangères. Imprimerie G. Lelotte, Dison, 1974.

Men zou dit een biografisch woordenboek kunnen noemen, gewijd aan een vrij willekeurige groep van personen uit de Zuidelijke Nederlanden, het tegenwoordige België, maar ook wel uit ons land, die met elkaar gemeen hebben, dat zij voor 1794 lid van de een of andere ridderorde zijn geweest. Daarbij heeft de auteur de leden van de Orde van het Gulden Vlies uitdrukkelijk uitgezonderd, omdat wijlen Th. graaf van Limburg Stirum deze in behandeling had genomen, en eveneens de ridders van de Duitse Orde, omdat hijzelf daarover een studie in voorbereiding heeft. Het bestreken terrein is toch nog zeer uitgebreid om niet te zeggen onoverzienbaar. Hieruit valt te verklaren, dat het boek niet de minste aanspraak op volledigheid maakt: het gaat om „Gens de chez nous . . .", niet om „Les Gens de chez nous . . .". De bedoeling komt in de titel op passende wijze tot uitdrukking.

Een werk als dit staat of valt met de betrouwbaarheid van de opgenomen gegevens. De heer L. Robyns de Schneidauer kenschetst de geboden artikelen in zijn voorwoord als „biographies souvent importantes basées sur les meilleurs sources" (pag. 111), maar wat zegt zo'n oordeel, als het niet uit de pen van een geschoold historicus komt? Het blijkt helaas slecht gefundeerd. Twee voorbeelden mogen dit toelichten:

Men leest op pag. 13: „*Jean d'Arkel,* Ve du nom, fils de *Jean* et de ***Péfronille,*** fille du comte *d'Are,* fut armé chevalier à la Terre-Sainte. Il trépassa, en l'an 1176, en Palestine, époux de ***Gerfrude,*** fille du seigneur ***de Loon".*** De Nederlander, die weet dat authentieke bronnen geen horen van Arkel kennen vóór 1253, is ontzet, als hij zoiets onder ogen krijgt [1]). En wat te denken van de zeeheld ***Michel Jacobsen*** (pag. 135 -136) ? Hij zou een telg zijn van een oud-adellijk geslacht uit Brielle (!), tegen 1560 in Duinkerken geboren. Zijn ouders zouden daar een toevlucht gezocht hebben vanwege de Opstand, maar hoe is dit mogelijk, als de Beeldenstorm — en eerste begin van Opstand in de Nederlanden — pas in 1566 zou uitbreken?

De slotsom kan kort zijn. Dit boek bevat belangwekkende gegevens — interessant is het bijvoorbeeld uit Engelse bron te vernemen, dat ***Willem VI*** graaf ***wan Holland,*** als graaf ***van Henegouwen Willem IV,*** in april 1399, toen nog graaf ***van Oosfervant,*** de orde van de Kousenband ontving — maar voor het gebruik moet voorzichtigheid worden aanbevolen gepaard aan critische zin.

J. Fox.

1) „Arkeliana Vetera" zijn in De Nederlandsche Leeuw meermalen aan de orde geweest, laatstelijk in jrg. 1954, kol. 106 en vlg..

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Arntsz. *Joannes* ***Arntz,*** van Millingen, ondertr. (geref.) Millingen 10 mei 1725 en tr. Niel (r.k.) ***Margaretha van*** *Benthum,* van Millingen.

Uit dit huwelijk o.a.:

Petrus *Arntz,* ged. Bimmen 9 mei 1726, ondertr. Millingen (geref.) 1 mei 1751 en tr. Leuth (r.k.) 18 mei 1751 ***Hermina Jansen,*** j.d. van Leuth.

Volgens Dr. W. P. Thijssen en J. J. Hooft van Huysduynen in De Gelderse Steenindustrie en het Geslacht Arntz, Assen, 1957, dat deels als grondslag heeft gediend voor de genealogie ***Arntz*** in Nederland's Patriciaat 1974, zou bovengenoemde tak stammen uit *Jan Arntz,* zn. van ***Rutger Arntz,*** schepen van Millingen en stadhouder van de heerlijkheid Zeeland onder Mill.

Gevraagd nadere bewijzen voor de veronderstelde filiatie.

Great Chart near Ashford (Kent, Engeland).

G. W. CH. LEMMENS.

Barkey-Camphuysen, Van **Bergen-Hambeu(** c) k(en) (1977, hol, 49).

3. ***Anna Wilhelmina van Bergen,*** geb. Breda 22 sept. 1769, † Leiden 13 juli 1814; zij huwde volgens mijn aantekeningen te Leiden op 27 december 1795 met ***Nikolaas Jan Pieter Barkey.***

Ouders:

6. ***Johannes Anfhonius van Bergen,*** gad. (R. Kath.) Breda

12 juni 1728, procureur te Breda, † Breda 27 okt. 1788, begr. aldaar (Grote kerk), tr. Breda 20 juni 1762

7. ***Anna Maria Hambeuck (Hambeuken),*** ged. Breda 15 febr. 1733, † Leiden en begraven aldaar (Pieterskerk) in de week van 31 maart — 7 april 1798.

Grootouders:

12. ***Thomas van Bergen,*** ged. (R. Kath.) Breda 21 maart 1697, procureur te Breda, † Breda 2.5 dec., begr. aldaar (Grote kerk) 28 dec. 1778, tr. Breda (Waalse kerk) 14 okt. 1726

13. ***Johanna van Bree,*** geb. Breda 17 okt. 1705, † Breda 30 maart, begr. aldaar (Grote kerk) 3 april 1760.

14. ***Willem Hambeuck (Mensching von Hambeucxen),*** geb. Namen, Ev. Luth. geconfirmeerd 28 okt. 1725, was toen „cadet", wordt — komende van 's-Gravenhage — poorter van Breda 17 juni 1732, wijnkoper aldaar, tr. Breda 8 mei 1732

15. ***Anna Hester Giese,*** geb. en gedoopt (Herv.) Breda 1 april 1703, † aldaar 6 mei 1788.

Overgrootouders:

24. ***Johannes van Bergen,*** geb. Nijmegen, R. Kath., tr. Breda (Herv.) 28 juni 1693

25. ***Johanna van Gent,*** geb. „Bommel, Gereformeerd".

216. ***Diederick van Bree,*** R. Kath., tr. Breda (Herv.) 27 april 1692

27. ***Barbara Smits,*** „van Breda, R. Kath.".

28. ***Johan Mensching Hambeuken,*** „capiteyn-geweldige" te Namen, † aldaar in 1737, tr. N.N.

30. *Rudolf* ***Giese,*** geb. Bern, poorter van Breda 30 maart 1705, tr. Breda (Herv.) 11 mei 1698

31. ***Anna Maria van Hoorn, geb.*** Breda, † ná 30 mei 1751, toen zij als weduwe nog te Breda woonde.

Bovenstaande gegevens zijn ontleend aan de kwartierstaat ***Van Outeren-Kleinpenning,*** destijds door mij samengesteld met behulp van familieaantekeningen, onderzoek in de Burgerlijke Stand en doop-, trouw- en begraafregisters van de betrokken gemeenten, de gegevens *Hambeuk* ten deze ook aan het garnizoensdoop-, trouw- en begraafregister van Namen, thans berustend in het gemeente-archief te Maastricht: behalve te Breda, liet het echtpaar ***Hambeuk-Giese*** ook te Namen nog twee kinderen dopen. Het onderzoek te Breda is niet uitputtend geweest.

De acht kwartieren van het echtpaar ***Van Outeren-Kleinpenning*** zijn: ***Van Outeren-Van Bergen: Schuurman Schimmel-Van Bergen; Kleinpenning-Van Driest*** en *Scholten* ***(ex*** matre ***Van Bergen)-Van Bergen.*** Hierbij verschijnen als overgrootmoeders drie gezusters ***Van Bergen,*** dochters van ***Thomas Johannes van Bergen,*** notaris te Leiden, aldaar gehuwd 22 april 1799 met ***Johanna Eleonora*** *Copper*. ***Johanna Eleonora*** *Copper* heeft wederom twee afstammingslijnen ***Van Outeren.***

Deze familie ***Van Bergen*** heeft niets uit te staan met de gelijknamige familie van de turfschipper te Breda.

Zie op de hier behandelde familie ***Van Bergen*** De Ned. Leeuw 1921 en 1922. Het door deze familie gevoerde wapen met de getraliede dwarsbalk zal stellig zijn overgenomen van de familie ***Van Gent.*** Of ***Johanna van Gent,*** de vrouw van ***Johannes van Bergen,*** dat wapen ten rechte heeft gevoerd blijft vooralsnog een open vraag.

Scheveningen. H. L. KRUIMEL.

Van der Beek-van Rees (1972, kol. 162).

Nader onderzoek in de Gemeentearchieven te Leiden en 's-Gravenhage maakte het mogelijk het volgende fragment ***Van der Beek*** op te stellen:

1. ***Jan Arentsz. van der Beek*** (in Transportregister 's-Gravenhage 1601, no. 142 ***Jan Arentsz. Buys*** genoemd).

   Kinderen o.a.:

   1. *Arent Jansz.* volgt 11.
   2. ***Jan Jansz. van der Beek.***

II. *Arent Jansz.* ***van der Beek,*** † vóór 26 nov. 1631, deurwaarder van het Hof van Holland, tr. 's-Gravenhage 2 aug. 1598 ***Mechtelina Cornelisdr. van*** *Gees(t)dorp,* † na 9 april 1643.

Kinderen (volgorde onbekend):

1. ***Johanna van der Beek,*** geb. 's-Gravenhage, tr. aldaar 16 juli 1634 (ondertr. Leiden 13 april) Mr. ***Willem van*** *Kerchem,* geb. te Leiden, advocaat voor het Hof van Holland.
2. ***Johan,*** volgt III.
3. ***Petronella van der Beek*** (zie voor haar: Weeskamer 's-Gravenhage inv. 346), ondertr. 's-Gravenhage 4 juni 1656 *Matthijs* ***van Cauwenberch*** (broeder van Ds. ***Petrus).***

III. ***Johan van der Beek,*** procureur voor de Raad van Brabant, begr. 's-Gravenhage 6 sept. 1680, tr. Rijswijk 18 nov. 1642 (ondertr. 's-Gravenhage 16 nov.) ***Elisabeth van der*** *Mijll,* begr. 's-Gravenhage 17 april 1673, dr. van ***Nicolaas*** en ***Geertruid van*** *Royen* ***van Payenburg,*** en wed. van ***Johan van*** *Mierop.*

Kinderen:

1. ***Machtelina van der Beek,*** ged. 's-Gravenhage 6 dec. 1643.
2. ***Nicolaas,*** volgt IV.
3. ***Arnoldus van der Beek,*** ged. 's-Gravenhage 27 nov. 1650.
4. ***Geertruid van der Beek,*** ged. 's-Gravenhage 26 nov. 1656.

IV. ***Nicolaas van der Beek,*** ged. 's-Gravenhage 2 nov. 1646, weesmeester, begr. 's-Gravenhage 2 okt. 1719, tr. le Rijswijk 19 nov. 1673 ***Sara*** *Hartmans* ***de*** *Costere;* tr. 2e (ondertr. 's-Gravenhage 14 maart 1694) ***Maria van Rees,*** † 's-Gravenhage in 1728.

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Johannes van der Beek,*** ged. 's-Gravenhage 17 sept. 1675.

Uit het tweede huwelijk:

2. ***Elisabeth Catharina van der Beek,*** begr. 's-Gravenhage 24 sept. 1746 (52 jaar oud), tr. aldaar 27 aug. 1724 Mr. ***Johannes Schregardus,*** ged. Rinsumageest 7 febr. 1687, chirurgijn, begr. 's-Gravenhage 26 febr. 1761, zn van Ds. en Dr. med. ***Henricus*** en *Hiltje* ***Woufers.***
3. ***Arnoldus van der Beek,*** ged. 's-Gravenhage 10 juni 1695.
4. ***Adriana Louiza van der Beek,*** ged. 's-Gravenhage 19 febr. 1697, begr. 's-Gravenhage 8 mei 1742 (ongehuwd).

Beesd. E. K. JANSEN.

Ten Dall-Visser (1974, kol. 358). Bij de hierna volgende aanvullingen op de kwartierstaat is de door de vragensteller aangehouden nummering hier overgenomen:

2. Mr. *Egbertus Bernardus ten Dall* was ook notaris te 's-Gravenhage:

3. zijn echtgenote *Alida Visser*, † 's-Gravenhage vóór 4 maart 1808.

4. *Adrianus Felix ten Dall* was zoutzieder te Muiden in de zoutkeet „De Pauw", schepen van Muiden, woonde in 1780 nog aldaar; hij hertr. in 1755 *Marie Delpierre;*

5. zijn eerste echtgenote *Adriana Breur*, begr. 's-Gravenhage 22 dec. 1753, oud 21 jaar.

8. *Egbert ten Dall* werd geb. Delft in 1682.

9. zijn echtgenote *Antonetta van Oosterum*, ged. 's-Gravenhage (Gr. k.) 11 maart 1682.

10. *Jan Jansz. Breur*, houthandelaar te Delft, tr. (ondertr. Delft 10 april 1728)

ll. *Anna Leeflang(* Zij testeerden, wonende aan den Hoorn onder Hof van Delft, 6 juni 1752 voor notaris Prijn (Not. archief Delft, inv. nr. 2928) en benoemen hun schoonzoon A. F. ten Dall tot mede-executeur.

12. *Barent Visser*, begr. 's-Gravenhage 31 aug. 1775, oud 81½ jaar; hij was klerk ter griffie van Hun Hoogmogenden.

14. *Pieter Schiphorst*, begr. 's-Gravenhage 22 juli 1773, oud 73 jaar.

16. *Gerrit Egberts ten Dal(l)*, vermoedelijk identiek met de gelijknamige garentwijnder te Delft in 1685, tr.

17. *Jakobmijntje Odet.*

18. *Hugo van Oostrum*, ged. 's-Gravenhage (Kl. k.) 1 jan. 1649, tr.

19. *Adriana Druwaart.*

20. Jan Jansz. Breur, j.m. onder „Vrienban", tr. Delft (Gasthuisk.) 7 maart 1706

21. *Annetje Symonsdr. van der Meer. Zij* kregen in 1711 te Delft admissie uit Leidschendam en testeerden te Delft 10 dec. 1723 voor Notaris mr. A. Hoppesteijn van Leeuwen (not. archief Delft, inv. nr. 2575), dan wonend „op de zaegmolen buyten de Waterslootse poort Hof van Delft".

26. *Hendrik Pe(e) ters*, tr. (ondertr. Amsterdam 9 nov. 1685 als j.m., 27 jaren, in de Kalverstr.)

27. *Flora van Dijck*, in de Lelystraat, weduwe van *Gerrit Hoen.*

36. *Pieter van Oostrum*, j.m. van 's-Gravenhage, tr. Haarlem 15 nov. 1639 (ondertr. 's-Gravenhage 30 okt. 1639)

37. *Johanna Massa Jansdr.*, j.d. van Utrecht. Beide komen nog op 16 april 1684 voor als erfgenamen van *Catharina de Nijs.*

52. *Gerrit Peeters*, geb. in 1628, raadsheer in de kanselarij van de keurvorst van Brandenburg te Kleef (volgens Genealogie Feith door Jhr. Mr. Rh. Feith, alwaar postret en tinnen kan). † Ir. J. C. Deknatel.

Van Dorp-Paridon. N.N. *van Dorp* tr. *Judith Paridon*, ged. Voorburg 21 febr. 1702 (get. Hendrik Meyboom en Jannetie Pieters), dr. van *Willem Jacobse Paridon* en *Leuntje Barents (van) Oosthoek.*

Uit dit huwelijk:

Nicolaas van Dorp, tr. 1 e Voorburg 19 mei 1754 *Elisabeth Boom;* tr. 2e Voorburg 7 okt. 1759 *Catharina Bentvelsen.*

Gevraagd nadere gegevens en voorouders *Van Dorp* en *Paridon.*

's-Gravenhage. E. J. C. Boutmy de Katzmann.

Greve - Elburg. Gaarne ontving ik nadere gegevens en aanvullingen over onderstaande Elburgse *Greve's:*

A. *Fenne Greve* (dr. van Mr. *Johan* en *Adelheid van Vorsteler)*, tr. in 1502 *Henric van Holthe*, schout te Elburg in 1511, † in 1539, zn. van *Arent* en *Fenne Morrhe.*

Uit dit huwelijk:

1. *Arendje van Holthe*, tr. *Arent Feith*, burgemeester van Elburg, zn. van *Johan* en *Stijne Nagge.*
2. *Fenne van Holthe*, tr. N. *Stickers*, waaruit Gese *Stickers* gehuwd met *Dibbolt Feith.*

B. *Andries Greve*, burgemeester van Elburg en rentmeester van het Convent van Clarenwater, tr. *Wobbichgen Feith*, dr. van *Dibbolt* en Gese *Stickers* en wed. van *Derick Cree* Henricksz.

Uit dit huwelijk:

1. *Jutgen Greve.*
2. *Gerrit Greve*, in 1626 nog minderjarig, doch benoemd tot rentmeester van het Convent van Clarenwater.
3. *Beertgen Greve*, tr. *Gerrit Aelsen*, burgemeester van Elburg.
4. *Anna Greve*, tr. *Henrick Reeffsen*, burgemeester van Elburg.
5. *Dibbolt Greve.*
6. *Maurits Greve.*
7. *Gesiena Greve*, tr. vóór april 1643 *Roelof Hegemann*, geb. Elburg omstreeks 1611, burgemeester aldaar, † Elburg 2 dec. 1669, zn. van *Cornelis* en *Rodolpha de Baeck.*
8. *Catharina Greve*, ondertr. Amersfoort 17 nov. 1644 *David Cotenberg.*

Uit de aantekeningen van Muschart op het Centraal Bureau voor Genealogie, nr. 172, blz. 120:

Andries Greve tuchtigt als vader van zijn acht kinderen op 26 febr. 1625 te Elburg *Gerrit Dircksen* en diens vrouw *Juthen Greve* in zeker huis, gelegen te Elburg bij de Nywepoort, dat toebehoort aan *Andries'* dochter, nl. *Annichje Greve.*

C. *Johan Greve*, te Elburg, tr. *Willemken Baecks Derksdr.:* zij hertr. (ondertr. Zwolle maart 1590) *Frederick Munter*, geb. omstreeks 1570, meerderjarig 12 nov. 1595, zn. van *Michiel* en *Wemme ten Holthe:* hij hertr. Deventer 14 maart 1598 *Esselken Schonenbetgs* Hendricksdr.

† K. van Someren Gréve.

Hoenselaer. *Johannes Hoenselaar*, ged. Ottersum 2 juni 1764, meester timmerman, † Hees 20 okt. 1841 (zn. van *Willem Hoenselaer* en *Geertruida Gielen)*, tr. le Ottersum 20 jan. 1789 *Elisabeth Kray;* tr. 2e Middelaar 24 april 1792 *Joanna Ebben:* tr. 3e (?) *Wilhelmina Wilbers*, geb. Middelaar omstreeks 1765, † Hees 3 mei 1838, dr. van *Andreas Wilbers en N.N.*, en weduwe van *Gerardus Ariaans.*

Gevraagd aanvullende gegevens en voorgeslacht *Hoenselaer, Gielen* en *Wilbers.*

's-Gravenhage. E. J. C. Boutmy de Katzmann.

Hooft. Gegevens gevraagd omtrent de herkomst van *Jelis* ***Hooft,*** 1588 leenman van Keppel, rentmeester van de heren van Keppel, † ca. 1607, tr. Jenneken van ***Hefferscheid,*** geb. in 157511576, †1663/1664, dr. van *Oswald* en ***Anna*** *Konraedts.*

Kinderen van *Jelis* ***Hooft*** trouwen o.a. met leden van de families *Buck* ***en Tulleken.***

De weduwe ***Jenneken van Hefterscheid*** hertrouwt ca. 1609 Peter *Buck,* opvolger van *Jelis* ***Hooft*** als rentmeester van de heren van Keppel.

Het wapen ***Hooft*** vertoont een kikvors, veelal aanziend gesteld.

Overveen. MR. J. C. KUTSCH LOJENGA.

Van Huedt (Heu(d)t). Blijkens het artikel van Mr. A. P. van Schilfgaarde betreffende het geslacht *Daendels* te Heerde en Hattem (Ned. Leeuw 1960, kol. 91-96) huwde *Egbert Daniels* (*Daendels*) (generatie IV) 1 e vóór 1631 ***Swana van Huedf,*** † na 1643 en vóór 1656. De drie kinderen uit dit huwelijk hadden resp. de voornamen ***Anthony, Luyer*** en ***Engeltje.*** De ouders van ***Swana van Huedf*** worden niet vermeld. Gezien haar voornaam zou zij een kleindochter kunnen zijn van ***Joachim van Huedf*** en joffr. ***Swana van*** *Coot* (morgengave in recognitieboeken Harderwijk, inv. nr. 138, fol. 192 vo., nr. 2210, rol. d.d. 20 juli 1576). Mogelijk houdt deze familie ook verband met het Huetgoed te Nunspeet, in bezit van ***Dirck van*** *Domseler* († vóór jan. 1625, tr. *Barbara* ***van*** *Huet*), en geërfd van *Evert* ***van Domseler*** en ***Swana van Coot*** (Ned. Leeuw 1962, kol. 292).

Als verdere naamdragers werden nog aangetroffen:

Johan van *Huet,* schepen van Harderwijk tussen 1538 en 1543.

Jan van Huedf, lid van het St. Jorisgilde te Harderwijk 1585.

Alphert ***van Huedf,*** uit Harderwijk, tr. Zwolle 3 dec. 1587 ***Helmich van*** *Till* (Ned. Leeuw 1922, kol. 211).

Egbert ***van Heuclom,*** tot Doornspijk, ondertr. Harderwijk 31 jan. 1630 *Beertjen* ***van*** *Heudt.*

Lambert ***van*** *Heut,* schout van Nijkerk, tr. Harderwijk 12 april 1646 *Sybilla* ***Voeth.***

Gevraagd de ouders en zo mogelijk het verdere geslacht van ***Swana van Huedf.***

Naarden. MR. A. J. KRONENBERG.

Koorneef (1974, hol. 187 en 361).

Van Mrs. P. Berghout te Ogden, Utah (U.S.A.) ontving ik genealogische aantekeningen betreffende het geslacht Koorneef, welke in de eerste decennia van deze eeuw verzameld werden door wijlen haar vader, de heer L. Berghout.

De familieafstamming van *Jannetje* ***Leendertsdr.*** *Koorneef* is vermoedelijk als volgt:

1. ***Cornelis Coorneef,*** tr. ***Lijsbeth Leenderts.***

11. *Leendert* ***Cornelisz. Coorneef,*** geb. Poortugaal ca. 1603, tr. Poortugaal 9 nov. 1628 ***Lijsbeth*** *Gerrits,* geb. Poortugaal ca. 1602, dr. van *Gerrit* ***Ariensz.***

111. ***Gerrit*** *Leendertsz.* ***Koorneef,*** ged. Poortugaal 1 febr. 1643, diaken (1670) en ouderling (1677) te Rhoon, † Rhoon in 1680/'81, tr. Oud-Beierland (ondertr. Poortugaal 18 nov. 1667) *Jannetje Witte,* van Pernis, † Rhoon in aug. 1695; mogelijk behoorde zij tot het geslacht *Vrijland* te Pernis.

IV. ***Leendert*** *Gerritsz.* ***Koorneef,*** diaken (1709, 1710, 1714 en 1715) te Rhoon, † Rhoon in 1717, tr. N.N.

V. *Jannetje* ***Leendertsdr. Koorneef,*** doopgetuige te Rhoon 17 maart 1765, tr. vóór 30 maart 1721 (doopdatum van dochter *Ariaantje* te Rhoon) ***Koen Teunisse van der Wilt,*** † Rhoon in 1722.

De naam Koorneef komt reeds in het midden der 16de eeuw te Poortugaal voor. Een ***Dirck Cornelisz Coorneeff*** huwde ***Neeltje Cornelisdr,*** dochter van ***Cornelis*** *Doensz.,* schout van Albrandswaard in 1532 en leenman van de heer van Putten, die een zoon was van ***Doen Beyensz. van*** *Driel,* fondateur van de „grote memorielanden" te Poortugaal († in 1515).

Gevraagd nadere genealogische gegevens betreffende het geslacht Koorneef vóór 1800.

Rotterdam-Charlois. K. J. SLIJKERMAN.

Koppen-Lupke. Gevraagd ascendenten van ***Petrus Andries*** *Koppers,* tr. Soerabaja 28 jan. 1885 ***Hendrika Johanna Marie Lupcke.*** Zij was Soerabaja 23 april 1884 gescheiden van ***Franciscus Henricus*** *Stokhorst.* ***Zij*** zijn overleden tussen 1910 en 1920. Leden van een familie *Koppers* worden sinds 1838 vermeld in Oost-Java, Ambon en Borneo. Zij is waarschijnlijk een kleindochter van ***H. J. Lupke,*** geboortig van Amsterdam, die zich in 1799 op Java vestigde en op 1 nov. 1813 behoorde tot de 304 Europeanen of afstammelingen van Europeanen die te Soerabaja woonden.

Voorburg. W. ENTERMAN.

Lagerwey (1975, kol. 303).

In de eerste plaats zij verwezen naar het artikel Een Woudenbergse kwartierstaat, in: Gens Nostra 1971, blz. 168-172. Deze gegevens kunnen wat betreft de stamreeks ***Lagerwey*** als volgt worden aangevuld:

1. *Matthijs* ***Lagerwey,*** geb. in 1647, † Woudenberg kort vóór 12 okt. 1727, schoolmeester (1674—1727), koster 1674/'75), schepen (168 1/'82) en secretaris (1687—1704) te Woudenberg, tr. in 1673 ***Maria van Davelaar,*** dr. van ***Willem*** en ***Trijntje Cornelisdr.***

   Het familiearchief Hooft van Geerestein bevat een acte uit 1720 waarin een attestatie van *Matthijs Lagerwey,* oud 73 jaar. Zijn benoeming tot secretaris van Woudenberg vond plaats op 16 dec. 1687 (Resoluties Ged. Staten van Utrecht). Naast zijn hierboven genoemde functies was *Mattijs* ***Lagerwey*** ook nog bakker, zoals blijkt uit de diaconie-rekeningen van Woudenberg. De gegevens betreffende zijn schoonmoeder komen voor in een acte van 12 dec. 1731, recht. archief Woudenberg inv.nr. 1209 [1]), wanneer de kinderen van *Matthijs* hun aandeel in de nalatenschap van hun grootmoeder verkopen.

11. Ds. *Gijsbrecht* ***Lagerwey,*** geb. in 1680, † in 1732 (data ontleend aan familieaantekeningen), ongehuwd, maar hij had een zoon bij ***Aaltje Voskuyl,*** geb. Woudenberg in 1683, † aldaar 25 sept. 1765, dr. van ***Anfhony Voskuyl*** en *Jannetje* ***van*** *IJsendoorn* [2]).

---

1) Gegeven verschaft door mevrouw E. P. de Booy.

2) T.a.v. het echtpaar *Voskuyl-van IJsendoorn* vond ik nog dat zij 26 okt. 1675 te Woudenberg huwden na ondertrouw te Rhenen op 18 okt. en dat *Jannetje van IJsendoorn* op 18 sept. 1644 te Rhenen werd gedoopt als dochter van *Huibert* ***Hendriks van*** *IJsendoorn* en ***Aaltje Jans van*** *Brinck* (getr. Rhenen 3 mei 1637).

Het archief Classis Rhenen-Wijk van de Ned. Herv. Kerk, no. 182, bevat een groot aantal gegevens over de affaire *Gijsbert Lagerwey en Aaltje Voskuyl.* Een acte van 4 nov. 1711 vermeldt dat de predikant van Woudenberg zich namens *de* kerkeraad tot de classis had gewend, in verband met een mededeling van *Aaltje Voskuyl,* dat zij een kind van Ds. *Gijsbrecht* verwachtte, maar redenen had aan te nemen dat deze zich „van haar scheen te willen onttrekken". *Gijsbrecht* weigerde voor de kerkeraad te verschijnen en beweerde de oproep om te verschijnen nooit te hebben ontvangen. Te langen leste verscheen *Gijsbrecht* voor de classis, ontkende het vaderschap, ondanks de overgelegde „brieven van liefde", maar werd toch gesuspendeerd als proponent, totdat' hij zich gezuiverd zou hebben. De zaak bleef traineren: in het archief van de classis vond ik wel dat *Aaltje* in 1717 weer tot het avondmaal in Woudenberg mocht worden toegelaten. Over *Gijsbrecht* vermeldt dit archief niet dat de zaak ooit in het reine is gekomen: hij bleef kennelijk gesuspendeerd. De conclusie is dan ook dat hij nimmer als predikant is beroepen.

111. *Gijsbrecht Lagerwey,* geb. in 1712, † Woudenberg 12 dec. 1783, substituut-schout en gerechtsbode van Woudenberg, herbergier in het oude rechtshuis te Woudenberg, tr. Woudenberg 17 mei 1733 *Willempje Koud+.*

Hij wordt steeds met de achternaam ***Lagerwey*** aangeduid, als hoedanig hij kennelijk in Woudenberg aanvaard werd. Hij stond blijkbaar op goede voet met zijn „neven" ***Lagerwey,*** getuige de financiële contacten met hen.

IV. *Jan Lagerwey,* ged. Woudenberg in juli 1739, schoolmeester te Woudenberg 1760-1809, † aldaar 26 jan. 1819, tr. Woudenberg in 1766 *Geertje van Twillaar,* geb. in 1745, † Woudenberg 6 nov. 1815.

V. *Anthony Lagerwey,* bakker te Rotterdam, tr. *Christina de Jong,* † in 1836.

VI. Ds. *Jan Lagerwey, geb. 3* okt. 1805, predikant te Hoevelaken, † 3 mei 1872.

Scheveningen. MR. E. VAN WEEL.

Van (der) Lis (1975, kol. 180).

Jacob van Lis was timmerman te Spaarndam in dienst van het hoogheemraadschap van Rijnland, ca. 1730. Cf. Inventaris oud-archief Rijnland, nr. 7140.

Delft. C. POSTMA.

Van Middachten (1972, hol. 29, 96; 1973, kol. 227).

De tot dusver onbewezen samenstelling van het gezin van *Herman van Middachten,* bastaard (tussen 1628-1640 rentmeester van zijn neef *Reinier van Raesfelt,* heer van Roenborg, Hervelt en Middachten), vindt adstructie in de „disputatio juridica" uit het jaar 1656 van zijn kleinzoon *Gerhardus Brixius,* LL. stud., aan het Gymnasium Arnoldinum te Steinfurt. *Gerhardus,* een zoon van de in jaarg. 1973, kolom 229, sub 4, vermelde *Nicolaes Brix(ien)* en *Henrica van Middachten,* draagt namelijk zijn disputatio [1]) op aan zijn „ooms en begunsterers":

Herman Keiser, richter en gograaf te Ulsen,

Arnold Schötteler, voogd te Gildehaus,

Abraham van Middachten, rentmeester te Roenborg,

1) Bron: Disputationes Iuridicae Steinfurtenses, 1656, nr. 4, Bibliotheek Gymnasium Arnoldinum, Steinfurt.

Herman van Middachten, advocaat (te Schüttorf),

Melchior van Plettenberg, voogd te Ochtrop, Epe en Heek,

Engelbert Kock, voogd te Wettringen, Welbergen en Langenhorst.

De volgorde van de kinderen *Van Middachten* dient dus dienovereenkomstig gewijzigd te worden, waarbij alleen de plaats van *Henrica,* de echtgenote van *Nicolaes Brix(ien)* nog niet vaststaat.

Wassenaar. JHR. MR. R. C. *C.* DE SAVORNIN LOHMAN.

Palsma. Van onderstaande personen van wie een familierelatie vermoed wordt, worden aanvullende gegevens gevraagd.

Saeck Sickesdr. Palsma, geb. ca. 1562, tr. *Feddrick Ansckes,* geb. ca. 1565, eigenaar van Andla-state te Ried.

Auck Palsma, in 1639 weduwe van *Tjalling Oenes Bangma,* voormalig grietman van Idaarderadeel (1607).

Sicke Palsma, van Wirdum, in 1629 te Wirdum gehuwd met *Pytje van Bockama, van* Lutkewierum. In 1651 zijn drie kinderen bekend: *Grietje,* 19 jaar oud, *Tjalling, 17* jaar oud, en *Roorda, 12* jaar oud.

Sicke was in 1640 eigenaar van „plaats nr. 39" (Palsmazathe ?) te Wirdum.

Tjaerdt Tjalles, „bruiker" van bovenvermelde zathe, tr. Leeuwarden 28 aug. 1622 *Jetske Tjallingsdr.* Op 4 nov. 1654 (Recesb. van Leeuwarderadeel) wordt hij door Trijn Tjalles te Wartena, wed. van Jan Pietersz. Maestra, aangesproken voor de schulden van Teys, Wibren en Hans Tjalles.

Tjalling Tjaerdts Palsma, in 1698 eigenaar van Palsmazathe (in de Proclamatieb. van Leeuwarderadeel werd de (ver) koop niet gevonden), tr. in maart 1658 *Sytske Jentjes Breusma,* van Sybrandaburen, dr. van *Jentje Romkes* en *Grietje Folperts.*

Uit dit huwelijk zijn drie kinderen bekend:

1. *Jetske Tjallings Palsma,* tr. *Dirk Ates;* 2. *Jentje Tjallings Palsma; 3. Lipkje Tjallings Palsma,* tr. *Doeke Jans Rinia.*

Via vererving en huwelijk komt Palsma-zathe in handen van *Andle Hendriks Palsma,* geb. Wirdum 22 aug. 1760 als zoon van *Hendrik Jacobs* en *Tjeske Andles Andringa.* Tijdens zijn leven was hij burgemeester en kerkvoogd van Wirdum en assessor van de grietenij Leeuwarderadeel.

Leiden. J. A. RIEL.

Rusting-Wierdels. Gevraagd nadere gegevens over: *Johannes Joseph Rusting,* koekebakker, † Medemblik 1 sept. 1786, tr. aldaar 21 juli 1779 *Maria Wierdels,* † Medemblik 30 dec. 1801, beiden R.K.

Van het geslacht *Rusting* (soms *Rustige* genoemd) is niets gepubliceerd: Rietstap vermeldt bij een familiewapen „Zweden".

's-Gravenhage. J. C. WOLTERS.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Balfour, door Dr. J. Mac Lean. — Een „genealogie" van de heren en markiezen van Bergen op Zoom hersteld, door W. A. van Ham. — Korte mededelingen. — Boekbespreking. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. 0. Schutte, *p./a.* Zeestraat *71 b,* 's-*Gravenhage.*

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 50,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris Mevrouw J. Barones van Dedem-Weyschedé, *Laan van Koot 43, Wassenaar.*

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, conservator van het Genootschap, *Bleyenburg 5,* 's-Gravenhage.

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 6 **XCIVe Jaargang** **juni 1977**

Balf our,

door DR. J. MAC LEAN.

(vervolg en slot van 1977, kol. 164).

§ 3. Balfsur van Burleigh.

Blijkens een door de genealoog Mr. Reynier van Heemskerck (1740-1808) omstreeks 1800 samengestelde genealogie, waarvan exemplaren zowel bij de Hoge Raad van Adel als bij het Centraal Bureau voor Genealogie aanwezig zijn, is het wapen van het geslacht *Balfour of Burleigh:* ,,een silver veld, met een swarte chevron beladen met een witte of silveren swijnshooft waaruyt eenig druppelen bloed druypen en om het schild een roode rand of borduure ten teeken van jongere zoonen, dog welke rand de heeren *Balfour* in Holland reeds lang hebben agtergelaten. Boven het schild een openen silveren ridderlijken of tournois-helm, gedekt met een swarte en witte bouvlet en op den top een witte burght en boven op den burght een swart swijnshooft, alles volgens authentique diplomaas en andere bewijsen. Devies: Omne solum forti patria". Ten onrechte wordt hier gesproken van zwijnskop; dit moet een otterkop zijn.

Verdere bronnen voor het geslacht *Balfour van Burleigh* zijn: de verschillende uitgaven van de Peerage, De Navorscher, jrg. 1867, A. A. Vorsterman van Oyen, Stam- en Wapenboek van aanzienlijke Nederlandsche familiën, deel 1, Groningen, 1885, Nederland's Patriciaat, jrg. 1920, alsmede de manuscript-genealogieën *Balfour* en *Van Beilanus* op het Rijksarchief in Zeeland, samengesteld door P. D. de Vos, destijds gemeente-archivaris van Zierikzee.

1. Sir *James Balfour* (of Montwhanie), lord of Pittendreich (co. Fife), geb. omstreeks 1520, extraordinary lord of session (1561) , ordinary lord (1565), clerk-register, deputy-governor van het kasteel te Edinburgh (1567), president van het Court of Session (1567), † in 1583, tr. omstreeks 1560 *Margaret Balfour,* dr. van Sir *Michael Balfour* of Burleigh and Balgarvie en *Christian Bethune* of Creich.

Blijkens W. Anderson, The Scottish Nation, deel 1, Edinburgh, 1880, blz. 208—214, was Sir *James Balfour of Pittendreich* een beroemd rechtsgeleerde en zoon van Sir *Michael Balfour of Mountquhwnny* (parish of Kilmany, Fife). Zijn broer *David Balfour* wordt vermeld als één van de moordenaars van kardinaal James *Beaton,* die een vriend van Frankrijk was. Omdat *James* eveneens tot de samenzweerders behoorde, werd hij in 1547 als gevangene naar Frankrijk gebracht; hij keerde in 1549 naar Schotland terug. Later trad hij in dienst van de aartsbisschop van St. Andrews. Korte tijd na de terugkeer van koningin Maria uit Frankrijk op 12 nov. 1561, werd *James Balfour* benoemd tot ,,an extraordinary lord of session" met de titel van Lord *Pittendreich.* In 1563 werd hij ,,an ordinary lord". In juli 1565 werd hij door de Privy Council beëdigd. In de nacht van de moord op Riccio, de secretaris van koningin Maria, in maart 1566 was hij bij Darnley, de echtgenoot van haar, op Holyroodhouse te Edinburgh. Later benoemde de koningin hem tot ,,clerk-register". ***James zou*** het plan ontworpen hebben van de moord op Darnley. Begin 1567 werd hij benoemd tot ,,deputy-governor of Edinburgh Castle". Eind 1567 werd hij president van het Court of Session. Van 1573 tot 1578 verbleef hij in Frankrijk. Na zijn terugkeer in 1578 moest hij opnieuw in 1579 vluchten, waarna hij in 1580 definitief in Schotland terugkeerde. Sir *James Balfour zou* overleden zijn in januari 1583 of 1584. Door zijn huwelijk kwam hij in het bezit van de baronieën Burleigh en Balgarvie.

Blijkens R. Douglas, The Peerage of Scotland, Edinburgh, 1764, blz. 106, trouwde Sir *James Balfour of*

Montwhanie met ***Margaret Balfour,*** enige dochter en erfgename van Sir ***MichaeZ Balfour of*** *Burleigh and Balgarvie* en *Christian Bethune* ***of Creich.***

Sir James *Balfour* ***of Monfhwanie*** wordt na zijn huwelijk aangeduid met de naam ***Balfour of Burleigh.*** Douglas vermeldt, dat zij de volgende kinderen hadden:

1. Sir ***Michael Balfour,*** of Burleigh Castle (Orwell, CO. Kinross), ridder (vóór 1592), op 16 juli 1607 verheven tot Lord ***Balfour of Burleigh*** in de peerage van Schotland, lord of Kilwinning (7 sept. 1614), ambassadeur naar de groothertog van Toscane en de hertog van Lotharingen (1606), Privy Councilor, ridder Bath-Orde, † 15 maart 1619, tr. ***Margaret Lundin of*** *that Ilk,* † Kilmany vóór 26 april 1626.

   Uit zijn huwelijk:

   Margaret Balfour, suo jure tweede Barones Balfour of Burleigh, † Edinburgh in juni 1639, tr. ca. sept. 1606 ***Robert Arnot*** of *Fernie* (CO. Fife), die de naam ***BaZfour aannam*** en als Lord ***Balfour of Burleigh in*** het Schotse Parlement zat (1621); waarvan hij 1640-1641 president was, † Burleigh 10 aug., begr. aldaar 12 aug. 1663 zie eerste genealogie IIIa, 5).

   Uit hen stammen in de vrouwelijke lijn de thans nog voortlevende Lords ***BaZfour of*** *Burzeigh.*

2. ***Alexander Balfour of Balgarvie.***
3. ***Henry,*** volgt IIa.
4. ***William Balfour,*** ging naar Ierland, tr. N.N. *Hamilton,* erfgename van Glenally.
5. ***David,*** volgt IIb.
6. een dochter, tr. Sir ***Michael*** *Arnot* ***of that Ilk.***
7. een dochter, tr. Sir N.N. ***Henderson of Fordell.***

   Registrum Magni Sigilli (1593—1608), 12 april 1600: ***Agnes BaZfour*** en ***Joanni Henrysoun, zn. van Jacobus Henrysoun de*** *Fordell* ontvangen de baronie de Fordell.

   Register of the Privy Council of Scotland (1608-1610), 28 jan. 1608: ***Agnes Balfour*** getrouwd met Sir ***John Henrysoun of*** *Fordell.*

8. een dochter, tr. N.N. ***Barclay of Collairny.***

IIa. Sir ***Henry*** *Balfour,* geb. omstreeks 1574, kapitein in het eerste regiment der Schotse Brigade 1599-1615, † op zee vóór 4 augustus 1615, tr. na 24 februari 1612 ***Maria de Lion,*** geb. omstreeks 1585, † vóór 16 febr. 1633, dr. van ***Elias de Lion*** en ***Digna Govaerts*** *Roelants* en weduwe van *Robbert Herrel* ***(Heirle),*** kapitein van een vendel Engelsen te Bergen op Zoom (met wie zij in 1610 gehuwd was).

Zie voor ***Henry Balfour*** ook Th. A. Boeree, De kroniek van het geslacht Backx, blz. 136.

In Ferguson, Scots Brigade in Holland, deel 1, wordt ***Henry BaZfour*** van 1599 tot 1613 vermeld als kapitein onder kolonel ***Edmond*** en diens opvolger kolonel ***Brogh.***

Rechterlijk archief Bergen op Zoom, inv.no. 228, fol. 144 verso, 21 jan. 1611: *Robbert Herrel,* getrouwd met ***Maria Ze Leon*** verkoopt de Zoetesnaem. In de marge, 30 okt. 1628: ***Maria Le Leon,*** lest weduwe van Sr. *Herry* ***Balfour,*** ridder, en tevoren van Sr. *Robbert Heerel,* werd betaald.

Idem, fol. 150, 4 febr. 1611 (zie ook fol. 175 verso, 29 april en fol. 177 verso, 27 mei 1611) : *Elbert* ***Ze Lion,*** drossert tot Heel, *Niclaes* van *Outelaer,* getrouwd met ***Barbara Ze*** *Lion, Robbert Heerle,* kapitein, getrouwd met ***Maria Ze*** *Lion,* ***Govaert Ze*** *Lion,* Mr. *Aelbert* ***van*** *Outelaer,* getrouwd met *Soeta* ***le*** *Lion,* kinderen van wijlen *Elias* ***le Lion,*** drossart van Bergen op Zoom, transporteren.

Kapt. *Heirle* is getuige bij de doop te Bergen op Zoom op 22 nov. 1611 van ***James MichaeZ Balfour,*** zn. van ***David Balfour*** en ***Anna*** *Bax.*

Rechterlijk archief Bergen op Zoom, inv.no. 229, fol. 16, 24 febr. 1612: kapitein *Robbert Heerel,* in garnizoen alhier, verkoopt het Swaenken in de Gasthuysstraat.

Ferguson, 1, blz. 61, noot, en blz. 250-251: In 1611 diende de edelman Sir ***Henry Balfour,*** sinds twaalf jaar kapitein, het verzoek in om luitenant-kolonel in het regiment Brock te mogen worden. Hij werd toen aanbevolen door de Engelse Koning Jacob 1 alsmede door ***Noel de Caron,*** de ambassadeur van de Republiek in Engeland, d.d. 8 juli 1611 (oude stijl); Caron noemde hem in deze aanbeveling ten onrechte Sir *William* ***Balfour.***

Toen Sir ***Henry*** op ***3 juni*** 1613 weer om de positie van luitenant-kolonel verzocht, werd hij aanbevolen door de „Electoral Princess Palatine" (de latere „Winterkoningin"), die vanuit Arnhem op 18 mei 1613 aan de raadpensionaris van Holland schreef. Zie ook Ferguson, 1, blz. 252-253 over zijn verzoek om 180 of 190 mannen in zijn compagnie te mogen hebben, dat op 10 sept. 1613 besproken werd.

Notarieel archief 's-Gravenhage, inv.no. 6, fol. 11-12, 4 sept. 1613: Sir *Herry* ***Balfourt,*** kapitein, is *f* 235 schuldig in verband met kapitein ***Ramsay.***

Ferguson, deel 1, blz. 61, noot: In 1614 verzocht ***Henry BaZfour*** om de positie van luitenant-kolonel of sergeant-majoor. Op 4 aug. 1615 werd wijlen ***Henry BaZfour*** als kapitein opgevolgd door ***Robert Coutts*** (zie ook Ferguson, deel 1, blz. 44, noot),

Rechterlijk archief Bergen op Zoom, inv.no. 230, fol. 135 verso, 30 maart 1618: Maria ***Le Lyon,*** weduwe van Sir *Herry Balfourd,* geassisteerd met Sr. ***David*** *Balfor,* kapitein, verkoopt voor *f* 4150 het door haar bewoonde huis in de Hoochstrate.

Ferguson, deel 1, blz. 33, jaren 1618 en 1620: ***Maria de Lion,*** weduwe van kapitein ***Henry Balfour,*** ***£ 75*** pensioen.

Nots. L. Rietraet te 's-Gravenhage, inv.no. 32, fol. 91, 16 febr. 1633: Sir ***David*** *Balphour,* kolonel van een regiment Schotse voetknechten, oom en voogd van ***Jeems Balphour,*** zn. van Sir ***Henry BaZfour,*** zijn broeder, en van wijlen ***Maria Lion,*** geeft procuratie voor het sterfhuis van ***Maria Lion*** aan ritmr. ***Johan Bas*** en aan ***Robbrecht van Voorne,*** licentiaat in de beyde rechten en advocaat te 's-Hertogenbosch.

Uit dit huwelijk:

Henric ***Jacob Balfour,*** ged. Bergen op Zoom 26 juli 1615 (moeder niet vermeld, get. Sir James Atherloue (Achterlony), kapt, David Balfour, mevrouw Van Famars), vermeld als ***Jeems Balphour*** op 16 febr. 1633; vermoedelijk is hij identiek met ***Henry Balfour,*** die op 2 febr. 1644 getuige is bij de doop van *Jacoba* ***Balfour,*** dr. van ***James Michael*** en ***Agnes*** *Stuart.*

IIb. Sir ***David*** *Balfour,* geb. in Schotland omstreeks 1582, kapitein in het tweede regiment der Schotse brigade 1603, majoor 4 sept. 1622, luitenant-kolonel 27 dec. 1628, volgde Sir John Halkettt in 1629 als kolonel op, kommandant van Bergen op Zoom, begr. aldaar 27 nov. 1638, tr. Bergen op Zoom 30 okt. 1607 ***Anna*** *Bacx,* geb. omstreeks 1582, † Bergen op Zoom 4 aug. 1638, dr. van ***Paulus*** *Bacx,* ridder, ritmeester en gouverneur van Bergen op Zoom, en ***Elisabeth Joachimi.***

Ferguson, deel 1, blz. 64: *David* ***BaZfour,*** kapitein in het regiment Buccleuch, legt 20 dec. 1603 de eed af.

Voor het portret van Sir ***David BaZfour*** op kasteel Amerongen zie: Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie, jrg. 1963, alwaar het ook is afgebeeld.

Rechterlijk archief Bergen op Zoom, inv.no. 230, fol.

147-148, 25 mei 1618: Sir ***David Balfour,*** ridder en kapitein van een compagnie voetvolk, in garnizoen alhier, transporteert een huis namens ***Elisabeth van Gorchum,*** weduwe van ***Pauwels Bax,*** ritmeester en gouverneur van Bergen op Zoom.

Idem, inv.no. 231, fol. 7, 12 febr. 1621: Sir ***David Balfoure,*** ridder en kapitein, verkoopt, als executeur van het testament van ***Marcelis Bax,*** gouverneur van Bergen op Zoom en forten, een half huis aan kapitein Guilaume ***de Levin dictus Famars.***

Nots. W. de Witte te Bergen op Zoom, invno. 64, fol. 190, 11 april 1627: kapitein ***Davidt Balfour, ge***trouwd met ***Anna Bax,*** en ***Johan van der Moolen,*** vendrig van kapitein ***De Vriese,*** getrouwd met ***Elisabeth Bax,*** erfaenamen van hun moeder ***Elisabeth van Gorcum,*** weduwe van ***Paul Bas,*** en van hun broeder ***Jacob Bax,*** geven procuratie. Zie ook fol. 255. 7 juni 1627, fol. 273, ***21*** nov. ***1627*** en invno. 65, fol. 139, 6 maart 1629.

Rechterlijk archief Bergen op Zoom, invno. 232, fol. 146 verso-147 verso, 21 mei 1627: Ds. ***Lambertus de Rijcke,*** predikant te Bergen op Zoom, verkoopt namens mevrouw ***Lovijse van Marnix,*** weduwe van ***Philips de Levin geseyt Famars,*** kolonel van een Waals regiment en gouverneur van stad en forten van Heusden, het huis Den grooten ende cleynen Wildeman in de Hoochstraet aan Sir ***David Balfour,*** ridder, sergeant-majoor en kapitein van het regiment Henderson. Volgens deze akte ontving ***De Rijke*** procuratie voor notaris Cornelis Vosmeer te 's-Gravenhage op 3 mei 1627.

Nots. L. Rietraet te 's-Gravenhage, inv.no. 30, fol. 85, 19 maart 1630: Sir ***David Balfour,*** ridder en kolonel van een regiment Schotse voetknechten, getrouwd met jouffr. ***Anna Bacx,*** mede namens ***Maria Back,*** geeft procuratie. Er is sprake van de andere erfgenamen van wijlen ***Jacop Bacx*** en jouffr. ***Anna Hack,*** ouders van ***Marcelis Bacx*** (zie Th. A. Boeree, De kroniek van het Geslacht Backx, Wageningen, 1943).

Nots. H. Willemsen te Bergen op Zoom, inv.no. 60, 22 nov. 1634: ***Davidt BaZfour*** ontvangt procuratie van ***Anna Maria Berck,*** eerst weduwe van ***Michaelis Bacx,*** ridder en gouverneur van Bergen op Zoom, daarna van kolonel ***Willem de Levin dictus Famars.***

Uit dit huwelijk:

1. *Elysabeth Balfour,* ged. Bergen op Zoom 24 juni 1609 (get. Marcell. Bax, gouvern., mevrouwe de gouvernante, Elysabeth Bax, Agneta Heeren), begr. aldaar 10 juli 1646, tr. Bergen op Zoom 18 dec. 1635 ***Thomas Wight,*** geb. omstreeks 1590, kapitein, leeft nog 20 mei 1650.

   Blijkens voormelde Kroniek van het geslacht Backx, blz. 491, was ***Thomas Wight*** van 1611 tot 1620 luitenant van kapitein Coutts.

   Ferguson, 1, blz. 65 en 455: ***Thomas Wight*** wordt 5 febr. 1639 door zijn kolonel ***Charles Morgan*** aanbevolen.

   Nots. L. Rietraet te 's-Gravenhage, inv.no. 37, blz. 101, 21 febr. 1639: kapitein ***Thomas Weyt,*** getrouwd met ***Elisabeth Balfour,*** geeft procuratie aan zijn schoonbroeder kapitein ***Jeems BaZfour,*** in verband met de verkoop van een huls te Goes.

   Notarieel archief Dordrecht, invno. 59, blz. 1014, 23 sept. 1639: kapitein ***Jems Balfort*** en kapitein ***Wicht,*** beiden wonende te Bergen op Zoom.

   Recht. arch. Bergen op Zoom, inv.no. 235. fol. 263 verso, 14 nov. 1642: kapitein ***Thomas Wight,*** getrouwd met ***Elisabeth Balfour, dr.*** van wijlen Sir ***Davidt BaZfour,*** ridder en kolonel, verkoopt de helft van Den grooten ende cleynen Wildeman in de Hoochstrate aan haar broer kapitein Jeames ***Balfour, in*** garnizoen alhier, die de andere helft van dit door hun vader nagelaten huis bezit. De verkochte helft is belast met obligaties van *f* 600 en f2000.

   Nots. L. Rietraet te 's-Gravenhage, inv.no. 42, blz. 247, 29 aug. 1646: de gewezen kapitein ***Thomas Weyt*** geeft procuratie aan ***De Rijck,*** predikant te Bergen op Zoom. Zijn vrouw ***Elisabeth BaZfour*** had hem bij testament vermaakt het van ***Paulus Bax*** afkomstige, te **Hal (s)teren** bij Bergen op Zoom en in Beoostenblije (onder Axel) in Vlaenderen gelegen goederen.

   Idem, inv.no. 44, blz. 280, 20 mei 1650: kapitein ***Thomas Weit*** transporteert voor *f* 250 aan ***Hinderson, gewezen*** kolonel in West-Indië en aan diens vrouw ***Agnes Stuurt,*** zijn deel in de gorsinge van de Polder Beoostenblije in Vlaanderen, hem aangekomen van zijn vrouw ***Elisabeth Balphour.*** Hiermee vervallen twee obligaties ten laste van de verkoper van 11 november 1642 (*f* 200) en 9 januari 1644 (f 300) in het bezit van ***Agnes Stuart.*** Genoemd wordt ook Mr. ***Cornelis*** van ***Stapel,*** raedt in de Rade van Brabant.

2. ***Paulus Balfour,*** ged. Bergen op Zoom 11 juli 1610 (get. Jacob Bax en Constantia Bax), begr. aldaar op 16 juli 1610 (Boeree, o.c., blz. 492).
3. ***Jacobus*** *Michael,* volgt 111.
4. ***Marcel Robert Balfour,*** ged. Bergen op Zoom 6 maart 1613 (get. Robert Henderson, mevrouw Bax, gouvernante), ontvangt in 1627 een gouden penning van ***Jacob*** *Bax* (Boeree, o.c., blz. 491), † jong.

III. ***James*** *Michael* ***Balfour,*** ged. Bergen op Zoom 22 nov. 1611 (get. Jan Bax, capn. Heirle, joffr. Van Eyck), van 26 febr. 1633 tot 1643 kapitein in het regiment van zijn vader Sir ***David Balfour*** en diens opvolgers: sneuvelde bij Luik, begr. Bergen op Zoom 18 nov. 1643, tr. 1 e (ondertr. Grave 4 augustus) 1635 ***Johanna*** *Severijns;* tr. 2e Klundert 10 maart 1637 ***Agnes*** *Stuart,* geb. omstreeks 1615, in 1637 wonende te Klundert, begr. Bergen op Zoom 21 febr. 1684, dr. van ***Patrick*** *Stuart,* kapitein in het regiment Brog, later Sandelans, en ***Geertruid van der Leeuw: zij*** hertr. (ondertr. 's-Hertogenbosch 21 jan.) 1646 ***Jacob Henderson,*** kolonel van een regiment in Brazilië († vóór 20 jan. 1662, natuurlijke zn. van de sergeant *Robbert Henderson*). Beiden wonen in 1646 te 's-Hertogenbosch.

   De begraafdatum van ***James Michael BaZfour*** werd ontleend aan Boeree, o.c., blz. 492, waar ook enkele gegevens over het geslacht *Severijns* vermeld worden.

   Patrick Stuart, luitenant van hopman D. Makigny, tr. Zutphen in dec. 1613 (ondertr. Deventer 6 nov.) juffer ***Geertruidt van de Lewe,*** wonende te Zutphen; hij hertr. vermoedelijk Maria Severins.

   Jonker ***Pieter Stuurt,*** luitenant van ridder Jaques Sandelans, kapitein, tr. Grave 19 april 1626 ***Maria Severins,*** wonende te ***Grave.*** Hiermee wordt verklaard hoe ***James Michael Balfour,*** die in 1635 met ***Johanna Severijns*** trouwde, met ***Agnes Stuart*** kennis maakte.

   Voor de kwartieren van ***Geertruijd van der Leeuw*** raadplege men de voormalige collectie Röell op het Centraal Bureau voor Genealogie.

   Nots. F. Molckeman te 's-Gravenhage. inv.no. 15, fol. 105, 10 maart 1636: kapitein *James Balfour,* zn. van kolonel ***David Balfour*** (zie ook nots. L. Rietraet, inv.no. 33, fol. 78 en 80, 30 mei 1635).

   Kentnissen van Zutphen (geciteerd door Röell, zie boven): Joffer ***Agnieta Stuwers,*** huisvrouw van kapitein ***Jacob Balfour, Henrick van der Leeuw en Agnieta Sluiters (23*** mei 1637), ***James Balfour (19*** april 1638 en 29 juni 16'38).

   Nots. F. Molckeman te 's-Gravenhage, inv.no. 15, blz. 313, 3 dec. 1638: kapitein ***James Balfour*** geeft procuratie aan zijn zwager ***Thomas Weit*** voor het sterfhuis van kolonel ***David*** Balfour.

   Archief Raad van State, inv.no. 1527, blz. 78: Sir Alexander *Hume,* ridder, volgt wijlen kapitein ***James BaZfour*** 16 november 1643 op.

   Nots. J. van de Vijver te 's-Gravenhage, inv.no. 212,

fol. 6, 4 mei 1644: Angnis ***Stuaert, weduwe*** van kapitein ***Jems Balfour,*** geeft procuratie contra kapitein ***Jems Douglas,*** tegen wie haar man reeds procedeerde.

Idem, inv.no. 212, fol. 1'7, 12 juli 1644: ***Agnes Stuart,*** weduwe van kapitein ***James Balfour,*** is f 1600 schuldig; zij hypothequeert haar huis te Bergen op Zoom; borg is ***Patrick Stuart.***

Rechterlijk archief Bergen op Zoom, inv.no. 236, fol. 93 verso-95 verso, 29 dec. 1644: ***Agnis Stuart,*** weduwe van kapitein van een compagnie voetknechten, geassisteerd door *Cornelis* ***Lopse,*** notaris te Bergen op Zoom, voogd van de drie minderjarige kinderen van kapitein ***Balfour*** en ***Agnis Stuart,*** mede namens ***Patrick Stuart,*** kapitein in het regiment Askin ***(Erskine) ,*** hun grootvader en toeziende voogd, die voor notaris H. van Eyndhoven te 's-Hertogenbosch op 16 december 1644 procuratie gaf, transporteert aan Mr. ***Justus*** Turcq, med. doctor en burgemeester, de huizen Den grooten ende cleynen Wildeman in de Hoochstrate alhier, waarvan de helft door kapitein Balfour gekocht werd van kapitein ***Thomas Wight,*** getrouwd met ***Elisabeth Balfour,*** tezamen geërfd van hun vader kolonel Sir ***Davidt Balfour.*** Blijkens een marginale aantekening voldaan op 14 maart 1645. ***Justus Turcq*** nam schuld& over o.a. *f* 600 aan de erfgenamen van *Carel Schuler,* f 2200 en ***f 800*** aan Ds. ***Lambertus de Rijcke, f*** 1000 aan ***Pieter Coenraets*** en f 200 à j 300 aan solliciteur *Roenaer* te Dordrecht- ***Agnis*** Stuwart mag in het huis blijven wonen tot Pinksteren toekomende zonder huur te betalen.

Volgens Boeree, o.c., blz. 492, die dit aan het archief van de Weeskamer van Bergen op Zoom anno 1644 ontleende, had Agnes ***Stuart*** geen begrip van huishouden en maakte zij geleidelijk alles op. Op 13 januari 1645 verkocht zij een groot deel van de meubelen voor f 666. De kleren van haar overleden man verkocht zij voor j 168; de rest van het meubilair en het zilverwerk werden getaxeerd op f 2868. De kleden, stoelen en tafelkleden van het grote salet verkocht zij voor j 550. Een tafel bracht j24 op. Zij verzond een voorraad zilver naar Den Haag, waar deze f 600 opbracht. Een gouden ketting leverde f 250 op; een bootje en duifje, met diamanten omzet, *f* 200, een parelsnoer *f* 268. Tegenover al deze baten stond een lange lijst van schulden; op het huis lagen schuldbrieven van f 2200, j 800 en f *700, terwijl zij* bij de goudsmid Koenraad voor j 1000 in de schuld stond. Door haar moeder had zij voor 1/3 recht op de opbrengst van het land onder Baak bij Zutphen, waarvan 2/3 behoorde aan jr. ***Hendrik de Leeuw te*** Zutphen.

Nots. G. de Jager te Dordrecht, inv.no. 118, fol. 88, 1'7 juli 1652: Maria ***Cornelisdr. Treurniet,*** weduwe van de banquetbakker ***Jasper Spriet*** enz., geeft procuratie om *f* 86 te innen, wegens geleverd bancquet, van kolonel ***Hinderson,*** getrouwd met de weduwe van kapitein ***Jaems Balf our.***

Nots. L. Kettingh te 's-Gravenhage, inv.no. 4, fol. 244, 14 maart 1650: kapitein ***Patrick Stuart,*** vader van ***Agnes Stuart,*** weduwe van kapitein *Jacques* ***Balfour,*** geeft procuratie.

Nots. L. Rietraet te 'a-Gravenhage, inv.no. 45, fol. 183, 24 febr. 1652: ***Agnes Stuart,*** wonende te Vught, compareert met haar tweede man ***Jacob Henderson. Zij*** noemt haar voorkinderen bij kapitein ***Jacob*** Balfour.

Nots. J. van de Vijver te 's-Gravenhage, inv.no. 220, fol. 185, 21 aug. 1659: ***Robbert Sim,*** omstreeks 71 jaar oud, en Mary ***Assendin,*** omstreeks 72 jaar oud, beiden wonende te 's-Gravenhage, verklaren dat zij ***Robert*** Hinderson, sergeant van ***Mongo Hamilton,*** kenden. *Robbert Hinderson* had een zoon ***Jems Hinderson,*** die eerst page van kolonel Sir ***Robbert Hinderson*** en later laquey van Prins ***Maritius van Oranje was. Jemes,*** de zoon van de sergeant, ging naar West-Indië of Brasil en was daar kolonel. Na zijn terugkomst in Nederland trouwde hii de weduwe van ***Jems Balfour.*** een zoon van Sir David ***Balfour.*** Deze weduwe was een dochter van kapitein ***Stuart. Sim*** kende sergeant ***Robbert Hinderson,*** die voor het beleg van Bergen op Zoom van 1622

overleed, reeds in 1616. Volgens ***Mary Assendin was*** hij getrouwd met een ***Rijckge,*** die al meer dan 30 jaar dood was. Zij hadden geen kinderen.

Nots. J. van de Viiver te 's-Gravenhage, inv.no. 220, fol. 183, 20 aug. 1659: ***Hester Sedenitsky,*** weduwe van sergeant-maioor ***Monao Hamelton van*** het regiment van de kolonel Sir ***Davidt Balfour,*** wonende alhier, verklaart dat Hinderson, die als laquay woonde bij Prins ***Mauritius van*** Oranje, later in Brasil of West-Indië kolonel was en naar Nederland terugkwam en huwde met de dochter van kapitein ***Stuwart,*** de weduwe van kapitein Jems ***Balfour. Hinderson was*** een bastaertsoone van ***Hinderson,*** sergeant van de compagnie van ***Mongo Hamilton,*** bij eendochter of dienstmaecht. De sergeant werd door de soldaten van ***Mongo Hamilton Ravesteyn*** genoemd, Beide verklaringen werden afgelegd op verzoek van ***Gijsbert Pieck van*** Thienhoven, raet en rentmr.-generaal van de domeynen van Brabant in stadt en quartier van 's-Hertogenbosch.

Robbert Hendricksson. Schotsman, sergeant onder kapitein ***Mongo Hamelton,*** tr. Grave 29 mei 1611 (met attestatie van Gorinchem) ***Rijckge Jaspers,*** van Arnhem, wonende te Gorinchem. De akte vermeldt dat de compagnie onlangs te Gorinchem in garnizoen was.

Boeree, O.C., blz. 494: kolonel ***Henderson*** in dienst van de Koning van Spanje, 1651.

Ferguson, deel 1, blz. 493; ***James Henderson*** 'formerly colonel, but not of a Scottish regiment' succeeded ***Patrick Stewart*** on May 18th, 1656, and was succeeded on retirement by ***James Erskine*** on February 21st, 1659.

Voluntaire acten van Doesburg 1665-1806 (geciteerd door Röell): ***Agnis Stuwart,*** weduwe van kolonel ***Henderson*** de dato 10 nov. 1662.

Gerichtssignaten van Doesburg (geciteerd door Röell): ***20 nov. 1663: Angnes Stuwart,*** weduwe van kolonel ***Henderson,*** geeft haar zoon ***Patrick Balfour*** toestemming de goederen behorende onder 'thuis Muiserick en 't slot Leeuwenborch te administreren.

Uit het tweede huwelijk:

1. ***Anna*** *Margarefha Balfour,* ged. Bergen op Zoom 6 sept. 1637 *(get.* Sir David Balfour, kolonel en grootvader, capt. Pieter Stuwaert, grootvader, Anna Bax, grootmoeder), † vóór 29 dec. 1644.
2. *David Balfour,* ged. Bergen op Zoom 10 april 1639 (get. capt. Johan van der Meuelen, capt. Weyts en Elisabeth Balfour), wordt nog vermeld 29 december 1644.

   Volgens het dossier ***Balfour of Burleigh*** (zie inleiding) was hij kapitein van een compagnie Schotten en werd hij in een bataille door een falconet-cogel gekwetst, waarna hij als jonge man aan zijn wonden overleed.
3. *Patrick,* volgt IV.
4. *Jacoba Balfour,* ged. Bergen op Zoom 2 febr. 1644 (get. Patrick Stuart, Henry Balfour, Elisabeth Balfour), † Heusden 29 mei 1709, begr. te Heesbeen, tr. le omstreeks 1667 *Johan van Sfapele,* ged. Bergen op Zoom 5 okt. 1639 (get. Barbara Bron (Brown), vrouw van luitenant-kolonel Joh. Cromwell en Mr. Antonie van den Broucke) , vaandrig in 1668, zn. van Mr. *Cornelis van Stapele,* raad in de Raad van Brabant, en *Maria Marcellina Bax;* tr. 2e Bergen op Zoom 8 maart 1682 *Niels Sederquisf,* j.m. uit Zweden, vaandrig van kapitein *Patkil* van het regiment van baron *Spar. Jacoba Balfour* woonde in 1682 te Bergen op Zoom.

   Rechterlijk archief Bergen op Zoom, inv.no. 243, fol. 29 verso, 29 okt. 1683: ***Neils Zederquist,*** luitenant van kapitein ***Patkil,*** in garnizoen te Maastricht, verkoopt,

met toestemming van zijn vrouw ***Jwcoba Balfour,*** weduwe van kapitein-luitenant ***Johan*** van ***Stapele,*** het huis Den glazen St. Jan, thans den Wijnkelder geheten, in de Engelse Strate. ***Jacoba BaZfour*** had dit huis volgens een akte verleden voor nots. Schueringh op 17 nov. 1679 verkregen. Men noemt een akte voor nots. J. Vinck te Steenbergen van 9 juli 1683.

Journalen van Constantijn Huygens jr., deel 1, blz. 439, 31 mei 1691: „Ik gaf een briefje van recommandatie aan de zuster van de in 1690 te Fleurus gesneuvelde ***BaZfour,*** die eerst met de zoon van de Raadsheer ***Stapel*** en daarna met een luitenant getrouwd was. Zij was vergezeld van een dochter van-18 of 19 jaar uit haar huweliik met Stapel." Idem, 11, blz. 36, 1 april 1692: „'s Morgens was 'de zuster van luitenant-kolonel *Balfour* bij mij." Idem, 11, blz. 212, 3 juni 1963: „'s Morgens was de zuster van de te Fleurus gesneuvelde ***BaZfour,*** die als weduwe met een Zweed, *Zederquist* genaemt, getrouwd was, bij mij met haer dochter van 16 à 1'7 jaar. Zij sprak over een compagnie voor haar man."

Over de familie ***Sederquist*** of ***Cederquist*** vond ik nog het volgende. *Gustavus* Cederquist, vaandrig onder ***Hamilton,*** tr. (ondertr. Nijmegen 9 okt.) 1707 ***Taletta Maria*** Ram, te Schenckeschans (get. Ds. Hundius en zijn zuster). Ferguson, 11, blz. 118—120: ***Sederquist*** vermeld als luitenant in 1713, 1716 en 1718. ***Gustavus Cederquist*** en ***Aletta van Mourick*** huwden op 26 sept. 1717 te Bergen op Zoom. Nots. F. Bolcool te Bergen op Zoom, invno. 443, 7 okt. 1730: Gustavus ***Cederquist,*** luitenant in het regiment van Grovesteyn, in garnisoen te Liefkenshoek, laatst weduwnaar van *Aletta van* ***Mourick,*** exhibeert op verzoek van haar broer ***Diederich H. van Mourick,*** kapitein der artillerie, hun testament van 11 augustus 1718. Genoemd worden haar kinderen ***Patrica Cederquist en Anthony Cederquist,*** van wie luitenant-kolonel *Balfourt,* commandeur van Sas van Gent, voogd was. Algemeen Nederlandsch Familieblad, jrg. 1889, blz. 203: *Patricia Cederquist,* jonge dochter, tr. (ondertr. Sluis 28 mei) 1734 ***Jeronimus*** *Godhart Wannich,* jonge man, luitenant der artillerie.

IV. ***Patrick*** *Balfour,* ged. Breda 18 sept. 1641 (get. kapitein Stuwaert en Elisabeth Balfort), vermeld als kornet 1665—1668, schepen (1670) en burgemeester van buiten (1672) van Bergen op Zoom, kapitein sedert 1673, majoor sedert 1677 (in het regiment van kolonel Van Hofwegen), kommandeur van Bergen op Zoom en onderhorige forten sedert 1684, luitenant-kolonel in genoemd regiment sedert 1689, † Fleurus 1 juli 1690, tr. le (ondertr. 's-Gravenhage 25 nov. 1663) ***Anna Maria van*** *Stapele,* ged. Bergen op Zoom 5 juli 1634 (get. luitenant-kolonel Jhr. Levin de Caluaert) , † (overluid) aldaar 10 april 1679, dr. van Mr. ***Cornelis van*** *Stapele,* raad in de Raad van Brabant, en ***Maria Marcellina*** *Bax*; tr. 2e (ondertr. Bergen op Zoom 6 jan.) 1680 ***Elisabeth Vlaming,*** ged. Sluis 19 jan. 1648, begr. Zierikzee 23 nov. 1725, dr. van *Joannes* ***Vlaming,*** schepen en burgemeester van 't Vrije van Sluis, en ***Elisabeth de Casembroot,*** en weduwe (met twee dochters) van ***Nicolaas van*** *Vrijberghe,* kommandeur van Tholen, later kapitein-grootmajoor van Sas van Gent.

In 1663 woonden de aanstaande echtelieden te Vught en 's-Gravenhage, in 1680 te Bergen op Zoom.

Nieuw Nederlandsch Biographisch Woordenboek, deel I, beweert abusieveliik. dat ***David*** BaZfour op 1 juli 1690 te Fleurus sneuvelde, maar het Journalen van Constantijn Huygens bevestigen dat het ***Patrick was.***

Nots. P. van Roon te 's-Gravenhage, invno. 579, fol. 256 verso, 15 maart 1663: ***Patrick BaZfour*** treedt op als getuige.

Nots. P. Groeneweghen de Jong te 's-Gravenhage, inv.no. 87, fol. 391 verso, 1 nov. 1663: ***Anna Maria van. Stapel*** geeft procuratie aan haar broeder ***Marchelis***

om zes gemeten te Steenbergen te verkopen. *Marcellus* ***Alexander van Stapele*** werd-op 20 jan. 1638 te Bergen op Zoom gedoopt (get. kapitein Jacob Balfour. Elisabêth Balfour, de vrouw van kapitein Weyt en Anna van Esch).

Nots. W. Guldemont te 's-Gravenhage, inv.no. 606, blz. 375. 2 nov. 1665: De ritmeester ***La Barourere*** leende *f* 1500 aan zijn kornet ***Patrick Balfour,*** die voor zijn solliciteur ***Lamoureux*** ten behoeve van deze compagnie 15 ruiters moest werven. Elke ruiter moest voorzien zijn van een goed paard, van een zadel, pistolen, een karbijn, een kolder etc.; borg was de te 's-Gravenhage wonende ***Charlotte*** *Bax.*

De kornet *Patric* ***BaZfour*** is op 10 nov. 1665 te Bergen op Zoom getuige bij de doop van ***Louise van Manmaecker, dr.*** van ***Charles.***

Lidmatenregister van Gorinchem, fol. 183: in 1667 kwamen de weduwe *Agnies Stuart* en de kornet ***Patrick BaZfour met*** attestatie te Gorinchem (in de Keiserstraat).

Rechterlijk archief Bergen op Zoom, inv.no. 240, fol. 175, 30 maart 1668: Mr. *Marcelis* ***Alexander van*** *Stapele,* griffier dezer stad en schout van Halsteren en Noortgeest, en *Patrick* ***Balfour,*** cornet van majoor *Bamphield,* getrouwd met ***Anna Maria van Stapele,*** transporteren mede namens hun broer ***Johan van Stapele,*** vendrich van kolonel *Heeswijck,* voor f ***5500*** aan de Raad van State het Hooghuijs in de Woutsche Strate, waarin thans de gouverneur van Bergen op Zoom woont. Het huis was destijds gekocht door gouverneur *Bax,* de grootvader van de verkopers.

Nots. J. Wichmans te 's-Gravenhage, inv.no. 492, blz. 203, 26 okt. 1668: de kornet ***Patrick Balfour*** legt over een gebeurtenis te Brussel in 1663 een verklaring af.

Rechterlijk archief Bergen op Zoom, inv.no. 240, fol. 245—246, 28 febr. 1670: ***Patrick*** Balfour wordt als schepen van Bergen op Zoom vermeld.

Idem, inv.no. 241, fol. 67-68, 14 oktober 1672: ***Patrick BaZfour,*** burgemeester buijten der bancke deser stadt koopt Het Valxken in de Steenbergse Straete.

Archief Raad van State, inv. no. 1530, fol. 79 verso, 25 juli 1673: ***Patrick BaZfour*** wordt benoemd tot kapitein.

Rechterlijk archief Bergen op Zoom, inv.no. 241, fol. 117 verso-118 verso, 6 juli 1674: kapitein *Patrick Balfour* verkoopt Het Witvalcken in de Steenbergsestraete.

Idem, inv.no. 241, fol. 136 verso-137 verso', 21 dec. 1674: kapitein ***Patrick Balfour,*** getrouwd met ***Anna Maria van Stapele,*** voor de helft, en Mr. *Marcelis* ***Alexander van Stapele,*** griffier van Bergen op Zoom, namens de te 's-Gravenhage wonende ***Charlotte*** *Bacx,* voor de andere helft, verkopen 2 gemeten 5½ roe in Blijenburch onder dese poorterije.

Idem, inv.no. 241, fol. 142 verso-143 verso, 18 jan. 1675: kapitein ***Patrick BaZfour,*** in garnizoen te Bergen op Zoom, koopt van de te 's-Gravenhage wonende *Charlotte Bax,* ***die*** 4/9 bezit, en van het, in Schotland wonende, weeskind van haar zuster *Louise Bacx* (dat 1/9 bezit) 5/9 van een op Blijenburgh gelegen stuk land, waarvan hij de rest al bezit.

Jonckheer ***Willem*** *Arnet* en ***Loyse*** *Bax,* laten op 5 maart 1642 te Bergen op Zoom hun zoon ***Michiel*** dopen (get. Agnes Stuwaert, Sir Michiel Arnet, baronet, en Mr. Cornelis van Stapele).

Het Staatsche Leger, deel 6, blz. 233: ***Patrick BaZfour ontvangt*** op 18 okt. 1677 commissie als majoor.

Rechterlijk archief Bergen op Zoom, invno. 241, fol. 271, 9 sept. 1678: Mr. *Marcelis* ***Alexander van*** Stapele, burgemeester en griffier, verkoopt namens *Patric* ***Balfour,*** majoor van het regiment van kolonel Van Hofwegen, in garnizoen te Namen, en namens zijn vrouw ***Anna Maria van*** *Stapele,* vier op Blijenborch onder de poorterije van Bergen op Zoom gelegen gemeten; in de begrenzingen wordt de hof van *Patric* ***Balfour*** genoemd.

Nots. W. Guldemont te 's-Gravenhage, inv.no. 616,

blz. 351, 20 nov. 1678: ***Patrick Balfour,*** majoor van het regiment van Van Hoffwegen, heeft *f* 400 te vorderen van ***Bartholt Balfour,*** gereformeerd kapitein.

Rechterlijk archief Bergen op Zoom, inv.no. 242, fol. 13 verso. 9 febr. 1680: ***Patrick Balfour,*** majoor van het regiment van kolonel Van Hofwegen, koopt 7 gemeten 1'7 roe in de Laege meeren in de buytepoorterije deser stadt.

Idem, inv.no. 242, fol. 50 verso-52, 31 mei 1680: majoor ***Balfour*** koopt 129 roe 7 voet in Blijenburgh onder de poorterije deser stadt; ten westen de hof van de koper, ten oosten wat hij onlangs kocht.

Nots. A. Schipperts te Bergen op Zoom, inv.no. 247, 29 jan. 1681: Testament van ***Patrick Balfour,*** majoor van het regiment van Van Hoffwegen, en ***Elisabeth Vlaminck.*** Hun huwelijkse voorwaarden blijven geldig.

Rechterlijk archief Bergen op Zoom, inv.no. 242, fol. 99, 14 nov. 1681: majoor ***Patrick Balfour*** koopt een stuk land Ellewouts Bergh, gelegen tussen de Steenberghse en Woutsche poorte.

Idem, inv.no. 242, fol. 117 verso en 118, 15 mei 1682: ***Patrick Balfour,*** majoor van het regiment van Van Hofwege, koopt land in de Lage meeren.

Idem, inv.no. 243, fol. 23, 6 aug. 1683: ***Patrick Balfour,*** majoor van het regiment van Van Hofwegen, koopt het vroeger door ***Charles Morgan,*** gouverneur van Bergen op Zoom, bewoonde huis in de Hoff ofte Moergrebstrate, van ***Margareta Hoveniers,*** weduwe van ***Justus*** Turcq, raedt en burgemeester.

Idem, inv.no. 242, fol. 245 verso, 3 dec. 1677: ***Catharina*** Morgan, getrouwd met ***William Gorsuch, boe***bewaarder van de koning van Groot-Brittannië, verkoopt voornoemd huis aan ***Justus Turcq.*** Verder worden vermeld de te Londen wonende ***Elisabeth*** Morgan, alsmede wijlen Charles ***Morgan,*** gouverneur van Bergen op Zoom.

Idem, inv.no. 243, fol. 38, 21 jan. 1684: ***Patrick Balfour*** koopt weiland in de Laege meeren.

Idem, inv.no. 243, fol. 40, 31 maart 1684: ***Patrick Balfour*** koopt 2/3 van een stuk land in de Laage meeren, waarvan hij de rest onlangs kocht.

Archief Raad van State, inv.no. 1532, fol. 86, 29 juli 1684: ***Patrick Balfour*** wordt benoemd tot majoor-commandant van Bergen op Zoom en onderhorige forten.

Rechterlijk archief Bergen op Zoom, inv.no. 243, fol. 110, 25 jan. 1686: ***Patrick Balfour*** koopt het hoefken Den Drol.

Idem, inv.no. 244, fol. 7, 5 sept. 1687: ***Patrick Balfour,*** commandeur van Bergen op Zoom, koopt 3 gemeten weiland in de Laege meeren.

Idem, inv.no. 244, fol. 25 verso, 2 april 1688: ***Patrick Balfour,*** majoor van het regiment van Van Hofwegen en commandeur van Bergen op Zoom, koopt 8 gemeten heijde in het Bergs Heijken onder de poorterije dezer stad.

Ferguson, 1, blz. 511 en 523: ***Patrix Balfour in 1688*** en 1689 als majoor vermeld.

Het Staatsche Leger, deel 6, blz. 233: ***Patrick*** BaZfour ontvangt commissie tot luitenant-kolonel op 3 febr. 1689 in het regiment Manmaecker, heer van Hofwegen, welke functie hij sinds 1 juli 1688 bekleedt.

Rechterlijk archief Bergen op Zoom, inv.no. 244, fol. 81, 2 sept. 1689: ***Patrick Balfour,*** luitenant-kolonel van het regiment van Van Hofwegen en commandeur van Bergen op Zoom, koopt 20 gemeten heyden in 't Berghse Heyken naar de kant van Broerstraeten onder de buijtenpoorterije, van Mr. ***Marcelis Alexander van Stapele,*** griffier en rentmeester, die mede compareert namens de weduwe en de kinderen van ***Justus Turcq.***

Journalen van Constantijn Huygens jr., deel 1, blz. 205-211: „In 1689 mislukten *Balfour's* pogingen kolonel van het regiment van Van Hofwegen te worden, daar de koning het aan ***Heuckelum*** gaf". Op blz. 206 noemt de auteur hem neef *Balfoer,* hetgeen verband zal houden met de omstandigheid, dat beiden familierelaties met het geslacht *Bax* hadden.

Nots. A. Schipperts te Bergen op Zoom, inv.no. 247, 26 juni 1690: ***Elisabeth Vlaminck,*** getrouwd met ***Paterick Balfour,*** luitenant-kolonel en commandeur van Bergen op Zoom, die testeert, verklaart een akte van 13 dec. 1684 voor dezelfde notaris ongeldig. Een akte van 20 jan. 1681 blijft wel geldig. Zij vermaakt f4000 aan ieder van haar beide zoons ***Johan*** en ***David Balfour. Zij*** noemt haar dochter ***Johanna van Vrijbergen,*** getrouwd met kapitein ***Jacob Balfour,*** en haar dochter *Cornelia* van ***Vrijbergen.***

Archief Raad van State, inv.no. 151, fol. 2774, 27 nov. 1704: ***Elisabeth*** Vlaming, weduwe van luitenant-kolonel ***Balfour,*** vraagt f225 vergoeding voor 207 roeden hofland getrokken in de Nieuwe werken te Bergen op Zoom.

Idem, inv.no. 163, fol. 2178 verso, 29 okt. 1707: ***Elisabeth Vlaming*** wordt vermeld als weduwe van luitenant-kolonel ***Balfour,*** commandeur te Bergen op Zoom. Zie ook inv.no. 164, fol. 15 verso, 4 jan. 1708.

Het Staatsche Leger, deel 7, 's-Gravenhage, 1950, blz. 304, vermeldt abusievelijk, dat ***Patrick Balfour*** in juni 1709 overleed.

Rechterlijk archief Bergen op Zoom, inv.no. 248, fol. 183 verso-184 verso, 30 jan. 1711: ***Adriaen van*** Bommel verkoopt, met procuratie van ***Elisabeth Vlaming,*** weduwe van de luitenant-kolonel ***Patrick Balfour,*** commandeur deser stadt en onderhorige forten, aan de lakenkoopman *Cornelis* van ***Bommel,*** poorter, 8 gemeten 166 roe, inclusief de waterganck groot 13 1/4 roe, in de Lage meeren in de buytenpoorterije voor *f* 980, 3 st. en 8 p., ten oosten belend door Mr. J. van der Hulst, ten zuiden door de heer Du Mon, ten westen door den Soeckwegh, ten noorden door het door David Mijnet gekochte land.

Idem, inv.no. 248, fol. 189 verso, 13 febr. 1711: ***Adriaen van Bommel*** verkoopt namens ***Elisabeth*** Vlaming 3 gemeten 100 roe in de Lage meeren onder de buytenpoorterije voor *f* 655 en 5 st. aan de oud-burgemeester ***Josias van der Hulst,*** ten oosten en noorden belend door de koper, ten zuiden door de gasthuyslanden, ten westen de heer Polio.

Idem, inv.no. 248, folio 199 verso, 27 febr. 1711: *Adriaen van* Bommel verkoopt namens dezelfde een huis, koetshuis, stalling en erf, genaamd De Schapskoy in de Moergrebstraat voor *f* 2752 aan ***Alexander Faure,*** ten oosten belend door nots. Johan Turcq, Norbartus van der Kreeck, Johan Ribbens, de weduwe van de heer Lopse en Cornelia Cappel, ten westen door generaal Pritselwits, ten noorden door de stadswallen, ten zuiden door de Moergrebstrate.

Idem, inv.no. 249, fol. 56-57, 17 april 1713: ***Adriaen van Bommel*** transporteert namens ***Elisabeth*** Vlamincx, weduwe van luitenant-kolonel ***Patrick Balfour,*** commandeur van Bergen op Zoom en onderhorige forten, voor *f* 700 een hoeve lants met het daarop staande huis en schuur, genaamd Den Drol, gelegen in de Santstraat onder de buijtenpoorterije dezer stad, aan ***Marynus Anthonissen,*** burgemeester te Halsteren. Bliikens fol. 70-71 transporteert ***Van Bommel*** op 25 aug. 1713 namens ***Elisabeth Vlamincx,*** weduwe van ***Patrick Balfour, voor f 752*** de moeshoff genaamd Blijenburgh even buiten de Woutsche Poorte aan ***Jaques Bracco.***

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Jacob,*** volgt Va.

2. *Cornelis Balfour,* ged. Bergen op Zoom 24 september 1669 (get. Charlotte Bacx), † jong.

Uit het tweede huwelijk:

3. ***Johan,*** volgt Vb.

4. Anna *Cornelia Balfour,* ged. Bergen op Zoom ***20*** mei 1682 (get. Cornelia Alboot, weduwe Van Lingen ?) ; een kind van *Balvoort* werd te Bergen op Zoom overluid 18 jan. 1683.

5. ***David** Balfour,* ged. Bergen op Zoom 15 april 1685 (get. de heer Jacob Balfour en juffr. Cornelia van Vrijbergen), begr. Bergen op Zoom 12 april 1693.

Va. *Jacob* **Balfour,** ged. 's-Gravenhage (Gr. k.) 14 nov. 1666 (get. de heer Joseph de Bamphilde (= Bampfield), vrouw Agnes' Sutraet (= Stuart ?)), majoor 1703, luitenant-kolonel 1704, † Malplaquet 11 sept. 1709, tr. Halsteren 19 jan. 1685 *Johanna van* ***Vrijberghe,*** ged. Tholen 18 dec. 1666, † na 1705, dr. van ***Nicolaes van Vrijberghe,*** commandeur van Tholen, kapitein-grootmajoor van Sas van Gent, en ***Elisabeth Vlaming.***

Beiden wonen in 1684 te Bergen op Zoom. Volgens de door De Vos samengestelde ms. genealogie Balfour on het R.A. te Middelburg had het echtpaar ***Balfour-Van Vrijbergen*** zeventien-kinderen.

Nots. A. Schipperts te Bergen op Zoom, inv.no. 246, 26 nov. 1680: ***Jacob Balfour,*** die testeert, noemt zijn vader ***Patrick Balfour,*** majoor in het regiment Van Hoffwegen en kommandeur van Bergen op Zoom.

Idem, inv.no. 247, 10 mei 1681: ***Jacob BaZfour*** approbeert het testament van 26 nov. 1680.

Idem, inv.no. 247, 16 jan. 1688:
vendrich in het regiment Van Hoffwegen, gouverneur van Bergen op Zoom, zn. van ***Patrick Balfour,*** majoor in het regiment Van Hoffwegen en kommandeur van Bergen op Zoom, die testeert, noemt zijn testament van 26 nov. 1680 en vermaakt aan zijn nicht(en) Maria en *Anna* van *Stapele,* kinderen van wijlen de kapitein-luitenant ***Johan van** Stapele* en van ***Jacoba Balfour,*** een hoefke in het Oude lant van Steenbergen, genaamd Bethlehem bij de hoeve de Wildert.

Idem, invno. 247, 20 mei 1691: kapitein ***Jacob Balfour,*** zwager van *Cornelia* van *Vrijbergen,* weduwe van ***Jan Henderick Neuje,*** wonende te Bergen op Zoom.

Journalen van Constantijn Huijgens, deel 11, blz. 117, 31 augustus 1692: „De zoon van neef *Balfour,* die te Fleurus sneuvelde, was bij mij". Blz. 215, 8 juni 1693: „'s Morgens was de jonge- *Van Stapele,* vendhg in het regiment Noyelle, bij mij. Hij zei, dat de zoon ***(Jacob) van*** de te Fleurus gesneuvelde luitenant-kolonel ***(Patrick) Balfour,*** aan wie de koning als kind van vijf of zes jaar een vendel gaf, een zeer stoute jongen geweest was, die zijn (stief)moeder (***Elisabeth de Vlamingh)*** hoer durfde te noemen. Verder zei hij, dat de zoon ***(Jacob),*** uit het eerste' huwelijk van luitenant-kolonel ***(Patrick BaZfour)*** voorsz., een schone vrouw trouwde, een dochter van zijn stiefmoeder ***(Elisabeth de** Vlamingh*), uit haar eerste huwelijk met *Vrijbergen.* Deze dochter had een verhouding gehad met een -vaandrig, waaruit een kind geboren was, dat de man ***(Jacob Balfour)*** niet wilde erkennen en dat hii haar uit zijn huis verwijderd had. Nadat de vrouw beterschap beloofd had, had hij haar teruggenomen, waarna zij nog twee kinderen kregen".

Het Staatsche ***Leger,*** deel 8, derde band, blz. 458-459: ***Jacob BaZfour,*** majoor in het regiment Heuckelom 24 mei 1703, luitenant-kolonel 24 okt. 1704, † Malplaquet 1 sept. 1709.

Uit dit huwelijk:

1. ***Anna Maria Balfour,*** ged. Bergen op Zoom 23 mei ***1685*** (get. Patrick Balfour, kapitein en majoor-kommandant van deze stad, en Elisabeth Vlamingh); een kind van *Balvoort* werd op 24 mei 1685 aldaar beluid.
2. ***Nicolaas Balfour,*** ged. Bergen op Zoom 12 sept. 1687 (get. Patrick Balfour, commandeur der stad, en Elysabeth Vlaminghs), kapitein in het Schotse regt. Hamilton 1709-1715, in het regt. Van der Beek 1717, sergeant-majoor in het regt. De la Rocque 1726, luitenant-kolonel in dit regt. 1727, kommandeur van IJzendijke 1727-1731, † Doornik in maart 1731 (ongehuwd).

Archief Raad van State, inv.no. 1535, fol. ***255, 12*** april 1709: Nicolaas ***Balfour*** benoemd tot kapitein onder Hamilton; hij volgt wijlen ***Jan** Fintlay* op.

Idem, inv.no. 196, fol. 1380 verso, 8 dec. 1717: *Nicolaas* ***Balfour,*** gewezen kapitein onder Hamilton. Volgens fol. 1398, 11 dec. 1717: De compagnie van Nicolaas ***Balfour*** ter repartitie van Zeeland.

Idem, inv.no. 1536, fol. 264 verso, 24 maart 1718: Nicolaas ***Balfour,*** kapitein in het regiment Van der Beek, heeft akte van Zeeland van 4 sept. 1717 en deed de eed reeds 12 april 1709 (sic).

Idem, inv.no. 203 fol. 296 verso—297, 23 april 1721: Nicolaas ***BaZfour,*** gewezen kapitein onder Hamilton, over geld.

Idem, inv.no. 1537, fol. 119 verso, 11 sept. 1726: kapitein Nicolaas *Balfour,* sergeant-majoor in het regiment De la Rocque, heeft commissie van Zeeland van 8 aug. 1726.

Idem, inv.no. 216, fol. 1168, 6 okt. 1727: Nicolaes ***Balfour,*** kommandeur van IJzendijke, wordt door Zeeland tot luitenant-kolonel in het regiment P. de la Rocque benoemd; wegens koorts kan hij de eed niet doen.

Idem, inv.no. 1537, fol. 155, 20 nov. 1727: luitenant-kolonel Nicolaes ***Balfour,*** ontvangt 14 aug. 1727 commissie van Zeeland.

Idem, inv.no. 219, fol. 1312, 5 nov. 1728: luitenant-kolonel Nicolaes ***Balfour*** ontvangt wegens indispositie zes maanden verlof.

Idem, inv.no. 221, fol. 950, 26 aug. 1729: luitenant-kolonel *Nicolaes* ***Balfour*** onder Pieter de la Rocque krijgt verlenging van verlof tot 1 okt. Blijkens inv.no. 221, fol. 1047, 3 okt. 1729 werd dit, wegens ziekte, met zes maanden verlengd. Volgens invno. 221, fol. 1399, 23 dec. 1729 is hij nog steeds ziek te Doornik.

Idem, invno. 226, fol. 789, 2 juli 1731 en fol. 1076, 31 aug. 1731: Blijkens een missive uit Doornik werden de bezittingen van de luitenant-kolonel en commandeur Nicolaes ***Balfour,*** gewezen commandeur te IJzendijke onder De la Rocque, die in maart 1731 overleed, verkocht. Het batig saldo was *f* 241 en 12 st.

Idem, inv.no. 227, fol. 2254, 19 okt. 1731 en fol. 2331, 6 nov. 1731: in verband met de nalatenschap van luitenant-kolonel ***BaZfour,*** gewezen commandant van IJzendijke, hebben de krijgsraden van Doornik en IJzendijke verschil van mening.

3. ***David Balfour,*** ged. Bergen op Zoom 18 sept. 1689 (get. Patrick Balfour, luit.-col., en Elysabeth Vlaminghs); een kind van kapitein ***Balfoort*** werd te Bergen op Zoom begraven op 8 sept. 1690, overluid 7 sept. 1690.
4. *Patrica* ***Elisabeth Balfour,*** ged. Bergen op Zoom 7 febr. 1691 (get. vrouwe Cornelia van Vrijbergen), lidmate aldaar 22 april 1707; volgens het dossier Balfour van Burleigh zou zij te Charleroy geboren zijn, in een kloaster gegaan zijn en aldaar ongehuwd overleden zijn.
5. ***Adriaan Balfour,*** ged. Bergen op Zoom 11 april 1692 (get. Adriaen van Vrijbergen, mevrouw Balfour); volgens het dossier Balfour van Burleigh is hij jong overleden.

Mogelijk is hij identiek met Jan ***Adriaan Beaufort,*** jonge man, vendrig in het regiment van kolonel ***De Regte van Hemert, in*** garnizoen te IJzendijke, ondertr. Brielle 7 april 1724 *Wendelina* Sas, jonge dochter van 's-Hertogenbosch.

Volgens Algemeen Nederlandsch Familieblad, jrg. 1902, blz. 65 werd een kind van vendrig *Balfort* op ***3*** maart 1727 te Hulst begraven.

6. ***David Alexander,*** volgt VIa.
7. ***Charles Johan Balfour,*** ged. Bergen op Zoom 5 okt. 1696 (get. Johan Balfour en Anna van Manmaker van Hofwegen), † jong.
8. ***Anna Maria Balfour;*** volgens het dossier Balfour van Burleigh jong †.
9. ***Carel Balfour;*** volgens het dossier Balfour van Burleigh jong †.
10. ***Cornelis Meyndert,*** volgt VIb.
11. ***Anna Maria Balfour,*** geb. Luik in 1705, begr. Zierikzee 4 okt. 1773, tr. IJzendijke 13 nov. 1729 ***Jan Paschasius van Stapele,*** geb. Bergen (Hen.) 24 nov. 1700, luitenant-kolonel der infanterie, † 3 april, begr. Zierikzee (in het choor aan de N.Z. van de St. Joris capel) 8 april 1749, zn. van ***Cornelis van Stapele,*** luitenant, en ***Aurelia Turcq.***

    „Mons. Jean. ***Paschasius van Stapele,*** capt. au reg. de Mons. Pierre La Rocque, j.h., natif de Mons, en guarnison à Tournay, d'une part, et Mad. ***Anna Maria Balfour,*** nat. de Liège, j.f., demeur. dans cette ville, d'autre part," ondertrouwden Zierikzee (Waalse kerk) 23 sept. 1729.

    Johan Paschasius van Stapele en ***Anna Balfour*** woonden in 1732 en 1736 te Dendermonde (Gens Nostra, jrg. 1969, blz. 180).

    Op 29 december 1741 kwamen zij met attestatie te Bergen op Zoom.

    Nots. J. H. van Overstraten te Bergen op Zoom, inv. no. 616, 3 aug. 1771: ***Anna Maria Balfour,*** weduwe van luitenant-kolonel ***Johan van Stapele, testeert.***
12. ***Patrick Balfour,*** vaandrig in het regiment De la Rocque, † jong.

VIa. ***David Alexander Balfour,*** ged. Bergen op Zoom 5 sept. 1694 (get. Marcelis Alexander van Stapele, griffier der stad, en Paschina Turcq), majoor der infanterie, grootmajoor van IJzendijke, † aldaar 28 febr. 1752 (Archief Raad van State, inv.no. 945), tr. (ondertr. Sluis 17 juli) 1727 (als luitenant in het regiment Evertsen: Algemeen Nederlandsch Familieblad, jrg. 1889, blz. 201) ***Anna Catharina Pompe van Meerdervoort,*** geb. ***27*** maart, ged. Dordrecht 2 april 1694, † 26 juni 1750, dr. van ***Jacob*** en ***Barbara Maria Thiens.***

Archief Raad van State, inv.no. 212, fol. 924, 28 sept. 1725: drie maanden langer verlof voor de vaandrig ***David Balford*** onder kolonel De la Rocque te Sluijs.

Idem, inv.no. 219, fol. 1312 verso, 5 nov. 1728: luitenant ***David A. Balfour van*** het regiment Evertse ontvangt drie maanden langer verlof.

Idem, inv.no. 226, fol. 602, 16 mei 1731: ***D. A. Balfour,*** kapitein-luitenant onder Monteze, benoemd tot majoor van IJzendijke. Zie ook idem no. 1537, fol. 218.

Idem, inv.no. 1537, fol. 222, 27 aug. 1731: ***David Balfour*** wordt benoemd tot kapitein in het regiment Blansac.

Ferguson, deel 11, blz. 126 en 231: David ***BaZfour*** wordt in 1738 en 1746 vermeld als kapitein onder Zeeland.

Archief Raad van State, inv.no. 1539, fol. 4 verso, 6 febr. 1749: ***David Alexander Balfour*** grootmajoor te Doornik.

Idem, inv.no. 281, fol. 242 verso, 2 maart 1752: ***David*** Alexander ***BaZfour*** vermeld als majoor van IJzendijke.

Zie ook nog Ferguson, deel 11, blz. 126, 204-205 en 235.

Uit dit huwelijk:

Jacob Adriaan Balfour, geb. Vlissingen in april 1731, poorter te Zierikzee 23 juni 1732 (oud 14 maanden), luitenant, † Sint Maartensdijk 6 sept. 1762, ongehuwd.

Nots. J. H. van Overstraten te Bergen op Zoom, inv.no. 602, 29 maart 1757: Jacob ***Adriaan Balfour,*** vendrig in het regiment van de Prince van Stolberg, benoemt ***Cornelis Meindert Balfour,*** kolonel van het bataillon, en ***Anna Maria Balfour,*** weduwe van ***Johan Paschasius van Stapele,*** tot erfgenamen.

VIb. ***Cornelis Meyndert Balfour,*** ged. Grave ***26*** aug. 1701 (get. de heer Meijndert van Segwaert en juffr. Matilde van Lightenbergh), kolonel-commandant van Bergen op Zoom (1769), † aldaar 6 mei 1769, tr. Zierikzee 19 okt. 1754 (ondertr. Groningen 5 okt. 1754 met attestatie van Bergen op Zoom) ***Apollonia Vincentia Balfour*** (Vb, 6), geb. Sas van Gent 2 nov. 1718, in 1754 wonende te Zierikzee, † aldaar 9 of 15 juni 1756, dr. van *Johan Balfour* en ***Vincentia Mogge.***

Bij zijn ondertrouw te Groningen in 1754 is hij overste van het bataillon van de Prins van Stolberg.

Archief Raad van State, inv.no. 221, fol. 1183, 1 nov. 1729: ***Cornelis Meyndert Balfour,*** luitenant onder brigadier Blansacq, krijgt drie maanden verlof.

Idem, inv.no. 222, fol. 1192, 10 okt. 1730: ***C. M. Balfour,*** luitenant in het regiment van Blansacq, ontvangt drie maanden langer verlof.

Idem, inv.no. 1537, fol. 222, 27 aug. 1731: ***Cornelis Meyndert Balfour*** wordt kapitein in het reg. Blansacq wegens het overlijden van Nicolaas ***Balfour*** van het reg. De la Rocque.

Idem, inv.no. 233, fol. 743, 15 juli 1734: C. ***M. Balfour,*** kapitein in het regiment Moatet, krijgt drie maanden verlof. Volgens fol. 1086, 29 okt. 1734 wordt dit verlof met drie maanden verlengd. Volgens inv.no. 234, fol. 63, 24 jan. 1735, wordt het nog eens verlengd tot 25 maart 1735.

Idem, inv.no. 235, fol. 820, 23 sept. 1735: hij ontvangt opnieuw drie maanden langer verlof.

Idem, inv.no. 237. fol. 733. 31 aug. 1736: ***C. M. Balfour,*** kapitein onder Montet, ontvangt drie maanden langer verlof. Volgens fol. 1029, 3 dec. 1736 wordt dit tot 25 maart 1737 verlengd.

Idem, inv.no. 239, fol. 722, 13 sept. 1737: C. ***M. Balfour,*** kapitein onder Montet, ontvangt twee maanden langer verlof.

Ferguson, 11, blz. 126: ***Cornelis Meyndert Balfour*** in 1738 onder Zeeland.

Archief Raad van State, inv.no. 241, fol. 729, 29 aug. 1738: Cornelis de ***Balfour,*** kapitein onder Montet, ontvangt vier maanden langer verlof; volgens fol. 1091, 19 dec. 1738 wordt dit verlengd tot 25 maart 1739.

Idem, inv.no. 251, fol. 1438, 26 sept. 1742: C. ***M. Balfour,*** kapitein onder De Brauw, krijgt twee maanden verlof om in dit regiment te solliciteren; volgens fol. 1725. 6 dec. 1742, wordt dit verlengd tot 25 maart 1743 om bij Zeeland te solliciteren.

Idem, inv.no. 1538, fol. 103, 25 april 1743: ***Meindert BaZfour,*** wordt benoemd tot majoor-titulair in het regiment De la Rocque.

Idem, inv.no. 253, fol. 1060, 30 aug. 1743: ***M. Balfour,*** majoor onder De la Rocque te Meenen, ontvangt verlof tot 25 maart 1744.

Idem, inv.no. 255, fol. 1314, 25 aug. 1744 en fol. 1406, 14 sept. 1744: Majoor ***Balfour*** wordt te Sluys vermeld.

Idem, inv.no. 279, fol. 597, 4 mei 1751: ***Cornelis Meynhard Balfour,*** kolonel, doet de eed bij procuratie.

Nots. G. A. Stomers te Bergen op Zoom, inv.no. 839, 24 sept. 1754, akte 10: ***Cornelis Meyndert BaZfour,*** kolonel van het bataillon van de Prins van Stolberg; en ***Aplonia Vincentia BaZfour*** maken huwelijkse voorwaarden.

Archief Raad van State, inv. no. 1539, fol. 140, 2 sept. 1762: *Cornelis Meyndert Balfour,* luitenant-kolonel effectief in het 1ste bataillon van het regiment Prins van Stolberg.

Colonel *BaZfour* in Zurichzee, Holland, tekent in op het werk van Douglas, Peerage of Scotland (Edinburgh, 1764).

Nots. J. H. van Overstraten te Bergen op Zoom, inv.no. 611, 21 maart 1766, akte 16: *Cornelis Meyndert BaZfour,* kolonel-commandant van het regiment De Braauw, in garnizoen te Nijmegen, benoemt Bonifecius *Mogge Pous,* raad van Zierikzee, en *Jacob Johan van Stapele* tot voogden; hij noemt een akte van voogdij van 1 aug. 1762 voor deze notaris.

Uit dit huwelijk:

Vincentia Johanna Balfour, geb. Zierikzee 16 jan. 1756, ontving 20 juni 1772 attestatie (Waalse kerk) van Zierikzee naar Rotterdam, woonde in 1774 te Bergen op Zoom, † na 1783, tr. Bergen op Zoom 13 maart 1774 ***Theodorus Elsevier,*** geb. Rotterdam 5 aug., ged. aldaar 9 aug. 1743 (get. Theodorus van Teijlingen, Agneta van Meel, Cornelia Agneta Dorothea van Hersele: de ouders wonende op de Wijnhaven), woonde in 1774 aan de Boompjes te Rotterdam, † Batavia 14 aug. 1777 (?), zn. van *Isaac Elsevier,* vredemaker 1721, 1722, 1726, 1727, 1732, 1735, 1740, schepen 1723, 1724, 1733, 1734, vroedschap 1740-1747 †, commissaris van de wisselbank 1740 en van de leenbank 1741, kapitein 1741-1744, kolonel 1745, weesmeester 1742-1744, boonheer 1746, fabrykmeester 1745, rekenmeester 1746, 1747 en commissaris van de wijken 1747 te Rotterdam, gedeputeerde ter dagvaart 1741-1744, en ***Maria van Meel.***

Uit dit huwelijk:

Cornelis Meyndert ***Elsevier,*** ged. Bergen op Zoom 14 juli 1776 (get. Jac. Joh. van Stapele en Suzanna Cornelia, van Vliet e.l.).

Vb. ***Johan Balfour,*** ged. Bergen op Zoom 28 jan. 1681 (get. Johannes van Vrijbergen, pensionaris van Tholen, Cornelia van Drost, vrouwe van Lodijke en Cassant, Alexander van Stapele, oud-burgemeester, Agnes Stuart, laatst weduwe van kolonel Hindersone), kapitein in het regiment Hamilton 28 april 1704-1715, majoor van Kortrijk 1706—1710, van Bethune 1710-1713, van Sas van Gent 1713-1721, kolonel-kommandant van het regiment Prins van Holstein van der Beke in 1718, kolonel in 1721, † Sas van Gent 5 of 6 mei 1722 (Archief Raad van State, inv.no. 754, missive uit Sas van Gent van 6 mei 1722), tr. 1 e Bergen op Zoom 15 febr. 1706 ***Helena Maria Padt,*** jonge dochter van Bergen op Zoom, † aldaar 23 april 1707: tr. 2e Nieuwerkerk (Zeeland, Waalse k.) 21 jan. 1711 ***Vincentia Mogge,*** ged. Zierikzee 11 dec. 1691, † Zierikzee 12 dec., begr. aldaar 17 dec. 1753, dr. van Mr. ***Johan Mogge,*** heer van Duivendijke, burgemeester van Zierikzee, en *Anna Pous.*

Jan. *Balfort* wordt 13 april 1702 lidmaat te Bergen op Zoom.

Archief Raad van State, inv.no. 164, fol. 292 verso, 17 febr. 1708: ***Johan Balfour,*** majoor van Cortrijck, als zodanig benoemd bij resolutie van 27 okt. 1706, verzoekt commissie als sergeant-majoor en wachtmeester aldaar.

Idem, inv.no. 166, fol. 2313, 18 dec. 1708: ***Johan BaZfour,*** die quartiermeester-generaal in Vlaanderen was en tijdens de aanval op Brussel major de brigade, dient een verzoek in.

Idem, invno. 167, fol. 419 verso, 1 maart 1709: ***Johan Balfour was*** in de winter 1706—1707 major de brigade te Cortrijck.

Idem, inv.no. 169, fol. 1672 verso, 19 juni 1709: sergeant-majoor ***Balfour was*** bij de belegering van Gent quartiermeester-generaal.

Idem, inv.no. 173, fol. 2123 verso, 11 sept. 1710: Johan. ***Bdfour,*** majoor te Cortrijk, is verplaatst naar Bethune.

Idem, inv.no. 1536, fol. 57 verso, 15 sept. 1710: Wegens de overgang van Bethune wordt ***Johan Balfour*** sergeant-majoor of wachtmeester aldaar.

Idem, inv.no. 177, fol. 2046 verso, 4 sept. 1711: ***Johan Balfour,*** majoor van Bethune, ontvangt zes weken verlof (zie ook fol. 3062, 21 sept. 1711).

Idem, inv.no. 183, fol. 485 verso, 2 maart 1713: ***J. Balfour,*** majoor van Bethune, moet tezamen met de andere officieren het regiment Hamilton completeren.

Idem, inv.no. 1536, fol. 188 verso, 23 mei 1713: ***Johan Balfour*** wordt sergeant majoor of wachtmeester te Sas van Gent.

Idem, invno. 185, fol. 1884, 7 aug. 1713: ***J. Balfour*** gewezen majoor te Bethune; fol. 2062, 28 aug. 1713: ***Johan Bulfour*** majoor te Sas van Gent.

Idem, invno. 187, fol. 636, 20 april 1714: majoor ***Balfour*** te Sas van Gent ontvangt zes maanden langer verlof; invno. 188, fol. 1421, 27 aug. 1714: hij ontvangt twee maanden langer verlof.

Idem, inv.no. 191, fol. 1057, 30 juli 1715, inv.no. 192, fol. 1248 verso, 6 sept. 1715 en inv.no. 192, fol. 1355, 1 okt. 1715: majoor ***Balfour te Sas van*** Gent.

Idem, inv.no. 195, fol. 550 verso, 13 mei 1717 en fol. 693, 16 juni 1717 en inv.no. 196. fol. 1018 ***verso.*** 31 augustus 1717, verlof voor majoor ***Balfourt te*** Sas ***van Gent.***

Idem, inv.no. 196, fol. 1380 verso, 8 dec. 1717: *Johan* ***Balfour,*** gewezen kapitein onder ***Hamilton.***

Idem, inv.no. 1536, fol. 260, 16 dec. 1717: ***Johan Balfour*** wordt benoemd tot luitenant-kolonel van het regiment van Holstein Beek met commissie van Zeeland van 25 nov. 1717 (wegens de bevordering van ***Adriaan*** *Antony* van *Vrijbergen).*

Idem, inv.no. 1536, fol. 260, 17 dec. 1717: ***Jan Balfour*** wordt benoemd tot kapitein in het regiment Van der Beek; heeft akte van Zeeland van 4 sept. 1717; hij deed de eed reeds op 15 mei 1704.

Idem, inv.no. 197, fol. 124 verso, 11 febr. 1718: luitenant-kolonel *Balfour,* majoor te ***Sas van*** Gent, ontvangt verlof naar Meenen om daar de positie van luitenant-kolonel in het regiment Prins van Holstein Beek waar te nemen.

Idem, inv.no. 197, fol. 526, 14 juni 1718: majoor *Balfour* te Sas van Gent.

Idem, inv.no. 1536, fol. 269 verso, 16 juni 1718: luitenant-kolonel ***Johan Balfour te Sas van*** Gent.

Idem, inv.no. 1536, fol. 278 ***verso, 28*** nov. 1718: Johan ***Balfour*** kolonel-kommandant van het regiment van de Prins van Holstein Beek.

Idem, inv.no. 198, fol. 1136 verso, 12 dec. 1718: majoor ***Balfour*** te Sas van Gent.

Idem, inv.no. 199, fol. 54, 24 jan. 1719: kolonel ***Balfour*** te ***Sas*** van Gent. Zie ook inv.no. 199, fol. 409 verso, 10 mei 1719, inv.no. 200, fol. 1041, 21 okt. 1719, fol. 1114 verso, 13 dec. 1719 en fol. 1135 verso, 19 dec. 1719.

Idem, inv.no. 203, fol. 167 verso, 5 maart 1721: ***Balfour te Sas*** van Gent.

Idem, inv.no. 203, fol. 296 verso en 297, 23 april 1721: ***Jan BaZfour*** gewezen kapitein onder Hamilton.

Idem, inv.no. 203, fol. 319, 28 april 1721: vier maanden verlof voor ***Johan BaZfour*** kolonel te Sas van Gent.

Idem, inv.no. 1537, fol. 30, 14 okt. 1721: ***Jan Balfour*** kolonel te Sas van Gent, heeft commissie van Zeeland van 19 sept. 1721 (wegens het overlijden van ***Adriaan***

Antony van Vrijbergen, die blijkens inv.no. 1536, fol. 260 op 29 dec. 1'71'7 tot kolonel benoemd was).

Idem, inv.no. 204, kol. 952 verso, 24 dec. 1721: ***Balfour*** te Sas van Gent.

Idem, inv.no. 205, fol. 296, 8 mei 1722 en inv.no. 754 missive uit Sas van Gent d.d. 6 mei 1722: ***BaZfour,*** † ***6*** mei te Sas van Gent.

Uit het tweede huwelijk:

1. ***Patrick Jan*** *Balfour,* geb. in 1711, werd 1½ jaar oud, op 13 nov. 1713, poorter te Zierikzee, † jong.
2. ***Jan Hendrik*** *Balfour,* ged. Zierikzee (Waals) 5 nov. 1713, werd eveneens, op 13 nov. 1713 poorter te Zierikzee, begr. aldaar 9 juni 1734.
3. ***Patrick,*** volgt VIc.
4. ***Anna*** *Elisabet* ***Balfour,*** ged. Noordgouwe 30 aug. 1716, begr. Zierikzee 26 jan. 1736.
5. ***Iman Nicolaas Balfour,*** ged. Noordgouwe 30 aug. 1716, tweeling met de voorgaande, † jong.
6. ***Appolonia Vincentia*** *Balfour,* geb. en ged. (Waals) Sas van Gent 2 nov. 1718 (get. Apollonia le Lion), † Zierikzee 9 juni, begr. aldaar 15 juni 1756, tr. Zierikzee 19 okt. 1754 haar neef ***Cornelis Meynderf Balfour*** (VIb).

VIc. ***Patrick*** *Balfour,* heer van Waddemond (Wadimont, Oost-Vlaanderen), ged. Zierikzee 1 nov. 1714, kapitein in het regiment van de Prins van Holstein 1739, luitenant-kolonel der infanterie 20 okt. 1749, baljuw van Zierikzee 5 juli 1758 (eed 14 aug.) tot 1765, begr. Waalwijk 9 mei 1766, tr. le Zierikzee 31 okt. 1743 ***Françoise Adriana Leijdecker,*** ged. Zierikzee 5 april 1711, begr. aldaar 3 juli 1761, dr. van Mr. ***François Diederik*** *Leijdecker,* drossaart van Stad en Lande van Sint Maartensdijk, schepen en burgemeester van Tholen, en ***Jacoba Cornelia de*** *Huybert*; tr. 2e Ouwerkerk 31 mei 1763 ***Jacoba Louisa de*** *Mestral,* geb. Breda, begr. Zierikzee 3 sept. 1763, van wie de ouders woonden op den Eumer te Princenhage.

Archief Raad van State, inv.no. 219, fol. 1428 verso, 6 dec. 1728: ***Patrick BaZfour,*** vendrig onder P. de la Rocque, ontvangt weer drie maanden verlof.

Idem, inv.no. 222, fol. 67 verso, 19 jan. 1730: vendrig ***Patrick BaZfour*** onder P. de la Rocque te Doornik ontvangt drie maanden verlof.

Idem, inv.no. 237, fol. 1099 verso, 31 dec. 1736: luitenant ***BaZfour*** onder Montet ontvangt langer verlof tot 25 febr. 1737.

Idem, inv.no. 239, fol. 722 verso, 13 sept. 1737: luitenant ***BaZfour*** onder Montet ontvangt drie maanden verlof; fol. 994, 12 dec. 1737: nogmaals drie maanden langer verlof.

Idem, inv.no. 241, fol. 803, 5 sept. 1738: luitenant ***P. Balfour*** onder Montet ontvangt vier maanden langer verlof.

Idem, inv.no. 242, fol. 178, 10 maart 1739: luitenant ***BaZfour*** onder wijlen Montet ontvangt langer verlof, tot 20 april.

Idem, inv.no. 1538, fol. 42, 17 april 1739: ***Patrick Balfour,*** kapitein in het regiment Prins van Holstein.

Idem, inv.no. 243, fol. 1259 verso, 30 dec. 1739: kapitein ***BaZfour*** onder De Jonge, ontvangt langer verlof tot 25 maart 1740.

Idem, inv.no. 245, fol. 865, 16 aug. 1740: kapitein ***BaZfour*** onder De Jonge ontvangt langer verlof tot ***25*** maart 1741.

Idem, inv.no. 1538, fol. 179, 13 juni 1746: ***Patrick BaZfour*** majoor-titulair in het regiment. Zoate.

Ferguson, 11, blz. 231 en 232: ***Patrick BaZfour*** in 1746 ter repartitie van Zeeland.

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Vincentia Johanna Balfour,*** geb. Zierikzee 18 juni, ged. aldaar 26 juli 1744, † Leeuwarden 22 mei 1775, tr. Bergen op Zoom 18 juni 1770 ***Gerhardus van Beylanus, geb.*** Emden 19 febr. 1730, sous-lieutenant 1770, luitenant in het regiment Nassau-Usingen 26 sept. 1772, kapitein, † Leeuwarden 25 mei 1774, zn. van ***Hendricus van Beylanus,*** kapitein, en ***Tiebeta Hesslingh.***

Zij kwamen met attestatie van Bergen op Zoom te Leeuwarden op 11 sept. 1772, vertrokken 9 maart 1773 met attestatie van Leeuwarden naar Maastricht en kwamen met attestatie van Maastricht van 7 maart 1774 naar Leeuwarden.

Archief Weeskamer van Leeuwarden, inv.no. 16, fol. 128, 12 juni 1775: ***Johannes Gerhardus Fortuin,*** kolonel en garnizoenscommandant alhier, en *Gerhardus Beilanus* de ***Wendt,*** oud-brigadier van de Oost Ind. Comp. te Dronrijp, executeurs testamentair van de boedel van ***Vincentia Johanna BaZfour,*** weduwe.

Uit dit huwelijk:

a. *Tibetha van Beilanus,* ged. Bergen op Zoom 17 maart 1771.

b. *Françoise Adriana* ***Cornelia*** van *Beilanus,* ***ged.*** Bergen op Zoom 24 mei 1772 (get. Jacoba Cornelia Balfour en François Papet).

c. ***Gerhardus*** *Hendrikus* ***van*** *Beilanus,* geb. Leeuwarden 10 sept. 1774, † Zierikzee 8 dec. 1831, tr. Hulst 10 jan. 1796 ***Josina Boogaert,*** geb. Stavenisse, uit welk huwelijk te Zierikzee geboren werden:

a) ***François*** *Daniel* Gerardus ***Johannes van*** *Beilanus,* geb. 2 febr. 1797.

b) Gerhardus *Henricus* ***Johannes van*** Beilanus, ged. 29 nov. 1801.

c) ***Vincent Johan BaZfour van Beilanus,*** geb. ***25*** nov. 1802.

d) ***Tibetus*** *Paulus Tilemanus* van ***Beilanus,*** geb. 1 aug. 1804.

e) ***Vincent Johan Balfour*** van ***Beilanus,*** geb. ***27*** april 1808.

Deze gegevens werden ontleend aan de door De Vos samengestelde manuscript-genealogieën ***BaZfour*** en Van *Beilanus* op het Rijksarchief te Middelburg; zie ook Vorsterman van Oyen en De Navorscher, jrg. 1867, blz. 63 en vooral Genealogysk Jierboekje 1976, 49 en 99.

2. ***Jacoba Cornelia*** *Balfour,* geb. Zierikzee 26 aug., ged. aldaar 3 sept. 1745, vermeld in het register der doden van Rotterdam 12 juni 1790 (ƒ 6,— bij de Draaisteeg), begr. aldaar (Franse kerk), tr. Zierikzee 14 febr. 1772 ***François*** *Papet,* geb. Bergen op Zoom in 1730, kapitein en adjudant in het bataljon Oranje Drenthe sedert 1 nov. 1768, in 1772 in garnizoen te Doesburg, licentmeester der Admiraliteit in Zeeland, † Sommelsdijk 15 okt. 1806, zn. van ***Jacobus*** *Papet,* kapitein, en ***Elisabeth Lambrechts.***

Hun nakomelingen noemden zich ***Balfour*** *Papet* (zie De Nederlandsche Leeuw, jrg. 1956, 1958 en 1960).

3. ***Cecilia Jacoba*** *Balfour,* ged. Zierikzee 7 juni 1747.

Blijkens het register der doden van Rotterdam werd een kind van den heer ***Patrick BaZfour*** op 10 jan. 1752 begraven, oud 2½ jaar (recht ƒ 30; Leuvehaven O.Z. bij de weduwe Meijners).

4. Johan Adriaan, volgt VII.

Waarschijnlijk ook uit het eerste huwelijk:

5. ***Marinus*** *Balfour,* geb. Zierikzee in 1760, tr. Leeuwar-

den 2 maart 1791, ondertr. Amsterdam (pui) 9 febr., oud 30 jaar, recht ƒ 30) ***Magdalena Elisabeth Feijens,*** ged. Leeuwarden (R.K. statie 't Klooster) 5 aug. 1763, † Leeuwarden 28 maart 1833, dr. van ***Jacobus Feijens*** en ***Ursula Rinses.***

De familie ***Feijens,*** die in de 18de eeuw nog tot de kleine R.K. burgerij behoorde, kwam in de 19de eeuw tot rijkdom te Leeuwarden; later werden zij protestant.

VII. ***Johan Adriaan Balfour,*** heert van Wadimont, geb. 21 juli, ged. Zierikzee 3 aug. 1753, was cadet toen hij met Pasen 1769 Waals lidmaat te 's-Hertogenbosch werd, kwam 6 april 1771 met attestatie van Venlo te Zierikzee, vaandrig in het regt. Oranje Drenthe (1780), kapitein der infanterie, † (gesneuveld) Lincelles bij Rijssel 5 juli 1793, tr. Utrecht (Nicolaask.) 7 febr. 1780 ***Suzanna Maria de Malapert,*** ged. Jutphaas 7 aug. 1747, † als bannelinge te St. Omer 3 maart 1790, dr. van ***Louis de Malapert,*** heer van Jutphaas en Plettenburg, kanunnik ten Dom te Utrecht, en ***Louiza de Geer.***

Nots. J. Bisselick te 's-Gravenhage, inv.no. 4075, fol. 236, 29 juli 1778: ***Jan Adriaan Balfour,*** vaandrig in het regiment Orange Stad en Lande.

Nots. G. van Helden te 's-Gravenhage, inv.no. 4329, fol. 302 etc., 15 nov. 1778: ***Balfort,*** vaandrig in het regiment Stad en Lande, die in aug. 1777 in garnizoen te Sluys in Vlaanderen was, is ƒ 2200 schuldig.

Not. archief Breda, inv.no. 1122: Jan ***Adriaan Balfour, vaandrig,*** in garnizoen te Breda, wordt vermeld in vier notariële akten van 30 aug. en 28 sept. 1779.

Jan. ***Adriaan Balfour en Suaanna Maria de Malapert*** richten in 1780 te Utrecht voor nots. A. Booy huwelijkse voorwaarden op.

In het Archief De Malapert (zie de door B. N. Leverland samengestelde inventaris, Utrecht, 1963) zijn de volgende stukken aanwezig:

1) Een verklaring van ***Robert Boswell*** over de adellijke afstamming van ***J. A. BaZfour, 1782.***

2) J. A. BaZfour cum uxore geven procuratie als erfgenamen van ***Jacob de Malapert*** van Boelestein, 1782.

3) Brieven van ***Jacob de Malapert*** aan voornamelijk ***Patrick*** en ***Françoise BaZfour, 1807-1811.***

4) Een akte van scheiding (nots. W. Voorsteegh te Utrecht, 1807) tussen ***Patrick*** en ***Francoise Adriana Wernardina Balfour in*** verband met 1/5 gedeelte van de nalatenschap van ***Louis de Malapert.***

5) Patrick Balfour, erfgenaam van ***Pieter de Malapert,*** 1807-1809.

6) ***Patrick Balfour*** trekt een wissel op ***F. A. W. Balfour,*** 1807.

Uit dit huwelijk:

1. ***Françoise Adriana Balfour,*** ged. Venlo (Waalse k.) 5 aug. 1781, begr. aldaar 31 maart 1784.

2. ***Louise Balfour,*** geb. kasteel Nieuwerbroek onder Montfort (Limb.) 8 okt., ged. Venlo 13 okt. 1782, † Haarlem 20 okt., begr. aldaar (Franse k.) 23 okt. 1798.

3. ***Patrick,*** volgt VIII.

4. ***Françoise Adriana Warnardina Balfour of Burleigh,*** geb. Kessel (Limburg), k. Putting 4 juli, ged. Venlo (Waalse k.) 8 juli 1785, † Zutphen 14 nov. 1867, tr. Gorssel 4 juli 1816 Mr. ***Willem van der Muelen,*** geb. Gorssel, h. het Hulze, 7 aug. 1787, griffier kantongerecht te Zutphen, † aldaar 28 febr. 1847, zn. van Mr. ***Jan Carel van der Muelen,*** heer van Blijenburg, burgemeester van Zutphen, en ***Charlotta Hedwig Ulrica de Malapert.***

5. ***Johan Balfour,*** geb. ***22*** okt. ***1786,*** † Heemstede 10 of 18 juni 1790, begr. aldaar.

VIII. ***Patrick Balfour (van Burleigh*** 1811), geb. kast. Döhrenburg bij Gräfrath bij Krefeld, ged. Venlo 15 jan. 1784, kolonel der infanterie in het West-Indische leger, † Zutphen 6 jan. 1848, tr. le Willemstad (Curaçao, voor de secretaris) 18 mei ***1806 Johanna Christina Luydens,*** weduwe van ***Jean Zsaie Quast, 2e*** luitenant der artillerie en commies van munitie en wapenmagazijn; tr. 2e Breda 25 juli 1809 ***Henrietta Wilhelmina Gerardine Elisabeth Changuion,*** geb. ***20*** dec. 1791, ged. (Waals) 's-Gravenhage 1 jan. 1792, † Zutphen 12 sept. 1843, dr. van Mr. ***Pierre Jean Changuion,*** secretaris van het Hof van politie en criminele justitie in Suriname, gouverneur van Suriname, en ***Elisabeth Johanna Meyners.***

Patrick Balfour wordt in 1809 vermeld als eerste luitenant in 't corps colloniale troupes, in 1814 als majoor van het elfde bataillon Jagers van linie, in 1819 als majoor.

Sedert 1811 noemen ***Patrick BaZfour*** en zijn kinderen zich ***Balfour van Burleigh.***

Uit het tweede huwelijk:

1. ***Jean Guillaume Balfour,*** geb. 's-Gravenhage 5 april, ged. aldaar (Waalse k.) 15 april 1810.

2. ***Françoise Wernadine Pauline Balfour de Burleigh,*** geb. 's-Gravenhage 5 mei, ged. aldaar (Waalse k.) 12 mei 1811.

3. ***Christophe Guillaume Patrick Balfour van Burleigh,*** geb. Breda 16 aug., ged. aldaar (Waalse k.) 30 aug. 1812, kapitein der jagers in het West-Indische leger, in 1859 overgeplaatst naar Nederland, gepensioneerd 1860, † Utrecht 15 okt. 1895, tr. Paramaribo 15 okt. 1838 ***Margaretha Kamerling,*** geb. Paramaribo 27 juni 1816, † Utrecht 15 jan. 1889, dr. van ***Hendrik Kamerling,*** procureur Hof van justitie te Demerary en Essequibo, heemraad Divisie Para (Suriname), lid Koloniale Raad van Suriname, eigenaar suikerplantage Fairfield, en ***Henrica Cantzlaar.***
Hieruit acht kinderen: zie Nederland's Patriciaat, jrg. 1920.

4. ***Louis Charles Balfour van Burleigh,*** geb. 's-Gravenhage 18 nov. 1814.

5. ***Antoine Adam Balfour van Burleigh,*** geb. Suriname in aug. 1818, † 's-Gravenhage 1 april 1819.

6. ***Johanna Wernerdina Paulina Balfour van Burleigh,*** geb. Brussel 10 okt. ***1820,*** † 's-Gravenhage 4 maart 1884, tr. Paramaribo 10 okt. 1842 ***Johan Adriaan van der Muelen,*** geb. Gorssel 3 dec. 1818, luitenant-kolonel bij de West-Indische Jagers, † 's-Gravenhage 18 okt. 1874, zn. van Mr. ***Willem van der Muelen*** en ***Françoise Adriana Warnardina Balfour van Burlegih*** (VII, 4).

7. ***Paulina Henriette Balfour van Burleigh,*** geb. 's-Gravenhage 18 aug. 1824, † Suriname 18 jan. 1842.

8. ***Hendrik Gustaaf Balfour van Burleigh,*** geb. 's-Gravenhage 14 mei 1827, † Suriname 6 nov. 1832.

9. ***Antoine Adam Balfour van Burleigh,*** geb. 's-Gravenhage 6 aug. 1828, † aldaar 18 april 1829.

10. ***Clasine Elisabeth Balfour van Burleigh, geb.*** 's-Gravenhage 6 aug. 1828, (tweeling met de voorgaande), tr. Amsterdam 7 okt. 1857 ***Christian Friedrich Martin Morlang, geb.*** Mengeringhausen (Waldeck) 19 aug. 1832, bakker te Amsterdam, zn. van *Carl Morlang,* kleermaker, en ***Sophia Unger.***
11. ***Louise Henriette Balfour van Burleigh, geb.*** Brussel 25 jan. 1833, leeft nog in 1887, tr. te Nijmegen 27 juli 1848 ***Pieter Gerard van Lom,*** geb. Gorinchem 25 maart 1823, rentmeester te Nijmegen, † Amsterdam 26 juli 1887, zn. van ***Abraham van Lom*** en *Teuntje Smits.*

KORTE MEDEDELINGEN,

Quarles en Allot.

(1947, kol. 239-240; 1950, kol. 140 e.v.; 1954, kol. 122 e.v.; 1958, kol. 529; 1977, kol. 59 e.v.).

Het is sedert lang reeds bekend, dat er in het verleden allianties hebben plaats gehad in Engeland tussen leden van het geslacht ***Quarles*** en leden van het geslacht *Allot*: ***zo*** huwde een ***William Quarles*** (1547-1618) in tweede echt met ***Thomassin*** *Allot* en huwde ***Edward Quarles*** (***1560-1625)*** met ***Alice*** *Allot.*

In De Nederlandsche Leeuw 1947, kolom 240, wees ik er in dit verband reeds op, dat het opvallend is dat het Nederlandse geslacht *Allot* hetzelfde wapen voert als het Engelse geslacht van die naam: in zilver een zwarte paal beladen met een halve gouden leeuw en vergezeld van twee zwarte koeken (pellets). Later vond ik dat het Nederlandse geslacht *Allot* dit wapen in ieder geval reeds voerde in 1780 (huwelijk van ***Cornelia*** *Martina Allot,* tr. 13 maart 1780 ***Barend van Rooyen;*** zie: ,,Waape en geslacht-lijst van de familie Van Rooye", in het gemeente-archief van 's-Gravenhage) .

Op zichzelf bewijst dit natuurlijk nog niet veel. Maar er zijn méér opvallende eigenaardigheden: op 10 aug. 1636 huwde te Gouda ***Charles*** *Allot,* j.m. van Ieper, militair in de Engelse comp. De Hauterive, met ***Janneken Claesdr.,*** j.dr. van Gouda (zie De Nederlandsche Leeuw 1958, kolom 529).

Maar er zijn nóg meer coïncidenties: uit het ,,Verhuurboek van weeskinderen" (Weeshuis Gouda 45, 2, fol. 36). blijkt dat in 1694 en 1717 een ***Carel*** *Allot* het beroep van ,,hoe(je)-maker" (= hoeden-fabrikant) te Gouda uitoefende.

Was deze ***Carel*** *Allot* de zoon van het echtpaar ***Kaerel*** *Allot* en ***Marya Daenels*** en dan wellicht een kleinzoon van de militair ***Charles*** *Allot,* getrouwd met ***Janneken Claesdr. ?*** Het lijkt niet onwaarschijnlijk.

Ik had het hierboven over coïncidenties: uit De Nederlandsche Leeuw 1977, kolom 82, blijkt nu dat ***Henry Quarles*** reeds in de jaren 1475, 1487 en 1500 ,,hatter-merchant", hoedenmaker, hoedenkoopman was. Wel langgeleden dus: maar zou het niet kunnen zijn, dat er op deze wijze steeds familie-contact is blijven bestaan tussen afstammelingen van de beide geslachten ?

DR. MR. H. P. SCHAAP.

Twee maal Dirck van 's Gravenweert.

(1977, kol. 109-111).

Naar aanleiding van de betrokken instructieve mededeling moge hier gewezen worden op het artikeltje in de Bijdragen en Mededelingen van de vereniging Gelre, deel LVI (1957). blzz. 221-235: Gelders Zilver, Aanvullingen en verbeteringen van de Catalogus met Documentatie van de tentoonstelling Gemeentemuseum Arnhem zomer 1955 *). Hierin werden de beide ***Dircken*** reeds onderscheiden. Men zie ook: Bijdragen en Mededelingen van de vereniging Gelre deel XLIX (1949), blzz. 89-90.

P. J. W. BELTJES.

*) Verschenen als Werken Gelre nr. 28 en als Catalogus 19 van het Gemeentemuseum Arnhem.

Het wapen van de Johanniter Orde in Nederland.

Op 24 november 1945 besloot de ridderdag van de Commanderij Nederland der Johanniter Orde, afdeling van de Balije Brandenburg der Ridderlijke Orde van het Hospitaal van St. Jan te Jeruzalem, zich zelfstandig te maken van de Balije Brandenburg en nam de naam aan van „Orde van St. Jan", in 1958 gewijzigd in Johanniter Orde in Nederland.

Volgens artikel 27 lid 2 van de statuten stelt het kapittel het wapen, de vlag en het zegel van de Orde vast.

Op 24 november 1945 keurde de ridderdag het ontwerpzegel van de Orde goed: Een schild met een kruis, in het eerste kwartier vergezeld van een gekroonde leeuw, houdende in de rechtervoorklauw een Romeins zwaard en in de linkervoorklauw een bundel van zeven pijlen, tezamen gebonden met een lint: het schild geplaatst op een Maltezer kruis; omschrift: ORDE VAN HET HOSPITAAL VAN ST. JAN TE JERUZALEM. Het wapen in dit zegel sluit geheel aan bij dat van The Grand Priory in the British Realm of the Most Venerable Order of the Hospita1 of St. John of Jerusalem: Gules, a Cross Argent, in the first quarter a representation of Her Majesty's Crest.

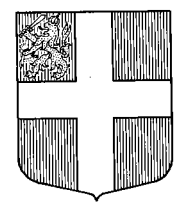

7 oktober 1971 stelde het Kapittel van de Orde als wapen van de Orde vast: „In keel een kruis van zilver, in het eerste kwartier vergezeld van een gekroonde leeuw van goud, houdende in de rechtervoorklauw een Romeins zwaard van zilver met gevest van goud en in de linkervoorklauw een bundel van zeven pijlen van zilver, met punten van goud, de pijlen tezamen gebonden met een lint van goud." Aangezien hierin de leeuw uit het Rijkswapen voorkomt, was het volgens goed heraldisch gebruik noodzakelijk de toestemming van de Kroon voor het voeren van dit wapen te vragen. Bij Koninklijk besluit van 24 december 1971, no. 24 is dit wapen daarom aan de Orde verleend: in dit Koninklijk besluit wordt alleen verwezen naar het besluit van de Soevereine Vorst van 24 december 1814, nr. 32 en niet tevens naar het Koninklijk besluit van 23 april 1919, Stb. nr. 181, wat alleen op de wapens van publiekrechtelijke lichamen betrekking heeft.

Ten slotte kan worden opgemerkt, dat het Kapittel van de Orde in zijn vergadering van 29 maart 1971 als vlag voor de Orde heeft vastgesteld: rood met een wit Maltezer kruis op het midden, terwijl de verhouding van lengte en breedte van de vlag 3 : 2 is.

MR. 0. SCHUTTE.

Het wapen der gemeente Loenen.

Bij de wet van 20 november 1963, Staatsblad no. 493, in werking getreden 1 april 1964, zijn de gemeenten Loenen, Loenersloot en Vreeland opgeheven en is een nieuwe gemeente Loenen gevormd uit de oude gemeenten Loenen en Vreeland en een gedeelte van de gemeenten Abcoude en Loenersloot.

Het wapen van Loenen was bij besluit van de Hoge Raad van Adel van 26 juni 1816 bevestigd: „van lazuur beladen met zes dwarsbalken van goud, en eene band van 't zelfde brocherende over het geheel." Dit wapen, ook gevoerd door leden van verschillende geslachten ***Van Loenen,*** komt in verschillende versies voor: gedwarsbalkt van 6, 8 of **10** stukken, maar altijd van zilver en sabel waaroverheen een gouden schuinbalk. De gemeente verzocht in 1816 echter reeds bevestiging in de kleuren azuur en goud,

Het wapen van Loenersloot komt voor als schuinkruis van goud op keel of als schuinkruis van keel op goud. In deze laatste vorm is het bij besluit van de Secretaris-Generaal van het departement van algemene zaken van 12 maart 1941, no. 2 aan de voormalige gemeente verleend.

Vreeland kreeg bij besluit van de Hoge Raad van Adel van 30 september 1818 zijn wapen bevestigd: „van zilver beladen met een tweetoornige burg in natuurlijke kleur, het dakwerk van lazuur, van boven een rood schildje beladen met een goud kruis, van onderen St. Joris den draak vellende": bij Koninklijk besluit van 17 mei 1889 werd dit verbeterd tot: „doorsneden, het eerste van zilver, beladen met een burcht of kerk met klok en kijktoren van keel en dakwerk van lazuur, waarboven een schildje van keel beladen met een kruis van zilver (wapen van het voormalige Sticht van Utrecht), het tweede van lazuur beladen met een St. Maarten te paard, met zijn zwaard een pand van zijn mantel afsnijdend ten behoeve van een hem volgende gebrekkige bedelaar, alles van goud, het schild omgeven door het randschrift „gemeentebestuur van Vreeland" ". Dit wapen gaat terug op een zegel, dat reeds in 1638 gebruikt werd, maar waarschijnlijk van veel ouder datum is. Het geeft de stad Vreeland weer in een gestyleerde vorm, maar tot op zekere hoogte met een eigen identiteit. De afbeeldingen van bouwwerken op middeleeuwse zegels representeren deze vaak ongeveer, zoals ze er ook hebben uitgezien. Bij afbeelding en beschrijving ervan dient men het oudste voorbeeld daarom ook zo nauwkeurig mogelijk te volgen, ook al hebben latere heraldische tekenaars deze vaak weergegeven en gestileerd tot „algemene" kastelen of burchten. Het bijschildje duidt op de band met het Sticht Utrecht en de benedenhelft representeert St. Maarten, de patroonheilige van het Sticht. Aangezien de kerk van Vreeland aan St. Joris gewijd was, was zijn afbeelding in het wapen van 18 18 terechtgekomen.

Vreeland was de enige plaats op het gebied van de huidige gemeente Loenen, aan welke stadsrechten verleend waren en wel door bisschop Hendrik ***van*** *Vianden* (1250—1267); om deze reden heeft de gemeente Loenen er de voorkeur aan gegeven de traditie van het wapen van Vreeland te continueren. Bij Koninklijk besluit van 20 april 1972, no. 11 is daarom aan de gemeente als wapen verleend: „Gewelfd doorsneden; 1 in zilver een kerk tussen twee gekanteelde torens, die ter rechterzijde gedekt, die ter linkerzijde van drie verdiepingen, alles van keel, verlicht van sabel, de daken van azuur en boven vergezeld van een schildje van keel met een kruis van zilver: II in azuur een beeld van de heilige Martinus te paard, zijn mantel doorsnijdend voor een hem volgende, op een kruk steunende bedelaar, alles van goud. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels."

MR. 0. SCHUTTE.

BOEKBESPREKING.

Dr. W. J. Formsma, R. A. Luitjens-Dijkveld Stol, A. Pathuis. De Ommelander borgen en steenhuizen. Assen, 1973.

De samenstellers van dit fraai uitgevoerde werk zijn kenners bij uitnemendheid van de Groningse geschiedenis en het is hun grote verdienste dat zij de zeer vele gegevens, waarover zij als vrucht van jarenlange studie en onderzoek beschikten, hebben bijeengebracht en toegankelijk gemaakt. Wat door hun samenwerking is ontstaan is een zo volledig mogelijke inventarisatie van wat er aan borgen en steenhuizen ooit in de Ommelanden van Groningen heeft gestaan. Volledig, want onder het wat vage begrip borg hebben zij samengevat alle huizen die in de geschiedbronnen te eniger tijd als zodanig zijn aangeduid. Het begrip steenhuis is meer omlijnd: het was de verdedigbare stenen woning van de hoofdeling, de rijke man die zich in de late middeleeuwen door allerlei rechten aan zich te trekken en vooral door het er op na houden van gewapende dienaren een machtspositie in zijn omgeving verworven had.

De inleiding is een gedegen historische verhandeling van de hand van Dr. W. Formsma, oud-rijksarchivaris in de provincie Groningen. Hij beschrijft hierin een aantal verschijnselen, die kenmerkend zijn voor de geschiedenis van de Ommelanden en samenhangen met het ontstaan en te niet gaan van de borgen en steenhuizen, zoals de stand van de hoofdelingen, die daaruit voortgekomen, doch nooit tot een welomschreven stand geworden Ommelander adel, de afscheiding van de op de „edele heerden" rustende ommegangen in het redgerrecht van die heerden, waardoor concentratie van rechterlijke bevoegdheden in weinig handen kon plaats vinden, de ongunstige invloed van het beklemrecht en van de stijgende prijzen van de landbouwproducten in de tweede helft van de 18de eeuw en de Franse tijd op de vermogenspositie van de heren op de borgen, enz. Iets te veel heeft deze schrijver mijns inziens verband gelegd tussen borg en adel: van de vele borgen die de auteurs in verband met hun ruime opvatting van het begrip hebben beschreven, zijn er vele slechts voor korte tijd door adellijke families bewoond geweest. Borg was een feitelijk begrip, dat staatsrechtelijk geen betekenis had: aan het bezit ervan kon geen adeldom worden ontleend en evenmin het recht om, zoals in bepaalde gevallen bij de Drentse havezathen wel mogelijk was, ten landdage te compareren.

Na de inleiding worden de huizen in alphabetische volgorde van de dorpen en gehuchten, waaronder zij gelegen hebben, beschreven. Naast de geschiedenis van ieder huis wordt uitvoerig vermeld wie de bewoners zijn geweest en welke positie zij in de samenleving van hun tijd hebben ingenomen. Opvallend is dat slechts weinig borgen lang in het bezit van één geslacht zijn geweest. Door uitsterving van de oude families of takken daarvan en doordat de mogelijkheid om op een borg te wonen sterk afhankelijk was van de vermogenspositie van de betrokken familie, vonden talrijke eigendomsovergangen plaats, waarvan de nauwkeurige vermelding de lezing van sommige artikelen wat vermoeiend maakt, hetgeen natuurlijk allerminst afbreuk doet aan de waarde van het boek. Vele foto's en plattegronden verduidelijken de tekst en de ligging van de meeste huizen wordt nauwkeurig aangegeven op reproducties van oude kadastrale kaarten, waarop de borgplaatsen zijn ingetekend.

Opvallend is het grote aantal borgen, dat er vroeger geweest is, tegenover het kleine aantal thans nog bewaard gebleven. Van deze laatste zijn de belangrijkste de Fraylemaborg te Slochteren, de Menkemaborg te Uithuizen en de borg Verhildersum bij Leens, alle drie nog met fraaie omgeving en tegenwoordig als museum ingericht en te bezichtigen.

Het werk is niet genealogisch van opzet: uitgangspunt zijn de borgen geweest. De personen, die genoemd worden — en dat zijn er zeer vele — worden vermeld omdat zij of hun verwanten op een borg hebben gewoond. Nasporingen omtrent een bepaald persoon worden echter gemakkelijk gemaakt door een uitvoerige index. Wie van een geslacht dat op een borg gewoond heeft meer wil weten wordt uitstekend op weg geholpen door een lijst van genealogieën, die door de schrijvers met te grote bescheidenheid „beknopt" wordt genoemd, maar niettemin verwijst naar veel materiaal dat anders voor velen niet dan met moeite of in het geheel niet te vinden zou zijn. Zo is dit werk geworden tot een uiterst waardevol boek, dat onmisbaar is voor allen die zich voor de Ommelander borgen interesseren en dat, al zal er over de borgen op zichzelf misschien niet zo veel meer te vinden zijn, tal van uitgangspunten bevat voor verder rechtshistorisch en genealogisch onderzoek.

E. J. Werkman.

J. A. de Boo, Familiewapens oud en nieuw, een inleiding tot de familieheraldiek, C.B.-reeks nr. 6, uitg. Centraal Bureau voor Genealogie, Den Haag, 1977, 55 pag.

Diegene, die als beginnend genealoog geconfronteerd wordt met de nauw bij het beoefenen van de genealogie betrokken aspecten van de heraldiek, vindt in deze nieuwste uitgave van het Centraal Bureau voor Genealogie (prijs voor „vrienden" ƒ 9,50, voor anderen ƒ 10,50) een overzicht van de elementairste grondbegrippen, die bij het beschrijven van wapens te pas komen, maar daarnaast ook — doordat een aantal voorbeelden gegeven wordt — wat hij van de heraldiek mag verwachten en wat hij ermee kan doen. Als zodanig geeft het een duidelijk overzicht en de auteur is erin geslaagd uit de veelheid van materiaal een overzichtelijke keuze te maken.

Op pag. 15 had ik overigens hermelijn en vair afgebeeld willen zien; juist de beginner heeft er geen flauw idee van, hoe deze bontwerken er in de praktijk uitzien. Dit geldt tot op zekere hoogte ook voor de kepersnede, vermeld op pag. 17, waarbij de lezer aan de hand van de tekening op pag. 18 (van de keper) maar zelf moet bedenken hoe deze afgebeeld moet worden.

Aangezien het boekje waarschijnlijk nog wel eens een herdruk zal beleven, mogen hier enige onnauwkeurigheden volgen, waarmee dan rekening gehouden kan worden.

De tekening en de beschrijving van het wapen ***Gronovius*** (pag. 12) stemmen niet overeen.

De „variatie", vermeld op pag. 21, 3de rij, 2de wapen, zou ik liever „ingehoekt gedeeld" willen noemen: dit lijkt mij duidelijker en meer in overeenstemming met de wijze, waarop de andere variaties beschreven worden, dan „gedeeld en ingehoekt", hoewel deze laatste term vaak gebruikt wordt.

Dient van de beide zwaarden, vermeld op pag. 22, lste rij, 4de wapen, niet het schuinrechts geplaatste zwaard over het schuinlinks geplaatste te gaan ? Bij de beschrijving van het 1ste wapen van de 2de rij op dezelfde pagina ontbreekt, dat

de ruiten elkaar met de punt aanstoten. De tekeningen 1 en 2 van de 4de rij, ook op pag. 22, zijn verwisseld.

In de indeling van de breuken van Christijn (pag. 27) is 3 „weglating van een van de stukken" een speciaal geval van 5 „vermindering van het aantal stukken".

De serie afbeeldingen op pag. 28 had gecompleteerd kunnen worden met het Rijkswapen sedert 1907 (waarbij dan een toelichting van de veranderingen, in dat jaar aangebracht).

Op pag. 31, regel 11 van boven, wordt gesproken van horizontaal geplaatste turven: dit lijkt me wat pleonastisch: verticaal geplaatst heten deze figuren blokjes. Het wapen van de heerlijkheid Nederveen Cappel werd door de Hoge Raad van Adel op 14 juli 1819 bevestigd,

Lees in noot 13 op pag. 32: XIIIe siècle i.p.v. VIIIe siècle.

Op pag. 33, midden, wordt met nadruk erover gesproken, dat een Nederlander geen door de Kroon verleend wapen (van adellijke geslachten of openbare lichamen) zou mogen voeren: dit is natuurlijk wel waar, maar dit geldt op grond van internationaal geldend heraldisch gewoonterecht en niet op grond van enige in de Nederlandse wet opgenomen bescherming, zoals op pag. 36 te lezen staat. Dat de Nederlandse koning het wapen van een genobiliteerde middels een diploma en registratie vaststelt, vindt zijn oorsprong in die andere landen, waar de vorst of een instantie, aan welke deze bevoegdheid is overgedragen, wel een exclusief recht had of heeft tot wapenverlening al of niet gecombineerd met verlening van adeldom, maar deze vaststelling zal hier te lande zeker geen inbreuk kunnen maken op bestaande „rechten" van anderen. Andersom kan er, indien men een wapen wil voeren, bovendien natuurlijk nooit sprake zijn van een plicht het wapen te voeren, dat door de familie waartoe men behoort volgens de gewoonte gevoerd wordt. Voor publiekrechtelijke lichamen ligt de zaak enigszins anders: de Kroon heeft hier eenvoudigweg bepaald, dat deze lichamen alleen een wapen mogen voeren, indien dit door haar is vastgesteld: er is geen algemene wettelijke bepaling, die ge- of misbruik door derden zonder toestemming van het publiekrechtelijke lichaam, waaraan het wapen verleend is, tegengaat: in voorkomende gevallen evenwel zouden de publiekrechtelijke lichamen een verordening kunnen vaststellen, waardoor dit gebruik zonder toestemming verboden wordt, en hieraan een strafsanctie verbinden.

Op pag. 52 wordt de naam van de familie, die het wapen voert, op een banderol vermeld: deze veel voorkomende fout had in dit boekje bepaald vermeden dienen te zijn *!*

0. **Schutte.**

Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften.

Deutsches Geslechterbuch. Limburg a.d. Lahn, 1976, bd. 173.

De gehele 4de Westfalen-bd. is aan het uit Halle/Saale stammende geslacht ***Wesener*** en een groep van aanverwante families gewijd. Vele van de behandelde geslachten hebben door huwelijk banden met ons land. Stamvader van de uitgebreide familie ***Wesener*** is de ***24*** juli 1557 in Halle/S. overl. *Wolffgang* ***Wesener,*** wiens nageslacht zich ook buiten Duitsland heeft verspreid: Canada, Oostenrijk, Spanje, Zuid-Afrika. Onder de aangetrouwden in het geslacht ***Wesener*** treft men leden aan van de volgende families: ***Ten Bosch***

ex matre ***Hubenef (Abr. fen Bosch was*** in 1ste huw. getr. met 1. Cl. 1. ***M. van Eijk van Voorthuysen*** en niet ***Van Eijk*** zoals abusievelijk in DGB vermeld: zie „Ned. Patricaat", 1919, blz. 419, sub IXbis, 2 en 1927, bl. 59, sub IXbis. Volgens DGB luiden de voornamen van de moeder van ***A. ten Bosch Sophia Marianne Weber,*** dit in afwijking van N.P. 1927), ***Van Eijsden*** (Rotterdam ?, einde 19de eeuw), ***Günther*** (geb. Schoonhoven 1900), ***Huaerf ex*** matre *Friscus* (B.o.Z. 2de helft 17de eeuw), ***Overbecke*** (geb. Vlissingen 1895) en *Wintjens* (geb. Maastricht 1941) . Bij de groep „aanverwante families" komen o.a. de volgende allianties voor: *Backer* ***ex*** matre ***Meuwese*** (Amersfoort 1937), *Bruning* (Eindhoven 1901) , ***Cavadino ex*** matre ***Van de Loo*** (Rotterdam 1929), *Damhof* (Nijmegen), ***Landwehr*** (Amsterdam 1839), *Mejer* ***ex*** matre ***Dekker*** (Nieuwweerdinge 1923), ***Mignof*** (Eindhoven 1910). *Povel* ***ex*** matre ***Tepe*** (geeft aanvn. op „Ned. Patriciaat", 1948, bl. 242, sub Vd en bl. 244, sub VId, 1-5. De voornamen van de man van ***H. F. E. Tepe*** luiden volgens N.P.: ***Hendrik Lodewijk*** en niet ***L. H.*** zoals DGB aangeeft), ***Primavesi*** (aanv. op „Die Familie ***Primavesi*** insbesondere die Westfälische Linie 1765-1965" door A. G. P. Beernink), ***Schaepman ex*** matre ***Van Sanen*** (volgens „Ned. Patriciaat", 1940, bl. 274, sub V, 6, overl. ***Anna E. Schaepman*** 1 nov. 1839, volgens DGB: 1835. De voornamen van haar man zijn volgens DGB: ***Gerhard H.*** en volgens N.P.: ***Heinrich), Schölvinck, Sfrick*** (Dortmund 1865), ***Van*** *Vleuten* (Keulen 1840) en ***De Voys (Paulus Johannes,*** geb. Amsterdam 1830, overl. Roermond 1884, tr. Etten 1856 ***Cornetia Jansen.*** Uit dit huw. Dr. med. ***Andreas de Voys,*** geb. Roosendaal 1858). Behalve het bekende voorwerk bevat deze bd. het lste ged. van „Familiengeschichtliche Quellen im Stadt- und Vestischen Archiv Recklinghausen" door W. Burghardt. Het art. zal in de 5de Westfalen-bd. worden voorgezet.

Genealogisches Handbuch der Freiherrlichen Häuser. Limburg a. d. Lahn, 1976, B bd. VI.

Aan 100 geslachten wordt in dit dl., dat XXXVI + 474 blz. (452 pag. tekst, 22 pag. persoonsreg.) omvat, aandacht besteed. Slechts een tiental dezer families is aan Ned. geslachten gelieerd t.w. ***Apor de Al-Torja (Van*** *Vredenburch*; zie „Ned. Adelsboek", 1971-1972, bl. 270, sub XII, 4, met een enkel afwijkend en met aanv. gegevens), ***Von Buddenbrock (Van Schuylenburch;*** zie „Ned. Adelsboek", 1951, bl. 195, sub IXbis met aanv. gegevens. Tevens komt in de fam. ***Von B.*** een alliantie (1967) ***Sewing*** voor), ***Von Hirsch (Joyce van Oss,*** geb. Gron. 1905 als dr. van *Stephan* er *Winifred* ***Davidson of Tulloch), Horbáth de Muranicz (Herman van Prehn,*** geb. Batavia 1909: wellicht identiek met de in „Ned. Patricaat", 1945, bl. 224, sub VIII b, 1, vermelde ?) ***Von Kap-herr (Else von Schmidfhals,*** geb. 1877 als dr. van G. *R.* en ***Wilhelmina H.*** barones ***Benfinck:*** zie „Ned. Adelsboek", 1924, bl. 100, sub XVbis, 4), ***Von Nolde (Nassat la Lecq ex*** matre ***Von Schlippenbach), Podmaniczky de Aszöd*** (*Nagy de Versegh* ***ex*** matre ***Jansen), Von Pury (Maarfen van Traa,*** geb. Leiden 1945, volgens mededeling van Mr. 0. Schutte zn. van Prof. Dr. ***P. C.*** en *Henriette* ***van der Burg), Von Rofsmann (Henrieffe H. Kalis,*** geb. Sliedrecht 1896 als dr. van ***W. P.*** en ***Jannigje de Jong)*** en ***Vor*** *Stenglin* ***(Willem Arnaud Farwerck,*** geb. Amsterdam 1925 ***Tjeerd*** *Bendien,* geb. Almelo 1905 en *Gezina* ***W. C. van Sfeijn,*** geb. Driebergen 1881 als dr. van ***J. A.*** en *Agatha* ***Wesseling;*** zie ook Ned. Patriciaat", 1970, bl. 263, sub VIIc 1).

Genealogisches Handbuch der Gräflichen Häuser. Limburg a.d. Lahn, 1976, bd. VIII.

Dit 63ste dl. van de „Gesamtreihe" van het GHA behandlelt 93 geslachten, waaronder de geslachten ***Von und*** *zu Hoensbroech* en ***Van Limburg Sfirum.*** Allianties met leden van Ned. families treft men aan bij: ***Beisset von Gymnich Aeckerlin ex*** matre ***Meenderink,*** *Damme* ***ex*** matre *Feldmann,* ***De Haze Winketman ex*** matre ***Van der*** *Hart, Berghegge* ***ex*** matre *Hooij*; laatste kwart 19de eeuw tot heden), *Von* ***Benckendorff (Esfher Capadose,*** geb. Londen 1924 als dr. van ***Antonius Everdinus*** en ***B. M. H. Michel.*** Is ***A. E.*** *Capadose* wellicht identiek met de in „Ned. Patriciaat", 1920, bl. 39, sub VII, 6, genoemde ?) ***Von*** *Blanckenstein* ***(Van*** *Dam,* geb. Bandoeng 1930), ***Von Danketmann (Loudon ex*** matre ***De Sfuers), Von der Groeben (Blom ex*** matre ***Van*** *Unen.* Stief- en geadopt. zn. van Oberstlt. *Wilhelm* ***N. K. A.*** *13. I.* Graf ***von der Groeben: Johan*** *Blom,* geb. 1946, voert („Vertrag Burgsteinfurt 7 nov. 1952, amtsgerichtl. bestätigt ...") de geslachtsnaam *„Graf* ***von der Groeben), Von*** *Hardenberg* ***(Kersfen,*** geb. Soerabaja 1890), ***Von Lützow*** *Van* ***Tuytt van Serooskerken ex*** matre ***Mansfietd)*** en *Zu* *Münster* ***(Ward ex*** matre ***Van Brienen).***

Eigen Schoon en de Brabander, jrg. LIX (1976), afl. 10-12.

M. Bovyn, De pensioensaanvraag door hofschilder ***David Teniers.*** Betr. een door ***David Teniers*** (1610-1690) 29 nov. 1652 gedaan verzoek om pensioen voor zijn zuster' ***Anna Maria Teniers,*** geb. 1612.

Handelingen van het Genootschap voor geschiedenis... te Brugge, dl. CXII (1975), afl. 3/4.

J. Noterdaeme, De vroegste geschiedenis van Brugge. 111. De burcht van Brugge. — P. Soetaert, De „Leenbeurze" te Ieper (1534-1795). — G. Gadeyne, De maatregelen uitgevaardigd door de Franse hoofdbesturen in West-Vlaanderen betreffende bevolkingsregisters en -tellingen (1794-1814). — D. van den Auweele, Een Brugse strafbedevaart naar St.-Jacob te Compostella (1294).

De Middelaar tussen de genealogische navorsers, afl. jan. 1977.

J. H. J. Gulikers, De familie *Babut* ***du Marès*** 1778-1830 te Maastricht. Geeft aanv. op het in jrg. 1976, bl. 309, van dit periodiek verschenen art. over genoemde familie.

Taxandria, n.rks. dl. XLVIII (1976).

Het dl. is opgedragen aan de oud-gemeentearchivaris van Turnhout, R. Peeters ter gelegenheid van het bereiken van de 70-j. leeftijd. Het bevat enige artikels, die, zij het om verschillende redenen, voor lezers in ons land van belang kunnen zijn. — F. A. Brekelmans, ***Mencia de Mendoza*** op het kasteel van Turnhout. — M. H. Koyen, Abdijbezit van Tongerlo te Turnhout. — E. Persoons, De vrome stichtingen van *Aart van Crayenhem* en ***Johanna van*** *Stevoort.* Met afb. van een zegel van beide stichters, resp. 1430 en 1438 overl. — F. L. van den Wijngaert, De voogd van Malle. — R. Foblets, Zijluiken van het retabel van het Sint Jorisaltaar uit de Sint Michielskerk te Brecht, nog steeds een vraagteken. Met stamreeks ***Van der Weyden.*** — P. Gerlach ofm cap., Over de interpretatie van de werken van ***Jeroen Bosch.*** — J. Lauwerijs,

Laat nu de beiaard ... spreken. Handelt, over de klokken in de St. Pieterskerk te Turnhout. Eind 1775 werden 36 klokken met de naam van de klokkengieter ***A. van den Gheyn*** in de toren gehangen, alwaar deze na 2 eeuwen nog aanwezig zijn. Daarenboven maakt een als luidklok door *J.* ***Dumery*** in 1725 gegoten klok deel van dit klokkenspel uit. Met opschriften en afbn. van de klokken. — R. H. Marijnissen, Bosch' zogeheten „Verloren Zoon". De schrijver komt, na bestudering van de verschillende teksten, meer en meer tot de conclusie, dat dit tafereel „de levensweg van de mens en de daaraan verbonden doodsgedachte, de essentie uitmaakt van ***Bosch'*** betoog". — A. Keersmaekers. De dichter *Constantijn Huygens* te Turnhout. Meestal in 't gevolg van ***Amalía van*** *Solms* heeft *Huygens* Turnhout in 1649, 1657, 1658, 1660 en 2 x in 1661 bezocht. — H. Mandos, Een 16e eeuws Tilburgs registertje met spreekwoorden.

Vlaamse Stam, jrg. XII (1976), afl. 10.

M. Goyens. De beurzenstichtingen ingelijfd bij de Colleges van de Universiteit van Leuven. Na een inl. volgt opgave van die fundaties in Vlaanderen, waarvan de functie van begever-bloedverwant thans vacant is. Behalve de naam van de stichter, datum van de stichtingsacte enz. bevat het art., voor zover deze bekend zijn, bijzonderheden over de stichter en zijn familie. Op de lijst komen voor de stichtingen o.a. van ***Leonard Quyten*** (geb. Asselt 1651 uit het huw. van *Godefridus* en ***Mechtílde Cuypers:*** zuster van ***Leonard*** is ***Lucia Quyten*** tr. Roermond 1684 ***Petrus*** *Randhaxe,* scholtus van Stevensweert. Deze is de lste begever) en van ***Antonius Vosch (Vossius)*** (, geb. in Utrecht. De beurs is gesticht in 1624; bij ontbreking van familieleden komt de beurs aan in Utrecht geb. stud. en evt. aan jongelui uit Holland toe). — A. van Marcke, Huwelijkskontrakten te Menen. Dit vervolg beslaat de periode 11 febr. 1725-28 dec. 1727 met o.m. de namen ***De Bouvry, Deltombe, Flament, Frémaux, Pardoen*** en ***Serruys.*** — L. Michielsen, Oude grafschriften te Loenhout. Met vermelding van de namen *Broomans* (o.a. 1680), *Dirven* en ***Van Ostaeyen.*** — J. G. de Brouwere, Een volwaardige wetenschap. Betr, een reactie op het art. „Une science à part entière: la généalogie" door P. Callery, verschenen in „La Recherche", afl. aug./sept. 1976. — J. Hendrickx vervolgt: Vondelingen te Leuven. Bestrijkt de periode 31 okt. 1789-4 mei 1794. — H. Delvaux, Borgbrieven voor de H. Geeststafel van Herentals. Met de namen ***Becx,*** *Degenaers* (geb. Roosendaal) en ***Notten*** geb. ***van den Luytgaerden.*** — J. G. de Brouwere, Sirenia illiger 1811. Zoölogie - Mythologie - Heraldiek. — Th. Vergriete, Huwelijkskontrakten te Sint-Winoksbergen 1568-1582. II. Met de namen ***Last, De Leu, Moreel, De Neve*** en *Reghere.* — In de rubriek „Vragen" een vraag over de echtparen 1. ***Pieter de*** *Bruijn* X Utrecht 14 nov. 1849 ***Helena Willemina de Klerk*** en 2. ***Dirk de*** *Bruijn,* geb. Utrecht 11 dec. 1845 als zn. van de sub 1 genoemden, X Rotterdam 25 jan. 1871 ***Cath. E. A.*** *Nolte.*

Vlaamse Stam, jrg. XII (1976), afl. 11.

A. van Marcke, Huwelijkskontrakten te Menen. (Vervolg.) Dit ged. behandelt de periode 14 maart 1728 tot 5 nov. 1735 met o.a. de namen ***Beghein (1734). Pardoen (1729)*** en ***Pierson*** (1729). — F. Lemmens, Repertorium van XIXde-eeuwse bidprentjesportretten. LIV. Onder nr. 1489 wordt het bidprentje van de 1822 in Utrecht geb. priester *J.* ***P. H. Vogel*** vermeld. — Th. Vergriete, Huwelijkskontrakten te Sint-Winoksbergen 1568-1582. (Slot.) Noemt ***Dane*** (1569), *Holleman* (1572) en ***De Vroe*** (1572). — In de rubriek „Vragen" zijn o.m. de volgende vragen opgenomen betr. 1. geb. datum van de uit de Salm (Lux.) afk. *Joannes* ***Piron,*** ± ***1715*** naar Schinnen vertrokken en getr. met ***Anna Rademaekers.*** Een nakomeling van dit echtpaar neemt de naam ***Petri*** aan, waaruit de huidige ***Petri's*** in Schinnen stammen en 2. de voorouders van ***Henrich Adriaen Henricx van Wyntersel,*** die van ± 1633 tot ± 1657 in Princenhage leefde.

Vlaamse Stam, jrg. XII (1976), afl. 12.

P. Peumans vervolgt „De familie ***Claesen*** uit Grote-Spouwen". In deze landbouwersfam. komen enige 19de eeuwse allianties *Schols* uit Grote-Spouwen voor. — E. van den Bossche en A. J. Weyns, In memoriam ***Edmond van den Bossche [*** 1882—1976], waarin de 16 kw. van genoemde bankier en genealoog zijn opgenomen. Met kw. van moederszijde ***(M. Cath. Speltinx,*** Groot-Zundert 1847—Brecht 1906) *Rombouts* en ***Snepvangers*** in de 18de eeuw te Zundert. — F. Lemmens, Repertorium van XIXde-eeuwse bidprentjesportretten. Noemt onder nr. 1509 het bidprentje van ***Coralie L. Chr. B.*** *Willems,* geb. Sas van Gent 1819. — A. van Marcke vervolgt „Huwelijkskontrakten te Menen. Loopt van 12 nov. 1735 tot 3 sept. 1739 en noemt ***Van Belle, Six*** en ***Tange.*** — J. Roelandt, Akten van de studie van Meester *Marc* ***Jean Gommers,*** notaris' te Komen. Sterfhuizen 1732-1735. Met de namen *Boucher,* ***De l'Ecluse, Le Leu, Morel, Pardoen*** en ***Le Sage.*** — Verder worden in de rubriek „Vragen" gegevens verzocht over de moeder en meter van *Joannes,* geb. Meeuwen 1708 als zn. van ***Petrus Op 't Eynde.***

Jaarverslag 1976 [en] bibliografie 1976 van de Antwerpse Kempen, Stad Turnhout: Wet. Stadsbibl. „Taxandria", Stadsarchief.

Onder het hoofdstuk „Bibliografie" wordt aandacht op een publicatie over het *J.* ***Boutmy-orgel*** te Putte (Antwerpen) van de hand van J. P. Felix gevestigd.

Genealogie, jrg. XXV (1976), afl. 8.

H. Schieckel, Die familienkundlichen Unterlagen der ehemaligen Landesbauernschaft Weser-Ems im Niedersächsischen Staatsarchiv Oldenburg. Met „Verzeichnis der in den familienkundlichen Unterlagen der Landesbauernschaft Weser-Ems vorkommenden Familien". (Wordt vervolgd.) Op de lijst de namen *Bolhuis,* ***Bothe,*** *Bunge,* ***Coldewey, Diekmann, Duin, Duprée, Fehrmann.*** — J. Eisenbrand, über die Entstehung von Familiennamen aus dem Rufnamen *„Isbrant".* — E. Marschner, Familienbogen der Stadt Regensburg als familienkundliche Quelle.

Genealogie, jrg. XXV (1976), afl. 9.

F. H. Barth, Auf den Spuren des europäischen Amerika-Auswanderers. — E. Ritter, Regierungs- und Ambtsblätter, eine wenig benutzte Quelle für die Familien- und Kulturgeschichte. Aan de hand van verscheidene voorbeelden toont Schr. het belang van de gegevens aan, die in bedoelde overheidsuitgaven voorkomen. De aantn. zijn onderverdeeld in rubrieken als „Beamte, Namensänderungen, Erbschaft, Vermisste in Russland". Onder het hoofd „Beamte" wordt vermeld: ***Ludwíg*** *von Fisenne,* ***12*** nov. 1829 „zum Assessor am Land.-Ger. Halle/Saale ernannt". — H. Schieckel, Die familienkundlichen Unterlagen der ehemaligen Landesbauernschaft

Weser-Ems im Niedersächsischen Staatsarchiv Oldenburg. (Vervolg.) Noemt ***Garrels, Van Gerpen, Heddendorp, Herlyn, Hölscher, Höweler, Huisinga, Kamphuis,*** *Koolman* (o.a. Oude Pekela), ***Langemeyer, Van Lingen, Logemann*** en *Lohmann.*

Gen ealsg ie, jrg. XXV (1976), afl. 10.

K. H. Debus, Archive und Archivalien in der Pfalz. — Quellen zur Familienforschung. Schr. heeft hierin tevens opgenomen een „Übersicht iiber familienkundliche Archivahen im Landesarchiv Speyer, nach Bestanden gegliedert". — H. Schieckel, Die familienkundlichen Unterlagen der ehemaligen Landesbauernschaft Weser-Ems im Niedersächsichen Staatsarchiv Oldenburg. (Vervolg.) Dit ged. bevat de met letter M beginnende familienamen w.o. ***Mammen, Van Mark,*** *May* (Ap ddoorn), *Menken,* ***Mennenga,*** *Moormann en Mysegaes.*

Gen e a 1 o g i e, jrg. XXV (1976), afl. ll.

E. Quadflieg, Die Ahnen des Komponisten *Max von Schillings.* Van vaderszijde stamt de bekende componist, dirigent, pres. „Reichsmusikkammer" enz. ***M. E. J. von Schillings*** (1912 Koa. Wurtemb. pers. adel) uit Duren en omg. van Aken, van moederszijde (*Brentano*) uit Italië. Met kw. ***Von Bellen*** (ged. Swalmen 1651) , ***Van Gendt*** (geb. Groot-Gulpen ±1580), ***Schreurs*** (kw. ***257*** en 1025, 17de eeuw) en *Wültgens* (Eygelshoven 1676 geb.). — H. Schieckel, Die familienkundlichen Unterlagen der ehemaligen Landesbauernschaft Weser-Ems im Niedersächsischen Staatsarchiv Oldenburg. (Vervolg.) Vestigt aandacht op aanwezige gegevens *Naber,* ***Nanninga, Nienaber, Nyhoff, Nyland, Pastoor, Peek, Perk, Poppinga,*** *Pothoff,* ***Pranger,*** *Reimers* en *Rohlfs.*

Hessische Familienkunde, bd. XIII (1976), afl. 4.

G. See, Familiennamen aus dem franz.-reform. KB von Bad Homburg v. d. H. etc. Op de lexicografische naamlijst verschijnen de namen *Aubert,* ***Van*** *Baggen, Boutemi, Braconier, Brunet, Celos,* ***Gesteranus, Guerin, Huguenin, De Krane, Marion,*** *Perin, Savoje* en ***Vader.*** — W. Keyl, Alte Papiere im Turmkneuf der Kirche Werdorf, Kreis Wetzlar. Onder de papieren komt een stuk van 1780 van schoolmeester ***Joh. Keiber*** voor, waaruit naar voren komt, dat „Schreinermeister ***Conrad Schellhaas*** habe denselben verguldet". — F. W. Richter, Wormser Flüchtlinge in Frankfurt 1689-1697. (Vervolg.) Noemt ***Jakob Heldewir (*** 1694).

Jahrbuch [19]76 Mülheim an der Ruhr.

F. R. Krapp, Zeugnis tausendjähriger Geschichte in die lebendige Gegenwart einbezogen: Schloss und Burg Broich. Met afbn. — K. Schulze, Baugeschichte von Schloss Broich. Met afbn.

Mitteilungen des Vereins für Geschichte der Stadt Nürnberg, bd. LXIII (1976).

In dit, op hoog peil staand dl. van 432 pag. komen o.m. de volgende studies voor: 1. R. Perger, Nürnberger im mittelalterlichen Wien, waarin worden behandeld: Nürnberger Kaufleute in Wien, Nürnberger im Wiener Bürgertum, Nürnberger in der Wiener Geistlichkeit, Nürnberger an der Wiener Universität. Op de naamlijst (1371-1524) van aan de Univ.

Ingeschreven studenten verschijnen de namen *Haller,* ***Horn*** en ***Lechner; 2. Hans Springinklee*** als Maler door J. Dettenthaler. Betr. een verhandeling over de vooral als graficus bekende kunstenaar, die verm. omstr. 1490/95 is geb. en verm. 1540 is overl. Met afbn. en cat.; 3. Nürnberger und Altdorfer Stammbücher und Stammbuchblätter in der Königlichen Bibliothek zu Kopenhagen door V. Helk. Het overzicht geeft in alf. volgorde de namen van de bezitters van de „Stammbücher" met een beknopte beschrijving daarvan, waarna de verzamelingen van „Stambuchblätter" worden vermeld. In enige van de 40 genoemde „Stammbücher" komen ook inschrijvingen van in Ned. (Amsterdam, Groningen, 's-Gravenhage) wonenden voor. De sub nr. 43 vermelde collectie „Stammbuchblätter", verm. bijeengebracht door de Saksische arts ***David Lichtenhan*** in Merseburg (overl. 1733), bevat een inschrijving van *Wenzeslaus Wilhelm* Frhrr. ***von*** *Rupa* juni 1598 verm. opgedragen aan ***Adolph Occo*** uit Augsburg: 4. Die Familie *Schwer.* Geschichte einer im Territorium Nürnberg heimisch gewordenen Exulanten-Familie . . . aus Berchtesgaden door F. Heller. Met afbn. In dit uitvoerige art. heeft Schr. ook aandacht besteed aan: Der Protestantismus im Erzbistum Salzburg und in der Fürstpropstei Berchtesgaden. Die Ausweisung der Salzburger Protestanten (hieruit blijkt, dat in jan. 1733 791 en in mei d.a.v. 15 persoaen naar Ned. zijn vertrokken), Die letzte grose Auswanderung der Salzburger Dürrnberger en Die Auswanderung der Berchtesgadener. — De afd. „Buchbesprechungen" bevat een bespreking door K. Pechstein van het in 1975 van de hand van 1. Weber verschenen werk „Deutsche, Niederländische und Französische Renaissanceplaketten 1500-1650".

Saar 1 ändische Familienkunde, jrg. IX (1976), afl. 34.

H. L. Obermann, Die Glasmacherfamilie ***Eberhard*** im Saarland. Tot deze familie hoort ***Carolina*** *Jacobina* ***Eberhart*** (geb. 1756 als dr. van *Joh.* ***L. M.*** en ***Luisa H.*** *Schäfer*), getr. met *Joh.* ***Heinrich Duve,*** „Glasmacher, nach Holland".

Saar 1 ändische Familienkunde, jrg. IX (1976). afl. 36.

Hierin een art., dat verm. ook Ned. kunsthistorici zal interesseren: Der Saarlouiser Bildhauer ***Ferdinand Ganal*** (1703-1775) door A. Klein. Behalve een overzicht over zijn werk is een niet volledig uitgewerkte stamtafel opgenomen.

Soester Zeitschrift, dl. LXXXVIII (1976).

Bevat publicaties over o.a. de volgende onderwerpen: 1. Zwei Soester Fragmente aus Reginhards verlorener Vita Annonis door N. Eickermann; 2. Beiträge zur Münzgeschichte der Stadt Soest. III. Die Silberprägung, IV. Die Kupferprägung door H. Krusy; 3. Die Soester Stadtsiegel. Eine historische Betrachtung unter Berücksichtigung der künstlerischen Formgebung door S. Fuchs: met afbn.; 4. Zum Verständnis des Sippenaltars in der Kirche St. Maria zur Wiese door W. Jansen; 5. Das Pfarrarchiv der Kirche Maria zur Höhe. Zu einem neuerstellten Repertorium door M. Koske.

Südwestdeutsche Blätter für Familien- und Wappenkunde, bd. XV (1976), afl. 2.

Hierin is o.m. gepubliceerd „Das Geschlecht ***Von*** *Wyler/* ***Weiler*** in Pforzheim door K. Ehmann.

Mitteilungen der Westdeutschen Gesellschaft für Familienkunde, jrg. LXIV (1976), afl. 8.

A. Blömer, *Wilhelm Nobis* zu Geuenich und seine Vorfahren. Genealogische Untersuchung zur reformierten Familie *Nobis* aus Linnich und Inden. Stamvader is de ± 1475 geb. *Peter Nobis*, verm. als inwoner van Randerath 1500 en 1540. Zijn achter-achter-kleinzn. is de 14 maart 1676 in Heerlen overl. Ds. *Wilhelm Nobis*, tr. *Elisabeth Bronkma*. Uit dit huw. 5 in Heerlen geb. en ged. kinderen: met allianties *Von Asten* (Maastricht), *Frens* (Heerlen), *Hockel* (Heerlen), *Kabelaer* en *Roveen* (Deventer, Heerlen).

Westfalen, bd. LIV (1976), afl. 1-4.

Die Bordüren des Stundenbuches der *Katharina von Lochorst* door A. Baumeister. Met afbn. — *Meinhard Hagedorn*, Goldschmied in Lübbecke door R. Fritz. Met afbn. — De rubriek „Hinweise und Funde" bevat een korte mededeling over „Das erste Kupfergeld in Münster 1532" door K. H. Kirchhoff.

Nordgénéalogie, nr. 25.

C. W. Delforterie vervolgt „Mariages des personnes de la ville de Lille et ses environs à Leiden. — G. L. Gilman, Une institution précieuse pour le généalogiste: l'état civil. — P. Daudruy, Tableau d'ascendance de *Pierre [Charles Albert Gérard] Daudry*. (Wordt vervolgd.). Het 1ste ged. van de kwartierstaat van de in 1909 te Duinkerken geb. kwartierdrager is tot kw. 1517 uitgewerkt. Met kw. *Bertin* (nr. 117), *Brunet* (nr. 467), *Gobau* (nr. 457 en 917). *Lobel* (nr. 191), *Messiaen* (nr. 203) en *Niepce* (nr. 763, ged. Boulogne ± 1623). In de 19de en 20ste eeuw waren verscheidene personen *Niepce* op Java woonachtig. Volgens aantn. van de heren E. J. C. Boutmy de Katzmann en H. W. F. Meeng stammen enige daarvan af van *Stephanus P. L. D. Niepce, geb.* Oudewater 1804, ass.-res., overl. Sidoardjo 7 april 1874 en (X 1830)) *J. M. Damwijk*.

Familia, jrg. XIII (1976), afl. 3.

In een korte mededeling over „Die Hollandse weesmeisies" geeft J. A. Heese de namen van 10 ten tijde van *Simon van der Stel* naar Zuid-Afrika gestuurde weesmeisjes. *Willemientjie Ariens de Wit, Adriaantje Jacobs* en *Catharina van der Zee* zijn stammoeder van Zuid-Afrikaanse families geworden. De gegevens zijn ontleend aan een publicatie in „Zuid-Afrikaansche Tijdschrift", 1882, 408.

THA. J. VAN ALFF.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Van Someren van Vrijenes. De hiernavolgende gegevens zijn het onbevredigende resultaat van een langdurig onderzoek, dat door gebrek aan bronnen vastgelopen is. Verzocht wordt om aanvullingen, c.q. verbeteringen en om inlichtingen met betrekking tot de vraag hoe de fragmenten B en C ingepast kunnen wonden in de fragment-genealogie A.

A.

1. Mr. *Pieter „Zomer" van Vrijenes*, tr. *Willemtje van der Moelen*, dr. van *Frans* en *Marrichjen Willemsdr. Thin* [1]).

Uit dit huwelijk (o.a. ?) [2]):

11. *Dirck van Vrijenes*, † na **30** sept. 1630, maar vóór 16 febr. 1632 [1]), tr. Schoonhoven (voor schepenen) 17 okt. 1604 *Margarita van der Stael*, geb. omstr. 1585 [3]), † tussen 1636 en 25 april 1640 [4]), dr. van *Jan Egbertsz.* en *Gerritje de Lange*.

Uit dit huwelijk:

1. *Aeltje van Vrijenes*, tr. *Herman de Vrije*.
2. *Willem van Vrijenes*.
3. *Wilhelmina van Vrijenes*, tr. *Pieter van Beest*.
4. *Pieter*, volgt onder 111.
5. *Adriaen van Vrijenes*, nog minderjarig in 1640 [4]).
6. *Geertje van Vrijenes*, nog minderjarig in 1640 [4]).

III. *Pieter van Vrijenes*, tr. *Agnise van Beverdingh*, begr. Gouda (Janskerk) 20 dec. 1635.

Uit dit huwelijk:

IV. *Pieter van Someren van Vrijenes*, ged. Gouda (Walenkerk) 16 dec. 1635, als grootvader van zijn naamgenoot doopgetuige bij diens doop te Meurs (nu Duitsland) 29 april 1696, majoor der inf., commandeur der vesting Meurs tot 15 dec. 1688 (op welke dag hij vrijwillig afstand deed [5]), raad en burgemeester van Gouda, † tussen 14 juni en 13 mei 1715 [6]), tr. *Agnes van Beverningh*, † *vóór* 14 juni 1714, dr. van *Melchior* en *Sibbela Eleonora Standart*.

Uit dit huwelijk:

1. *Hieronymus*, **volgt** onder Va.
2. *Agnes Catharina van Someren van Vrijenes*, † vóór 14 juni 1714, tr. (ondertr. Meurs 21 dec. 1681) *Godefried van Ronsdorf (of Ronstorff)*, † vóór 14 juni 1714, in 1681 „fürstl. Hessicher Extraord. Commissaris und Bestellter Syndicus bei der Hauptstadt Rintelen der Grafschaft Schauenburg".
3. *Pi(e) ter*, volgt onder Vb.
4. *Dorothea Louise van Someren van Vrijenes*, lidmate op belijdenis Nederd. geref. gem. Gouda 25 dec. 1689, verzocht in sept. 1750 aan de vroedschap van Gouda een weduwe-pensioen van *f* 150 [7]), begr. Gouda 6 okt. 1760, tr. Warmond 8 nov. 1696 Ds. *Johannes van Heuven*, geb. Gouda, ged. ald. (St. Janskerk) 28 juni 1665, lidmaat ald. op bel. 1 juli 1686, Ned. geref. predikant te Warmond (1692) en Gouda (1700), † Gouda 19 febr. 1740, zn. van *Hendrick* en *Maria Rufelaers*.

1) Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie, 1954, blz. 43.

2) Misschien ook: *Gooltje van Vrijenes*, die 2 nov. 1654 verzocht borgtocht te betalen voor benoeming van een opvolger van haar man (Gouda. Kamerboek burgemeesters), begr. Gouda (St. Janskerk) 16 april 1657, tr. *Gerrit Hopcooper*, secretaris van Gouda (1637-1653), raad aldaar (19 sept. 1637-1653), † Gouda 28 april, begr. aldaar (St. Janskerk) 5 mei 1653, zn. van *Cornelis* en N.N.

3) Haar ouders huwden circa 1584/'85 en haar moeder overleed kort vóór 26 dec. 1586. Zie Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie 1954, blz. 42.

4) Jaarb. alsvoren, blz. 44.

5) A.R.A. 's-Gravenhage, Commissieboeken Raad van State, inv. nr. 1529, fol. 124 vso, en inv.nr. 1532, fol. 184.

6) G.A. Gouda, Not. arch., inv.nr. 553, blz. 144 vlg. en inv.nr. 554, blz. 125 vlg.

7) G.A. Gouda, inv.nr. 209, fol. 87.

Va. ***Hieronymus van** Someren,* kapitein (19 okt. 1679 [8])), sinds 1688 commandeur der vesting Meurs [9]), luit.-kol. der inf. in het regt. Van Els (1701), daarna luit.-kol. bij het regt. dragonders van Schlippenbach (15 febr. 1704 [10])), sinds 9 juli 1706 titulair- en sinds 18 okt. 1709 effectief kolonel-commandant van dat regt., nam deel aan de slag bij Almansa (25 april 1707), werd bij opheffing van het Ned. garnizoen in Meurs op 25 dec. 1712 met attest. van Meurs lidmaat te Gouda, † tussen 13 mei 1715 [11]) en 29 nov. 1721 [12]); tr. le (ondertr. Meurs 15 okt. 1679) ***Anna Maria (de)** Bourg(h)elle **genaamd de** Somerpont,* vrouwe de la Vacquerie [13]), † Meurs 15/25 maart 1686, begr. ald. 1 april 1686; tr. 2e Warmond 22 maart 1689 ***Maria Magdalena Snels,*** ged. 's-Gravenhage (Kloosterkerk) 25 febr. 1656, † tussen 29 nov. 1721 [12]) en 15 sept. 1722 [14]), dr. van Mr. ***Mattheus*** en ***Maria Beverninck.***

Uit het eerste huwelijk een zoon:

1. ***Hieronymus,*** ged. Meurs 26 juli en begr. ald. 3 aug. 1680.

Uit het tweede huwelijk:

2. ***Anna** Catharina **van** Someren **van Vrijenes,*** ged. Meurs 5 jan. 1690, begr. ald. 19 mei 1690.
3. ***Johanna Maria van** Someren **van Vrijenes,*** ged. Meurs 20 mei 1691, begr. ald. 11 juli 1692.
4. ***Hieronymus,*** volgt onder VIa.
5. ***Melchior Joost*** (baron [15])) ***van** Someren **van** Vrijenes,* heer van Stiphout en Croy (sinds 18 juli 1740 [16]), geb. Meurs, gad. ald. 11 nov. 1693, kap. van een **comp.** garde-dragonders [17]), poorter van 's-Hertogenbosch (6 sept. 1751), † op het Huis Croy 16 mei 1763 [18]), begr. Stiphout (in het koor van de kerk), tr. (ondertr. 's-Hertogenbosch 20 mei/5 juni) 1746 *Aletta* ***Wilhelmina Tulleken,*** geb. 's-Hertogenbosch, ged. ald. (Grote kerk) 17 dec. 1710, verkocht de heerlijkheid Stiphout en Croy 9 nov. 1763 [19]), begr. 's-Hertogenbosch (Grote kerk) 20 juni 1786, dr. van Mr. *Evert* en ***Johanna Cornelia van 's-Gravesande*** en wede. van *Bertrand* ***Dirk Zwaan*** (of ***Swaen).***

6. ***Johanna Maria van** Someren **van Vrijenes,*** ged. Meurs 15 jan. 1695, † na 15 sept. 1722 (alsdan wonende te Gouda) [20]).
7. ***Pieter,*** volgt onder VIb.
8. ***Jacoba** Sibilla **van** Someren **van Vrijenes,*** ged. Meurs 26 dec. 1697, begr. ald. 14 jan. 1698.
9. ***Jacoba Magdalena van** Someren **van Vrijenes,*** ged. Meurs 7 dec. 1698, waarsch. overl. vóór 15 sept. 1722 [21]).
10. ***Henrick Ferdinand van** Someren **van Vrijenes,*** ged. Meurs 8 juli 1700, begr. ald. 20 juli 1701.

VIa. ***Hieronymus*** (baron [22]) ***van** Someren **van Vrijenes,*** ged. Meurs 19 okt. 1692, luit.-kol. [23]), eigenaar van o.a. „De Elshof" c.a. te Elst (Overbetuwe) en de windmolen ald. in het Hollanderbroek [24]), gegoed onder Heteren en Hien, bezat onder Hien de uiterwaarden „De Rietkamerse weerden" met de waardmanswoning ald., waarop hij zich na zijn tweede huwelijk op grond van een accoord met zijn dochters moest terugtrekken [25]), begr. Nijmegen 30 juli 1777, tr. le Millingen (aan de Rijn) 25 aug. 1734 ***Engelbarta** Bongart, **geb.*** en ged. Heteren 3 sept. 1693, † na 30 april 1760 [26]), dr. van Ds. *Reynier* en ***Adriana Wilbrenninck;*** tr. 2e Hien en Dodewaard 2 mei 1764 ***Johanna Velden,*** geb. Nijmegen (?, doop ald. niet gevonden), † tussen 11 jan. en 8 febr. 1784 (huw. van haar doohter).

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Adriana Maria Judith van** Someren **van Vrijenes,*** ged. Elst 25 okt. 1735, † Ommen 13 sept. 1797, tr. Elst 13 juli 1766 ***Bernardus** Lambertus **Westenberg,*** ged. Nijmegen 25 juli 1730, majoor der inf., † 1780, zn. van ***Wesselus*** en ***Anna Margaretha Vunderink.***
2. ***Maria Magdalena Engelberta van** Someren **van Vrijenes,*** ged. Elst 14 okt. 1736, † Elst, huize „De Elshof", 7 okt. 1816, tr. Maurik 13 okt. 1766 ***Arend van** IJsseldijk,* advocaat te Elst, † ald. 6 febr., begr. Elst 11 febr. 1785, zn. van ***Johannes*** en ***Anna** Margaretha **Verkuil.***
3. ***Hieronymus van** Someren **van** Vrijenes,* ged. Elst 27 juli 1738, jong overl.

Uit het tweede huwelijk:

4. ***Magdalena Jacoba*** (barones [27])) ***van** Someren **van Vrijenes,*** geb. Hien 17 mei 1764, ged. ald. (aan huis) 13 juni 1764, † (als weduwe van *Jacques* ***Tessier*** [28])) Brussel (le district) 4 jan. 1835, tr. Hees (bij Nijmegen) 8 febr. 1784 *Zeger Stael* ***van** Holstein,* geb. Zutphen 7 maart, ged. ald. 9 maart 1762, kap. der inf., † (als weduwnaar van ***Magdalena Jacoba van***

8) Commissieboeken Raad van State, inv.nr. 1531, fol. 201 vso en eerste ondertrouwakte.
9) Commissieboeken Raad van State, inv.nr. 1532, fol. 184. Als laatste commandant van de Ned. troepen verliet hij met zijn soldaten op 30 dec. 1712 de stad Meurs.
10) De Ned. Leeuw 1901, kol. 63 en J. W. Wijn, Het Staatsche Leger, dl. VIII, band 111, blz. 455.
11) G.A. Gouda, Not. Arch., inv.nr. 554, fol. 125 vlg.
12) G.A. Gouda, Not. Arch. inv.nr. 1069, blz. 11 en 11 vso.
13) Vergel. De Ned. Leeuw 1950, kol. 3'71, alwaar wordt vermeld: *Gerhard* ***de** Bourgelle dict (de) **la** Vacquerie*, vaandrig (1617). kap. inf. (1619—1672), tr. Wijk bij Duurstede 18 mei 1657 *Anna* wan *Bijler.* Zie ook Alg. Ned. Familieblad 1903. blz. 82.
14) G.A. Gouda, Not. Arch., inv.nr. 561, fol. 233.
15) Met deze geusurpeerde titel komt hij voor in (R.A. 's-Hertogenbosch) schepenprot. 's-Hertogenbosch, R 1753, fol. 324 vso, en N 3147, fol. 121 en 124; schepenprot. Stiphout R 59, fol. 158 vso.
16) Zie vorige aant. en Taxandria 1917, blz. 96, waar abusievelijk is vermeld, dat hij genoemde heerlijkheden op 13 mei 1737 verkreeg door koon van Mr. Lucas Dekker. Laatsteenoemde verkocht de heerlijkheden Stiphout en Croy op 13 mei 1737 aan Willem Dekker, heer van Ursem etc. te Gouda (schepenprot. 's-Hertogenbosch, R 1722, fol. 365).
17) Schepenprot. 's-Hertogenbosch, R 1723, fol. 296 (18 juli 1740).
18) Schepenprot. 's-Hertogenbosch, R 1753, fol. 324 vso. Zie ook Gens Nostra 1977, blz. 43.
19) Zie vorige aant. en R.A. 's-Hertogenbosch, N 3161, fol. 416. Zij had de lenen nog op 13 okt. 1763 verheven.
20) G.A. Gouda, Not. arch., inv.nr. 561, fol. 233.
21) Zie vorige aant.
22) Met deze geusurpeerde titel komt hij voor in zijn tweede ondertrouwakte en de doopakte1 van zijn jongste dochter.
23) R.A. Arnhem, Recht. arch. Nederbetuwe, inv.nr. 257 (Signaat van bezwaar van Hien en Dodewaard), fol. 228, en Recht. arch. Overbetuwe, Signaat van bezwaar van Elst, 23 dec. 1750.
24) Id., Recht. arch. Overbetuwe, inv.nr. 300, fol. 112 en 260.
25) Id., Recht. arch. Nederbetuwe, inv.nr. 257, fol. 263 en 363, en Recht. arch. Overbetuwe, inv.nr. 325 (Signaat van bezwaar van Elst), fol. 9 vso.
26) Id., Recht. arch. Nederbetuwe, inv.nr. 257, fol. 211. 215. 217. 228, 247 en 283. Zie ook, wat haar ouders betreft: Id., fol. 211 en 215. Deze oudkers waren op 10 april 1688 te Heteren gehuwd.
27) Aldus betiteld in haar ondertrouwakte te 's-Hertogenbosch en haar huwelijksakte. Haar man wordt dan onrechte *Stael* (of *Stahl*) baron van *Holstein* genoemd.

*Someren **van Vrijenes)*** Kampen 18 mei 1845, zn. van *Justinus **Johannes Wilhelmus en Hen (d)rika** Verbeek.*

VIb. ***Pieter van** Someren **van Vrijenes,*** ged. Meurs 29 april 1696, woonde aanvankelijk bij zijn moeder te Nijmegen en machtigde in verband met het feit, dat hij was aangewezen „om voor commandeur met soldaten naar Oost-Indien te varen" op 29 nov. 1721 te Gouda Mr. Melchior Snels om zijn belangen waar te nemen in het bijzonder bij het overlijden van zijn moeder [12]); als sergeant a.b. van het schip „Jacoba" kort daarop voor de Kamer van Amsterdam naar O.I. vertrokken, boekhouder en kassier in dienst van de V.O.C. op 't kantoor Pontonovo (presidentschap Madras) [29]), † „in de buytenstad van Batavia" in febr. 1749 [30]), tr. vóór 25 april 1730 [31]) *Isabella **Boukens,*** afkomstig van Pallicatta, India, Zuid-Coromandel, † na 15 juni 1757 [30]).

Uit dit huwelijk:

Theodora Anthonia van** Someren **van Vrijenes, geb. vóór ***25*** april 1730 [31]), tr. vóór 15 juni 1757 *Gasparus Lons,* alsmede twee na 5 april 1730 geboren en op 15 juni 1757 nog minderjarige kinderen.

Vb. ***P(i)eter van** Someren **van Vrijenes,*** ged. Meurs 26 maart 1666, luitenant, tr. Repelen (ondertr. Meurs juli/sept.) 1696 ***Anna Catharina Mom.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Theodora Maria van** Someren **van Vrijenes,*** ged. Meurs 27 okt. 1691, begr. ald. 26 okt. 1692.
2. ***Theodora Catharina van** Someren **van Vrijenes,*** ged. Meurs 4 juni 1693, begr. ald. 1 sept. 1700.
3. ***Petrus van** Someren **van Vrijenes,*** ged. Meurs 12 aug. 1695, begr. Meurs 10 okt. 1695.
4. ***Peter van** Someren **van Vrijenes,*** ged. Meurs 18 okt. 1696.
5. ***Hendrik van** Someren **van Vrijenes,*** leeft nog te Gouda 14 juni 1714.

28) Zij verliet in jan./febr. 1798 haar man en verzocht hem in de verwachting met een Frans officier (sans-culotte ?) *Willio* te kunnen trouwen, om echtscheiding, waaraan haar man zijn medewerking weigerde, woonde later als „madame ***Filet"*** te Keulen (o.a. in 1799) in de hoop met een Franse officier van die naam, met wie zij toen samenwoonde, te kunnen huwen, alles blijkens brieven in archief Hof van Holland (A.R.A. 's-Gravenhage) , inv.nr. S 68, van welke brieven fotocopieën in mijn (d. V.) bezit zijn. Terwijl het echtscheidingsproces, dat zij tegen haar man aanspande, nog lopende was (G.A. 's-Gravenhage, N 4016, blz. 61—63), werd zij als „angebliche Ehefrau" van de uit St. André-de-Cubzac (Gironde) afkomstige wijnhuishouder *Jacques Tessier* moeder van een dochter te Duisburg, later gevolgd door een tweede kind (geb. Duisburg 18 juli 1801 en 12 april 1803). Met deze beide dochters Tessier (die elk voor zich met een schoenmaker huwden) woonde zij later te Brussel. Daar door het verzet van *Zeger Staël van Holstein* de echtscheiding niet doorging, is er vermoedelijk nimmer een huwelijk met Tessier gesloten. Voor een goed begrip van dit drama dient te worden bedacht, dat *Magdalena Jacoba,* nadat zij haar man had verlaten, zonder inkomsten was en blijkens een brief van febr. 1798 wegens haar uiterlijke verschijning aan vele verleidingen door de inkwartieringen bloot had gestaan.

29) A.R.A. 's-Gravenhage, O.I. testamenten, inv.nr. 3029 (mutueel testament d.d. 25 april 1730); Wijnaendts van Resandt, Gezaghebbers der O.I. Compagnie op hare buiten-comptoiren in Azië, blz. 194 en de kaart, alsmede De Ned. Leeuw 1940, kol. 469.

30) In de monsterrol eindigt de sluitpost van de credietrekening met die maand (A.R.A., Rekenkamer, kol. arch., inv.nr. 313 (schepenmonsterrollen Kamer van Amsterdam), fol. 82).

B.

Wie waren de ouders van:

*Albertus **van Someren van Vrijenes, geb.*** omstr. 1723, lste luit. (onder andere in 1755), † (aangegeven 's-Gravenhage 1 sept.) 1764, tr. le ***Adriana van Son,*** begr. Nijmegen 13 mei 1757; tr. 2e 's-Gravenhage (Franse kerk) 15 jan. 1761 ***Anna** Katrina Rogier.*

Uit het eerste huwelijk:

1 (?). ***Louis** Dorotheus **Hadrianus van** Someren **van Vrijenes,*** ged. Veurne (Waalse kerk) 5 nov. 1755, † na 15 jan. 1761.

Uit het tweede huwelijk:

2 (?). *Albertus Magenus **Haganus van** Someren **van Vrijenes,*** geb. 1 febr., ged. 's-Gravenhage (Waalse kerk) 5 febr. 1761.

3 (?). ***Hendrik Adrianus van** Someren **van Vrijenes,*** ged. 's-Gravenhage (Grote kerk) 6 juli 1763.

C.

Wie waren de ouders van:

Johannes Henricus van** Someren **van Vrijenes, geb. omstr. 1725, in 1772 gep. luit. in het voorm. regt. Van Rheede van Oudshoorn, † (aangegeven 's-Gravenhage 12) juli 1775, tr. omstr. 1745 ***Elisabeth de la Croix.***

Uit dit huwelijk (o.a.?):

1. ***Amelia Aleida van** Someren **van** Vrijenes,* geb. 's-Gravenhage omstr. 1745 (doop ald. niet gevonden), † Elburg 16 jan. 1829.
2. ***Pieternella** Francisca **Henrica van** Someren **van Vrijenes,*** ged. Well (bij Ammerzoden) 8 jan. 1758.
3. ***Johanna Christina*** (ook wel ***Christina Johanna) van** Someren **van Vrijenes,*** geb. en ged. Well ***25*** okt. 1759, † Hazerswoude 22 okt. 1834, tr. (ondertr. Amsterdam (op akte van Oostwoud) 23 jan. 1784) Ds. ***Ernst Willem Fabritius, geb.*** Alkmaar 14 aug. 1760, pred. te Oostwoud (1784) en Castricum (1791), † Hazerswoude 29 april 1837, zn. van ***Ernst en** Antonia Sybrants.*
4. ***Elisabeth Bernhardina van** Someren **van Vrijenes,*** ged. 's-Gravenhage (Grote kerk) 18 nov. 1761.

Wie was *Jerome **de Someren de Vrijenes,*** geb. Gouda, luit. ragt. Van der Duyn (1727), tr. Wylre en Vroenhoven 21 april 1727 ***Margaretha Meyer,*** geb. Maastricht (uit welk huwelijk een zoon: *Jerome **Christiaan van** Someren **van Vrijenes,*** geb. Maastricht 12 jan., ged. ald. (Waalse kerk) 27 jan. 1728), en hoe past in bovenstaand fragment sub A ***Pierre de Vrijenes,*** vaandrig onder kapitein Bulow te Wezel, die op 6 okt. 1657 te Gouda in de Waalse kerk ondertrouwde met ***Theodora Marie Lindeniers,*** wonende te Wezel, wier vader kapitein was ?[31]).

's-Gravenhage. B. J. BUMA.
Vught (N.-B.). MR. DR. W. DE VRIES.

31) Op ***2*** mei 1709 requestreerde bij de Staten van het Kwartier Nijmegen de weduwe van ***Johan van** Someren **van Vrijenes,*** kapitein van het regt. Oost-Friesland. Was deze laatste identiek met zijn naamgenoot, kapitein te Meurs (1690), die aldaar tussen sept. en nov. 1690 ondertr. met ***Anna Catharina** Steenwijck* (att. verleend naar Neukirchen) ?

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Balfour, door Dr. J. Mac Lean (vervolg en slot). — Korte mededelingen. — Boekbespreking. — Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. O. Schutte, *p./a. Zeestraat 71b,* 's-Gravenhage.

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 50,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris Mevrouw J. Barones van Dedem-Weyschedé, *Laan* van *Koot 43, Wassenaar.*

Alle *overige* correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, conservator van het Genootschap, *Bleyenburg 5, 's-Gravenhage.*

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 7/8 XCIVe Jaargang juli/augustus 1977

BESTUURSBERICHTEN.

Het bestuur geeft met leedwezen (kennis van het overlijden van Jhr. J. J. vaa Raab van Canstein en van Mr. J. J. L. Temminck, 'respectievelijk sedert 1936 en 1948 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd: — **Voorgesteld door:**

M. ONNEN, *Papaverstraat 12, Bussum.* — P. VAN AMELROOY *Laren (N.H.).*

H. N. M. A. ROBERTZ, *Dorpsstraat 78, Nieuwveen.* — E. J. C. BOUTMY DE KATZMANN, *'s-Gravenhage.*

Adreswijzigingen

J. H. H. M. VAN AALDEREN, Dieren, *Molenweg 2.*

Mr. J. T. ANEMA, Utrecht, *Stolberglaan 37.*

B. W. HOPPERUS BUMA, Amersfoort, *Huygenslaan 18.*

F. VAN GEMERT, Eindhoven, de *Koppele 521.*

C. M. HOGENSTIJN, Deventer, *Dreef 104.*

Dr. H. R. VAN HOUTEN, 1936 Verbier St. Le Valais, Zwitserl., *Le Menhir.*

Mevrouw Drs. Y. A. JANSEN geb. LINSE, Utrecht, *Poortstraat 54.*

Drs. C. J. F. KLAASSEN, Rotterdam, van Somerenweg 44.

Drs. J. C. KORT, 's-Gravenhage, *Hanenburglaan 148.*

U. VAN LAWICK, Cabauw, gem. Lopik, *Lopikerweg West 84a.*

Mr. D. W. VAN LEEUWEN, Dorking, Surrey, Engeland, *Moor Lodge, South Holmwood.*

Ds. C. MAATS, 5591 EX Heeze, Sint Nicasiusstraat 24.

Dr. W. R. WYBRANDS MARCUSSEN, 2101 MV Heemstede, *Herenweg 172.*

H. J. H. T. MODDERMAN, De Steeg, Post Rheden 6218, *Roxenbosch 7.*

F. J. VAN ROOIJEN, Voorburg, *Kon. Wilhelminalaan 531.*

J. H. SCHÜTTE, Leiden, *Hooigracht 31.*

Mr. G. G. L. A. VAN SONSBEECK, 's-Gravenhage, van der *Burchlaan 39.*

C. H. VAN WIJNGAARDEN, Breda, *Zwijnsbergenstraat 144.*

Jonkheer Herman Trip

27 'december 1890 — 22 juli '1977

Het overlijden **op** 86-jarige **leeftijd van Jonkheer, H.** Trip brengt voor de ouderen onder ons de tijd in herinnering toen hij in de kracht van zijn leven een #belangrijke plaats innam in het Genootschap. Het waren de dertiger jaren (en 'later), de tijd van de befaamde tentoonstelling bij het vijftig-jarig bestaan, de tijd ook van bijzonder deskundige artikelen en uiterst persoonlijke discussies in de Leeuw. Aan dit laatste had Trip geen deel. Hij was een beminnelijk man met belangstelling voor genealogie, maar zonder de wetenschappelijke speurzin van de actieve genealoog.

Zijn betekenis voor het Genootschap, waarvan hij reeds in 1920 lid was geworden, ligt in het door hem van 1925 tot 1952, dus gedurende 27 jaren, op voortreffelijke wijze vervulde penningmeesterschap. Terecht verwierf Trip voor deze

werkzaamheden, die hij al die jaren zonder hulp van buiten-af verrichtte, in 1949 het ere-lidmaatschap.

Na zijn zeer lange actieve periode in het bestuur heeft Trip nog een kwart eeuw op een afstand het wel en wee van het Genootschap, waarmee hij zich zo verbonden voelde, gevolgd tot ook hij nu als een der allerlaatsten van zijn generatie is heengegaan.

C. C. VAN VALKENBURG.

Jaarverslag 1976

Op de algemene ledenvergadering te Kloosterzande op 29 mei 1976 werd in de plaats van Mr. E. J. Mac Gillavry, die de wens te kennen had gegeven af te treden, Mr. S. E. Sibmacher van Nooten gekozen. Het bestuur meende Mr. 0. Schutte van het secretariaat te moeten ontlasten en stelde voor baronesse Van Dedem-Weyschedé als bestuurslid te verkiezen.

Na deze vergadering was het bestuur aldus samengesteld:

Drs. L. A. C. A. M. van Rijckevorsel (1977), voorzitter
Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg (1980), ondervoorzitter
J. baronesse van Dedem-Weyschedé (1980), secretaris
Mr. S. E. Sibmacher van Nooten (1980), penningmeester
Mr. E. Idema Greidanus (1977)
Mr. 0. Schutte (1977)
Jhr. Mr. C. L. Reigersman (1977)
Mr. J. T. Anema (1977)
C. Hille Ris Lambers (1979)

De algemene ledenvergadering en wenden gehouden op 29 mei en 27 november respectievelijk in hotel Van Leuven te Kloosterzande en in het gebouw van de Gemeentelijke Archiefdienst te Leiden. Na afloop van de eerste vergadering hield de heer P. J. Brand, voorzitter van de Oudheidkundige Kring de Vier Ambachten en oud-wethouder van Hulst, een lezing over de geschiedenis van Hulst en het land van Hulst. Daarna wenden bezoeken gebracht aan de kerk van Kloosterzande en die van Hulst, de opgegraven vestingwerken en de wallen aldaar. Na afloop werd het gezelschap ten stadhuize van Hulst ontvangen.

Na afloop van de vergadering te Leiden hielden Mr. W. Downer en de heer H. L. Kruimel lezingen respectievelijk over de institutionalisering van de vroedschap van Leiden en genealogisch onderzoek vóór 1575 en de Leidse vroedschap vanaf Leidens ontzet tot 1795.

De conservator van het Genootschap, de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, werd ook dit jaar op het bureau geassisteerd door mevrouw A. J. Dik en mevrouw F. Gunning-Paine Stricker, respectievelijk voor 30 en 9 uren per week. Mejuffrouw Tha. J. van Alff maakte zich wederom verdienstelijk voor het Genootschap, in het bijzonder door het ficheren van boeken en tijdschriften. De heer K. van Someren Gréve heeft zich ook dit jaar weer ingezet de zegelcollectie verder te inventariseren, met een onderbreking in verband met zijn gezondheid. Na het verslag jaar ia hij het Genootschap helaas ontvallen. Mr. J. C. J. van Stockum verleende zijn medewerking op het bureau. Mevrouw N. Hulst-Smith assisteerde de penningmeester bij de ledenadministratie. Het bestuur stelt al deze werkzaamheden op hoge prijs en dankt genoemde leden voor de door hen belangeloos verleende diensten.

De aanwinstenlijst van de bibliotheek werd in het maandblad gepubliceerd. Zoals daaruit blijkt werden aan het Genootschap wederom tal van werken geschonken, welke in dank werden aanvaard.

Het aantal bezoekers aan het bureau bedroeg 721 (in 1975: 712). Uitgeleend werden 1223 (in 1975: 1184) boeken en handschriften. Opgemerkt dient te wonden dat behalve aan leden ook aan openbare instellingen, zoals Rijks- en Gemeentearchieven, universiteits- en openbare bibliotheken boeken geleend werden.

Het aantal uitgegane brieven bedroeg 760 (in 1975: 646) ; 92 1 verzoeken om inlichtingen werden telefonisch beantwoord.

Twintig laden ontvielen het Genootschap; negentien laden en drie abonné's zegden hun lidmaatschap of abonnement op. Hiertegenover staat de 'benoeming van 48 nieuwe leden. Het aantal beden aan het einde van het jaar bedroeg 1088, het aantal abonné's 151 en het aantal ruilabonnementen 130.

Het maandblad De Nederlandsche Leeuw telde zonder inhoudsopgave en index op geslachtsnamen 392 kolommen gedrukte tekst. In de redactie vonden belangrijke veranderingen plaatst. Het ere-lid Mr. W. W. van Valkenburg trad per 1 juli als hoofdredacteur af, na deze functie gedurende bijna dertig jaren te hebben vervuld. Zijn grote verdiensten als zodanig wenden in het maandblad uitvoerig naar voren gebracht. Het ere-lid Mr. A. P. van Schilfgaarde trad op genoemde datum terug als lid van de redactie. De nieuwe redactie-commissie werd als volgt samengesteld: Mr. 0. Schutte, hoofdredacteur, Mr. J. T. Anema en Jhr. Mr. R. C. C. de Savornin Lohman, redacteuren. Drs. J. Fox verleende ook dit jaar zijn medewerking aan de rubriek boekbesprekingen, terwijl Mejuffrouw Tha. J. van Alff de rubriek Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften verzorgde. Mejuffrouw Dra. W. E. Smelt stond de hoofdredacteur ter zijde bij het corrigeren der drukproeven en het samenstellen van de index.

J. baronesse van Dedem-Weyschedé en Mr. 0. Schutte vertegenwoordigeden het Genootschap op het XIIIe Congrès international des sciences généalogique et héraldique te Londen.

Met steun van de Stichting De Nederlandse Leeuw zijn twee delen aan de reeks Werken van het Genootschap toegevoegd: Het geslacht de Vos van Steenwijk in het licht van de geschiedenis van de Drentse Adel, van Mr. A. N. baron de Vos van Steenwijk en De Huwelijksintekeningen vam Schotse Militairen in Nederland 1574—1665, van Dr. Ir. J. Mac Lean. Eveneens dank zij de financiële steun van de Stichting De Nederlandse Leeuw kon het ontbrekende gedeelte van deel V van het Bijblad worden af gedrukt, terwijl in de verslagperiode ook aan de belangstellenden de band daarvan verzonden kon worden, waardoor de werkzaamheden in verband hiermede voltooid zijn. De redactie, bestaande uit de heren Mr. J. T. Anema, C. E. ten Houte de Lange en Mr. 0. Schutte, heeft voorbereidingen getroffen voor de uitgave van deel VI.

Het bestuur onderzocht de mogelijkheid van het uitvoeren van verschillende projecten, zoals de uitgave van een kwartierstatenboek. Realisering van dergelijke plannen stuit echter op de moeilijkheid leden te vinden die tijd en energie hebben zich daarvoor in te zetten.

Het financiële resultaat over het jaar 1976 is niet onbevredigend. Weliswaar toont de baten- en lastenrekening een nadelig saldo van ƒ 3.658,42, maar daarbij moet worden bedacht dat in de (drukkosten van het maandblad ad ƒ 51.389,10 een bedrag van f 5.548,— is begrepen, zijnde de drukkosten van hot eerst in 1976 verschenen dubbelnummer vam november-

december 1975. Deze laatste kosten konden niet in de baten- en lastenrekening van 1975 worden verwerkt, omdat zij nog niet bij het opstellen daarvan bekend waren. Op zichzelf genomen vertoont dus het jaar 1976 een bescheiden voordelig saldo.

Het ten opzichte van 1975 zo aanzienlijk verbeterde resultaat is allereerst te 'danken aan de in 1976 ingegane contributieverhoging. Daarnaast ontving het Genootschap ƒ 10.000 meer Rijkssubsidie. Hierdoor kon de in 1976 opgetreden stijging van de uitgaven worden opgevangen. Met name de uitgaven voor het maandblad waren aanzienlijk hoger. Immers de drukkosten van de jaargang 1976 lagen ca. ƒ 10.000 boven die van de jaargang 1975. Helaas vertoont de balans nog een negatief vermogen en wel van ƒ 53.810,66. Het streven zal erop gericht moeten blijven dit bedrag tot bescheidener proporties terug te brengen.

De groep Gelderland van het Genootschap hield acht bijeenkomsten en een excursie, de groep Noord-Holland zes bijeenkomsten en eveneens een excursie.

Enkele adellijke geslachten in Drenthe in de Middeleeuwen

(verbeteringen en aanvullingen ;
vervolg op 1973, kol. 190-217 en 238—298),

door DRS. O. D. J. ROEMELING.

Inleiding.

Genealogie als reconstructie van relaties is een altijd verrassende bezigheid. De reconstructie geschiedt aan de hand van ter beschikking staand materiaal en met een zekere mate van vrijmoedigheid bij de interpretatie (daarvan. De genealoog hoopt dat de door hem „gereconstrueerde" relatie een zo mogelijk aan zekerheid #grenzende waarschijnlijkheid heeft. Per definitie zijn verrassingen dan niet altijd uitgesloten en correcties nodig, soms op grond van een té vrijmoedige interpretatie, dan weer omdat nieuw materiaal ter beschikking komt, dat aanleiding geeft tot herziening der conclusies. De bovengenoemde publicatie gaf aanleiding tot reacties van verschillende zijden; daarnaast werd ook het eigen onderzoek voortgezet. Met erkentelijkheid 'gewagen wij van de dialoog met Mr. A. N. baron de Vos van Steenwijk te Doonverth, welke gedachtenwisseling mede aan de hand van een nieuwe vondst en een hypothese leidde tot een geheel nieuw licht op de samenhang tussen de geslachten ***van Norg*** en ***(De Vos) van Sfeenwijk,*** [terwijl ook de relaties tussen laatstgenoemd geslacht en de ***Van Ansen's*** herzien dienden te worden. Van de reacties noemen wij ook 'gaarne de uitgebreide verwijzing van Mevrouw E. D. Heijnis-Renssen te Arnhem naar een geslacht ***Van Ansen*** te Doetinchem, alsmede verschillende op- en aanmerkingen van Ds. J. W. Schaap te Dronrijp (Fr.).

Een en ander geeft aanleiding tot een vervolg op de in 1973 gepubliceerde 'bijdrage, dat de lijn dezer bijdrage zal volgen. In dit vervolg is tevens een aanvulling opgenomen over het geslacht ***Ter Borch,*** uitgebreid behandeld in onze bijdrage „De afstamming van Aline Ovingh († 1632)", in De Ned. Leeuw 1968, kol. 201-217, in het bijzonder de kol. 215-216, terwijl van de gelegenheid gebruik gemaakt wordt aanvullingen te geven op de bijdrage van Ds. J. W. Schaap „De geschiedenis van het Overijsselse adellijke geslacht

Stelling" in De Ned. Leeuw 1969, kol. 175-196, hoewel de situering van dit geslacht buiten Drenthe valt.

§ 2. Schultinghe (kol. 192-194).

Een waarschijnlijk ca. 1443 te dateren ridderschapslijst noemt te Eelde *Henric, Roeloph* en ***Ludeke Sculfyng,*** gebroeders [1]. De in de bijdrage (kol. 193) genoemde lijsten dateren van ca. 1445 [2] resp. 1484 [3] (en niet: vóór 1459 resp. 1489).

Op de lotting van St. Magnus (19 augustus) 1492 procederen de (kerk) voogden te Eelde tegen ***Fenne Schultynge*** weduwe te Groningen over een rente").

Tot het hier behandelde geslacht behoorden mogelijk ook ***Henrick Scultynck,*** aan wie door Karel 'hertog van Gelre (en toen heer van Stad en Ommelanden) een glas werd geschonken waarvoor 16 januari 1533 betaald wend [5], en ***Johan Schultynck*** die met zijn vrouw ***Grefe*** 13 november 1533 te Groningen wondt genoemd.

§ 3. Strale (kol. 198-200, 298).

Over dit geslacht is nog het een en ander bekend 'geworden uit een tot voor kort onbekend Ordelboek van de Etstoel van Drenthe, dat zich bevindt in het Huisarchief Rechteren-Almelo [6].

Zo blijkt op de Paaslotting 1400 voor de etstoel een geschil te 'dienen tussen ***Heyne van de Laer*** en ***Sfrale over*** het goed van de overleden vrouw van laatstgenoemde, waarbij wondt uitgesproken dat al het goed, dat zij bij haar overlijden in Drenthe of daarbuiten had, gelijk gedeeld moet worden. Wat *Strale* daaruit aan rente ontvangen heeft, mag hij houden; hetzelfde geldt voor ***Heyne*** en ***Lulof van den Laer*** [6]. ***Heyne van den Laer*** was gehuwd met een ***Ter Borch (zie*** hierna § 12).

Welke *Strale* hier bedoeld is, is niet 'duidelijk. Hetzelfde geldt ook voor de vermelding van *Strale's* erfgenamen op 6 september 1408 (kol. 200) en de lotting van Pinksteren 14096).

De in een naschrift bij onze bijdrage vermelde ***Sfeven Thesens*** (kol. 298) krijgt meer selief door enkele vermeldingen in het reeds genoemde ordelboek en anderszins. Zo zijn „*Strael* ende ***Steven,*** gebroederen" als getuigen aanwezig bij de magescheid tussen de (broers ***Herman en Simon Polman*** op 17 november 1417 [7]) en procederen *Strale* en zijn broer *Steven* op de lotting van St. Magnus 1417 tegen de buren van Anloo [6]. *Steven Tesens* wordt genoemd op de lotting van St. Magnus 1418, ***Sfeven Sfrale*** op die van Zworenmaandng 1426. Op de lobting van 1428 dient een geschil tussen *Strale* en *Steven* ***ter Borch,*** waarbij sprake is van een naarkoop door ***Steven*** *Tesens* [6].

---

1) Rijksarchief (voortaan te noemen: RA) Utrecht, Arch. bisschoppen van Utrecht inv. 372, 1, p. 199; vgl. Mr. S. Muller Fz., Regesten van het archief dea bisschoppen van Utrecht, Utrecht, 1918, nr. 2408. Deze lijst is — blijkbaar niet volledig — afgedrukt in De Ned. Leeuw 1939, kol. 356-357, onder verwijzing naar Arch. bisschoppen van Utrecht inv. ll.
2) Ibid., Arch. bisschoppen van Utrecht, inv. 12, pp. 110-114; vgl. Muller, op. cit., nr. 3394.
3) Ibid., idem, pp.' 99vo-100; vgl. Muller, op. cit., nr. 4496.
4) RA Overijssel, Huisarchief Rechteren-Almelo, inv. 251 (Dr. J. Heringa, Rijksarchivaris in Drenthe, was zo vriendelijk ons te attenderen op dit protocol, waarvan het bestaan tot voor enkele jaren niet bekend was).
5) RA Gelderland, Hertogelijk archief, 74, bijlagen.
6) Als onder 4.
7) RA Groningen, Huisarchief Farmsum, inv. 651.

Tabel 1. Van Norch.

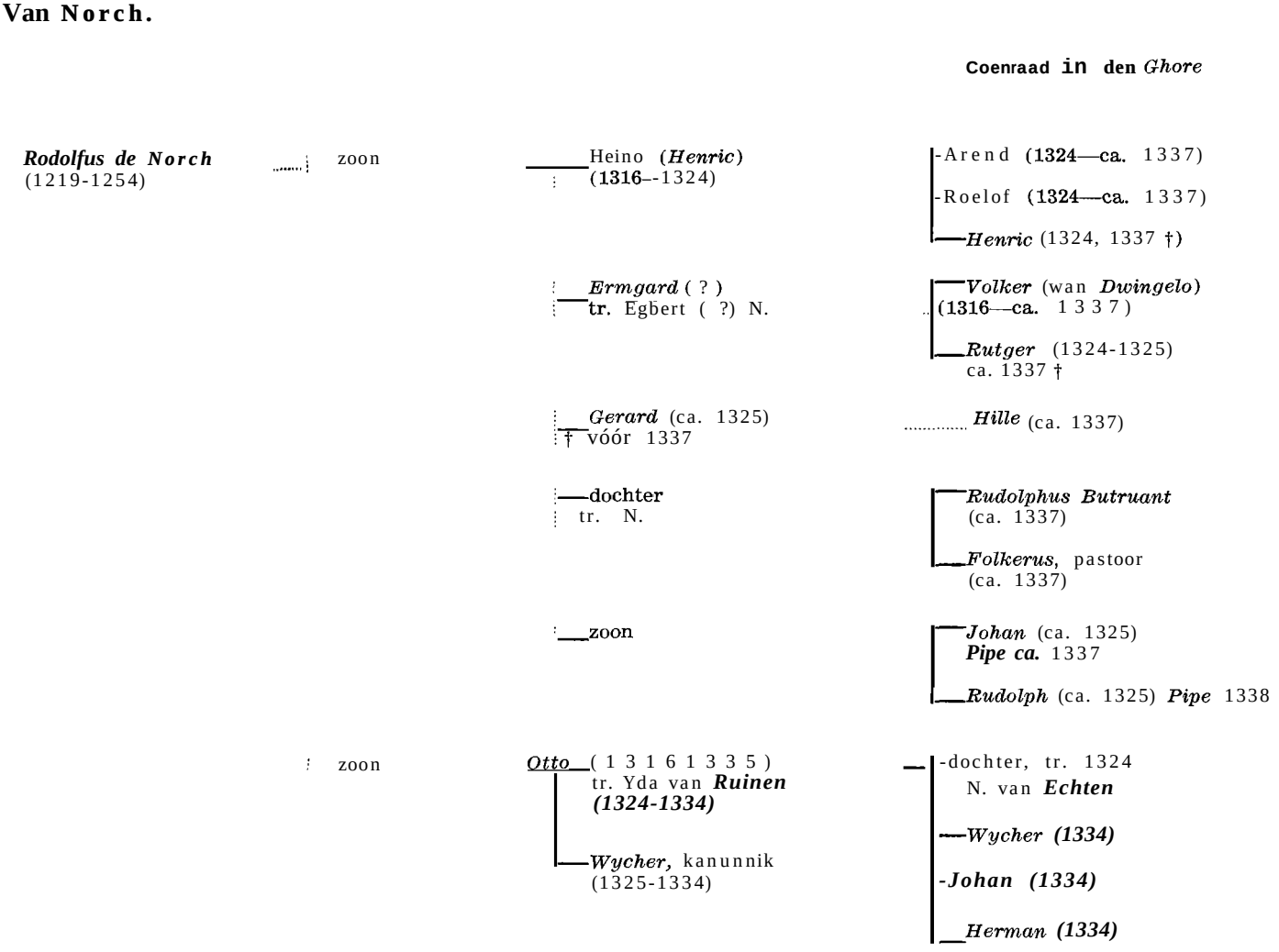

Steven Thesens en zijn vrouw *Fye* schonken 18 november 1423, onder het zegel der stad Groningen, een akker ap de Zuideres bij Groningen „in der Westerwant" en het land met de visserij dat wijlen *Bartolt Kalmer* bezat „in den Oech" beneden het Westerwant in het Waterland, ter uitvoering van het testament van 'genoemde *Bartolt* alsmede ter delging van een schuld van wijlen *Albert Kalmer* aan de provisor van het H. Geestgasthuis [8]). Was *Fye* wellicht *Jye Kalmers*, genoemd 14 juli 1436 (kol. 298) ? *Steven Thesens* verkoopt 24 juli 1427 voor burgemeesters en reden van Groningen een rente van 31 schellingen en 2 hoenders per jaar uit het huis van de kopers der rente te Groningen [8a]).

De Commanderij Bunne heeft in 1446 een rente van 2 mud winterrogge over „Stralen goed" te Peest [8b]). [...] na St. Vitus 1453 doen *Tezo Strael, Steven ter Borch,* [...] van *Steenwijck, Johan Hyddynge anders gheheten Pype* en *Henrick Brynck*[. ..] voor de buren van Donderen ener- en *Bertolt Verney* [. , .]ck *ther Borch, Johan Synninghe* en *Wyllem Edels* voor de buren van Bunne anderzijds, uitspraak in een geschil tussen deze buren [8c]).

Uit een ordel, gewezen op de lotting van St. Magnus 1463, blijkt iets over verwanten van *Tese Strale: Ludeke Schultynck* (kol. 194), *Roel of* en Roelof *de Mepsche* en *Johan Campinck* mogen bewijzen nader „in maechtael" te zijn tot *Tiesen Straelen* goed dan *Hinrick Luensche* (=*Lunsingh*), zulks in verband met naarkoop [6]). Hoe deze relaties waren, hebben wij niet kunnen vast stellen.

§ 4. Van Norg (kol. 200—217).

In de eerste plaats dient opgemerkt te worden dat *Henricus (Heino) de Norch* (kol. 201) niet met linker- doch met rechterschuinbalken zegelde [9]).

In onze bijdrage werd uitgebreid ingegaan op de relatie tussen de geslachten *Van Norg* en *(De Vos) van Steenwijk.* De sleutelrol in de relatie is — in vrijwel alle beschouwingen [10])

s) Gemeentearchief (voortaan te noemen: GA) Groningen, Arch. Heilige Geest-gasthuis, inv. 94, reg. 78.

8a) Ibid., Arch. Klerken- of Fraterhuis, inv. 17, reg. 23.

8b) Inventaris van het archief tot 1811 van de Ridderlijke Duitse Orde, Balije van Utrecht, vervaardigd door Ph. van Binsbergen, z.i. en nl. (mach. schr.) (te citeren als Inv. RDO) inv. 1464. (De archivaris der Orde, Mr. J. H. de Vey Mestdagh, betuigen wij gaarne dank voor de gelegenheid kennis te nemen van de inhoud van stukken, behorende tot het archief der Orde).

8c) Ibid., inv. 1477.

9) Mededeling van Mr. A. N. Baron de Vos van Steenwijk te Doorwerth. De beschrijving in Prof. P. J. Blok e.a., Oorkondenboek van Groningen en Drenthe (te citeren ais OBGD), Groningen, 1896 en 1899, onder nr. 283 spreekt ten onrechte van linkerschuinbalken.

10) De voornaamste waren van Jhr. Dr. Th. van Rheineck Leyssius in De Ned. Leeuw 1938 en J. de Groot in ibid. 1937 en 1939.

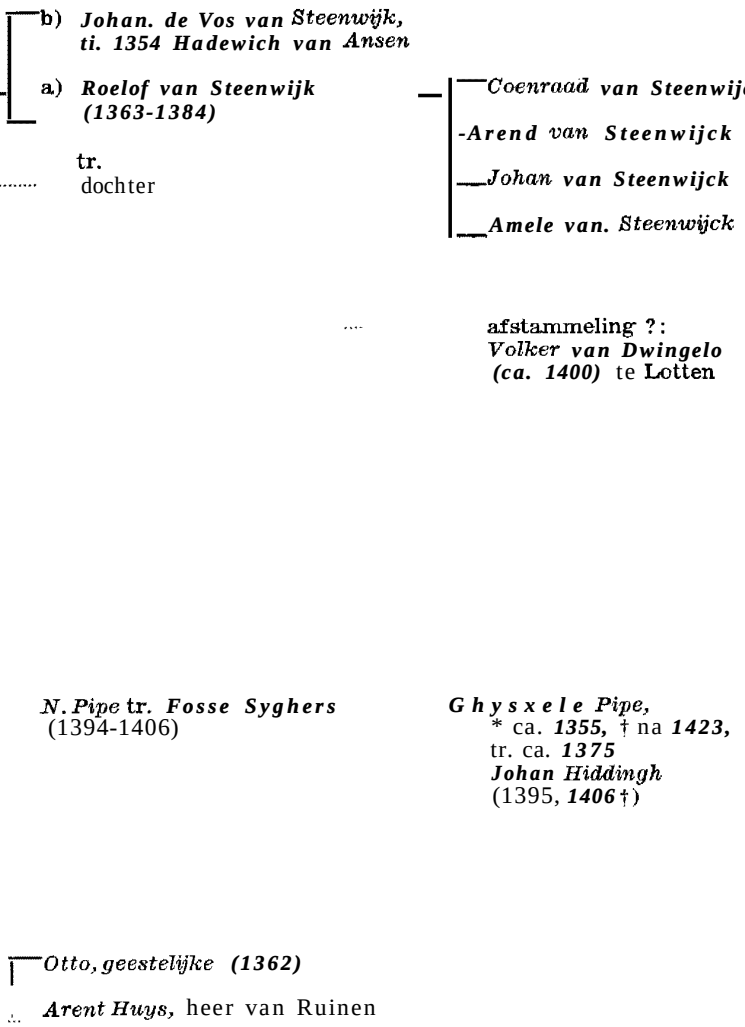

— steeds toebedeeld geweest aan *Jan Pipe.* Deze immers bezat van het „Norgse goederencomplex" Battinc, dat later eigendom is van nakomelingen van ***Coenraad in den Gore.*** Het samengestelde wapen van laatstgenoemde (links ***Van Norg*** (= het tegenwoordige wapen ***De Vos van Steenwijk),*** rechts ***Van*** *Steenwijk* (gepaald onder een schildhoofd)[11]) wees — volgens vaste, ook door ons gevolgde traditie — op een moeder ***Van Norg voor Coenraad in den Ghore,*** wiens broer ***Jan*** identiek wend geacht aan ***Jan Pipe,*** die „Norgs goed" erfde — i.c. Battinc — en blijkbaar vererfde op de kinderen van zijn „broer" ***Coenraad in den Ghore;*** immers, Batinge was bezit van diens nakomelingen. De redenering leek consistent en de „reconstructie" betrouwbaar.

Enige toch reeds aanwezige aarzeling gaf aanleiding tot een alternatieve hypothese over de samenhang van de ***Pipe's*** met de ***Van Norg's*** in de bijdrage, § 4, 3. Deze 'hypothese echter moest dan wel leiden tot de conclusie dat *Jan,* broer van ***Coenraad in den Ghore,*** niet dezelfde zou zijn als ***Jan Pipe*** en dat laatstgenoemde wellicht dezelfde was als ***Johan van Norg*** (1324, ca. 1325). Het „raadsel" ***Baffinc*** (ca. 1337) was (daarmee echter niet opgelost in die zin dat in deze alternatieve hypobhese de overgang van Battinc = Batinge van *Johan Pipe* = ***Johan van Norg*** op het geslacht ***De Vos van Steenwijk*** niet verklaard kon worden. Bij alle beschouwingen over de relatie ***Van Steenwijk — Van Norg*** was echter een belangrijk detail niet op zijn juiste waarde geschat. Ook hier betreft het Batinge te Dwingelo (waarbij reeds thans vooropgesteld dient te worden dat geenszins vaststaat dat Batinge hetzelfde is als het ca. 1337 genoemde Battinc, deel van het „Norgse complex").

Johan de Vos van Steenwijck houdt ca. 1382 de bof te Dwingelo, Batinge goed en watermolen c.a., Endelinge en Smedingegoed en de vrije tienden, smalle en grove, te Lhee en Dwingelo[12]). Op 30 april 1394 wondt zijn vrouw ***Hedwig van Ansen*** met deze goederen beleend[13]), niet echter — zoals wend verondersteld — na dode van haar man (dus als diens rechtsopvolgster). Na haar dood wordt haar zoon ***Coenraad 30*** oktober 1406 met deze goederen beleend[14]). De ongebruikelijke overgang van een leengoed van een man op diens vrouw en na haar dood op haar (#tweede) zoon is daarbij niet opgevallen en dus veronachtzaamd. ***Coenraad*** erfde de goederen van zijn moeder en deze behoorden haar zelf toe, niet als erfgename (of vruchtgebruikster) van haar man! De bevestiging van haar eigen recht wordt gevonden in de vermelding van een sedertdien verloren 'gegane acte in een inventaris van stukken, destijds aanwezig op het kasteel Hackfort[15]), volgens welk stuk Johan (van Arkel), bisschop van Utrecht (1343-1364) in 1353 ***Henrick van Ansen*** beleent met de hof te Dwingelo, de tienden te Dwingelo en Leede over de Vrijhuse en de goederen Batinge, Endelinge en Smedinge. Het origineel is, zoals gezegd, niet meer aanwezig, zodat niet kan worden nagegaan of in plaats van ***Henrick*** gelezen moet worden ***Hedwich,*** hetgeen wij wel veronderstellen. Hoe het ook zij, het Dwingelose goederencomplex is in 1353 bezit van de ***Van Ansen's*** en ***Hedwig*** bracht het — met het allodiale goed Ansen — door huwelijk aan aan ***Johan de Vos van*** *Steenwijck,* die ca. 1382 als leenhouder (maar dan namens zijn vrouw) voorkomt. De belening in 1394 is een herbelening in verband met de komst van een nieuwe landsheer, bisschop Frederik van Blankenheim (1393).

De vaststelling dat Batinge, Endelinge, Smedinge etc. afkomstig zijn van de ***Van Ansen's*** doet de steeds gevoelde „noodzaak" de relatie ***Van Norg — (De Vos) van Steenwijk*** te relateren aan ***Jan Pipe,*** die Battinc bezat, uiteraard vervallen. Het is daarbij — wij wezen daar reeds op — de vraag of Battinc hetzelfde is als Batinge. Een positief dan wel negatief antwoord op deze vraag is echter irrelevant geworden, zij het dat bij positieve beantwoording de vraag rijst hoe het van ***Jan Pipe*** op de ***Van Ansen's*** is overgegaan. Een negatieve beantwoording lijkt ons echter wel waarschijnlijker, aangezien Battinc alleen wordt genoemd in het register van leengoederen

11) Mr. A. N. baron de Vos van Steenwijk in De Ned. Leeuw 1959, kol. 284; vgl. onze bijdrage in De Ned. Leeuw 1973, kol. 206, § 4 geeft een onderboaw van de door de heer De Vos van Steenwijk in ziin werk „Het geslacht de Vos van Steenwijk", Assen/Amsterdam 1976, p. 172, vermelde conclusie. Voorts wordt verwezen naar o.m. p. 156 van dit werk. In dit werk zijn ook afgedrukt de boven in de noten 1, 2 *en* 3 genoemde ridderschapslijsten als bijlagen C, B en D.

12) OBGD 699.

13) RA Utrecht, Leenreg. Frederik van Blankenheim, p. 12; vgl. De Ned. Leeuw 1959, kol. 286-287 (N.B. de leenregistew en judicialen der bisschoppen van Utrecht bevinden zich in het RA Utrecht; de bewaarplaats zal bij deze bronnen met worden herhaald).

14) Leenreg. Frederik van Blankenheim, p. 68.

15) RA Gelderland, Arch. Hackfort, inv. 188 (de heer De Vos van Steenwijk te Doorwerth maakte ons op deze bron opmerkzaam), sub nr. 365.

ca. 1337 en Batinge in 1353 met de andere goederen te Dwingelo voorkomt, waarmee het steeds bij alle volgende beleningen zal terugkeren.

Niettemin blijft ter beantwoording nog de vraag hoe een aantal goederen, dat ca. 1337 deel uitmaakt van het „Norgse complex", later bezit kan zijn van Roelof ***van Steenwijck,*** en welke dan wel de relatie tussen ***Coenraad in den Ghore*** en de ***Van Norg***'s is 'geweest.

De heer De Vos van Steenwijk te Doorwerth ontwikkelde in de gedachtenwisseling hierover een theorie, die een antwoord op deze vraag mogelijk lijkt te maken. Uitgangspunt daarbij is het reeds genoemde wapen van ***Coenraad in den Ghore:*** rechts onbekend (gepaald onder een schildhoofd), links gelijk aan ***Van Norg.*** Zijn zoon *Roelof* is in het bezit van Norg'se goederen (waarop nader wordt teruggekomen) en een belangrijk goederencomplex te Dalen, waarheen deze tak zich ook verplaatste. Het bezit van Norg'se goederen zou voor hem aanleiding kunnen zijn een mogelijk vaderlijk gepaald wapen los te laten en het wapen ***Van Norg*** over te nemen. *Roelof's* broer ***Johan*** erfde goederen in en om Steenwijk, bezat geen goederen te Norg en vestigde zich op een erfgoed van zijn vrouw (Batinge of Ansen, waarschijnlijk wel op Batinge). Voor hem was er geen aanleiding een ***Van Norg***-wapen orer te nemen. Daaruit volgt dat het wapen „gelijk aan Van Norg" ook het wapen van hun vader ***Coenraad*** geweest moet zijn. Het rechtergedeelte (gepaald) kan dan behoord hebben aan diens moeder die mogelijk het Dalense goederencomplex in de familie heeft gebracht. Tot zover de door de heer De Vos van Steenwijk ontwikkelde theorie, waarbij door hem gewezen werd op enkele parallellen: het wapen van, ***Henrick de Vos van Steenwijck,*** die van zijn moeder Putten erfde, en dat van ***Henrick van Coevorden,*** die de Selwerder goederen van zijn moeder erfde; beiden plaatsten hun moeder's wapen rechts. Daaruit concludeerde de heer De Vos van Steenwijk dat bij gedeelde wapens het rechter gedeelte dat van de moeder was, indien zij een erfdochter was, zo niet, dan staat — als het wapen gedeeld wordt, hetgeen uiteraard niet noodzakelijk was — haar wapen links.

Met deze theorie is de veronderstelling dat ***Coenraad in den Ghore*** op grond van zijn gedeelde wapen, waarvan het rechter gedeelte is gelijk aan ***Van Norg,*** van moederszijde uit de ***Van Norg's zou*** stammen, komen te vervallen. Deze thans verlaten aanname gaf overigens een mogelijkheid de lijn te traceren volgens welke Norg'se goederen in het bezit konden komen van ***Coenraad's*** zoon Roelof ***van Sfeenwijck.*** Daarvoor zal thans een andere weg uitgezet moeten wonden. Wij mensen — nu een aantal „knellende banden" (te weten *Pipe*-Batinge en ***Coenraad's*** veronderstelde moeder ***Van Norg)*** is geslaakt — daarvan inderdaad een spoor te vinden.

Volgens het register ca. 1337 betaalt ***Arnoldus*** „V ½ sc. de bonis Buninc in Suole (misschien schrijffout voor Suuelo = Zweeloo), de curia in Norch et de quibusdam bonis in Ede (= Een) "[16]; *Arnoldus* en zijn broer *Rudolphus* zijn de in 1324 genoemde ***Arend*** en Roelof zoons van ***Heino van Norg*** [17].

Roelof ***van Steenwijck*** houdt ca. 1382 o.m. „die twe olden hove to Norch ende dat huys to Schultinghe mit al sinen toebehoren, alsie gheleghen sijn in den kerspel to Narch. Item dat Eden in den kerspel to Norch, dat huys to Zibertinghe,

16) OBGD 340.
17) Ibid. 283.

dat huys to Hagbeninge, dat huys to Willemynge, ende dat huys to Weretinge (= Weerdinge?) mit horen toebehoren. Item den bergh to Norch ende die watermole mit horen toebehoren; item die boterpacht to Fenehusen ... Item dat goet, dat *Evert van Wilre* ***te*** holden plach van heren ***Heynen van Norch*** ..., ende daertoe dat broec, dat gheleghen is tusschen Eden ende Westerlande, dat gheheten is Edermarke, myt al horen toebehoren" [18]. Aangenomen mag naar onze mening wel worden dat de „curia in Noach" (ca. 1337) en „die twe olden hove to Norch" (ca. 1382) identiek zijn.

Roelof ***van Steenwijck,*** die ook leenman was van Reinold IV van Coevorden [19]) en vermeld wordt van 1363 tot 1384, had als kinderen ***Coenraad,*** *Arent,* ***Johan*** en ***Atnelte.*** *Coenraad,* die pastoor werd te Dalen (van welke kerk later — en waarschijnlijk toen ook al — de ***Van Steenwijck's*** collator waren) zal genoemd zijn naar *Roelof*'s vader ***Coenraad in den Ghore;*** *Arent* kan zijn naam ontvangen hebben van zijn grootvader van moederszijde. Waar nu de hod te Norg ca. 1337 bezit is van *Arent van Norg* en in 1382 in leen wordt gehouden door Roelof ***van Steenwijck,*** veronderstellen wij dat *Roelof*'s vrouw een dochter was van *Arent van Norg* (vgl. zijn broer ***Johan,*** die namens zijn vrouw voor Batinge c.a. te boek staat). Althans 'chronologisch is daarmee niets in strijd: *Arent van Norg* kan ca. 1295 zijn geboren, stierf na ca. 1337; een dochter kan geboren zijn ca. 1320/5 en ca. 1345 gehuwd zijn met ***Roelof van Steenwijck*** (wiens jongere broer ***Johan*** in 1354 huwde). De zoon *Arent* ***van Steenwijck*** komt voor het eerst voor in 1382 [20]).

Deze oplosing komt ook tegemoet aan het bezwaar van Jhr. Dr. Th. van Rheineck Leysdus [21]) tegen andere oplossingen, waarbij de kinderen van ***Henrick (Heino) van Norg*** in een betrekkelijk kort tijdsbestek „om hals" gebracht worden „teneinde de ***Norch's*** te doen uitsterven".

Open blijft nog de vraag welke relatie er was tussen *Coenraad in den Ghore* en de ***Van Norg's,*** die hetzelfde wapen voerden (in die zin dat het linkergedeelte van ***Coenraad's*** wapen nu (beschouwd wordt als het wapen van zijn familie). Op deze vraag moeten wij het antwoord schuldig blijven. Slechts kan worden gerefereerd aan de vermelding van *Herman* ***Polleman*** en ***Coenraad van den Ghore*** op ***25*** maart 1334 als „maghen" van ***Otto van Norg*** [22]), waarbij *Herman Polman* naar onze veronderstelling gehuwd was met een dochter van een zuster van *Otto*'s vrouw [22]).

De verwantschapsrelatie tussen ***Johan Vos van den*** *Goer* ***(= de Vos van Steenwijck)*** en zijn vrouw ***Hedwig van*** *Ansen,* die in de achtste graad aan elkaar verwant waren en voor welke relatie wij een suggestie deden [23]), komt nader aan de orde in § 7.

Tenslotte nog een enkel woord over de relatie tussen de ***Van Norg's*** en de *Pipe*'s. ***Nu*** de „koppeling" tussen *Coenraad in den Ghore's* broer *Jan* en de bezitter van Battinc, *Jan* ***Pipe,*** is vervallen, menen wij dat de hiervoor reeds genoemde „alternatieve" oplossing gekozen kan worden.

Het voorgaande kan worden samengevat in een nieuw

18) Ibid. 699.
19) De Ned. Leeuw 1959, kol. 286.
20) J. van Doorninck, Tijdrekenkundig register op het oud provinciaal archief van Overijssel (te citeren als TRO), Zwolle, 1857-1875, Aanhangsel (F), p. 67.
21) De Ned. Leeuw 1938, kol. 531.
22) OBUD 336; vgl. onze bijdrage in De Ned. Leeuw 1973, kol. 209-212.
23) De Ned. Leeuw 1973, kol. 208-209.

schema, dat de tabellen V (kol. 207—208), VI (kol. 207-208) en VII (kol. 211-214) vervangt: Tabel I.

Enkele correcties en kleinere aanvullingen betreffen:

Kol. 201. ***Henricus de Norch,*** genoemd in 1302 [24]) is geen ***Norch;*** het Oorkondenboek van Groningen en Drenthe geeft „*Hinricus* ***de*** *Nor(ch) ... (Eic) konis* filius"; de heer De Vos van Steenwijk attendeerde erop dat ten rechte gelezen moet worden „*Hinricus* ***de*** *Nortlaren (Eic) konis* filius", wel een zoon van de in hetzelfde stuk als getuige genoemde ***Eicko de*** *Suthlaren.* In tabel VII vervalt onder ***Heino*** het jaartal 1302 (kol. 211-214).

Kol. 208, 4de alinea: 1316 ***Otto*** *van* ***Norg*** en *Volker van* ***Dwingelo*** waren geen ridders.

Kol. 206, 2de alinea: Van *Volker* ***van*** *Dwingelo* is geen wapen bekend. Rietstap [25]) noemt een wapen ***Van*** *Dwingelo* als omschreven in kol. 206: rechts vijf rode schuinbalken in zilver, zonder schildzoom, links een klimmende zwarte vos.

De heer De Vos van Steenwijk attendeerde op het werk van Rudolf vom Bruch, Die Rittersitze des Emslandes [26]), dat uitgebreide gegevens geeft over een geslacht ***Van Dwingelo,*** gegoed te Lotten in het kerspel Haselünne. De eerste aldaar vermelde is *Volker* ***van Dwingelo,*** ca. 1400 door de abt van Corvey beleend met de curia te Lotten als erfelijk leen [27]). De volgende was *Gerd* ***van Dwingelo, 7*** april 1446 genoemd als borgman te Haselünne [28]) en 4 juni 1447 als getuige [28]). Verder wordt verwezen naar genoemd werk. Vermeld kan nog wonden dat ***Hinrick van*** *Dwingeloe* ***alias van Lotten*** als richter te Haselünne 23 december 1517 zegelt met een gedeeld wapen: rechts vijf schuinbalken, links een staande wolf [29]). Rietstap heeft derhalve in voce *Dwingelo* dit geslacht bedoeld (waarbij Von Spiessen in plaats van een vos een wolf noemt).

Het lijkt aantrekkelijk in de ca. 1400 'genoemde *Volker* ***van Dwingelo*** een afstammeling te zien van de in 1316 vermelde naamgenoot. Verband kon echter nog niet aangetoond worden.

§ 5.1. Van Peize (Almelo) (kol. 242-248).

Herman van Peijse (kol. 243-244) komt 22 mei 1357 [30]) en 24 juni 1364 [30]) als getuige voor, de laatste maal voor Evert van Heeckeren en Beatrix van Almelo.

Ter Kuile [31]) wijst er op dat de ***Van Pesye*** of ***Ten Pezie's*** als borgmannen van Almelo het erve Pezie alias Vogelsanck halverwege Wierden bewoonden. Vogelsanc was echter een leen dat de ***Van Peize's*** #aanwijsbaar vanaf 1397 in leen hielden van de bisschoppen van Utrecht [32]); bij gebreke van oudere leenregisters valt niet te bepalen wanneer zij dit erf verwierven, dat later naar dit geslacht zal zijn genoemd.

24) OBGD 215.
25) J. B. Rietstap, Wapens van den tegenwoordigen en den vroegeren Nederlandschen adel, Groningen, 1890, p. 324.
26) Rudolf vom Bruch, Die Rittersitze des Emslandes, Münster/Westf., 1962.
27) Staatsarchiv Münster, Mscr. 1 A, p. 253 (gecit. door Vom Bruch, op. cit., p. 104).
28) Hermann Wenker, Meppener Urkundenbuch, Meppen, 1902-1906, nr. 253 en 263 (gecit. ibid., p. 84).
29) Staatsarchiv Münster, charters Altertumsverein in Münster.
30) Bijdragen tot de geschiedenis van Overijssel 111, Zwolle, 1876, p. 121 (vgl. Mr. G. J. ter Kuile. De opkomst van Almelo en omgeving, 2e druk, Almelo 1947, pp. 20-21) resp. Huisarch., Rechteren-Almelo.
31) Mr. G. J. ter Kuile, op cit., p. 21.
32) De Ned. Leeuw 19'73, kol. 244 vlgg.

Roeloff ***van Peysie*** (kol. 244) is in 1426 aanwezig op de claring [33]). Volgens Van Rhemen — die over de ***Van Peize's*** enkele schaarse mededelingen doet waaronder twee beschrijvingen van het wapen die in kleur en aantal penningen van elkaar afwijken (zie § 11) — had *Roloff* ***van Peyse*** of ***Pesye*** een 'dochter ***Jutte*** die 1 augustus 1415 huwde met ***Johan*** *Sticke.* Uit de kwartieren *Sticke* — ***Freys*** — ***Peyse*** — ***Doorninck*** leidde hij af dat haar moeder wellicht („fortasse") een ***Van*** *Doorninck* was [34]). Elders echter noemt hij als moeder van *Alijt,* de vrouw van ***Otto van Bellinckhove,*** en dochter van *Roelof* voornoemd, een ***Van den Clooster,*** terwijl haar — daar liet met name genoemde — vader een zuster ***Alijt zou*** hebben gehad, die abdis van Weerselo [35]) zou zijn geweest [36]).

Onder het jaar 1357 (25 maart) noemt Van Rhemen [34]) *Egbrecht* ***van Peydze*** armiger, wel dezelfde als de 24 augustus 1358 genoemde ridder ***Egbert van Peize*** (kol. 251).

Een charter d.d. 14 september ... (vrijwel geheel onleesbaar) is gezegeld door de broers, *Roloff* ***van Peyse*** en *Henric* ***van Peyse;*** beider zegels bleven bewaard en vertonen het „leeuwen- en penningen"-wapen [36a]).

Henrick van Pesye (k. 247) komt als ***Henrick van Peyse 13*** november 1480 voor als getuige te Vollenhove [37]). Hij blijkt, volgens een kort na 1500 opgestelde lijst van lenen van Almelo, beleend met erve en goed then Rene als 5-mark leen en erve en goed het Gladbeke als een borgleen [38]). Op 11 april 1505 wordt met het door de dood van ***Henrick van Pesie*** ledig geworden borgleen erve en goed het Gladbeke en het 5 markleen then Rene met dienst van wagen en paarden, gelegen te Almelo, beleend zijn neef ***Otto van*** *Bellynckhove,* die het terstond ovendraagt aan zijn nicht joffer ***Elisabeth van*** *Rumelaer,* waarvoor ***Otto*** hulde doet [39]); ***Elisabeth*** wordt na haar dood in 1547 door haar zoon *Adolph* ***van den*** *Rutenberg* in dit leen opgevolgd [40]). Hoewel ***Otto van Bellinckhove*** (zoon van ***Otto*** en ***Aleyd van*** *Peize,* kol. 247) neef wordt 'genoemd van *Henrick,* zal deze geen broer (of broerszoon) van zijn moeder *Alijt* zijn geweest; wel wordt de reeds veronderstelde (kol. 247) familierelatie bevestigd. Wellicht was *Henric* een zoon of kleinzoon van ***Gert van Peize*** (kol. 244).

Wie *Herman* ***van Peyse*** was, 30 november 1490 te Emlicheim als getuige genoemd [41]), kon niet worden vastgesteld.

In de paragraaf over de ***Van Peize's*** werd voorts genoemd ***Johan de Pedze*** († ***1476)*** (kol. 247), weldoener van het klooster Sibculo. Het tweede Cartularium van dit klooster bevat enige aanvullende informatie: 26 juli 1440 koopt *Johan* ***van Pedesse*** een rente van 2 mud uit Aveluinck te Beerze, 23 juni 1447 een rente van 5 mud rogge uit Elverking te

33) Judiciaal Rudolf van Diepholt.
34) RA Gelderland, Genealogieën Van Rhemen, P., p. 62.
35) Over abdissen van Weerselo is niets bekend; het klooster stond onder een priores. Overigens lijkt in de eerste helft der 15de eeuw als zodanig alleen bekend Gostue van Glatbeke, vgl. Mr. G. J. ter Kuile, Regesten oorkonden Overijssel, nr. 2448, 26 sept. 1414, en nr. 2384, 24 juni 1417.
36) Als onder 34.
36a) GA Zwolle. charter AAZ 01. nr. 1727.
37) RA Overijssel, Arch. Oldhagensdorp, reg. 23.
38) Huisarch. Rechteren-Almelo, inv. 207, p. 103.
39) Ibid., inv. 208. pp. 59-60.
40) Een genealogie van het geslacht ***Van. den*** *Rutenberg* hopen wij binnenkort te kunnen publiceren.
41) Mr. A. baron van Dedem, Register van charters en bescheiden, berustende bij de Vereeniging tot beoefening van Overijsselsch regt en geschiedenis, Kampen, 1915, nr. 586.

Tabel 11. Van Coevorden, Van Ansen en aanverwanten.

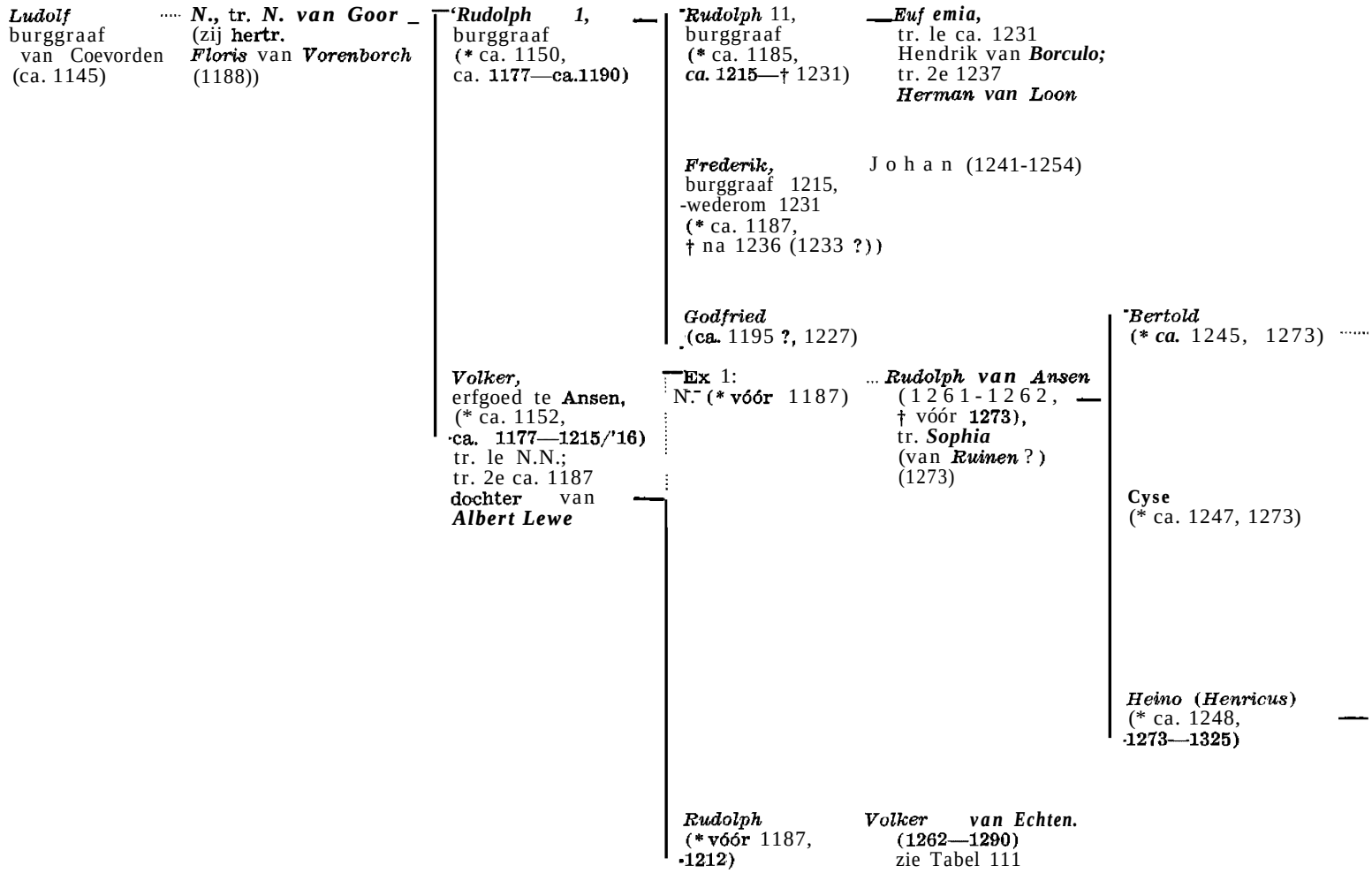

Leusen, 12 maart 1453 een rente van 6 mud uit Willinck te Ane [42]), terwijl nog meer aankomsttitels van renten zijn opgenomen. Eerst enkele jaren na zijn 'dood, nl. 30 april 1481, gaan *Willem ter Hegghe* en *Alijt, Bartolt ter Beecken* en *Griete, en Derck Claessone* wiens moeder *Ghese* reeds is overleden, een magescheid aan betreffende de goederen en renten van *Johan van Pedze. Willem* en *Aleyt* ontvangen een jaarlijkse rente van 14 mud uit erve en goed Loevelinck te Psedze bij Hardenberg en van 4 mud uit Meyerinck te Anewede onder Gramsbergen; *Bartolt* en *Griete* een rente van 8½ mud uit Scultinck te Ane en van 4 mud uit Meyerinck voornoemd; *Derck Claessone* 'tenslotte een rente van 6 mud uit Willinck te Ane, 5 mud uit Elverinck te Leusen, en het erf Ratherinck te Pedze en de lasten van de boedel [43]). Pedze is een buurtschap onder Hardenberg. Een verband met de *Van Peize's (Pesye's, Peydze's)* ligt daarom bij de *Van Pedesse's* niet voor de hand. *Johan van Peedse* komt met *Diric* en *Henric van Peedse voor* in de ridderschapslijsten van het Oversticht ca. 1445 onder Hardenberg [2]).

42) RA Overijssel, Arch. Sibculo, 2e cartularium, pp. 248-249, 238, 239-241.

43) Ibid., pp. 231-233.

§ 6. Van Coevorden (kol. 251-257).

Kol. 253: in de tekst na noot [243]): en, lees: deze.

§ 7. Van Ansen (kol. 257-267).

Reeds in de aanvulling op § 4 kwamen de *Van Ansen's* ter sprake. Daarbij bleek dat *Hedwig van Ansen* niet slechts het allodium Ansen maar ook de leengoederen Batinge, Endelinge, Smedinge en de hof te Dwingelo ten huwelijk aanbracht aan *Johan Vos van den Goer* (kol. 238). Uitgebreid werd destijds behandeld de relatie tussen *Johan Vos van den Goer* en zijn vrouw *Hedwig van Ansen* alsmede Cyse *van Ansen* ener- en *Alef van Ansen,* pastoor te Rolde anderzijds (kol. 258—259), terwijl tevens werd vermeld dat 14 november 1368 Cyse *van Ansen de Olde Johan Vos van Steenwijc* (= *van den Goer*) beleent met tienden aan de Reest.

Geconcludeerd werd toen dat *Bertold* (vermeld 13 16-1340, vader van *Hedwig* of *Hadewich). Cyse (de Oude,* vermeld 1316-1369) en *Alef* (vermeld 1356-1374) broers moeten zijn geweest en dat *Alef* ten onrechte niet wordt vermeld in de acte van 25 november 1316, waarin *Berta,* weduwe van *Rudolph van Ansen* (verondersteld wand dat zij een *Van*

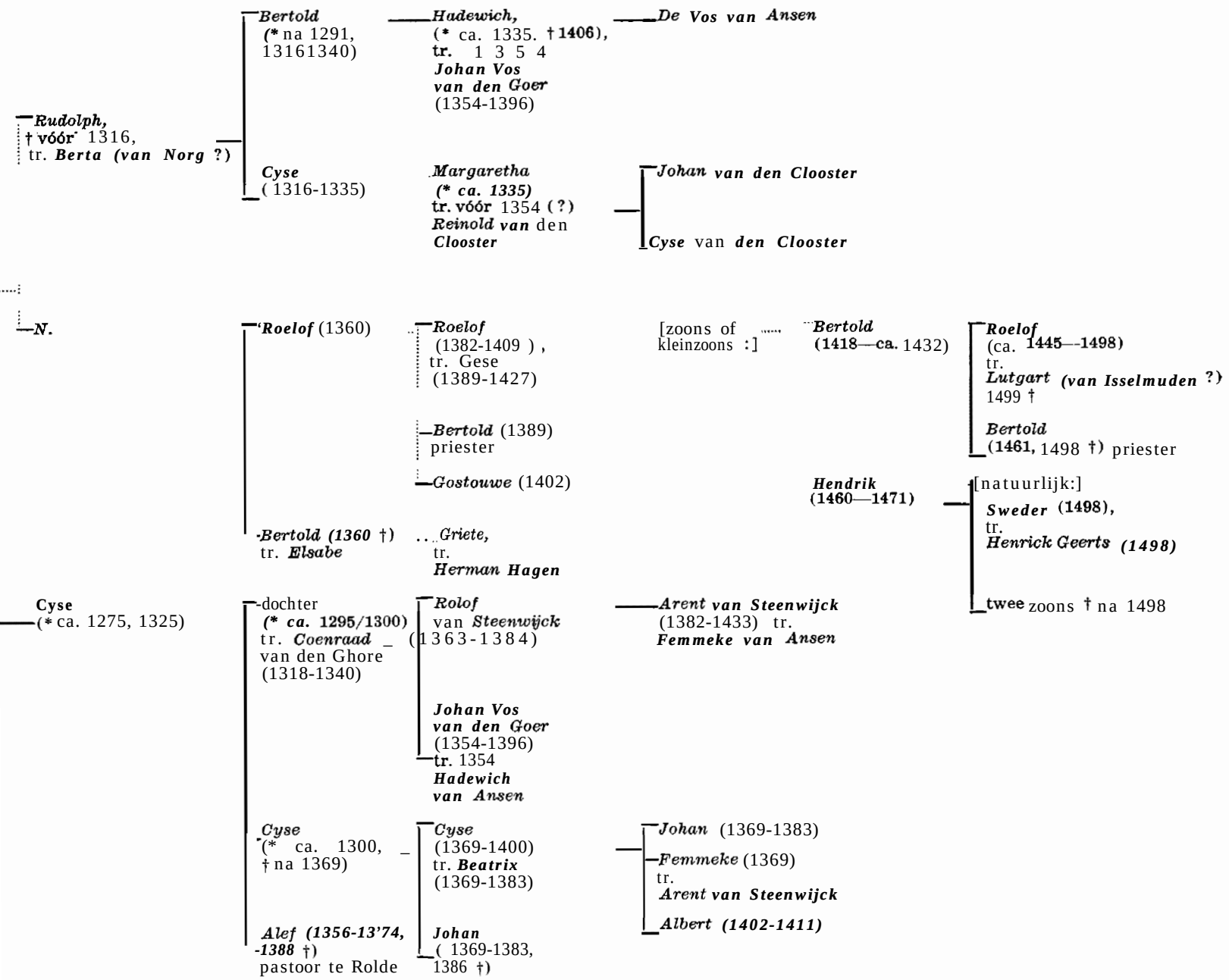

Norg zou kunnen zijn, althans verwant aan de ***Van*** *Norg*'s, kol. ***207-208***, tabel VI) met haar zoons *Berthold* en *Ciso* genoemd wordt (kol. 258) [44]).

De samenhang tussen de hier behandelde ***Van Ansen's*** is echter anders geweest dan destijds in § 7 wend aangenomen. Ook hier gaf de reeds vermelde inventaris van stukken, destijds aanwezig op het kasteel Hackfort [45]), belangrijke informatie. Deze 'inventaris maakt melding van een groot aantal charters, betrekking hebbende op o.m. het geslacht ***De Vos van Steenwijk;*** een belangrijk deel daarvan is teruggevonden in het archief van Schloss Westerwinkel bij Herbern, Kreis Liidinghausen (kol. 259, noot 209a) ; waar het overige is gebleven, is onbekend. Geconcludeerd kan echter worden dat het hier een belangrijk restant betreft van wat als het archief van het huis Entinge te Dwingelo beschouwd kan wonden.

Blijkens de 'genoemde inventaris van stukken verkocht 17 november 1367 Cyse ***van*** *Ansen d'Olde* aan *Jan* ***de Vos van*** *Steenwijck* zijn tienden bij de Reest, grof en smal, en zijn deel van de maten, gelegen over de akker bij Haakswolde [46]). De inventaris noemt ook de belening door Cyse ***van*** *Ansen* van ***Johan van Steenwijck genaamd de Vos*** mat de tienden bij de Reest op 14 november 1368 (zij het in de inventaris [47]) met het jaartal 1 4 6 8, dit stuk bleef bewaard en bevindt zich in het

44) OBGD 278; vgl. voor deze paragraaf Mr. A. N. baron de Vos van Steenwijk, op. cit., pp. 153-154.
45) RA Gelderland, Arch. Hackfort, inv. 188.
46) Ibid., inv. 188, nr. 320.
47) Ibid., inv. 188, nr. 321.

archief Westerwinkel [48]); reeds destijds werd het door ons genoemd; uit dit stuk blijkt dat deze Cyse als broer Heer *Alef* had (kol. 259). Bovendien maakt de inventaris melding [49]) van de verkoop in 1469 (lees 1369) door Cyse van *Ansen de Oude* en Cyse *van Ansen de Jonge* van hun goed te Scheerhorn in Emlicheim; dit stuk is helaas niet teruggevonden.

De vermelding van het bezit te Emlicheim brengt ons op een geheel nieuw spoor. Immers, reeds eerder blijkt van bezit van een der *Van Ansen's te* Emlicheim. Johannes graaf van Bentheim geeft 16 juni 1313 met zijn broers aan Eylardus de Turri „to borchlene" de opbrengst van „sex moltiorum", jaarlijks, te ontvangen uit de hof van *Henricus de Ansen,* gelegen in Scheerhorne [50]). „*Henric de Amsen, Cise,* filius suus, *Ludekin Bolensoen,* frater suus" komen 24 november 1325 voor onder de borgen van de Drenthen [51]). *Ludekin Bolensoen,* naar wij veronderstelden (kol. 192) een zoon van *Bole Schultinghe* te Eelde, kan een half- of stiefbroer van Cyse *van Ansen* zijn geweest als wordt aangenomen dat zijn moeder hertrouwde met *Hendrik van Ansen.*

Wij menen wel te mogen aannemen dat de in 1313 genoemde hof te Scheerhorne en het in 1369 verkochte goed aldaar identiek zijn. Zeker is dat in 1313 *Henrik* (die een zoon Cyse heeft) en in 1369 Cyse *van Ansen en* zijn gelijknamige zoon te Scheerhorn gegoed zijn. Dat houdt — zeker als de identiteit der goederen van 1313 en 1369 wordt aangenomen — in dat Cyse cie *Oude* (1369) een afstammeling van *Hendrik (*13 *13)* is geweest. Cyse *de Olde,* die in 1369 met zoons en kleinkinderen voorkomt (kol. 260), waarbij als oudste zoon Cyse, zal ongetwijfeld dezelfde zijn. Dan moet hij ook dezelfde zijn als de Cyse, die in 1367 tienden verkoopt aan *Johan de Vos van Steenwijk* en deze daarmee in 1368 beleent (zie boven), daarbij zijn broer Heer *Alef* noemende. Opgemerkt moet daarbij worden dat *Johan* wordt beleend, niet zijn vrouw *Hadewich,* die toch een *Van Ansen was;* waarbij *Johan* dan eventueel als hulder namens haar had kunnen optreden. Daaruit menen wij te mogen concluderen dat *Johan* zelf 'eveneens aan Cyse *de Olde* verwant was, en wel dat zijn *moeder* een zuster was van Cyse *de Oude* en *Alef.* Daarvoor pleit naar onze mening het volgende:

a. De Scheerhorn is in 1369 bezit van Cyse *van Ansen de Oude. Zou* deze dezelfde zijn als de in 1316 genoemde (minderjarige) broer van *Bertold,* dan is de vererving van *Hendrik* (13 *13)* op de tweede zoon van een zoon van *Hendrik's* broer onlogisch. De Scheerhorn zou vererfd moeten zijn op de oudste zoon *Bertold,* hetgeen aanwijsbaar niet het geval is.

b. Bij deling van (de) goederen 'zijn aan *Johan de Vos van Steenwijk* blijkbaar tienden toegedeeld, die hij in leen houdt van Cyse *de Oude.* Of in 1367 sprake is van overdracht of verkoop kan niet meer worden vastgesteld. Waarschijnlijk zal *Johan* achterleenman zijn 'geweest van tienden die Cyse zelf in leen hield, een constructie die vaker optreedt bij deling van goederen die ten opzichte van de opperleenheer ongedeeld blijven. Zouden de tienden door Cyse, broer van *Bertold,* in leen zijn gehouden, dan treedt een onmogelijke situatie op omdat — nog aannemende dat in feite *Johan's* vrouw *Hedewich* de tienden in leen zou houden van baar oom Cyse — dan de leenman aen jongere zoon en de achterleenman/vrouw een kind van de oudere was. Gezien de onmogelijkheid ídaarvan moet worden aangenomen dat inderdaad *Johan* zelf achterleenman was, hetgeen een „afgeleid" recht op de tienden impliceert. Dat weer houdt in dat *Johan* een „secundaire" plaats in deze *Van Ansen*-staak innam.

c. Bij de memoriestichting in 1388 daarentegen wordt *Johan* als eerste genoemd. Cyse, zonder {twijfel de Cyse *de Jonge* uit 1369, was **een** broerszoon van *Alef. Johan* kan dan alleen een zusterszoon van *Alef* zijn #geweest, welke zuster — gezien de voorrang die haar zoon in 1388 had — ouder geweest moet zijn dan haar broer Cyse *de Oude.*

d. Aannemende de afstamming van Cyse, *Alef* en hun *zuster* van *Hendrik,* wordt ook duidelijk waarom in 1316 een *Alef* ontbreekt bij de kinderen van *Rudolph van Ansen* en *Berta.* De in 1316 genoemde Cyse was niet dezelfde als de later voorkomende Cyse *(de Oude).*

Thans dient te worden stilgestaan bij de verwantschap tussen *Johan Vos van den Goer* en *Hadewich van Ansen: zij* bestonden elkaar in de achtste graad, zodat zij een betovergrootouderpaar gezamenlijk hadden. *Heine* of *Henric (US) van Ansen* werd ca. 1248 geboren en leeft nog in 1325 (kol. 257-258); zijn in 1325 genoemde zoon Cyse kan ca. 1275 zijn geboren en komt dan nauwelijks in aanmerking om dezelfde te zijn als de 'nog in 1369 genoemde Cyse *de Oude* voor wie, gezien het ongehuwd zijn van diens tweede zoon *Johan* in 1369 (kol. 260), ca. 1300 als geboortejaar zou kunnen worden aangehouden. Voor hem namen we een oudere zuster aan, die huwde met *Coenraad in/van den Gore* (vermeld 1318-1340) en moeder was van *Roelof van Steenwijck* en *Johan Vos van den Goer* (vermeld 1354-1396). Aldus is inderdaad sprake van verwantschap in de achtste graad.

Hadewich van Ansen overleed overigens niet in 1408 (kol. 258) maar vóór 30 oktober 1406, de datum van de belening van haar zoon *Coenraad* (zie § 4) [14]).

Johan van Ansen leeft nog 10 'december 1383, wanneer zijn broer Cyse aan hem overdraagt 35 oude schilden die Dirc Ysselhamminc schuldig is [52]).

Een volgende veronderstelling betreft de in 13 16 genoemde Cyse *van Ansen (Roelofszoon).* Deze komt in ieder geval in 1326 nog voor (als broer van *Berthold*) (kol. 259). Of hij dezelfde is als de in 1327 genoemde of dat 'deze geïdentificeerd moet worden met Cyse *Heinezoon,* kon niet vastgesteld worden. Wel menen wij thans in hem de *Cizo van Ansen* te mogen zien die 22 juli 1335 al zijn goed te Ansen behalve de Nieuwe Kamp verkoopt aan de abdij te Dikninge (kol, 260).

In zijn (nog te publiceren) bijdrage over de *Van den Clooster*'s spreekt Ds. J. W. Schaap als vermoeden uit dat *Reinold van den Clooster Johanszoon* (vermeld 1364—1380) gehuwd was met een *Van Ansen.* Alleen de voornaam van zijn vrouw is bekend: *Margarete* [53]), terwijl als zoons bekend zijn *Johan* en Cyse. De laatste voornaam is tot dan in Drenthe alleen bekend bij de *Van Ansen's* en de *Geusinge's.* Het bezit van de *Van den Clooster's* rond de latere Havixhorst kan — zo betoogt de heer Schaap — niet oorspronkelijk zijn in dit

48) Arch. Schloss Westerwinkel bei Herbern, Kreis Lüdinghausen, inv. 63.
49) Arch. Hackfort, inv. 188, nr. 323.
50) OBGD 243; vgl. onze bijdrage in De Ned. Leeuw 1973, kol. 258.
61) ORGD 293.
52) Judiciaal Frederik van Blankenheim, p. 85, TRO F, p. 98.
53) OBGD 588, 675, 1238, 1239.

geslacht, dat zich blijkbaar noemt naar het goed Clooster bij Coevorden, dat voor de oudst bekende ***Van den Clooster, Johan*** ('vader van voornoemde ***Reinold), wel*** het belangrijkste bezit moet zijn geweest. ***Reinold,*** die aanwijsbaar gegoed was in de marke Havehorst (1371) [54]), zou dit niet geërfd hebben van zijn vader, maar verkregen door huwelijk. De voornaam van zijn tweede zoon Cyse wijst, zoals gezegd, naar ***Van Ansen*** of naar ***Geusinge.*** Laatstgenoemde familie lijkt echter niet in aanmerking te komen: de goederen rond de Havixhorst zouden, waar deze familie reeds toen enkele takken had, wel in bezit van de ***Geusinge's*** zijn gebleven. Herkomst van de ***Van Ansen's*** lijkt waarschijnlijker en ***Margarete zou*** een dochter van de in 1316 genoemde Cyse ***van Ansen*** kunnen zijn geweest.

Het bezit van diens vader *Roelof/Rudolph* ***van Ansen*** († vóór 1316) zou dan hebben omvat als allodia Ansen (vererfd op ***Bertold)*** en Havixhorct (vererfd op Cyse) en als leengoederen *Batinge* c.a. (als leengoed ondeelbaar, vererfd op *Bertold)*.

Het huwelijk van ***Margarete*** met ***Reinold van den Clooster*** moet vóór 1354 gesloten zijn; de oudste zoon ***Johan*** werd volgens de heer Schaap ca. 1354 geboren [55]).

Terugkerende tot de tak van Cyse ***de Oude*** moet worden opgemerkt dat destijds (kol. 260) werd gesteld dat Cyse van ***Ansen de Jonge*** en ***Beatrix*** naast ***Johan*** en ***Femmeke*** nog twee kinderen gehad moeten hebben, te weten ***Albert*** en *Beerte;* laatstgenoemde was, aldus werd gesteld, gehuwd met ***Arent van Steenwijck.*** Mr. A. N. baron de Vos van Steenwijk, aan wiens publicatie [56]) een en ander wend ontleend, deelde ons mee dat bij nader inzien bleek dat verwarring is opgetreden met ***Arent de Vos van Steenwijck van Ansen,*** die met een *Beerte* gehuwd was. ***Arent van Steenwijck*** had 'drie kleindochters, te weten ***Bate, Femme*** en ***Mechtelt,*** waarbij de naam ***Mechtelt*** afkomstig zal zijn van de ***Van Buggenberg's. Femme zou*** genoemd kunnen zijn naar ***Femmeke van Ansen*** (vermeld 1369), die naar thans wordt aangenomen de vrouw was van ***Arent van Steenwijck,*** wiens „boel" in 1402 was ***Albert van Ansen*** (kol. 260-261) , naar wie ***Arent's*** tweede zoon ***Albert van Steenwijck*** wel genoemd zal zijn.

Cyse ***van Ansen*** (in 1369 ***de Jonge*** genoemd) komt nog in 1400 voor: op de Paaslotting van 1400 procederen de buren van Zeijen (?) tegen hem over rogge [6]). Hetzelfde — eerst sinds kort bekende — protocol van de Etstoel noemt zijn zoon ***Albert*** enkele malen: op dezelfde Paaslotting procedeert hij tegen de buren van Schoonloo; mat ***Reynolt de Vos*** op Pinksteren 1402 tegen dezelfden, terwijl op de lotting op Zworen maandag 1487 zekere *Hille* tegenover hem stelt geen goed van haar moeder behouden te hebben [6]). Als keurnoot te Hasselt komt hij voor 24 febr. 1411 [56a]).

Op de loting van Zworen maandag 1429 is sprake van een *Aleff* ***van Ansen*** [6]), die wij niet kunnen relateren aan de overige ***Van Ansen's.***

Op *Arent* ***van Steenwijck*** en ***Femme van Ansen*** heeft blijkbaar betrekking het kwartier *Ansen* „op een kussen", zoals Van Rhemen [57]) meedeelt. Hij vermeldt als kwartieren:

54) Ibid. 588.
55) Hij heeft in 1380 echter nog geen eigen zegel, OBGD 675.
56) De Ned. Leeuw 1959 (niet 1958 zoals in onze bijdrage, kol. 261, noot 304, is vermeld), kol. 288.
56a) W. J. Formsma, De oude archieven van Hasselt, reg. 61.
57) Van Rhemen, A 2, p. 268.

Sloet ***Mulert***

Echten — de Vos van Steenwijk

Eexe ***Anssen,***

volgens Mr. A. N. baron de Vos van Steenwijk op te lossen als volgt:

Roelof van Echten		***Arent van Steenwijck***
X		***X***
Beerte van de Ese		***Femvne van Ansen***
|		|
Johan van Echten		***Johan van Steenwijck***
X		***X***
Helst Radinc		***Hadewich Mulert***
(wapen als *Sloet*)		
|		|
Roelof van Echten	***x 1464***	***Bate van Steenwijck***

Van Rhemen vermeldt [51]) als kwartieren eveneens:

Hagen	***Van den Clooster***
De Vos van Steenwijck	*Anssen.*

Desgevraagd deelde Ir. G. L. Meesters, te Utrecht mee deze kwartieren (in de volgorde ***Hagen — Van den Clooster — De vos — Van Ansen)*** te hebben aangetroffen in een reeks van 16 kwartieren van „*Henrick* ***Hagen*** in Volnho. *Welfelt* ***torn Diepenbroick"*** [58]). De door Van Rhemen genoemde kwartieren kunnen één van de kinderen betreffen van *Herman* ***Hagen*** en *Arent* ***van den Clooster*** (waarschijnlijk ***Henrick,*** die in 1492 huwde).

De systematiek in de 16 kwartieren:

Hagen	***Ruitenbergh***	***Welvelde***	***Diepenbroick***
Van den Clooster	***Suire***	***Mulert***	***Vieracker***
De Vos	***Exe***	***Ruitenbergh***	***Rhemen***
Ansen	***Steenwijck***	*Isselmuden*	***Bingerden***

geeft voor het deel ***Van Welvelde*** een vaste volgorde; als overgrootouders zijn bekend [59]):

Johan van Welvelde	***x Cecilia van den Rutenberg;***
Geert Mulert	***X Fye*** van *Isselmuden;*
Herman van Diepenbrock	***x Hilleke van Rhemen;***
Gerrit Roelofs van Vieracker	***x N.*** van ***Bingerden.***

Deze volgorde 'extrapolerend op het gedeelte ***Hagen*** menen wij te kunnen concluderen tot een huwelijk ***Van den Clooster — Van Ansen*** alsmede tot een huwelijk ***De Zuere — Van Steenwijck*** [60]). De alliantie ***Van den Rutenberg — Van der*** *Eze* wordt ook elders aangetroffen [61]). *Arent* ***van den Clooster***

58) En wel in: Hoge Raad van Adel, collectie Van Spaen, inv. nr. 204, p. 88. Quartierbuch von fursten grauen hern und deren vann Aedell, door W. A. baron van Spaen toegeschreven aan Johan Tack, secretaris van Kleef: vgl. over dit werk Dr. J. Belonje in Jaarboek Centraal Bureau-voor Genealogie 1950, p. 103, noot 13.
59) Ontleend ***aan*** mededelingen van de heer Ir. G. L. Meesters te Utrecht.
60) Welke ***Van Steenwijck*** het hier betreft (haar moeder zou volgens mededeling van de hees Meesters een ***Van Westenrade*** zijn geweest) is onbekend. Analyse van de kwartieren van een kind van het echtpaar ***Johan van Echten en Hermanna van den Rutenberg*** (in Wapenboeck Van Rhemen, p. 98) leidt echter tot de conclusie dat N. van ***Westenrade*** de moeder was van N. ***(de) Suere.*** Deze zou tot ouders kunnen hebben gehad ***Dirk de Zuere en Hadewich van Westenrode:*** zii wordt als ***Dirks*** weduwe genoemd 1 maart 1439, RA Utrecht, Arch. bisschoppen van Utrecht, charter 365; vgl. S. Muller Fzn.. op. cit., nr. 3051.
61) Van Rhemen, R., p. 422vo.; Aantekeningen van Th. E. F. Heerkens, in Verzameling handschriften van de Vereeniging tot beoefening van Overijsselsch regt en geschiedenis, nr. 615.

was een dochter van *Reinold van den Clooster tot de Havixhorst,* die *zes* zoons naliet: ***Johan, Roelof, Steven, Cyse, Boldewijn*** en ***Harmen*** [62]), waarbij de naam *Roelof* mogelijk wijst op ***Van Ansen*** (hoewel in een eerdere generatie, evenals de voornaam Cyse, niet onbekend bij de ***Van den Clooster's).***

De vrouw van ***Reinolt van den Clooster*** zou ca. 1400/10 geboren kunnen zijn.

Het gedeelte ***Hagen van*** voornoemde kwartieren kan als volgt worden opgelost:

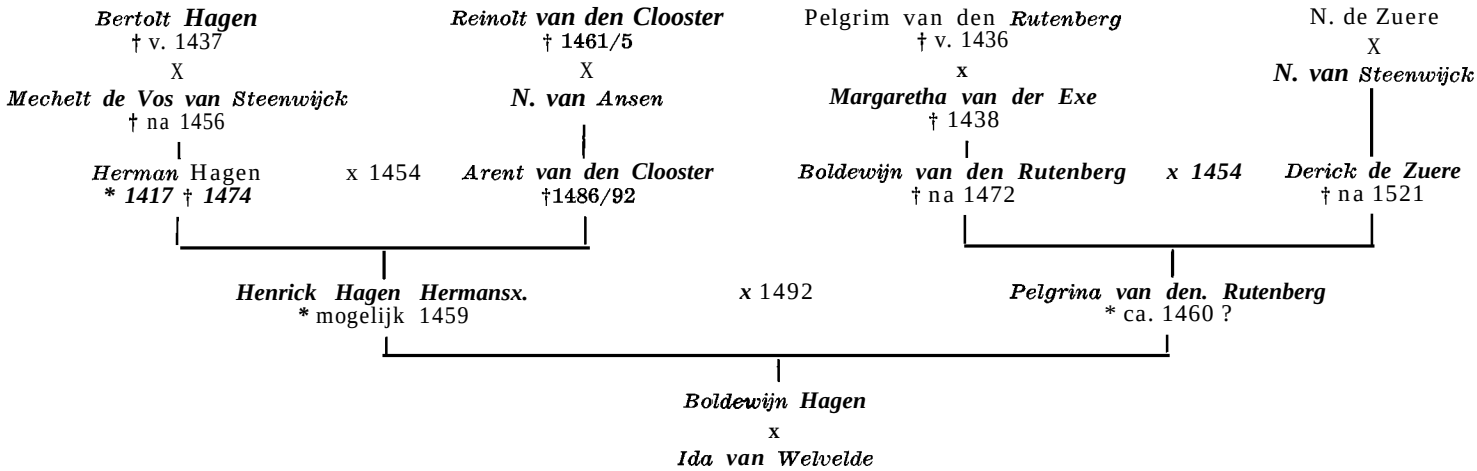

Met de niet bij voornaam bekende vrouw van ***Reinolt van den Clooster*** zijn wij — naar het ons voorkomt — gekomen bij de Vollenhoofse tak van de ***Van Ansen's.***

Wanneer de ***Van Ansen's*** zich in of bij Vollenhove gevestigd hebben, is onbekend. „*Gryet* ***Berfoldes*** dochter", vrouw van *Herman* ***Hagen,*** was 22 maart 1393 reeds beleend met „siin boterghelt, dat licht bij Spletersziele co Vollenho bij den dike. Item dat halve goet, daer Lippe Lambert inne woent, to Vollenho oppen Swolle. Item den tienden over siins selves goet beneden Scadewich in der Lewith" („siin" refereert aan de voorgaande leenhouder, wiens naam helaas is uitgekrabd) [62a]). ***Grief*** *Bertoltsdochter* wordt 27 april 1397 herbeleend (kol, 261).

In 1386 en volgende jaren procedeert Roelof ***van*** *Ansen* tegen Roloff van Oestenwolde over goederen; 20 november 1386 wijst Henric van Roderlo voor recht, daar het goed een edel eigen is en ***Van*** *Ansen* en diens voorvaderen daarvan in „besit en gewere" zijn geweest 40 of 50 jaren of langer onbesproken en dienstluden van St. Maarten (= de bisschop) hun „eijgelike" goed met recht behouden, dat geen konde hem „onstade" daaraan doen zal; Johan van Sonnenberg wees echter dat tussen leen en eigen een konde 'gaan zal [63]). Het geschil wordt over de twee lenen 20 november 1386 gewezen „aen die konde" [63]), 5 december 1389 blijkt het te gaan om het goed de Luttike Halle en een slag in de Buedelake waarvan Van Oestenwolde beweert dat het lenen zijn hetgeen hij mag bewijzen; als de bisschop en zijn mannen wijzen dat het van eigen goed tot leengoed is gemaakt, zal het leen blijven [63]). Daar Van Oestenwolt 11 juli 1390 niet versahijnt tegen ***Roelof van*** *Ansen* en zijn vrouw Gese, zal het goed „eygelic" blijven [63]). Blijkbaar was *Roelof*'s vrouw ***Gese*** mede (of door haar man vertegenwoordigde) partij; het is daarom mogelijk dat niet zijn maar haar voorouders deze goederen bezaten.

Roelof van *Ansen* is getuige bij de belening door de bisschop op 6 maart 1389 van ***Jutte,*** vrouw van ***Derck Zuere,*** na opdracht der leengoederen voor hem door ***Juffe's*** moeder ***Kunne,*** vrouw van ***Hughe van der Halle*** [63a]). Met zijn vrouw ***Gheyse*** verkoopt hij in 1393 een rente uit Clinakingegoed (kol. 262) dat hij zelf bewoont; hij zegelt dan met het adelaarswapen. Zijn vrouw Gese wondt als belender in de Hof- of Nijestraat te Vollenhove genoemd 29 december 1427 [64]). Als belender van ***Bertolf's*** goed ***van*** *Ansen,* strekkende van de Leeuwte aan de Zuerbekerweg, wordt bij een belening op 12 september 1457 ***Ghese van*** *Ansen* genoemd [65]); het kan hier om een vaste formule 'gaan zoals bij beleningen vaker gebruikelijk.

Bij ***Berfolt van*** *Ansen* (kol. 263, n. 322) dient het jaartal ca. 1440 veranderd te worden in ca. 1432, waarop de betrokken lijst gedateerd moet worden. Wegens 100 oude Franse schilden wordt 24 mei 1429 het eerste teken tegen hem genomen [66]).

Roelof van *Ansen* wordt vermeld in de ca. 1445 opgestelde ridderschapslijst; aan deze lijst is de naam van *Henric* ***van*** *Ansen* tweemaal toegevoegd, eenmaal daarna weggeradeerd, de andere maal doorgehaald [67]). Aan de lijst van ca. 1432 was *Roelof's* naam later toegevoegd [68]). Van Rhemen [57]) vermeldt dat in 1449 Roelof: ***van*** *Ansen* met zijn broers geërfd is in de Leeuwte bij Vollenhove. Naast ***Berfolt*** moet er dus nog een broer zijn geweest, wellicht *Henric* (kol. 263—264), die als belender in de Nijestraat te Vollenhove 20 januari 1471

62) De zes zoons en hun leeftijdsvolgorde zijn bekend uit de acte van scheiding van goederen van- hun vader (bij diens leven) op 27 okt. 1461, die zich bevindt in het Grimersumer Beninga Archiv, gedeponeerd blij de Gesellschaft für bildende Kunst te Emden, voorlopig geïnventariseerd doos 100, nr. 38.

63) Judiciaal Frederik van Blankenheim, pp. 175, 128vo, 151vo, 154vo; TRO F, pp. 151-152, 184, 187.

64) Dr. M. Schoengen, Inventaris1 van het oud-archief der stad Vollenhove, in: Verslagen omtrent 's-Rijks Oude Archieven 1922. 2e deel, 's-Gravenhage, 1923 (gecit.: Arch. Stad Vollenhove), inv. 314. reg. 27.

65) Leenregister David van Bourgondië, p. 59vo.; TRO D, p. 54.

66) Judiciaal Rudolf van Diepholt, p. 20.

67) RA Utrecht, Arch. bisschoppen van Utrecht, inv. 12, p. 114.

68) Ibid., arch. als voren, inv. 372, 11, p. 70.

genoemd wondt [69]). Roelof ***van Amen*** zegelt 14 december 1463 als momber van *Alijt,* weduwe van ***Ghert van Buckhorst*** [70]); het wapen vertoont de bekende drie adelaars.

zegel van ***Roelof van Ansen***
(14 december 1463)
Rijksarchief Gelderland
Coll. van Rhemen inv. 869; iets vergroot
(foto Rijksarchief Gelderland)

Roelof van Amen komt als belender in de Lewetcamp voor 2 mei 1489 [71]).

De ***Van*** *Ansen*'s lijken tegen het einde der 15de eeuw te Vollenhove te zijn uitgestorven. Een ***Henrick van*** *Ansen* blijkt ca. 1517 dodelijk te zijn gewond: op 22 maart 1517 verklaren ***Henrick Doerganck*** van Vollenhove en (doorgehaald ,,*Bartolt* ***Jans")*** en *Roloff* zijn (doorgehaald ,,drie") ,,zoen" (doorgehaald ,,s" achter ,,zoen"), vader en broer van wijlen ***Henrick van*** *Ansen,* voor henzelve en de andere kinderen en 'broers, dat Lucas Pruys ***Henrick*** dodelijk heeft verwond. Lucas verzoekt en verkrijgt vergiffenis mits hij twee bedevaarten maakt waarvan een naar S. Jago de Compostella [71a]). Was Henrick Doerganck (de naam van een goed bij Vollenhove) wellicht ***Henrick*** *Geerts,* gehuwd met ***Sweder*** dochter van ***Henrick van Amen,*** en de omgekomen *Henric* ***van*** *Ansen* naar deze genoemd?

Onbekend blijkt vooralsnog waar de twee zoons van ***Hendrik van*** *Ansen,* die in 1498 naamloos genoemd worden (kol. 266) zijn gebleven. Mevrouw E. D. Heynis-Renssen te Arnhem attendeerde echter op een geslacht ***Van*** *Ansen* te Doetinchem dat reeds medio 16de eeuw vrij uitgebreid is en deel uitmaakte van het stedelijk patriciaat. Het onderzoek naar dit geslacht is nog niet afgerond. Wij hopen te zijner tijd daarop terug te kunnen komen.

Vermeld kan nog wonden dat in het begin van de 16de eeuw een ***Christiaan van*** *Ansen* te Ruinen voorkomt: het ,,pastoorsboek" van Ruinen [72]) vermeldt 8 nov. 1514 het overlijden van ***Merrike*** filia ***Christiani de*** *Ansen* en 6 aug. 1521 dat van

69) Arch. Stad. Vollenhove, inv. 23, p. 57vo.

70) RA Gelderland, Collectie Van Rhemen, inv. 869.

71) RA Overijssel, Arch. Sloet-Oldruitenborch (1885), inv. 8.

71a) GA Kampen, Rechtedijk Archief (te citeren: RA) inv. 78, p 221.

72) RA Drenthe, Arch. Dikninge, inv. 231.

Wibbe filia ***Christiani de Amen.*** In ***Christiaan*** zal wellicht een meijer op Ansen gezien moeten worden.

In de noordwesthoek van Overijssel tenslotte ontmoeten we nog een *Herbert* ***van Anse,*** die omstreeks 1430 23 morgen land te Zalk en Wilsum bezit of gebruikt, die in 1364 waren toegewezen aan *Johan Dulmen* [72a]).

Het geheel van de ***Van Ansen's*** heeft door het hiervoor genoemde zodanige wijziging ondergaan dat herziening van tabel XI (kol. 265-266) noodzakelijk is. In de vervangende Tabel III zijn daarbij enkele onjuistheden in Tabel XI, te veten ***Bertold (1316-1340) in*** plaats van (1326-1340) en ***lYadewich*** † 1406 in plaats van † 1408 verbeterd.

§ 8 Van Echten (kol. 268-279).

Het genealogische beeld van het geslacht ***Van Echten*** (Tabel XII, kol. 277-278) dient eveneens herzien te worden.

In de eerste plaats namen wij in onze vorige bijdrage een ijn aan volgens welke ***Otto van Echten*** (die alleen posthuum vermeld wordt) een zoon was van Roelof: ***van Echten*** (vermeld 1347-1358) en N. ***van*** *Norg* ***Ottodochter*** (kol. 269-270). ***Otto*** had twee dochters waarvan één niet met name bekend; de andere, ***Ghysele,*** huwde met ***Boldewijn van den*** *Clooster* en legateerde vlak voor haar overlijden een roggerente uit het goed ter Esphorst onder IJhorst (1368) aan de abdij te Dikninge, aan welk klooster haar vader een rente schonk uit zijn goed in de Hollewede (kol. 270). Laatstgenoemde schenking wordt in 1380 — tevergeefs — bestreden door ***Egbert van Echten*** (kol. 270).

In de tweede plaats relateerden wij aan elkaar:

a. ***Godeke van Echten*** (vermeld 1300), gehuwd met ***Agnesa van Groningen*** (vermeld 1332—ca. 1337); hun twee zoons ***Egbert*** en *Volker* stierven met nalating van kinderen vóór 1332. ***Agnesa*** bezat tienden te Haren (1332) en — waarschijnlijk in lijftocht — goederen te Echten en een boterpacht te Koekange (kol. 270-271);

b. de broers ***Egbert*** en *Menso* ***van Echten*** (beiden 'vermeld 1324—1331), gegoed te Koekange (kol. 271-272);

c. ***Egbert van Echten*** (vermeld 1358-1399) en zijn zuster *Jutte,* gehuwd met *Johan* ***Sloet. Egbert*** was eigenaar van de helft van het goed Esphorst en gegoed te Hollewede (kol. 274-275). Als vermeld bestreed hij de schenking door *Otto* ***van Echten*** van een rente uit diens goed in de Hollewede.
Op grond van de voornamen *Volker* en *Beerte* onder de kinderen van zowel ***Egbert*** als ***Jutte*** namen wij aan dat hun ouders *Volker* en *Beerte* geheten waren (kol. 274). ***Egbert's*** oudste zoon *Volker* verkoopt in 1420 tienden te Haren en het kerkelijk daarbij behorende Helpman (kol. 276).

Aan het tiendbezit te Haren van ***Agnesa*** (***1332)*** en *Volker* (1420) verbonden wij de conclusie dat *Volker's* grootvader — verondersteld ook *Volker* te heten — identiek was aan *Agnesa*'s tweede zoon *Volker.* Zijn eveneens vóór 1332 overleden oudere broer ***Egbert zou*** dezelfde zijn als de boven onder b. genoemde, wiens broer *Menso* zeer wel genoemd zou kunnen zijn naar een verwant van ***Agnesa,*** in wier geslacht de naam *Menso* immers voorkwam. Omdat in 1332 geen sprake is van *Menso,* ***zou*** deze derde zoon van ***Agnesa*** inmiddels kinderloos moeten zijn gestorven.

72a) RA Overijssel, Arch. Marke Mastenbroek, inv. nr. 1, pag. 17vo.

Tabel 111. Van Echten.

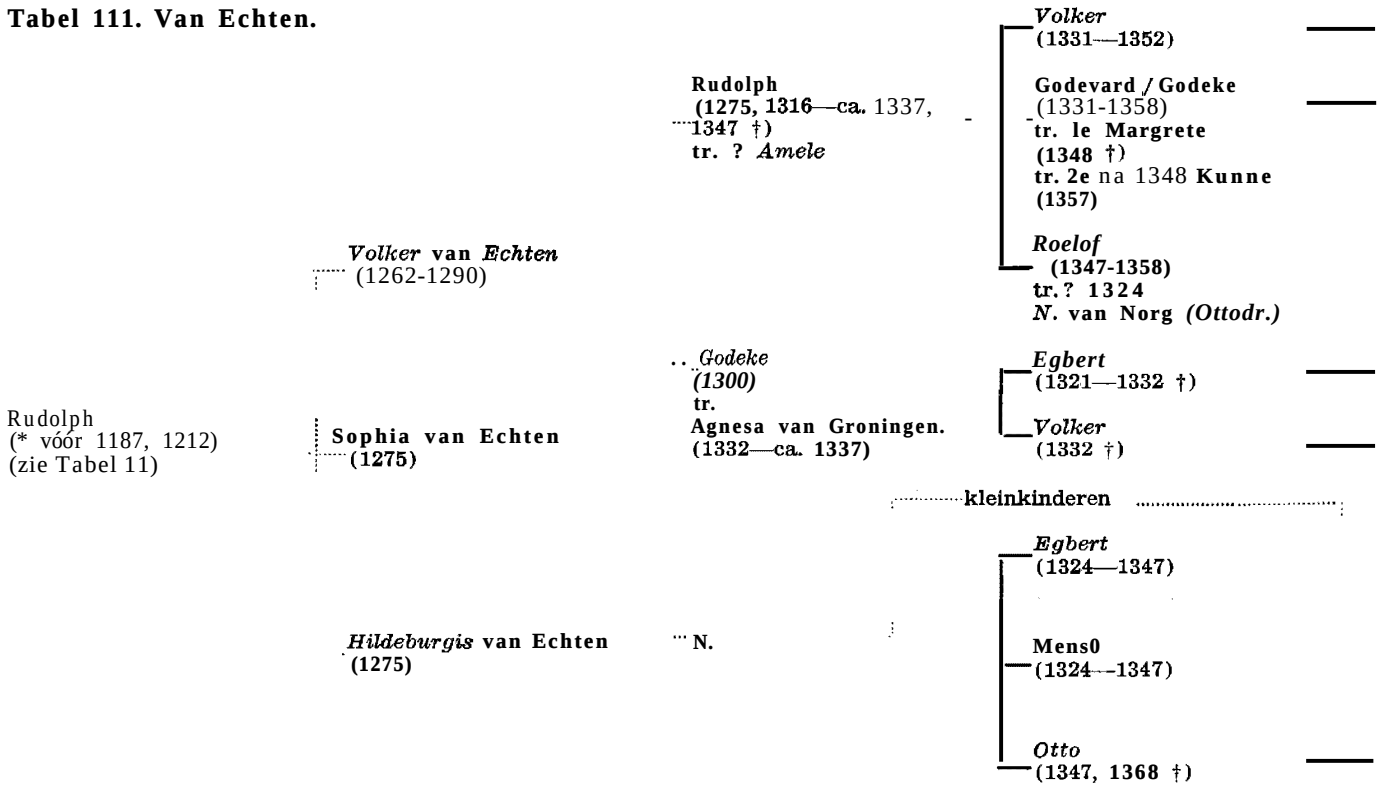

Tot zover summier het destijds „opgebouwde" beeld, dat echter grondig werd verstoord door de vondst van een charter in de in 1976 door het Rijksarchief in Overijssel verworven Aanwinsten Sloet [72b]).

Op 18 nov. 1347 verkoopt Otto van ***Echten,*** met toestemming van zijn broers ***Egbert*** en ***Memo,*** de grove tienden over de erven van Albertus dictus Nysinck, Edelo Volskini, Johannes Waeredinc, Barchtoldus Aldementinc en A .... dictus Prop, in aanwezigheid van de pastoor te Westerbork, waar de tienden mogelijk gelegen waren. Bezit van andere tienden te Westerbork door (een latere) ***Egbert van Echten*** was reeds bekend. Welke nu zijn de gevolgen van deze vondst ?

In de eerste plaats blijkt ***Otto van Echten*** geheel anders geplaatst te moeten worden (en daarmee o.m. geen kleinzoon te zijn van Otfo van *Norg*).

Vervolgens sluit deze acte uit de identiteit van ***Egbert,*** broer van ***Memo*** (als zodanig reeds vermeld in 133 1), **en** ***Egbert*** (overl. vóór 1332), zoon van ***Godeke van Echten*** en ***Agnesa van Groningen.***

Otto bezit enkele tienden te Westerbork, is gegoed te Hollewede, terwijl zijn dochter een rente legateert uit ter Esphorst. Enkele decennia later bezit (een) ***Egbert van Echten*** andere tienden te Westerbork, bezit hij de helft van Esphorst, vecht hij het legaat van *Ghysele* aan en zijn zijn zoons *Volker* en ***Egbert jr.*** gegoed in de Hollewede. Deze ***Egbert,*** overleden ca. 1399, kan niet dezelfde zijn als de reeds in 1324 vermelde. Een zoon van *Otto* kan hij niet zijn geweest — deze had alleen dochters. Moet de veronderstelling — op grond van de namen hunner kinderen — dat hij en zijn zuster *Jutte* kinderen waren van een (oorkondelijk niet aangetroffen) *Volker* ***van Echten*** gehuwd met *Beerte* worden gehandhaafd of waren zij kinderen van de van 1324 tot 1347 vermelde ***Egbert*** of *Menso ?*

Dat zowel ***Agnesa van Groningen*** (ca. 1337) als *Volker* ***van Echten (1420)*** tienden bezitten te Haren, blijkt niet meer een argument te kunnen zijn om verband tussen hen aan te nemen, zoals destijds (kol. 276).

Egbert, *Menso* en daarbij nu te voegen *Otto* kunnen niet meer opgevoerd worden als zoons van ***Godeke van Echten*** en ***Agnesa van Groningen.*** Moet dan worden teruggevallen op een in onze vorige bijdrage geopperde doch niet reëel geachte mogelijkheid (kol. 272-273) dat ***Egbert*** **en** *Menso* (en nu dus ook *Otto*) broers waren van de in 1325 als broers vermelde *Volker* en ***Jan van Echten ?*** Het zou de aantrekkelijkheid hebben dan een *Volker* aan te treffen, die de vader zou kunnen zijn van de later voorkomende ***Egbert*** en zijn zuster ***Jutte.***

Vooralsnog menen wij ook thans deze mogelijkheid buiten beschouwing te moeten laten. De in 1325 genoemde *Volker* achten wij ook thans nog de vader van ***Frederik van Echten*** *Volkersz.* vermeld 1355 en naar onze mening dezelfde als ***Frederik van Pesse,*** die in 1381 zegelt met het van de ***Van*** *Echten*'s bekende drie adelaars-wapen.

72b) Id., Aanwinsten Sloet 1976, inv. nr. 43, reg. 1.

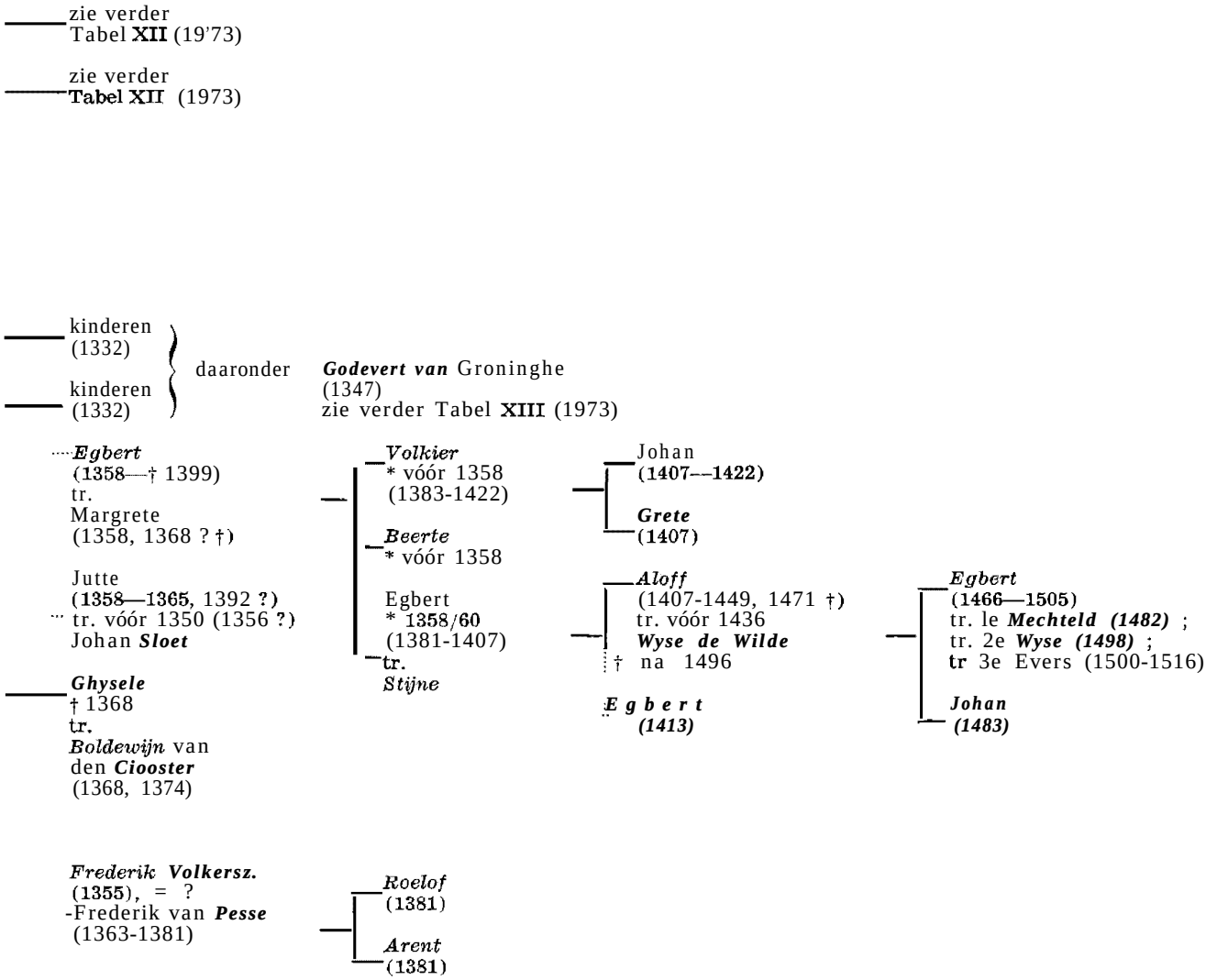

Voorlopig kan 'dan niet anders worden geconcludeerd dan tot het bestaan van een vierde, van *Volker* ***van Echten*** (vermeld 1262-1290) afstammende tak. Tegen het einde van de 14de eeuw is de voortzetter daarvan de reeds enkele malen genoemde, vanaf 1358 voorkomende, ***Egbert van Echten.***

Egbert van Echten (kol. 274) is blijkbaar gewelddadig gestorven. Gratama vermeldt een ongedateerd orde1 „Item tusschen ***Egberte van Echten*** ende denghen die ***Egberte*** sloghen doet, daar een gheruchte was dat daer XVI verbonden solden wesen, is ghewijst, we mede hevet gheweest, die hevet ghebroken C olde marck. Ende waer dat gherochte op gaet ende sijn onschult doen wil, die mach sie doen mit XII magen gueder knapen" [73]). Blijkbaar diende deze zaak reeds op de Paaslotting van 1400 „Item ***Huzeken*** (= *Arent* ***Huzeken,*** heer van Ruinen) ende ***Coenr..th de Vos*** ende de erfg(ename)n sollen ***Egbert van Echten*** de soene holden schuyt hem dair to kort en sollen sie hem myd XIc olden marken richten alse bij de pene dair de pene hij wthge ... wort". Op de lotting van Pinksteren 1402 wordt bepaald inzake „*Hagen* ende sijne vrenden van ***Egberts*** dode ***van Echten"*** dat de landsheer zal hebben 1/3 deel van de breuke terwijl op de volgende lotting (St. Magnus 1402) nogmaals sprake is van „*Hagen* van Vollenhoe ende de gene de ***Egberfe van Echten*** doltsloegen" [6]). Het door Gratama weergegeven orde1 [73]) dat, wie een man doodslaat in zijn huis, 100 mark breekt, zal aan het bovenstaande ontleend zijn. Waarom ***Egbert*** werd vermoord en welke rol Arent Huys, Coenraad de Vos van Steenwijk en Hagen te Vollenhove daarbij speelden, is onbekend.

Egbert's zoon *Volkier* volgde hem in 1399 in de Stichtse leengoederen (kol. 274). Op 7 febr. 1435 wordt *Volker Sloet* (zoon van ***Johan Sloet*** en *Jutte* ***van Echten*** en voor het eerst genoemd in 1365 (kol. 273)) beleend met tienden ***en*** goederen zoals „sijn older" gehouden hebben, voorts met de tienden te Wesepe, de tienden te Germinge en Mantinge te Westerbork en het halve erve Esphorst „soe hem die angecomen sijn van *Volkier* ***van Echten*** sijnen neve" [74]); zijn zoon *Arent* ***Volkersz.*** *Sloet* werd beleend 12 mei 1447 na dode van de vader [74]).

[73]) Mr. S. Gratama, Ordelboek van Drenthe, le supplement, 1886, p. 41, orde1 vóór 1412.

[74]) Leenregister Rudolf van Diepholt, p. 43; beleningen tussen 1399 en 1435 werden niet gevonden.

Waarom deze goederen vererfden op de *Sloet*'s en niet op de staak van *Volker*'s jongere broer ***Egbert*** is niet bekend. (*Volker*'s kinderen zullen de vader in de dood zijn voorgegaan).

Egbert's zoon *Alof* vestigde zich, zoals reeds werd aangegeven in Westelijk Overijssel (kol. 275), meer nauwkeurig te Deventer. Hij is reeds in 1436 gehuwd met *Wyse*, die als zijn vrouw 19 mei 1436 na dode van haar vader beleend werd door de proost van het kapittel te Deventer [75]). In 1447 gaat ***Wyse,*** dochter van *Herman* ***de Wilde,*** mat haar man en momber *Alef* ***van Echten*** als beleend met de tienden over Grote en Luttike Baerle, grof en smal, in de buurschap Lynden in het kerspel Deventer, haar aangekomen van haar vader, uit van dit leen, waarmee nu beleend wordt Gent Haexberg [75]); de tienden waren verkocht waarvoor 7 sept. 1447 (niet 1449, kol. 275) wend gekweten. ***Aloff van Echten*** en ***Wysse,*** dochter van ***Hetman de Wilde,*** legateren 11 sept. 1439 aan het St. Anthoniusaltaar in de Bergkerk te Deventer een rente van 6 oude Franse schilden uit de helft van een huis in de Kleine Overstraat te Deventer [76]). Als gerichtsman te Colmschate komt *Alef* voor 16 febr. 1441, als geërfde in de marke van Rande 14 april 1442 en 2 juni 1442 [76a]).

Aloff van Echten's erfgenamen worden genoemd 10 jan. 1472 en 22 maart 1473 [77]). Zijn vrouw overleefde hem geruime tijd. Als ***Wyse van Echten*** wordt zij genoemd 6 dec. 1471 [78]). Jvr. ***Wyse van Echten*** verklaart 29 mei 1484 gemaakt te hebben aan Jvr. ***Stijn*** *Splijtlaves* alle „reyscop" en kleinodiën als ze na haar dood te Deventer heeft, terwijl Jvr. *Stijn* haar schuldig is 1/3 van een rente van 20 Rijnse gl. uit 15 morgen land te Mastenbroek in Westerholterslag volgens een door Dirck Camferbeke, ridder, ambtman van Salland (N.B. † in de loop van 1466) bezegelde brief [79]). Deze beschikking is later blijkbaar ingetrokken, want ***Wyse van Echten*** draagt 22 april 1486 aan haar nicht ***Gertruyt van Kampen*** als verdiend loon op al haar „reyscop en cleinoden" [80]). Wanneer ***Wyse*** is overlieden, is niet bekend. In 1494 is sprake van hot huis tussen de Brinkpoort en het Prioraat dat Jvr. ***Wyse van Echt (!)*** placht te bewonen [81]), terwijl *Wyse* ***van Echten in*** 1496 als buur van een huis in de Walstraat genoemd wondt [81]).

In het vierde kwart der 15de eeuw irs te Deventer meermalen sprake van een ***Egbert van Echten,*** die een broer ***Johan*** had. Wij konden geen bewijs vinden voor de veronderstelling dat ***Egbert*** en ***Johan*** zoons van *Alof* waren, al wijst de naam ***Egbert*** wel in die richting (*Alof*'s vader was ook een ***Egbert!).***

In 1466 wordt ***Egbert van Echten*** burger van Deventer [82]). Nadat hij zonder belangrijke mededelingen 5 april 1476 genoemd wondt [83]), treffen wij hem weer aan 20 april 1480 wanneer een kwart deel van een huis in de Walstraat wordt overgedragen aan Hendrick Timmerman en hem [84]); 24 april 1480 verwerven zij een ander kwart deel [84]), 14 febr. 1481 de resterende helft [84]). Op 4 november 1482 is aangetekend dat ***Egbert van Echten*** zijn vrouw ***Mechtelt*** als morgengave gaf 200 oude schilden; het haar beloofde huwelijksgoed ontving zij nimmer (van haar familie?); zij testeert nu en vermaakt daarbij aan haar man 300 oude schilden [85]). Op 28 aug. 1484 koopt hij een huis in de Assenstraat met kasten, kisten en tafels en verder toebehoren [86]). ***Johan van Echten*** en zijn broer ***Egbert*** gaan 4 mei 1483 een scheiding aan, waarbij ***Johan*** verklaart ***Egbert 300*** Rijnse gl. schuldig te zijn: daarmee zullen zij gescheiden zijn van „komenschap en masscap", terwijl ***Johan*** al zijn goederen tot onderpand stelt [87]).

In 1496 verklaart ***Egbert van Echten*** een rente van 2 goudgl. uit zijn helft van huis en erf op de Berg te Deventer in de Walstraat te verkopen [88]). Blijkbaar hertrouwde hij vóór 1498, in welk jaar ***Egbert van Echten*** en zijn vrouw ***Wyse*** in de Walstraat genoemd wonden [89]). ***Wyse*** is echter spoedig daarop overleden; althans blijkt ***Egbert van Echten*** in 1500 als morgengave aan zijn vrouw ***Evese*** 100 oude schilden gegeven te hebben [90]); in hetzelfde jaar verkopen zij een rente van 1 goudgl. uit hun huis in de Walstraat [90]); sen rente van 2 goudgl. uit hetzelfde huis wordt 18 juli 1502 verkocht [91]). Op 7 juni 1504 verkoopt *Evese,* vrouw van ***Egbert van Echten,*** de helft man een huis in de Walstraat [92]). Op ***25*** nov. 1505 kopen ***Egbert*** en ***Evese*** de helft van een huis in dezelfde straat [93]). Daarna wordt ***Egbert*** niet meer aangetroffen; als weduwe van ***Egbert van Echten*** verkoopt ***Eveze*** met haar momber Johan van der Zede 26 april 1516 huis en erf in de Walstraat te Deventer [94]).

De naam ***Van Echten*** vonden wij daarna te Deventer niet meer vermeld. *Egbert*'s broer ***Johan van Echten*** komt ook voor 28 maart 1483, wanneer hij verklaart geld schuldig te zijn [95]).

Of met de voorgaanden in verband gebracht moeten worden ***Willem van Echt*** en zijn verwanten, is niet vast te stellen. Een enkele maal komt ook bij de voorgaande ***Van Echten's*** de schrijfwijze „*Van Echt*" voor 1494 [81]). Een ***Willem van Echt*** koopt met zijn vrouw *Alheit* ***23*** mei 1503 een huis in de Engstraat van de kerk en verkoopt daaruit een rente van 4 goudgl. [96]); met zijn zoon *Arent* verkoopt hij dit huis 11 dec. 1507 weer [97]), terwijl van een rente uit zijn huis sprake is 8 febr. 1508 [97]).

Frederick van ***Echten*** (kol. 276) komt ook Apostelendag (29 juni of 15 juli) 1479 voor als wedman te Winsum (Gr.) [98]).

---

75) GA Deventer, Rep. 1, 177, deel 1, pp. 65 en 40 vo.

76) GA Deventer, Rechterl. Arch. 55 (te citeren: Renunt.), Renunt. 1437-1443, p. 76.

76a) J. C. van Slee, Het Necrologium en Cartularium van het Convent der reguliere kanunnikessen te Diepenveen, in: Mededelingen van het Archief van het aartsbisdom Utrecht (te citeren: AAU), deel XXXIII, 1908, p. 380, sub B IV, en pp. 381-382, sub B VI.

77) Renunt. 1470-1479, pp. 39 en 72.

78) Ibid., p. 37.

79) Reaunt. 1479-1486, p. 309.

80) Ibid., p. 433.

81) Renunt. 1493-1500, pp. 101 en 176.

82) GA Deventer, Burgerboek, p. 123.

83) Ibid. Renunt. 1470-1479, p. 160.

84) Renunt. 1479-1486, pp. 52, 54, 97.

85) Ibid., p. 188.

86) Ibid., p. 326.

87) Ibid., p. 217.

88) Renunt. 1493-1500, p. 175.

89) Ibid., p. 254.

90) Ibid., p. 383.

91) Renunt. 1501-1505, p. 84.

92) Ibid., p. 230.

93) Renunt, 1505-1512, p. 45.

94) Renunt. 1512-1517, p. 311.

95) Reaunt. 1479-1486, p. 204.

96) Renunt. 1501-1505, p. 137.

97) Renunt. 1505-1512, pp., 174 en 184.

98) RA Groningen, Cartularium van Selwerd.

Johan Langhals, de man van ***Mechteld van Echten*** (kol. 278), wordt in ***1401*** beleend met een kwart van de tolinkomsten van de Pinkster- en Martinimarkt in Haren (Emsland)[99]). Met zijn vrouw ***Mechteld*** en hun kinderen ***Johan, Adolf*** en ***Jutte*** ruilt hij 11 nov. 1408 een erf met Dedeke von Schade[100]). De zoon ***Johan*** wordt in 1424 beleend met de lenen van zijn veder, herbeleend in 1458. Dat zijn moeder reeds in 1402 als weduwe heergewaad doet opdat haar zoon ***Johan*** bij meerderjarigheid de lenen van zijn vader kan ontvangen, zoals Vom Bruch — aan wie deze bijzonderheden zijn ontleend — stelt, kan niet juist zijn[101]). ***Johan*** was een zoon van ***Nicolaas Langhals***[102]).

In de bij deze paragraaf behorende tabel XII (kol. 277-278) dient voor ***Agneta van Groningen*** gelezen te worden ***Agnesa van Groningen.*** Voorts is abusievelijk *Jutte* in plaats van ***Kunne*** als tweede vrouw van *Godevard/Godeke* ***van Echten*** genoemd.

§ 9. Van den Hove (kol. 279-283).

Godeken ***ten Hove*** (kol. 282) leeft nog in 1453[103]).

Op de lotting van Zworen maandag 1452 wordt ***Albert ten Hoeve*** wegens doodslag op Johan Peterszoon veroordeeld tot een breuk van 300 Ar. gl.[3]).

Steven then *Hove* (kol. ***282)*** komt reeds voor op de Pinksterlotting van 1469, wanneer hij over visserij procedeert tegen de kerk te Beilen[3]). (Dezelfde?) ***Steven ten Hove*** verkocht, blijkens een ordel van Pinksteren 1492, destijds de helft van Ekehaar aan de dan overleden Johan Hidding[3]).

Egbert en ***Steven ten Hove*** komen in 15 15 voor[104]). Er was waarschijnlijk nageslacht: blijkens goorsprake dd. 23 maart 1574 hadden ***Olde Steven ten Hove*** en ***Lamme*** tenminste twee kinderen: ***Wemele,*** afkomstig uit Donderen, voor wie 1 1 nov. 1573 huwelijksvoorwaarden werden aangegaan met *Herman Homan,* en ***Steven de Jonge. Wemele*** werd ca. 1550 geboren en stierf tussen 1627 en 1630; haar ouders overleden vóór 1574[66]). De laatstgenoemde ***Olde Steven*** († vóór 1574) zou een zoon kunnen zijn geweest van de in 15 18 genoemde ***Jonge Steven*** (kol. ***282).***

Een ***Egbert ten Hove*** woonde ca. 1545/9 te Wapserveen. Blijkens de rekening van de drost over het tijdvak 1 okt. 1545 tot en met 30 sept. 1549 bad hij iemand doodgeslagen. Wegens zijn grote onnozelheid zagen de nagelaten betrekkingen af van betaling van de breuke; derhalve boekte ook de drost niets[105]).

§ 10. Van Ha(e)ren (kol. 283-295).

Johan Mensinghe, die huwde met ***Jutte,*** zuster van ***Egbert Hake van den*** *Rutenberg* (kol. 284-285)[40]), was inderdaad ***Johan Mensinghe anders gheheten van Haren*** zoals uit de acte van 27 juli 1378 blijkt[106]). Zijn met ***Roelof Waninge*** te Ruinen gehuwde dochter (kol. 286) was ***Grete***[107]).

Analyse van de kwartieren van ***Agnes van der Ese van Gramsbergen*** (dochter van ***Swedera van*** *Haeren)*[107a]) leidt tot de conclusie dat *Alef* ***van*** *Haeren,* ***Swedera's*** vader, een zoon en niet een kleinzoon (kol. 284-285) geweest is van ***Johan Mensinghe anders van*** *Haeren* en ***Jutte van den*** *Rutenberg.* Op de kwartieren van twee zoons van *Alef* wordt nog teruggekomen.

Alef van Haeren wondt in het schattingsregister van Salland uit 1427 genoemd als dienstman te Heino[107aa]). Met Claes van Millingen komt hij 22 sept. 1437 voor als getuige vooa Frederik van Reohteren[107b]). ***Alef's*** van oorsprong Drentse herkomst wordt onderstreept in 1452, wanneer hij bij de verdeling door de markegenoten van Bunne en Winde van hun veen in de marke één weer ontvangt[107bb]). In 1453 werd aan hem het goed Vresestade in de buurtschap Vorchten in het kerspel Wijhe verpand; 8 maant 1547 erkende Johan Kosters, burgemeester van Deventer, dat Johan van Pallandt, heer van Voorst en Keppel, hem dit goed gelost had voor 100 goudgl. en 50 Rijnse gl.[107c]). *Alef* had destijds erve en goed de Vriesstede met de grove en smalle tienden in leen ontvangen van Johan van Voorst, wiens broer Frederik heer vaa Voorst en Keppel er 30 nov. 1503 mee beleende Johan Soltman, die het dezelfde dag opdroeg ten behoeve van zijn dochter joffer Anna[107d]). Als voorstanders over de kinderen van wijlen ***Frederik van der Ese*** komen Zeger van Rechteren en *Alof* ***van*** *Haeren* ***29*** jan. 1452 en ***5*** juni 1452[107e]) voor, terwijl *Alof* ***van*** *Haeren* ***23*** maart 1453 optreedt namens de kinderen van wijlen Frederik van der Ese heren Jacobssoene[107e]).

Bij *Alef* ***van*** *Haeren* kwam ter sprake de hofstede de Bredenhorst, in 1425 door ***Frederik van Heeckeren genaamd van Rechteren*** gekocht van de ***Van Warmelo's*** (die het blijkbaar hadden geërfd van ***Agnes van Voorst,*** dochter van ***Johan van Voorst*** en ***Eufemia Stelling,*** zie § 13). Blijkbaar schonk of verkocht ***Frederik*** het aan zijn zwager *Alef* ***van*** *Haeren,* die — blijkens een ongedateerd stuk — werd beleend met de Bredehorst te Heino met tienden, erven en windmolen aldaar zoals joffer ***Agnes,*** dochter van ***Johan van Voorst*** en vrouw van ***Geryt van Hackfort,*** placht toe te behoren alsmede met tienden over het Monnikehuis[108]). Op 5 jan. 1460 dragen ***Frederik*** respectievelijk *Alef* ***van*** *Haeren* goederen op aan de Leenkamer van Almelo: de door ***Alef*** opgedragen goederen gaan 29 nov. 1461 over op ***Steven van*** *Haeren*[109]). Op 2 sept. 1479 wordt ***Steven van*** *Haeren* beleend met de Oildespiecktienden te Heino, de Monnikehustienden[110]); boven de inschrijving der belening is later bijgeschreven: juffer ***Griete van*** *Haeren.* Laatstgenoemde bleef blijkbaar na de dood van

---

99) Staatsarchiv Münster, Leenregister Münster (gecit. door R. vom Bruch, op. cit., p. 42' i.v. Coseburg bei Landegge).

100) Staatsarchiv Münster, Dep. Ascheberg, Haus Venne (gecit. ibid.).

101) R. vom Bruch, op. cit., p. 42.

102) GA Groningen, Arch. Heilige Geest-gasthuis, inv. 114.

103) Ibid. inv. 80, reg. 208.

104) H. J. Dik en W. T. Vleer, Het Drents-Groningse geslacht Homan, Linthorst Homan, Ten Berge Homan, 1974, p. 12.

105) RA Drenthe, Drostenrekeningen, nr. 5.

106) Huisarch. Rechteren-Almelo, inv. 8881; het regest in Regesten oorkonden Overijssel geeft onder nr. 4730 alleen ***Mensinghe.***

107) RA Drenthe, Arch. Dikninge, inv. 237, reg. 251, 9 dec. 1428.

107a) Zie noot ***40.***

107aa) GA Deventer, Ms. Deventer, M. A. 475, 11, p. 72.

107b) Als onder 76a, p. 421, sub E XIV.

107bb) Als onder 8b, inv. 1475.

107c) Mr. A. P. van Schilfgaarde, Het archief van het Huis Keppel, Arnhem 1975, inv. 116, f. 15, reg. 527.

107d) Ibid. inv. 1122 (Leenregister Keppel), p. 5.

107e) GA Deventer, Renunt, 1450-1458, p. 41; GA Zwolle charter AAZ 01 nr. 1955 (archief Wyttenhuis of St. Agathaklooster); Renunt. 1450-1458, p. 92.

108) Huisarch. Rechteren-Almelo, inv. 207, p. 23vo.

109) Ibid., pp. 26vo-27.

110) Ibid., p. 33.

Steven de Bredenhorst bewonen, althans tot 1492. In dat jaar wenden zij en ***Dyric van Langen,*** vrouw van *Roloff van Langen,* als bewoonsters van het huis Bredenhorst door de broers Johan, Adolf en Zeger van Rechteren met de sterke arm doch zonder gebruik van geweld uit dit huis gezet blijkens een verklaring van 27 aug. 1492 [111]). Op grond waarvan de Van Rechteren's ontruiming vorderden, is onbekend. Blijkbaar kwam het goed later aan Zeger van Rechteren Adolfszn. die er 23 april 1539 zijn (tweede) vrouw Josina van Erp mee lijftochtte [112]).

Alef van Haeren had behalve de reeds genoemde kinderen ***Frederik, Sweder, Johan, Steven*** en ***Swedera*** als kinderen nog *Wessel* en *Aleyt*. Het bestaan van ***Wessel*** blijkt uit een acte van 31 mei 1460 volgens welke *Aloff,* zijn vrouw Fye en hun zoons *Frederick* en ***Wessel*** een rente van 16 mud uit erf en goed de Dam in de buurschap Wechterholte in het kerspel Wijhe varkodhten, een en ander ten overstaan van de richter te Wijhe [113]).

De dochter *Aleyt* was non in het klooster te Diepenveen: *Alef van Haeren* en zijn vrouw juffer ***Fye van Rechteren*** verklaren 25 april 1449 aan het klooster te Diepenveen gegeven te hebben het erf ter Aves, nu bewoond door Seyne ter Aves, in de buurschap Archem in het kerspel Ommen, als erfdeel van vaders- en moederszijde voor hun dochter *Aleyt,* geprofeste non te Diepenveen, welk erf ***Frederik van Rechteren*** en zijn erfgenamen weer in mogen kopen voor 100 oude Franse schilden en nog zoveel geld als er aan vertimmerd is [113a]).

Volgens aantekeningen van Th. E. F. Heerkens [114]) was ***Frederik van Haeren*** gehuwd met een dochter van ***Frederik van den Rutenberg*** en N. ***van Broeckhuisen tot Weerdenburg, te*** preciseren als ***Frederik van den Rutenberg tof de Rufenberg, † 1459,*** en ***Agnes van Weerdenburg van Broekhuizen,*** † na 1489 [68]), van wie vijf kinderen bekend zijn: ***Egbert Hake (vermeld 1459—1474), Alef*** († vóór 1485), ***Adriana*** ((gehuwd met ***Johan van Twickelo), Jutte*** (gehuwd met ***Godert van Reede)*** en ***Johanna*** ('gehuwd met ***Hendrik van Keppel).*** De drie zusters procedeerden geruime tijd over de nalatenschap van hun broer. ***Jutte was*** reeds vóór 1480 gehuwd met ***Godert van Reede*** [115]), ***Adriana*** reeds vóór 1475 met ***Johan van Twickelo*** [115]). Mogelijk was ***Johanna*** eerder gehuwd met ***Frederik van Haeren*** die 7 aug. 1483 zal zijn overleden (zie hierna) dan wel was — als het bericht juist is — ***Frederik*** gehuwd met een vóór 1485 overleden dochter van ***Frederik van den Rutenberg,*** aangezien zij niet in het proces over de nalatenschap van *Alef van den Rutenberg* genoemd wordt.

Voor ***Frederik van Haeren*** stelden wij destijds (kol. 293) dat hij tussen 17 nov. 1481 en 16 okt. 1483 moest zijn overleden. Hij wend begraven te Gramsbergen. Bloys van Treslong Prins [116]) geeft 7 aug. 1486 (?) als overlijdensdatum. Het jaartal kan niet juist zijn en zou, gezien het vorenstaande, 1482 of 1483 moeten zijn. Onder dezelfde zerk ligt begraven zijn broer Heer ***Sweder (Rueder,*** zegt Bloys van Treslong Prins [116]), † 13 april 1483. Omdat ***Sweder*** in het randschrift eerst genoemd wondt, kan de sterfdatum van ***Frederik*** bepaald wonden op 7 aug. 1483. Het randschrift noemt ***Sweder*** commandeur te Scho . . ., mogelijk Schoten (Friesland), waar de Duitse Orde, waarvan ***Sweder*** ordepriester was, een huis had.

De zandstenen zerk draagt in de hoeken vier kwartieren:

1. gevierendeeld; 1 en 4 twee palen; 2 en 3 dwarsbalken en een geschuinbalkt vrijkwartier (= ***Van Haeren)***.
2. een kruis (= vermoedelijk ***Van Heeckeren genaamd van Rechteren).***
3. ***?.***
4. een gegolfde dwarsbalk [116]).

Bloys van Treslong Prins noemt ***Frederik's*** moeder ***Sophie van Heeckeren genaamd van Rechteren*** een dochter van ***Frederik*** en merktop dat haar moeder ***Cunigonde van Polanen*** geen gegolfde [dwarsbalk in haar wapen voerde [116]). ***Sophie*** was echter een dochter van ***Sweder van Heeckeren genaamd van Rechteren*** en ***Sophie van Groesbeek*** (kol. 287). Is de gegolfde dwarsbalk wellicht een vrije interpretatie van de geenbe dwarsbalk, die de ***Van Groesbeek's*** voerden?

Het onder 3 genoemde kwartier is blijkbaar uitgesleten, althans niet definieerbaar geweest, zodat langs deze weg geen indicatie kan worden verkregen over de herkomst van de moeder van *Alef van Haeren* (die een ***Van den Rutenberg*** geweest moet zijn volgens andere kwartierstaten).

Frederik's broer ***Sweder,*** priester van de Duitse Orde, was aanvankelijk schaffenaar te Utrecht [116a]), werd in 1465 commandeur van het huis der Orde te Dieren [116b]), daar echter reeds in 1467 vervangen [116b]) en blijkbaar in financiële moeilijkheden geraakt, althans in 1468 verklaart de Landcommandeur dat hij niet gehouden is de schulden van ***Sweder van Haeren,*** gewezen commandeur te Dieren, te betalen [116b]). Later werd zijn financiële situatie blijkbaar beter: in 1475 leent hij 50 Rijnse gl. aan Johan van Renesse van Rijnouwen [116b]). Boven werd reeds vermeld dat hij als commandeur van het Huis te Schoten overleed [116]).

Alef van Haeren, de laatstvermelde van zijn geslacht (kol. 295), treedt in 1506 namens de „vrouwe ***van Buren" (Agnes van der Ese van Gramsbergen)*** voor het eerst op als holtrichter van Gramsbergen [116c]). Daarna is hij telkenjare holtrichter aldaar tot 1529 [116c]), in welk jaar de erfburen van Gramsbergen in het bezit komen van het holtrichterschap.

Over de ***Van der Ese's van Gramsbergen*** kan nog wonden meegedeeld dat ***Henrick van der Ese van Gramsbergen,*** „min neef" door Zweder van Rechteren, heer van Voorst en Keppel 30 april 1446 beleend was met 33 morgen land in Mastenbroek; dit vererfde op ***Swedera van Haeren*** die (als weduwe van ***Johan van der Ness*** (sic = ***Renesse)***) daarmee op 10 okt. 1470 beleend werd evenals' met de hofstede ter Eze in Almen

111) Huisarch. Rechteren-Almelo, inv. 2620.

112) Jhr. Dr. D. P. M. Graswinckel en Mr. H. Hardenberg, Het archief van het kasteel Rechteren (te citeren als: Arch. Rechteren-Dalfsen), Zaltbommel, inv. 1008, reg. 462.

113) Regestenlijst van het Cartularium, toebehorende het „Meester Florens-huis" en het „Arme Klerkenhuis" binnen Deventer, in Verslagen omtrent 's Rijks Oude Archieven 1918, deel 11, pp. 289-319, rug. 24; vgl. reg. 25 en- 26 eodem die.

113a) Als onder 76a, p. 442, sub G VII.

114) Als onder 66.

115) Leenregister David van Bourgondië, p. 133, TRO D, p. 349; resp. RA Overijssel, Arch. Klooster Almelo, geen inv. of reg.nr.

116) P. C. Bloys van Treslong Prins, Genealogische gedenkwaardighelden in en om de kerken in de provincie Overijssel, p. 107.

116a) Als onder 8b, inv. 651: belofte aan hem jaarlijks 43 R. gl. te betalen gedurende zeven jaren.

116b) Ibid. inv., 1509, 1511, 1510, 1568.

116c) RA Overijssel, Huisarch. Gramsbergen, inv. 22, pp. 25vlgg. en 37.

mat annexen. Zij droeg beide leengoederen terstond op ten behoeve van haar dochter ***Agnes van der Ese,*** voor ***wie Frederik van Haeren*** leenhulde deed [116d]).

De heer De Vos van Steenwijk attendeerde er nog op dat het in kol, 291 genoemde wapen „een rood kruis op een veld van goud" in de rechterhelft van het door *Jutte* ***van der Ese van Gramsbergen*** gevoerde wapen niet is het wapen ***Van Heeckeren genaamd van Rechteren*** maar ***Van der Ese van Gramsbergen.***

§ ll. Samenvatting (kol. 295-298).

De tak ***Van Peize*** te Almelo (kol. 296 en 298) voerde, als gezegd, een leeuw binnen een met negen penningen beladen schildzoom. De kleuren en het aantal penningen worden verschillend opgegeven. Van Rhemen geeft twee versies:

a. in zilver een zwarte gekroonde leeuw, rood getongd, getand en genageld; een rode of blauwe schildzoom beladen met acht penningen van zilver [117]);
b. in zilver een rode leeuw: een schildzoom van . . . beladen met tien penningen van goud [117]).

In de tekst, kol. 298 wondt in nagel 15 van bov. verwezen naar noot 538; gelezen moet worden noot 362.

§ 12. Ter Borch.

Vgl. De afstamming van Aline Ovingh († 1632), in De Ned. Leeuw, 1968, kol. 201-217, in het bijzonder kol. 215-216.

De tot dusver oudstbekende ***Ter Borch's*** waren ***Steven (*** 1392) met als veronderstelde zusters van zijn vader ***Ghese (***1392), gehuwd met ***jonge Tyese Egbertszone*** (kol. 199-200) en ***Stijne*** (1392), vrouw van *Rolof* ***Guedesing*** († vóór 1392; kol. 199-200). Gese en ***jonge Tyese*** hadden als zoons ***Egbert, Steven*** en *Herman* (kol. 199 en 298). Elders (kol. 297) spraken wij het vermoeden uit dat de vader van ***Steven ter Borch*** een verder anbekende *Albert* geweest ***zou*** kunnen zijn, terwijl de voornaam ***Steven bij*** zowel ***Steven ter Borch*** als bij ***Steven Thesens*** aanleiding gaf te veronderstellen dat hun — veronderstelde — gemeenschappelijke grootvader eveneens ***Steven (ter Borch)*** heette (kol. 298).

Wellicht was dit de ***Steven ter Borch,*** wiens pandbrief tegen Egbert van Gramsbergen 10 sept. 1380 vervallen verklaard wondt [118]). Wellicht was er voorts een relatie met „unse vruend *upper* ***Borch",*** doodgeslagen door de (stad-) Groningers waarvoor vredegeld wordt voldaan aan Bertold Knasse van Eelde, Conraad van den Ghore, Bertold van Ansen, Otto Haertinghe van Haren, Otto Dusewold van Dilgt en Alef Minsinge (Mensinge?) die daarvoor 1 O okt. 1340 kwiteren [119]).

Naast ***Steven*** (vanaf 1392) was bekend Nese ***ter Borch*** (1403) als vrouw van ***Johan van Echten*** (vermeld 1389—1459).

Omstreeks 1400 zijn echter nog enkele ***Ter Borch's*** aanwijsbaar. Het reeds meermalen genoemde hervonden ordelboek van de Drenthse etstoel [6]) noemt op de lottingen van Pinksteren 1400, in 1402 en van Zworen maandag 1403 geschillen tussen *Johan* ***van Echten*** en jonfer Nese ***ter Borch*** over lijftocht. Laatstgenoemde zal niet zijn vrouw, eerder haar moeder zijn geweest, In haar zullen wij ook juffer Nese kunnen zien tegen wie ***Steven ter Borch*** op de lotting van St. Magnus 1407 procedeert waarbij wordt gewezen „was dat *Steven* van joff. *Nesen* hebben wijl dat sal hij myt sijn moder vynnen vant van den doden hant komt". Op dezelfde lotting wordt tussen ***Heyne van den Laer*** en ***Steven ter Borch*** gewezen „dat ***Steven Heynen*** also voele geven sall, myt sijnen suster alse Hillijncberg kreech ten sijden . . .". ***Heyne van den Laer*** blijkt dus met een zuster van ***Steven ter Borch*** getrouwd te zijn geweest, eveneens blijkbaar ***Johan*** *Hillingberg,* zoon van *Wolter* ***Stelling,*** † 1397, en ***Lyse*** *Hillingberg,* vermeld 1356 [120]).

Een zuster van ***Heyne (en Lulof) van den*** *Laer* was gehuwd met een *Strale* (zie § 3).

Door het huwelijk van ***Johan Stelling genaamd Hillingberg*** met een ***Ter Borch*** wondt ook de verwantschap tussen ***Teso*** *Strael* en ***Golde Stelling,*** abdis te Assen (kol. 200), duidelijk — aangenomen dat ***Golde*** een dochter was van *Wolter* ***Stelling*** en kleindochter van *Johan* ***Stelling genaamd Hillingberg*** en N. ***ter Borch.***

Een joffer ***Gyssele ter Borch*** wordt genoemd bij de lottingen van Pasen en Pinksteren 1400 en aangesproken op de lotting van St. Megnus 1406 door ***Conradus de Vos*** over het recht van drift [6]).

Een ca. 1445 opgestelde ridderschapslijst noemt in Drenthe ***Steven ter Borch;*** aan zijn naam zijn later toegevoegd ***Johan,*** *Henric* en ***Hake ter Borch,*** gebroederen [121]). ***Steven ter Borch,*** ***. .ck (Henrick?, Haeck?) ter Borch*** en *Johan* ***ter Borch*** worden . . dag na St. Vitus 1453 als arbiters voor de buren van Donderen resp. Bunne genoemd [8b]). Laatstgenoemden waren mogelijk broers van ***Steven,*** die in 1447 huwde.

Een andere ridderschapslijst uit 1484, ten tijde van Johan Stelling, ambtman van Coevorden en drost van Drenthe, noemt [122]):

Steven ter Borch ('later doorgehaald),

Hake ter Borch (later ***Hake*** doorgehaald en vervangen door *Alef),*

Steven ter Borch de jonge (later doorgehaald ***de jonge),***

Johan ter Borch,

zodat in 1484 ***Steven, Hake, Steven de jonge*** en *Johan* genoemd wonden, waarbij ***Johan*** mogelijk dezelfde is als de na 1445 genoemde. De rekening van de drost over 1489/'90 noemt een erfpacht uit Syberdinge te Anderen van 1 mud ten behoeve van ***Steven ter Borch*** en zijn broers [123]); dezelfde post in dezelfde redactie komt echter ook voor in veel latere rekeningen (b.v. 1556/'57 [124]), zodat het de vraag is of ook niet reeds vóór 1489 (oudere rekeningen zijn niet bekend) deze post — aldus geredigeend — wend opgevoerd.

116d) Als onder 107c, inv. 1120 (Leenregister Keppel), pp. 47vo-48.
117) Van Rhemen, P, pp. 62 en 63.
118) Judiciaal Frederik van Blankenheim, p. 3vo.; TRO F, p. 14.
119) OBGD 362.
120) Ds. J. W. Schaap, De geschiedenis van het Overijsselse adellijke geslacht Stelling, De Ned. Leeuw 1969, kol. 175-196, i.h.b. kol. 175-176, 180-181; vgl. deze bijdrage, § 13. Libri quattuor continentes deductiones genealogicas variarum familiarum nobilium (Hs. Gerlach Doys, Prw. Bibl. Friesland), I, p. 554, noemt de vrouw van Heyne van den Laer ***Lutitia en*** hem een broer van Ludolph en Rudolph, kanunnik te Deventer, vermeld 1338.
121) RA Utrecht, Arch. bisschoppen van Utrecht, inv. 12, pp. 110vo.-114; vgl. S. Muller Fzn., op. cit., nr. 3304.
122) Ibid., arch. als voren, id. pp. 99vo.-100; vgl. Muller, op cit., nr. 4496.
123) RA Drenthe, Drostenrekeningen, nr. 50.
124) Ibid., Drostenrekeningen, nr. 45.

Over de ma ca. 1445 genoemde *Henric ter Borch* ontbreken verdere gegevens. Mogelijk is hij de ***Henrick ter Borch,*** met zijn vrouw ***Mechtelt*** met de buren van Drouwen vermeld 13 maart 1450 [124a]). ***Hacke ter Borch*** wordt nog genoemd 11 maant 1492 [124b]) en Zworen maandag 1493 [6]). Of deze twee broers nageslacht hadden, is onbekend.

De volgende generatie — zoons van ***Johan*** — waartoe ***Steven (de jonge), Johan*** en ook *Alef* behoorden, vinden wij terug op de St. Magnus 1501-lotting als ***Steven ter Borch*** en zijn broers, en Zworen maandag 1502, dan nader aangeduid als ***Steven, Jan*** en *Alef* ***ter Borch,*** gebroeders [6]).

Johan ter Borch huwde op of omstreeks 22 juli 1527, wanneer door de rentmeester van de Gelderse stadhouder in Groningen een geschenk voor de bruiloft van ***Johan ter Borch*** wordt betaald [125]). In 1532 worden als belenders te Eelde o.m. genoemd ***Johan ter Borch*** en ***„Anne ter Borchs*** kynt" [125a]). In 1534 staat ten name van Jvr. ***Anna ter Borch*** een rente van 5 mud en 1 schepel [125b]).

Samenvattend komen wij dan voor de ***Ter Borch's*** tot het volgende overzicht (ter vervanging van dat in De Ned. Leeuw 1968, kol. 215-216):

1. ***(Steven ter Borch,*** wiens bestaan verondersteld wordt op grond van de voornaam van de neven (?) ***Steven Tesens*** en ***Steven ter Borch;*** vgl. kol. 298) (= ? ***Steven ter Borch,*** vermeld in 1380).

II. 1?. ***Ghese*** (1392), tr. ***jonge Tyese Egbertszone,*** geb. ca. 1340, vermeld 1367-1395, waaruit ***Egbert, Steven*** en *Herman Tesens* ***anders Srale.***

2. ***Stijne (*** 1392), tr. *Rolof* ***Guedesing*** († vóór 1392), waaruit Cyse en ***Geert Guedesing.***

3?. ***Albert*** (vgl. kol. 297), tr. Nese (?, 1400—1407), waaruit:

III. 1. Nese (1403), tr. ***Johan van Echten*** (1390—1459); volgens Jhr. Mr. R. 0. van Holthe tot Echten [87]) werd uit dit huwelijk geboren ***Grete van Echten,*** tr. 1447 ***Steven ter Borch.***

2. dochter, tr. ***Johan Stelling*** genaamd *Hillingberg* († ***1406).***

3. dochter ***(Lutitia ?*** [120]), tr. ***Heyne van den Laer (1407).***

4. ***Steven*** (1392), tr. ***N.N.,*** waaruit:

IV. 1. ***Steven,*** wiens zoon ***Steven*** Volgt V. 1.

2. *Johan.*

3. *Henric* ***(1450 ?, 1453*** ?, † na 1484), tr. (?) *Mechteld* ***(1450).***

4. ***Hake,*** † na 1493.

v. 1. ***Steven,*** † na 1487, tr. 1447 ***Grete van Echten Johansdr.,*** waaruit:

VI. 1. ***Steven,*** † tussen St. Magnus 1518 en Pinksteren 15 19, tr. (huw. voorw. 30 aug.) 1480 ***Femme Polman,*** † na Pinksteren 1519, vóór 5 april 1529 ?; waarschijnlijk geen 'kinderen.

2. ***Johan (1484*** ?, 1500 vlgg., als magister/meister 15 18, 1521, nog genoemd 1529 ?), tr. *Oede* ***Lewe:*** kinderen volgen sub VII.

3. *Alef* (1502).

VII. 1. ***Steven,*** † Jemgum okt. 1533, tr. (huw. voorw. 8 okt.) 1509 Gese, weduwe van ***Henrick Schultynghe.***

2. ***Johan, 1522*** gevangen genomen in Coevorden, ette 1533, 1534, ontvangt stadsrente 1527 en 1536, † vermoedelijk 1540, tr. ca. 22 juli 1527 N.N.

3. ***Geert,*** 'ontvangt stadsrente 154 1, † vermoedelijk 1541/2.

4. ***Anna,*** juffer ten Hoerne, in 1576 collatrix van de St. Gangulphusvicarie te Eelde, ontvangt stadsrente o.m. 1579 en 1580, † vóór 1588.

5. ***Agnes,*** juffer ten Hoerne, in 1564 collatrix der genoemde vicarie, † na 1564.

6. *Aleyt,* tr. le ***Johan Ovingh,*** † jan. 1522; tr. 2e. ca. 1525/'6 Roelof ***van Oestenwolt,*** † tussen 20 maart 1574 en 17 mei 1576, die hertrouwde met ***Mechtelt van Heeckeren (vgl.*** De Ned. Leeuw 1969, kol. 173-174).

§ 13. Stelling.

Vgl. ds. J. W. Schaap, De geschiedenis van het Overijsselse adellijke geslacht Stelling, in De Ned. Leeuw. 1969, kol. 175-196. Verwijzingen naar bovengenoemd artikel geschieden als: S. gevolgd door het kolomnummer.

Ook over het geslacht ***Stelling*** is sedert de publicatie als afsluiting van het onderzoek (1968) meer bekend geworden, waardoor aanvulling en verbetering gewenst is.

Zo blijkt ***Gerrit Stelling (S.*** kol. 179) geen deken geweest te zijn, evenmin priester. Wanneer hij maandag na St. Servaas, zonder jaar, gedateerd echter op 1315, voorkomt als een van de borgen in het geschil tussen Johan van der Ese en zijn zoon Henric ener- en Herman van Kuinre anderzijds, luidt de relevante zinsnede: „... ***Gerard Stelling*** ende Tyde die Rode Dekene, Johan van der Lecke borghe waren" [126]). Tibo Rodekene, in 1329 schout te Hasselt en Rouveen, kwam reeds destijds ter sprake (kol. 260). Er is derhalve geen reden een ***Gerard Stelling,*** priester (ca. 1313) te onderscheiden (S. kol. 179 en S., Tabel 11, kol. 184).

Ghert Stelling scheldt 4 maart 1332 5 £ geld kwijt over een huis, welke som hem de kinderen van Dure schuldig waren [127]). Op 20 april 1332 wordt namens de bisschop in tegenwoordigheid van o.m. ***Gheraerd*** *Stellenc* aan Grafhorst stadsrecht verleend [128]).

„Ghered Stellinc" van IJsselmuiden legt 6 april 1345 nog een getuigeverklaring af [128a]). Zijn sterfjaar moet dus niet gesteld worden 1344 (S. kol. 179), maar nà 1344.

In bovengenoemde bijdrage wordt melding gemaakt van

124a) Arch. Huls Mensinghe te Roden (t.p., partic.), bundel Luitien Oldeneitinge.
124b) TRO D, 539.
125) RA Gelderland, Hertogelijk archief, inv. '74, rekening 1526/30, p. 50.
125a) Als onder 8b, inv. 1484.
125b) Ibid., inv. 1460.
126) Dr. P. W. A. Immink en Dr. A. Johanna Maris, Registrum Guidonis, Utrecht, 1969, p. 140.
127) Dr. J. A. Kossmann-Putto, Kamper Schepenakten 1316-1354, Zwolle, 1955, nr. 412.
128) Dr. J. W. Berkelbach van der Sprenkel, Regesten van oorkonden betreffende de bisschappen van Utrecht uit de jaren 1301-1340, Werken Historisch Genootschap, 3e serie, no. 66, Utrecht, 1937, nr. 1081.
128a) GA Deventer, charter nr. 20.

Herman Stelling, vermeld in 1342 en 1364, waarschijnlijk niet dezelfde als de gelijknamige, die in 1309 burger van Kampen wordt (S. kol. 179). Op 17 maart 1342 wordt *Herman Stellinghzoene* met drie anderen aangewezen als testamentator van Gosen van Dure (S. kol. 195) [129]. Bij de verdeling van Mastenbroek in 1364 komt aan *Stellinc 2* morgen 15 roede met 4 roede 2½ voet dijk, aan *Herman Stellinc 4* morgen 5 hut met 9 roede 10½ voet dijk en aan *Jan Hillincbergh (S.* kol. 175, 179) 1½ morgen en 95 roede met 3 roede 5 voet dijk [130].

Er is nog een tweede lijst van verdeling van land in Mastenbroek in 1364, Achter de namen van hen, die toen land kregen toegewezen, zijn de namen vermeld van latere eigenaars of gebruikers. Deze namen geven de situatie rond 1425 weer. Onder Grafhorst staat met 6 morgen te boek in 1364 *Henrick Stellinck* (later *Symon van der Schulenberch*, man van *Eufemia Stelling*, zie hierna). Onder Windesheim komt *Wolter Stellinck* (later *Johan Holleken)* met 6 morgen voor: dezelfde wordt onder Spoolde met 7 hondt vermeld (later het klooster **Windesheim) ,** terwijl aldaar met 12 morgen te boek staat *Johan Hillenberch* (later *Ghert Stellinck 8* morgen en de reeds genoemde *Johan Holleken 4* morgen. Was hij mogelijk met een *Stelling* gehuwd ?). Tenslotte heeft *Wolter Stellinck* in 1364 nog 38 morgen 4 hondt 50 roeden onder Zalk en Wilsum (later *Helmich Stellinck 28* morgen, *Harmen Stellinck 5* morgen en *Wolter Stellinck Johansz.* 6 morgen 2 hondt) [130a].

Met *Jan Hillingberg* komen wij bij de beleningen van zijn kleinzoons, die complexer zijn dan in de bijdrage tot uitdrukking komt en aanleiding hebben gegeven tot een onjuiste filiatie. Eerst dient te worden opgemerkt dat *Wolter Stelling 14* jan. 1394 herbeleend wordt met een groot aantal goederen, waaronder Henric Stellinxguet in Heino [131], hetgeen doet veronderstellen dat de goederen van de tak van *Henric Stelling de Olde* resp. zijn gelijknamige zoon zijn vererfd op *Wolter,* naar aangenomen wordt een volle oom van *Hendrik de Jonge (S.* kol. 177), tenzij *Wolter* leenman van Utrecht was en enkele goederen in achterleen aan de jongere tak waren gegeven (zoals nog nader ter sprake zal komen bij *Eufemia Stelling,* zie hierna). *Wolter* komt 19 sept. 1388 voor als dienstman van de bisschop [132]. Een schattingsregister van Salland ca. 1400 noemt hem, met *Henric Stelling, te* IJsselmuiden [132a].

Na dode van zijn vader wordt *Johan Hillingberg 22* aug. 1397 met de goederen van *Wolter Stelling* beleend [133]. Daaronder bevonden zich echter niet de leengoederen te Zalhorst c.a. De oudere *Johan Hillingberg* was daarmee nog 3 mei 1394 herbeleend [134]; na diens dood werd zijn klein zoon *Gerrit Stelling* (de filiatie is aangegeven) 31 aug. 1395 met de goederen te Zalhorst c.a. beleend [135]. Op 25 nov. 1422 scheldt

129) **Als** onder **127, nr. 769.**
130) Verslagen en mededelingen van de Vereeniging **tot beoefening van** Overijsselsch regt **en** geschiedenis **(te** citeren: **VMORG), deel 37, pp. 20, 22 en 24.**
130a) Arch. **Marke Mastenbroek, inv. nr. 1, pag. 4, 13,** 14vo **en 17.**
131) **Leenregister Frederik van Blankenheim, p.** 4vo.
132) **G. J. ter Kuile, Archief Van Haersolte en andere** familie-archieven, afkomstig **van de Vereeniging tot beoefening van** Overijsselsch **regt en geschiedenis, Zwolle, 1957, inv. 8, reg. 8.**
132a) **GA Deventer,** Ms. **Deventer, MA 475, 1.**
133) Leenregister Frederik **van Blankenheim,** p. **34.**
134) **Ibid., p. 15 vo.**
135) **Ibid., p. 29.**

bisschop Frederik — voor het geval dat *Wolter Stellinghe* te lang mocht hebben gewacht met het verzoeken van de hem van zijn vader *Johan Stellinghe genaamd Hellingberch* aanbestorven goederen en tienden — hem dit verzuim kwijt [136] en beleent hij hem op deze dag: gedurende zijn onmondigheid was (blijkbaar 7 maart 1407 (S. hol. 1822) zijn voogd *Herman Stelling* ermee beleend geweest [137].

Hetzelfde geschiedde ten aanzien van *Gerrit Stelling, zoon* van *Gerrit Stelling;* ook voor deze was de voogd Herman *Stelling* beleend geweest [138].

Deze *Herman Stelling* komt 7 sept. 1412 voor als heemraad van Mastenbroek [139] en wordt in schattingsregisters van 1427 en 1429 met *Wolter Stelling* te IJsselmuiden genoemd [139a].

Zowel *Wolter* als *Gerrit* zullen in 1422 (of kort voordien, gezien het mogelijk verzuim van verheffing van de lenen) mondig zijn geworden en dus ca. 1396/7 zijn geboren. Muller [137] wijst er op dat in het betrokken stuk de beleende beurtelings *Wolter* en *Gerrit* wordt genoemd doch dat blijkens de drie daaropvolgende acten [140] onderscheiden moet worden tussen *Wolter Johansz.* en *Gerrit Gerritsz.* De laatste was in 1422 niet meer onmondig (hij komt als *Ghert Stellingh* reeds 22 april 1421 voor [140a]), zoals is gesteld (S. kol. 187). Gezien een en ander vervalt ook de veronderstelling van een hertrouwen van *Wolter* (S. kol. 184-185), die niet *Gerrit's* vader maar een volle neef was.

Resumerend kan worden gesteld dat het complex leengoederen van *Wolter Stelling,* genoemd ca. 1382 (S. kol. 186) en 1394 [131], in 1397 overgaat op zijn zoon *Johan Hillingberg,* het leencomplex van *Wolter's* schoonvader *Johan Hillingberg* echter op *Johan's* kleinzoon en *Wolter's* zoon *Gerrit Stelling,* reden om aan te nemen dat *Johan* de oudste en *Gerrit* de tweede zoon was, al wordt in 1395 een andere volgorde genoemd (S. kol. 175). Ook het feit dat in 1422 eerst de belening van *Wolter* en daarna die van *Gerrit* jr. aan de orde komt, kan daarop wijzen, evenals de leenverhouding tussen *Wolter Stelling* en *Eufemia Stelling* (zie hierna).

Gerrit Stelling werd herbeleend 12 nov. 1433 (niet 24 maart 1435) [140b], terwijl zijn zoon *Herman 24* maart zonder vermelding van jaartal [140b] beleend en 24 okt. 1456 [141] herbeleend wordt met het „Zalhorster" complex. *Gerrit* was in 1424 burger geworden van Vollenhove [142] en komt voor in de ca. 1445 opgestelde ridderschapslijst [121]. Op 2 juni 1444 worden 22 morgen land, waarop hij een rente had gelegd van 22 Rijnse gl., in de Spoelder buurtschap in het kerspel Zwolle bevrijd van leenplicht: als vrij en eigen draagt hij daartegenover aan de bisschop op land in IJsselmuiden met huis en hof, dat hij als leen terug ontvangt [143].

136) **Ibid., p. 103; Mr. S. Muller Fzn., op.** cit., **nr. 2314.**
137) **Ibid., p. 102; Muller, nr. 2315.**
138) **Ibid., pp.** 104vo. **en 103; Muller, nrs. 2316 en 2317.**
139) **G. J. ter Kuile,** Arch. **van Haersolte, inv. 159, reg.** 11.
139a) **GA Deventer,** Ms. **Deventer, MA, 475.**
140) Leenregister Frederik **van Blankenheim pp. 103, 103,** 104vo; **Muller, nrs. 2314, 2316, 2317.**
140a) **J. Molhuysen, Register van charters en bescheiden in het oude archief van Kampen,** eerste deel (1251-1496), **Kampen, 1862, nr. 458.**
140b) **Leenregister** Rudolf **van** Diepholt, **p. 32vo. en** aldaar in margine.
141) **Leenregister David van Bourgondië, p. 8.**
142) **Bijdragen tot de** geschiedenis **van Overijssel,** IV, **Zwolle 1878, p. 192.**
143) Leenregister **Rudolf van** Diepholt, **los bij p. 33.**

Hij zal ca. 1420 zijn gehuwd met Johanna Hagen, omdat in 1442 hun zoon *Herman voor* zijn moeder optreedt (S. kol. 188) en dus toen mondig moet zijn geweest (en dus niet eerst ca. 1427 (S. kol. 188) kan zijn geboren). *Johanna* Hagen komt 12 mei 1429 voor als vrouw van ***Gerrit Stelling*** en ontvangt dan tot scheiding met haar broer ***Bertolt Hagen*** (tot stand gebracht door ***Gerryt van Buckhorst, Johan van der Eze, Hugo Bensinge,*** *Herman* ***Stellinck,*** *Alfer* ***van Isselmuden*** en ***Egbert Mulert*** als „mage, zwagers ende vriende", dus allen verwant) de goederen te Ansen, met 9 hoenders, en de tienden bij de Reest, grof en smal, eerder in leen bij de vader ***Herman Hagen*** van ***Bertolt van Ansen;*** zij zal ze van ***Bertolt van*** *Ansen* in leen houden. Ook krijgt zij zodanig goed, erf en water te Isselmuden als geërfd van haar moeder met uitzondering van 9 morgen land te Mastenbroek. ***Johanna*** behoudt ook het Hoge land bij „Westerkercken" (te Vollenhove) „dat to den Puthof hoert" en „dat slacht op den Benthet dat to den Puthoeve hoert, Schuering maete bij de dijk op ten suyder zijlldiep", dat zij alles in leen zal houden van haar broer ***Bertolt (vgl. S.*** kol. 188-189) [144]. In onze bijdrage (kol. 261-262) vermeldden wij reeds hoe de samenhang tussen ***Bertolt*** en zijn zuster met de ***Van Ansen's*** te Vollenhove kan zijn geweest.

Geert Stelling en zijn vrouw joffer ***Johan*** verklaren 27 april 1448 schuldig te zijn een jaarlijkse pacht van 5 gouden Beijerse gl. aan het Convent ten Kinderhuis te Zwolle, te verhalen op 10 heren ponden in Mastenbroek en vervolgens op het door hen bewoonde huis en erf te Vollenhove, gelegen tussen de huizen van de erfgenamen van Herman van Kuinre ener- en *Johan* ***van der Eze*** anderzijds [145].

Blijkbaar hadden zij drie kinderen: in 1458 gaan *Herman* ***Stelling*** en zijn zusters ***Konne*** en ***Grete*** een magescheid aan met *Herman* ***Hagen*** [145a].

De (derde ?) zoon van *Wolter* ***Stelling*** en ***Lysebeth*** *Hillingberg,* ***Helmich,*** is in 1429 aanwezig op de klaring [146] en verklaart 20 jan. 1433 (dan dapifer genoemd) ten overstaan van schout en keurnoten van IJsselmuiden zijn testament gemaakt te hebben en aan de kerk te Genemuiden te hebben vermaakt een rente van 3 heren ponden uit Conckensland in de kerspelen Hasselt en Genemuiden. Executeurs zijn zijn neven („nepotes") *Wolter* ***Stellinck*** *Johansz.* en *Wolter* ***Stellinck Hermanszn.,*** knapen [147]. Het bevat geen verdere beschikkingen noch vermelding van familieleden.

Helmich overleed vóór 1 febr. 1443. Dan verkoopt *Wolter* ***Stelling*** *Hermansz.* een rente van 9 pond uit 8 morgen bij de Nijewetering en uit 4½ morgen op de Rikersteken, grenzende aan land van wijlen ***Helmich Stelling,*** in het gericht van Oesterholte [147a].

Terugkerende tot *Johan* ***Stelling genaamd Hillingberg (S.***

144) RA Overijssel, Arch. Ridderschap, inv. 3164gg, Leenboek Hagen, pp. 57-60.
145) GA Zwolle, charter AAZ 01, nr. 1877 (arch. St. Caecilienconvent of Convent ten Kinderhuys).
145a) RA Overijssel, Arch. Oldhagensdorp, inv. nr. 4, 3 aug. 1458, inzake kerksteden te Vollenhove (Grote Kerk): scheiding door Johan van der Eze, Egbert van den Rutenberg en Roelof van den Clooster ener- en Gerrit van Issdmuden, Egbert Mulert en Johan van Isselmuden anderzijds tussen Herman Hagen aan de ene en Herman Stelling en diens zusters Konne en Grete aan de andere kant.
146) Judiciaal Rudolf van Diepholt, los vel.
147) GA Zwolle, charter nagekomen collectie, H, no. 4.
147a) Id., charter AAZ 01, nr. 1785.

kol. 180-181) kan, onder verwijzing naar § 12 (Ter ***Borch),*** worden herinnerd dat hij gehuwd was met een zuster van ***Steven ter Borch*** van wie een andere zuster gehuwd was met ***Heyne*** van ***den*** *Laer.*

Henric ***van den*** *Laer* draagt in 1440 (feria 111 post. .. verder niet ingevuld) ten overstaan van bisschop Rudolph al zijn goederen over aan *Wolter* ***Stelling Hillebrantszoon (wel*** *Hillingbergszoon), Wolter* ***Stelling Hermanszoon*** en *Henric* ***van*** *Oldeneel,* onder voorbehoud van levenslang vruchtgebruik [148].

Wolter ***Stelling Johanszn.*** verkoopt 28 jan. 1433 aan het klooster op de Agnietenberg een rente van 5 Franse schilden uit zijn hof te Middelsdorp in de buurschap Mederen [148a]. Hij zal ook bedoeld zijn met de *Wolter* ***Stelling,*** die 27 april 1434 procedeert tegen Johan Kamferbeke over 25 pond achterstallige pacht van 10 morgen land te Mastenbroek [149], terwijl (een) *Wolter* ***Stelling 11*** juli 1442 Nyese Geyen kwijtscheldt "sin recht van sine deel eenre Stede" in de kerk te IJsselmuiden [149a].

Op 4 mei 1438 wordt Jvr. ***Lijsbeth van den Rutenberg*** door de proost van het kapittel te Deventer beleend met 5 morgen land in Mastenbroek onder Hasselt, geheten Heren Geryts land van Tybencamp, waaruit de proost te Deventer jaarlijks 5 oude schilden heeft, zoals haar broer *Wolter* ***Stelling*** haar heeft overgegeven: hulder is Johan van Karlar [150]. ***Lijsbeth*** was gehuwd met ***Roelof van den Rutenberg*** [40]. Waarschijnlijk betreft het de staak van ***Johan Hillingberg:*** het leenregister van de proost van het Deventer kapittel vangt aan in 1408 en bevat geen belening van *Wolter,* die derhalve vóór 1408 het leen moet hebben verworven, hetgeen correspondeert met het overlijden van *Johan* ***Hillingberg*** ca. 1407 (zie hiervoor) (de vader van de andere *Wolter* ***Stelling,*** *Herman,* was in 1429 nog in leven).

Wolter ***Stelling*** komt als leengetuige voor de Deventer proost voor 25 juli 1447 [150a], maar deze relatie kan ook verband houden met leenbezit van zijn vrouw. *Wolter* ***Stelling*** — waarmee geen ander dan de hier behandelde kan zijn bedoeld, omdat zijn gelijknamige neef reeds was overleden — pacht 20 okt. 1457 van bisschop David tot wederopzegging het goed Schaepinge te Bunne en een ander te Glimmen voor 14 mud rogge en 10 Arends gl. per jaar [151]. Door zijn nakomelingen wordt later geprocedeerd in verband met een door hem afgegeven rentebrief (zie hierna).

Hij was gehuwd met ***Mechteld ten Water,*** die ca. 1469 overleed; 22 maart 1469 wordt haar zoon ***Johan Stelling*** na dode van zijn moeder beleend met 10 morgen 2 hond land te Mastenbroek door de proost van het Deventer kapittel [152]. Hij wordt hiermee herbeleend 17 sept. 1486 [152]. *Johan* ***Stelling,*** ambtman te Coevorden, vestigt 24 jan. 1493 ten behoeve van Frederik Rijnvisch de Oude en diens vrouw Alijt een rente van 15 gouden Rijnse gl. op 12 morgen leengoed te Mastenbroek genaamd Bomgardesland [153]. Bisschop David verlengt

148) RA Utrecht, Arch. bisschoppen van Utrecht, inv. 3, 1, p. 180 vo.; Muller, op. cit., nr. 3136.
148a) GA Zwolle, Cartularium Klooster Agnietenberg, pp. 36vo.-37.
149) Judiciaal Rudolf van Diepholt, p. 52.
149a) GA Kampen, RA, inv. 53, p. 19.
150) GA Deventer, Rep., 1, 177 x, deel 1, p. 70.
150a) Ibid., p. 126.
151) Muller, op. cit., nr. 3790.
152) Als onder 150, pp. 143vo. en 172.
153) Muller, op. cit., nr. 4814.

18 okt. 1494 zijn op 1 nov. a.s. aflopende commissie als kastelein te Coevorden en ambtman en rentmeester van Drenthe voor onbepaalde tijd tot aan zijn herroeping en wijst hem ter betaling van de hem verschuldigde 1000 Rijnse gl. voor de eerstkomende zes jaren een deel van de inkomsten uit die ambten toe [154]) (dit bedrag van 1000 Rijnse gl. komt reeds in 1460 voor bij zijn vader (S. kol. 185)).

Na zijn dood nam *Reynolt van den Clooster voor Johan's* weduwe het ambtmanschap waar over de periode 30 juli-14 dec. 1496; de bisschop gaf hem daarvoor 30 sept. 1497 kwijting [155]). De heer Schaap noemt de belening van *Johan's* zoon *Wolter* reeds 24 febr. 1496 (S. kol. 190). Deze zoon *Wolter* wordt 11 april 1497 onder hulderschap van Derick van den Clooster met de Deventer leengoederen beleend [156]); *Wolter* doet zelf leenhulde 4 febr. 1521 [157]) en wordt in 1523 met de ledige hand herbeleend [157]).

Mabelia van Coevorden, weduwe van *Johan Stellinck,* koopt 5 jan. 1497 een rente van 50 Franse schilden per jaar uit de tienden van de gehele buurschap Daerle in het kerspel Hellendoorn [158]).

Met de Stichtse leengoederen wordt *Wolter Stellinck in den Damme* herbeleend 14 dec. 1531 [159]). Met enkele anderen wordt hij wegens huur gedaagd voor de claringe 22 nov. 1530 (de zaak wordt verwezen naar de competente rechter) [160]). Op de claring aanwezig 17 juni 1531, 30 juni 1531, 30 juni 1533, optredend namens de erfgenamen van Mastenbroek 9 juli 1533 en 11 aug. 1533, ter claringe 16 juli 1533, op de landdag 6 okt. 1535, ordelwijzer 18 okt. 1535, op de landdag 3 sept. 1537 en 3 nov. 1537, ordelwijzer 13 en 7 okt. 1539 [161]).

Heer Johan van den Veene, domheer te Utrecht, procedeert voor de claring 30 sept. 1534 tegen *Wolter Stelling* e n z ijn b r o e r s [161]), waarbij wordt gewezen dat Johan a a n *Wolter* copie vaa de brief moet geven waarmee hij ageert. waarop *Wolter,* zijn broers en de 'andere erfgenamen zich z u l l e n beraden en zo mogelijk zich met J o h a n v e r s t a a n: zo niet, dan zal op de naaste rechtdag Johan zijn aanspraak mogen vervolgen. Op 4 okt. 1535 is deze zaak weer aan de orde: het blijkt te gaan om 15 goudgl. die Johan „te burge staet" en „verstrickt" is vanwege de verweerder (*Wolter C.S.).* *Wolter* heeft zegel en brief van zijn vader erkend „dan vermits dat ander parten zij verweerders van deser saken te ontlasten beloeft solden hebben als hij zecht" en daarom uitstel begeert, om bij reconventie die lieden met recht te brengen tot vervulling hunner belofte, heeft Heer Johan uitstel gegeven tot de eerstvolgende rechtdag binnen welke tijd de verweerder aangenomen heeft Heer Johan tevreden te stellen en de reconventie te vervolgen [161]).

3 okt. 1534 procedeert *Wolf Mulert* namens zijn vrouw tegen *Wolter Stelling* over erfscheiding; partijen hebben aangenomen met vrienden, magen en goede lieden hun geschil bij te leggen [162]) (zie ook hierna).

154) Ibid., nr. 4903.
155) Huisarch. Rechteren-Almelo, inv. 9248.
156) Als onder 150, p. 240vo.
157) Ibid., pp. 260 en 266.
155) Huisarch. Rechteren-Almelo, inv. 558.
159) RA Overijssel, Leenregister 1528-1540, Afschriften, nr. 53, p. 43vo.
160) Mr. J. J. van Doorninck, Overijssel onder Karel V, Deventer, 1889 (te citeren: Overijssel), p. 104.
161) Ibid., pp. 120, 140, 189, 200, 209, 215, 263, 295, 321, 323, 343-344, 233, 255.
162) Ibid., p. 236.

In 1535 komt *Wolter Stelling* voor onder de rentmeesters (ontvangers) der stad Kampen [163]). Op 2 jan. 1538 neemt hij zijn eerste teken tegen de weduwe van Geert van Campen en haar zoon voor paard en harnas, aan wijlen Geert geleend, en voor 17½ gl. soldij verdiend op Rechteren [164]). Op 20 juni 1538 lost hij een rente af van 5 scheper rogge [165]). Hij overleed ca. 154 1; zijn nicht *Anna* (lees echter *Belia*) *Stelling* volgt 3 maart 1542 in zijn Stichtse leengoederen (zie hierna).

Van de in 1534 genoemde b r o e r s van *Wolter* is slechts één met name bekend, te weten *Johan,* voor het eerst genoemd in 1521 als een van de rentmeesters (ontvangers) van Kampen [166]). Hij was kastelein van Kuinre, aanvankelijk als „stattholder" van Herman Hagen († 1524). Op 30 mei 1525 wordt verklaard, dat *Johan* van wijlen Herman te vorderen had wegens pensie, timmerwerken en onderhoud der „knechten" 510 goudgl. 28 st. [167]). V olgens een (ongedateerd) register van toedeling van land in Mastenbroek ontving *Jan Stellinck,* castelleyn, 11 morgen in de Middelbliick [168]). Als kastelein wordt hij nog genoemd 11 mei 1530 en 24 nov. 1530 [169]). *Johan Mulert* is kastelein te Kuinre 20 aug. 1532 [169]). Hij moet eind 1530 of begin 1531 zijn overleden. Zijn weduwe *Evertien van Buckhorst* (dochter van *Herman* en *Margriet van Leyden)* hertrouwt in 1532 *Wolf Mulert* te Dalfsen [170]). Het proces in 1534 — hiervoor genoemd — ging dus tussen *Wolter Stelling* en de weduwe van zijn broer *Johan.*

Blijkens het leenregister van Overijssel wordt *Anna Stelling,* vrouw van *Alpher van Isselmuden, 3* maart 1542 na dode van haar oom *Wolter Stellinck in den Damme* beleend met diens Stichtse leengoederen [171]) (zodat niet *Anna's* v a d e r *Johan* ca. 1541 #overleed (S. kol. 191-192)). Op 16 mei 1543 volgde — volgens het leenregister — haar zuster *Belia, gehuwd* met *Derk van Isselmuden, Anna* in de lenen op [171]). Blijkbaar is een verwisseling in de voornamen opgetreden, want *Belia* was gehuwd met *Alfer* en *Anna* in 1532 [171a]) met *Derk van Isselmuden.*

Op 2 maart 1545 neemt Matheis Holboem zijn eerste wasteken op *Derk van Isselmuden* als momber van zijn vrouw, als erfgename van *Wolter Stelling de Oude,* drost te Coevorden, en zijn vrouw *Mechtelt,* voor een acte van verzegeling van *Wolter* en *Mechtelt,* waarbij zij beloofden het erve Meusbarch te Spoelde in het kerspel Zwolle te vrijen van alle renten en pachten, waarmee het bezwaard was, en welk erve Mathis met atmalen naar landrecht ingewonnen heeft, voorts voor de straf vermeld in de verzegeling en kosten, schaden en interes-

163) Mr. J. Nanninga Uitterdijk, De Kameraars- en Rentmeesters Rekeningen der stad Kampen van 1515-1540, Kampen, 1875, pp. 44-46.
164) J. 1. van Doorninck, Overijssel, p. 329.
165) GA Zwalle, RA 001-00002, p. 80.
166) Als onder 163, p. 75.
167) GA Kampen, RA, inv. 10; vgl. id., inv. 29, 15 mei 1525. Herman Hagen had o.m. aan „sijn olden knecht Jan" — volgens ibid. 26 mei 1525 Jan Stellinck — 50 Phil. gl. vermaakt. De erfgenamen van Hagen worden 17 juni 1525 (ibid.) veroordeeld tot betaling van de vordering van ruim 510 gl.
168) RA Overijssel, Stukken Buckhorst, 11.
169) J. 1. van Doorninck, Overijssel, pp. 62, 111 en 163.
170) De Ned. Leeuw 1885, p. 41; Fr. Lindenberg, Von Mulert, Chronik seit 1280, Grabenstätt, 1975, noemt op p. 75 Evertien, vrouw van Sevno Mulert. p. 86 van Wolf Mulert. zonder overigens verdere "bijzonderheden te geven.
171) RA Overijssel, Leenregister 1540-1549, Afschriften, nr. 54, pp. 17 en 22.
171a) J. D. van der Muelen, Genealagie Mulert, in De Ned. Leeuw 1885, p. 41.

ten [172]); het tweede resp. derde teken wordt genomen 16 en 30 maart 1545 [172]). De verzegeling van *Wolter* en zijn vrouw ging over 13 goudgl. per jaar uit het erve Meusberch met belofte tot lossing binnen een jaar, bij gebreke waarvan hoofdsom, renten en kosten verhaald zouden mogen worden uit alle goederen van *Wolter,* hetgeen dan ook door Holboem geschied is door zich te laten betalen uit het leengoed Selhorst, zijnde in deze zaak een ordel 'gewezen door schepenen en raad van Zwolle voor de lage bank. Hierop heeft de verweerder, Derk van Isselmuden, geantwoord, dat *Wolter,* de oom van zijn vrouw, de 13 goudgl. door zijn meier Selhorst een tal van jaren heeft laten betalen aan Kerstiaen van Olthuys, dat na *Wolter's* dood de leengoederen vervallen zijn op verweerders vrouw en de eigen goederen half op *Wolter's* dochter, zuster in het klooster te Wietmarschen, die deze verkocht heeft aan Johan van Teekelenburch, terwijl de andere helft gekomen is aan *Wolter's* vrouw; dat tot onderpand gesteld is het erve Mewesberch en niet het leengoed Selhorst, dat zonder consent van de leenheer niet bezwaard mocht worden: dat voorts alle schulden in het erfhuis verzocht moesten worden en dat het erve Selhorst bij vonnis van schepenen en raad van Zwolle vrij verklaard is van de rente. Geklaard is op 8 april 1546 dat „wel gewezen en kwalijk beroepen" is met dien verstande dat Holboem zijn actie mag vervolgen op het onderpand en verder op de eigen goederen [172]). (19 ? april 1546) wordt de zaak — waarbij blijkt dat de rentebrief uit 1463 dateert — gewezen aan Wolf Mulert Johansz., die wijst, dat Holboem de schuld verhalen mag op zijn onderpand Meusborch en, indien dit niet voldoende is, op de eigen goederen der erfgenamen van *Wolter.* De „voorspraak" van Holboem beroept dit ordel in claringe [172]).

Anna Stelling leeft nog in 1577 en is vóór 1570 gehuwd met Mr. ***Robert van der*** *Beeck* [173]). Op 1 april 1577 kopen zij (hij is dan raad van de Koning in Overijssel en rentmeester van Salland) een rente van 35 goudgl. en 10½ st. van de stad Kampen [174]).

Uit de procesacte dd. 8 april 1546 blijkt dat de dochter van *Wolter* ***Stelling*** non was in het klooster Wietmarschen. Het betreft *Mechtelt* ***Stelling,*** die in acten van 10 nov. 1522, 24 juni 1535, 3 nov. 1537 en 14 febr. 1538 als priores van Wietmarschen voorkomt [175]).

De tweede broer van *Wolter,* waarvan in 1534 sprake is, kan geweest zijn de op 17 juni 1531 ter klaringe te Vollenhove aanwezige ***Henrick Stellinck*** [175a]). De te Kampen wonende gelijknamige persoon (zie hierna) komt daarvoor niet in aanmerking, omdat deze priester was. De Kamper *Stelling's* waren — afgezien daarvan — ook niet (meer) riddermatig, zodat deze ***Henrick,*** die verder niet vermeld wordt, tot de andere (oudere) tak moet hebben behoord.

Wij vervolgen thans de tak van ***Hetman Stelling.*** Zijn zoon *Wolter* ***Hermansz. Stelling*** komt in de schattingsregisters van Salland van 1433 en 1445 [176]) voor als dienstman te 1 Jsselmuiden. *Wolter* ***Hermansz. Stelling (S.*** kol. 186-187) verklaart 18 nov. 1442 aan het klooster op de Agnietenberg verkocht te hebben zijn land in de Ruten bij Spikerbaersbroec, vanouds behorende tot zijn erf die Rollet in de buurschap Ankum in het kerspel Dalfsen; mede zegelt zijn neef *Wolter* [177]). *Wolter* ***Hermansz.*** verkoopt 1 febr. 1443 een rente van 9 pond uit 8 morgen en uit 4½ morgen land in Mastenbroek in het gericht van Oesterholte [178]). Op 23 aug. 1446 worden Gheert Buckhorst en *Wolter* ***Stelling Hermansz.*** genoemd als onverscheiden belenders te Hasselt [179]). Als ambtman te IJsselmuiden wordt hij 23 april 1450 nog vermeld [180]).

In 1444 huwde hij met *Lutgert,* dochter van *Henric* ***van Essen*** [181]). De huwelijksvoorwaarden worden tot stand gebracht door *Wolter* ***Stelling*** en *Alpher* ***van Isselmuden*** namens *Wolter* ***Hermanst. Stelling*** ener- en ***Symon van der Schulenburg*** en *Henric* ***van Essen*** *Geertsz.*; zij ontvangt daarbij van haar vader 1600 goudgl. waarvan 400 na zijn dood [181]). *Lutgart* was een dochter van *Henric* ***van Essen de oude tot Herxen*** en N. ***van Brienen*** [182]), is weduwe 5 febr. 1452 [183]) en hertrouwt vóór 10 maart 1460 met ***Johan Sticke tot Weldam,*** † 1488 (die ca. 1483 hertrouwt met ***Elzabe Hermansdr. van Middagten*** [183]). *Wolter* is blijkbaar niet jong gehuwd; wanneer hij werd geboren, is niet bekend. Zijn vader *Herman* was echter in 1395 mondig (S. kol. 175); *Wolter* zelf komt voor het eerst in 1433 voor [147]). Mogelijk echter was *Lutgart* zijn tweede vrouw.

Nog steeds immers kan niet geplaatst worden in het beeld van het geslacht ***Stelling Cafharine Stelling,*** eerst gehuwd met ***Steven van Brienen*** [184]), later met Roelof ***van Echten*** [184]). Dit laatste huwelijk vond mogelijk ca. 1470 plaats,: *Roelof* maakt 4 juni 1470 zijn vrouw ***Catharina*** zijn erve en goed in de Betuwe [185]). ***Cafharina Stelling,*** vrouw van ***Roelof van Echten,*** komt 23 maart 1481 voor onder de erfgenamen van ***Steven van Ruinen*** [186]). Onder deze erfgenamen komen geen andere *Stelling's* voor, terwijl afstamming van ***Cafharina*** van *Wolter* ***Johansz.*** (vóór 1438 gehuwd met *Mechtelt* ***ten Water)*** of van ***Gerrit*** *Gerritsz.* (vóór ca. 1420 gehuwd met ***Johanna Hagen,*** † na 1448) uitgesloten is. In feite komt dan alleen *Wolter* ***Hermansz.*** in aanmerking (of een broer van een van de drie neven, die met name onbekend is). De aard van de relatie met ***Steven van Ruinen*** is verder onbekend.

De heer Schaap (S. kol. 194-196) veronderstelt uit het echt-

---

172) J. 1. van Doorninck, Overijssel, pp. 383, 401 en 422. De weduwe van *Wolter* ***Stelling, Elisabeth,*** koopt 28 nov. 1545 een rente van 20 goudgl. uit twee huizen te Kampen, GA Kampen, RA, inv. 58, p. 91.

173) Mededeling van Mr. A. N. baron de Vos van Steenwijk te Doorwerth.

174) GA Kampen, Arch. Algemene zaken, inv. 1106, charter nr. 282 (= Mr. J. Nanninga Uitterdijk, Register van charters en bescheiden in het oude archief van Kampen, vijfde deel (1300-1610), suppl., nr. 991.).

175) Dr. Wilhelm Kohl, Regesten aus dem Archiv des Klosters und Stiftes Wietmarschen, Das Bentheimer Land, Band 80, Nordhorn, 1973: inv. 1, nr. 113, reg. 150; inv. 1, nr. 115, reg. 156; inv. 1, nr. 117, reg. 161, en Staatsarchiv Osnabrück, Rep. 24 c, Nr. 9, reg. (Kohl) 164.

175a) W. Nagge, Historie van Overijssel, uitgegeven door P. A. Hoefer, Zwolle, 1908, pag. 142-143.

176) Als 139a.

177) GA Deventer, charters Bergklooster (Agnietenberg); in afschrift: GA Zwolle, Cartularium Klooster Agnietenberg, p. 80.

178) GA Zwolle, charter AAZ 01, nr. 1785.

179) GA Zwolle, Cartularium Klooster Agnietenberg, pp. 69vo.-70.

180) RA Overijssel, Cartularium Rijke Fraterhuis te Zwolle, p. 31.

181) Mr. 0. Schutte, Het riddermatige geslacht Van Essen, in De Ned. Leeuw 1967, i.h.b. kol. 15 en 62.

182) Ibid., kol. 58.

183) Ibid., kol. 61-62.

184) J. Westra van Holthe, De Ridderschap van Drenthe, Assen, 1950, p. 43, noot 2.

185) Jhr. Mr. R.O. van Holthe tot Echten, Genealogie van het geslacht Van Echten, in De Nederlandsche Heraut, 1886, pp. 35-36.

186) Mr. S. Muller Fzn., Catalogus van het archief van het kapittel van St. Pieter (RA Utrecht), 's-Gravenhage, 1886, inv. 999.

paar *Wolter Stelling-Lutgart van Essen* als zoons *Johan* (die niet ca. 1440, maar eerst na 1444 geboren kan zijn) en *Hendrik* (wel genoemd naar de grootvader *Hendrik van Essen).*

De heer Schaap veronderstelt hier (S. kol. 192-196) de schakel met de *Stelling*'s te Kampen, van welke stad *Lutgert,* weduwe van *Wolter Hermansz.,* in 1451 burger werd (S. kol. 194) en waar vóór 1476 *Hendrik Stelling* (in 1507 nogmaals met zijn vrouw) werd ingeschreven in de St. Cunerarnemorie (ibid.). Over *Hendrik Stelling* is ons verder niets bekend geworden.

Over een verband tussen *Wolter Sfelling Hermansz.* en *Lutgart van Essen* ener- en *Johan Stelling* te Kampen anderzijds is ons oorkondelijk niets gebleken, hetgeen uiteraard niet uitsluit dat *Johan* hun zoon was; *Johan Stelling* vonden wij te Kampen niet voor de 16de eeuw genoemd, doch hij is dan ook reeds niet jong meer. De eerste vermelding is uit 1504 wanneer *Johan Sfellinck de oude* genoemd wordt, als zijn zoon *Johan Stellinck de jonge* veroordeeld wordt tot betaling van 25 heren ponden wegens toebrengen van een wond, te voldoen in acht jaren [187]). Een andere zoon, *Hendrik,* kan niet later dan ca. 1480 zijn geboren (zie hierna) zodat er chronologisch geen bezwaar bestaat de vader *Johan* te zien als zoon van het echtpaar *Stelling-van Essen,* echter waarschijnlijk niet de oudste, gezien zijn voornaam (waarvoor de naam *Herman* verwacht mag worden). Op 11 aug. 1506 blijkt *Jan Stellinck* ruzie gehad te hebben over de rekening „van't gelach" [188]), 28 jan. 1512 komt hij als getuige voor [188]). *Johan Stellinck* koopt 9 aug. 1510 een rente van ½ Rijnse gl. van de stad Kampen [189]). Op 12 febr. 1510 verkopen *Jan Stellinge* en zijn vrouw Gese aan Grete van Ens een huis en erf op de Wiltfang te Kampen, strekkende achter ter zijde van het brouwhuis van *Jan Stellinge* [190]), waaruit dus blijkt dat deze brouwer was.

Johan Sfellynck de Oude, zijn zoons, Heer *Henrick* en Heer *Peter,* en zijn dochter *Herman* verkopen 5 okt. 1518 aan zijn zoon resp. hun broer *Johan Stellinck de Jonge* en diens vrouw *Grete* een huis met erf met brouwgereedschap aan de Oudestraat te Kampen bij de Hagenpoort, strekkende voor aan de Oudestraat, achter doorgaande tot aan de IJsselmuur met een uitgang aan de zijde van de Wiltfanck [191]); de verkopers lenen daarbij geld, in de vorm van een rente van 14 goudgl., aan de kopers [191]). *Johan Sfelling,* Heer *Henrick Stelling* en „sijn" (sic) zoon *Johan Sfelling* verkochten 12 sept. 1515 een hofstede te Brunnepe bij de Horheyde [192]). Op 4 juni 1522 verkoopt *Johan Stellynck de Oude* een rente van 4 heren pond uit huis en erf aan de Oudestraat bij de Hagenpoort, strekkende achter het huis van Jan Cuser [193]); aan dit huis grensde een huis, dat in 1534 door *Lisabet Stellinges,* weduwe van *Tyman van Ens,* werd verkocht (zie hierna). Kort daarop, in 1523 overleed hij (en niet in 1521) (S. kol. 194). Zijn vrouw Gese overleed in 1510 blijkens inschrijving in het register van de St. Cunerarnemorie (als *Ghese Stelling;* zij dient niet beschouwd te worden als een zuster van *Johan de Oude, S.* kol. 195).

Johan Stellinck is van 1519 tot en met 1521 gemeensman te Kampen [194]); in volgende jaren komt hij niet meer voor. Of het de vader of de zoon betreft, blijkt niet.

De zoon *Johan* nam, zoals vermeld, in 1518 de brouwerij van zijn vader over. In 1504 voor het eerst vermeld, zal hij ten laatste ca. 1480 zijn geboren. Op 16 aug. 1518 wordt hij vermeld als „swager" van *Claes Mouwers* [195]). Deze was gehuwd met *Fye* blijkens een charter dd. 3 juni 1521 [196]), voluit *Fie Bolhoernes* genoemd 3 juni 1531 en dan weduwe [197]). *Johan Sfellinck de jonge* en zijn vrouw *Grete* kwiteren 5 okt. 1518 haar ouders *Claes Mouwerts en Fye* voor betaling van hetgeen haar bij huwelijksvoorwaarden was toegezegd [198]). *Greete Stellynges* wordt 25 sept. 1521 inzake een scheldpartij vermeld [199]), *Jonge Johan Stellinc 3* juli 1521 genoemd [199]). Hij overleed in 1523 (S. kol. 194). De priesters *Henrick* en *Peter Stellynck* en hun zusters *Lysbeth en Hermen* verkopen 7 maart 1524 een rente te Brunnepe aan *Griefe,* weduwe van *Jan Stelling* (S. kol. 192).

Enkele dagen voordien — op 1 maart 1524 — wordt in het geschil tussen Heer *Henrick Sfellinck* en *Greete Sfellinck* over hetgeen haar op haar bruidstoel gegeven is, te Kampen geklaard dat, aangezien *Johan Stellinck* niet „bynnen jaers" is overleden, hetgeen *Greefe* op haar bruidstoel gegeven is, deelbaar „ten gemene guet wesen" zal [199a]). Als procederende partijen komen beiden ook voor 22 aug. 1525, zonder vermelding van bijzondereden [199a]).

Of *Johan Stelling de Jonge* en *Grefe Mouwerts* kinderen hebben gehad is niet bekend. De kastelein te Kuinre, *Johan Stelling (S.* kol. 196), hoort niet in deze maar in de hoofdtak thuis (zie hiervoor).

Mogelijk was een dochter *Ghese Stellinx,* als weduwe van *Albert Snoick 20* febr. 1559 over land gedaagd door de erfgenamen van haar man [200]).

De tweede (?) — de leeftijdsvolgorde van *Johan* en *Hendrik* is niet 'bekend — zoon *Hendrik* werd als *Heinricus Joannis Stellinck de Campis 8* 'maast 1505 te Utrecht tot priester gewijd [201]); derhalve kan hij niet later dan ca. 1480 zijn geboren. Blijkbaar was hij medisch geschoold: blijkens een aantekening dd. 9 dec. 1513 is Willem van der Schere geld schuldig aan Heer *Henrick Stellinck* wegens meesterloon voor (behandeling van) een wond [202]). Als getuige komt hij voor 5 juni 1509 [203]). Op 26 jan. 1537 verkoopt hij een huis en erf in de Oudestraat voor de Hagenpoort met een vrije watergang [204]). Op 5 okt. 1552 verkopen hij, zijn neef Claes *Folckerts* en *Claes Jacobsz.* en diens aanstaande vrouw *Johanna Volckertsz.* aan de zuster van eerstgenoemde en moeder van laatstgenoemden *Hermanna Volckers,* weduwe van *Herman,* een jaarlijkse rente van 5 goudgl. uit een huis aan de Nieuwstraat, strekkende doorgaande tot in de Hofstraat [205]).

187) GA Kampen, RA, inv. 1, p. 429vo.
188) Ibid., RA, inv. 7.
189) Ibid., Arch. algemene zaken, inv. 1105, charter 129.
190) Ibid., RA, inv. 55, p. 95.
191) Ibid., RA, inv. 56. p. 121vo.
192) Ibid., id., p. 50.
193) Ibid., id., p. 207vo.
194) Ibid., Arch. Algemene zaken, inv. 282.
195) Ibid., RA, inv. 9.
196) Ibid., Arch. Kerken en kloosters,, inv. 182, reg. 1102.
197) Ibid., Arch. Weeskamer, inv. 2, p. 52vo., reg. 1234.
198) Ibid., RA inv. 78, p. 304vo.
199) Ibid., RA, inv. 10.
199a) Ibid., RA, inv. 29.
200) Ibid., RA, inv. 1'7.
201) AAU, deel XXIII, 189'6, p. 391.
202) GA Kampen, RA, inv. 78, p. 440.
203) Ibid., RA, inv. 7.
204) Ibid., RA, inv. 57, p. 80vo.
205) Ibid., RA, inv. 58, p. 281vo.

Tabel IV. Stelling+

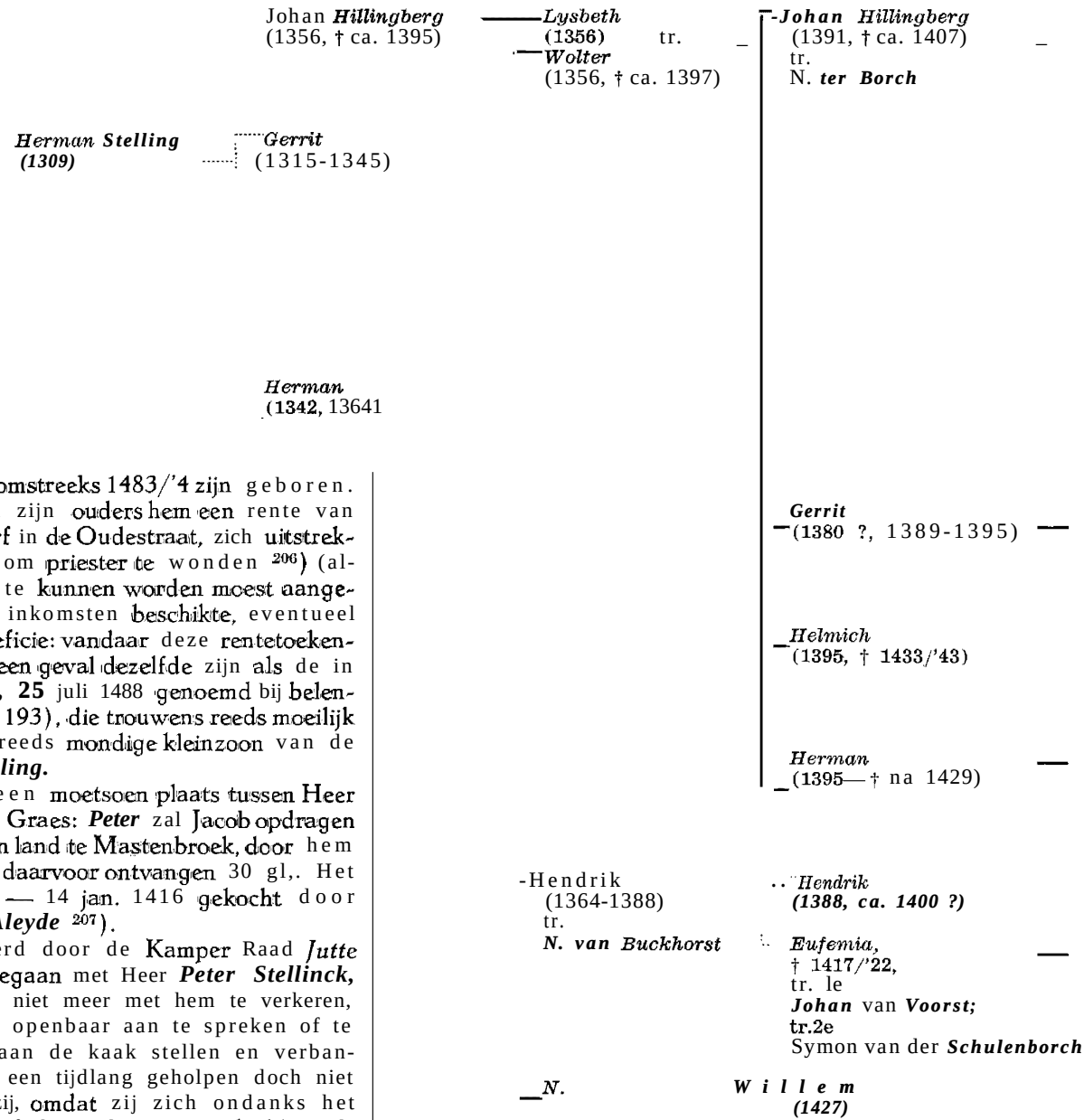

De derde zoon, ***Peter,*** zal omstreeks 1483/'4 zijn geboren. Op 15 maart 1509 verkopen zijn ouders hem een rente van **25** goudgl. uit hun huis en erf in de Oudestraat, zich uitstrekkende tot aan de IJsselmuren, om priester te worden [206]) (alvorens tot priester gewijd te kunnen worden moest aangetoond worden dat men over inkomsten beschikte, eventueel uit een reeds toegekend beneficie: vandaar deze rentetoekenning). Deze ***Peter*** kan in geen geval dezelfde zijn als de in 1488 genoemde ***Peter Stelling,*** **25** juli 1488 genoemd bij belendingen te Kolderveen (S. kol. 193), die trouwens reeds moeilijk te verklaren was als de dan reeds mondige kleinzoon van de in 1444 huwende ***Wolter Stelling.***

Op 11 sept. 1525 vindt een moetsoen plaats tussen Heer ***Peter Stellinck en*** Jacob van Graes: ***Peter*** zal Jacob opdragen en te goede schelden 3 morgen land te Mastenbroek, door hem geërfd van zijn ouders, en daarvoor ontvangen 30 gl,. Het land was — blijkens transfix — 14 jan. 1416 gekocht door *Henric* ***Even*** en zijn vrouw ***Aleyde*** [207]).

Op 19 november 1523 werd door de Kamper Raad *Jutte* ***Becx,*** die onbehoorlijk is omgegaan met Heer ***Peter Stellinck,*** gelast deze omgang te staken, niet meer met hem te verkeren, hem niet heimelijk of in het openbaar aan te spreken of te volgen, op straffe van een aan de kaak stellen en verbanning [199a]). Mogelijk heeft dit een tijdlang geholpen doch niet lang: 28 sept. 1525 wordt zij, omdat zij zich ondanks het verbod wèl in *Peter*'s huis heeft bevonden, veroordeeld tot de kaak en verbanning; de aan de kaakstelling mag zij echter lossen (afkopen) met 25 goudgl. [199a]).

De broers, Heer ***Henrick*** en Heer ***Peter,*** procedeerden in 1523 tegen elkaar zonder dat blijkt waarover; hun geschil wordt 29 okt. 1523 aan twee raadsheren gewezen [199a]). Dezen zullen de zaak hebben geregeld, want nadien wordt deze niet meer vermeld, evenmin als een geschil dat ***Peter 9*** aug. 1526 blijkt te hebben met het St. Geertruidengasthuis te Kampen [199a]).

De oudste dochter ***Elisabeth Stelling,*** reeds genoemd 7 maant 1524 (zie hiervoor), ES 6 nov. 1534 weduwe van ***Tyman van Ens.*** Zij verkoopt dan met haar zwager ***Frans Tielman*** als momber een huis aan de Oudestraat bij de Hagenpoort, strekkende van de Oudestraat tot aan de Nieuwestraat, grenzende o.m. aan het huis waaruit ***Johan Stellinck de Oude*** in 1522 een rente verkocht [208]). Op 23 sept. 1550 verkoopt zij een rente van twee heren ponden uit huis, hof en erve aan de Burgel [209]) en 26 aug. 1533 een rente van 1 ½ heren ponden uit hetzelfde huis [209]). Kort vóór 1563 overleed zij: 9 jan. 1563 wordt beslag gelegd op de goederen van Jvr. ***Lijsbeth Stellinx*** [210]), terwijl 8 febr. 1563 ***Anthonia van Schaick,*** vrouw van ***Frerick van Oert,*** als haar enige erfgename wordt genoemd [210]). Hoe de relatie tussen ***Elisabeth*** en ***Anthonia*** was, konden wij niet vaststellen. Wel is bekend dat ***Elisabeth Stelling*** een zoon ***Claes Tymans*** had, priester van de Praemon-

206) Ibid., RA, inv. 55, p. 76.
207) RA Overijssel, Arch. Sloet-Oldhuis, inv. 10.
208) GA Kampen, RA, inv. 57, p. 40.
209) Ibid., RA, inv. 58, pp. 227 en 310.
210) Ibid., RA, inv. 17.

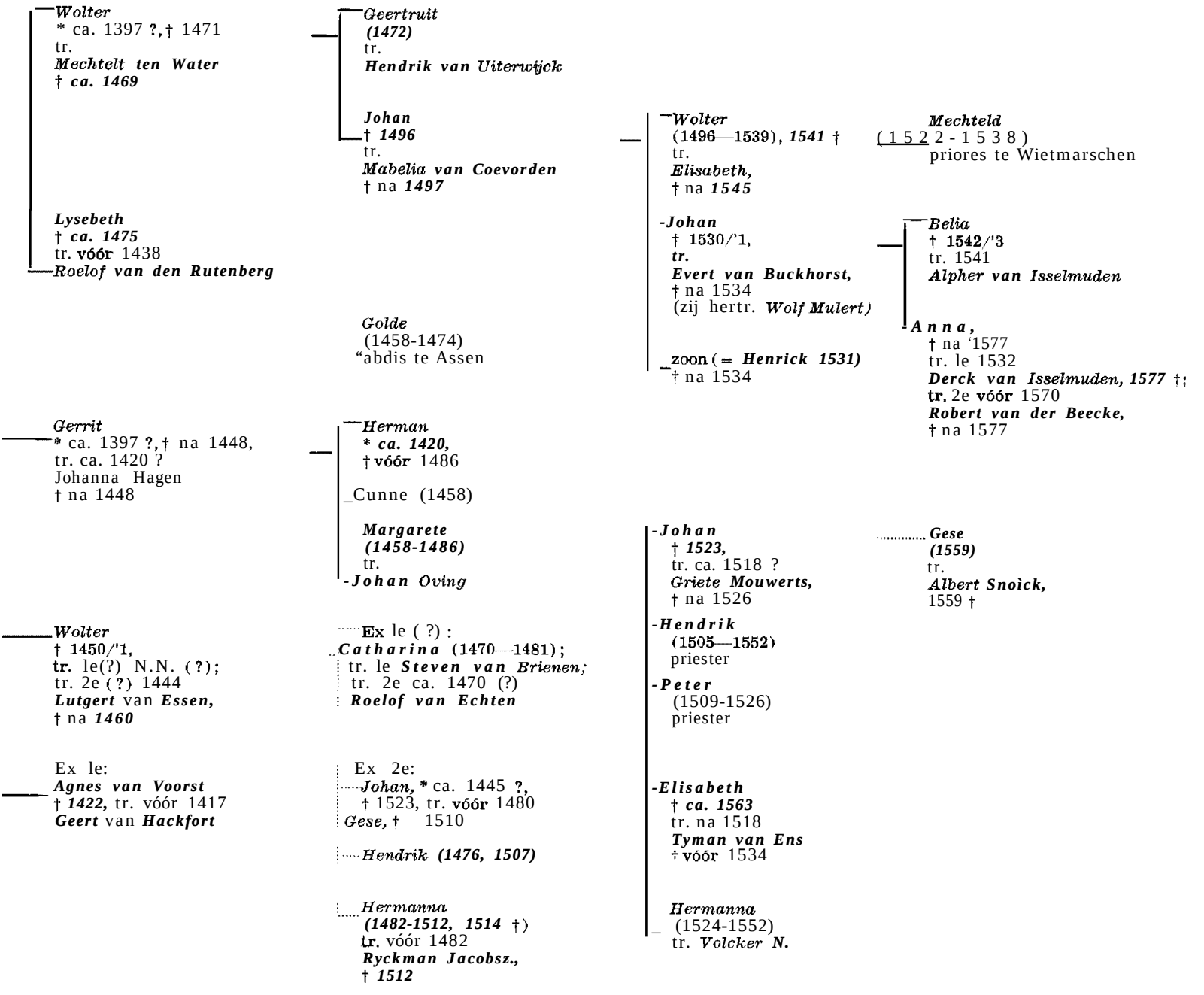

stratenser orde, die in 1545 door de Kamper schout 'gevangen wordt gehouden en voor wie de moeder zich 3 sept. 1545 borg stelt [211]).

De tweede dochter van *Johan Stelling de Oude* en Gese, *Herman,* in 1518 blijkbaar nog ongehuwd, huwde met een *Volcker,* die althans posthuum *Volcker Stellinck werd* genoemd. *Herman Stellinck,* weduwe *Volcker Stellinck,* betaalt *16* febr. 1546 3 goudgl., restant van 4 goudgl. huishuur [212]). Zij had twee kinderen: *Claes en Johanna* (zie boven). De *Claes Stellinck,* in 1565 genoemd onder de burgers van Kampen [213]), was mogelijk haar zoon dan wel haar schoonzoon *Claes Jacobs.* Diens vrouw *Johanna* kan dezelfde zijn als *Janneke Stellinx,* die 30 juni 1587 en opnieuw 23 april 1600 een volmacht aanwijst [214]).

Mogelijk was een zuster van *Johan Stelling de Oude Herman Stelling.* voor het eerst genoemd 30 jan. 1482 en dan reeds gehuwd met *Ryckman Jacobsz.:* blijkens aantekening van die datum geven zij aan het Heilige Geest-gasthuis te Kampen elk 15 goudgl., te ontvangen na hun dood [215]). Van

211) Ibid., RA, inv. 80, p. 120vo.
212) Ibid., RA, inv. 80, p. 397.

213) Ibid., Arch. Algemene zaken, inv. 337.
214) Ibid., RA, inv. 120 resp. 121; een destijds door haar verkocht huis in de Groenestraat wordt 4 dec. 1596 genoemd (ibid., RA inv. nr. 19, p. 225vo.)

wege wijlen *Herman Stellingh* wordt de helft van het bedrag in 1514 ontvangen [215]). *Rijckman Jacobs*, die aldus 30 juli 1512 tekende [216]), werd ook *Rijckman Stellinck* genoemd, zo b.v. 26 okt. 1508 bij een volmachtstelling [217]). Op 9 aug. 1510 verkopen *Rijckman Stellinck* alsmede Aloff Balck en diens vrouw Marike een rente van 29 Overl. Rijnse gl. aan de stad Kampen [218]). *Rijckman Stellinck* overleed in 1512 [219]). Blijkens dorsale aantekening op de rentebrief van 1510 kwiteren *Rijckman's* erf genamen, te weten *Geert Warners*, *Johan Sloyer*, *Heylwich Stellinges*, *Henric Dirckx en* zijn vrouw *Geertien* 20 dec. 1513 Aloff Bolck en zijn vrouw voor betaling van hun deel in de rentebrief [216]).

Op verband tussen *Johan Stelling de Oude en Ryckman's* vrouw *Herman* kan wijzen, dat zij in 1507 samen genoemd worden: 6 mei 1507 wordt behandeling van een zaak tussen Goyke Pynnynck tegen de pastoor te Vollenhove, *Johan Stellinck* en *Ryckman* over een schenking van land uitgesteld: Goyke moet „onse" burgers en hun meiers wel onaangetast laten [220]).

Wie de in 1513 als mede-erfgenaam van *Ryckman Jacobs* genoemde *Heylwich Stellinges was*, kon niet worden vastgesteld. Als *Heyle Stellinges* komt zij 29 mei 1505 voor als belender van een huis in de Broerstraat te Kampen [221]) en wellicht is zij dezelfde als *Hille Stellinges*, die 26 april 1539 te Kampen een getuigeverklaring aflegt [222]).

Een *Hille Stellinck*, gevangen geweest wegens schulden, die zij niet kon betalen, doet oervede aan Klampen 6 sept. 1557 [223]).

Niet te plaatsen, 'evenmin als de voorgaande, in de genealogie van de *Stelling's* te Kampen is *Dieuwe Stellinges*, van *wie* 14 april 1537 wordt getuigd dat zij ruzie heeft gehad [224]).

Hetzelfde geldt voor Heer *Daniel van Stellinges*, vicaris te Wilsum, genoemd in 1535 bij verdeling van land in Mastenbroek [224a]).

over *Eufemia Stelling* (S. kol. 183-184) valt het volgende mede te delen: *zij* was eerst gehuwd met *Johan van Voorst* (nog genoemd 29 nov. 1410 [225])), zoon van *Herman van Voorst alias van Rechteren de Olde* [226]) en hertrouwde (volgens S. kol. 183 reeds vóór 1407) met *Simon van der Schulenborch*. Op 23 juni 1417 oorkondt Evert Schaep dat Mye *Stellings* haar man *Symon van Schulenborch* levenslang het vruchtgebruik geeft van de tienden die zij van Evert Schaep in leen houdt in de buurschap Elen en die van Roeden in het kerspel Hellendoorn, te weten uit de goederen Glinthuys, Johanning, de Hulshof, Grubbing en een deel van het Velthuis [227]).

Op 30 okt. 1417 oorkondt de ambtman van Salland dat *Euffemye*, vrouw van *Symon van Schulenborch*, hem ter lijftocht vermaakt enige renten, groot 300 franken, 100 oude schilden en 100 Gelderse Wilhelmus gl. per jaar, uit 16 morgen land te Herxen in het kerspel Wijhe, uit 9 morgen land

215) Ibid., Arch. Gasthuizen, inv. 4, p. 20.
216) Ibid., Arch. Algemene zaken, inv. 1104, charter 115.
217) Ibid., RA. inv. 7.
218) Als onder 216.
219) GA Kampen, Arch. Memoriën, inv. 1 (Schepenmemorie), p. 99.
220) Ibid., RA, inv. 12.
221) Ibid., Arch. Kerken en kloosters, inv. 605, reg. 900.
222) Ibid., RA, inv. 12.
223) Ibid., RA, inv. 1, p. 54vo.
224) Ibid., RA, inv. 12.
224a) Arch. Marke Mastenbroek, inv. 1.
225) Arch. Rechteren-Dalfsen, inv. 1260, reg. 102.
226) Als onder 112, Tabel 1.
227) Als onder 225, inv. 1239, reg. 109.

bij Mastbroex kerk, uit de hof te Espelo in het kerspel Holten en uit de hof te Hessem in het kerspel Dalfsen ten laste van *Gheert van Hacfoerde* en zijn vrouw *Agneze van Voerst*, terwijl *Symon* en *Eufemia* elkaar het vruchtgebruik van al hun goederen in Salland vermaken [228]).

Kort daarop is *Eufemia* overleden. Op 8 sept. 1422 wordt *Agnes*, dochter van *Johan van Voorst* en vrouw van *Gerrit van Hackfort*, door de bisschop beleend met dat Clockenslach in Heino, goed en tienden over Lamberting te Zuidmederen, de tienden over Rembolding aldaar, de tienden over Lamberting, alles te Heino, welke belening de bisschop als overleenheer vervallen is omdat de leenheer, *Johan Hillingbergeszoon*, de leengoederen niet aan de bisschop verzocht heeft [229]). Het gaat hier dus om goederen, destijds in leen gehouden van de hoofdtak der *Stelling's*.

Op 15 jan. 1423 doet bisschop Frederik uitspraak in het geschil tussen *Angniese*, vrouw van *Geert van Hackfort*, en *Symon van der Schulenborch*, vruchtgebruiker van de nagelaten goederen van zijn vrouw *Effemye*, moeder van *Angniese*, over het recht op die nalatenschap. *Symon* was er door *Agnes* en baar man o.m. van beschuldigd te onderwinden het erf en goed in Heino en in Lierbroek, geheten Clockenslach, goed en tienden te Lamberting te Zuidmederen en de tienden over Rembolding aldaar, en de tienden over Lamberting. *Symon* zegt daarmee getuchtigd te zijn bij brief van *Wolter Stelling*, die daarvan leenheer is. De bisschop oordeelt dat volgens oude registers *Wolter's* „olden" (voorouders) deze goederen van het Sticht in leen hielden en *Wolter* dus tot goedkeuring van de lijftocht gerechtigd was [230]).

Twee keer blijkt dus van een leenband tussen de tak van *Johan Stelling genaamd Hillingberg* en *Eufemia Stelling*. Deze band zal in een eerdere generatie zijn ontstaan. Het is immers moeilijk denkbaar dat *Eufemia* een zuster van *Johan* was en door hem — bij scheiding van ouderlijk goed — met een niet onaanzienlijk complex goederen beleend, 'terwijl van enig leenbezit van *Johan's* drie broers *(Gerrit, Helmich* en *Herman)*, gehouden van *Johan*, niets blijkt. Veeleer — en daarop wijst ook *Eufemia's* bezit te Heino — zal zij stammen uit de tak van *Hendrik Stelling* (S. kol. 177). Chronologisch gezien kan zij van de *oude Hendrik* een dochter zijn geweest. In geen geval lijkt zij ons identiek aan *Fye Stelling*, voor wie 23 nov. 1389 *Gerrit Stelling* als momber optreedt (S. kol 182) : Fye staat voor *Sofye*, terwijl *Eufemia* onder die naam of als *Mye* vermeld wordt.

Wellicht dient naast de tak te Heino nog een tweede zijtak onderscheiden te worden, waartoe behoord kan hebben *Willem Stelling*, in het schattingsregister van Salland van 1427 als dienstman te Olst vermeld [231]). Een broer van *Eufemia* kan hij niet zijn geweest, omdat zij de leengoederen bezat.

Eufemia's dochter *Agnes van Voorst* stierf eveneens spoedig en blijkbaar kinderloos. Op 9 jan. 1423 wordt *Herman van Rechteren* na dode van *Agnes*, dochter van *Johan van Voorst*, beleend met een groot aantal goederen, zonder dat een familierelatie is aangegeven [232]); de in 1422 genoemde leengoederen worden nu niet vermeld: deze zullen in de lijn van de *Stelling's*

228) Ibid., inv. 504, reg. 110.
229) Leenregister Frederik van Blankenheim, p. 102vo.; Muller, Regesten. nr. 2301.
230) Arch. Rechteren-Dalfsen, inv. 505, reg. 122.
231) GA Deventer, Ms. Deventer. MA 475. 11., p. ll.
232) Leenregister Frederik van Blankenheim, p. 110vo.; onder deze lenen is cie Bredenhorst te Heino. Met deze goederen was *Herman van Voorst* (her)beleend 27 april 1394, ibid., p. 9vo.

vererfd zijn. Aangezien deze goederen in 1424 niet genoemd worden, kan *Herman* niet een broer zijn geweest van *Agnes*, zoals gesteld door Gaaswinckel en Hardenberg [233]), wellicht op grond van de vermelding van een- *Hetman van Rechteren Johansz.* op *28* okt. *1428* [234]).

(Een deel ? van) *Agnes'* goederen vererfde(n) op de broers *Arent* en *Zweder van Warmeloe,* die 24 febr. *1423* ten overstaan van de richter te Heino verklaren verkocht te hebben aan *Frederik van Heeckeren genaamd van Rechteren* al hun onroerende goederen in het kerspel Heino, hen aangekomen van wijlen *Agnes* [235]). Op *29* jan. 1425 oorkondt de ambtman in Salland dat de twee broers voornoemd aan Frederik verkocht hebben de hofstede de Bredenborst te Heino (dat als Stichts leen na de dood van *Agnes* overging op *Herman van Rechteren* [232])) en een waar in Dalmesholte, afkomstig van wijlen *Agnes* [236]), terwijl de twee broers alsmede de zoons *Wibbolt* en *Arndt* van *Arndt van Warmeloe* ten behoeve van *Frederik 29* jan. *1430* afstand doen van hun aanspraken op de goederen en de horige lieden, die zij geërfd 'hebben van *Agnes* [237]). *Arent* en *Zweder van Warmeloe* zullen, gezien de overgang van de Bredenhorst, wellicht een *Van Voorst* of *Van Rechteren* tot moeder hebben gehad.

Symon van der Schulenborch hertrouwde zeer spoedig met *Diric,* dochter van *Deric van Dorth* [238]). Huwelijksvoorwaarden wenden aangegaan *14* jan. 1423 [239]), terwijl *Agnes 8* sept. 1422 nog in leven was.

In relatie met het hier behandelde geslacht zal gebracht moeten worden het kwartier Stelling onder de kwartieren van vaderszijde van *Maria van Haersolte: Haersolte, Ten Water, Stellinck, Buckhorsf* [240]).

Maria van Haersolfe († 1612) was een 'dochter van *Steven van Haersolte tot de Berg en* een kleindochter van *Johan van Haersolte en* diens tweede vrouw *Elisabeth ten Water* († jan. 1539), zuster van *Goert ten Water* [241]). Gezien de systematiek in de kwartileren moet *Johan's* moeder *Jutte,* vrouw van *Hendrick van Haerst/Haersolte,* een *Stelling* zijn geweest.

Samenvattend komen wij tot tabel IV.

Tot slot dienen nog enkele *Stelling*'s vermeld te worden, die niet in verband gebracht konden worden met het hier behandelde geslacht.

Van 22 sept. 1489 dateert een stokleggingscontract tussen Hindrick Schroer en zijn vrouw Trude ener- en *Gheert Stellinck* op 't Wolt anderzijds met betrekking tot de pacht van „twee vierendeel boteren landmaet" over Schroer's goed, waaruit blijkt dat één vierendeel „wan" zal zijn, een half komt ten bate van het St. Antoniusaltaar in de kerk te Blijdenstein (= Ruinerwold) en het overige halve vierendeel ten bate van het H. Kruisaltaar te Meppel [242]).

233) Ais onder 112, tabel 1.
234) Ais onder 225, inv. 1210, reg. 209.
235) Ibid., inv. 1092, reg. 123.
236) Ibid., inv. 1007, reg. 129.
237) Ibid., inv. 17, reg. 140.
238) Ibid., inv. 508, reg. 180.
239) Ibid., inv. 506, reg. 121, o.m. door *Seyne,* broer van de bruid.
240) RA Gelderland, Wapenboeck van Steven Gerhard en Steven van Rhemen, p. 60.
241) Een genealogie van het geslacht ***Ten/Van den Water*** is in voorbereiding.
242) Arch. Kerkvoogdij Ruinerwold (ter plaatse), in: Verslagen omtrent 's Rijks Oude Archieven, 1883, 's-Gravenhage, 1884, p. 106.

In deze omgeving signaleerde de heer Schaap een in 1408 genoemde *Roloff Stelling (S.* kol. *195).*

Op *22* jan. 1511 wonden onder de boterrenten ten behoeve van de pastoor te Ruinen genoemd ten laste van *Lubberf Sfellinc* III vierendeel, *Johan Stellinc* I vierendeel [243]).

Aan het Huis te Ruinen moesten — volgens een ongedateerde lijst — worden opgebracht door *Albert Stellinck 48* st., *Johan Stellinck 38* st. en *Jonge Johan Sfellinck* 60 st., alle waarschijnlijk te localiseren te Buddingwolde (bij Ruinerwold) [244]).

Johan Stelling en zijn vrouw *Sfijne* geven *22* febr. 1543 een rentte van 3½ goudgl. uit twee erven [245]). Op 10 juni 1554 komt *Johan Stellinck* voor als keurnoot te Buddingh- en Haakswolde (onder Ruinerwold) [246]).

Een *Johan Stelling* overlijdt vóór 1588: volgens goorsprake dd. 20 juni 1588 hebben de erfgenamen van „wijlen *Johann Stellincks* nagelaten huessfrouw" Johan Balinge laten verbieden het zaad te gebruiken, voordat de laatstgenoemde hen tevreden heeft 'gesteld [247]), terwijl op dezelfde dag genoemd worden *Johan Hogehoff*'s vrouw „een vull broeder kindt van saligen *(Johan) Stellinck* und *Hindrick van Bremen* mit sijn consorten affgeboelde susterkinder" compareren tegen de erfgenamen van *Johan's* inmiddels overleden weduwe [247]).

Op 2 maart 1564 wordt een *Sfellinck* te Westerbork genoemd [248]).

Blijkens goorsprake dd. 5 maart 1575 te Diever heeft Carst Hendricx te Kolderveen laten afeisen — naar uitgesproken wondt ten onrechte — *Claes Stelling* „alsoedanige haver als hij hem ontfuert heft" [249]), terwijl *Gerardus Stellinck* te Meppel wegens de weduwe van Roelof Jansen 24 maart 1577 appelleert op „de buirtuich", na goorsprake te Diever 11 maart 1577 [249]).

Tenslotte kan nog — eerder en iets noordelijker te situeren — gewezen worden op de vermelding in 1494 van *Helmich Stellinx* als ambtman van de abdij te Assen [250]) (herinnerd wordt aan de na 1433 blijkbaar kinderloos overleden *Helmich Stelling* (zie hiervoor)).

243) Arch. Dikninge, inv. 231.
244) RA Drenthe, Aanwinsten arch. Heerlijkheid Ruinen (nog niet geïnventariseerd).
245) Ibid., blijkens een inventaris van stukken, ca. 1600 aanwezig op Oidenhave bij Ruinen.
246) RA Overijssel, Arch. Ridderschap, inv. 3164 bis, Leenproces Ruinen.
247) Goorspraken van Drenthe 1583-1589, Utrecht, 1943, p. 100.
248) Goorspraken van Drenthe 1563-1565, pp. 173-174.
249) Goorspraken van Drenthe 1572-1577, pp. 210 en 325.
250) J. S. Magnin, De voormalige *kloosters* in Drenthe, 2e druk, p. 230.

KORTE MEDEDELINGEN,

Het wapen der gemeente Sas van Gent.

(*1977,* kol. 169-170).

In de tekening van het wapen van Sas van Gent, zoals deze voorkomt op kolom 170 van de lopende jaargang, is een fout geslopen: het veld had zilver dienen te zijn en niet (gearceerd als) goud. De goede versie wordt hierbij afgebeeld.

0. SCHUTTE.

Het wapen van de gemeente Vinkeveen en Waverveen.

Voor de gemeente Vinkeveen is bij besluit van de Hoge Raad van Adel van 10 juni 1818 een wapen bevestigd, waarvan de omschrijving luidt: "een dwars doorsneden schild het bovenste van blaauw beladen met eene goude vink, het onderste van zilver beladen met drie zwarte turven." Omtrent de ouderdom ervan is weinig bekend, maar het zal in de 18de eeuw gebruikt zijn. Dit „sprekende" wapen is wel bij uitstek aangewezen voor Vinkeveen.

Bij besluit van de Hoge Raad van Adel van 22 oktober 1817 was reeds voor de gemeente Waverveen een wapen bevestigd, met als omschrijving: „van keel met een fasse van goud waarop 2 sautoirs van sabel". Dit wapen wordt — zij het met kleine varianten — reeds vermeld door L. van Ollefen, De Nederlandsche stad- en dorp-beschrijver, deel 11, Amsterdam 1795. Bij Koninklijk besluit van 22 december 1840, no. 56 werden beide gemeenten met ingang van 1 januari 1841 samengevoegd tot een nieuwe gemeente Vinkeveen en Waverveen. Het grondgebied van de gemeente Waverveen zal toen, of reeds eerder bij de provincie Utrecht gevoegd zijn. Sinds deze datum heeft de gemeente officieus het wapen van de oude gemeente Vinkeveen gevoerd.

Om toch na meer dan een eeuw een officiëel wapen te mogen voeren, heeft de gemeente zich tot de Koningin gewend om verlening van een wapen, waarin de beide samenstellende delen tot uitdrukking kwamen; aangezien de beide namen op -veen uitgaan, wordt de onderste helft ingenomen door drie. turven, waardoor het sprekende karakter van het wapen het best gehandhaafd blijft. Bij Koninklijk besluit van 4 mei 1972, no. 15 is daarom aan de gemeente een wapen verleend, waarvan de omschrijving luidt: „Doorsneden; 1 gedeeld; a in azuur een vink van goud: b in keel een dwarsbalk van goud, beladen met twee schuinkruisjes van sabel; 11 in zilver drie elkaar rakende turven van sabel, geplaatst 1 en 2."

MR. O. SCHUTTE

Het wapen van de polder Oostzaan.

Het grondgebied van de huidige polder Oostzaan komt ongeveer overeen met dat van de oude banne van Oostzaan en Oostzaandam en van de heerlijkheid Oostzaan en Oostzaandam, dat wil zeggen de huidige gemeente Oostzaan en het deel van de voormalige gemeente Zaandam, ten oosten van de Zaan.

G. J. Honig heeft in het Algemeen Nederlandsch Familieblad van 1887 een uitgebreide studie gemaakt over de wapens der Zaanlandsche gemeenten. Hoewel hij zich er niet precies over uitlaat welke wapens de banne en de heerlijkheid voerden, was een wapen van Oostzaan in de 18de eeuw in ieder geval bekend en dit is voor de gemeente Oostzaan bij besluit van de Hoge Raad van Adel van 26 juni 1816 bevestigd en bij Koninklijk besluit van 19 september 1949, no. 15 verbeterd omschreven. Het wapen van Oostzaandam komt voor als kwartier 111 van het eveneens op 26 juni 1816 bevestigde wapen van Zaandam, maar men tast in het duister naar de ouderdom van het wapen in deze samenstelling.

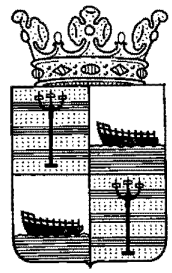

Officieus is door de polder wel al gebruik gemaakt van een gevierendeeld wapen met in de kwartieren 1 en IV Oostzaan en in 11 en 111 Oostzaandam. Bij Koninklijk besluit van 7 juli 1972, no. 9 is daarom aan de polder verleend een wapen, waarvan de omschrijving luidt: „Gevierendeeld; 1 en IV in goud drie versmalde dwarsbalken van azuur; over alles heen een drietandige greep van sabel met aan iedere punt een graszode van sinopel, geplaatst 1 en 2; 11 en 111 in zilver een in aanbouw zijnd schip van sabel, drijvend op een zee van azuur. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels."

MR. O. SCHUTTE

Het „nieuwe" wapen van de provincie Drenthe.

In 1971 werd het College van Gedeputeerde Staten van Drenthe van geachte zijde benaderd met het voorstel, voor deze provincie een nieuw wapen te doen ontwenpen. Als groad werd aangevoerd, dat het wapen van Drenthe niet voor deze provincie was ontworpen, maar zou zijn overgenomen van het zegel van het Klooster Maria in Campis te Assen.

Wat het in 1830 door de Hoge Raad van Adel 'bevestigde wapen betreft bevatte deze stelling een stuk waarheid: de wapentekening volgt het kloosterzegel op de voet. Dit zegt echter weinig over de oorsprong van het Drentse wapen.

Het oudste bewaarde exemplaar van een Drents zegel is uit het jaar 1291; het hangt aan een oorkonde die is opgemaakt door de overheden der stad Groningen, de burggraaf van Coevorden en het gemene land Drenthe [1]). Het is een zegel van bestuur en gemeenschap van Drenthe. Het zegelbeeld vertoont de Heilige Maagd mat het Kind Jezus op de linker knie; zittende op een troon onder een baldakijn en geflankeerd door vier engelen, waarvan twee met wierookvaten.

Uit 1285 stamt een brokstuk van een zegel „van het land van Drenthe", hangend aan een in Groningen uitgevaardigde oorkonde [2]). Dit stuk is gelijk aan het overeenkomstige deel van het zegel van 1291.

Een zegel van Drenthe wordt nog leen aantal jaren eerder, nl. in 1262 vermeld; ongelukkig is van het stuk waarom het gaat de zegelafdruk verloren. Omdat niet valt aan te nemen, dat in een korte tijdsbestek tweemaal een zegel is gesneden mag men veronderstellen dat het Drentse zegel enige tijd voor 1260 gesneden is.

Een zegelstempel met 'dezelfde voorstelling werd gebruikt door de geestelijkheid van het dekanaat Drenthe. Een afdruk is bewaard aan een oorkonde van 1294.

Het klooster Mariënkamp, gesticht bij Coevorden tussen 1234 en 1246 verhuisde waarschijnlijk circa 1260/6 1 naar Assen en in ieder geval vóór 1271, dus in de tijd waaruit het landschapszegel stamt. Assen was toen een onbetekenend gehucht en géén bestuurscentrum. Het bestuur 'over Drenthe berustte bij de bischop van Utrecht, wiens vertegenwoordiger de burggraaf van Coevorden was — om complicaties nu maar niet verder te vermelden.

De bisschop gebruikte een eigen zegel. De burggraven van Coevorden eveneens; het is in de Middeleeuwse verhoudingen ondenkbaar, dat zij met het zegel van het gemene land van

1) Zie oorkondenboek van Groningen en Drenthe **1, Groningen, 1896, no. 187.**

2) **T.a.p., no. 168: afb. op Plaat 1 t.o. blz. 104.**

Drenthe, laat staan met dat van een klooster zouden zegelen. Men kan zich ook moeilijk voorstellen, dat het gemene land van Drenthe zou zegelen met het zegelbeeld van een kloostertje dat nog maar korte tijd 'bestond. Het staat niet eens vast, dat het convent van Assen al in 1285 (of in 1262) over een eigen zegel beschikte. De oudste oorkonden die op het klooster betrekking hebben zijn niet van het conventszegel voorzien. De eerste maal, dat van zo'n zegel wordt gewag 'gemaakt is een oorkonde van 1304. Helaas is deze oorkonde alleen in afschrift bewaard, maar de tekst bevat de aanduiding dat het stuk met een zegel van het convent bezegeld was. Het oudste exemplaar dat bewaard is, hangt aan een oorkonde die pas uit 1416 dateert. Het is niet zeker, dat voor dit zegel hetzelfde cachet gebruikt is als in 1304 werd gebezigd. De stijl van het cachet (dat in het Provinciaal Museum van Drenthe bewaard wordt) maakt het zelfs waarschijnlijk, dat helt in het laatst van de 14de eeuw is gemaakt. Hoe het oude zegel van het klooster er uit zeg en of de Heilige Maagd er op voorkwam, is derhalve volledig onbekend. Indien het gemene land van Drenthe zich al zou hebben willen aansluiten bij het zegelbeeld van een klooster zou voorts eerder de abdij van Ruinen in aanmerking zijn gekomen, die een eeuw ouder en veel belangrijker was dan het convent te Assen. Maar waarom zou men, als wereldlijke instantie, het zegelbeeld overnemen van dit klooster, dat als klooster aan het wereldlijke gezag onttrokken was, maar bovendien binnen de heerlijkheid Ruinen, dus buiten het Drentse rechtsgebied lag ? Bovendien is het geenszins zeker, dat het Ruiner klooster omstreeks 1260 over een zegol beschikte.

Er is wel eens 'verondersteld, dat de Heilige Maagd in het Drentse zegel een toespeling is op het feit, dat de deken van Drenthe (residerende te Diever) door het kapittel van St. Marie te Utrecht werd benoemd. Afhankelijkheid van een kapittel is steeds aangeduid door het wapen van het betrokken kapittel te gebruiken. Voorbeelden daarvan zijn in gemeentewapens te vinden. Wij noemen: Doorn van het Utrechtse kapittel van St. Maarten, Breukelen van dat van St. Pieter, Heer van het Maastrichtse kapittel van St. Servaas.

Nu voerde het Utrechtse kapittel van St. Marie géén Heilige Maagd, maar: in blauw een rood gevoerde keizerskroon van goud ! Dit wapen wordt thans nog gevoerd door de gemeente Lopik, vroeger van dit kapittel afhankelijk.

De conclusie moet derhalve luiden, dat geen bewijs is te vinden voor de stelling, dat het zegel van Drenthe aan dat van Oen andere instantie is ontleend. Zelfs is geen gegeven te vinden, dat een dergelijke ontlening waarschijnlijk zou maken. Het feit, dat het Drentse wapen een heilige bevat, is heraldisch niet verwerpelijk. Drenthe heeft dit gemeen met bijvoorbeeld het Russische Keizerrijk, de vorstendommen Sagan, Kirchberg, Freising en Thorn, het kanton Glarus en vele steden zoals Brussel, Dover, München, Sevilla, Stockholm, Trier en Coevorden.

Er was dus geen aanleiding om het vertrouwde Drentse wapenbeeld te veranderen. Wèl was er aanleiding, het in 1830 „bevestigde" wapen nog eens critisch te bezien. In de achttiende eeuw kende Drenthe drie zegels. Een grootzegel, in gebruik sinds 1395, een 'gewoon zegel, 'gesneden in 1715, en een klein zegel, dat uit het begin van de 17de eeuw stamt. Het gewoon zegel vertoont twee leeuwen als schildhouders en de „hertogelijke" kroon boven het wapen. Die kroon is dezelfde als de kroon van het Generaliteitswapen. De conclusie ligt voor de hand, dat deze kroon, zo ooit, dan zeker hier geen versiering is, maar uitdrukking van Drenthe's eis, zitting te hebben in de Staten-Generaal.

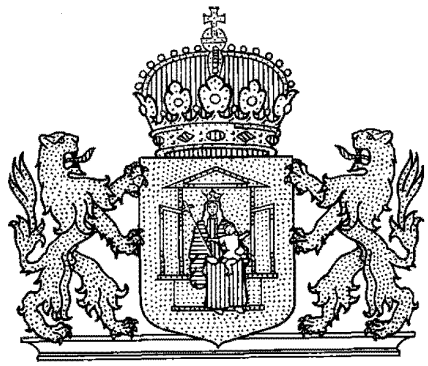

Bij Koninklijk Besluit van 19 augustus 1972, nr. 19, is daarom aan Drenthe zijn historisch wapen verleend. De beschrijving luidt: „In goud, zittend op een gouden troon, Maria van natuurlijke kleur met een gouden kroon van drie lelies en gekleed in een gewaad van keel waaroverheen een mantel van azuur, houdende in de rechterhand een gouden scepter, uitlopend in een lelie en houdende op de linkerknie het zittende Kind Jezus van natuurlijke kleur, gekleed van zilver. Het schild gedekt met een van keel gevoerde kroon van vijf bladeren, vier parels en drie diademen en gehouden door twee leeuwen van goud, getongd en genageld van keel."

CORNEILLE F. JANSSEN.

Wijziging van het wapen van de gemeente Ten Boer.

Bij Koninklijk besluit van 13 januari 1912, no. 44 is aan de gemeente Ten Boer een wapen verleend, gevierendeeld met in het eerste en vierde kwartier een herinnering aan de vier kloosters, die binnen de gemeente lagen, en in het tweede en derde kwartier aan de overige nederzettingen in dit waterrijke gebied.

Officieus voerde de gemeente sinds enige tijd sen kroon op het wapen. Hiervan heeft de gemeente thans de officiële verlening gevraagd. Bij Koninklijk besluit van 6 november 1972, no. 7 is daarom de omschrijving van het wapen gewijzigd tot: „Gevierendeeld; 1 en IV in keel twee schuingekruiste toegewende abtsstaven van goud: 11 en III in azuur drie golvende dwarsbalken van zilver. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels."

0. SCHUTTE.

Het wapen van het waterschap Kromme Rijn.

Bij besluit van proviciale staten van Utrecht van 16 september 1970 werd met ingang van '1 januari 1971 het waterschap Kromme Rijn opgericht, waarvan het grondgebied zich uitstrekt langs de Neder Rijn, de Lek en het Merwedekanaal; Bunnik en Doorn liggen erin, Amerongen gedeeltelijk en Zeist er net buiten. Het waterschap is verdeeld in de afdelingen Sterkenburg, Schonauwen, Honswijk en Uiterwaarden, die op 1 januari 1970 gevormd waren uit 16 waterschappen en het hoogheemraadschap van de Lekdijk Bovendams. Geen van deze waterschappen heeft een eigen wapen gevoerd: alleen het hoogheemraadschap van de Lekdijk Bovendams heeft wel officieus het wapen van de provincie Utrecht gevoerd zonder het hartschild, de kroon en de schildhouders.

Het bindende element in dit gehele gebied is historisch gezien de positie van het wijdvertakte en ook wijdvermaarde geslacht ***Van Wulven,*** waarvan alleen de tak ***Van Hardenbroek*** nog voortleeft. Deze takken en hun al of niet gelijknamige ridderhofsteden voerden het wapen ***Van Wulven,*** meestal met kleurverandering. Als wapen van het waterschap Kromme

Rijn kwam daarom het wapen van het geslacht ***Van Wulven*** in aanmerking; toevallig voert ***Van Hardenbroek*** dit ook ongebroken. Een aanduiding van een band met het heden van het waterschap was wenselijk, te meer om een onderscheid te krijgen mat het wapen ***Van Wulven — Van Hardenbroek.*** Daarvoor leent zich de plaats van vestiging van het waterschap meestal goed, in casu Houten sec (het gemeentewapen van Houten vertoont Houten en Schalkwijk). Naast de gebruikelijke kroon stelde het waterschap het op prijs de overgenomen traditie van een hoogheemraadschap te continueren. Zoals dit ook gebeurd is bij de wapens van Arkel boven en beneden de Zouwe (18 19), het hoogheemraadschap Alblasserwaard met Arkel beneden de Zouwe (1947) en het waterschap de Diefdijklinie (1953), kwamen twee schildhouders, een leeuw en een zwaan hiervoor in aanmerking, de leeuw volgens het wapen ***Van Hardenbroek.***

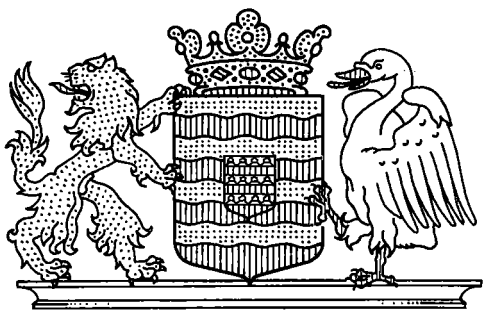

Bij Koninklijk besluit van 10 november 1972, no. 26 is daarom aan het waterschap een wapen verleend met als omschrijving: „Golvend gedwarsbalkt Van acht stukken goud en keel en een hartschild gedwarsbalkt van zes stukken vair en keel. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels en gehouden, rechts door een omziende gouden leeuw, getongd van keel, en links door een zilveren zwaan, gebekt, getongd en gepoot van keel."

0. SCHUTTE.

BOEKBESPREKING.

Repertorium der Nederlandse vertegenwoordigers, residerende in het buitenland 1584— 1810. Samengesteld door Mr. 0. Schutte. 's-Gravenhage, 1976. Rijks Geschiedkundige Publicatiën, verkrijgbaar bij Martinus Nijhoff, XXVIII en 520 pag., ƒ 72,80.

De Rij kscommissie voor Vaderlandse Geschiedenis, onder wier toezicht de Rijks Geschiedkundige Publicatiën (R.G.P.) in de bekende groene banden in twee series, een grote en een kleine, worden uitgegeven, heeft de laatste jaren ook andere uitg aven dan die van zuiver historisch bronnenmateriaal (zoals brieven, oorkonden, rekeningen, diplomatieke bescheiden) op haar programma genomen. Tot deze nieuwe uitgaven, die beschouwd moeten wonden ds hulpmiddelen voor de historische onderzoekers, behoren het „Repertorium van boeken en tijdschriftartikelen betreffende de geschiedenis van Nederland", dat reeds langer loopt en waarvan het plan bestaat tot jaardelen te komen, en het voorgenomen „Biografisch Woordenboek van Nederland", dat een vervolg zal zijn op het Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek dat verscheen tussen '1911 en 1938.

Thans is daaraan het „Repertorium der Nederlandse vertegenwoordigers, residerende in het buitenland 1584—1810" toegevoegd, dat binnen korte tijd tot voltooiing kwalm en verschenen is in de groene band maar buiten de series. Deze uitgave bevat, in een vrij willekeurige volgorde van landen

(Frankrijk, Zuidelijke Nederlanden, Groot-Brittannië, Duitsland (beter ware: Duitse Rijk), Denemarken enz.), per land de daar geresideerd hebbende Nederlandse vertegenwoordigers met vermelding van hun diplomatieke status (ambassadeur ordinaris of extraordinaris, minister plenipotentiaris, secretaris van de ambassade, agent, zaakgelastigde enz.), hun levensloop en het achterhaalde 'ambassadepersoneel. Per land worden daaraan toegevoegd de predikanten verbonden aan de ambassades en de consuls. De echte residerende ver+ tegenwoordigers zijn voorzien van een volgnummer. Voorzover dat mogelijk was heeft Schutte de personen geannoteerd en hun genealogische gegevens meegedeeld. In de opsomming van de carrières heeft hij bovendien nogal wat buitengewone (eenmalige, met een speciale opdracht) ambassades en ambassadeurs verwerkt, zodat het gehele werk tal van minibiografietjes van valse eerste- en tweederangs figuren uit de Republiek der Verenigde Provinciën en, het Koninkrijk Holland biedt. Het is daardoor een onmisbaar hulpmiddel g eworden voor allen die zich bezighouden met de diplomatieke dienst en de landsregering ten tijde van Republiek en Koninkrijk.

W aar Schutte voor een groot deel steunt op door anderen verricht voorwerk, zoals de tot 1619 gedrukte resoluties van de Staten-Generaal en de aantekeningen van Van der Burgh, en op zijn eigen ervaring met de legatiearchieven, zal zijn Repertorium grotendeels volledig en betrouwbaar zijn; in de andere gevallen zal de onvolledigheid vooral de personen van het tweede plan betreffen, het ambassadepersoneel en de consuls. Deze onvolledigheid, die door de aard van de bronnen onvermijdelijk is, zij hem graag vergeven, want hoe veel langer hadden wij anders niet op dit boek moeten wachten? Voos een toekomstig supplement wil ik de volgende aanvullingen en correcties alvast opgeven: *Rouchausen* (89) wordt eind 1618 al vermeld; noot 185 doet merkwaardig aan; p. 91 regel 10 1618 lees: 1619; *Rapaller* (94) lees: *Rataller; **S. J. Lammers (317)*** lees: ***Lemmers*** (volgens het Amsterdamse ondertrouwregister trouwt zij in Abcoude); ***Ostalijen (346-347)*** lees: *Ostaeijen* (ook in 1617 zat hij op Cyprus); in noot 982 had beter verwezen kunnen worden naar Rss. 22 aug. 1617; ***Engelbronner (464)*** is al particulier consul sinds 1615 (zie Res. 24, 26 nov. en 1 dec. 1618). De verantwoording van de herkomst van Schutte's gegevens kan men aan de summiere kant vinden; zo had ik bij ***Ernsf Brinck (304)*** gnaag een verwijzing naar diens alba amicorum opgenomen gezien. Bij Turkije had de R.G.P. uitgave van de Levantse handel vermeld moeten worden en bij Rusland ***Isaac Massa*** en het boek van M. Obolensky en A. van der Linde over hem („Histoire des guerres de la Moscovie". 2 dln. Bruxelles, 1866) .

Afgezien van deze kleine onef fenheden is Schutte's Reperborium een zeer waardevol werk en ik kijk met verlangen uit naar de verschijning van de tegenhanger van dit boek, een repertorium van de vertegenwoordigers van buitenlandse mogendheden in Nederland, waarvoor de opdracht inmiddels verleend is. Ik hoop dat Schutte de tijd vindt het door hem verzamelde materiaal uit te werken in een wetenschappelijke studie over Nederlands diplomaten en diplomatieke vertegenwoordiging. Hij is de aangewezen man daarvoor.

J. G. SMIT.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Jaarverslag 1976. — Enkele adellijke geslachten in Drenthe in de Middeleeuwen, door Drs. 0. D. J. Roemeling. — Korte mededelingen. — Boekbespreking.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde.

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. 0. Schutte, *p./a. Zeestraat 71* b, *'s-Gravenhage.*

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 50,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris Mevrouw J. Barones van Dedem-Weyschedé, Laan van *Koot 43, Wassenaar.*

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, conservator van het Genootschap, *Bleyenburg* 5, *'s-Gravenhage.*

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 9 | XCIVe Jaargang | september 1977

Notulen van de Algemene Ledenvergadering, gehouden zaterdag 18 juni 1977 in Restaurant Seidel te Vollenhove.

De voorzitter opent om 11.15 uur de vergadering, welke volgens de presentielijst door 78 leden wordt bijgewoond. Hij heet in het bijzonder de voorzitter van de Nederlandse Genealogische Vereniging, Drs. H. H. W. van Eijk, welkom en Mr. A. N. baron de Vos van Steenwijk, die zich bereid heeft verklaard na de vergadering een lezing met betrekking tot Vollenhove te houden. Het verheugt de voorzitter dat zovele leden acte de présence hebben gegeven, Het aantal deelnemers aan de vergaderingen is de laatste jaren groeiende, hetgeen op een meer actieve belangstelling van de leden zou kunnen wijzen.

De ingekomen stukken bestaan uit een dertiental berichten van verhindering de vergadering bij te wonen: twee daarvan zijn afkomstig van de bestuursleden Mr. J. T. Anema en Jhr. Mr. C. L. Reigersman.

De notulen van de algemene ledenvergadering van 27 november 1976 te Leiden worden goedgekeurd.

Het jaarverslag over 1976 wordt eveneens goedgekeurd.

De voorzitter bespreekt daarna de financiële situatie. De balans per ultimo december 1976 en de baten- en lastenrekening 1976 zijn gespecificeerder opgesteld dan vorige jaren gebruikelijk was. De belangrijkste punten zijn in het jaarverslag naar voren gebracht. Het laat zich aanzien dat het jaar 1977 geen noemenswaardig nadelig saldo zal opleveren, hetgeen wel veel inspanning zal vergen. Voor 1977 is tot dusver slechts *f* 1.500,— meer subsidie toegezegd dan voor 1976. Voor 1978 zullen wellicht andere maatregelen nodig zijn, doch deze kunnen eerst dan nader worden gespecificeerd wanneer de begroting voor dat jaar aan de leden is voorgelegd.

De kascommissie, bestaande uit de heren W. N. de Blaey en Ir. J. A. H. J. G. baron van Oldeneel tot Oldenzeel, heeft schriftelijk verslag uitgebracht. Omdat beide heren verhinderd zijn persoonlijk aanwezig te zijn, verzoekt de voorzitter de secretaris het verslag voor te lezen, waarna hij voorstelt, conform het advies van de kascommissie, de penningmeester voor zijn in 1976 gevoerde beleid te déchargeren. De vergadering sluit zich bij dit voorstel aan. De voorzitter dankt de penningmeester voor zijn werkzaamheden, meer in het bijzonder, omdat het jaar 1976 voor hem nogal moeilijk is geweest, daar hij het penningmeesterschap halverwege dat jaar heeft moeten overnemen. Mr. J. C. J. van Stockum is bereid gevonden de penningmeester met de administratie behulpzaam te zijn.

De heer C. E. ten Houte de Lange merkt op geen aansluiting te kunnen vinden met de balans over 1975. De voorzitter antwoordt hem dat de balans over 1976, zoals reeds is gemeld, anders is opgesteld. Mede gezien de tijdnood stelt hij voor dat de vraagsteller na de vergadering een nadere specificatie krijgt. Met dit voorstel gaat de heer Ten Houte de Lange accoord.

De voorzitter deelt mede dat tot lid van de Werkgemeenschap locale en regionale geschiedenis c.a. van het Verbond van Historische Onderzoekers zijn toegetreden Drs. H. H. W. van Eijk, Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg en hijzelf en dat Mr. 0. Schutte in het bestuur van de werkgemeenschap is gekozen.

Anders dan voorheen kan hij thans vaststellen dat het maandblad weer tijdig verschijnt, dank zij de noeste arbeid

van de hoofdredacteur. De vergadering dankt de heer Schutte met een ovationeel applaus.

De voorzitter wordt bij acclamatie herkozen, evenals de bestuursleden Mr. J. T. Anema, Mr. E. Idema Greidanus en Jhr. Mr. C. L. Reigersman. Dat de heer Schutte zich niet herkiesbaar stelt staat in verband met zijn functie van hoofdredacteur, welke functie hij vorig jaar heeft aanvaard, waardoor hem de tijd ontbreekt nog andere bestuurswerkzaamheden te verrichten. De heer Schutte zal de bestuursvergaderingen blijven bijwonen. De voorzitter dankt hem voor al de werkzaamheden die hij tijdens zijn achtjarig bestuurslidmaatschap heeft verricht, w.o. het beheer van de archivalia, het realiseren van het verschijnen van vier delen in de reeks Werken van het Genootschap en het 5de deel van het Bijblad en de secretariaatswerkzaamheden gedurende de periode 1971 tot 1976. De leden onderstrepen het dankwoord van de voorzitter.

Vervolgens gaat de voorzitter uitvoerig in op het aftreden van Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg. Lid geworden in 1931 zou hij in 1941 in het, bestuur zijn gekozen, ware het niet dat de bezettingsomstandigheden een algemene ledenvergadering en dus een verkiezing onmogelijk maakten. Officieus was de heer Van Valkenburg in die tijd nauw met het bestuur verbonden. In 1945 werd hij officieel tot bestuurslid gekozen, waarin hij van 1954 tot 1958 penningmeester en sedert 1965 tot heden ondervoorzitter was; Ondanks drukke zakelijke en maatschappelijke verplichtingen heeft hij zich volledig voor de bestuurswerkzaamheden ingezet. Ook zijn brede genealogische kennis is voor het bestuur en voor de leden van het Genootschap van grote waarde geweest. Wegens de vele verdiensten heeft het bestuur unaniem besloten de leden voor te stellen Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg, conform artikel 5, 3e lid van de Statuten, te benoemen tot erelid. De vergadering gaat bij acclamatie hiermede accoord.

De heer Van Valkenburg dankt de voorzitter voor diens lovende woorden. Het kost hem moeite de banden met het bestuur te verbreken. Hij memoreert dat het destijds een grote eer was, als enige afkomstig uit Kennemerland, in een voor het merendeel Haagse aangelegenheid te worden betrokken. Hij biedt vervolgens een exemplaar van de aankondiging van de tentoonstelling aan het bestuur aan, naar aanleiding waarvan het Genootschap is opgericht. Hij dankt de bestuursleden en de leden voor de eer tot erelid benoemd te zijn.

De heer Van Rijckevorsel stelt voor Jhr. Mr. M. A. Beelaerts van Blokland tot bestuurslid te verkiezen. Hij wordt bij acclamatie gekozen.

Ir. R. M. Vrijlandt vraagt waarom er maar één lid wordt gekozen terwijl twee bestuursleden aftreden. De voorzitter antwoordt hem dat het aantal bestuursleden sinds vorig jaar één meer bedroeg dan het statutaire minimum.

De heer L. J. Temminck mist het maandelijks verschijnen in het maandblad van bestuursmededelingen. De heer Schutte antwoordt dat dit juist is, omdat het bestuur niet iedere maand vergadert.

Mevrouw E. D. M. Plooy-Cuipers ondervindt nogal eens tegenstand bij archieven bij genealogisch onderzoek en vraagt of het niet mogelijk zou zijn een lidmaatschapskaart te doen vervaardigen dat als een soort paspoort zou kunnen dienen. De voorzitter wil hierover wel met de Rijksarchivaris overleg plegen. Drs. H. H. W. van Eijk denkt dat de landelijke genealogische organisaties zich hierover gezamenlijk zouden kunnen beraden.

Om 12.00 uur sluit de voorzitter de vergadering.

Na afloop hiervan houdt Mr. A. N. baron de Vos van Steenwijk een lezing, getiteld ,,Vollenhove, een vergeten residentie", waarin hij vele bijzonderheden vertelt over de diverse niet meer bestaande en nog bestaande huizen in en om Vollenhove. De voorzitter dankt de spreker voor zijn met vele anecdotes verluchte voordracht.

Hierna bestaat de gelegenheid een bezoek te brengen aan de Nederlands Hervormde kerk te Vollenhove. Na de lunch wordt een bezoek aan het gemeentehuis, de voormalige havezathe Old Ruitenborgh, gebracht, waarna naar Heerde wordt gereden alwaar een gastvrije ontvangst plaatsvindt op kasteel Vosbergen bij de heer en mevrouw Kamerlingh Onnes-barones van Dedem.

Tenslotte nemen 38 leden deel aan het diner in hotel Wientjes te Zwolle.

De afstamming van de Rotterdamse koopman Willem Barentsz. Rees,

door W. A. VAN RIJN.

In dit maandblad, jaargang 1974, kolom 241-247, werden door Jhr. F. G. L. 0. van Kretschmar gegevens gepubliceerd van een geslacht Rees, waarvan de stamvader ,,vrijwel zeker een *Barent* **Rees** geweest is, die omstreeks 1600 gehuwd moet zijn".

Wie die *Barent* **Rees** was, blijkt uit een transportacte van 24 juni 1676: ,,*Cornelis* **Willemsz. Rees,** last ende procuratie hebbende van **Margareta van der Elst,** wed. ende universele geïnstitueerde erffgen. van **Willem Barentsz. Rees,** welcke **Willem Barentsz. Rees** een soon ende mede erffgenaem was van *Annetje* **Jansdr.,** eerst wede. van *Barent Jansz.* **Rees** ende laetst van **Jan Cornelisz. Doetmijnuijt,** ende sulx bij scheydinge ende delinge van den naergelaten boedel ende goederen van de voorn. *Annetje* **Jans** onder de handt gemaeckt ende gepasseert op den 8 aug. 1657, hem aenbedeelt zijnde 't naervolgende huys ende erve, zijnde deselve procuratie gepasseert voor Philips Basteels, nots., ende sekere getuygen alhier op den 23 deses, ons schepenen geëxhibeert, Ende gaf in de voorsz. qualiteyt aen Weijntgen van der Aa, laetst wede. van Jacob Pietersz. Swart, gifte ende eygendom van een huys ende erve staende ende gelegen aen de oostsijde van de Schiedamschendijk", voor 1100 gulden.

Tot meerder bewijs laat ik een gedeelte volgen van de procuratie, die een dag tevoren, dus op 23 juni 1676, verleden werd voor notaris Philips Basteel: ,,*Margrieta* **van der Elst,** weduwe ende universele geïnstitueerde erffgenaem van wijlen **Willem Barentsz. Rees,** in sijn leve coopman alhier, mij notario bekent, welcke **Willem Barentsz. Rees** een soon ende mede-erfgenaem was van **Annetge Jansdr.** za., eerst weduwe van *Barent Jansz.* **Rees** ende laetst van **Jan Cornelisz. Doet mijn** *uijt,* de sulx bij scheydinge ende deelinge van de nagelaete goederen van de voorn. *Annetge* **Jansdr.,** sijn moeder za., hem aanbedeelt sijnde 't verhaelde huys ende erve, volgens de acte van scheydinge ende deelinge tusschen de kinderen ende erffgenaemen van de gemelte *Annetge* **Jansdr.** onder de hand gemaeckt ende onderteyckent, van date den 8en augusti 1657, ende verklaerde sij comparante in qualite voorsz. bij desen te constitueren ende volmachtich te maecken *Cornelis* **Willemsz.**

Rees, garentwijnder alhier, haeren soon, specialijck omme uyt haer comparantes naeme te compareren voor d'heeren schepenen deser voorsz. stad ende aldaer aen Weijntge van der Aa, laetst weduwe van Jacob Pietersz. de Swart, in sijn leve capiteyn ter zee ten dienste deser landen, te geven gift ende eygendom van een huys ende erve haer constituante in qualite als voren opgekomen, staende ende gelegen voor bij de Brug-gesteegh aen de oostzijde van den Schiedamschendijck binnen dese voorsz. stad", enz.

De huwelijksacte van *Barent Jansz.* ***Rees*** en ***Annetge Jansdr.*** werd te Rotterdam niet gevonden. Zijn weduwe hertrouwde te Rotterdam 23 sept. 1629: *,,Jan Cornelisz. Domenuijt,* wedr., met ***Annetie*** *Jans,* wede. van *Barent Janssoen,* beyde op de Nieuwehaven".

Dat ***Annetge Jansdr.*** tijdens haar tweede huwelijk op de Nieuwe Haven woonde, deed vermoeden dat ook *Barent Jansz.* ***Rees*** daar had gewoond, waarschijnlijk in een eigen huis.

In het Giftboek van Rotterdam van 13 juni 1605 wordt vermeld: *,,Jan* ***Baerntssz.,*** grofsmith, woonende ter Goude, geeft ***Baernt*** *Janssz.,* sijn soon, mede grofsmidt, woonende alhier, gifte ende eygendom van een huys ende erffve, staende ende gheleghen aen de suytsijde van de Nieuwe haven binnen deser stede", voor 3200 gulden.

De vader van *Barent Jansz.* ***Rees*** had een erf gekocht en daarop het voornoemde huis laten bouwen, zoals uit een transportacte van 2 jan. 1599 blijkt: *,,Willempgen* ***Jansdr.,*** wede. van *Jan* ***Hugenssz.,*** schuemaecker sa.ge., met ***Cornelis*** *Hove,* lijndrayer, haren gecoren voecht in desen, gheeft *Jan* ***Baerntssz.,*** smit, van der Goude, gifte ende eigendom van een erff, daerop de selve *Jan* ***Baerntssz.*** een nijen huis getimmert heeft, staende ende gelegen aen de zuytzide van de Nijen haven".

,,Baernt Jansz., grofsmith" ontvangt 3 april 1606: ,,gifte ende eyghendom van een erffve, gelijck dat afgesloot is, geleghen in Rubrouck in de jurisdictie deser stede". Op 5 okt. 1609 geeft ***,,Baernt*** *Janssz.,* grofsmith" aan *,,Pr.* ***Adriaensz.,*** verver, woonende in de Vuijst alhier", de ,,eygendom van een thuyn ende erffve gelegen in Rubrouck in de jurisdictie deser stede".

,,Op huyden den dertichsten novembris anno sesthyenhondert ende negen, in de zevende indictie, in't vyer ende dertichste jaer des keysherrycx Rodolphi van Oostenrijck, bij de gratie Goodts de tweede Roomsche keyser dyes naems, altijt vermeerder des rijcx, compareerden voor mij, Willem Pieck, notaris publijck bij den Hove van Hollandt geadmitteert, ende den getuygen ondergenoempt, d'eersame *Barent Janssz.,* stadtssmit deser stede Rotterdam, ende ***Annetgen*** ***Jansdr.,*** zijne huysvrouwe, beyde mij notario ende den ondergenoemde getuygen wel bekent, de voorn. *Barent Janssz.* zieck te bedde leggende ende de voorn. ***Annetgen*** *Jans,* sijn huisvrouwe, gaende ende staende, haerl. verstandt, redenen ende memorie wel hebbende ende met volcoemenl. uytspraecke gebruyckende alsooc evidentelick bleeck". Het is een mutueel testament, waarvan een copie in mijn bezit is. Het protocol van notaris Willem Pieck ging verloren. Onder de acte is met een latere hand bijgeschreven: *,,Annitgen Jansdr.,* weduwe van *Barent Janssz.,* deser stede smit, verclaerde haer in alles te houden aen den testamente haers mans, hier voer geregistreert, beloevende 't inhouden van diyen in alles te voldoen tot welcken eynde zij 't zelve hier heeft gedaen registreren. Actum voer Willem Janssz. Grampel (van der Aa) ende M. van der Horst den xxixen augusti anno zestienhondert elff".

Kort nadat *Barent Jansz.* ***Rees*** zijn testament had gemaakt. is hij overleden. In de rekeningen van kerkmeesters staat voor het begraven op 5 dec. 1609 aangetekend: *,,Baerent Janssz.* 2-0-0".

Op 29 febr. 1612 werden tot voogden over zijn kinderen benoemd: ,,Anselmus Anthonissz., timmerman, ende Michiel Pieterssz., cuyper, zijn geordonneert voochden over de vier naegelaeten kinderen van wijlen *Barent Janssz.,* smit, daer moeder aff is ***Annitgen*** *Jansdr.".*

De inschrijving van het huwelijk van *Barent Jansz.* en ***Annetgen*** *Jansdr.* werd te Gouda gevonden: ,,Ontvangen den 19 augustus (1600) ***Baerent*** *Janssz.* met *Annegen fans,* beyde van der Goude, getrout den 11 september".

In de gifteboeken van Rotterdam komen o.a. de volgende acten betreffende ***Annetgen*** *Jansdr.* voor:

23 mei 1625: ,,Willempge Pieter Hallingsdr., wede. van Willem Jansz. in den bonten Os, in sijn leven raet ende vroedschap deser stede, geadsisteert met Arent Bisschop, haren swager, als haren gecoren voocht in desen, ende gaff ***Annitge*** *Jansdr.,* wede. van *Barent Jansz.,* smith, gifte ende eygendom van een huys ende erve staende ende geleegen aen de zuytzijde van de Nieuwehaven binnen deser stede", voor 1500 gulden.

7 maart 1629: ,,Compareerde Mr. Adam Louwijsz., schilder, burger alhier, ende gaff ***Annetgen*** *Jans,* wede. *Barent Jansz.,* smith, gifte ende eygendom van een erve, gelegen aen de oostsijde van de Leuvenhave binnen deser stede, belent ten noorden de bregge ende ten zuyden de voorsz. ***Annetgen*** ***Jansdr.,*** streckende voor van de straet tot achter aen 't erff van de voorsz. ***Annetgen*** *Jans",* voor 575 gulden.

12 maart 1629: ,,Compareerde Jacob Jacobsz. Couwenhove, brouwer in de twee climmende Leeuwen alhier, geeft *Annetgen Jans,* wede. van *Barent Jansz.,* smith sa., gifte ende eygendom van twee erven leggende besijden malcanderen aen de oostsij van Loven have omtrent de vleugels van de brugge bewesten de timmerwerf, ten oosten Jan Sijmonssz. Pesser ende ten suyden de cooperse selffs; item noch van twee erven leggende neffens den anderen, mede daer ontrent belent ten noorden ***Annetgen*** *Jans* voornt.", voor 23 gulden.

30 maart 1629. ,,Jannetgen Lodewijcx, wede. van Pieter Cornelissz. Speck, geadsisteert met ***Jan Cornelissz. Doet mijn wt*** als haren gecoren voocht in desen, geeft ***Annetgen*** *Jans,* wede. van *Barent Janssz.,* smidt, gifte ende eygendom van een erve, breet vijftien voeten, lanck vier en dertich voeten, leggende aen de westsijde van de Westscheepmaeckers straet alhier, belent ***Annetgen*** *Jans* selffs aen de noort ende westsijde, ende ten noorden noch Jan Sijmonssz. Pesser ende Jan Merchelissz., timmerman, aen de suytsijde ende ten oosten de straet, streckende voor wt de straet tot aen de erve van *Jannetgen Jans* voorn.", voor 180 gulden; oude gift 28 juni 1613.

In de stadsrekeningen van Rotterdam komen onder de uitgaven, die door de stadssmid waren gedaan, betalingen voor aan ***Annetgen*** *Jansdr.* voor leveranties, die door haar gedaan waren:

,,Den 23 derselver maent (dec. 1645), betaelt aen *Annitgen Jans* de somme van 914 gulden 16 stuyvers over arbeytsloon ende gelevert ijserwerck ten behouve deser stede, dus hierbij specificatie, ordonnantie ende quitantie de voorseyde .... 914 £ 16 st.-.

Aen deselve betaelt 499 gulden 8 stuyvers, uyt saecke bij specificatie, ordonnantie ende quitantie als voren, dus . . . . . 499 £ 8 st.-.

Betaelt aen deselve 532 gulden 11 stuyvers uyt saecke als voren, dus . . . . . 532 £ 11 st.-."

„Den 14 april 1645 betaelt aen ***Annifgen Jans,*** huysvrou van ***Jan Cornelisz.*** *Doetmijnuyt* de somme van 144 guldens 10 stuyvers over gelevert ijserwerck als anders, dus bij specificatie ende quitantie deselve . . . . . 144 £ 10 st.-."

„Tenselven dage (6 mei 1645) betaelt aen ***Annifgen Jans,*** huysvrou van ***Jan Cornelisz. Doefmijnuijf,*** de somme van 293 gulden 9 stuyvers over gelevert ijserwerck ende verdient arbeytsloon, dus bij specificatie, ordonnantie ende quitantie de voorseyde . . . . . 293 £ 9 st.-."

Annefgen Jansdr. was de derde vrouw van ***Jan Cornelisz. Doefmijnuijf.*** Zijn eerste vrouw was *Ingetje* ***Adriaensdr.,*** die vóór 21 mei 1612 overleed. Op die datum werden voogden benoemd over haar nagelaten kinderen: „Pieter Claessz., backer, ende Dirck Janssz., zeylmaecker, zijn geordonneert voochden over de naegelaeten kinderen van wijlen *Ingetgen* ***Adriaensdr.,*** daer vader aff is ***Jan Cornelissz. van Heijden*** alias ***Doef mijn*** *vuijt,* schipper".

Voor de tweede maal huwde ***Jan Cornelisz.*** *Doetmijnuijt* te Rotterdam 1 juli 1612: „*Jan* ***Cornelis Dominuijszon,*** wedr., w. buten de Schiedamsche poort, *Grietgen* ***Jans,*** wede. ***Jan*** *Rijckers* ***Frans,*** w. op de Nieuhaven b.v. Leijden".

Hij kocht 21 mei 1640 een huis op de Schiedamse dijk: „Maertge Pieters, wede. van Job Sijmonssz., geeft ***Jan*** *Cornelisz. Doetmijnuijt* gifte ende eygendom van een huys ende erve, staende ende gelegen aen de oostsijde van de Hooghstraet op den Schiedamschendijck binnen deser stede", voor 1000 gulden.

Jan Cornelisz. van Heijden alias ***Doefmijnuijf*** werd in de St. Laurenskerk begraven. Op de zerk, die zijn graf dekte en die tot de verwoesting van Rotterdam in de meidagen van 1940 nog aanwezig was, stond te lezen: „Hier leyt begraven ***Jan*** *Cornelisse Doetmenuijt,* in sijn leven equipaeyemeester van de Oost-Yndische Kompagye ter kamer alhier, obbit den 1 len july ao. 1655, oud sijnde 91 jaren". Voorts vertoonde de zerk een merk met de letters J. C. D.

Annefgen Jansdr. overleefde haar tweede man nog bijna twee jaren. In het register van aangegeven doden voor de Weeskamer staat op 24 juni 1657 aangetekend: „*Annetge* ***Jans,*** wede. van ***Jan*** *Doetmenuijt* op de Nieuhaven over de Packen brugge".

Hoewel in geen enkele acte de geslachtsnaam van *Annetgen* ***Jansdr.*** werd gevonden, meende ik nog een poging te moeten doen om aan de weet te komen tot welke familie zij behoorde. Een onverwachte vondst bracht mij op het spoor. Op 17 nov. 1638 werden „ ***Willem*** *Barentssz. Reetz,* ***Jan*** *Barentssz. Reetz* ende ***Jop*** *Jansz.,* geordineert voochden over d'onbeiaerde kinderen van ***Jan Janssz.*** *Calff* ende *Machtelt Gerrits,* zijn huysvrou, beyde za. ged.".

Daar de voogden meestal tot de naaste familie behoorden, leek het mij waarschijnlijk dat zij een „*Calff*" was. Jaren geleden vond ik van die familie een acte te Gouda verleden voor notaris R. Coolwijck op 9 sept. 1615: „Compareerden voor mij, openbaer nots. ter Goude residerende ende den getuygen ondergenoemt ***Jan Janssz.*** *Calff* de Jonge, lakencooper, wonende tot Rotterdam ende ***Jan Govertsz.*** *Blaeuhenne,* wonende ter Goude, getrout hebbende *Maritgen* ***Jan Calffsdr.,*** elx voor hen zelven ende tzamen vervangende ende hen sterckmaeckende voor *Annitgen Jans,* wede. wijlen *Baernt Jansz.,* groffsmit za., heurl. suster, alle kinderen ende erffgen. van ***Jan*** *Jansz. Calff* den oude, heurl. vader ende schoonvader respective za., ende hebben in die qualite geconst. ende volmachticht, constitueren ende volmachtigen bij desen: ***Johan*** *Vlacq* de jonghe, heere van Vrije hoeff, omme wt den name ende van wegen hen constituanten special. te manen, innen ende ontfangen, de somme van ij^{m}.v^{c}. xxxviij gl. v st., die jonchr. Otto van Poelgheest den voorn. Jan Calff de oude bij drie distincte obligatiën schuldich is, d'eene inhoudende 850 gl. in date den 16 novemb. 1601, d'andere 880. gl. in date den x en octob. 1601, ende de derde 808 gl. 5 st. in date den 21 augucti 1601, welcke obligatiën zij constituanten in voldoeninge van heurl. vaderl. erff, beneffens andere goeden van *Neeltgen* ***Joppen,*** heurl. moeder overgenomen hebben, blijckende bij de bezegelde acte van accoort, daer van zijnde, gepasseert voor schepenen van der Goude, in date den xvijen junij xvjc elff", enz.

Een broeder van ***Jan*** *Barentsz.* ***Rees*** was ***Cornelis*** *Barentsz.* ***Rees.*** Dat blijkt uit de volgende acte, die 23 okt. 1615 voor de Weeskamer van Rotterdam verleden werd: „Staet van de goederen toecomende ***Job Cornelissz.,*** nagelaten onbejaarde zoene van ***Cornelis Barenfssz.,*** smit, daer moeder af was ***Maritgen Jobsdr.,*** zulcx die de onbejaerde zoe voor zijn vaders erfvenis als door overlijden van zijn moeder respective opgecomen ende aenbestorven zijn: overgelevert bij Willem Cornelissz. Pijck ende Willem Hoven, schrijnwercker, als geordineerde voochden over 't voorn. weeskindt; present ***Jan Barentssz.,*** smit, ende *Joost* ***Jobssz.,*** oomen van 't voorn. kindt, woonende ter Goude"; „Eerst compet. 't voorn. kindt d'eenen helft van de somme van tweehondert negen ende twintich gul. acht stvrs., die ***Adriaen Joosfenssz.,*** weduwnaer van voorn. *Maritgen* ***Jobsdr.*** schuldich is ter zaecke van verscheyden imboedel ende huysraet, bij hem vuytten sterfhuyse van voorn. *Maritgen* ***Jobsdr.*** bij taxatie van Hans Cornelis ende Thoentge Thoenisdr., oude cleervercoopster, verkocht ende aengenomen": „*Martijntgen* ***Joppen,*** 't kindts moeye"; ook wordt genoemd: „*Aechtgen* ***Jobsdr.***": „*Annitgen* ***Jobsdr.,*** 't kindts moeye"; „*Jan Barentssz.,* smit, debet van een grofgreyn schortecleet bij zijn huysvrouw gecocht twee guld. - ij gul.", enz.

De in de voorgaande acte genoemde ***Job Cornelisz. Rees*** werd later secretaris van de vice-admiraal, laatstelijk luitenant-admiraal Witte Cornelisz. de With.

Jan *Barentsz.* ***(Rees)*** werd 12 juni 1564 poorter van Gouda: „*Jan Barents,* smit; borg: *Ghijsbrecht* ***Sijmonsz.".***

Het begin van de afstamming van Willem Barentsz. Rees kan nu luiden:

I. ***Jan*** *Barentsz.* ***(Rees),*** geb. omstreeks 1540, grofsmid te Gouda, werd poorter aldaar 12 juli 1564, † na 23 okt. 1615, tr. N.N.

11. *Barent Jansz.* ***Rees,*** geb. Gouda omstreeks 1570, grofsmid te Rotterdam, later stadssmid aldaar, † Rotterdam (aangeg. 5 dec. 1609), tr. Gouda 11 sept. 1600 ***Annefgen Jansdr.*** *Calff,* geb. Gouda, † Rotterdam (aangeg. 24 juni 1657), dr. van ***Jan*** *Jansz.* en *Neeltgen* ***Jobsdr.: zij*** hertr. Rotterdam 23 sept. 1629 ***Jan Cornetisz. van*** *Heijden* alias *Doetmijnuijt,* equipagemeester der O.I.C.

III. ***Willem*** *Barentsz.* ***Rees,*** koopman. Zie verder De Ned. Leeuw, jrg. 1974, kolom 242.

Van de oudere generatiën van het geslacht Rees kan te Rotterdam en Gouda ongetwijfeld nog meer worden gevonden, doch met het nu gepubliceerde moge ik voorlopig volstaan.

Stijl,

door **MR. 0.** SCHUTTE.

Aan het geslacht, waartoe de in zijn tijd zeer bekende Harlingse litterator, politicus en medicus Dr. ***Simon Stijl*** (1731-1804) behoort, is tot nu toe in de genealogische litteratuur nauwelijks, aandacht besteed. Een proeve van een genealogie moge daarom hier volgen.

De naam van de familie zou ontleend kunnen zijn aan de stijl, het constructie-element in hout, waar het beroep van *Sijmon Jelles Stijl* (gen. II) bij aansluit.

Voor een aantal gegevens, onder andere uit het rechterlijke archief van Harlingen, wil ik graag de heer H. Bierma dank zeggen. Verder heb ik gegevens kunnen putten uit het familiearchief Hingst, aanwezig op het Centraal Bureau voor Genealogie.

I. *Jelle Annes,* van Makkum, tr. Harlingen (stadh.) 26 dec. 1628 *Trijntie Piefers,* van Harlingen.
Zij zijn de enigen, die in aanmerking komen als ouders van:

1. ***Sijmon,*** volgt 11.

2. ***Anne Jellis Stijl,*** geb. 1633/'34, burger van Leeuwarden, † na 1704.

1 sept. 1696 is sprake van de door ***Anne Jellis Stijl*** bewoonde huizinge op het Herenwaltie (Gemeentearchief Leeuwarden, informatieboek C 6, pag. 93 naar vriendelijke mededeling van de heer W. Dolk). Hij zal niet identiek zijn met een ***Anne Jelles,*** van Eernewoude, die te Leeuwarden 13 maart 1664 huwde met ***Barber Oeges,*** op Cleyenburgh.

Anne Jellis Stijl komt voor in sententies van het Hof van Friesland van 14 juli 1703 en 20 juni 1704 (Archief Hof van Friesland 67-3 en 147-17).

3. ***Jetse Jelles Stijl,*** mr. zeilmaker (1681, 1682), koopman (1684—1696), burger (1674) en diaken Verenigde Doopsgezinde gemeente (1673-1695) te Harlingen, testeerde in 1715, † vóór 27 mei 1716, tr. Harlingen (stadh.) 6 dec. 1684 *Trijntie Jans.*

Zij komen reeds als echtelieden voor op de in 1665 opgemaakte lidmatenlijst van de Vlaamse Doopsgezinde gemeente te Harlingen 16 febr. 1674; zie sub 11.

4 aug. 1681 wordt ***Jetse Jelles Stijl,*** burger en mr. zeilmaker alhier, geauthoriseerd tot curator over ***Keimpe, Grietje*** en ***Jan Jarighs,*** oud resp. 22, 19 en 17 jaar, kinderen van ***Jarigh Douwes,*** wijdschipper, en ***Aeltie Nanninghs*** (Rechterlijk archief Harlingen, inv.nr. 0 2).

13 maart 1682 wordt ***Jetse Jelles Stijl,*** burger en mr. zeilmaker binnen Harlingen, geauthoriseerd tot curator over de drie nagelaten kinderen van ***Haringh Teyckes, jongst*** burger binnen Workum en aldaar overleden, met ***Jan Sivkes,*** mede-burger en grootschipper alhier, als der kinderen oom, over de erfenis van hun grootmoeder *Grietie Pieters en* hun tante ***Frouck Sivkes*** (Id., 0 3).

24 sept. 1684 wordt ***Jetse Jelles Stijl,*** burger en koopman binnen Harlingen, geauthoriseerd tot curator over *Pijttie* en *Pijtter Pijtters,* resp. 19 en 18 jaar, kinderen van *Pijtter Pijtters Grauda,* burger en koopman te Harlingen, en † ***Leentie Hessels,*** over hun moeders goed (Id., 0 3).

9 jan. 1689 wordt ***Jetse Jelles Stijl,*** burger alhier, geauthoriseerd tot curator over ***Jochumke Jochems, 17*** jaar, dochter van † *Jochum Pijtters* en ***Antie Jochums,*** over haar vaders goed (Id., 0 3).

18 dec. 1690 wordt ***Jetse Jelles Stijl,*** burger en koopman te Harlingen, geauthoriseerd tot curator over de kinderen van *Gosse Pijtters* na het overlijden van ***Cornelis Claessen*** (Id., 0 3).

18 jan. 1692 wordt ***Jetse Jelles Stijll*** geauthoriseerd tot curator over het sterfhuis van ***Marij Egberts*** (Id., 03).

14 maart 1693 wordt de eerzame ***Jetse Jelles Stijl,*** medeburger alhier, geauthoriseerd tot curator over ***Rinske, Maijke*** en ***Wijbe Jans,*** resp. 20, 14 en 12 jaar, op grond van het testament van hun vader † ***Jan Wijbes Calf,*** burger en wijdschipper binnen Harlingen (Id., 0 3).

(2) aug. 1694 worden de eerzame ***Jetxe Jellis Stijl,*** burger en koopman alhier, en ***Melle Hansen,*** mr. chirurgijn mede alhier, geauthoriseerd tot curator over ***Rinnert, Jeltje*** en ***Siouckjen Dircks,*** resp. 16, 12 en 9 jaar, kinderen van ***Dirck Riencks*** (Id., 0 3).

27 april 1696 worden de koopman ***Jetse Jelles Stijl*** en Mr. ***Melle Hanses,*** chirurgijn, geauthoriseerd tot curator over ***Tialling Emes,*** zoon van ***Eme Jacobs Molenaer*** (Id., 0 3).

4. ***Sioerdt Jellis Stijl,*** geb. na ***21*** febr. 1639, te Harlingen (1664).

Hij ontving 21 febr. 1664 venia aetatis (Archief Hof van Friesland, inv.nr. CCC 3).

11. ***Sijmon Jelles Stijl,*** houtkoper en vaandrig der burgerij te Harlingen, † vóór 4 dec. 1665, tr. Harlingen (stadh.) 15 okt. 1653 ***Geertie Bentes,*** vermeld als weduwe 4 dec. 1665. † vóór 16 febr. 1674.

Uit dit huwelijk:

16 febr. 1674: ***Jarigh Jacobs*** en ***Jetse Jelles Stijll,*** beiden burgers binnen Harlingen en ooms van de vier nagelaten kinderen van † *Sijmen Jelles Stijll,* oldburgervaendrlch, en *Geertie Bentes*; de nering van de houtkoperij zal door de oudste kinderen geëxerceerd worden. De akte is ondertekend door ***Foeckien Symons*** en *IJelle Sijmens* (Rechterlijk archief Harlingen, inv.nr. 0 2).

17 febr. 1674: Ontzegelinge van slotten en vervolgens inventarisatie en beschrijvinge gedaen ten sterfhuyse van w. *Geertje Bentes,* wedu van w. *Sijmon Jelles Styl,* in leven old burger faendrigh alhier, van alle sodanige actien, goederen en crediten als bij denselven metter doodt ontruymt en nagelaten sijn, op 't verzoeck van ***Jarigh Jacobs*** en ***Jetxe Jelles Stijl*** als resp. omen en curatoren over ***Foeckjen, Jelle, Antje*** en ***Trijntje Sijmens,*** alle vier nagelatene weeskinderen van *Geertje Bentes* voors. bij haar overleden man ***Sijmon Jelles voorn.*** in echte verweckt.

In deze inventaris worden onder andere gespecificeerd: in de beneden camer bedden en bedtgoedt. Oostindisch goedt; in de vaste cas: vier silveren bekers, sestien silveren lepels, drie kleyne lepelties, vijff dito mostert lepelties, linnen, wollen; in 't cantoor: geld voor *f* 4206.1.-; in 't voorhuys enz.; in 't schrijfcamerke enz.; in de keucken enz.; in de opcamer enz.; in de groote eecken cas enz.; 13 brieven en instrumenten, waarvan 9 tot een totaal bedran van *f* 2753.19.6 en 4 onwis tot een totaal bedrag van *f* 892.15.-, proufijttelijcke boeckschulden die betaelt sijn *f* 5904.7.12 (in werkelijkheid *f* 6112.9.-); vastigheden- het huys tegenwoordigh bij de kinderen bewoont en een camer daerachter staende bij Jan Michiels bewoont werdende. het halve huys op de Suijpmerck staende daer de' vergulden werelt uythanght en tegenwoordigh bij Pijter Scheltema bewoont werdende. noch een halve camer. waervan Jan Reijners seylmaker de ander helfte toebehoort, staende in de Vijverstraat. bij Pijter Claessen althans bewoont werdende; granen: ontrent 4½ last rogge; parten scheeps: 1/64 part aen 't schip van Jan Mackes. 1/32 part aen 't schip van Ritske Pieters, 1/64 part schips aen 't schip van Jan IJsbrands Springer; comt hier noch in staat de somma van *f* 594.9.12 bij de medecurator ***Jetse Jelles Stijl*** ontvangen van ***Foeckien Sijmens wegens*** vercochte perchelen hout bij desen tevoren niet in staat gebracht; blijvende noch eenich holt onvercocht, 't welck hier gebracht wort pro memorie (Idem).

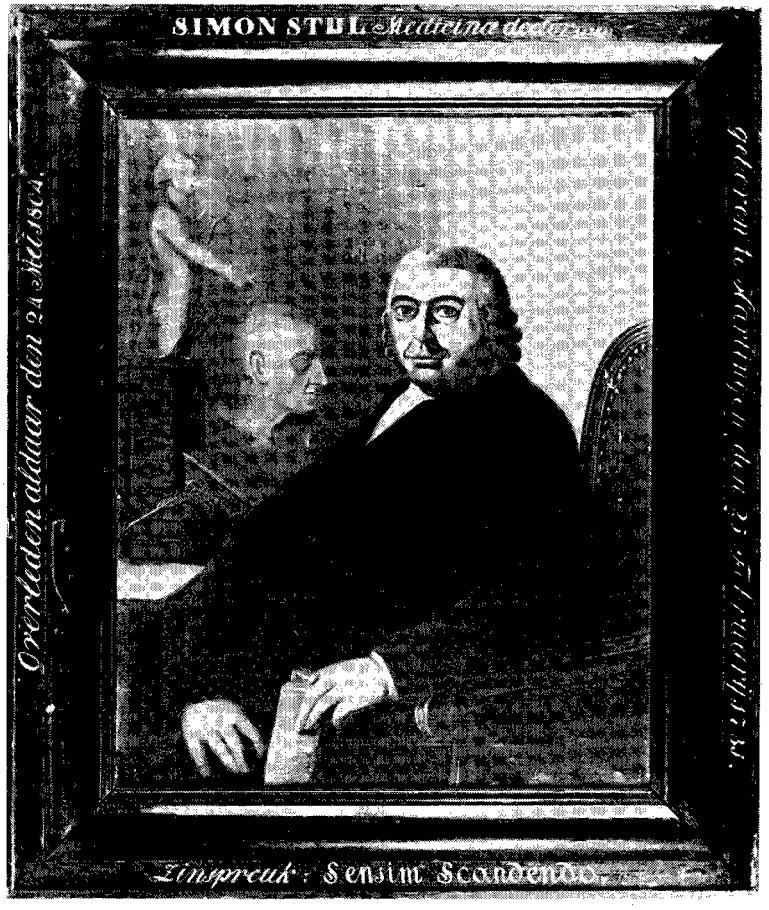

Gesign. en gedat. H(endrikus) A(ntonius) Baur pinx. 1804

Olieverf op doek, 63,5 × 49.5

Dr. SIMON STIJL (1731—1804)

Afb. 1; foto A. Struiksma, Leeuwarden

Fries Museum, inv. nr. 557. In 1854 geschonken door Dr. J. van der Plaats te Leeuwarden en M. van der Plaats te Harlingen.

Ludovicus Roijer (Mechelen 1793—Amsterdam 1868, directeur van de Koninklijke Akademie van beeldende kunsten te Amsterdam), onthuld 29 dec. 1860 1)

Marmeren borstbeeld

Dr. SIMON STIJL (1731—1804)

Afb. 2; foto H. de Vries, Leeuwarden

Stadhuis, Harlingen

1) Zie: Dr. J. G. Ottema, Gelegenheidsrede bij de onhulling van het borstbeeld van Dr. S. Stijl, Leeuwarden, 1860. Het beeld kwam tot stand dank zij een schenking van ƒ 4000 van Dr. J. van der Plaats.

Willem **Bartel** van der Kooi (1786-1836)
(**cat.** tent. Fries Museum 1976, nr. 38)

Zwart krijt, met wit gehoogd, op bruin papier, **57,7** x **42,5**

GEERTRUID STIJL (Vb, 2)
1751-1826, echtgenote van Mr. Johan van Idsinga

Afb. 3; foto **Smit,** Almelo

Collectie S. S. **Hingst,** Almelo

1. ***Foekje Sijmens Sfijl,*** geb. Harlingen 1655/1656, ged. (Doopgez.) aldaar 18 juni 1681, begr. Harlingen 30 april 1728, tr. aldaar (stadh.) 14 maart 1678 *Esge* ***Lieuwes, geb.*** Harlingen 1656/1657, ged. (Doopsgez.) aldaar in 1677, koopman (1704) en leraar bij de Verenigde Doopsgezinde gemeente (vóór 1692) te Harlingen, † na 1706, zn. van ***Lieuwe*** *Esges,* grootschipper, en ***Doefie Lieuwes,*** als weduwe diaken van de Verenigde Doopsgezinde Gemeente 1692.

   Hun kinderen komen wel met de naam ***Stijl voor:***

   a. Simon ***EsgesStijl,*** tr. Harlingen (stadh.) 16 febr. ***Fokeltie Lammerts Tromp.***
   b. ***Gertje Esges,*** ged. (Doopsgez.) Harlingen 4 febr. 1713, † aldaar in 1751.
   c. ***Doetje Esges, ged.*** (Doopsgez.) Harlingen 20 febr. 1723, † aldaar in 1756.
   d. ***Trijntje Esges,*** ged. (Doopsgez.) Harlingen 20 febr. 1723, tr. aldaar (stadh.) 8 dec. 1731 ***Pijter Jansen Jongma.***
   e. ***Marijke Esges,*** ged. (Doopsgez.) Harlingen 9 febr. 1726, † aldaar in 1782, tr. Harlingen (stadh.) 6 okt. 1731 ***Jacob Simons Kuiper,*** ged. (Doopsgez.) Harlingen 30 jan. 1752, † aldaar in 1'779, zn. van ***Simon Jacobs Kuiper*** en ***Martjen Dirks*** (uit welk huwelijk het geslacht ***Kuiper,*** behandeld in Nederland% Patriciaat 1960, pag. 217 sqq.).

2. ***Jelle,*** volgt 111.
3. ***Anfje Sijmens Stijl,*** tr. Harlingen (stadh.) 3 mei 1684 ***Everf Jansen Oosterbaan,*** ged. (Doopsgez.) Harlingen in 1697, † 25 febr. 1710, zn. van ***Jan Everfs Oosferbaan*** en ***Aukje Woufers*** (uit welk huwelijk nageslacht ***Oosferbaan, pseudo-Oosferbaan, Nieuwenhuis,*** *Wiltschut* enz.).
4. *Trijntje* ***Sijmens Sfijl,*** vermeld in 1674.

111. *Jelle Sijmens Stijl,* tr. Harlingen (stadh.) 1 sept. 1683 *Trijntie* ***Doeckes.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Symon,*** volgt IV.
2. *Geertje Jelles Stijl,* geb. (Harlingen) 18 juli 1685, † (aldaar) 18 maart 1772, tr. le Harlingen (stadh.) 14 okt. 1714 *Dirck* ***Harmens;*** tr. 2e Harlingen (stadh.) 30 dec. 1730 *Eelke* ***Dirks Wildschut,*** geb. (aldaar) 15 dec. 1686, ged. (Doopsgez.) Harlingen 26 juli 1710, burger en koopman aldaar, † (Harlingen) 12 sept. 1772, zn. van ***Dirk Cornelis*** *Mock,* burger en koopman te Harlingen, mr. glazenmaker, en *Eelkje* ***Seerps,*** en wedr. van *Stijntje* ***Everfs*** *Oosterbaan* ***(ex*** matre ***Anfje*** *Sijmons Stijl* 11, 3).
3. *Trijntie* ***Jelles Stijl,*** tr. Harlingen (stadh.) 12 dec. 1713 ***Dirk Gerryfs,*** van Leeuwarden.

   Uit dit huwelijk waarschijnlijk ***Gerryt Dirks Stijl,*** geb. sept./okt. 1714, † Leeuwarden 11 jan., begr. aldaar (Oldeh. kh.) 15 jan. 1796, die mede namens zijn oom ***Jan Gerryt Jenties*** (later ook ***Oldersma***) optrad op 17 april 1755 (G.A. Leeuwarden, Auth. boek nr. 15) en met deze op 27 sept. 1771 een huls c.a., zaailand, geërfd van hun grootvader resp. vader ***Gerrijt Jenties*** koopman (die Leeuwarden 23 maart 1679 huwde met ***Stijntie Dirks)*** verkocht (Id., Groot consent; beide naar vriendelijke mededeling van de heer W. Dolk).

IV. Symon *Jelles* ***Stijl,*** geb. Harlingen, koopman (1706). † vóór 1722, tr. Harlingen (stadh.) 21 april 1706 *Geertje* ***Selis (Zeeles),*** geb. Leeuwarden, † vóór 1743, dr. van ***Seelis Clases.***

Uit dit huwelijk:

Door het overlijden van ***F. Rijkart*** en ***Dirk*** Harmens is ***Seerp Wildschut,*** burger en bontreder te Harlingen, benevens ***Pijter Elias Rijkart,*** in leven onder Leeuwarden woonachtig, geauthoriseerd tot curator over ***Antie, Jelle, Seelis*** en ***Sijmon Sijmons Stijl,*** nagelaten kinderen van † ***Sijmon Jellis Stijl*** en ***Geertie Seelis,*** voor de nalatenschap van hun grootvader ***Seelis Clases*** blijkens diens testament dd. 26 febr. 1722. ***Sijmon Stijl*** heeft venia aetatis ontvangen en ***Selis*** is de 25 jaar gepasseerd. 18 febr. 1738 wordt ***Jelle Stijl,*** koopman en bontreder, aangesteld tot curator over zijn broer ***Seelis.*** In 1745-1748 procedeert ***Jelle Stijl,*** koopman te Harlingen, geauthoriseerde curator over zijn broer ***Selis Stijl,*** die zwaar krankzinnig is, tegen ***Hijlkjen Piebes*** gesterkt met haar moeder ***Rinske Foppes*** of ***Poppes*** te Bolsward, in verband met trouwbeloften van hem aan haar. Het Hof bevestigt telkenmale het vonnis van het nedergerecht te Harlingen en veroordeelt ***Jelle Stijl*** (Archief Hof van Friesland 741-11, 761-3, 761-6 en 785-17).

5 april 1729: ***Jarigh Jellis Keest,*** koopman binnen Leeuwarden, curator over ***Jelle, Zelij*** en ***Sijmon Stijl*** voor 3/4, en ***Gijsbert Wildschut*** te Harlingen, gehuwd met ***Antie Stijl,*** voor 1/4 erfgenamen van ***Pijter Elias Richart,*** † 19 juli 1728 ten huize van ***Gertie Jellis Stijl*** en begr. 20 juli (Id. 512-6).

1. ***Anfie Symons Sfijl,*** geb. Harlingen 1706/1707, ged. (Doopsgez.) aldaar 24 jan. 1761, † Harlingen 23 aug., aang. aldaar 28 aug. 1788, tr. Harlingen (stadh.) 8 mei 1728 *Gijsbert Wildschut,* zn. van ***Seerp Dirks Wildschut,*** burger en koopman te Harlingen, en ***Aalfje Gijsberts Bakker.***
2. ***Jelle,*** volgt Va.
3. ***Selis*** (*Selij*) ***Simons Stijl,*** vermeld als koopman te Harlingen tot 1748, † in 1776.
4. Ds. ***Lieve (Livius Simonides) Sfijl,*** geb. 1711/1712, student te Franeker 13 juni 1729, Remonstrant predikant te Dokkum 1736 tot 1778, † aldaar 27 nov. 1781, tr. le Amsterdam (stadh.) 30 juni 1743 ***Anna Graafman,*** geb. aldaar 1700/1701, dr. van ***Jan*** *Graefman,* zijdewerker te Amsterdam, en ***Marie*** *Schaepharder;* tr. 2e Dokkum (stadh.) 10 nov. 1771 *Dirkje Crans,* ged. (Geref.) Dokkum 19 maart 1748, † aldaar ***23*** okt. 1802, dr. van ***Klaas Krans*** Justusz., mr. zilversmid te Dokkum (1738-1764) en ***Dieuwke Heixan,*** en weduwe van ***Jacob Visscher,*** vroedsman te Dokkum 1764-1767.
5. ***Symon,*** volgt Vb.

Va *Jelle* ***Symons Sfijl,*** geb. Harlingen in 1709, koopman en bontreder aldaar, † Harlingen 4 febr. 1776, begr. ald. (Gr. k.), tr. le Harlingen (stadh.) 20 mei 1730 ***Epke (Elbrecht) Hylkes*** *Hanekuijk,* geb. aldaar 21 sept. 1705, † 11 maart 1731, dr. van ***Hylke Johannes*** *Hanekuijk,* koopman te Harlingen, en ***Hinke Philippus;*** tr. 2e Harlingen (stadh.) 30 nov. 1755 ***Cunira (Knierke) Talma,*** geb. (Harlingen) in nov. 1722, ged. (Doopsgez.) aldaar 3 juli 1745, † Harlingen 17 dec. 1765, begr. ald. (Gr. k.), dr. van ***Wijtse Talma*** en Grietje ***Everfs Oosferbaan*** en weduwe van *Jan Folkert* ***van der*** *Plaats.*

Uit het eerste huwelijk:

Dr. ***Simon Sfijl,*** geb. Harlingen 25 febr. 1731, student te Franeker 9 juli 1744, med. student te Leiden 28 okt. 1749, med. cand. te Franeker 1752, med. doctor aldaar 30 mei 1754, geneesheer te Harlingen, representant van Friesland naar de Eerste nationale

vergadering 1795—1796, afgevaardigde van Sneek naar de Tweede nationale vergadering 25 april—27 mei 1796 en lid grondwetscommissie, schrijver en toneeldichter, † Harlingen 31 mei 1804, begr. ald. (Gr. k.).

Zie over hem: A. J. van der Aa, Biographisch woordenboek der Nederlanden, 17, 2de stuk; J. J. Kalma, Dit wienen ek Friezen, in rige lytse biografyën, 11, Ljouwert, 1964, 69; J. J. Kalma, Repertorium van Friesland verleden, 1955, 276.

Vb. ***Symon Symons Stijl,*** geb. in 1713, † Harlingen 18 april 1794, tr. aldaar (stadh.) 17 okt. 1745 ***Grietje Hannema,*** geb. Midlum 19 maart 1723, † Harlingen 5 mei 1796, dr. van ***Johannes Hannema,*** steenfabrikant en grondeigenaar te Midlum, en ***Elisabeth Feytama.***

Uit dit huwelijk:

1. *Geertruid Stijl,* geb. Harlingen 13 jan. 1747, † ald. 15 nov. 1748.
2. ***Elisabeth Stijl,*** geb. Harlingen 24 mei 1749, ged. (Doopsgez.) aldaar 30 juni 1775, † Harlingen 3 juli 1823, tr. 31 mei (ondertr. Harlingen (stadh.) 21 mei) 1773 ***Sybrand Goukes Hingst,*** geb. Harlingen 17 dec. 1744, ged. (Doopsgez.) aldaar 26 jan. 1770, lid fa. G. S. Hingst & zoon, fabrikanten van bont en broekestreept, en steenbakker te Harlingen, † aldaar 4 nov. 1816, zn. van ***Gouke Sybrands Hingst,*** lid fa. G. S. Hingst & zoon te Harlingen, en ***Trijntje Broers.***
3. ***Gertruid (Geertie) Stijl,*** geb. (Harlingen) 17 dec. 1751, † Leeuwarden 14 dec. 1826, tr. Warga 10 april 1797 Mr. ***Johan van Idsinga,*** geb. Marrum 20 april, ged. (Geref.) aldaar 25 april 1751, student te Franeker 16 febr. 1768, cand. aldaar 1773, jur. doctor aldaar 24 nov. 1773, griffier van de Staten van Friesland, lid provinciale staten (1819), † Leeuwarden 1 april 1842, zn. van *Gijsbert* ***Arentsma van Zdsinga,*** kapitein ter zee ter Admiraliteit te Amsterdam, en ***Willemina Eduarda van Burmania,*** en wedr. van *Tjebb* ***(ig) je Heymans.***
4. ***Aafke Stijl,*** waarsch. jong †.
5. ***Simon Stijl,*** geb. Harlingen 9 febr. 1757, † Santo Domingo 17 okt. 1792, tr. Harlingen (stadh.) 28 aug. 1780 ***Anna*** *(Antje) Jetzes* ***Boomsma,*** geb. aldaar 19 juni 1753, ged. (Doopsgez.) Harlingen 24 jan. 1777, † aldaar 13 okt. 1812, dr. van *Jetze Jelles* ***Boomsma*** en *Aegje Bouwes* ***(Kuiper).***
6. Ds. *Joannes Stijl,* geb. Harlingen nov./dec. 1759, student te Franeker 22 mei 1777, student Doopsgez. seminarium te Amsterdam 18 dec. 1780, prop. 8 sept. 1785, Doopsgezind predikant te Emmerik 1786 en Makkum 1788-1792, † Harlingen 15 juni 1802.

Losse aantekeningen uit allerlei archieven,

door W. WIJNAENDTS VAN RESANDT.

Aflevering 1.

Gedurende vele jaren heb ik onderzoek verricht in de archieven in binnen- en buitenland. Daarbij heb ik gegevens genoteerd, die niet direct betrekking hadden op het onderzoek, waar ik mee bezig was, maar die mij uit anderen hoofde

interessant voorkwamen, in het bijzonder omdat ik de gegevens niet verwachtte op de plaats, waar ik ze vond. Opdat ook andere genealogen van het voorhanden zijnde materiaal kennis kunnen nemen, bied ik dit hierbij ter publicatie aan: het is alphabetisch op geslachtsnamen geordend. De inventarisnummers kunnen inmiddels door tot stand gekomen nieuwe inventarissen achterhaald zijn.

Abo

1668 juni 21, Amsterdam. ***Johannes Abo,*** circa 20 jaar, koopman alhier en zijn broeder ***Laurens Johannssen Abo,*** ook koopman, leggen een verklaring af over een partij koper, gelost te Bergen (Noorwegen).
(G.A. Amsterdam, not.arch. 3004, notaris Manuel de Lavello).

1699 maart 15, Amsterdam. Testament van Mr. ***Joan Nicolaas Abö,*** consul van Denemarken alhier, en ***Rebecca Jacoba Ranst,*** zijn huisvrouw. Hij heeft eerder met haar getesteerd op 17 febr. 1680 voor notaris Adriaan van Santen. Als voogden over de minderjarige kinderen worden gesteld Govert Prauwels en Gerrit Blok, goede bekenden.
(G.A. Amsterdam, not.arch. 6174, notaris Pieter Schabaelje, fol. 57).

Van Achelen

1562 nae Paeschen (maart 30), 's-Hertogenbosch. Mr. *Wouter van Achelen,* licentiaat in de rechten, en ***Wilhelmus van Achelen.***
(R.A. 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R 1382, fol. 173v).

1692 juni 15, Schenkenschans. Getrouwd: ***Willem Jansen van Aggelen,*** jongman van Wageningen, ***Aeltgen*** *Backers,* jongedochter van *Jacob Backers,* de stuurman.
(PSA Brühl, trouwboek Schenkenschans).

Van Achteveld e.a.

Met een leen van de proosdij van St. Pieter, te weten een viertel lands, groot vier morgen, gelegen te Schalkwijk, worden achtereenvolgens beleend:

1617 okt. 7 ***Elisabeth van Bueren,***
1642 maart 13 *Dirck* ***van Bueren*** tot Reijgersvoort,
1648 maart 6 *Huijbert* ***van Leeuwen,***
1654 mei ***2*** *Zeger* ***van Achteveld,***
1659 jan. ***Willem van Achteveld,***
1665 maart 22 *Gijsbert* ***Thonissen,***
1665 juli 11 *Arent* ***van Doornik,***
1667 okt. 16 ***Willem van Achfeveld,*** enz.
(R.A. Utrecht, arch. St. Pieter 919, dl. 2).

Van Alkemade e.a.

Ongedateerd (vermoedelijk begin 17e eeuw), Woudrichem. Compareren Jan Platander, scholtus en secretaris van Giessen, eertijds secretaris van Claeswael of Cromstrien in de baronie van Strien gedurende wel ***35 jaar,*** ter instantie van Heyndrick Adriaensz., wonende in Strijmonde onder voorn. baronie, en Adriaen van Rooden Cornelisz., voor zich en voor de erfgenamen van de oude Heyndrick Adriaensz., die in leven in Cromstrien woonde, en verklaren dat ***Mathijs van Alkemade anders geheten van*** *Barrij,* zoon van wijlen ***Jacob van*** *Berrij,* getrouwd is geweest met *Machtelt Jan* ***Ooms,*** dochter van den dorpe van Oosterhout, uit welk huwelijk geen kinderen. *Machtelt* is als weduwe hertrouwd met ***Arend Sloot,*** bij wie zij enige kinderen heeft.

De dochter van *Juliane* ***van Berre,*** genaamd ***Barbara*** *Belogius,* die tegenwoordig gehuwd is met ***Pieter*** *Beeck,* ***is*** als wees besteed geweest bij Anthonius Ratelius, stadhouder van

Dordrecht, die als momber met de oude Heyndrick Adriaens in zijn leven dijkgraaf van Cromstryen (requirants huisvrouwen vader), een rente trok uit een gors in Numant, eertijds door de dijkgraaf gekocht van ***Mathijs van Alkemade,*** ambachtsheer van Claeswael.

(R.A. 's-Hertogenbosch, arch. waterschap Oud Land van Altena, 264).

Van Aller

1555 (1556) jan. 17, Utrecht. Joffr. ***Marie van Broickhoven,*** echte huisvrouw van Mr. ***Aryaen van Aller,*** geeft volmacht aan haar man om haar drie huizen in de Perckstraat te Leuven te verkopen.

(G.A. Utrecht, stadsarch. 1 nr. ***22,*** dl. 1554-55, fol. 20 v).

1585 mei 20 tot en met 1609 sept. 9, Oudewater. Als schepen telkens vermeld: ***Andries van Aller,*** in 1592: Mr. ***Andries*** *Jansz.*

(R.A. Utrecht, r.a. Oudewater 1901-XV, nrs. 16, 47, 52).

1613 juni 17, Oudewater. ***Jan van Aller,*** brouwer in 't Ossenhooft contra ***Anthonis Anthonisz.,*** collecteur van de impost op de bieren.

(R.A. Utrecht, r.a. Oudewater 1901-XV, nr. 16).

1616 juli 14, Oudewater. Testament van ***Florentia van der*** *Laen,* huisvrouw van ***Johan van Aller,*** brouwer in 't Gecroonde Ossenhooft alhier. Haar kinderen krijgen hun legitieme portie: haar man is universeel erfgenaam voor het overige.

(R.A. Utrecht, r.a. Oudewater 1901-XV, nr. 49, fol. 37 v).

1655, Beesd. Vermeld als lidmaat der geref. gemeente: ***Magdalena Junius,*** huisvrouw ***Carolus van Aller,*** predikant alhier.

1670 sept. 28, Beesd. Vermeld als lidmaat ***Swaenfje*** *Cramers,* weduwe D. ***Carolus ab Aller.***

(Archief Ned. Herv. Gem. Beesd, nr 1, acta 1643-71).

Allons

1661 dec. 14, Steensel. Accoord tussen schepenen van Steensel en mr. *Peeter* ***Allons,*** schoolmeester ald.

(R.A. 's-Hertogenbosch, Eersel, Steensel en Duizel R 23, fol. 171 v).

1671 dec. 1, 's-Hertogenbosch. Mr. *Peeter Alons,* schoolmeester te Hoogeloon, legt een verklaring af. Hij tekent: *Peeter I.* ***Allons.***

(R.A. 's-Hertogenbosch, not. arch nr. 2744, notaris D. Boons).

1684, Hoogeloon en Vessem. Vermeld als lidmaten: ***Judith Allons*** te Hoogeloon; ***Johan Allons,*** schoolmeester te Vessem, ***Abraham Allons,*** schoolmeester te Hoogeloon, ***Elisabeth*** zijn huisvrouw: *Goossen* ***Achter de Bosch,*** vorster te Vessem, ***Maria Allons,*** zijn huisvrouw (†1686), ***Maria Tonnemans,*** zijn tweede huisvrouw, met attestatie van Hulsel.

1695 dec. 25. Op belijdenis: ***Petrus Allons*** († 1697).

1699 juli ***22.*** Op belijdenis ***Dina Allons,*** dochter van ***Johan.***

1704 febr. 22. Op belijdenis ***Mechlina Allons.***

1708 dec. 12. ***Mechlina Allons,*** weduwe ***Johan Roessingh,*** met attestatie.

1710 Pasen. Op belijdenis *Susanna* en ***Johanna Allons, ge***zusters.

(Archief Ned. Herv. Gem. Eersel).

1686 sept. 8, Vessem. Gedoopt ***Jan Wouter*** (obiit), zn. van ***Johannes Allons,*** schoolmeester te Vessem, en ***Cecilia***

Schooffs. Id. 1691 dec. 16 *Susanna.* Id. 1698 juli 20 ***Petrus*** (get : ***Dina,*** oudste dochter).

(R.A. 's-Hertogenbosch, DTB Hoogeloon 3).

1747 aug. 12, Middelbeers. ***Willem*** *Backer* de jonge, schoolmeester en gezworen klerk te Middelbeers, lasthebber van zijn schoonvader ***Johan van Flodorp,*** schoolmeester te Oerle, die in huwelijk gehad heeft *Susanna* ***Allons en*** daardoor medeërfgenaam is van wijlen ***Johan Allons,*** in ***leven*** te Vessem, geeft kwijting.

(R.A. 's-Hertogenbosch, Oost- en Middelbeers R 38, fol. 186v).

Van Alpen

1618 juni 5, Ambt Ede. Vermeld: ***Jan Henricksz. (van Alpen*** ?), mulder op Walreveen.

1622 sept. 14, Ambt Ede. Joffer Antonia van Ommeren c.s. contra de erfgenamen van ***Johan van Alpen*** over de wind en het gemaal te Barneveld. Verweeerders bezitten een molen in ambt Ede, genaamd de Calveensche muelen, en hebben onder Barneveld graan gehaald.

1623 juli 17, id. Vermeld: ***Gerrit*** *Jansz.* ***van Alpen*** d'oltste.

1623 nov. 30, id. ***Jan van Alpen*** heeft „zich verhylickt aen die huysvrouw van ***Gerrit Symonsz.*** *Verhouff"* (zijn voorganger). Er zijn vóórkinderen.

(R.A. Arnhem, recht. arch. Veluwe 99-X')

1662 mei 13, Rhenen. Jacob Woutersz. van Essen, zich sterk makende voor zijn moeder Hillichie Jacobsdr., transporteert aan ***Paulus*** *Gerrits* ***van Alpen*** de helft van windmolen en huis aan de stadswal alhier.

(R.A. Utrecht, recht. arch. nr. 514).

1692 dec. 1, Ambt Ede. De korenwindmolen met huis, hof en landerijen, genaamd de Walderveen, toebehorende ***Hendrik van Alpen*** en ***Derkje Jansen,*** echtelieden, wordt tot onderpand gesteld voor tweederde van een kapitaal van 1000 gld., waarvan een derde ten laste van hem en een derde ten laste van Gijsbert van Wolfswinkel, ten behoeve van de armen van Barneveld voor het geval dat een van de erfgenamen van Reijer van Esvelt in armoede zou geraken. Gereg. 1693 jan. 3.

(R.A. Arnhem, arch. Gedep. van Veluwe, nr. 154).

1699 aug. 29, Ambt Ede. ***Hendrik van Alpen*** voor zich en zich sterk makende voor ***Gerrit van Alpen, Hendrik*** *Jacobs* en *Aeltjen* ***van Alpen, Maria*** en ***Aeltjen van Alpen,*** *Rick* ***van Alpen*** en ***Jan van Alpen*** verkopen de molen Walderveen, door verkopers bewoond, met 7 morgen land enz. voor 4000 gld. aan Gijsbert Melissen van Voorthuysen en Gerritjen Jansen, echtelieden. Gereg. 1699 sept. 19.

(R.A. Arnhem, arch. Gedep. van Veluwe, nr. 154, „Nederwolt" fol. 7 v).

Van Andel

1610 juni 2, Heusden. ***Jacopsken*** *Staessen* ***van Andel,*** wonende te 's-Hertogenbosch, en ***Anthonis van Bocxsel,*** haar zoon, mede voor ***Jan*** *Staesz.* ***Andellius,*** verkopen een hofje te Genderen, onverdeeld met de kinderen en erfgenamen van wijlen ***Henrick Staesz.***

(R.A. 's-Hertogenbosch, Heusden R 443, fol. 18).

1612 sept. 13, Heusden. ***Jacopsken Staesdr. van*** *Andel,* weduwe *Anthonis* ***van Bocxfel,*** speldemaker. Haar vader was *Staes* ***Meeusse van*** *Andel,* haar overleden broeder ***Frans Staesz. van*** *Andel,* in leven pastoor te Eethen, haar nicht ***Mariken Willemsdr.,*** dochter van ***Elisabeth Staesdr.***

(R.A. 's-Hertogenbosch, Heusden R 445, fol. 52; zie ook R 446, fol. 3 v).

1613 okt. 20, Heusden. Sebastiaen Beelaerts heeft een schuld aan ***Joannes Staesz. van Andel*** alias ***Joannes Andellius c.s.,*** mede-erfgenamen van wijlen *Staes* ***Meeusz. van*** *Andel.* (R.A. 's-Hertogenbosch, Heusden R ***446,*** los blad bij fol. ***53).***

1614 febr. ***3,*** Heusden. ***Thonis Thonisz. van*** *Andel,* wonende te Garneren, en ***Adriaen Peters,*** getr. met *Geertgen Thonisdr.,* ook te Garneren, kinderen en erfgenamen van ***Anthonis Staesz. van*** *Andel.*
(R.A. 's-Hertogenbosch, Heusden R ***447,*** fol. ***6 v).***

Van **Anholt**

1667 jan. 30, Gorinchem. Gedoopt *Johanna,* dr. van mr. ***Gerrit*** *Jansz.* ***van Aenholt*** (scherprechter) en *Rebecca* ***van*** *Anholt* Willemsdr.; get.: ***Willem van Aenholt,*** *Elsken Havestats.*

1668 okt. ***5,*** id. ***Wilhelmus.***

1672 juni ***24,*** id. ***Elisabeth;*** get.: mr. ***Andries.***

1675 maart 26, id. ***Catharina*** en ***Margriet;*** get.: ***Andries Hellenaer, Pieter Oldenburg, Catrina*** *Moesels.*
(A.R.A., DTB Gorinchem 2).

1731 maart 6, Nijmegen. Begraven de weduwe van de scherprechter ***Andries van Aenholt.***

1731 april 18, Nijmegen. Begraven in een kerkegraf te scherprechter te Aken *Jurrien* ***van Aenholt.***
(G.A. Nijmegen, DTB 1186).

1762 sept. 8, Nijmegen. Op rekest van *Jurrien* ***van Anholdt,*** oudste zoon van wijlen de scherprechter *Johannes van Anholdt,* wordt hij provisioneel benoemd tot scherprechter dezer stad in de plaats' van zijn vader, nochtans met assistentie van zijn broeders ***Hendrik*** en ***Andries van Anholdt.***
(G.A. Nijmegen, Resoluties van de raad ***1762).***

Van **Arkel**

1685 okt. 2, Gorinchem. Vrouwe ***Anna Maria van Dam,*** douairière ***van*** *Paffenrode,* en Mr. Carel van Zijl, oud-drossaard van Gorinchem, verklaren ter requisitie van jonker ***François van Arckel,*** kapitein van een compagnie infanterie, dat hij een zoon is van jonker *Jan* ***van*** *Arkel* en deze een zoon was van jonker *Roeloff* ***van Arckel,*** die in huwelijk had juffr. ***Anna van Steenlandt,*** die de moeder was van ***Jan.*** Jonker *Jan* ***van Paffenrode,*** overleden man van eerste comparante, in leven heer van Guisigny en drossaard van Gorinchem en het Land van Arkel, was een zusterszoon van voornoemde jonker *Jan van Arckel.* Zijn vader was jonker ***Jacob van*** *Paffenrode.*
(A.R.A., R.A. Gorinchem nr. 50).

Artz

1682 maart 28, Solingen. Begraven „weyland ***Conraden*** *Artz,* burgern zu Amsterdam Söhnlein ***Conrad*** im 9ten Jahr". (PSA Brühl, DTB Solingen, geref., LE 308, fol. 201).

D'Averhoult

1780 febr. 6, Texel. Impost betaald voor het lijk van een adelborst op het oorlogschip „Admiraal Piet Heijn" onder schout bij nacht Jan Binkes, genaamd baron ***Pompejus*** *d'Averhoult,* zoon van *Jean d'Averhoult.*
(R.A. Haarlem, gaardersreg. Texel).

Avink

1708 jan. 15, Borculo. Testament van ***Henrick Avinck*** en ***Elisabeth*** *Knuijtt.* Hij zegelt met een vogel zittend op een tak: helmteken een vogel.
(R.A. Arnhem, r.a. Borculo nr. 472).

KORTE MEDEDELINGEN.

De heren van Bosinchem (Beusichem).
(1975, kol. 82-115, 125-136).

In Hs. 1780, pag. 19 verso (Univ. Bibl. Utrecht) geeft Van Buchell zijn genealogie ***Van Beusichem.*** Daaruit nam Dr. P. G. F. Vermast o.m. de in het bovenaangehaalde artikel van Dr. A. W. E. Dek, De adellijke geslachten Van Culemborg en Van Vianen, stammende uit de heren van Bosinchem, alsmede de uit de Van Culemborg's spruitende heren van Boxmeer, vermelde generaties beginnende met *Rudolf* ***van*** *Bosinchem,* † 1164 of 1174, over. Als vrouw vermeldt Van Buchell ***Alyt,*** dochter van de heer ***van Heinsberg*** en een wapen n.l. twee zalmen, dat hij kennelijk voor het wapen van laatstgemeld geslacht hield. Dit nu is onjuist: ***Heynsberg*** voerde volgens Rietstap een opkomende ster in de schildvoet, volgens De Raadt een gaande leeuw. Het oorspronkelijke wapen ***Van Beusichem*** wordt omschreven als: geschuinbalkt van goud en zwart van zes stukken, soms met twee (smalle) dwarsbalken eroverheen. Of die vermelding van die dochter van ***Heynsberg*** hier wel past, is m.i. aan twijfel onderhevig, zeker wat het wapen betreft. Immers, als vader van die *Rudolf* noemt Van Buchell een zekere ***Hendrik,*** die gehuwd zou zijn geweest met een dochter van ***Simon,*** eerste heer van ***Teylingen,*** die gesneuveld zou zijn in 1106. Als wapen boven die vermelding vindt men dan ook het wapen van dat geslacht. Aangezien de ***Van Teylingen's*** eerst laat in de 12de eeuw optreden, kan dit onmogelijk juist zijn, en dit maakt de geloofwaardigheid van zijn opsomming niet groter. Ik zal mij maar niet inlaten met supposities hoe het dan wel geweest is, te minder daar de data van schoonvader en schoonzoon niet vast staan. ***Roelof*** is mij uit oorkonden niet bekend; men moet die hele generatie schrappen totdat er nog iets te voorschijn mocht komen wat steun aan Van Buchell geeft. Dat de voornaam *Rudolf* is geweest, wil ik niet uitsluiten: oorkondelijk immers verschijnt in 1214 een *Rudolf,* broer van ***Stephanus*** en ***Hubertus,*** allen zoons van ***Hubertus I van Beusichem,*** zoon van de oudste *Rudolf.*

Met de hierboven genoemde schuinbalken zegelde gemelde ***Stephanus*** in 1239 (Hs. [1]) 358, I, p. 38 verso en Kettner, Stichtse studiën, p. 66). ***Hubertus van Schonauwen,*** ook uit de Beusichemse manstam gesproten (zie De Nederl. Leeuw 1975, kolom 86) zegelt in 1273 met drie zuilen, maar 2 jan. 1280 met drie zuilen, met daarnaast aan weerszijden een bijschildje, het ene (heraldisch rechts) geschuinbalkt van (nu) acht stukken, het andere met dezelfde voorstelling, en bovendien twee dwarsbalken eroverheen. Enkele maanden later, 1 mei 1280, voert hij weer alleen de drie zuilen zonder bijschildjes (Corpus Sigill. Neerl., nrs. 719, 720 en 721) . Ten slotte zegelt ***Steven van den Wale,*** ook uit Beusichem gesproten, op 21 dec. 1306 linksgeschuinbalkt van zes stukken, waaroverheen twee smalle dwarsbalken (Rijksarch. Utrecht, Inv. Kap. van St. Pieter, no. 585) en evenzo zijn broer ***Sweder van de Wale*** op 24 juni 1314 (Hs. 357, p. 16). Deze ***Sweder*** zegelde echter op 24 juni 1298 nog met de drie zuilen, met in het schildhoofd een barensteel met drie hangers (O.H.Z. no. 1034).

De hoofdstam voerde geregeld de drie zuilen. Waar kwamen die nu opeens vandaan ? Vermast zegt in zijn artikel De heren van Bosinchem vóór het jaar 1300, in Gelre, Bijdragen

1) **Hs.**: handschriften Rijksarchief in **Utrecht.**

en Mededelingen 1953, dat ***Sweder van*** Beusichem (vermeld 1248-1271) het zuilenwapen aannam: hij denkt dat dit geschiedde, omdat zijn moeder òf een weduwe van òf zelf een ***Van Zuylen*** was, want hij noemt in een akte van 1262 (O.U., no. 562) ***Sweder*** en *Walter van Zuylen* „fratres mei". Nu is het woord „frater" in het middeleeuwse Latijn niet alleen het equivalent van broer, maar ook van „consanguineus", dus bloedverwant (Du Cange). Derhalve kan het ook zo zijn dat ***Sweder van Beusichem,*** de stamvader van de tak ***Vianen,*** twee neven had die *Van Zuylen*'s waren, waaruit volgen kan dat ***Ava,*** de vrouw van ***Sweder's*** vader, zelf een ***Van Zuylen*** was. Dit althans lijkt mij een veel redelijker verklaring dan dat de ***Van Beusichem's*** het wapen van de eerste man van hun moeder zouden hebben aangenomen.

De voorstellingen voorkomend op de foto's der wapens van de ***Vianen's*** (opgenomen na kolom 128) bevatten een gekwartilleerd wapen, n.l. ***Van Vianen*** en *Utengoye*. Hier zou deze uitleg niet misstaan hebben.

Ik vond nog de volgende vermeldingen niet voorkomend of onvolledig vermeld hetzij bij Dr. Dek of Dr. Vermast.

Hubertus van Beusichem (kolom 85):

22 jan. 1201. Is o.a. met ***Henricus*** en ***Albertus de Kuyc, Giselbertus de Amstelle, Arnoldus Loef*** en ***Albertus de Woluenne (Wulven)*** getuige van de bisschop van Utrecht als deze een verdrag sluit met de graaf van Gelre en de hertog van Lotharingen (O.U., no. 554).

1207. Is getuige van de bisschop van Utrecht als deze de door bisschop ***Godfried*** gedane schenkingen van de kerk te Ootmarsum aan het klooster te Weerselo bevestigt. (O.U., no. 581).

1209. Is o.a. met zijn broer *Alfer,* ***Giselbertus de Anstelle, Elya de Rinninghe*** en ***Albertus de Vuluen (Wulven)*** getuige van bisschop ***Diederik*** bij overdracht van goederen te Weerdorp (onder Driebergen ?) (O.U., no. 590).

1210 (vóór 24 sept.). Is o.a. met ***Giselbertus de Amstelle, Albertus*** en ***Wilhelmus de Wuluim (Wulven)*** getuige van bisschop ***Diederik*** wanneer deze de abdij Marienweerd bevestigt in hare bezittingen (O.U., no. 598).

Volgens een aantekening van Dr. Vermast (cahier „Bosinchem" in de collecties van het Genootschap) zou hij gehuwd zijn geweest met een ***Van Zuylen, Sweersdochter.*** Dit ontleent hij aan Booth (Hs. 378). Dit is echter nog niet nader onderzocht.

Hubertus de Schenk (kolom 86): Dr. Dek zegt dat hij wellicht met een dochter uit het huis ***Voern (Voorn)*** getrouwd was. Nu is de tweede zoon van deze ***Hubertus Dirk Splinter*** genaamd en dit wijst mogelijk eerder naar het geslacht ***Van Loenersloot,*** omdat de naam ***Dirk Splinter*** vóór 1300 daar wel, maar bij de ***Voorne's*** niet voorkomt. Bij deze laatsten vinden wij op 21 okt. 1311 (Hs. 358, 11, blz. 13) een ***Dirk gezegd Splinter van Voorne Gerardszoon*** als getuige, als ***Johan van Beusichem*** land verkoopt te Rietveld. Op een eventuele verwantschap hoop ik in een ander verband terug te komen.

Stephanus van Beusichem (kolom 85):

1249 (na 8 april). Hij wordt als getuige vermeld (O.U., no. 1197) en volgens Vermast is hij in 1253 niet meer in leven.

Steven van Beusichem (kolom 86) : Hij was van 12 maart 1262 tot 26 sept. 1273 deken van St. Pieter, en eerst daarna proost, tot 31 mei 1291.

Steven van de Wale (kolom 86):

1310. Is borg voor zijn neef ***Johan van Culemborch*** ter gelegenheid van diens huwelijk (Arch. Bss. van Utrecht, no. 208).

Alaerd van de Wale (kolom 86) :

14 febr. 1369. Ontvangt van het Kapittel van Oudmunster in pacht een hoeve lands in Middelbroec bij de Diefdijk- (Arch. Oudmunster, Cartularium CCXXXL, inv.no. 935 II). Daar op 12 mei 1382 ***Paulus van Haestrecht*** zijn leenvolger wordt genoemd, was hij dus vóórdien overleden.

Elzebee van de Wale (kolom 86): Dr. Dek refereert met zijn vermelding kennelijk aan de desbetreffende plaats bij Vermast, doch dan op een niet duidelijke manier. Zij wordt n.l. niet beleend, maar beleent zelf. Voor de bijzonderheden zie men het artikel van Vermast. Ook voor de akte van 14 mei 1346; op de daarin vermelde ***Gerard van Voorne van Vianen*** hoop ik later afzonderlijk terug te komen.

Hubertus van Beusichem, heer van Culemborch (kolom 87):

3 juni 1273. Ontvangt van het Kapittel van St. Jan alle hare goederen, te Beusichem gelegen voor 15 jaren in erfpacht (Sloet, no. 947: Cart. van het Kap. van St. Jan, inv.no. 7, fol. XI).

2 jan. 1280. Neemt genoemde goederen voor zich en zijn zoon voor het leven in erfpacht (O.U., no. 2020).

8 okt. 1296. Verkoopt 11 iugera lands in Weythuserbroec (kerspel Beusichem) aan het Domkapittel (O.U., no. 2790).

2 nov. 1296. Verkoopt aan het Domkapittel 10½ morgen lands in Weythuserbroec, die hij in erfpacht wederom terug ontvangt. Naastgeland o.m. ***Hubert Gherytssoen van Voerne*** en ***Heimerix van der Weide*** (Regesten Arch. Bss. van Utrecht, no. 2792).

In kolom 87 voornoemd wordt ***Hubert I van Beusichem*** als omstreeks 1309 overleden vermeld. Dit klopt niet geheel met de verdere mededeling, dat zijn weduwe op 21 maart 1303 als zodanig wordt vermeld, althans gezien in het licht van wat Booth opgeeft in zijn vermelding van gegevens over dit geslacht, n.l. dat ***Hubert*** is overleden op 20 maart 1300 of 1302; hij zou zijn begraven in het Servaesklooster te Utrecht (Hs. 378, p. 327). Ik voeg er bij dat zijn gelijknamige zoon ***Hubert,*** die kanunnik ten Dom was, in 1337 nog leefde (Inv. Kap. ten Dom, no. 2252).

In de reeds genoemde kolom 37 wordt als dochter van ***Hubertus*** een zekere ***Agnes*** genoemd. Het lijkt mij bijna zeker dat zij gehuwd was met *Hubrecht van Voorne,* die vóór 1305 overleed. Waarom Dr. Dek, die Vermast heeft gevolgd, diens vermelding van ***Agnes*** als zuster van *Jan van Beusichem,* heer van Culemborch, niet overnam, is mij niet duidelijk.

Margriet Taets van Amerongen, genoemd in kolom 107, is de dochter van *Johan* en ***Margaretha van Kolverschoten.*** Haar man ***Gerrit van Culemborch*** was niet omstreeks 1459 overleden, maar wordt op 27 febr. 1459 als dood vermeld (Gem. Arch. Utrecht, Hs. Engelen, p. 382).

Mr. D. Dunlop.

Het wapen van de nieuwe gemeente Sint-Pancras.

Bij de wet van 20 april 1972, Staatsblad no. 272, zijn onder andere delen van de gemeenten Koedijk en Sint-Pancras met ingang van 1 oktober 1972 verenigd tot een nieuwe gemeente Sint-Pancras. De oude gemeente van die naam had bij besluit van de Hoge Raad van Adel van 15 juli 1818 (na machtiging bij Koninklijk besluit ven 18 mei 1818, no. 68) een wapen ontvangen met als beschrijving: een dravend bruin paard in zijne natuurlijke kleur. Deze 'omschrijving was zeer onvolledig: afgebeeld werd namelijk een dravend bruin paard op een groene grasgrond tegen een blauwe lucht met witte wolken. Het bestuur van de nieuwe gemeente verzocht de Koningin, dat aan de gemeente ditzelfde wapen verleend mocht worden. Er werd echter de behoefte gevoeld dit wapen in een betere heraldische vorm te 'gieten. Bij het Koninklijk besluit van '18 december 1972, no. 5 is daarom aan de gemeente Sint-Pancras een wapen verleend, waarvan de beschrijving iuidt: „In zilver een dravend bruin paard op een grond van sinopel."

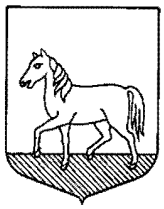

0. SCHUTTE.

Het nieuwe wapen van de gemeente Berlicum.

Bij besluit van de Hoge Raad van Adel van 16 juli 1817 was voor de gemeente Berlicum en Middelrode een wapen bevestigd met als omschrijving: van azuur, beladen met een beer, staande op een terras, alles van goud. Op de bijbehorende tekening wordt de beer duidelijk als een mannetjesvarken afgebeeld.

In het afchief van de Godshuizen van 's-Hertogenbosch (inv. no. 66) bevindt zich een akte van 5 mei 1344, uitgevaardigd door de schepenen van Berlichem en bezegeld met het schependomszegel, dat (min of meer) een beer vertooat. Een zegel in de zegelcollectie van het Algemeen Rijksarchief ('inv. no. 39) vertoont wel een dier, maar de kwaliteit ervan geeft geen nadere aamwijzingen omtrent het soort.

Het bovenstaande was voldoende aanleiding voor het gemeentebestuur om verbetering van het wapen, verandering van de kleuren en toevoeging van een kroon (op de afbeelding niet opgenomen) te verzoeken. Bij Koninklijk besluit van 17 mei 1973 no. 26 is daarom aan de gemeente Berlicum een wapen verleend, waarvan de omschrijving luidt: „In goud een gaande beer van sabel. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie 'bladeren en twee parels."

0. SCHUTTE.

BOEKBESPREKING.

C. W. Delforterie en W. Wijnaendts van Resandt, W e n k e n e n a d r e s s e n 'voor genealogisch onderzoek in het buitenland. Uitgave Centraal Bureau voor Genealogie, Den Haag, 1973.

Voor een gids als deze verdienen de samenstellers dank en waardering. Onderzijds mag opbouwende crietiek niet achterwege blijven met het oog op een tweede duk, die op een gegeven ogenblik nodig zal zijn. Dan zou m.i. gestreefd moeten worden naar een betere systematiek. Nu leest men onder Japan:

„Literatuur: M. P. H. Roessingh, Het archief van de Nederlandse factorij in Japan, Den Haag 1964 (CB). Dit archief berust in het Algemeen Rijksarchief te Den Haag".

Wat heeft dit — mag men zich afvragen — nog te maken met genealogisch onderzoek in het buitenland ?

Kennelijk wil deze gids twee wel te onderscheiden doeleinden dienen: 1. genealogisch onderzoek naar Nederlanders buiten de landsgrenzen in hier te lande aanwezige bronnen; 2. genealogisch onderzoek in het buitenland. Men zou zich hiervoor twee verschillende 'gidsen kunnen indenken of twee afdelingen van eenzelfde gids, die dan natuurlijk beide op het punt van de verstrekte inlichtingen zo volledig en verantwoord mogelijk zouden moeten zijn. Dit houdt bijv. in, dat men in de eerste gids of afdeling toch heel beslist geboorte-, huwelijks- en overlijdensregisters vermeld zou willen zien, die door Nederlandse consuls in het buitenland werden bijgehouden, voor zover deze thans in het Algemeen Rijksarchief te rasdplagen zijn,

Schrijver dezes zal wel niet de enige zijn, die onder Groot-Brittannië het artikel mist, dat de vader van de tweede auteur in dit maandblad aan „Genealogisch onderzoek te Londen" heeft gewijd [1]). Zou het weggevallen zijn, omdat de samenstellers het als verouderd beschouwen ?

Bevreemdend is het onder Zwitserland op blz. 46 te lezen: „Alfabetische klappers werden vrijwel overal van 1751 af #aangelegd op verordening van de regering in Bern". Immers: er bestond in 1751 nog geen bondsregering in Bern en de eerste bondswet met betrekking tot de burgerlijke stand dateert in Zwitserland pas van 1874.

J. **Fox.**

1) De Nederlandsche Leeuw, 1933, kol, 222-230.

Overzicht van de verzamelingen berustend bij het Centraal Bureau voor Genealogie em het Iconographisch Bureau. Derde druk, uitgave Centraal Bureau voor Genealogie, Den Haag 1975. Geïllustreerd.

Al even nuttig als de hiervoor #besproken gids is voor de Nederlandse genealoog dit overzicht. Beide zouden eerder voor een bespreking in aanmerking 'gekomen zijn, wanneer ze ons Genootschap onmiddellijk na verschijning zouden hebben bereikt. Voor zover het Centraal Bureau voor Genealogie gegevens uit het buitenland heeft verwerkt, vormt dit overzicht een aanvulling op de gids voornoemd. Bloigny op blz. 21 moet overigens Bleigny zijn. **J. Fox.**

VRAGEN EN ANTWOORDEN,

Van der Poel. Op 12 maart 1642 gingen te Delft in ondertrouw: ***Gerrit Fransz. van Lanschot,*** cleermaksr, en ***Trijntgen Cornelisdr. van der Poel. Zij is*** waarschijnlijk een dochter van ***Cornelis Hartmans van der Poel,*** die blijkens E. A. van Beresteyn, Grafmonumenten en grafzerken in de Oude Kerk te Delft, 1938, p. 103, zerk 212, in 1625 eigenaar was van een graf dat blijkens de zerk gesticht was door ***Symon Jan Jacobsz. van der Poel*** († in 1551) en diens echtgenote ***Marike Hertmansdr.*** († in 1582). ***Cornelis Hartmans van der Poel*** zal een kleinzoon van dit echtpaar zijn geweest. Tot dezelfde familie behoorden waarschijnlijk ook ***Adriaen, Jacob*** en ***Jan Hartmans van der Poel*** te 's-Gravenhage, die met hun nageslacht vermeld worden in De Ned. Leeuw 1952, kol. 81 e.v..

Opmerkelijk is dat de grafzerk van ***Symon Jan Jacobsz. van der Poel*** het wapen vertoont van het geslacht ***Van der Poel***

dat in bastaardij uit het Henegouwse Huis was gesproten, n.l. in een effen schild een vrijkwartier, waarin gevierendeeld de Henegouwse en de Hollandse leeuwen (zie voor dit geslacht A. W. E. Dek, Genealogie der graven van Holland, pag. 42 e.v.). Blijkens Dek, pag. 43, noot 141, is het niet onmogelijk dat er van dat geslacht nog meer nakomelingen hebben bestaan dan hij opgeeft. Zo zou bijv. *Symon Jan Jacobsz.* een afstammeling kunnen zijn van *Jan* van ***der Poel (zie*** Dek, pag. 43, sub XIIc, en De Ned. Leeuw 1969, kol. 314, bij „Het Haarlemse geslacht Van der Laen") en in dit geval zouden er dus nog in de 17de eeuw afstammelingen van deze bastaardtak van het Henegouwse gravenhuis geleefd hebben.

Gevraagd nadere gegevens over deze familie ***Van der Poel.***

's-Gravenhage. P. G. P. MEYBOOM.

Van de Polder-van Sweserengh (van Sweserijn). ***Pieter Janse van de Polder,*** mr. rademaker te Utrecht, begr. aldaar (Jacobikerk) 21 okt. 1745, tr. Utrecht (Dom) 18 maart 1685 ***Geertruyd van Sweserengh,*** † Utrecht 9 maart 1721.

Gevraagd nadere gegevens en kwartieren.

Zeist. C. E. TEN HOUTE DE LANGE.

Van Ringelenbergh-Flud(d) (t). ***Aelbert van Ringelenbergh,*** tr. (Oud Katholiek) Utrecht 22 jan. 1690 *Dirckje Flud(d)(t),* ged. Utrecht (Geertekerk, geref.) 10 okt. 1654, dr. van ***Joris Fludd*** en ***Petronella van Heijnsberg,*** en wed. van *Jan* ***van Wouw.***

Gevraagd nadere gegevens en kwartieren.

Zeist. C. E. TEN HOUTE DE LANGE.

Van Schellag. Gegevens gevraagd omtrent een familie *Van Schellag (Schellach),* vermoedelijk afkomstig uit Brabant, mede in verband met een onderzoek naar de herkomst van een nog bloeiende Duitse familie *Schellack.* Naar verluidt zouden ***Schellack's*** als kapelmeester in dienst van de vorsten Esterhazy zijn geweest en van oorsprong hugenoten zijn.

Overveen. MR. J. C. KUTSCH LOJENGA.

Smit van Linden. *Jacob Pelgrom,* koopman te Rouen (zn. van wijlen ***Paul*** *Pelgrom,* koopman te Hamburg, en ***Gertrude Smit van Linden),*** tr. Rouen 2 febr. 1648 ***Sybille*** *Everson* **(dr. van** ***Godard*** *Everson,* koopman te Rouen, en ***Elisabeth van*** *Stockum).* Genoemde ***Paul*** *Pelgrom* was in 1609, vermoedelijk te Hamburg, gehuwd met ***Gertrude Smit van Linden.*** Een ***Peter Smit van Linden*** was te Hamburg vertegenwoordiger van de Firma Paul en Steven Pelgrom uit Amsterdam.

Gevraagd de voorouders van ***Gertrude Smit van Linden.***

Zeist. IR. H. A. E. DE VOS TOT NEDERVEEN CAPPEL.

Van **Someren** van **Vrijenes** (1977, kol. 215). In kolom 217 sub Va wordt ten onrechte gesproken van ***Hieronymus van*** *Someren:* dit dient ***Hieronymus van*** *Someren* ***van*** *Vrijenes* te zijn.

Vught (N.-Br.) MR. DR. W. DE VRIES.

Strick. (1977, kol. 124, in het bijzonder 133 en 139).

Met dank aan de heer A. Pastoors te Utrecht, die mij welwillend verschillende gegevens over de familie ***Van Blanckendaal*** deed toekomen en mij voorts naar enkele publicaties verwees, is het mogelijk om nog enige aanvullingen te geven op de volgende kwartieren van ***Maria Strick.***

6. Simon van Blanckendaal Nicolaasz., secretaris van de Lekdijk Bovendams van 15 jan 1591 tot sept. 1615 (zie Martina man Vliet, Het Hoogheemraadschap van de Lekdijk Bovendams, blz. 281 en 664), thesaurier ten Dom, testeert als „outschepen der stadt Utrecht" 7 stept. 1613 voor nats. J. A. Wtenwael en noemt dan zijn zonen ***Claes*** en ***Gerrit van Blanckendaal;*** tr. als ***„Symon Claes Symonss. van Blanckendaelss."*** (proclamatie Utrecht 30 dec. 1587 en 6 jan. 1588).

7. ***Annichgen Gerrit Claess van Overmeersdr.,*** † Utrecht (overluiding Dom 8 jan.) 1610 ***„Anna Overmeers,*** uxoris ***Simon Claes van Blanckendael".***

Blijkens de „Gedenkwaardigheden uit de kerken der provincie Utrecht" bevindt zich in de Geertekerk te Utrecht de „Inganc van de kelder van Tymen (!) ***Claesz.*** van ***Blanckendael***"; wapen: een keper vergezeld van drie hoefijzers.

Hun zoon ***Gerrit van*** Blanckendaal was secretaris van de Lekdijk Bovendams van sept. 1615 tot 3 februari 1643.

12. ***Nicolaas van Blanckendaal Simonsz.,*** koopt als ***„Claes Symonss."*** kort voor 1569 van ***Adriaan van*** *Oostrum* een hoeve land (erfpacht te Houten), wordt 1575/'6 burger te Utrecht (afkomstig van Houten) en is tot zijn dood schout van Schonauwen ('commissie 1 okt. 1575).

Volgens Ds. M. S. F. Kemp in „Tweemaal Adriaen van Ostrum" [1], waaraan het voorgaande is ontleend, blijkt ***„Claes*** Symonss." een weinig geliefd persoon: geen der schepenen wenst de „dijck met hem te schouwen" en hij heeft ***„met*** verscheyde lieden tot Houten questien ende querelen ... waeromme hij bij ygelijcke seer gehaet ende weynich geacht worde". Hij sterft in juli 1583 aan de gevolgen van een vechtpartij „met een bijle uyt haestighen moet tweemael gequest ende verwondt", waarna de dader, ***Egbert*** *Gerritsz. Raeymaecker,* levenslang uit het Sticht wordt verbannen; tr. le ***Elbregje*** van ***Rossem,*** tr. 2e ***Elisabeth N.***

Uit het eerste huwelijk:

a. Simon van ***Blanckendaal,*** zie hiervoor onder 6.

b. Adriaan ***Claasz.*** van ***Blanckendaal,*** testeert met zijn vrouw ***Adriana Adriaans*** 1 febr. 1640 voor nots. G. van Waev.

Als hun kinderen worden dan genoemd: ***Claas van Blanckendaal.*** bakker te Utrecht: ***Adriaan*** van ***Blanckendael,*** schoenmaker aldaar, tr. in 1642 ***Metgen van Houten,*** wed. van ***Jacob Daems Bor; Gijsbert van Blanckendael,*** ondertr. 30 juni 1634 met ***Aaltgen Jans Berreyen,*** „woonende tot Alckmaer"; ***Cornelis van Blanckendaal; Johan van Blanckendael*** (de jongste zoon, geb. 2 nov. 1615); ***Elbrecht*** van ***Blanckendael,*** weduwe van de korenkoper ***Peter Cornelisz. Bor; Gijsbertgen van Blanckendael,*** huisvrouw van ***Bartholomeus van der Cley*** (haar tweede man; zij testeerde 5 dec. 1629 voor nots. Van Schadebroeck als weduwe van ***Gerrit Hendricksz. van*** Baren).

c. ***Aart Claasz. van Blanckendaal,*** † Utrecht (overluiding Dom 19 sept.) 1630: ***„Arnoldus Nicolaesz. van Blanckendael,*** schout van Houten, 't Goy en Wulven", (register van overledenen, aangebracht bij de Momberkamer 27 sept.) 1630 ***„Aert Claessen van Blanckendael*** aen de Neude, nal. sijn huysvrouw, egte soo mundige onm. kynder", begr. Utrecht (Buurkerk) ; tr. (vermoedelijk) ***Margaretha Schoormans,*** † Utrecht (overluiding Dom 13 dec.) 1619 met de toevoeging ***„conjugis Arnoldi Nicolaes*** van ***Blanckendael".***

Over zijn kinderen in het volgende bekend:

Claas Aartsz. van Blanckendaal, in 1631 „oudste zoon" genoemd (Catalogus Archief der Stad (Utrecht), dl. 11, no. 2884: voogden der

1) Tijdschrift „Tussen Rijn en Lek", jrg. 1974.

minderjarige kinderen van wijlen ***Aert Claess. van Blanckendael*** contra CZaes ***Aertss van Blanckendael***; proces over verkoop van landerijen), schout van Houten, 't Goy en Wulven; testeert *2* febr. 1631 voor nots. S. van Schadebroeck (legateert 200 gld. ***aan*** neef Adriaan ***Adriaansz. van Blanckendaal***; stelt tot erfgenamen zijn oom's dochter ***Elbrecht*** en haar man ***Peter Bor,*** terwijl testateurs broeders en zusters ieder met 30 stuivers worden bedacht).

Vincent Aartsz. van BZanckendaaZ, gehuwd met ***Mechteltje Hendriks van Wijck***; bij het contract van huw.voorw. (6 dec. 1631 voor nots. C. Verduyn) treden als getuigen op zijn broers ***Adriaan en Simon van BZanckendaaZ, voorts*** oom ***Adriaan Claasz.*** van ***BZanckendaaZ*** en neef ***Hendrik*** van ***Mansvelt*** (gehuwd met ***Claasje*** van ***BZanckendaaZ Nicolaasz.***).

d. ***Catrijn*** van ***BZanckendaaZ.***

e. Geertruid van. Blanckendael, mogelijk dezelfde als ***Geertruyt van. Blanckendaal,*** huisvrouw van ***Claas Jacobsz.,*** † Utrecht (overluiding Dom 20 nov.) 1637.

Uit het tweede huwelijk:

f. ***Elberta (= Elbregtje) van Blanckendaal,*** huisvrouw van ***Johan. Foliaertsz. Wttenbogaert,*** † Utrecht (overluiding Dom 9 juli) 1650; tr. als ***„Egbertgen CZaes van Blanckendaelsdr."*** (procl. Utrecht 23/30 sept.) 1609 ***Jan Folckens Wttenbogart,*** „beyde woonende binnen Utrecht."

g. ***Cornelia*** van ***BZanckendaaZ,*** † Utrecht (overluiding Dom 14 maart) 1654; tr. als ***„Cornelia*** CZaes Symonss. van ***Blanckendaelsdr."*** (procl. Utrecht 2/9 jan.) 1613 ***Jan Hendrickss. van de Poort,*** „beyde woonende binnen deser stadt".

In aansluiting op deze ***Van Blanckendaal-gegevens*** nog de vermelding der huwelijks-proclamatie 18/25 april 1618: ***Willem Adriaen Laurenss. van Werkhoven,*** weduwnaar van ***Annichgen Willemsdr.,*** woonende buyten de Tollensteegh, en ***Marichgen Peter Adriaensdr.,*** woonende tot Houten. Deze ***Marichgen Peter Adriaens*** testeert met haar man 28 april 1641 als ***Marichgen Petersdr. van Blanckendaal*** voor nots. Cornelis van Vechten en legateert aan haar zoon ***Peter*** „vier morgen land, zijnde leengoed onder Houten, van ouds genaamd Blanckendaal". ***Marichgen*** is een dochter van ***Peter Adriaensz. (van Blanckendaal),*** † vóór 1605, en van ***Marichgen Eerstensdr.*** (eerder gehuwd met ***Jan Adriaensz. van Oostrum*** en geb. 1551 als dochter van ***Eerst Jacobsz.,*** schout van Schonauwen 1559—'65).

Het zou mij niet verwonderen, indien de hier besproken familie haar geslachtsnaam aan dit bezit te Houten, „van ouds genaamd Blanckendaal", heeft ontleend

Tenslotte wend er mijn aandacht op gevestigd dat in „Het geslacht Van den Boetzelaer"[2]) ***Anna van Overmeer*** (tr. 1588 ***Simon van Blanckendaal)*** vermeld wordt als dochter van ***Gerrit van Overmeer*** en N.N. ***de Lange.*** In het „Album Van der Hagen" is als moeder van ***Anna van Overmeer*** aangegeven ***Petertje Wyer Gysbertsdr.*** met verwijzing naar de akte van uitkoop ao. 1574 (waarop haar vermelding in kol. 140 ook is gebaseerd) en de, in dit verband opmerkelijke, toevoeging: „dit bovenstaande heeft mijn vader nooyt gesien maar heeft gevolgt een aantekening, gevonden in de boedel van de raadsheer Cornelis van Royen, luydende: ***Gerrit Claas van Overmeer*** getrout ***met Mayke Dirk Willemsz. de Langedochter*** en namaals ***Pietertje Spykers*** zonder oir (geëxtraheert door raadtsheer Booth uyt de aanteykening van Arent Buchel hier-

2) J. W. des Tombe en C. W. L. baron van Boetzelaer, Het geslacht Van den Boetzelaer, kwartierstaat B 14.

van gehouden)". Daarna volgt als commentaar: „Ofschoon in dese *Arent Buchel* getrout is geweest met de dochter van *Cornelis van Voorst en Pieterge van Overmeer* ***Gerritsdochter*** genaamt *Nicolaa van Voorst,* voor haar lste man hebbende gehadt ***Valentyn van de Voort en*** voor haar 2de Mr. *Arent Buchel, en* uyt dien hoofde niet onkundig wie sijn vrouws gnootmoader, so schijnt echter het voorgaande nog klaarder en in dese aanteekening een abuys." Onder verwijzing naar het eerder hierover medegedeelde in dit maandblad[3]) kan het volgende als toelichting op dit commentaar dienen:

Valentyn Jacobsz. van der Voort tr. le Utrecht in sept. 1562 *Jannigje* ***Willem Gijsbertsdochter;*** tr. 2e ***Petertgen Adriaens Spykersdochter*** (weduwe van ***Gerrit van Overmeer Nicolaasz.)*** met wie hij febr. 1587 compareert em tr. 3e (huw. contract sept. 1587) ***Nicola van Voorst,*** die een dochter is van ***Cornelis Joosten van Voorst*** en ***Petertgen van Overmeer*** en een kleindochter van ***Gerrit van Overmeer Nicolaasz.*** (***14)*** en van ***Petertgen Wyer Gysbertsdochter*** (15); zij tr. 2e als ***„Claesken van de Voorst, wede. Valentyn van Voort"*** Utrecht 8 mei 1593 Arent van Buchel, „j.g., beide van Utrecht, getrout St. Geert".

Door zijn huwelijk met Claasje van ***Voorst*** trouwde *Arent Buchel* derhalve de weduwe van ***Valentijn van der Voort*** (die eender gehuwd was met ***Petertje Adriaans Spycker,*** de derde vrouw van ***Gerrit Claasz. van Overmeer)*** doch tevens de kleindochter van ***Gerrit*** Claasz. ***van*** Overmeer en diens eerste vrouw ***Petertje*** *Wijer Gijsberts.*

Rijswijk. DRS. A. G. VOSDINGH BESSEM.

3) De Nederlandsche Leeuw, ***jrg. 1926,*** kol. 3, en jrg. 19'71, kol. 82.

Sunen (Suningh). ***Derk Tjaards Fennema,*** geb. Woldendorp 4 april 1728, commies 's lands magazijnen, tr. 2e Nieuwe Schans 26 juni 1774 ***Alida Sunen (Suningh),*** van Stapelmoer.

Gevraagd worden geboortedatum en voorgeslacht van ***Alida Sunen (Suningh).***

's-Gravenhage. E. J. C. BOUTMY DE KATZMANN.

Uyttenbroeck. Over dit voornamelijk in het Sticht voorkomende geslacht ***Uyttenbroeck*** is in gedrukte bronnen vrijwel niets te vinden. Aan de hand van aantekeningen van Booth (R.A.U. hs. 378, blz. 952), Buchelius (coll. Genootschap) en het repertorium leenen proosdij Oud-Munster (R.A.U., inv. 1848) kan, onder het nodige voorbehoud, het volgende fragment opgesteld worden:

1. ***Thomas Uyttenbroeck,*** wordt op 14 sept. 1439 beleend met de tiende van Bakenesse en met een tiende in Weerder, alsmede in 1440 met een tiende uit twee hoeven lands in Vlooswijk; geb. op zijn laatst in 1385, † in1464; huwde denkelijk tweemaal: lste jonkvr. ***Aleyde,*** in 1439 gelijftocht aan de Bakenesser tiend: 2de (vlg. Buchelius ca. 1453) jonkvr. ***Maria van Vliet*** (vlg. Booth), dr. van ***Jan van Vliet,*** in 1424 „in den Hage onthalst en gevierendeelt".

   Kinderen:

   1. ***Johan,*** volgt II.
   2. (?) ***Pontiaen Uyttenbroeck,*** geb. omtrent 1400/'05, leeft nog in 1470, burgemeester van Haarlem, tr. jonkvr. ***Lijsbeth Barthoutsdr. van Assendelft;*** hem worden vier dochters toegekend:
      a. ***Ave,*** tr. ***Gerrit Janszn. van Berckenrode*** (vgl. Jb. Centraal Bureau voor Genealogie 1958).

b. ***Mechteld,*** tr. ***Coenraad van Oosferwijc*** uit den huize Arkel.
c. ***Henne,*** **tr.** ***Willem van Boschuysen.***
d. dochter, tr. ***Jan van Valkendael.***

3. (?) *Rogier* ***Uyftenbroeck,*** komt voor in 1439, tr. *Katrijn,* als zijn wed. vermeld in 1478. Kinderen van hem zijn denkelijk:
a. ***Mechteld,*** † in 1493.
b. ***Jacob,*** vermeld in 1478, heeft een bastaarddr. ***Marie,*** † in 1518.
c. ***Lijsbeth,*** † in 1441.
d. ***Thonis,*** begr. Utrecht (Buurk.) in 1469/'70.

4. (?) Hr. ***Cornelis Uyffenbroeck,*** ,,gepresenteert totte kerck van Schoude ao. 1460".

II. ***Johan Uyftenbroeck,*** geb. omtrent 1410, † in 1492, d.d. 5 en 7 aug. 1464 na dode zijns vaders verlijd met diens Oud-Munsterse lenen, tr. lste jonkvr. ***Jan Daneltsdr. van Alphen, 1464*** gelijftocht aan de tiende te Vlooswijk; tr. 2de jonkvr. ***Mary van Adrichem,*** gelijftocht aan de tiende te Vlooswijk d.d. 4 nov. 1480.

Kinderen:

1. ***Thomas,*** volgt III.
2. ***Alyse Uytfenbroeck,*** vermeld in 1529 als wed. van ***Vrederic van Zijll.***
3. ***Pontiana Jansdr. Uytfenbroeck,*** tr. vóór 1512 ***Jacob*** *Loefszn.* van Jutfaes; het echtpaar heeft in 1519 een dr. *Janna* ***(vgl.*** G.A.U. inv. 1-610, lijfrentereg. ao. 1510, dl. I, blz. 186/187 en 429, dl. II, blz. 254).

III. ***Thomas Uyttenbroeck,*** geb. omtrent 1460, † in 1531, d.d. 22 nov. 1492 na dolde zijns vaders verlijd met diens Oud-Munsterse lenen, mogelijk dezelfde als de door Booth genoemde casteleyn van Hoorn ao. 1514: tr. (vlg. Buchelius) jonkvr. ***Geertruyt Hendricksdr. Sael Wteneng.***

Kinderen:

1. ***Jan,*** volgt IV.
2. ***Thomas,*** volgt IVbis.

IV. ***Jan Uyttenbroeck,*** geb. omtrent 1500, † in 1575, dd.. 8 jan. 1532 na dode zijns vaders verlijd met diens Oud-Munsterse lenen; verkoopt de tiende te Bakenesse in 1550 en de tiende te Vlooswijk in 1551; **tr.** jonkvr. ***Hilgond Hubert Adriaensdr. Schinkel,*** gelijftocht aan de Bakenesser tiend 1534: ***Jan*** is momboir van zijn broeders kinderen in 1533.

Kinderen:

1. Mr. ***Thomas Uytfenbroeck,*** geb. omtrent 1540, † in 1595, leenvolger zijns vaders met betrekking tot de Weerder tiende, advocaat te Utrecht: tr. lste ***Maria de Grebber;*** tr. 2de ***Christina van Medenblick: tr.*** 3de ***Emerentia van Vliet,*** begr. Utrecht (Buurk.) in sept. 1607.

   Kinderen:

   a. zijn leenvolger ***Jan,*** geb. omtrent 1580, † in 1621, tr. in aug. 1616 ***Geertruyt van*** *Reede* ***Fredericsdr.;*** wordt wegens verkwisting onder curatele geplaatst in maart 1609 (vgl. Buchelius).
   b. ***Josine,*** tr. lste Utrecht (r.k.) 23 okt. 1613 *Henrick* ***Keremans:*** tr. 2de ***Niclaes de Meyer.***

2. *Hubrecht* ***Uyttenbroeck,*** ridder, hoogbailluw van Fleury, luitenant van de graaf Van Egmond, gouverneur van Namen; tr. *Jacoba* ***van*** *Hosdin.*
3. *Aleyt* ***Uyttenbroeck,*** tr. ***Christoffel van Mijnden.***
4. ***Agatha Uyttenbroeck,*** bagijn, † Utrecht in 1610.

IVbis. ***Thomas Uyttenbroeck,*** geb. omtrent 1505 † omtrent 1533, tr. N.N.

Kinderen:

1. ***Pons (Pontiaen) Uyttenbroek,*** geb. vóór 1533, schepen van Utrecht 1575, tr. N.N.

   Zoon:

   Thomas Uytfenbroeck, tr. ***Beertje Philipsdr. van Ravesway.*** Hun dochter was ***Hilleken*** of *Hillegonda* ***Uyttenbroeck,*** die voor de helft erfgename was van ***Maria de Grebber*** (IV, 1), tr. ***Joost Cornelisz. van Diemen*** te Culemborg, † aldaar 27 sept. 1634.

2. ***Willeboort Uytfenbroeck,*** geb. vóór 1533, wiens kinderen zouden zijn geweest:
   a. ***Maria,*** † Leiden in jan. 1593, tr. doctor ***Gall.***
   b. ***Geertruyt,*** woont te Amsterdam.
   c. een zoon, woont te Delft.
3. *Daniel* ***Uytfenbroeck,*** geb. vóór 1533; verder geen gegevens.

Op het voorafgaande aanvullingen en verbeteringen gevraagd en speciaal nadere gegevens over ***Thomas*** *Uyttenbroeck* (IVbis) en ***Pons Uyttenbroeck*** (IVbis, 1) en hun echtgenoten. Komt ***Geertruyt Sael*** *Wteneng* in enig archiefstuk voor als vrouw van ***Thomas Uytfenbroeck*** (111) ?

Naarden. **MR. A. J. KRONENBERG.**

Viervant-Rensing (1974, kol. 293). ***Lamberf*** *Viervant* (geb. in 1721), door de vraagsteller vermeld als de derde zoon van het echtpaar *Viervant-Rensing,* was in eerste echt gehuwd met ***Hendrika Reynders*** (niet Reyers), geb. 29 mei 1725, dr. van ***Gerrit (Gerhard)*** *Reynders* **en** ***Geertruid*** *Reyers.* Hij huwde in tweede echt met N. ***Middelburg*** en had uit zijn eerste huwelijk drie kinderen.

Assen. **C.** J. **SIERTSEMA-HEUVELINK.**

Onbekend wapen (**Beemster?**). Een wapenaquarel, waarschijnlijk vervaardigd rond 1925, toont het volgende wapen: In blauw twee schuingekruiste zilveren molenwieken met opgebonden zeilen, in elk der schildhoeken vergezeld van drie blokjes van hetzelfde, zoomsgewijs geplaatst. Helm met wrong van zilver en blauw. Helmteken: drie pauwevederen, zilver, blauw en zilver. Dekkleden: blauw en zilver. Vermoedelijk werd het gevoerd door een Beemster familie, mogelijk ***Raat.***

Van welke familie voerden leden dit wapen ? In welke functie deden zij dat en uit welke bronnen blijkt dit ?

Tussen de dekkleden is de tekening gesigneerd *W.P.T*r.

Wie was de tekenaar ? Waar en in welke periode was hij werkzaam ?

Heiloo. **PETER P. G. KOLK.**

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Notulen van de Algemene ledenvergadering gehouden zaterdag 18 iuni 1977 in hotel Seidel te Vollenhove. — De afstamming van de Rotterdamse koopman Willem Barentsz. Rees, door W. A. van Rijn. — Stijl. door Mr. 0. Schutte. — Losse aantekeningen uit allerlei archieven, afl. 1, door W. Wijnaendts van Resandt. — Korte mededelingen. — Boekbespreking. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. 0. Schutte, *p./a. Zeestraat 71b, 's-Gravenhage.*

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 50,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris Mevrouw J. Barones van Dedem-Weyschedé, ***Laan van Koot 43, Wassenaar.***

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, conservator van het Genootschap, ***Bleyenburg 5, 's-Gravenhage.***

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der nndertekende stukken.

No. 10/11 | XCIVe Jaargang | oktober/november 1977

BESTUURSBERICHTEN.

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van Ir. C. J. A. Cuip ers, Mr. H. Daniël s, Mr. P. J. Paets tot Gansoyen en Mr. H. J. Steeng en, respectievelijk sedert 1975, 1918, 1948 en 1951 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:	**Voorgesteld door:**
Mevrouw A. DE BRUEIJS geb. JANSEN, ***Kallenkote 68, Steenwijk.***	E. J. C. BOUTMY DE KATZMANN, ***'s-Gravenhage.***
Dr. L. VAN DER HAMMEN, ***Hofcampweg 9, Wassenaar.***	E. J. C. BOUTMY DE KATZMANN, ***'s-Gravenhage.***
Mevrouw A. R. M. HENRIET geb. DE VRIENDT, ***Dorpsstraat 5, Midwoud.***	E. J. C. BOUTMY DE KATZMANN, ***'s-Gravenhage.***
M. A. G. VAN HEUMEN, ***Julianastraat 1, Rosmalen.***	DE SECRETARIS VAN HET GENOOTSCHAP.
H. C. 'T JONG, ***Nieuwbrug 16, Dordrecht.***	K. VAN DEN SIGTENHORST, ***Rijswijk (Z.H.).***
J. J. KALDENBACH, ***Amstelstraat 18, Alkmaar-Oudorp.***	C. A. POSTMA-VAN DER EEM, ***Amsterdam.***
Mejuffrouw J. KOOLHAAS, ***Rooseveltluan 577, Utrecht.***	Ir. G. L. MEESTERS, ***Utrecht.***
L. KRUISSEN, ***Prof. van der Scheerstruut 269, Haarlem.***	E. J. C. BOUTMY DE KATZMANN, ***'s-Gravenhage.***
Mr. F. W. R. NUBOER, ***Beeverlaan 11, Laren (N.H.).***	Prof. Dr. J. F. NUBOER, ***Zeist.***
H. H. PAAP, ***Keesomstraat 213,*** Zandvoort.	Jhr. L. E. R. G. WITTERT VAN HOOGLAND, ***Leiden.***
Jhr. W. F. VAN RAAB VAN CANSTEIN, ***Keizer Karelweg 78, Amstelveen.***	Mr. J. C. KUTSCH LOJENGA, Overveen.
Mevrouw M. W. VAN DER STEUR geb. VAN ES, ***Bankastraat 114, 's-Gravenhage.***	Mevrouw M. E. BALKEMA geb. MEISSNER, ***'s-Gravenhage.***
D. G. A. TEMMINCK, Gemeneweg 4, ***Heeselt, gem. Varik.***	Mevrouw G. F. TEMMINCK geb. VAN DER MEER, ***Zutphen.***
J. A. VINK, ***Gentsestraat 215, Scheveningen.***	Mr. W. A. J. TIMMERMANS, ***Amsterdam.***
M. VINK, ***Tulpenstrwat 41, Rijnsburg.***	J. A. VAN FELIUS, ***'s-Gravenhage.***

Adreswijzigingen:

G. F. VAN DER HARDT ABERSON,	Rotterdam, ***Roxenburglaan 20.***
Jhr. Drs. H. Ph. BODDAERT,	Wassenaar, ***„De Schouwenburgh", Stoeplaan 9, flat 58.***
D. H. G. BOLTEN,	Veere, ***Kaai 89.***
R. W. A. M. CLEVERENS,	Middelburg, ***Dam*** 40.
Mevrouw Drs. F. C. DUFOUR geb. BRIëT,	Voorschoten, ***Douw van der Kraplaan 41.***
H. K. A. VAN DUIVENBOODEN,	Overschie, ***Burg. Wijnaendtslaan 40.***
J. A. VAN FELIUS,	's-Gravenhage, ***Laan*** van ***Poot 164.***
S. J. FONTEIN,	Zoelen, ***Achterstraat 9, Flat A Koetshuis.***
Ir. W. W. VAN HAEFTEN,	's-Gravenhage, ***Segbroeklaan*** 446.
Ds. G. VAN HALSEMA,	Bedum, ***De Lijnbaan 24.***
Drs. R. H. HOPSTER,	Beverwijk, ***Dr. Schuitstraat 44.***
Ds. M. S. F. KEMP,	Groningen, ***Haydnlaan 24.***

J. VAN KEULEN, Zwolle, ***Mgr. Nolenslaan 17.***

J. L. KLEIN, Wassenaar, *„De Schouwenburgh", **Stoeplaan 9,** flat 1.*

Drs. W. J. KOLFF, Wassenaar, ***Van Calcarlaan** 46.*

C. J. DE KRUIJTER, Zwolle, ***Bredebeek 92.***

Drs. K. KUIPER, Workum, *Ursuladijk* ***16.***

L. P. KUYT, Muiderberg, ***Van der Helstpark** 51.*

Mr. L. V. LEDEBOER, Heemstede, Provinciënlaan ***1-51, De Burghave.***

R. J. LIGTHELM, Voorburg (Z.H.), ***Damsigtstraat 33.***

S. P. MACLEOD, 's-Gravenhage, Van *Kijfhoeklaan* ***57.***

Mr. M. M. F. A. DE NERéE TOT BABBERICH VAN CAMPHUYSEN, Arnhem, ***Röellstraat 3.***

Mr. B. L. VAN STRIJ DE REGT, 's-Gravenhage, Van ***Tedingerbrouckstraat** 34.*

W. E. REUYL, Heemstede, *„Het Overbos", **flat** 401,* ***Burg. van Lennepweg 35.***

F. W. M. ROES, Leiden, Lange ***Brug** 8b.*

L. VAN ROOSENDAAL, Alphen a/d Rijn, ***Cederstraat 107.***

Drs. G. J. A. SCHAMPERS, Uden, ***Hofsteeweg 7.***

H. M. J. TROMP, Rotterdam-Hillegersberg, ***Prins Bernhardkade 3.***

Ir. L. C. ZONNEVELD, Midsland aan Zee, ***Postbus 71.***

Het voorgeslacht van de „Alkmaarse" De Lange's,

door DR. P. W. DE LANGE en MR. E. VAN WEEL.

VOORWOORD

De genealogie van dit geslacht is tot nog toe drie maal in druk verschenen, n.l. in 1888, 1918 en 1955 [1]). In geen van deze publicaties is veel — zo al enige — aandacht geschonken aan de oudere generaties, ofschoon daaromtrent al sinds 1916 meer bekend was. Nu recente onderzoekingen nog meer bijzonderheden aan het licht gebracht hebben, lijkt het gemotiveerd opnieuw tot publicatie over te gaan. Tegelijk behandelen wij de gemeenschappelijke voorouders in de vrouwelijke lijnen, waaromtrent vele — grotendeels nog niet gepubliceerde — gegevens gevonden zijn. Dit betreft in de eerste plaats de geslachten *Berkel, Blokhovius, Stuyling, Corsendonk, Ouburg* en *Holland* van de voormoeders (zie bijgaand schema), maar ook andere geslachten uit haar kwartieren. Weliswaar zijn deze kwartieren (behalve die van *Holland)* in 1965 gepubliceerd door Mr. W. W. van Valkenburg in zijn artikel over de voorouders van Mr. *Pieter van Vollenhoven* [2]), maar beknopter, zonder bronvermeldingen en — uiteraard — zonder de jongste vondsten.

De omvang van ons onderwerp heeft het onmogelijk gemaakt ieder onderdeel geheel tot afronding te brengen. Zo is deze publicatie te beschouwen als een inventarisatie van hetgeen nu bekend is. Dit moge van waarde zijn als grondslag voor (en stimulans tot) nader onderzoek. Mede met het oog hierop hebben wij ons niet steeds bepaald tot het weergeven van vaststaande feiten, maar soms ook redelijke mogelijkheden belicht.

In het beschouwde verleden bestond grote vrijheid op het punt van de schrijfwijze van namen. Behalve in citaten hebben wij ons, wat de doopnamen betreft, zoveel mogelijk gehouden aan de doopinschrijvingen en ten aanzien van de geslachtsnamen aan de eenvoudigste vorm. Naamsbestanddelen, die niet geregeld gebruikt zijn, staan tussen haakjes. Wat de bronvermeldingen betreft zijn de doop-, trouw- en begraafboeken en enkele andere bronnen alleen vermeld, als de gegevens anders moeilijk te vinden zouden zijn. Tenzij anders aangegeven zijn de dopen ontleend aan registers van gereformeerde gemeenten.

Onderstaand schema toont het onderlinge verband tussen de echtparen uit de eerste zes generaties *De Lange*, die — voorzover bekend — één of meer mannelijke naamdragers hebben voortgebracht. De bij de namen geplaatste hoofdletters verwijzen naar de hoofdstukken, waarin zij en hun geslacht (wat de vrouwen betreft soms ook hun kwartierstaat) behandeld zijn.

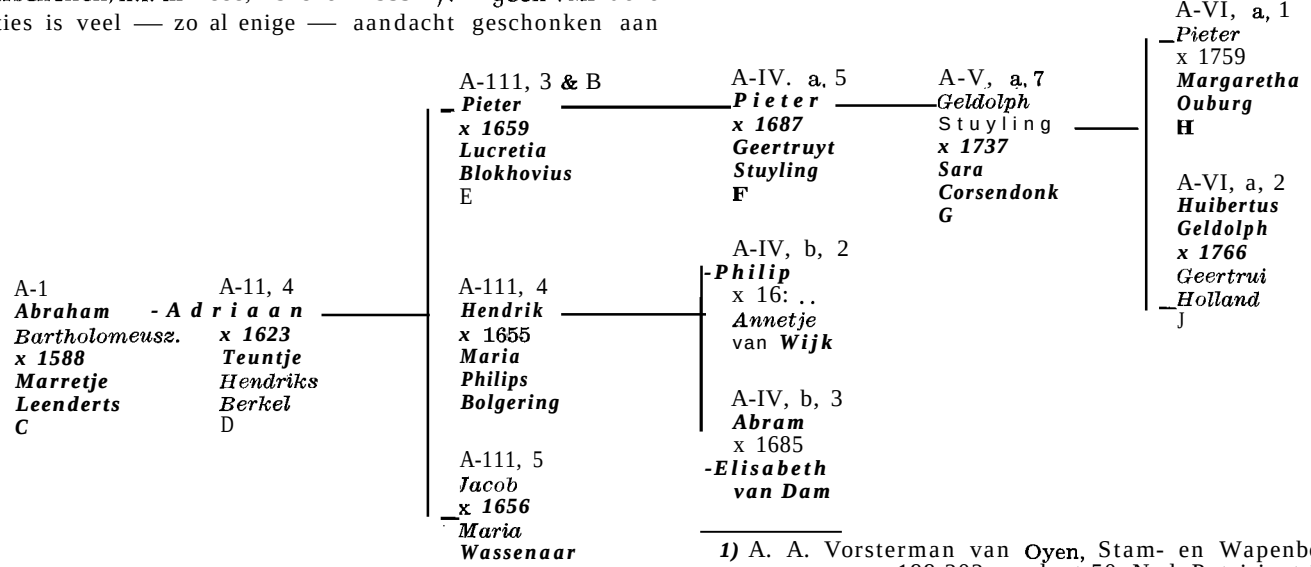

1) A. A. Vorsterman van Oyen, Stam- en Wapenboek enz. 11 (1888), pag. 199-202 en plaat 50; Ned. Patriciaat jrg. 9 (1918), pag. 213-228 en jrg. 41 (1955), pag. 211-256.

2) Ned. Leeuw 82 (1965), kol. 150-158.

HOOFDSTUK A.

De oudste zes generaties De Lange.

Inleiding.

Tot in het begin van deze eeuw was er niets bekend omtrent het voorgeslacht van ***Pieter Pietersz. de Lange*** (zie hierna onder **IV,** a, 5), geboren in Voor-Indië ca. 1665, overleden te Alkmaar in 1727, die in 1687 aldaar de regentendochter ***Geertruyt Stuyling*** trouwde. Zo kwamen zijn nakomelingen er toe zich de Alkmaarse De ***Lange's*** te noemen. Het in 1916 aangevangen onderzoek van de beroepsgenealoog Ph. Lach de Bère [3]) heeft al spoedig de herkomst — via Voor-Indië — uit Delft aan het licht gebracht en stof voor het vermoeden van eerdere herkomst uit Belle (Frans Vlaanderen). Zijn uitvoerige aantekeningen [4]) hebben mede een belangrijke bron gevormd voor hetgeen hierna volgt over de oudste vier generaties, alsmede voor het eerste huwelijk van ***Lucretia Blokhovius*** (in § 2 van hoofdstuk E) . Aangevuld met nieuwe gegevens'[5]) was zo de stof voor dit hoofdstuk samengebracht en dit was al geschreven, toen de beroepsgenealoog Nico Plomp een uitvoerig onderzoek in het gemeentearchief van Delft begon [6]). De hoop daarmede oudere generaties van het geslacht aan het licht te brengen, is niet in vervulling gegaan. Wél zijn vele nieuwe gegevens opgespoord, waardoor het beeld van de al bekende personen — in het bijzonder ***Abraham Bartholomeusz.*** (1) en zijn zoon ***Adriaan*** (11, d) — verlevendigd kon worden. Met gebruik van deze gegevens zijn de desbetreffende gedeelten herschreven. Bovendien kon een hoofdstuk over de familie van ***Abraham's*** eerste vrouw, ***Marretje Leendertsdr.,*** worden toegevoegd.

Eerste generatie.

1.

Abraham Bartholomeusz. (de Lange), geb. tussen ***25*** aug. 1565 en 13 aug. 1566, kleermaker en — in later jaren — bestuurder van de remonstrantse gemeente Delft, † Delft, begr. ald. (N. K.) 17 okt. 1649, tr. le Delft 7 febr. 1588 ***Marretje Leendertsdr.; tr.*** 2e Delft 17 okt. 1621 ***Susanna Tobiasdr. van der Bos.***

Uit het eerste huwelijk tenminste tien kinderen, van wie er in 1613 nog vijf in leven waren; uit het tweede waarschijnlijk geen.

Kinderen volgen generatie **II.**

Zijn herkomst is nog steeds onzeker. Dat hij uit Belle afkomstig zou zijn — zoals in N.P. 41 vermeld — is onwaarschijnlijk (zie terzake hierna). Voor Delft als geboorteplaats is — ondanks het uitvoerige onderzoek door de Heer Plomp — geen enkele aanwijzing gevonden. Hij en zijn kinderen hadden relaties met verschillende plaatsen uit de nabije en verdere omtrek, maar van dsarmede samenhangende herkomst van het geslacht is tot nog toe niet gebleken.

De geslachtsnaam is door hem eerst laat gebruikt. Voorzover bekend voor het eerst in 1631 [7]), maar ook daarna nog maar sporadisch. Merkwaardig is, dat zijn zoon hem op dit punt omstreeks 10 jaar is vóór geweest. Zijn patroniem komt ook voor als ***Bortelmeesa.*** en ***Meesz.***

Reeds bij zijn eerste huwelijk wordt hij als kleermaker aangeduid. In of vóór 1630 heeft hij zich uit zaken teruggetrokken. In dat jaar heet hij „eertijds cleermaker" [8]). Als bestuurder („directeur") van de remonstrantse gemeente is hij opgetreden in 1630/'32 en 1634/'36 [9]).

Bij zijn eerste huwelijk woonde hij aan de Nieuwe Langedijk, maar reeds in 1591 treffen wij hem aan aan de oostzijde van de Oude Delft ten noorden van de Oude Kerk. Tot tenminste in 1635 [10]) blijft dat zo. Bij zijn overlijden woonde hij aan de Verwersdijk. Vermoedelijk heeft hij daar aan de Oude Delft steeds hetzelfde huis bewoon& n.l. het achtste benoorden de kerk. Zó wordt dit o.m. aangeduid in 1600 (haardstedengeld) en in 1620 en 1632 **(verpondingskohieren) .** Andere omschrijvingen zijn: ten zuiden van de poort (d.w.z. steeg) van het huis Voorstraat 19 (1591) [11]), naast het huis De Wenteltrap (d.i. het negende huis benoorden de kerk), c.q. naast Claus ***Jacobsx.,*** de bewoner daarvan (1591, 1600 en 1602) [12]); maar ook: tegenover het huis Het Spijkerboor (d.w.z. het zevende huis benoorden de Schoolstraat aan de overkant van de gracht: nu de zuidelijke helft van het museum Huis Lambert van Meerten) (1603, in het geref. lidmatenboek). Op de Figuratieve Kaart van Delft [13]) van enige tientallen jaren later, waarvan afbeelding 1 een fragment weergeeft, is genoemde steeg te herkennen. Het huis zelf was intussen samengetrokken met het zuidelijk er van gelegen buurhuis tot een dubbelhuis, echter met handhaving van twee afzonderlijke daken. Later moet dit dubbelhuis weer gesplitst zijn, want blijkens afbeelding 2 (een moderne fotomontage) staan beide huizen — zij het geheel verbouwd — nu weer apart; het hier beschouwde als no. 158. De steeg is echter dicht gemetseld. In de onmiddellijke nabijheid (in het vijfde huis benoorden de kerk) woonde de schrijnwerker- ***Jacob Oliviersz. Leeuwenvelt,*** een volle neef van ***Abraham's*** eerste vrouw, wiens dochter ***Trijntje*** in 1619 met zijn zoon ***Adriaan*** trouwde. (Zie hierachter onder II, d en in hoofdstuk C onder 111, d, 1 en IV, f, 2). Een ruimere indruk van dit gedeelte van de stad geeft afbeelding 3. Of dit huis aan de Oude Delft zijn eigendom is geweest, is niet zeker. Wél heeft hij daar tenminste twee andere huizen bezeten. In 1611 verkocht hij een huis, gelegen tegenover het Groot Bagijnhof [14]) en een jaar later is er sprake van moeilijkheden met een huurder van een ander huis [15]).

Zijn eerste vrouw woonde bij hun huwelijk bij de Haagpoort. Haar ouders waren ***Leendert N.*** en (waarschijnlijk) ***Marretje Dirksdr. Twee*** ooms van moederszijde noemden zich ***Muys.*** (Zie voor haar familie hoofdstuk C). Samen testeerden zij te 's-Gravenhage 14 okt. 1613 [16]); er waren toen vijf kinderen van hen in leven,

---

3) In opdracht van Mr. A. M. de Lange HJzn. en P. A. de Lange Mr. APzn. (Zie N.P. 41, pag. 252 en 244).

4) Door Mevr. de Wed. P. A. de Lange Mr. APzn. aan het familiearchief geschonken en door één onzer (d.L.) geordend en geklapperd.

5) Voornamelijk door één onzer (v.W.) geput uit de Delftse en Haagse archieven.

6) In opdracht van Mr. A. P. H. Stuyling de Lange Mr. CJzn. (Zie N.P. 41, pag. 251).

7) Gemeentearchief Delft, notariëel archief (verder aangeduid als G.A.D., n.a.) 1856 (26 febr. 1631).

8) G.A.D., n.a. 1686 (13 aug. 1630).

9) G.A.D., arch.rem.gem. (voorl.invent.) 1, 21 en 23.

10) G.A.D., n.a. 1848, no. 179 (10 sept. 1635).

11) Mededeling van het Centr. Bur. v. Genealogie.

12) G.A.D., D II, E 65 en wljkboek.

13) Van 1675-1678. In Mr. B. van 't Hoff, De oude plattegronden van de stad Delft (1963) beschreven onder no. 1'7 (blz. 37-50).

14) G.A.D., n.a. 1763, fol. 274 (23 dec. 1611).

15) G.A.D., n.a. 1566 (14 okt. 1612).

16) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 4, fol. 160v (14 okt. 1613).

maar dezen worden daar niet bij name genoemd. In zijn testament van 10 sept. 1635 te Delft [17] noemt hij zijn dochters Grietje en ***Gerritje,*** maar is ook sprake van „andere" kinderen. In de jaren 1598, 1599 en 1603 zijn vijf van hun kinderen te Delft begraven; ná 1613 (en vóór 1649) moet er nog één overleden zijn, want in de latere stukken hebben wij er maar vier aangetroffen.

Zijn tweede vrouw woonde bij hun huwelijk aan de Verwersdijk. Uit het testament van haar halfbroer ***François Tobiasx. van der Bos*** van 1 okt. 1624 [18] blijkt, dat zij een broer ***Tobias*** en twee zusters, ***Geertje*** en ***Lijsbeth,*** had; de laatstgenoemde was de vrouw van ***Dirk Cornelisz. wan der Bijl,*** timmerman in 't Cromhout, aan de Binnenwatersloot (zie hoofdstuk C onder 111, e, 3). Zij testeerde 27 okt. 1628 [19] alleen, waarbij zij haar broers en zusters tot erfgenamen benoemde en aan hém de als morgengave ontvangen kleinodiën legateerde. Opnieuw testeerde zij 30 aug. 1640 [20], samen met haar zuster ***Lijsbeth;*** dit keer mutueel. Dit wijst er op, dat beiden toen kinderloos waren.

Herhaaldelijk is hij opgetreden als voogd over minderjarigen. De eerste vermelding ter zake is van 1619. Waren de weeskamerstukken als gevolg van de brand van 1618 niet zo zwaar beschadigd, dat zij niet voor raadpleging beschikbaar zijn, dan zouden ongetwijfeld nog meer gevallen van deze aard aangetroffen zijn. Wij vonden dan: in 1619 [21] — samen met zijn buurman en neef ***Jacob Oliviersz. Leeuwenvelt*** (zie voor hem hoofdstuk C onder 111, d, 1) — over de kinderen van zijn zwager ***Vincent Cornelisz.*** (zie voor hem hoofdstuk C onder III, c, 1); in 1622 [22] over de kinderen van zijn zwager ***Commer Mauritsz.*** (zie voor hem hoofdstuk C onder 111, c, 3); in 1623 over zijn kleinkind ***Maria Adriaansdr. de Lange*** (111, 1); in 1625 [23] over kinderen van ***Jan Arentsx. Speck*** (relatie nog niet bekend); in 1626 [24] over kinderen van ***Lourens Aryensz.*** (relatie ook onbekend); in 1635 over zijn kleinzoon ***Leendert Abrahamsz. van den Berg*** (zie onder 11, 2); in 1637 en later [25] — samen met Dr. ***Willem den Dorst*** — over kinderen van ***Evert Jacobsz. van der Zijl,*** zwager van zijn zoon Adriaan.

Tenslotte in chronologische volgorde nog enkele bijzonderheden: in 1600 bevatte hun huis 3 haardsteden. Korte tijd later komen beiden voor in het lidmatenboek van de gereformeerde gemeente. In 1626 was hij te Delft getuige bij de doop van zijn kleinzoon ***Pieter Adriaansz. de Lange.*** (111, 3). In aug. 1630, als getuige optredende, was hij 64 jaar [26]. In 1631 bleef hij borg voor zijn zoon Adriaan [27]. In 1636 was hij getuige bij het opmaken van de huwelijksvoorwaarden van zijn zoon ***Adriaan*** met diens derde vrouw. De inventaris van zijn nalatenschap is 11 dec. 1649 door zijn zoon Adriaan aan de weeskamer te Delft overgelegd [28]. Zijn erfgenamen waren deze zoon, zijn ongetrouwde dochter ***Marretje*** en het minderjarige weeskind van zijn dochter ***Gerritje.*** Al zijn andere kinderen zijn vóór hem overleden; het enige kind van zijn dochter ***Grietje*** eveneens.

17) G.A.D., n.a. 1848, no. 179 (10 sept. 1635).
18) G.A.D., n.a. 1573 (1 okt. 1624).
19) G.A.D., n.a. 1827, fol. 28 (27 okt. 1628).
20) G.A.D., n.a. 1829, fol. 363 (30 aug. 1640).
21) G.A.D., weeskamerarch. (voortaan aangeduid met w.a.) 79, fol. 59v en 88 (12 maart en 14 aug. 1619).
22) G.A.D., n.a. 1624 (30 april 1622).
23) G.A.D., w.a. 80, fol. 32 (18 april 1625).
24) G.A.D., w.a. 79, fol. 188 (16 juli 1626).
25) G.A.D., n.a. 1837, no. 142; 1838, nos. 44, 75 & 107; 1839, no. 44; 1841, no. 80 en 1843, no. 77 (11 aug. 1637 t/m 28 apr. 1644).
26) G.A.D. n.a. 1686 en 1835 (resp. 13 aug. en 24 aug. 1630).
27) G.A.D., n.a. 1856 (26 febr. 1631).
28) G.A.D., w.a. 6, fol. 179 en dossier 110.

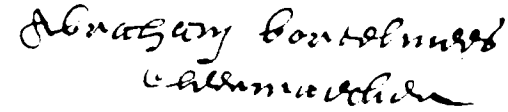

a. Handtekening van Abraham Bartholomeusz. de Lange (1) onder de akte van 14 okt. 1613, gemeentearchief 's-Gravenhage, notarieel archief, inv. nr. 4, fo. 160 vo.

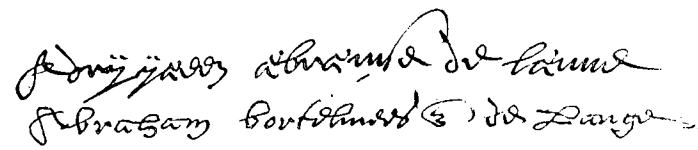

b. Handtekeningen van Adriaan Abrahamsz. de Lange (11, 4) en Abraham Bartholomeusz. de Lange (1) (verkleind) onder de akte van 26 febr. 1631, gemeentearchief Delft, notarieel archief, inv. nr. 1856, akte 459.

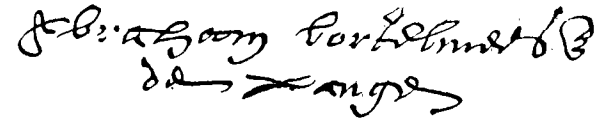

c. Handtekening van Abraham Bartholomeusz. de Lange (1) onder zijn testament van 10 sept. 1635, gemeentearchief Delft, notarieel archief, inv. nr. 1848, akte 179.

Afb. 4.

Ongetwijfeld hebben al deze vermeldingen op dezelfde persoon betrekking. Anders staat dat met de inschrijving, als poorter van Delft, op 13 juni 1597 van ***Abraham de Lange,*** afkomstig uit Belle [29]. Lach de Bère, die behalve deze inschrijving alleen het testament van 1635 kende, meende voldoende redenen te hebben om beide *Abraham*'s voor dezelfde persoon te houden. Nu wij over meer gegevens beschikken, lijkt die conclusie veel minder waarschijnlijk. Immers als de aanduiding „cleermaecker" van 1588 zou betekenen, dat hij dat beroep zelfstandig uitoefende, dan moet „onze" ***Abraham*** toen al poorter geweest zijn en behoefde hij dat uiteraard in 1597 niet meer te worden. Aan de andere kant is het wél begrijpelijk, dat de Bellenaar ***Abraham,*** afkomstig uit een streek, waar het gebruik van geslachtsnamen al lang was ingeburgerd, zich bij zijn inschrijving als poorter alleen van doopnaam en geslachtsnaam bediend heeft; maar het lijkt op zijn minst weinig waarschijnlijk, dat diezelfde persoon zijn geslachtsnaam bij alle andere gelegenheden vóór 1631 steeds zou hebben weggelaten, maar wél gebruik gemaakt zou hebben van zijn patroniem, die verwijst naar een vader, die vermoedelijk niemand te Delft gekend zal hebben. Neemt men daarbij in aanmerking, dat noch het uitgebreide onderzoek van J. H. Bekouw naar emigranten uit (o.m.) Belle [30], noch dat van Lach de Bère en anderen in het Delfts notariëel archief, enig spoor van een ***Bartholomeus of Abraham Bartholomeusz. de Lange*** te (of uit) Belle heeft opgeleverd, dan bestaat er alle aanleiding het voorgeslacht in Delft of omgeving te zoeken, zij het misschien zonder, of met een andere, geslachtsnaam. Omstreeks dezelfde tijd komt te Leiden een ***Abraham Claasz. de Lange*** (geb. 1575) voor, wiens vader uit Belle afkomstig was [31]. Wellicht is deze identiek met de Delftse poorter van 1597.

29) G.A.D., kamerboek fol. 110.
30) Jaarboeken Centr. Bur. v. Genealogie VII t/m XVII (1953/'63).
31) Mededeling van het Centr. Bur. v. Genealogie.

Tweede Generatie.

11.

1. *Grietje Abrahamsdr. (de Lange),* † Delft *19* mei 1636 en 3 dagen later ald. begr., tr. ald. (ondertr. Schoonhoven) 24 april 1633 *Gillis Cornelisz.,* schipper, van Schoonhoven, † Delft 15 mei, begr. ald. 18 mei 1636, wedn. van *Debora de Crachf.*

In haar vaders testament van 1635 is zij vóór haar zuster *Gerritje* genoemd; zij zal dus wel de oudste van beiden geweest zijn. Bij haar overlijden woonde zij te Delft in de Haarsteeg. Hun beider nalatenschap is 15 juli 1636 beschreven [32]. Hun enig kind, ***Maria,*** is 30 sept. 1635 te Schoonhoven gedoopt en overleed 26 mei 1649 te Delft, waar zij bij haar oom ***Adriaan*** woonde. Als haar voogden compareerden ter weeskamer 25 juli 1636 genoemde oom met zijn neef ***Arent Jwcobsx. Leeuwenvelt,*** zijn zwager ***Evert Jacobsx. van (der) Zijl*** en *Dirk Simonsz.,* kleermaker (relatie nog niet bekend); zij hebben 31 aug. 1648 rekening gedaan [33].

2. *Gerritje Abrahamsdr. (de Lange),* begr. Delft 2 april 1635, tr. ald. 26 mei 1631 *Abraham Woufersz. van den Berg,* bakker aan de Langedijk ald., † vóór 23 april 1650, zn. van *Wouter Jansz. van den Berg* en *Susannetje Teunisdr.;* hij hertr. (ondertr. Delft 14 juli) 1635 *Machteld Woufersdr. Knol.*

Zij testeerden samen 29 maart 1635 [34]. Blijkens het testament van haar vader van 10 sept. 1635 waren er tomen twee kinderen van haar in leven. In de weeskamerstukken [35] is echter alleen sprake van haar zoon ***Leendert,*** die tot voogden had zijn grootvader *Abraham de* Lange en ***Arent Jacobsx. Leeuwenvelt,*** een neef. In 1649 was dit kind voor een derde erfgenaam van zijn grootvader ***De*** *Lange;* in 1652 voor de helft van zijn tante ***Marretje de Lange*** (11, 3) en in **1653/4** behoorde hij tot de erfgenamen van ***Grietje Michiels, een verre*** nicht van de zijde van zijn grootmoeder ***De Lunge*** (zie hiervoor hoofdstuk C).

In 1666 was hij getuige bij de doop van een kind van zijn neef ***Jacob Adriaansz. de Lange*** (111, 5) ; ook is hij vermeld als voogd over de weeskinderen van ***Maria Adriaansdr. de Lange*** (111, 1) en over de kinderen van ***Hendrik Adriaansz. de Lange*** (111, 4) tijdens diens verblijf in Indië.

3. *Marretje Abrahamsdr. (de Lange),* begr. Delft 18 okt. 1652, ongehuwd.

Zij ***was 20*** nov. 1622 getuige bij de doop van een kind van haar broer ***Adriaan.*** In 1635 en later wordt zij genoemd in de weeskamerstukken van ***Leendert Abrahumsx. van den Berg,*** kind van haar zuster ***Gerritje.*** Zij testeerde 's-Gravenhage 27 febr. 1651 [36], waarbij zij haar broer ***Adriaan*** en genoemde neef ***Leendert vun den Berg,*** toen nog minderjarig, tot erfgenamen benoemde, de laatste onder voogdij van genoemde broer en van haar achterneef ***Arent Jacobsx. Leeuwenvelt.*** Bij haar overlijden woonde zij aan de Verwersdijk. Op 29 sept. 1653 heeft ***Adriaan de Lange*** rekening en verantwoording gedaan over zijn afwikkeling van haar boedel aan zijn mede-voogd [37]. Na aftrek van enkele kleine legaten (o.a. aan de remonstrantse gemeente te Delft) bedroeg het saldo van de boedel ruim f4400. Het aandeel van ***Leendert,*** dat tot zijn dertigste jaar onder beheer moest blijven, is door hem 10 april 1665 tegen kwitantie ontvangen [38].

32) G.A.D., n.a. 1667, fol. 217 (15 juli 1636).
33) G.A.D., w.a. 6, fol. 318.
34) G.A.D., n.a. 1825 (29 maart 1635).
35) G.A.D., w.a. 6, fol. 179 en dossier 110.
36) G.A. 's-Gravenhage, n.a., notaris E. van Steyn (27 aug. 1651).
37) G.A.D., n.a. 1865 (29 sept. 1653).
38) G.A.D., n.a. 1869, no. 341 (10 april 1665).

4. *Adriaan Abrahamszn. (de Lange),* geb. (stellig te Delft) tussen 13 febr. en 16 juli 1592, leerlooier en schoenmaker ald. en bestuurder van de remonstrantse gemeente, † Delft 19 jan. 1667, tr. le Delft 14 juli 1619 *Trijntje Jacobsdr. Leeuwenvelt,* † vóór *4* april 1623, dr. van *Jacob Oliviersz. Leeuwenvelt* en *Soetje Adriaansdr.;* tr. 2e Delft 26 nov. 1623 *Teuntje Hendriksdr. Berkel,* † tussen 18 maart 1635 en 2 april 1636, dr. van *Hendrik Piefersz. Berkel;* tr. 3e Delft 13 april 1636 *Lijsbeth Cornelisdr. van der Cost.*

Uit het eerste huwelijk tenminste één; uit het tweede tenminste zes en uit het derde waarschijnlijk geen kinderen.

Kinderen uit het eerste en tweede huwelijk volgen generatie **III.**

De geslachtsnaam is ook door hem niet aanstonds gevoerd; maar hij deed dit al omstreeks 10 jaar eerder dan zijn vader, n.l. — voorzover bekend — in 1621 [39]. Hij noemde zich toen ***Van der Lange!*** Overigens heeft ook hij sindsdien de geslachtsnaam vaker niet dan wél gebruikt en in het laatste geval met variaties (o.a. ***De Lanne en De Lungue).*** Deze laatste vorm behoeft niet te wijzen op afkomst uit een Frans sprekende streek; dergelijke verfraaiingen waren toen in de mode. Ook zijn doopnaam treft men in verschillende vormen aan, o.a. ***Adriuen, Adrijaen, Aryen, Arien*** en ***Ary.***

Bijna steeds, als hij zonder geslachtsnaam is vermeld, is hij als schoenmaker aangeduid. Dit beroep omvatte toen — zeker in zijn geval — meer dan men nú uit die naam zou afleiden. In 1649 was hij hoofdman van het looiers- en schoenmakersgilde [40] (hij wordt daar zelfs als eerste genoemd!) en in 1659 heeft hij een looierij verkocht [41]. Het ligt voor de hand te veronderstellen, dat deze verkoop gebeurd is, toen hij zich uit zaken teruggetrokken heeft, terwijl geen van zijn zoons en schoonzoons hem daarin heeft opgevolgd. De reis, die hij omstreeks 1614 — blijkens een verklaring uit 1633 [42] — naar Tours in Frankrijk gemaakt heeft, zou ondernomen kunnen zijn ter vergroting van zijn vakbekwaamheid en voor het aanknopen van zakenrelaties.

Bestuurder („directeur") van de remonstrantse gemeente is hij geweest in 1637 en **1642/3** [43]. Waarschijnlijk is hij al eerder tot deze gemeente toegetreden, want de dopen van zijn ná 1628 geboren kinderen zijn niet meer in de gereformeerde doopboeken te vinden. De doopboeken van de remonstranten uit die tijd zijn niet bewaard gebleven.

Hij woonde bij zijn eerste huwelijk aan de Oude Delft, d.w.z. nog bij zijn ouders. Daarna in de Wijnstraat, o.a. in 1620, 1636 en 1653 [44], echter met een onderbreking, want in 1639 [45] woonde' hij aan de Koornmaskt. Tenminste sinds 166146) (dus nadat hij zich uit zaken teruggetrokken had) tot aan zijn dood woonde hij aan de zuidzijde van het Marktveld.

Zijn eerste vrouw, een achternichtje en buurmeisje, was een dochter van ***Jacob Oliviersz. Leeuwenvelt*** en ***Soetje Adriaansdr. Zij*** overleed vóór 4 april 1623, toen hij hun dochtertje Maria bij de weeskamer deed inschrijven [47]. (Zie voor haar ouders hoofdstuk C onder III, d, 1).

Zijn tweede vrouw was een dochter van ***Hendrik Pietersz. Berkel die*** geboren was te Sommelsdijk uit een oorspronkelijk Delfts geslacht, dat behandeld is in

39) G.A.D., n.a. 1650 11, no. 34 (18 febr. 1621).
40) G.A.D., n.a. 1996 (12 jan. 1649).
41) G.A.D., n.a. 2109 (12 maart 1659).
42) G.A.D., n.a. 1715, fol. 155 (12 febr. 1633).
43) G.A.D., arch.rem.gem. (voorl.invent.) 1, 22 en 23.
44) G.A.D., n.a. 1865 (19 sept. 1653).
45) G.A.D., n.a. 1668, fol. 162 (26 febr. 1639).
46) G.A.D., n.a. 1852 (19 jan. 1661).
47) G.A.D., w.a. 4, fol. 37 en dossier 1046.

hoofdstuk D. Waarschijnlijk heeft zij haar ouders vroeg verloren. Volgens hun eerste gezamenlijke testament hebben zij 11 nov. 1623 huwelijksvoorwaarden gemaakt, die echter — ondanks uitvoerige nasporingen — nog niet gevonden zijn. Daarin moet haar, door haar aangebrachte, ouderlijk erfdeel beschreven zijn, dat tot in 1631 achtereenvolgens beheerd is door verschillende verwanten van haar vader [48]. Bij haar huwelijk woonde zij te Delft aan de Oude Delft. Samen testeerden zij ald. 15 aug. 1624 [49] en opnieuw 18 maart 1635 [50], toen zij „siek int kinderbedt leggende" was. Zij is overleden vóór 2 april 1636 [51], toen hij dit laatste testament aan de weeskamer heeft overgelegd.

Zijn derde vrouw was waarschijnlijk een dochter van Cornelis ***Engelbrechtsz. van der Cost*** en ***Neeltje Huygensdr.*** en een kleindochter van ***Engelbrecht Cornelisz. van der Cost*** en ***Aagje Jansdr.,*** die voorkomen in Van der Lely's kwartierstaten van Delftse vroedschappen [52]. Zij hebben 27 maart 1636 [53] huwelijksvoorwaarden gemaakt met een volledige beschrijving van haar aanbreng. Zij testeerde 26 febr. 1639 alleen [54]. Zii moet vóór-9 juni 1642 overleden zijn. Op die datum namelijk maakte hij huwelijksvoorwaarden [55] met een andere vrouw, ***Barbara Jansdr. van Bodegom,*** welk huwelijk echter niet voltrokken is, blijkbaar wegens verzet van haar moeder ***Ariaantje Jansdr.,*** die 3 okt. 1646 nog in een testament [56] haar dochter in de legitieme portie stelde als zij „blijft begeren ***Aryen Abrams de Lange,*** schoemaker, te trouwen". Zij was nóg ongehuwd, toen zij 22 dec. 1670 [57], samen met twee zusters testeerde. De zuster van Adriaan% derde vrouw, ***Adriaantje van der Cost, was*** in 1627 getrouwd met de zadelmaker ***Evert Jacobsx. van*** der ***Zijl,*** die in 1636 voogd werd over het weeskind van ***Grietje Abrahamsdr. de Lange*** (11. 1). maar al in 1637 overleed, waarna ***Abraham de Lange*** (1) voogd over de minderjarige kinderen ***Van der Zijl*** is geweest.

Evenals zijn vader heeft hij herhaaldelijk vertrouwensfuncties vervuld. Zo werd hij in 1636 voogd over het weeskind van zijn zuster ***Grietje*** (11, 1); na de dood van zijn vader trad hij op als voogd over ***Leendert Abrahamsz. van den Berg,*** het weeskind van zijn zuster ***Gerritie*** (II, ***2)*** en legde als zodanig 11 dec. 1649 aan de weeskamer de inventaris van zijn vaders nalatenschap over en 23 april 1650 die van zijn zwager ***Abram Woutersx. van den Berg.*** Verder heeft hij als executeur van de nalatenschap van zijn zuster ***Marretje*** (11, 3) 29 sept. 1653 rekening en verantwoording afgelegd. Bovendien is hij opgetreden als gemachtigde van de familieleden van zijn tweede vrouw voor wat betreft hun rechten op de fideï-commissaire boedel van Mr. ***Adriaan Brasser*** en als erfgenamen van haar oud-tante Maria ***Adriaansdr. Berkel.*** Bij zijn overlijden was hij rentmeester van deze boedels. (Zie hiervoor hoofdstuk D).

In chronologische volgorde nog enkele bijzonderheden. Op 16 juli 1630 was hij 38 jaar [58] en op 12 febr. 1633 40 jaar [59]; 22 nov. 1658 assisteerde hij te 's-Gravenhage zijn zoon ***Pieter*** bij diens huwelijksvoorwaarden met ***Lucretia Blokhovius*** en 3 sept. 1659 was hij daar getuige bij de doop van hun eerste kind. Hij testeerde te Delft 19 jan. 1661 [60] alleen, waaraan hij 18 jan. 1667 nog

48) G.A.D., n.a. 1615, fol. 39 (24 juni 1631).
49) G.A.D., n.a. 1639 (15 aug. 1624).
50) G.A.D., n.a. 1848, no. 166 (18 maart 1635).
51) G.A.D., w.a. 4, fol. 37 en dossier 1046.
52) Ned. Leeuw 33 (1915), kol. 225.
53) G.A.D., n.a. 1667 (27 maart 1636), zie ook fol. 158 (3 febr. 1637).
54) G.A.D., n.a. 1668, fol. 162 (26 febr. 1639).
55) G.A.D., n.a. 1948, fol. 171 (9 juni 1642).
56) G.A.D., n.a. 1948, no. 482 (3 okt. 1646).
5') G.A.D., n.a. 1956, no. 104 (22 dec. 1670).
58) G.A.D., n.a. 1686 (16 juli 1630).
59) G.A.D., n.a. 1715, fol. 155 (12 febr. 1633).
60) G.A.D., n.a. 1852 (19 jan. 1661).

een codicil heeft toegevoegd. Dit testament is, samen met het codicil en de 7 maart 1667 opgemaakte inventaris van zijn nalatenschap op 8 juli 1667 aan de weeskamer overgelegd [61]. De boedel omvatte o.m. een huis en een huisje te Delft (beide verhuurd), ruim *f* 10.000 aan obligaties, en andere vorderingen en twee graven, (een in de Oude en een in de Nieuwe Kerk). De remonstrantse gemeente aldaar en „zijn nicht" ***Neeltje Adriaansdr. Zijdersverver*** op het Bagijnhof (relatie nog onbekend) ontvingen elk een legaat. Blijkens de scheiding van 8 juli 1667 beliep het totaal per saldo omstreeks *f* 9300.

Derde Generatie.

III.

(Kind van Adriaan Abrahamsz. de Laage (II, d) en Trijntje Leeuwenvelt):

1. ***Maria*** *(Adriaansdr.) de Lange,* ged. Delft 20 nov. 1622, † tussen 17 april en 22 dec. 1656, tr. ald. 2 febr. 1642 *Olivier (van) Witmonf,* j.m. van Utrecht, brandewijnbrander te Delft, † ald. 21 sept., begr. ald. 22 sept. 1664.

Bij haar doop was haar tante ***Marretje de Lange*** getuige. Nadat zij al vroeg haar moeder verloren had, zijn haar grootvader ***Jacob Oliviersz. van Leeuwenvelt*** en haar oom ***Arent van Leeuwenvelt*** haar voogden geweest. Kort na haar huwelijk (19 maart 1642) is hun rekening door haar vader en man gekwiteerd [62]. Bij hun huwelijk woonden beiden in de Wijnstraat te Delft. Samen testeerden zij daar 23 jan. 1656 [63]. Op 4 mei 1655 en 17 april 1656 waren beiden getuige bij de doop van een kind van haar broer ***Hendrik.*** Namens haar man heeft haar broer ***Leendert 22*** dec. 1656 genoemd testament aan de weeskamer getoond [64]. Hun beider nalatenschap is 29 dec. 1664 beschreven [65]. In maart 1667 (inventaris van de nalatenschap van haar vader) waren er drie kinderen van haar in leven, n.l. ***Jacobus, Abraham en Willem,*** die resp. 20, 13 en 12 jaar oud waren. De jongste twee zijn waarschijnlijk na de dood van hun vader bij hun grootvader ***De Lange*** in huis geweest. Voogden over deze kinderen waren haar broer ***Jacob*** en haar neef ***Leendert Abrahamsx. van den Berg.*** Omtrent het geslacht ***Witmont*** is te Utrecht niets gevonden.

(Kinderen van Adriaan Abrahamsz. de Lange (11, d) en Teuntje Berkel):

2. *Cafharina (Adriaansdr.) de Lange,* gad. Delft 18 okt. 1624, † tussen 29 sept. 1653 en 19 jan. 1661.

Bij haar doop waren ***Jan Claasx. van der Mast*** (man van ***Neeltgen Adriaanszdr. Berckel,*** een oudtante van de moeder) en ***Soetke Adriaansdr.*** (moeder van haar vaders eerste vrouw) getuigen. Bij de afwikkeling van de nalatenschap van haar tante ***Marretje*** in 1653 ontving zij een legaat. Haar naam komt niet voor in het testament van haar vader van 1661, waarin hij zijn kinderen met name noemt.

3. ***Pieter*** *(Adriaansz.) de Lange,* ged. Delft 23 sept. 1626, in dienst van de V.O.C., achtereenvolgens als chirurgijn, opper-chirurgijn, onderkoopman, koopman, opperkoopman, opperhoofd van Masulipatam en secunde op de kust van Coromandel, † Masulipatam (kust van Coromandel, Voor-

61) G.A.D., w.a. 9, fol. 425 en dossier 1047.
62) G.A.D., w.a. 4, fol. 37 en dossier 1046, en 9, fol. 425 en dossier 1047.
63) G.A.D., n.a. 1745, fol. 21 (23 jan. 1656).
64) G.A.D., w.a. 8, fol. 140 en dossier 1940.
65) G.A.D., n.a. 2119, fol. 1177 (29 dec. 1664).

Indië) in of kort na sept. 1667, tr. le N. N., tr. 2e (als weduwnaar) (ondertr. Amersfoort 10 april, Delft 26 april, 's-Gravenhage 27 april) Loosduinen 18 mei 1659 *Lucretia* ***Blokhovius,*** geb. Monnikendam ca. 1636, † Amsterdam, begr. ald. 29 okt. 1669, dr. van ***Petrus Blokhovius*** en ***Maria Ens,*** en wed. ***Alexander van Harten;*** zij hertr. Batavia juli 1668 sir ***Louis Philibert Vernatti,*** wedn. van ***Anna de Vigny.***
Uit het tweede huwelijk tenminste vijf kinderen.

Kinderen volgen Generatie **IV a.**

Zijn veelbewogen leven heeft ons aanleiding gegeven de beschrijving van zijn verblijven in Indië onder te brengen in een apart hoofdstuk B. De lotgevallen van ***Lucretia vóór*** hun beider huwelijk zijn behandeld in hoofdstuk E. Bij zijn doop waren zijn grootvader ***Abrahum Meesz.*** en ***Maria Berckels*** getuigen. Met deze laatste naam kunnen twee personen bedoeld zijn, n.l. de weduwe van ***Dirk van der Does,*** destijds getrouwd met Mr. ***Pieter Cornelisz. van Beveren*** (een oudtante van zijn moeder), of de weduwe van Jacob ***Abrahamsx. Graswinckel*** (een tante van zijn moeder). (Zie voor hen hoofdstuk D). Misschien is hij opgeleid tot apotheker of chirurgijn. Omstreeks 1650 of eerder is hij in dienst getreden van de V.O.C. Na een verblijf in Voor-Indië, grotendeels in de stad Golconda, is hij in 1657 gerepatrieerd. Op 12 aug. van dat jaar was hij te Delft getuige bij de doop van een kind van zijn broer ***Hendrik*** en 12 mei 1658 bij de doop van een kind van zijn broer ***Jacob.*** Korte tijd later vinden wij hem — samen met ***Lucretia*** — genoemd in verband met afwikkelingen van haar belangen uit haar eerste huwelijk. (Zie hiervoor hoofdstuk E). Zij ondertrouwden vervolgens voor het eerst 20, 23 en 24 nov. 1658, resp. te Amersfoort, waar zij met haar eerste man gewoond had, te Delft, waar hij vandaan kwam, en te 's-Gravenhage, waar beiden toen woonden. Deze ondertrouw is echter gestuit. (Zie ook hiervoor hoofdstuk E). Intussen hebben zij 22 ***nov.*** 1658 te 's-Gravenhage huwelijksvoorwaarden gemaakt [66]). De inhoud daarvan leert ons weinig behalve dat beiden vermogend waren. Belangrijker voor ons genealogisch onderzoek zijn enkele van de personen, die hen daarbij geassisteerd hebben. Van zijn kant was dat — naast zijn vader — Mr. ***Maarten Pauw,*** bewindhebber der V.O.C., veertigraad en oud-burgemeester van Delft, gecommitteerde raad en later ontvanger-generaal van de Unie; hij was door zijn vrouw aan de *Berckel's* verwant. (Zie hoofdstuk D). Van de kant van de bruid traden op haar oom Dr. ***Johannes Ens,*** medicus te 's-Gravenhage, en haar neef Mr. ***Johannes Navander,*** oud-burgemeester van Rotterdam en toen gecommitteerde raad. (Zie voor deze relatie hoofdstuk E). Eerst na een proces tegen, en een accoord met, de persoon, die zich tegen het huwelijk verzet had, kon dit doorgaan. Dat het te Loosduinen gesloten is, houdt mogelijk verband met het feit, dat Mr. ***Maarten Pauw*** toen eigenaar was van het buitengoed Ockenburgh aldaar. Reeds 3 sept. 1659 is te 's-Gravenhage hun ***eerste*** kind gedoopt. Zij testeerden samen ald. 13 dec. 1659 [67]). ***Lucretia*** is 26 aug. 1660 te Delft getuige geweest bij de doop van een kind van zijn broer *Jacob.* Toen hun vertrek naar Indië naderde heeft hij 22 nov. 1660 aan Mr. Maarten ***Pauw*** een algemene volmacht verleend [68]). Op 6 dec. van dat jaar zijn zij met het schip „De Dordreght" van Goeree uitgevaren [69]).

De laatste Hollandse episode van het gezin begon — ná zijn dood — op 26 juni 1669, toen ***Lucretia*** met het schip „'t Stight van Utrecht" de rede van Texel binnenviel. Te voren was zij ca. juli 1668 te Batavia her-

66) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 144, fol. 182 (22 nov. 1659).

67) G.A. 's-Gravenhage, n.a., not. Van der Plas (13 dec. 1659) (gesloten).

68) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 113, fol. 288 (22 nov. 1660).

69) A.R.A., kol. arch. 4389.

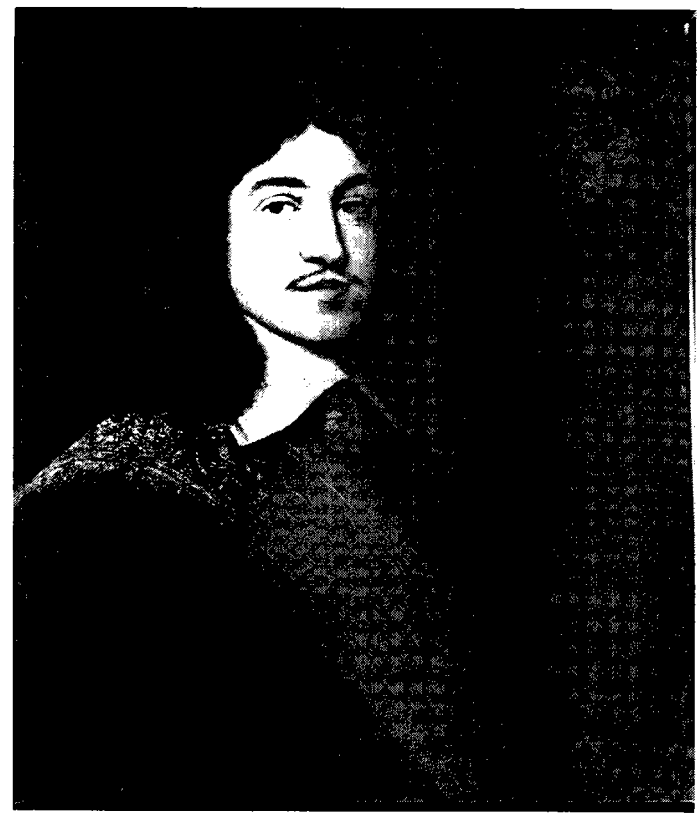

Doek, 64 x 54 cm.
Sir Louis Philibert Vernatti, 2de baronet, J.U.D., 1627/1628-1669, derde echtgenoot van Lucretia Blokhovius, weduwe van (2de) Pieter de Lange (111, 3).
Afb. 5. Coll. Van Kretschmar.

trouwd met sir ***Louis Philibert Vernatti,*** advocaat-fiscaal van Indië, geb. Delft en weduwnaar van *Anna* de Vigny, die echter op de thuisreis ter hoogte van St. Helena 26 maart 1669 was overleden [70]). Bij aankomst hier te lande had zij niet alleen de zorg voor haar eigen drie kinderen, maar tevens die voor de vier vóórkinderen van *Vernatti.* Bovendien was zij in verwachting. Waarom zij zich toen niet te Delft gevestigd heeft, waar familie — zowel van ***De Lange*** als van ***Vernatti*** — woonde, is niet duidelijk. Medio juli 1669 treffen wij haar te Amsterdam aan, wonende aan de Oude Schans [71]). De Amsterdamse archivalia geven blijk van een toenemende verwijdering van de Delftse familie, waarbij zwager *Jacob* het het meest heeft moeten ontgelden; waarschijnlijk, omdat hij in de regel namens de familie is opgetreden. Op 14 juli 1669 zijn voor een Amsterdamse notaris [72]) de besloten huwelijksvoorwaarden van haar en *Vernatti* geopend, die 5 juli 1668 te Batavia waren opgemaakt. Hieruit blijkt o.m., dat zij in gemeenschap van goederen getrouwd zijn (uiteraard nadat het vaderlijk erfdeel van haar kinderen ter weeskamer „bewezen" was). Haar inbreng is getaxeerd op 47.000 rijksdaalders van 60 stuivers. Reeds tóén zal haar gezondheid minder goed geweest zijn, want toen zij twee dagen later voor het eerst alleen testeerde ***was***

70) G.A.D., n.a. 2131, no. 267 (10 okt. 1669).

71) Volgens de Delftse doopregisters zou zij al 16 jan. 1669 dáár getuige geweest zijn bij de doop van een kind van haar zwager ***Jacob de Lange,*** doch zij kan daar onmogelijk persoonlijk aanwezig geweest zijn. Aangenomen moet worden, dat iemand anders toen namens haar is opgetreden, maar dat verzuimd is, dat aan te tekenen. Intussen lijkt dit gebaar van de zijde van haar zwager op een goede verstandhouding te wijzen.

72) G.A. Amsterdam, n.a. 2399, fol. 260 (14 juli 1669).

zij ziekelijk en bedlegerig. De bevalling zal kort daarna hebben plaats gevonden, doch het kindje — een zoontje [73] — heeft maar kort geleefd en is 2 aug. 1669 ald. begraven. Kennelijk is zij de beproevingen van deze bevalling niet meer te boven gekomen, want nog 19 okt. 1669 heet zij „leggende in de kraem en zwak van lichaam". In die korte periode heeft zij vier keer getesteerd, n.l. 16 juli, 11 aug., 10 okt. en 19 okt. [74]. Erfgenamen zijn alleen haar eigen kinderen; de vóórkinderen van ***Vernatti*** zijn nergens ook maar genoemd. Als voogden benoemde zij eerst Mr. ***Maarten Pauw*** (die nog te beschouwen zou kunnen zijn als vertegenwoordiger van vaderszijde) te samen met een zekere Jan *Clasen Somer,* die alleen is aangeduid als haar „goede bekende"! In het tweede testament is ***Pauw*** vervangen door de Amsterdammer ***Hendrik (van) Heemskerck;*** deze was een achterneef van ***Pauw*** en is waarschijnlijk door deze aangezocht, omdat het voor hem te bezwaarlijk was vanuit Delft behoorlijk toezicht te houden. De band met de familie van vaderszijde werd zodoende echter wel heel zwak. In het derde testament verklaart zij met ***Jan Somer*** ondertrouwd te zijn ***(waarvan overigens*** in de stadsarchivalia niets te vinden is!) en bespreekt zij legaten, zowel aan diens moeder en aan een zuster van hem, als aan de vrouw van ***Van Heemskerck.*** Het vierde testament bepaalt, dat — ingeval van minderjarig overlijden van al haar kinderen — niet haar zwager ***Jacob,*** maar zijn kinderen, zal delen in de helft, die dan aan de naaste bloedverwanten van haar mans kant toekomt. Op 14 okt. 1669 heeft zij een inventaris laten maken van „haar bezit"; vijf dagen later is dit echter gecorrigeerd in „de gemene boedel van haar en ***Vernatti*** [75]. Haar laatste testament is 24 april 1670 door genoemde voogden aan de weeskamer getoond. Voor bijzonderheden inzake het geslacht ***Blokhovius*** zie men hoofdstuk E.

Hier volgen nog enige gegevens inzake genoemde voogden:

Hendrik (van) Heemskerck is 7 mei 1615 te Amsterdam gedoopt als kind van *Kornelis* ***Wilhelmy,*** wijnkoper, en ***Trijntgen van Heemskerck.*** Hij trouwde ald. (ondertr. 9 aug.) 1647, als ***Hendrik Wilhelmus*** van ***Heemskerck,*** apotheker op de Zeedijk, met *Susanna* ***Boddens, van*** Amsterdam, oud 25 jaar, wonende in de Warmoesstraat. Hij werd daarbij bijgestaan door zijn moeder; zij door haar beide ouders: ***Ysaack Boddens*** en ***Trijntje Jacobsdr.*** *(Vijselaar).* **Dit huwelijk schijnt kinderloos gebleven te zijn. In 1674 (kohier 200ste penning) woonde hij in wijk 38 (omvattende gedeelten van Keizers- en Prinsengracht ten zuiden van de Reestraat en een aansluitende strook van de Jordaan) en was toen aangeslagen naar een vermogen van f30.000. Zijn overlijden of begraven is niet gevonden. In 1677, bij de ondertrouw van** *Volckera* ***de Lange*** (IV, a, 2), **is alleen de andere voogd opgetreden, en in 1679, bij die van** *Catharina de Lange* (IV, a, 4), is zijn plaats ingenomen door ***Gerrit Somer,*** de man van *Volckera.* Zijn **weduwe woonde te Alkmaar, toen zij te Schermer 16 febr. 1681 (ondertr. Alkmaar 2 febr.) hertrouwde met de Alkmaarse** oud-burgemeester *Adriaan Sijms,* **die weduwnaar was. In dat zelfde jaar is zij, als regentes van het weeshuis, afgebeeld op een schilderij van** Lambert **Doomer, aanwezig in het Stedelijk Museum ald. (de linker figuur). In het licht van deze gegevens zou de vestiging van de jonge** ***Pieter de Lange*** (IV, a, 5) te Alkmaar als volgt verklaard kunnen worden. Toen ***Lucretia*** overleed, was de andere voogd nog ongehuwd. Waarschijnlijk zullen de wezen-De Lange toen opgenomen zijn in het kinderloze gezin der Van ***Heemskerck's.*** **Tussen 1679 en 1681 moet** *Susanna Boddens* — **toen al weduwe** geworden — naar Alkmaar verhuisd zijn, **waarbij** ***Pieter*** — toen **nog** niet ouder dan 15 à 16 jaar — zijn pleegmoeder gevolgd zal zijn.

73) G.A.D., n.a. 2131, no. 267 (10 okt. 1669).

74) G.A. Amsterdam, n.a. 2399, resp. fol. 262 (16 juli 1669), 266 (11 aug. 1669), 297 (10 okt. 1669) en 2401, fol. 218 (19 okt. 1669).

75) G.A. Amsterdam, n.a. 2401, resp. 14 en 19 okt. 1669.

Het is niet onmogelijk, dat het gezin ***Van Heemskerck*** al vroeger enige band met Alkmaar heeft gehad. Zijn grootvader van moederszijde, ***Hendrik Willemsz. van Heemskerck*** († ***1588)*** **is n.l. rentmeester van de** Vroonlanden **bij Alkmaar geweest. Deze was getrouwd met** ***Maria Adriaansdr. Pauw*** (een oudtante van Mr. ***Maarten Pauw)*** en familie van haar heeft later te Alkmaar gewoond.

Jan **Clasen** *Somer* is ca. 1639 te Amsterdam geboren. Zijn doop is niet gevonden, maar uit andere stukken blijkt, dat zijn ouders waren *Claas Jansz. Som(m)er* **en** *Hilletje Willemsdr.* ***(van Galen),*** die 13 maart 1637 ald. ondertrouwd zijn. De bruidegom was toen 26 jaar en chirurgijn in het Servetsteegje; de bruid 18 jaar, wonende in de Jonkerstraat. Daar woonde zij ook, toen zij 12 sept. 1653 opnieuw ondertrouwde met ***Joris*** *Jansz. (Kuyten),* varentman van Terschelling, weduwnaar op de Geldersekade. ***Jan*** *Somer* **is** 14 dec. 1673. als 34-jarige rentenier (!) op de Keizersgracht, ondertrouwd met *Jacoba* ***Moerbeeck, van*** Amsterdam, oud 16 jaar, dochter van ***Pieter Moerbeeck*** **en** Maria de ***Jager,*** die toen te 's-Gravenhage woonden. Uit dit huwelijk zijn te Amsterdam van 1677 tot 1690 een aantal kinderen gedoopt. In 1674 woonde een ***Jan Clasen*** *Somer* in wijk 59 (waarin o.m. het gedeelte van de Keizersgracht tussen Utrechtsestraat en Reguliersgracht valt), die in de 200ste penning is aangeslagen naar een vermogen van *f* 45.000. Aangezien de kinderen ***De Lange*** in dit kohier niet voorkomen, moet hun vermogen begrepen zijn geweest in dat van één van de voogden (of verdeeld over beiden).

4. *Hendrik (Adriaansz.) de Lange,* ged. Delft 24 sept. 1628, schoenmaker ald., begr. ald. 28 febr. 1694, tr. ald. 31 jan. 1655, als j.m. in de Wijnstraat, met ***Maria*** *Philipsdr. Bolgering* (of *Bollegrijn, Bolgeren),* j.d. ald., dr. van ***Philip*** *Philipsz. Bolgering,* luitenant in de compagnie van kapitein Vijgh, en *Cornelia Cornelisdr. van Santen* (begr. ald. 7 mei 1697).

Uit dit huwelijk tenminste vijf kinderen.

Kinderen volgen Generatie **IV** b.

Bij zijn doop waren ***Jan Clasen van der Mast*** en diens vrouw ***Neeltje Ariensdr. Berckel*** (een oudtante van de moeder) getuigen. Omstreeks 1658 is hij (met achterlating van vrouw en kinderen) naar Indië vertrokken, waarschijnlijk in verband met financiële moeilijkheden. Hij had toen tenminste een schuld aan zijn vader, waarvan zijn vrouw in 1668 een deel heeft afbetaald [76]. Zijn vader heeft hem, bij diens testament van 1661, alleen het vruchtgebruik van zijn erfdeel toegekend. Bijgevolg kwam na diens overlijden in 1667 het beheer daarover aan de weeskamer [77]. Hij zelf verbleef toen nog in Indië. Zijn broer ***Jacob*** en zijn neef ***Leendert Abrahamsx.*** van den ***Berg*** zijn tijdens zijn afwezigheid voogden over zijn kinderen geweest. Wanneer hij weer gerepatrieerd is, staat nog niet vast. Op 16 jan. 1669 zouden hij en zijn vrouw te Delft getuige geweest ***zijn bij de*** doop van een kind van zijn broer ***Jacob,*** maar mogelijk is toen — evenals ten aanzien van ***Lucretia*** *Blokhovius* — een ander in zijn plaats opgetreden. In 1672 heeft hij zelf weer een kind laten dopen. In dat jaar behoorde hij tot de rechthebbenden op de fideï-commissaire boedel van Mr. ***Adriaan*** *Brasser.* (Zie hoofdstuk D onder 1 en 111, 5). Samen met zijn broer ***Jacob*** en zwager Groenewegen heeft hij 8 dec. 1675 bij de weeskamer aangifte gedaan van de ontvangst uit Indië van de nalatenschap van zijn broer ***Leendert.*** In het laatst van 1677 hebben dezelfden zich te vergeefs verzet tegen het eerste huwelijk van hun nichtje ***Volckera Elisabeth de Lange (IV,*** a, 2) en begin 1678 hebben

76) G.A.D., n.a. 1852.

77) G.A.D., w.a. 11, fol. 90 en dossier 1048.

L(ambert) Doomer, 1681. Doek, 108 x 170 cm.

Regentessen van het weeshuis te Alkmaar, 1681; links Susanna Boddens (geb. 1621/1622), eerst echtgenote van Hendrik (Wilhelmus) van Heemskerck, vervolgens tweede echtgenote van burgemeester Adriaan Sijms, midden Eva Braskers (geb. 1632), echtgenote van Dr. Godefridus Snellius, rechts Levina du Gardijn (geb. 1600 ?), echtgenote van secretaris Mr. Cornelis Schagen.

Afb. 6; foto A. Dingjan, 's-Gravenhage. Gemeentemuseum Alkmaar.

zij procuratie gegeven ten behoeve van haar huwelijksvoorwaarden. Tenslotte zijn hij en zijn vrouw 15 aug. 1686 nog samen getuige geweest bij de doop van een kind van hun zoon *Abram en* zijn vrouw alleen 5 juli 1696 bij de doop van een kind van hun zoon *Philips*.

5. *Jacob(us) Adriaansz. de Lange*, koopman en kaaskoper te Delft, begr. ald. 6 juni **1701,** tr. le (ondertr. Delft 1 april, attestatie naar Overschie 16 april 1656), als j.m. aan de Brabantse Turfmarkt, *Maria Leendertsdr. Wassenaar*, j.d. te Delft, begr. Delft 3 nov. 1678; tr. 2e (ondertr. Delft 13 mei 1679) *Jannetje Hoppensteyn*, ged. ald. 25 nov. 1639, begr. ald. 18 maart **1685,** dr. van *Anthony Hoppensteyn* en *Sibilla Jansdr.*

Uit het eerste huwelijk tenminste zes kinderen; uit het tweede waarschijnlijk geen.

Kinderen volgen Generatie **IV** *c*.

Zijn doop is niet gevonden. In het testament van zijn vader van 1661 wordt hij ná zijn broer ***Hendrik*** en vóór zijn zuster ***Adriaantje*** genoemd. Als enige van de vier broers, die doorlopend te Delft gewoond heeft, is hij herhaaldelijk voor de belangen van de andere familieleden opgekomen. O.m. is hij voogd geweest over de kinderen van zijn zuster *Maria* en over die van zijn broer ***Hendrik*** tijdens diens afwezigheid. Zijn broer *Leendert* heeft in 1657 — blijkbaar vóór diens vertrek naar Indië — zes maanden bij hem ingewoond. Diens achtergelaten inboedel heeft hij 17 jaar bewaard [78]). Hij heeft 24 nov. 1671 land op Schouwen gekocht [79]). In 1672 behoorde hij mede tot de rechthebbenden op de fideï-commissaire boedel van Mr. ***Adriaan Brasser.***

6. *Adriaantje (Adriaansdr.) de Lange*, begr. Delft 29 nov. 1691, tr. Delft „in de tuin van Beatrix Middelhouck" 26 febr. 1658 *Joris Dirksz. van Groenewegen*, bakker ald.

Ook háár doop is niet gevonden. Zij is in haar vaders testament van 1661 genoemd ná haar broer Jacob en vóór haar broer ***Leendert.*** Dit behoeft echter niet te betekenen, dat zij ouder dan ***Leendert was,*** want deze was toen het enige, nog ongetrouwde, kind, wat een reden zou kunnen opleveren om hem apart te noemen. Zij was 12 mei 1658 getuige bij de doop van een kind van haar broer ***Jacob.*** Gedurende de laatste levensweken van haar vader is één van de weeskinderen van haar zuster ***Maria*** bij hen in huis geweest. Haar man is, samen met haar broer ***Jacob,*** herhaaldelijk in het belang van de familieleden opgetreden; voorzover bekend voor het laatst begin 1678. In 1672 behoorde zij — evenals haar broers — tot de rechthebbenden op de fideï-commissaire boedel van Mr. ***Adriaan Brasser.*** Of haar man behoord heeft tot het Delftse regentengeslacht van die naam, is nog niet uitgezocht, maar wél waarschijnlijk.

7. *Leendert Adriaansz. de Lange*, onderkoopman van de V.O.C. en opperhoofd van de nederzetting te Ava (Pegu, d.w.z. Achter-Indië), † Ceylon in 1673, ongehuwd.

Hij is de jongste zoon, mogelijk het jongste kind uit zijn vaders tweede huwelijk. In het testament van zijn vader van 1661 wordt hij — als laatste van de kinderen — ná zijn zuster ***Adriaantje*** genoemd. Daar zij toen al getrouwd was en haar moederlijk erfdeel ontvangen had, behoeft dit niet te betekenen, dat zij ouder was. Waarschiinliik heeft hij gestudeerd, zij het dan zonder succes. De inventaris van zijn inboedel, bij zijn vertrek naar Indië bij zijn broer ***Jacob*** achtergelaten, bevat n.l. een lijst van enige tientallen boeken, w.o. verschillende met Latijnse titels. Hij is 22 dec. 1656 uit naam van zijn zwager *Witmont* ter weeskamer verschenen. Van mei 1656 tot 18 nov. 1657 heeft hij bij zijn broer ***Jacob***

78) G.A.D., w.a. dossier 1049.

79) G.A.D., n.a. 2028 (24 nov. 1671).

ingewoond [80]), waarschijnlijk in afwachting van zijn vertrek naar Indië. Mogelijk ging hij daar heen op aanraden van zijn broer ***Pieter,*** die toen hier te lande vertoefde. Financiële moeilijkheden zullen mede aanleiding tot dit vertrek gegeven hebben; blijkens het testament van zijn vader van 1661 liet hij n.l. schulden achter. Waarschijnlijk is bij nimmer gerepatrieerd. Weliswaar zou hij 16 jan. 1669 (samen met zijn broer *Hendrik* en schoonzuster ***Lucretia Blokhovius)*** getuige geweest zijn bij de doop van een kind van zijn broer ***Jacob,*** **maar — evenals** ***Lucretia*** — zal hij toen wel door iemand anders vertegenwoordigd zijn. Was hij eens gerepatrieerd, dan zou hij ongetwijfeld die achtergelaten inboedel niet langer bij zijn broer ***Jacob*** hebben laten liggen. Omtrent zijn verblijf in Indië is o.m. bekend, dat hij krachtens resolutie van zijn chef Joris van Coulster te Sierangh (Pegu) van 15 maart 1667 naar het kantoor Ava vertrokken is (blijkbaar om daar orde op zaken te stellen) en dat hij een uitvoerig rapport van zijn bevindingen en handelingen heeft opgemaakt [81]). Hij heet in deze stukken eerst provisioneel onderkoopman en secunde te Sierangh en later „overhooft des comptoirs" Ava. Dáár heeft hij — blijkbaar na ontvangst van bericht van het overlijden van zijn vader — 15 nov. 1669 procuratie gegeven aan de Delftse notaris Frans Boogaert, die 8 okt. 1672 namens hem de administratie van zijn goederen overgenomen heeft van de executeurs van zijn vaders nalatenschap [82]). In 1672 behoorde hij mede tot de rechthebbenden op de fideïcommissaire boedel van Mr. ***Adriaan Brasser.*** Ter Delftse weeskamer hebben zijn broers ***Hendrik*** **en** ***Jacob*** en zijn zwager ***Van Groenewegen 8*** dec. 1675 aangifte gedaan van de ontvangst van zijn Indische nalatenschap, ten bedrage van netto *f* 3289 [83]). De helft hiervan kwam toe aan zijn broers en zuster (c.q. hun kinderen) uit het tweede huwelijk van zijn vader, terwijl in de andere helft ook de kinderen van zijn halfzuster ***Maria*** meedeelden. Hieruit blijkt, dat hij zelf uit het tweede huwelijk stamt; zou hij een kind uit het derde huwelijk geweest zijn, dan hadden allen gelijk op gedeeld.

Vierde Generatie.

IV a.

(Kinderen van Pieter Adriaansz. de Lange (111, 3) en Lucretia Blokhovius) :

1. *Maria (Pietersdr.) de Lange*, geb. 's-Gravenhage 1 sept. 1659, † Masulipatam 25 nov. 1661, begr. Paleacatte [84]).

Getuigen bij haar doop waren haar grootvader ***De Lange, Elisabeth van der Meer*** (de vrouw van Mr. ***Maarten Pauw), Joachim Tijbeeck*** **en** *Gerritje* **Crom.** De laatste twee konden nog niet geïdentificeerd worden.

2. *Volckera Elisabeth (Pietersdr.) de Lange*, geb. ca. 1661, mogelijk nog op zee, onderweg naar Indië, † tussen 1685 en 1687, tr. le (ondertr. Amsterdam 10 nov. 1677) begin 1678 *Gerrit* (of *Gerard) Somer*, geb. ald. ca. 1639, begr. ald. 20 dec. 1681; tr. 2e Loosduinen (ondertr. Amsterdam 2 okt., 's-Gravenhage 4 okt.) 1682 *George* (of *Joris) van der Poel*, ged. 's-Gravenhage 15 maant 1660, zn. van *Jacob van der Poel* **en** *Maria de Caulery.*

80) G.A.D., w.a. dossier 1049.

81) A.R.A., kol. arch., overgek. brieven 1156 bis, fol 374/391v.

82) G.A.D., w.a. 9, fol. 425 en dossier 1047.

83) G.A.D., w.a. 8, fol. 140 en dossier 1940.

84) Stichting Cultuurgeschiedenis van de Nederlanders overzee (C.N.O.), Amsterdam. Mr. R. Barentsen's rapport van nov. 1963 over zijn bezoek aan de vroegere V.O.C.-vestigingen aan de kust van Coromandel ***(nog*** **niet gepubliceerd) ;** N.L. 1940, k. 470.

Zij schijnt — wat haar eerste voornaam betreft — vernoemd te zijn naar VoZckera van Beresteyn, dr. van ***Dirk Duyst van*** Beresteyn en ***Elisabeth Pietersdr. van Berckel.*** (Zie hoofdstuk D onder IV, a, 7). Dit zou kunnen wijzen op nauw contact van haar ouders met dit — betrekkelijk verre — familielid. Nog tijdens het leven van haar moeder heeft de weeskamer te Delft van die van Batavia *f* 26.000 ontvangen als het vaderlijk erfdeel van haar en haar zuster en broer [85]. Tot voogden ter zake zijn benoemd Isaac ***Graswinckel en*** Mr. Jacob van ***der*** Meer, beiden te Delft. Voor het overige traden na het overlijden van haar moeder in okt. 1669 als haar voogden op de Amsterdammers ***Hendrik Heemskerck*** en ***Jan Clasen Somer*** (Zie voor hen bij haar ouders onder III, 3). De Delftse voogden hebben 15 mei 1676 rekening gedaan van het aandeel van ***Volckera*** en haar zuster en broer in de nalatenschap van hun oom ***Leendert de Lange.*** In een akte van 21 mei 1676 is voorts sprake van een nog in Indië uitstaande vordering van hun overleden stiefvader ***Vernatti,*** waarop zij samen voor de helft recht zouden hebben [86]. Bij haar ondertrouw met ***Gerrit Somer*** woonde zij aan de Keizersgracht; volgens die akte zou zij toen 21 jaar zijn geweest, wat onmogelijk is. Van haar beide voogden assisteerde haar alleen ***Jan. Somer.*** De bruidegom woonde toen op de Herengracht. Zijn — al overleden — ouders waren vermoedelijk ***Jan Jansz. Somer*** (een oom van haar voogd!) winkelier in de Gasthofsteeg, en diens eerste vrouw ***Lijsbet Gerritsdr. Putter.*** Hij werd geassisteerd door zijn neef *Nicolaas Faes* (zn. van ***Jacob Faes*** en ***Alida Bas).*** Deze relatie is nog niet opgehelderd. Dit huwelijk is niet zonder moeilijkheden tot stand gekomen. Het lijkt zelfs niet onmogelijk, dat zij hiertoe tegen haar zin door haar voogd ***Jan Somer*** gedwongen is. In ieder geval hebben de Delftse ooms (te samen met de Delftse voogden) zich er tegen verzet. Eerstgenoemden hebben daartoe 30 nov. 1677 te Delft procuratie gegeven [87]. Om. hebben zij aangevoerd, dat de bruid niet 21, maar 17 jaar zou zijn. Ongetwijfeld hebben zij ook overgelegd de verklaring van twee vrouwelijke getuigen (onderwijzeressen?) voor een Haagse notaris van 29 nov. 1677 [88], waaruit blijkt. dat *Volckera* gedurende twee jaar bij haar oom ***Jacob*** te Delft heeft gewoond, in welke tijd zij bij de declaranten on school ging, doch dat zij „op tweede Pinksterdag onverwacht door de dienstmeid van haar voogd ***Johan Somer*** op de schuit naar Amsterdam gezet is", blijkbaar met de bedoeling om haar met zijn neef te laten trouwen. Zij zou daarna vergeefs verzocht hebben naar Delft te mogen terugkeren. Het verzoek van de ooms c.s. is echter vruchteloos geweest. De Amsterdamse Commissarissen tot de Huwelijkse Zaken hebben 13 dec. 1677 de klagers verklaard tot „kwade opposanten" [89]. De ooms hebben zich bliikbaar hierbii neergelegd, want 12 jan. 1678 hebben zij procuratie verleend ten behoeve van de huwelijksvoorwaarden van het bruidspaar [90]. De Amsterdamse akte van deze voorwaarden is nog niet gevonden, evenmin als plaats en datum van het huwelijk. Het jonge echtpaar heeft ald. 7 maart 1678 procuratie gegeven tot het opvragen van haar vaderlijk erfdeel [91]. Zij woonden toen ald. aan de Singel. De Delftse weeskamer is echter eerst 25 maart 1679 overgegaan tot scheiding en uitkering van haar deel [92]. Haar man is — in plaats van ***Hendrik Heemskerck*** — weldra tot voogd over haar broer en zuster benoemd; bij de ondertrouw van haar zuster Catharina op 31 aug. 1679 trad hij als zodanig op.

85) G.A.D., w.a. 10, fol. 166 e.v. en dossier 1049.

86) G.A.D., n.a. 2132, no. 484 (21 mei 1676).

87) G.A.D., id. 2280 (30 nov. 1677).

88) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 632, fol. 507 (29 nov. 1677).

89) G.A. Amsterdam, rollen huwelijkszaken 3068 (13 dec. 1677).

90) G.A.D., n.a. 2281 (12 jan. 1678).

91) G.A. Amsterdam, n.a. 3936, no. 199 (7 mrt. 1678).

92) G.A.D., w.a. 10, fol. 166 e.v. en dossier 1049.

Samen zijn zij 19 juli 1680 te Brielle getuige geweest bij de doop van ***Catharina's*** oudste kind. Bij het overlijden van haar man woonde hij bij de weduwe ***Faes*** aan de Herengracht. Bij haar tweede ondertrouw woonde zij op de Leidsegracht en de bruidegom (een broer van haar zwager) in 's-Gravenhage. Hij werd bijgestaan door zijn moeder. Samen testeerden zii ald. 27 nov. 1682 [93]. -Daar zijn ook, resp. 16 (of 21) mei 1683 en 29 april 1685, haar kinderen ***Jacob*** en ***Pieter*** gedoopt. Zij en de jongste zoon zijn vóór 2 dec. 1687 overleden, want in het testament van haar broer ***Pieter*** en diens vrouw van die datum is sprake van „zijn overleden zuster *Volcquera* en haar kind", terwijl ***Jacob*** later nog in leven blijkt. Haar weduwnaar heeft 8 okt. 1689, als voogd over hun enig kind de Delftse weeskamer finaal gekweten voor het indertijd onverdeeld gebleven gedeelte van haar vaderlijk erfdeel [92]. Hij is tenslotte nog genoemd in het testament van twee zusters van zijn moeder, n.l. 12 okt. 1707 en 2 maart 1709 door ***Sara de CauZery,*** wed. ***Jacob van der Venne*** [94] en in 1714 door *Josina* ***de CauZery*** [95].

3. Anfonieffa (Piefersdr.) de Lange, geb. Palleacatte *29* okt. 1662, † ald. 1 okt. 1663 [96].

4. Cafharina (Piefersdr.) de Lange, geb. Voor-Indië ca. 1663/4, begr. Brielle 23 febr. 1713, tr. Amsterdam (ondertr. ald. 31 aug., Brielle 3 sept.) 17 sept. 1679 *Jacob van der Poel,* **ged.** 's-Gravenhage 14 sept. 1657, postmeester en commissaris van de Engelse posterij ald., vroedschap en burgemr. van Brielle, raad en rentmr. van de grafelijke domeinen op Voorne, begr. Brielle 8 febr. 1714, zn. van *Jacob van der Poel* en *Maria de Caulery.*

In de testamenten van haar moeder van 1669 is zij steeds genoemd ná haar zusters *Volckera* en vóór haar broer ***Pieter.*** Voor haar voogden en haar vaderlijk erfdeel zie men bij ***Vobkera.*** Bij haar ondertrouw woonde zij te Amsterdam aan de Herengracht en werd zij geassisteerd door haar beide voogden: de bruidegom door zijn moeder. Haar vaderlijk erfdeel is haar 15 dec. 1679 uitgekeerd [97]. Van 19 juli 1680 tot en met 9 dec. 1699 zijn te Brielle achtereenvolgens gedoopt haar kinderen ***Jacob,*** *Johanna,* Lucretia, ***Pieter, Jacob, Jacob, Maria, Jacoba, Jacob, Jacob, Catharina,*** *Volkera* ***Elisabeth, Jacoba*** en ***Josina.*** Haar man is intussen voogd over haar broer ***Pieter*** geworden; 20 dec. 1685 trad hij als zodanig bij de weeskamer te Delft op. In 1687 (testament van deze broer) heet hij vroedschap van Brielle en in 1697 (doop van een kind) oud-burgemeester, raad en rentmeester van de grafelijke domeinen in Voorne, later weer burgemeester [98].

5. Pieter (Piefersz.) de Lange, geb. Voor-Indië ca. 1665, weesmr., kerkmr. en stadsmajoor of schout-bij-nacht te Alkmaar, † ald. 7 nov. 1727, begr. ald. 12 nov. (Gr. K., in het Choor nr. 60), br. (ondertr. Alkmaar 20 juli) 1687, als j.m. ald., *Geertruyd Stuyling,* j.d. ald., ged. ald. *25* mei 1672, regentes van het weeshuis te Alkmaar, begr. ald. 5 febr. 1737 (Gr. K., Noordergang nr. 206), dr. van *Geldolph Gerritsz. Stuyling* en *Anna Adriaansdr. Sijms.*
Uit dit huwelijk tenminste zeven kinderen.

Kinderen volgen Generatie V a.

Hij is geboren na 2 sept. 1664, want op 2 sept. 1689

93) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 659 (27 nov. 1682).

94) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 1201 (12 okt. 1707 en 2 mrt. 1709).

95) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 1071, fol. 136 v. (1714).

96) Rapport Mr. R. Barentsen; N.L. 1940, k. 470.

97) G.A.D., w.a. 10, fol. 166 e.v. en dossier 1049.

98) Zie voor uitvoeriger gegevens: H. de Jager, De Brielsche vroedschap 1618-1794, no. 117, of Alg. Ned. Fam. bl. 1893, p. 98 en 1900, pag.. 221.

noemt hij zich „door huwelijk meerderjarig". Al vroeg verloor hij zijn vader, en twee jaar later ook zijn moeder. Hij is te Amsterdam opgevoed. Zijn voogden waren eerst *Hendrik Heemskerck* en *Jan Clasen Somer*. Eerstgenoemde is opgevolgd door zijn zwager ***Gerrit Somer*** en later door zijn zwager ***Jacob van der Poel***. Vermoedelijk is hij vóór 1681 naar Alkmaar verhuisd, samen met ***Susanna Boddens*** die toen weduwe van *Hendrik Heemskerck was*. Voor zijn voogden en zijn vaderlijk erfdeel zie men verder hetgeen bij zijn zusters al vermeld is.

Vóór zijn huwelijk woonde hij te Alkmaar in de Langestraat, daarna aan de Oude Vest (of Oudegracht) en tenslotte (ná 1717) vermoedelijk ***aan*** het Ritsevoort. Hij was 20 febr. 1684 te Brielle getuige bij de doop van een kind van zijn zuster *Catharina*. Hij werd 27 febr. 1686 lid van de gereformeerde gemeente te Alkmaar. Als bruidegom en bruid maakten zij 17 mei 1687 ald. huwelijksvoorwaarden [99]). Hij werd daarbij bijgestaan door zijn voogd ***Jacob van der Poel*** en de bruid door haar moeder, haar oom *Pieter Adriaansz. Sijms* (oud-president-schepen ald.) en haar neef *Johan Dirksz. Steenhuysen* (oud-burgemeester ald., de familieband met hem is nog niet duidelijk). Hierbij werd gemeenschap van goederen uitgesloten. Toen zij 2 dec. 1687 ieder afzonderlijk te Amsterdam testeerden [100]), zijn deze voorwaarden echter herroepen. Hij machtigde 2 sept. 1689 de schipper van Alkmaar op 's-Gravenhage om bij de weeskamer te Delft zijn vaderlijk erfdeel in ontvangst te nemen [101]), wat blijkens de Delftse stukken 20 sept. 1689 is geschied. Zij trad 30 nov. 1689 tot de Alkmaarse gereformeerde gemeente toe; toen woonden beiden aan de Oude Vest. Van 1691 tot zijn dood was hij weesmeester. Samen waren zij 15 jan. 1696 te Brielle getuigen bij de doop van een kind van haar zuster *Catharina*. Zij testeerde 21 juni 1698 alleen [102]), vermoedelijk, omdat zij in 1695 haar moeder verloren had, van wie zij de enige erfgename was. Zij herriep hierbij het testament. van 1687 en bevestigde daarentegen de — toen herroepen — huwelijksvoorwaarden. Hij heeft 16 apr. 1699 een dubbel huis en erf (met een derde deel in de lijnbaan daar achter) aan de zuidzijde van de Oudegracht gekocht [103]). Van 1701 tot zijn dood was hij kerkmeester. Zij werd in 1707 regentes van het weeshuis. Het huis op de Oudegracht is 21 jan. 1717 weer door hem verkocht [104]). Toen — of al eerder — is hij vermeld als eigenaar van een huis aan de oostzijde van het Ritsevoort, dat zijn vrouw van haar moeder geërfd had en dat al in het bezit van haar grootvader *Adriaan Sijms* is geweest. Hij wordt daar 24 mei 1718 en 4 mei 1723 als belender genoemd en na hun beider overlijden hebben de erfgenamen een daar gelegen huis verkocht [105]). In 1719 bedankte zij — wegens zwakke gezondheid — als regentes van het weeshuis. In 1725 wordt hij genoemd als (stads)majoor of schout bij nacht [106]). Van enig door hem uitgeoefend beroep of bedrijf is niet gebleken. Voor het geslacht *Stuyling* zie men hoofdstuk F.

IV b.

(Kinderen van Hendrik Adriaansz. de Lange (III, 4) en Maria Philipsdr. Bolgering):

1. *Teuntgen (Hendriksdr.) de Lange*, ged. Delft 4 mei 1655, begr. ald. 26 mei 1655. Doopgetuigen waren haar oom en tante *Wifmonf*.

2. *Philip(s) (Hendriksz.) de Lange*, ged. Dekft 17 april 1656, veerschipper op Rotterdam [107]), begr. Delft 27 dec. 1729, tr. Delft vóór 1683 *Annetie van Wijck*, ged. ald. 27 maart 1659, dr. van *Dirk van Wijck* en *Hadewij Joostendr. de Vlieger*.
Uit dit huwelijk tenminste acht kinderen.

Kinderen volgen Generatie V **b**.

Getuigen bij zijn doop waren zijn oom en tante ***Witnwnt, Lijsbet Philipsdr.*** (blijkbaar een tante van moederszijde) en ***Judith Dirksdr.*** (relatie nog niet duidelijk). Samen met zijn broers en zuster erfde hij in 1667 de blote eigendom van een zesde van de nalatenschap van zijn grootvader ***De Lange,*** waarvan zijn vader levenslang het vruchtgebruik kreeg. Het beheer van dit vermogen stond onder toezicht van de weeskamer [108]). Deze boedel is 14 sept. 1691 gescheiden; hij heeft toen voor zijn deel gekwiteerd.

3. *Abram (Hendriksz.) de Lange*, ged. Delft 12 aug. 1657, tr. (ondertr. ald. 2 1 april) 1685 *Elysabeth van Dam*, begr. ald. 19 mei 1727, dr. van *Willem van Dam* en *Maritje Gerrifsdr.*
Uit dit huwelijk tenminste vier kinderen.

Kinderen volgen Generatie V **c**.

Bij zijn doop getuigden zijn oom ***Pieter de Lange*** en zijn tante ***Maria Wassenaar*** (de vrouw van zijn oom ***Jacob***). Ook hij heeft 14 sept. 1691 gekwiteerd voor zijn deel in de erfenis van zijn-grootvager ***De Lange*** [108]).

4. *Teuntje (Hendriksdr.) de Lange*, ged. Delft 26 mei 1659, tr. 1e *Christoffel Rutten Bachijn* [109]), zn. van *Rut Bachijn*, broodbakker ald.; tr. 2e *Joost Percijn van Vastegront*, die 14 sept. 1691 voor haar grootvaderlijk erfdeel kwiteerde [108]).

5. *Arijen (Hendriksz.) de Lange*, ged. Delft 3 april 1672.

Getuigen bij zijn doop waren ***Jacob Voorstadt*** en ***Catharina Post*** (relatie onbekend). Op 2 nov. 1703 is ter weeskamer de laatste rekening gedaan van zijn grootvaderlijk erfdeel [108]).

IV c.

(Kinderen van Jacob Adriaansz. de Lange (III, 5) en Maria Wassenaar):

1. *Leendert (Jacobsz.) de Lange*, ged. Delft 12 mei 1658, † kennelijk jong.

Doopgetuigen waren zijn tante ***Maria Philipsdr. Bolgering, Willem Francen*** en ***Commertje Jorisdr.*** (relatie van de beide laatsten nog onbekend).

2. *Teuntje (Jacobsdr.) de Lange*, ged. Delft 12 mei 1658, tr. (ondertr. Delft 30 nov.) 1684 *Cornelis van den Berg*.

Getuigen bij haar doop waren haar oom ***Pieter de Lange,*** haar tante ***Adriaantje de Lange*** en ***Pleuntje Florisdr.*** (de laatste nog niet geïdentificeerd).

3. *Leendert (Jacobsz.) de Lange*, ged. Delft 26 aug. 1660, begr. ald. 21 febr. 1682.

Doopgetuigen waren zijn tante *Lucretia Blokhovius* (vrouw van ***Pieter de Lange), Frans Leendertsx.*** en ***Lijsbeth Leendertsdr.*** (waarschijnlijk oom en tante van moederszijde).

99) G.A. Alkmaar, n.a. 277, fol. 286 (17 mei 1687).
100) G.A. Amsterdam, n.a. 4131, no. 169 (2 dec. 1687).
101) G.A. Alkmaar, n.a. 336, fol. 156 (2 sept. 1689).
102) G.A. Alkmaar, n.a. 1686 (21 juni 1698).
103) G.A. Alkmaar, o.r.a. 165, fol. 218v, no. 84 (16 april 1699).
104) G.A. Alkmaar, o.r.a. 165, fol. 227, no. 8 (21 jan. 1717).
105) G.A. Alkmaar, o.r.a. 168, fol. 22, no. 78 (24 mei 1718), en fol. 233, no. 99 (4 mei 1723), en 171, fol. 24, no. 22 (24 jan. 1738).
106) G.A. Alkmaar, memorialen van burgemeesters.
107) G.A.D., officieboeken 1669/'92, fol. 175v en 181v; 1692/1721, fol. 143v en 178 en kohier familiegeld 1715.
108) G.A.D., w.a. 11, fol. 90 en dossier 1048.
109) G.A.D., n.a. 2284.

4. *Abram (Jacobsz.) de Lange,* ged. Delft 22 april 1663.

5. *Commerfje (Jacobsdr.) de Lange,* ged. Delft 14 okt. 1666, tr. (ondertr. ald. 20 dec.) 1687 *Hubrechf Sfeuensz. van den Berg.*

Getuigen bij haar doop waren ***Leendert van den Berg*** (zoon van haar oudtante *Gerritje* ***de*** *Lange),* ***Trijntje*** *Ariensdr. en Maartje Claasdr.* (beiden nog niet geïdentificeerd).

6. *Arijaenfje (Jacobsdr.) de Lange,* ged. Delft 16 jan. 1669, begr. ald. 24 mei 1714.

Doopgetuigen: haar ooms *Hendrik* en *Leendert de Lange* en haar tantes *Lucretia Blokhovius* en ***Maria Philipsdr.,*** van *wie* de eerste twee waarschijnlijk en de derde zeker niet persoonlijk aanwezig geweest zijn. Zij zullen door anderen vertegenwoordigd zijn, maar dit is niet vermeld.

Vijfde Generatie.

V a.

(Kinderen van Pieter Pieteraz. de Lange (IV a, 5) en Geertruyd Stuyling):

1. *Lucrefia (Elisabefh) de Lange,* gsd. Alkmaar 2 maart 1688, † Hoorn 30 april, begr. ald. 6 mei 1763, tr. Alkmaar (ondertr. ald. 11 mei, Hoorn 10 mei) 25 mei 1710 Mr. *Joan* **Groot,** geb. Hoorn 16 okt. 1681, pensionaris en secr. van Hoorn, ontv.-gen. van het verhoogde last- en veilgeld ald., † Hoorn 3 nov., begr. ald. 9 nov. 1750, zn. v. *Jacob Muusz. Groof* **en** *Cafharina Gansneb gen. Tengnagel* [110].

Zij is gedoopt als ***Lucretia;*** eerst later schijnt daaraan ***Elisabeth*** te zijn toegevoegd. Uit dit huwelijk tenminste acht kinderen, **n.l.** ***Jacob, Catrina, Geertruida, Jacob, Anna, Catharina, Pieter en Jan Arnold.*** Omtrent het geslacht ***Groot,*** dat vele Hoornse magistraten heeft opgeleverd, bestaat voorzover bekend, geen samenvattende publicatie. Een manuscript-genealogie van de hand van Dr. Backer berust in het archief van het Genootschap.

2. *Geldolph de Lange,* ged. Alkmaar 3 april 1689, begr. ald. 6 mei 1689 (Gr. K., Noordergang nr. 206).

3. *Maria de Lange,* geb. Alkmaar 14 sept. 1690, † ald. 2 sept. begr. ald. 7 sept. 1726 (Gr. K., Middelgang nr. 231), tr. Alkmaar 26 dec. 1712 Mr. *Jan* ***van*** *Twuyuer,* geb. ald. 3 nov. 1686, advocaat ald. en sinds 1728 ook notaris (geadmitt. 's-Gravenhage 14 mei 1728), regent van het burgerweeshuis te Alkmaar, † ald. 9 aug., begr. ald. 14 aug. 1754 (Gr. K., Middelgang nr. 230), zn. van *Adriaan van Twuyver* en *Neeltje* ***Prins;*** hij hertr. Utrecht 1 dec. 1733 *Johanna Cafharina Teelink,* wed. van Prof. *Adriaan Reland* en van *Hendrik Spoor.*

Uit dit huwelijk tenminste' zes kinderen (***Adriana, Cornelia, Catharina, Adriaan Sijms, Cornelia*** *Catharina,* ***Anna Geldolphia en Pieter).*** Hij werd 1719 regent van het burgerweeshuis. In 1'732 was hij één der commissarissen, belast met het redres der verpondingea op de huizen [111]. en woonde toen in de Doelenstraat. Hij hertrouwde Utrecht 1 dec. 1733 (ondertr. Alkmaar en Utrecht 15 nov.) met ***Johanna Catharina*** *Teelink,* geb. Zierikzee april 1682, † Alkmaar, begr. De Rijp 8 april 1744. dr. van Mr. ***Johan*** *Teelink* en ***Maria Hoffer,*** en weduwe van prof. ***Adriaan*** *Reland* ***en*** van ***Hendrik Spoor 112).*** Hun dochter *Adriana* (enig overlevende van alle kinderen) was 24 jan. 1738, als erfgenaam van haar grootmoeder ***Geertruyd Stuyling,*** één van de verkopers van het huis aan het Ritsevoort [113]. Van het geslacht van Twuyver is geen genealogie bekend. Het familiearchief ***de Lange*** bevat een oud afschrift van bijbelaantekeningen van de hand van genoemde Mr. ***Jan van Twuyver.***

110) Alg. Ned. Fam.blad 1888, pag. 88.

111) A.R.A., arch. Financie van Holland 515, 1.

112) P. D. de Vos, De vroedschap van Zierikzee (1931), pag. 474.

4. *Geldolph de Lange,* ged. Alkmaar 9 maart 1692, begr. ald. 6 aprii 1692 (Gr. K., Noordergang nr. 206).

5. *Geldolph de Lange,* ged. Alkmaar 8 nov. 1693, begr. ald. 9 dec. 1693 (Gr. K., Noordergang nr. 206).

6. *Anna Geldolphia de Lange,* ged. Alkmaar 15 nov. 1699, † ald. 28 aug., begr. ald. 6 sept. 1719 (Gr. K., Noordergang nr. 206).

7. Dr. *Geldolph (Sfuyling) de Lange,* ged. Alkmaar 25 juli 1706, med. doct., geneesheer en herhaaldelijk schepen (het laatst president-schepen), † ald. 6 dec., begr. ald. 16 dec. 1758 **(Gr.** K., Middelgang nr. 236), tr. Haarlem (ondertr. ald. en Alkmaar 14 juli) 30 juli 1737 *Sara Corsendonk (van Spijk),* ged. Delft 28 dec. 1706, begr. Haarlem 25 jan. 1779, dr. van *Adriaan Abrahamsz. Corsendonk* en *Margarefha van den Velde,* en weduwe van *Johan Burghart,* in leven notaris te Langeraar (Z.H.).

Uit dit huwelijk tenminste 'drie kinderen.

Kinderen volgen Generatie **VI a.**

Hij is vernoemd naar zijn grootvader *Geldolph Gerritsz.* ***Stuyling,*** de laatste mannelijke naamdrager van dat geslacht. Ongetwijfeld is dit later voor hem aanleiding geweest om die geslachtsnaam aan de zijne toe te voegen. Zij heeft al vroeg haar vader verloren, waarna haar moeder hertrouwd is met ***Huibertus van Spijk.*** Bijgevolg is zij herhaaldelijk ook met de geslachtsnaam van haar stiefvader aangeduid. Voor haar eerste huwelijk en haar stiefvader zie men hoofdstuk G. Hij is 17 sept. 1725 te Leiden als student in de medicijnen ingeschreven als *Geldorph Steuling* (!) (dus zonder ***de Lange,*** maar — afgezien van een kleine verschrijving in de doopnaam — is deze inschrijving geheel gelijk aan die van zijn grootvader in 1660). Hij promoveerde daar 17 aug. 1729 op een proefschrift, getiteld: De vario obstructionis exitu. Hierin noemt hij zich ***Geldolph*** *Stuylingh* ***de Lange.*** Hij heeft dit proefschrift opgedragen aan zijn beide zwagers de Mrs. *Joan* ***Groot*** en ***Jan van Twuyver. In*** datzelfde jaar is hij voor het eerst schepen van Alkmaar geworden, wat tot en met 1751 in totaal dertien keer zou gebeuren. Als zodanig heeft hij gezegeld met het zegel van zijn grootvader *Stuyling, zoals* o.m. blijkt uit een originele akte van 11 sept. 1738 [114]. Samen testeerden zij 10 aug. 1737 [115]. Blijkens het kohier van de personele quotisatie van 1744 [116] woonde hij toen in de Doelenstraat ten zuiden van de Nieuwe Doelen, op de plaats, waar later het hofje van Van Eyck gebouwd zou worden. Hij hield toen twee dienstboden. De huurwaarde van het — door hem gehuurde — huis was *f* 220 en zijn inkomen is geschat op *f* 1200. Dit huis komt ***voor*** op een prent van Cornelis Pronk van 1729 [117]. Bij gelegenheid van zijn twintigjarig doctorsjubileum ontving hij van zijn vrienden een houten kistje (blijkbaar bestemd voor gebruik in zijn medische praktijk). Het deksel daarvan vertoont in snijwerk een medaillon, waarbinnen een gehelmde buste (portret ?), geflankeerd door de wapens van het geslacht *Stuyling* en de stad Alkmaar, met als tekst: bovenaan *„Dolf",* er onder

113) G.A. Alkmaar, o.r.a. 171, fol. 24, no. 22 (24 jan. 1738).

114) Eigendom van Mr. A. M. Stuyling de Lange te Amsterdam.

115) G.A. Alkmaar, n.a. 557, no. 10 (10 aug. 1737).

116) G.A. Rotterdam, coll. Mr. G. F. Meyners. Kohieren personele quotisatie (w.o. dat van Alkmaar).

117) G.A. Alkmaar, prentverzameling.

Titelpagina van de dissertatie uit 1729 van Dr. Geldolph Stuyling de Lange (Va, 7, 1706-1758).

Afb. 7. Universiteitsbibliotheek, Leiden.

DISSERTATIO
MEDICA INAUGURALIS
DE
VARIO OBSTRUCTIONIS EXITU.
QUAM,
ANNUENTE DEO TER OPT. MAX.
Ex Auctoritate Magnifici Rectoris,
D. ANTONII SCHULTINGII,
J. U. D. ET ANTECESSORIS ORDINARII.
NEC NON
Amplissimi SENATUS ACADEMICI Consensu,
& Nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ Decreto,
PRO GRADU DOCTORATUS,
Summisque in MEDICINA Honoribus & Privilegiis
ritè ac legitimè consequendis,
Eruditorum Examini submittit
GELDOLPH STUYLINGH DE LANGE, Alcm. Bar,
Ad diem 17. Augusti, 1729. Horâ locoque solitis.
LUGDUNI BATAVORUM apud ABRAHAMUM KALLEWIER.

C. Pronk.

De Doelenstraat te Alkmaar vanaf het noorden met links het huis met het stoepje, in 1742 bewoond door Dr. Geldolph Stuyling de Lange (Va, 7, 1706-1758).

Afb. 8. Gemeentearchief Alkmaar.

Kistje, afkomstig **van Dr. Geldolph** Stuyling **de Lange (Va, 7, 1706-1758).**

Afh. 9. **Coll. Ir. J. A. M. ten** Houte **de Lange.**

„*Geldolph Stuylingh* ***De Lange" en*** langs de onderrand „Alckmaer Anno 1749". Op de voorzijde staat verder: Omnia mea porto **mecum"** met op de hoeken de letters D, 0, L en F [118]). In 1749 en '50 was hij commissaris van de generaliteitsmiddelen. Zij was van 1751 tot '56 regentes van het vrouwengasthuis en van 1757 tot '71 van het mannengasthuis. Zij testeerde 11 nov. 1769 ald. [119]), waarbij zij bepaalde, dat haar nalatenschap zou vererven volgens het Noordhollands versterfrecht. Zij verhuisde in 1771 naar Haarlem om daar te gaan inwoaen bij haar enige — toen nog levende — vóór-dochter. Daar is zij 13 jan. 1772 opnieuw ingeschreven als lidmaat van de gereformeerde gemeente. Daar ook is zij gestorven — volgens het impostboek aan verval van krachten — wonende op de Bakenessergracht in de brouwerij de Passer en Valk. Sedert de datum van haar eerste huwelijk heeft zij in een bijbel aantekening gehouden van familiegebeurtenissen. Deze bijbel is vermoedelijk niet bewaard gebleven. Maar wél kennen wij een aantal — onderling goed overeenkomende — afschriften van verschillende handen. De tekst van deze aantekeningen vindt men als bijlage bij dit hoofdstuk.

V b.

(Kinderen van Philips Hendriksz. de Lange (IV b, 2) en Annetie van Wijck):

1. *Hadewij* de *Lange,* ged. Delft 2 sept. 1683, begr. ald. 10 sept. 1684. Doopgetuigen *Jan Harmensz. Kloeck* en *Hadewij Joosten de Vlieger.*

2. *Hadewij de Lange,* ged. Delft 17 juni 1685, tr. ald. (ondertr. 22 sept. 1713) *Harmanus de Turck.* Getuigen bij haar doop waren *Jan Cloek, Haasje Joosten* en *Cornelia Jansdr.*

3. *Ariaantje de Lange,* ged. Delft 18 maart 1687, † blijkbaar jong. Doopgetuigen *Abraham de Lange, Lijsbeth de Lange* en *Cornelia Jansdr.*

4. *Jannetje de Lange,* ged. Delft 19 april 1689. Getuigen *Pieter van Noort, Jannetje van Noort* en *Pleuntje Simonsdr. van Lammeren.*

5. *Adriaantje de Lange,* ged. Delft 20 juni 1691, tr. ald. (oudertr. 14 mei) 1718 *Willem Oversloot.* Haar doopgetuigen waren *Jacobus de Lange, Haasje Joosten* en *Jannetje Kloeck.*

6. *Jan de Lange,* ged. Delft 1 nov. 1693, begr. ald. 11 mei 1708. Doopgetuigen *Jan Kloeck, Haasje Joosten* en *Jannetje Jansdr.*

7. *Maria de Lange,* ged. Delft 15 juli 1696. Getuigen *Maria Philipsdr.* en *Abraham de Lange.*

8. *Pieter de Lange,* ged. Delft 8 aug. 1700, † blijkbaar jong. Doopgetuigen *Pieter Jacobsz. van Noort* en *Pleuntje Sijmonsdr. van Lammeren.*

9. *Pieter de Lange,* ged. Delft 23 aug. 1702. Doopgetuigen *Pieter Japickse van Noort* en *Jannetje Joosten de Vlieger.*

V c.

(Kinderen van Abraham Hendriksz. de Lange **(IV** b, 3) en Elysabeth van Dam) :

1. *Adrijaen de Lange,* ged. Delft 15 aug. 1686, † blijkbaar jong, Doopgetuigen *Hendrik de Lange, Maria Philipsdr.* en *Anna Willemsdr. van Dijck.*

2. *Arije de Lange,* ged. Delft 27 aug. 1687. Doopgetuigen *Philips Hendriksz. de Lange* en *Anna Dirksdr. van Wijck.*

3. *Willem de Lange,* ged. Delft 4 sept. 1689. Doopgetuigen *Sijdrecht Jacobsdr., Neeltie Barentsdr.* en *Annetie de Lange.*

4. *Marija de Lange,* ged. Delft 31 mei 1693. Doopgetuigen *Jacobus Witmont, Maria Blijenburg* en *Neeltie Barentsdr. van Dam.*

Zesde Generatie.

VI a.

(Kinderen van Dr. Geldolph Stuyling de Lange (V a, 7) en Sara Corsendonk) :

1. *Pieter de Lange, geb.* Alkmaar 17 aov. 1738, notaris en procureur ald., † Alkmaar 3 april, begr. ald. 9 april 1784 (Gr. K., Middelgang nr. 236), tr. Alkmaar 2 aug. 1759 *Margaretha Ouburg,* geb. ald. 3 juli 1738, † ald. 26 nov. begr. ald. 1 dec. 1804 **(Gr. K.,** Noordergang nr. 206), dr. van *Claas Ouburg* en *Hendrina Feith.*
Uit dit huwelijk elf kinderen [120]).

Hij is 5 juni 1756 aangesteld tot procureur bij de vierschaar en 17 aug. 1758 tot heemraad en molenmeester van Geestmerambacht vanwege de stad Alkmaar. Samen hebben zij 12 juli 1759 huwelijksvoorwaarden opgemaakt [121]). Van 1760 tot en met 1781 zijn geboren hun kinderen Sara ***Geldolphia,*** *Nicolaas Hendrik, Geldolph, Frederik Hendrik,* ***Michiel Johan, Geldolph Adriaan, Sara Gelclolphia, Adrianus Petrus, Hendrina Maria, Geertruida*** Hubertina en ***Margaretha Jacoba,*** van wie het eerste, derde, vierde, tiende en elfde kind jong gestorven is [120]). In 1761 was hij kerkmeester en zij regentes van het vrouwengasthuis. Hij werd 31 mei 1763 notaris, 22 dec. 1772 stadsprocureur, 16 mei 1778 stadsmajoor en twee jaar later (na zijn bedanken als kerkmeester) weesmeester. Zijn betrekkeliik vroege dood heeft zijn weduwe voor moeilijke problemen geplaatst. Daarbij mocht zij op de steun van familieleden rekenen. Zij testeerde alleen te Alkmaar 13 mrt. 1802 [122]). Zie voor het geslacht ***Ouburg*** hoofdstuk H.

2. Dr. *Huybertus Geldolph de Lange,* geb. Alkmaar 14 maart 1741, med. doct., geneesheer te Medemblik en vroedschap ald., herhaaldelijk burgemeester en gecommitteerde ter admiraliteit in Westfriesland, † Medemblik 24 maart, begr. Alkmaar 29 maart 1800 (Gr. K., Middelgang nr. 236), tr. Medemblik (ondertr. Alkmaar 28 sept., Medemblik 4 okt.) 19 okt. 1766 *Geertruy Holland,* geb. ald. 8 mei 1742, † ald. 22 maart 1802, dr. van *Adolf 'Gabriël Holland* en *Elisabeth Pietersdr. Groot.*
Uit dit huwelijk zes kinderen [123]).

Hij is eerst in 1758 te Franeker en vervolgens 25 sept. 1760 te Harderwijk ingeschreven als student in de medicijnen, en aan laatstgenoemde universiteit nog eens — als medisch-candidaat — 1 okt. 1762. Hij promoveerde ald. 27 okt. 1762 op een proefschrift getiteld: Specimen inaugurale medicum quosdam Hippocratis aphorismos et medicas theses sistens, dat hij o.m. opgedragen heeft aan zijn vrienden Mrs. Hendrik Nanning Daey en Pieter Ouwens. Bij hun huwelijk woonden beiden te Medemblik. Te voren had zij 26 sept. 1766 ald. procuratie gegeven aan haar broer *Samuel* voor het aan-

118) Eigendom van Ir. J. A. M. ten Houte de Lange te Wassenaar.

119) G.A. Alkmaar, n.a. 702, no. 639 (11 nov. 1769).

120) N.P. 41 (1955), pag. 215.

121) G.A. Alkmaar, ***n.a.*** 655, no. 83 (12 juli 1759).

122) G.A. Alkmaar, n.a. 943, no. 228 (13 mrt. 1802).

123) N.P. 41 (1955), pag. 255.

vragen van huwelijksproclamaties [124]) en hadden beiden samen 14 okt. 1766 huwelijksvoonvaarden gemaakt [125]), waarbij gemeenschap van goederen werd uitgesloten. Van 1767 tot en met 1778 zijn geboren hun kinderen Sara *Geldolphia, Adolf Elisa, Fredrica Hendriëtta. Maria Elisabeth, Gelclolph Stuylingh* en ***Margreta Petronella,*** van wie de twee jongens jong gestorven zijn. Op 24 okt. 1791 is te Medemblik een akte verleden met het oog op hun scheiding van tafel en bed [126]). Hij is te Alkmaar begraven als *Geldolf* ***Stuyling de Lange*** (!). Voor het geslacht ***Holland*** zie men hoofdstuk J.

3. *Geertruida* de ***Lange,*** geb. Alkmaar 21 maart 1743, † ald. 11 juni, begr. ald. 18 juni 1743 (Gr. K. Noordergang nr. 206).

Bijlage.

De Bijbelaantekeningen van Sara Corsendonk.

Trouw-, sterfgevallen en kramen.

1730 Ik ***Sara Corsendonk*** ben getrouwd in het jaar 1730 met ***Johan Burghart,*** ik oud zijnde 23 jare, mijn man 37 jaar, in de Langeraarsche kerk door Dominé Allerdijn, predikant van Haarlem.

1731 Den 15 augustus 173 1 ben ik in de kraam bevallen van eene dochter en is genaamd ***Anna Fredrica*** *Burghart* naar haar grootvader en grootmoeder *Burghart* en is onder den doop gehouden door hare tante ***Scheurleer,*** in de Langeraarsche kerk gedoopt door Dominé Duyst.

1732 Den 8 december ben ik wederom in de kraam gekomen van eene dochter en is genaamd ***Margaretha Huibertina*** *Burghart* en is onder den doop gehouden door hare grootmoeder ***Van Spijk,*** naar haren grootvader en grootmoeder genaamd, in de Langeraarsche kerk gedoopt door Dominé Duyst.

1734 Op den 24 april is mijn lieve man ***Jan*** *Burghart* in den Heere ontslapen op zaturdag de klok tien uren en in den Langeraarsche Kerk begraven.

1734 Vier maanden na mijne lieve mans dood ben ik in de kraam bevallen van eene dochter, zijnde den 23 augustus, en is naar hare lieve vader genaamd *Johanna* ***Burghart, Carolina*** daarbij gevoegd, en is onder den doop gehouden door *Charlotta* ***Husson,*** gedoopt door Dominé Hellemond te Haarlem.

Drie en een half jaar weduwe geweest.

1737 Den 30 augustus [127]) ben ik voor de tweede maal getrouwd met ***Geldolph Stuyling de Lange,*** Med. Doctor te Alkmaar, ik oud zijnde negen en twintig en een half en mijn man dertig jaar, getrouwd door Dominé Hagenius in de Groote kerk te Haarlem.

1738 Den 17 november ben ik in de kraam bevallen van een zoon en is genaamd ***Pieter de Lange,*** naar zijnen grootvader ***De Lange,*** en is onder den doop gehouden door de oudste dochter van den pensionaris ***Groot*** van Hoorn, in de Kapel te Alkmaar gedoopt door Dominé Stuurman.

124) R.A. Haarlem, n.a. 3275 (26 sept. 1766).
125) R.A. Haarlem; n.a. 3280 (14 okt. 1766).
126) R.A. Haarlem, n.a. 3318 (24 okt. 1791).
127) Dit moet waarschijnlijk juli zijn, want reeds op 10 augustus testeerden beiden tezamen. Trouwens zij ondertrouwden, te Alkmaar en Haarlem, reeds 14 juli. De vermelde leeftijden zijn niet geheel accuraat.

1741 Den 14 maart ben ik in de kraam bevallen van een zoon en is genaamd ***Huibertus*** naar mijnen stiefvader ***Huibertus van*** *Spijk,* en is onder den doop gehouden door zijne grootmoeder ***Van*** *Spijk,* in de Kapel gedoopt door Dominé de Bie.

1743 Den 20 maart ben ik in de kraam bevallen van eene dochter en is genaamd ***Geertruy*** naar hare grootmoeder ***De Lange,*** en is onder den doop gehouden door mijn man zelf, in de Groote Kerk gedoopt door Dominé Stuurman.

1743 Den 11 july is mijne dochter ***Geertruy*** in den Heere ontslapen en begraven in de Groote kerk te Alkmaar.

1758 Den 6 december is mijne lieve man *Geldolph* ***Stuyling de Lange*** in den Heere ontslapen, op woensdag avond de klok elf uren en is begraven in de Groote kerk te Alkmaar in eigen graf.

1759 Den 26 february is mijne dochter ***Anna Fredrica*** *Burghart* getrouwd, oud zijnde 28 jaren met ***Hendrik van Leeuwen*** te Haarlem,

1759 Den 2 augustus mijn zoon ***Pieter de Lange*** getrouwd, oud zijnde 20 jaren met ***Mat-garetha Ouburg,*** oud 21 jaren, op donderdag in de Kapel, door Dominé Teerhuis te Alkmaar.

1759 Den 1 december is mijne dochter ***Van Leeuwen*** in de kraam bevallen van eene dochter en is genaamd ***Sara*** *Hester,* en is door mij van moeders zijde onder den doop gehouden, in de Groote kerk te Alkmaar, gedoopt door Dominé Van Asperen

1759 en is ontslapen den 26 december, die zelfde maand, en in de Groote kerk begraven te Haarlem.

1760 Den 4 mei is mijne dochter ***Margaretha Huibertina*** *Burghart* getrouwd, oud zijnde 27 jaar, met ***Cornelis Simon van Veen,*** oud zijnde 28 jaren, in de Kapel door Dominee Teerhuis te Alkmaar.

1760 Den 4 juny is mijn zoons vrouw in de kraam bevallen van eene dochter en is genoemd ***Sara Geldolphia,*** naar grootvader en grootmoeder van vaders zijde, en door mij onder den doop gehouden en in de kapelkerk gedoopt door Dominé Stuurman.

1761 Den 24 mei is mijne dochter ***Johanna Carolina*** *Burghart* getrouwd met ***Jan van den Berg,*** Doctor te Alkmaar, in de Groote Kerk te Alkmaar door Dominé Stuurman,

1761 Den 2 november is mijne dochter ***Van Veen*** in de kraam bevallen van eene dochter, genoemd ***Johanna*** *Jacoba* naar des mans zijde, in de Groote kerk den 3 november (gedoopt) door Dominé Teerhuis.

1762 Den 10 february is mijn zoons vrouw ***Margaretha Ouburg*** in de kraam bevallen van eenen zoon genoemd ***Nicolaas Hendrik,*** door de grootmoeder van 's moeders zijde onder den doop gehouden in de Groote Kerk gedoopt door Domine.....

1763 Den 4 november is mijne dochter ***Van Veen*** in de kraam 'bevallen van eenen zoon genoemd ***Jan*** *Geldolph,* naar beide vaders van moeders zijde, door mij onder den doop gehouden, in de Groate Kerk door Dominé Culencamp.

1763 Den 15 november is mijne dochter ***Margaretha*** *Huibertina* ***Burghart,*** naar hare man ***Van Veen*** in den Heere ontslapen, op dingsdag ten ½ twee uure, op den middag, oud 33 jaren, en is begraven in de Groote kerk en staat in het graf, bij hare vader ***De Lange,***

Gezicht op Masulipatam in de 2de helft van de 17de eeuw, ontleend aan: Ph. Baldaeus, Naauwkeurige beschrijvinge van Malabar en Choromandel ..., 1672, bij blz. 160-161.

Afb. 10; foto R.A. in Utrecht.

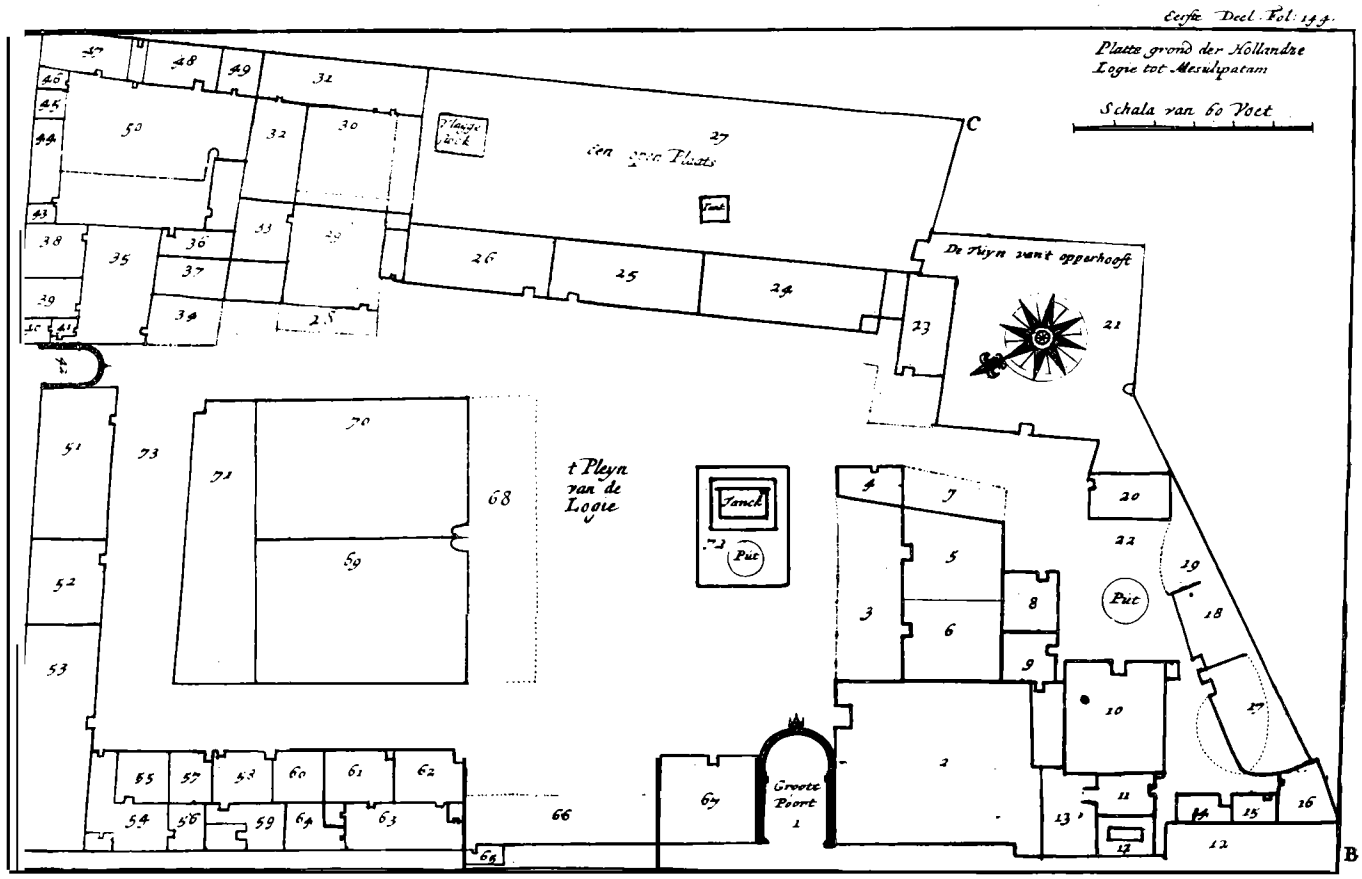

Plattegrond van de factorij der Verenigde Oost-Indische Compagnie te Masulipatam in de 2de helft van de 17de eeuw, ontleend aan: D. Havart, Opkomst en ondergang van Coromandel, 1693.

Afb. 11: foto R.A. in Utrecht.

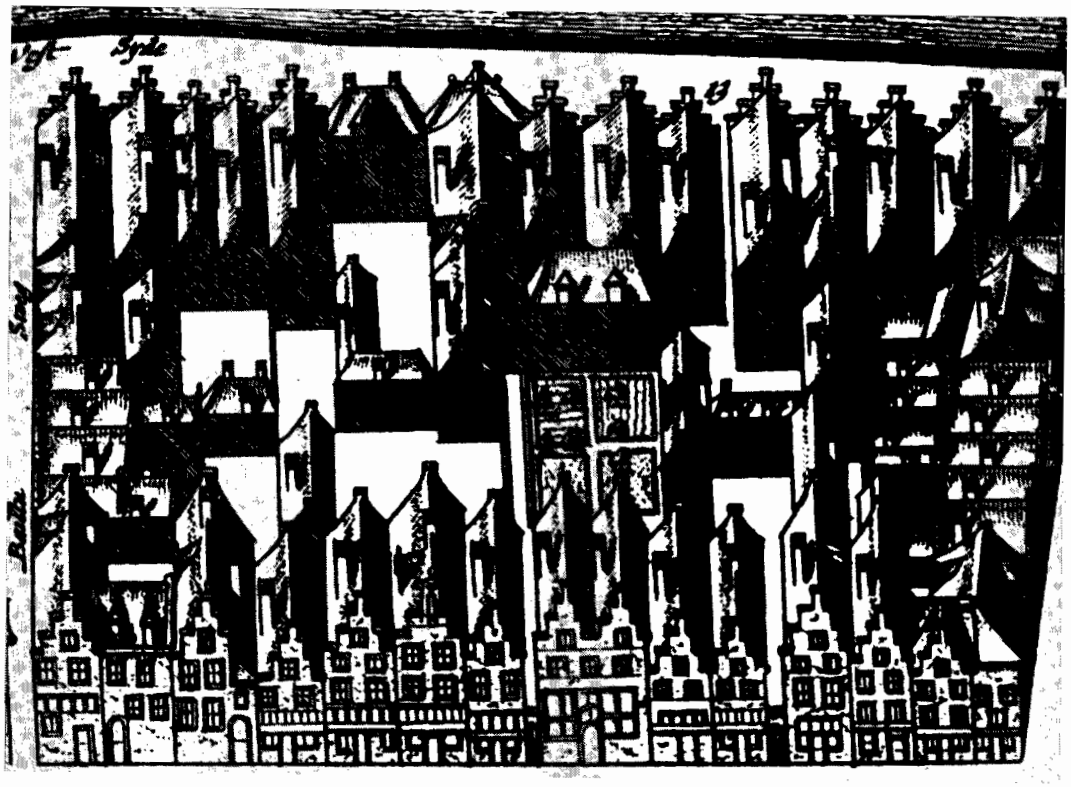

Fragment van de Kaart figuratief van Delft 1675/1678: het huizenblok begrensd door (boven:) de Voorstraat, (links:) de Baljuwsteeg en (onder:) de Oude Delft met rechts van de steeg in het midden het huidige nr. 158.

Afb. 1. Gemeentearchief Delft.

Oude Delft 152-164 te Delft, moderne fotomontage.

Afb. 2. Gemeentearchief Delft.

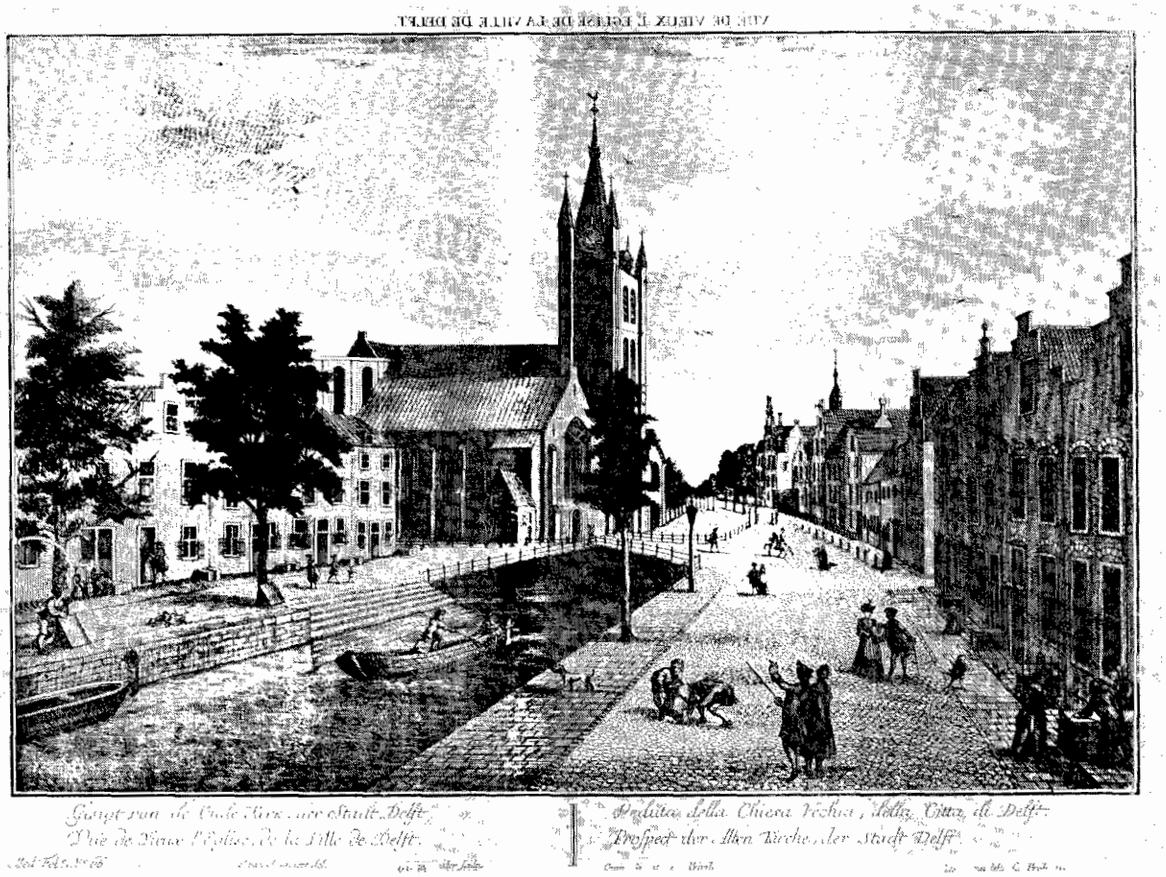

Oude Delft bij de Oude kerk te Delft, opticaprent uit de 18de eeuw.

Afb. 3.

Gemeentearchief Delft.

1763 Eene week na de moeder is het kraamkindje *Jan Geldolph* begraven en staat in het graf bij zijn moeder.

1764 Den 1 july is mijn zoons vrouw in de kraam bevallen van een zoon genoemd *Geldolph* naar zijn grootvader *De Lange* en door mij onder den doop gehouden.

1766 Den 23 augustus is mijn zoons vrouw in de knaam bevallen van eenen zoon genoemd *Frederik Hendrik*, waar peter en meter van is mijn zoon en dochter *Van Leeuwen te* Haarlem.

1766 Den 3 september is mijne doohter *Johanna Carolina Burghart* in den Heere ontslapen, oud 33 jaren en ligt in het graf van hare man *Jan van den Berg.*

1766 Den 19 october is mijn jongste zoon *Huibertus Geldolph de Lange* getrouwd, oud zijnde 26 jaren, met Geertruy *Holland* te Medemblik.

1767 Den 23 augustus is mijn zoons vrouw te Medenblik in de kraam bevallen, van eene dochter, genoemd *Sara Geldolphia*, door mij onder den doop gehouden in de kerk te Medenblik, gedoopt door Domine Buserus.

1769 Den 27 augustus is mijn zoons vrouw te Alkmaar in de kraam gekomen van een zoon, waarvan peter en meter is de broer van mijn zoons vrouw en zijne vrouw en hiet *Michiel Johan.*

1770 Is mijn zoons vrouw te Medenblik in de kraam gekomen. den 20 january van een zoon en is genoemd *Adolph Eliza* van moeders zijde, onder den doop gehouden door juffrouw *Holland*, gedoopt in de Medenbliksche kerk door Dominé.....

1770 Den 15 maart is mijn kleinzoon *Geldolph de Lange* 'overleden, oud zijnde 5 jaren, in de Groote kerk begraven en staat in mijn graf.

1770 Den 2 september is mijne kleindochter *Sara Geldolphia de Lange* overleden, oud zijnde 10 jaren en 3 maanden, in de Groote Kerk begraven en staat in mijn graf.

1771 Den 24 maart is mijn zoons vrouw te Alkmaar in de kraam gekomen van eene dochter, en is genoemd *Sara Geldolphia* en door mijn zoon, haar vader zelf, onder den doop gehouden.

1771 Den 5 november is mijn zoons vrouw in de kraam bevallen van eene dochter te Medenblik en is genoemd *Fredrica Hendrietha* naar hare oom en tante *Van Leeuwen*, onder den doop gehouden door zijne tante jufvrouw *Holland* te Medenbhk.

1773 Is mijn zoons vrouw te Alkmaar in de kraam bevallen van eenen zoon, is genaamd *Geldolph Adriaan de Lange*, den 11 january.

774 Is mijn zoons vrouw in de kraam bevallen te Medenblik van eene dochter genaamd *Maria Elizabeth* naar moeders zijde, door mijn zoon onder den doop gehouden.

1775 Den 5 augustus is mijn zoons vrouw te Alkmaar in de kraam bevallen van eenen 'zoon en is genoemd *Adrianus Petrus.*

1775 Is mijn zoons vrouw in de kraam gekomen van eenen zoon, den 29 augustus, naar zijnen 'grootvader genoemd *Geldolph Stuyling,* te Medenblik.

1775 In den maand october is mijn kleinzoon *Geldolph Stuyling* te Medenblik overleden, oud negen weken.

1776 Is mijn zoons vrouw in de kraam gekomen van eene dochter te Alkmaar, is genaamd *Hynderina Maria* naar hare grootmoeder *Ouburg* en tante *De Boer*, den 13 october.

1778 is mijn zoons vrouw te Medemblik in de kraam gekomen van eene dochter, genaamd *Margarefha Petronella*, naar haar oom en tante *De Lange* te Alkmaar, den 16 october.

1779 Den 5 january is mijne dochter *De Lange* te Alkmaar in de kraam gekomen van eene dochter, genaamd *Geertruida Hubertina* naar hare oom en tante te Medenblik.

1779 Den . . . january is onze moeder *Sara Corsendonk* gerust en den . . . daaraanvolgende in de Groote Kerk te Haarlem begraven.

Zoodat 'deze aanteekening door ons vervolgd werd

Pr de Lange.

1780 Den 22 september is onze zoon *Frederik Hendrik* overleden en den 27e daaraanvolgende begraven in de Groote Kerk in de Noordergang No. 206.

1781 Den 8 january is mijn huisvrouw *Margaretha Ouburg* in de kraam bevallen van eene dochter, die den 1 le in de kapel gedoopt is met den naam *Margaretha Jacoba.*

1781 Den 15 january is onze dochter *Geertruida Huberfina* overleden en begraven in de Groote Kerk in den Noordergang den 19e, in het graf No. 206.

1781 Den 2 february is ons dochtertje *Margarefha Jacoba* overleden, en in hetzelfde graf den 5 february begraven.

HOOFDSTUK B.

Pieter Adriaansz. de Lange in Voor-Indië (ca. 1650-1656 en 1661—1667),

„der Edele Compagnie alleronderdanigste en geringste dienaar".

§ 1. Inleiding

Dit onderwerp verdient afzonderlijke behandeling, niet alleen om zijn betekenis, maar ook om zijn geheel eigen karakter, dat enigszins uitvoeriger toelichting nodig maakt. Tot ruim vijftig jaar geleden was van het bestaan van deze voorvader — laat staan van zijn lotgevallen — bij de familie niets bekend. Eerst het archiefonderzoek van Ph. Lach de Bère, begonnen in 1916, heeft hierop enig licht geworpen. Dat er bij de familie geen enkel stuk bewaard gebleven is, dat aan hem heeft toebehoord of op andere wijze aan hem herinnert, behoeft niet te verbazen, als men in aanmerking neemt, dat zijn enige zoon *Pieter Pietersz.* (IV a, 5) reeds jong zijn beide ouders verloren heeft en daarna hier te lande is opgevoed door personen, die zijn ouders niet of nauwelijks gekend hebben. *Pieter Adriaansz. de Lange* verbleef — voorzover bekend — gedurende zijn gehele diensttijd bij de V.O.C. in Voor-Indië, meer speciaal aan de kust van Coromandel; in de eerste periode te Golconda, in de tweede te Palleacatte en te Masulipatam. Een korte beschrijving van dit gebied is hier op zijn plaats.

De kust van Coromandel vormt het zuidelijk gedeelte van de oostkust van het schiereiland van Voor-Indië. Destijds was deze kust verdeeld tussen een aantal staten (met hoofdsteden in het binnenland), die elkander bijna voortdurend en met wisselend succes bestreden, doch op den duur alle schat-

plichtig geworden waren aan de, in het noorden zetelende, Groot-Mogol. De noordelijkste van deze staten was Golconda, zo genoemd naar de hoofdstad Golconda, of Haiderabad, gelegen aan een zijrivier van de Krishna, de gnootste rivier in deze streken. De belangrijkste zeehandelsstad, Masulipatam, lag aan de kust in de delta van deze rivier. Evenals de andere plaatsen aan deze kust had deze stad geen haven, alleen een rede. De V.O.C. bezat aan deze kust geen versterkingen van enig belang: het fort Gelria (ook wel kasteel genoemd) te Palleacatte, gelegen op een onvruchtbaar eiland omstreeks het midden van deze kust, had weinig militaire waarde. Te Masulipatam lag de nederzetting midden in de dichtbevolkte stad. De weinig energieke vorst van Golconda, die omgeven door zijn hofadel een grote staat voerde, liet de regerings-zaken grotendeels over aan enkele krachtige figuren, van wie in De *Lange's* eerste tijd op de voorgrond trad Miersumela (of Mir Jumla), die, als koopman begonnen, via het gouverneurschap van Masulipatam opgeklommen was tot veldheer en nabab (d.w.z. vertegenwoordiger van de Groot-Mogol). De gouverneur van de V.O.C. op deze kust zetelde destijds te Paleacatte; diens secunde, tevens opperhoofd van de nederzetting te Masulipatam, was verantwoordelijk voor de belangen in het noordelijk deel van de kust, waaronder ook die in de stad Golconda. De voornaamste, zij het niet de enige bron van inkomsten van de V.O.C. aan deze kust vormde de handel in aldaar vervaardigde „kleedjes", geverfde of gebatikte stoffen, die de V.O.C. nodig had als ruilobject voor specerijen uit de Molukken. Omtrent de geschiedenis van deze streek, meer speciaal van de nederzettingen van de V.O.C. in *De Lange's* tijd, is vrij veel lectuur beschikbaar, zowel eigentijdse, als moderne [128]). In zekere mate is bovendien gebruik gemaakt van archivalia [129]).

128) Ph. Baldaeus, Naauwkeurige beschrijvinge van ... Choromandel . . ., Amsterdam 1672; J. B. Tavernier, Les six voyages ..., Paris 1678, sec. partie, livre premier, pag. 218-221; D. Havart, Opkomst en Ondergang van Cormandel, Amsterdam 1693; F. Valentijn, Oud en Nieuw Oost-Indiën ..., Dordrecht en Amsterdam 1724/'26; J. A. van der Chijs (ed.), Daghregister gehouden int Casteel Batavia, 1661 en 1663/'67, 1889/'95; P. van Dam, Beschrijvingh van de Constitutie, Regiering en Handel van de Compagnie (1701) ed. F. W. Stapel, meer speciaal boek 11, deel 2, in: Rijks Geschiedk. Publ. no. 76, 1932: W. Ph. Coolhaas (ed.), Generale Missiven van G. G. en Raden aan Heren XVII der V.O.C., meer speciaal dl. 11 (1639-1655). in: Riiks Geschiedk. Publ. no. 112. 1964 en. dl. 111 (1655—1674), id. "no. 125, 1968;
M. Wagenvoort, In het voetspoor der vaderen, Santpoort 1929, speciaal het hoofdstuk: Haiderabad en een Hollandsche „hakim" aan het hof van Golconda; J. Ph. Vogel, Nederlandsche documenten betreffende de geschiedenis van Voor-Indië in de zeventiende en achttiende eeuw, Med. Kon. Ak. v. Wet., afd. Letterk. '74. serie B no. 4, 1932; H. Terpstra, De Nederlanders in Voor-Indië, Amsterdam 1947 (uitstekend voor een eerste oriëntering); T. Raychaudhuri, Jan Company in Coromandel, in: Verh. Kon. Inst. v. Taal-, Land- en Volkenkunde 38, 1962; R. Barendsen, Rapport over zijn bezoeken aan de overblijfselen van V.O.C. nederzettingen aan de Coromandelkust, 1963 (uitgebracht aan de Stichting Cultuurgeschiedenis van de Nederlanders Overzee (C.N.O.) (noa niet gepubliceerd) ; M. A. P. Meilink-Roelofsz e.a., De V.O.C. in Azië (1976), meer speciaal het artikel van S. Arasaratnam, De V.O.C. in Ceylon en Coromandel in de 17e en 18e eeuw. Met de inhoud hiervan kon bij het schrijven van dit artikel nog geen rekening worden gehouden.

129) Het Alg. Rijksarchief te 's- Gravenhage, Koloniaal Archief (verder afgekort: K. A.) bevat o.m.: Resolutiën van Gouverneur-Generaal en Raden; Overgekomen brieven e.d.; Uitloopboekje van Scheepen van 1603 tot en met 1700.

§ 2. De Lange's eerste verblijf (ca. 1650-1656)

Wanneer, met welk schip en in welke kwaliteit *Pieter de Lange is* uitgekomen, weten wij niet. Wij treffen hem in de stukken voor het eerst aan in het laatst van 1651 als opperchirurgijn bij het gezantschap van Dirk Jansz. Steur naar het hof van Golconda. De aard van de hem spoedig daarna opgedragen taak maakt het waarschijnlijk, dat hij toen al ervaren was in de omgang met leidende Indische personen. Dit doet veronderstellen, dat hij tenminste al sedert 1650 (zo niet al vroeger) in de Oost werkzaam is geweest.

Wagenvoort echter weet hierover te vertellen: „dat hij op het schip „De Hollandschen tuyn" uitkwam, als pillendraaier en, vóór de Kaap, al was opgeklommen tot assistent-chirurgijn, omdat de chirurg aan boord gestorven was. Op de verdere reis had hij toen nog het geluk, dat ook diens opvolger ter ziele ging. Zoo kwam *Pieter de Lange*, als pillendraaier op *f* 8,— 's maands van Texel vertrokken, op *f* 30,— als „ziekenoppasser" in Poelikat (d.i. Palleacatte) aan." Het is ons niet gelukt de bron van deze mededelingen terug te vinden. (Van een schip van die naam in deze tijd is niets bekend). Zij kunnen juist zijn, maar gezien Wagenvoort's werkwijze in andere gevallen is het waarschijnlijk, dat zij geheel gefantaseerd zijn. Dit geldt ook voor zijn verdere mededeling: „dat *Pieter de Lange* z'n kennis vooral in het levende vleesch van 's Compagnie's dienaren had opgedaan, maar dat schijnt 'em toch maar danig wat geleerd te hebben. Tenminste, toentertijd kende hij zijns gelijke niet in het laten (d.i. aderlaten) en zetten van koppen en lavementen." Al lijkt het niet onmogelijk, dat het geluk hem op de aangegeven wijze in zekere mate gediend heeft, het komt ons toch wél waarschijnlijk voor, dat hij vóór zijn vertrek een degelijker opleiding gehad heeft, dan hier is voorgespiegeld.

Genoemd gezantschap is 17 juni 1651 uit Batavia vertrokken [130]), doch het blijkt niet, dat *De Lange* er toen al toe behooade. Zeker was dit het geval, toen, vertraagd door de slechte toestand van de wegen en door plagerijen van de plaatselijke gezagdrager, op 4 november 1651 de reis over land van Masulipatam naar Golconda begon [131]). Daarbij is niet de kortste weg gevolgd. Eerst is een bezoek gebracht aan de veldheer en nabab Miersumela, die zich met zijn leger te velde bevond vóór de Visiapoerse stad Gendicotte. (Visiapoer, of Bidjapur, was een westelijke buurstaat van Golconda). Ondanks aanbieding van geschenken is daar vergeefs geprobeerd van hem een gunstiger behandeling te Masulipatam te verkrijgen. Op de verdere reis naar Golconda heeft Miersumela het gezantschap over een zekere afstand militair escorte verleend [132]). Te Golconda werd men door voorspraak van de zoon van de nabab gunstiger ontvangen. Wel werd opnieuw vertraging ondervonden, doordat tijdens hun verblijf het Visiapoerse leger (dat blijkbaar tijdelijk de overhand had behaald) de stad binnentrok [133])!

Na de terugkomst in Masulipatam noteerde Steur 22 januari 1652 in zijn dagregister [134]): „Vertreckt van hier naar Golconda den opperchirurgijn Mr. *Pieter de Lange* Omme volgens beloften costy (ten hove zijnde) aenden Coninck gedaen tot des Mayesteits dienst eenige tijt aldaer te continueeren" enz. *De Lange* heeft op deze reis een aanbevelingsbrief voor

130) K.A. 1082, 773.
131) K.A. 1082, 871 v.
132) K.A. 1082, 1056.
133) K.A. 1082, 1081.
134) K.A. 1082, 940.

Miersumela meegekregen. Twee dagen later motiveerde Steur deze reis in een brief aan de Heren XVII als volgt: „daer door de Edele Compagnie goeden dienst sal connen geschieden, alsoot een man van goet gereguleert leven is, ende volcomen kennisse heeft om des noodt sijnde, van 't gepasseerde bij tijt ende wijle behoorlijcq advijs te geven" [135]).

Hoewel blijkbaar slechts van enkele inlandse dienaren vergezeld, schijnt De ***Lange*** (ondanks de onveiligheid van de wegen) goed te Golconda te zijn aangekomen. Dat hij bovendien ook aan het hof goed ontvangen is, blijkt wel uit Tavernier's verhaal, dat hier in extenso naar het origineel volgt:

„Le 2. d'Octobre (1652) nous n'eûmes que quatre lieües à faire jusqu'à Golconda. Nous fûmes descendre au logis d'un jeune Hollandais Chirurgien du Roy appellé ***Pifre de Lan*** (!), que le sieur Cheteur (sic !, d.w.z. Steur) envoyé de Batavie avoit laissé (!, zie hierboven) à Golconda, le Roy le luy ayant demandé fort instamment. Ce Prince estoit toûjours incommodé d'un mal de teste, & les Medecins luy avoient ordonné de se faire tirer du sang soûs la langue en quatre endroits: mais il ne se trouvoit personne qui le voulût entreprendre; car pour ce qui est de la Chirurgie les gens du païs n'y entendent rien. Avant que ***De-Lan*** fút au service du Roy on luy avoit demandé s'il pourroit bien le saigner ? A quoy il répondit que c'estoit la chose la moins difficile de la Chirurgie. Ce fut avec bien de la peine que l'Envoyé de Batamie se resolut à le laisser: mais il ne voulut pas desobliger le Roy, & ***De-Lan*** eut huit cent Pagodes de gages. Quelques jours aprés que l'Envoyé fut parti le Roy envoya appeller ce Chirurgien, & luy fit sçavoir qu'il vouloit qu'il luy tirat le lendemain du sang sous la langue en quatre endroits, selon que ses Medecins l'avoient ordonné, mais qu'il prit garde de n'en pas tirer plus de huit onces. ***De-Lan*** revenant le lendemain à la Cour fut conduit dans une chambre par deux ou trois Eunuques, & quatre vieilles femmes l'y vinrent prendre pour le mener aux bains, où I'ayans deshabillé & bien lavé, principalement les mains, elles l'oignirent de drogues aromatiques, & au lieu de son habit qui estoit à la mode de l'Europe luy donnerent une robe à la mode du païs: Ensuite elles le menerent devant le Roy, où estant on apporta quatre petits plats d'or que les Medecins qui étoient presens firent peser, & c'estoit pour recevoir le sang. 11 tiïa donc du sang au Roy soûs la langue en quatre endroits, & y reüssit si bien qu'en pesant le sang avec les plats il se trouva qu'il n'en avoit tiré que huit onces juste. Le Roy fut si satisfait de cette operation qu' il luy fit donner trois cent Pagodes, qui sont prés de sept cens écus. La jeune Reine & la Reine Mere ayant sçu cela voulurent aussi qui (!) leur vint tirer du sang; mais je crois que c'estoit plûtost pour la curiosité qu'elles avoient de le voir, que pour le besoin qu'elles eussent de se faire saigner; car c'estoit un jeune homme des mieux faits, & peut-estre que de leur vie elles n'avoient vû aucun etranger de prés; pour de loin la chose n'est pas impossible, vû que du lieu où elles sont elles peuvent voir, mais sans pouvoir estre vûës. ***De-Lan*** fut donc amené dans une chambre, où les mémes femmes qui l'avoient conduit au bain avant qu'il saignât le Roy, luy découvrirent le bras, qu'ils (!) laverent bien, & particulierement les mains, aprés quoy elles le froterent d'huiles de senteur comme elles avoient fait quand il fut saigner le roy. Cela estant fait elles tirerent un rideau, & la jeune Reine allongeant le bras par un trou le Chirurgien la saigna, & il en fit aprés autant à la Reine-Mere. La premiere luy fit donner cinquante Pagodes, & 1' autre trente avec quelques pieces de brocat d'or.

135) **K.A. 1082, 1061.**

Deux jours aprés nostre arrivée nous fûmes pour saluer le fils du Nabab, & l'on nous dit que l'on ne pouvoit pas luy parler ce jour-là. Le lendemain nous y retournames, & comme l'on nous eut dit la même chose, quelqu'un nous avertit qu'on nous amuseroit long-temps de la sorte, & que c'estoit un jeune Seigneur qui ne bougeoit guere d'auprés du Roy, & qui sortant du Palais alloit se renfermer dans son Haram avec ses femmes. Le Chirurgien ***De Lan*** voyant que nos affaires tireroient en longueur, s'offrit d'en parler au premier Medecin du Roy qui estoit aussi de son conseil, & qui ayant temoigné beaucoup d'affection à l'Envoyé de Batavie, & à ***De-Lan*** même, pouvoit estre bienaise d'avoir occasion de nous obliger. En effet aussi-tôt que ***De-Lan*** luy eut parlé il nous envoya querir, pour sçavoir quel service il pourroit nous rendre. Aprés l'avoir salué il nous fit mille caresses, & nous ayant prié de nous asseoir commanda qu'on apportât quelques fruits du pays. Il s'informa en suite de celuy d'où nous venions, & pour quel sujet nous voulions parler au Roy, & luy ayant dit que nous avions quelques belles perles à faire voire à sa Majesté, il nous pria de les luy montrer le lendemain, ce que nous fimes. Aprés qu'il les eut vûës, (.. ..) il nous promit de le faire voir au Roy, & de nous rendre bon compte de la commission dont il se chargeoit pour nous obliger.

Le lendemain nous fúmes de grand matin à la chasse avec ***De-Lan,*** & au retour sur les huit ou neuf heures avant midy nous fûmes au bord de la riviere pour voir comme on lave les Elefans du Roy & des Grands Seigneurs."

Tot zover dit verslag, dat volledig is opgenomen om de sfeer, waarin ***De Lange*** daar verbleef, alsook iets van zijn levensgewoonten, beter weer te geven dan Wagenvoort heeft gedaan. Hoe het ***De Lange*** mogelijk geweest is om zich als enige Nederlander ter plaatse te handhaven in een milieu met sterke belangentegenstellingen en bijgevolg vol van intriges (de zoon van de nabab heeft zich tegenover Laurens Pit, die ook tot het gezantschap behoorde, uitgelaten, dat zijn vader en hij door de hofadel zeer gehaat werden [136])) schijnt onbegrijpelijk. Behalve aan de gunst van de vorst, die door zijn diensten gebaat was, moet dit toch wel aan zeer bijzondere kwaliteiten van hem zelf toe te schrijven zijn. O.m. lijkt het waarschijnlijk, dat hij althans één van de gangbare talen machtig geweest is.

Ongetwijfeld heeft ***De Lange*** min of meer geregeld rapport uitgebracht aan zijn chef, de gouverneur. Tot nog toe is nog maar één daarvan aangetroffen, n.l. van 11 dec. 1653 [137]). Daaruit blijkt o.m. dat hij fungeerde als tussenpersoon voor correspondentie met Suratte (aan de westkust), waartoe hij enkele „pions" of lopers in dienst had. Verder rapporteert hij over handel in robijnen en dat er (waarschijnlijk tijdelijk) ook een Engelse chirurgijn vertoeft. In een brief aan hém van 18 juni 1654 [138]) doet de gouverneur o.m. verslag van een zeegevecht, waarbij drie V.O.C. schepen vijf Portugese galjoenen partij gegeven hebben: waarschijnlijk was dit het voorspel van de latere verovering van Ceylon.

Havart vat ***De Lange***'s tijd te Golconda als volgt samen: hij „heeft in Golconda met groot genoegen verrigt al het gene hem door de Opperhoofden van Mazulipatam gelast wierd, alsser eenige klachten van beneden quamen, liet hij ze door onzen voorspraak die wij daar ten Hove hadden, de Majesteijt bekend maken of deed het zelfs, als het pas gaf, want hij had

136) **K.A. 1082, 1057 v.**

137) **K.A. 1094, 51'7.**

138) **K.A. 1094, 516.**

het oor des Koninks, was 'er wel gezien, om vele goede genezingen door hem te weeg gebracht, zo dat hij veeltijds een goed apostil kreeg, in 't jaar 1654 raakte De *Lange* doodkrank (. . . .) doch genas weder ten vollen, en bleef hier tot in het jaar 1656 wanneer hij, op zijn gedurig verzoek, niet konnende bekomen, de qualiteyt van koopman, eijndelijk zijne ontslaging verkreeg, en met het schip Worcum, den derden September des genoemden jaars naar Batavia vertrok, en zeer krachtig aan de hoge regering aldaar wierd voorgedragen, in het zelve jaar vertrok hij van Batavia naar het vaderland."

Tijdens zijn verblijf in patria zou hij tot opperkoopman benoemd worden.

Uit hoofdstuk A blijkt, dat hij in november 1658 — bij zijn eerste ondertrouw met *Lucretia Blokhovius* — weduwnaar genoemd is, doch dat er in de Nederlandse archieven geen spoor van een eerder huwelijk gevonden is. Neemt men in acht, dat de omstandigheden van zijn verblijf te Golconda het uiterst onwaarschijnlijk gemaakt moeten hebben, dat hij toen al getrouwd is geweest, dan blijft als mogelijkheid alleen over, dat hij vóór zijn repatriëring nog in Indië getrouwd is, doch dat deze vrouw betrekkelijk spoedig daarna is overleden. Dit zou het tevens begrijpelijk maken, dat er nergens kinderen uit dat eerste huwelijk genoemd worden.

§ 3. De Lange's tweede verblijf (1661-1667)

In tegenstelling met de vorige periode (toen hij in lagere rang een weinig gebruikelijke positie bekleedde op een voor de V.O.C. afgelegen post) heeft hij in deze jaren, als opperkoopman verblijvend in de belangrijkste nederzettingen aan deze kust, ruimschoots deel gehad in alle wederwaardigheden, die zich daar hebben voorgedaan. Uit deze tijd zijn dan ook meer stukken die op hem betrekking hebben ons onder ogen gekomen, wat niet wil zeggen, dat wij daarmede in staat waren tot het opstellen van een ook maar enigszins volledig verhaal. Verschillende vragen moesten onbeantwoord blijven, waaronder de datum van zijn overlijden. Gezien deze omstandigheden volgt hier eerst een opsomming van de meest markante feiten in tijdsvolgorde, waarna meer in het bijzonder aandacht gegeven is aan twee onderwerpen, n.l. enerzijds zijn rapport over een reis naar de diamantmijnen van Coeloer, en anderzijds zijn activiteiten onder de door de tweede Engelse oorlog uitgelokte omstandigheden.

a. Chronologisch overzicht

In de loop van 1660, dus nog tijdens zijn verblijf in patria, is hij door de Heren XVII bevorderd tot opperkoopman op een gage van *f* 84 per maand [139]). Op 6 december van dat jaar is hij met het schip „de Dordreght" van Goeree opnieuw naar Indië vertrokken [140]). Nadat zijn gezin onderweg vermoedelijk uitgebreid is door de geboorte van zijn dochter *Volckera Elisabeth*, is hij op 18 juli 1661 behouden te Batavia aangekomen[141]). Op die dag is zijn eerste vijfjaarlijks verband als opperkoopman ingegaan [139]). Begin september van dat jaar is hij met hetzelfde schip naar Coromandel vertrokken, waar hij waarschijnlijk eerst te Masulipatam geplaatst is, want daar is 25 november 1661 zijn oudste kind, *Maria*, overleden. Vermoedelijk is hij echter spoedig daarna overgeplaatst naar de hoofdplaats Palleacatte, want de grafsteen van dit kind

139) K.A. 1149, 2403.

140) K.A. 4389.

141) Daghregister gehouden int Casteel Batavia (zie noot 128).

is nog op het kerkhof van de V.O.C. aldaar te vinden [142]). In ieder geval verbleef zijn gezin dáár een klein jaar later, want op 29 oktober 1662 is er zijn dochtertje *Antonietta* geboren [142]). Hij fungeerde toen al provisioneel als eerste koopman ter plaatse, in welke rang hij 10 april 1663 door G. G. en Raden bevestigd is [143]). Volgens dit besluit is hij ter zake Willem Reijersz. opgevolgd, die in de loop van 1662 (beschuldigd van particuliere handel) naar Batavia was ontboden.

In deze kwaliteit heeft hij een aantal speciale opdrachten vervuld, Zo heeft hij in december 1662, samen met Franchois Thivart, te Tegenapatam (zuidelijker aan de kust gelegenj een ontmoeting gehad met de Visiapoerse veldheer Balbula Chan, waarbij diens geschil met de leveranciers van de V.O.C. is „bijgelegd en beslecht" [141]). In maart 1663 heeft hij vervolgens een bezoek gebracht aan de diamantmijnen bij Coeloer (noordelijker in het binnenland gelegen). Zijn rapport ter zake wordt hieronder nader behandeld. In augustus 1663 heeft hij onderhandeld met „de" veldheer, zonder dat is gebleken, met wie en waar [141]). Omstreeks diezelfde tijd schijnt hij ook gerapporteerd te hebben over de mogelijkheden om te Sadraspatam „geschilderde" (d.w.z. gebatikte) kleedjes te doen produceren [141]). Op 1 oktober 1663 is zijn dochtertje *Antonietta* te Palleacatte overleden: zij is begraven in het graf van haar zusje *Maria* [142]). In 1664 heeft hij te Madraspatam (het tegenwoordige Madras) met de Engelsen onderhandeld over een schip van de koning van Siam [141]). In 1665 is hij door een „gesuspendeerde" schipper aangeklaagd van particuliere handel; het onderzoek, dat G. G. en Raden in augustus van dat jaar gelast hebben [141]), heeft echter blijkbaar weinig bezwarend materiaal opgeleverd, ófwel men heeft zijn goede kwaliteiten mede in acht genomen, want een jaar later blijkt, dat hij bericht ontvangen heeft dat het gebeurde hem vergeven is en dat hij niet gestraft zal worden [139]). Intussen is hij in augustus 1665 zelf ten nauwste betrokken geraakt bij de gevolgen van de tweede Engelse oorlog. Zijn missive van 31 augustus van dat jaar dienaangaande, die hieronder uitvoerig behandeld wordt, betreft een conflict met de Indische gouverneur van Masulipatam, nadat hij op de rede van die stad een Engels schip in beslag genomen had. Toen een jaar later het hoofd van de nederzetting van de V.O.C. aldaar een Engels schip met rust gelaten had, heeft De *Lange* zich 31 augustus 1666 persoonlijk tot de G G. gewend met het verzoek met de behandeling van dergelijke zaken belast te worden [139]). Blijkbaar als gevolg hiervan is hij 1 november 1666 door G. G en Raden tot opperhoofd van Musulipatam benoemd [144]). Zijn voorganger én diens secunde zijn tegelijk naar Batavia opgeroepen om zich te verantwoorden. Na overdracht van zijn administratie aan zijn opvolger is hij in februari 1667 van Palleacatte scheep gegaan naar Masulipatam [145]). Sindsdien heeft hij vandaar samen met zijn raad op 9 en 24 maart en op 12 juli 1667 missives naar Palleacatte gezonden, die voornamelijk zaken van handel en scheepvaart, alsook de politieke toestand behandelen [146]). Merkwaardig is een verslag van een opmeting van de logie te Masulipatam [147]), blijkbaar verricht in verband met een (elders gevonden) voorstel tot verbouwingen. Dit voorstel was als een noodmaatregel bedoeld,

142) R. Barendsen, I.c. (zie noot 128).

143) K.A. 578, 52 v.

144) K.A. 581, 260.

145) K.A. 1155, 398 v.

146) K.A. 1155, 397-412.

147) K.A. 1155, 413.

want eigenlijk leek een algehele verplaatsing hem beter, o.m. met het oog op brandgevaar. Eerst veel later is iets dergelijks, tenminste ten dele, gerealiseerd. (In de nabijheid van de, op enige afstand van de stad op hoger terrein gelegen, tuin van de nederzetting (die tevens als begraafplaats diende) is in de achttiende eeuw een stadswijk ontstaan, die nog Walandapalem, d.i. Hollanderstad, heet [142])). Het dijkt niet onmogelijk, dat deze opmeting als grondslag gediend heeft voor het plattegrondje, dat Havart in zijn boek heeft opgenomen. Op 18 oktober 1667 is hij tenslotte door G. G. en Raden, op zijn verzoek, benoemd tot ,,tweede persoon" van het Coromandels gouvernement, d.w.z. plaatsvervanger van de gouverneur [148]. Ongetwijfeld zal hij ook deze functie al geruime tijd eerder provisioneel uitgeoefend hebben. Dit is het laatste, wat wij omtrent hem als dienaar van de V.O.C. gevonden hebben. Of het bericht van deze benoeming hem nog bereikt heeft, lijkt twijfelachtig. In september is hij n.l. blijkbaar ernstig ziek geworden. Daarin moet hij aanleiding gevonden hebben om samen met zijn vrouw op 15 septernber 1667 een codicil te doen maken, waarvan de volledige inhoud ons niet bekend is, maar waarin stellig voorzieningen getroffen zijn voor het veilig stellen van het vaderlijk erfdeel van zijn kinderen [149]). Rekening houdende met de hieronder volgende mededeling van Havart is hij waarschijnlijk nog in diezelfde maand, of anders uiterlijk binnen dat jaar overleden. Havart vertelt n.l.: ,,De Heer *Pieter de Lange* (...) quam van daar (d.i. Pallea-catte), na het vertrek van de Heer Caulier, als Opperhoofd ten deze Comtoire (d.i. Masulipatam), hij bleef 'er geen jaar, en stierf zeer schielijk, legd in de thuijn begraven, onder een zeer hoge, en spitze pyramide, waar zijn naam, geboorte, qualiteijt, en sterven uijtgehouwen staan." Van dit grafmonument was bij het bezoek van Mr. R. Barendsen [142]) niets meer over. Vermoedelijk heeft het, zoals elders bestaan uit een bepleisterd bouwsel van bakstenen. Monumenten van deze aard zijn in de loop der eeuwen ernstig vervallen. Waarschijnlijk is het verval in dit geval zo erg geweest, dat er toen het Indiasch gouvernement deze tuin tot beschermd monument verklaard had, niets meer te redden geweest zal zijn.

De weduwe is blijkbaar met de kinderen naar Batavia vertrokken, waar zij kennis gemaakt heeft met Sir *Louis Philiberf Vernaffi*, J. U. D., advocaat-fiscaal van Indië aldaar en weduwnaar van *Anna de Vigny* [150]). In ieder geval hebben deze twee op 5 juli 1668 aldaar door een notaris hun huwelijksvoorwaarden laten verzegelen [151]). Uit dit stuk blijkt, dat hij in zijn ambt geschorst was wegens een aanklacht inzake particuliere handel. (Ook hij ! Het is trouwens bekend, dat bijna iedereen de voorschriften ter zake niet al te nauw in acht nam). Blijkbaar zijn zij spoedig daarna getrouwd en enkele maanden later zijn zij met het schip ,,'t Stight van Uijtreght" naar patria vertrokken. Tijdens deze reis is *Vernaffi* op 26 maart 1669 ter hoogte van St. Helena overleden [152]). Bij aankomst ter rede van Texel op 26 juni 1669 [140]) was zij dus voor de derde maal weduwe en had zij de zorg voor haar eigen drie kinderen én voor de vier voorkinderen van *Vernaffi*.

148) K.A. 582, 179.

149) G.A. Delft, w.a., doss. 1049.

150) Jhr. F. G. L. 0. van Kretschmar, De portretten der Vernatti's en hun aanverwanten in Nederland en Engeland, in: Jaarb. Centr. Bur. v. Genealogie XVI, (1962), 86 (voor hen: 107).

151) G.A. Amsterdam, n. a. 2399, 260.

152) G.A. D., n. a. 2131, 267.

b. Het rapport over de diamantmijnen [153])

De betekenis van dit rapport gaat ver uit boven die van het onmiddellijk doel van de reis. In een periode van gering aanbod (en dientengevolge hoge prijzen) van diamanten was dat doel een poging om zich aan de bron-zelf te verzekeren van de door de Heren XVII verlangde hoeveelheden. Maar ook dáár bleken de gevraagde prijzen hoger dan redelijk voorkwam. En zo is hij in dit opzicht onverrichterzake teruggekeerd. Op langere termijn kan deze reis voor de V.O.C. toch nog wel nut gehad hebben. *De Lange* heeft n.l. de oorzaak van het geringe aanbod leren kennen, en tevens vernomen dat deze inmiddels al weer aan het verdwijnen was. Mettertijd zou dus weer een groter aanbod (en een lager prijspeil) te verwachten zijn. Bovendien heeft hij het daarbij niet gelaten. Informatie bij de plaatselijke deskundigen heeft hem n.l. in staat gesteld een beschrijving te geven van de bij de winning gevolgde werkwijze, zowel van technisch, als van organisatorisch en sociaal gezichtspunt. Dat zijn uiteenzettingen niet overal geheel duidelijk zijn, doet niet af aan het feit, dat deze beschrijving voor dit bedrijf in dit land en die tijd (en stellig ook in ruimer opzicht) uniek is, getuige dat Havart's samenvatting ervan (waarin de naam van de schrijver niet wordt genoemd !) door tal van moderne auteurs is overgenomen. Trouwens een deel van de inhoud, enigszins omgewerkt, komt ook voor in het Daghregister van 1663, dat op zijn beurt door Van Dam is overgenomen [154]).

De reis heeft geduurd van 3 tot 23 maart 1663, waarvan hij 6 dagen verbleef in het hoofddorp Coeloer. Het gebied van de mijnen (eigenlijk open groeven), dat beschermd werd door drie op de omliggende bergen gelegen forten, omvatte 14 dorpen, waarvan er 10 bewoond werden door de arbeidersbevolking en de 4 overige door de staf en de kooplieden. De particuliere ondernemers (hier avonturiers genoemd) huurden van de vertegenwoordiger van de vorst zo veel arbeiders (mannen, vrouwen en kinderen) als zij nodig meenden te hebben om onder hun leiding te graven. De uitgegraven grond werd fijngemaakt en met water vermengd, waarna door een soort van slibproces de zwaarste deeltjes werden afgescheiden. Door dit enige keren te herhalen werd tenslotte een fractie verkregen, waaruit de diamantjes met de hand konden worden uitgezocht. De verkoop was in handen van inlandse handelaren. De vorst genoot in goede tijden een belangrijk inkomen uit deze mijnen, nl. het leeuwendeel van de huur van de arbeiders, na aftrek van wat dezen voor hun levensonderhoud ontvingen. Bovendien had hij recht op alle stenen boven een bepaalde grootte. In de laatste jaren was de productie sterk teruggelopen, doordat het grootste deel van de bevolking, daarbij gebruik makend van haar enig verweermiddel, naar elders was vertrokken om op die wijze te ontkomen aan de uitpersing door de toenmalige vertegenwoordiger van de vorst. Sinds korte tijd was er echter iemand anders in diens plaats aangesteld, die een milder beleid voerde, met als gevolg, dat de weggetrokken mensen gaandeweg weer begonnen terug te komen.

Het rapport geeft ook een gedetailleerde beschijving van de bijzonderheden van alle aangeboden partijen (met vraag- en biedprijs) en verder een aantal vakkundige opmerkingen over de Indische diamanthandel. Daaraan zijn nog enkele gegevens over drie andere diamantmijnen in Voor-Indië toegevoegd.

153) K.A. 1132, 859.

154) Zie noot 128, pag. 176-181.

Tenslotte wijst hij op mogelijkheden voor de handel van de V.O.C. in een aantal wevers-, resp. smedendorpen, die hij op zijn reis gepasseerd was. Het lijkt niet onmogelijk, dat volledige publicatie van dit rapport voor de geschiedenis van de diamantwinning en -handel van belang zou kunnen zijn.

c. **Het** gebeurde te Masulipatam in 1655 en daarna

In 1664 was de 'tweede Engelse oorlog uitgebroken. Deze had uiteraard ook gevolgen voor de verhoudingen in de Oost. Nu waren er aan deze kust verschillende plaatsen, waar óf alleen de Engelsen een nederzetting hadden óf alleen de V.O.C., maar in Masulipatam bevonden zich logies van beiden. Te land gaf dit geen aanleiding tot militaire acties, daarvoor waren de „bezettingen" te klein, in het bijzonder in verhouding tot de Indische militaire macht ter plaatse. Op zee was dat anders; dáár bestond geen Indische militaire macht van enige betekenis. De oorlogvoerenden konden elkaar daar vrijelijk te lijf gaan zonder enig Indisch belang te schaden. Een tussenpositie vormde de rede van de plaats. Ook dáár was het de Indische overheid niet mogelijk in geval van nood haar gezag te doen gelden, maar wat er 'gebeurde raakte wél haar #belangen. En zo ontstonden hier gemakkelijk conflicten. Blijkens Raychaudhuri waren die er in vroeger tijden ook wel voorgekomen, maar in 1665 was het dan wéér zover.

Blijkbaar had de G. G. bevolen om de Engelsen zo nodig ook op de rede van Masulipatam aan te vallen. Toen er te Palleacatte dan vandaar bericht ontvangen was van de aankomst op die rede van enkele Engelse schepen (die uiteraard alle handel van de V.O.C. zouden verhinderen), is De ***Lange*** door de gouverneur ('destijds Cornelis Speelman, de latere G. G.) mat drie schepen daarheen gezonden om ze te verjagen. Bij aankomst voor Masulipatam bleken de Engelsen echter vertrokken te zijn. Waarheen bleef onzeker, zodat verdere achtervolging geen zin had. Wél trof hij op de rede een nog grotendeels onbemande koopvaarder aan, persoonlijk eigendom van het hoofd van de Engelse nederzetting, en geladen om de volgende dag te vertrekken. ***De Lange*** heeft dit schip in beslag laten 'nemen en de lading naar zijn eigen schepen laten overbrengen. Hiermede dreef hij de Indische gezagdrager en de Engelsen tot elkaar. Eerstgenoemde voelde zich verplicht de aantasting van zijn gezag af te straffen; hij verbood alle verkeer met de schepen van de V.O.C. en dreigde met maatregelen tegen de nederzetting. De Engelsen van hun kant zouden aan dat laatste 'gaarne alle steun gegeven hebben om op die wijze een invloedrijke concurrent schade te dolen, zo niet geheel uit deze plaats te verjagen. Uiteraard veroorzaakte dit onrust binnen de 'nederzetting van de V.O.C., waarvan Jacques Caulier toen het opperhoofd was. Hoe *De Lange* zich uit deze precaire positie heeft weten te redden, leert ons zijn brief van 31 augustus 1665 aan G. G. en Raden, die hij geschreven heeft „uit oorlocx jagt de Pauw, geanckert voor Masulipatam" [155]). Daaruit blijkt zowel zijn vertrouwdheid met de plaatselijke situatie als zijn begrip voor de feitelijke Indische gezagsverhoudingen. Hij Beeft de verdediging van de nederzetting weten te versterken door 's nachts in het geheim met enkele sloepen veertien militairen (met hun wapens) daarheen over te (brengen. Bovendien is hij na voorafgaande uitleg aan de gedupeerden met aanbod van schadeloosstelling, overgegaan tot het in beslag nemen van alle aanvoer van water, brandhout en victualiën, bestemd voor de op de rede liggende moorse (d.w.z. mohammedaanse) schepen. Later verhinderde hij op dezelfde wijze zelfs alle verkeer tussen deze schepen en de wal. Dit kwam dus feitelijk neer op een blokkade van de toegangen uit zee naar de stad, Dit optreden heeft de Indische gezagdrager tot andere gedachten gebracht. Alle beperkende maatregelen werden weer ingetrokken. In de motivering van zijn optreden zegt ***De Lange*** o.m. overtuigd te zijn, dat de vorst er nooit in zou hebben toegestemd, dat aan de V.O.C.. die hem zoveel voordelen opleverde, schade zou worden toegebracht. En verder: dat er „geen Miersumela ten dienst des Golcondasen rijcq meer gevonden wort", d.w.z. geen 'krachtige, invloedrijke, figuur, zo nodig in staat de 'eigen 'belangen boven die van de vorst te stellen. Miersumela was n.l. in 1663 overleden.

In één adem door schrijft hij vervolgens over allerlei handelsaangelegenheden om tenslotte, vernomen hebbende dat de Heer Caulier naar een andere post solliciteerde, zich zelf als diens opvolger aan te bieden. Dit laatste is wél een bewijs, dat hij vertrouwde deze kwetsbare nederzetting ook in moeilijke omstandigheden te kunnen {besturen.

Het verdere verloop is hierboven (onder a) reeds in het kort weergegeven. Het feilt, dat Cornelis Speelman (ook beschuldigd van particuliere handel!) nog in of kort na 1665 als gouverneur op deze kust vervangen is door Antonie Paviljoen, die ten aanzien van het hier behandelde probleem een aarzelende houding heeft aangenomen, kan voor *De Lange* aanleiding geweest zijn, zich in 1666 rechtstreeks tot de G. G. te wenden. Hert bestuur van de nederzetting te Masulipatam is voor hem extra bezwaarlijk geweest, doordat hij het steeds zonder secunde heeft moeten stellen. Pieter Smith, die tegelijk met hem als zodanig benoemd was, heeft zich blijkbaar moeilijk van zijn vorige taak te Ceylon vrij kunnen maken. Hij is tenminste eerst ná het overlijden van *De* ***Lange*** te Masulipatam aangekomen.

155) K.A. 1144, 1460.

HOOFDSTUK C.

Iets over de familie van Marretje Leendertsdr.: de parenteel van haar grootmoeder **Marretje Louwen.**

Inleiding.

Aanvankelijk was omtrent het voorgeslacht van ***Marretje Leendertsdr.*** niets bekend. Eerst het onderzoek van de Heer N. Plomp heeft ter zake enig licht gebracht, zij het alleen voor wat betreft haar familie van moederszijde. Belangrijk hiervoor was de vondst van stukken[156]) betreffende de afwikkeling van de nalatenschap van ***Marretje's*** verre nicht ***Grietje Michielsdr.,*** de vrouw van ***Huig Joosten van der Hoef*** te Delfgauw, die vóór december 1653 kinderloos is overleden [157]). Aan de hand van deze stukken heeft de Heer Plomp een parenteel kunnen construeren, waaruit de verwantschap tussen de erflaatster en een groot deel van haar erfgenamen blijkt. Hier volgt het gedeelte van deze parenteel, dat betrekking heeft op *Marretje's*

156) G.A.D., n.a. 1865 passim (1653/'54).

157) Zij trouwden 9 juni 1602 en testeerden te Delft 18 dec. 1629 en 21 febr. 1631 (G.A.D., n.a. 15'74 en 1575). Haar grootmoeder ***Grietje*** *Louwen* was een zuster van *Marretje Louwen,* de grootmoeder van *Marretje* ***Leendertsdr.***

naaste familie, aangevuld met gegevens uit andere bron, die grotendeels ook aan bovengenoemd onderzoek ontleend zijn. Over het algemeen is de juiste volgorde van de kinderen uit één gezin niet bekend.

Parenteel.

I. *Marrefje Louwen,* tr. *Dirk N.* (wellicht *Muys),* uit welk huwelijk tenminste vijf kinderen, van wie in 1653 nakomelingen in leven waren.

Kinderen volgen generatie II.

Hun beide zoons noemden zich ***Muys.*** Haar man is waarschijnlijk identiek met ***Dirk Cornelisz.,*** timmerman aan de Gasthuislaan te Delft, die van 1570 tot 1583 ald. erfscheider geweest is en als zodanig opgevolgd is door Cornelis ***Dirksx. Muys*** (11, 5). Hij is in 1575 aangeslagen in de honderdste penning voor twee huizen, waarvan één door hem zelf bewoond [158]).

Tweede generatie.

11.

(kinderen van Marretje Louwen (1) en Dirk N.):

1. *Gerrif Dirksz. Muys* (of *van der Hel),* tr. N.N.

Kinderen volgen generatie 111 a.

2. *Lijsbefh Dirksdr.,* tr. N.N.

Kind volgt generatie **III b.**

Wie van de, als erfgenamen van ***Grietje Michielsdr.*** bekende, personen de nakomelingen zijn van haar en van haar zuster ***Marretje*** staat niet vast. Bij onze keus hebben wij ons laten leiden door het voorkomen van enige kleinkinderen met de voornaam ***Marretje*** in één van beide in aanmerking komende groepen.

3. *Marrefje Dirksdr.,* tr. vermoedelijk *Leendert N.*

Kinderen volgen generatie 111 c.

4. *Trijntje Dirksdr.,* † vóór 4 april 1579, tr. *Olivier Jacobsz.,* schrijnwerker of kistemaker en erfscheider (1594-1596) te Delft, vermeld ald. sinds 1575, † in 1596, zn. van *Jacob* (of *Jacquet) Oliviersz.,* burger en kistemaker ald.: hij hertr. (huw. voorw. Delft 4 april [159]) 1579) *Machtelfje Jansdr.,* van Culemborg, geb. ca. 1534.

Kinderen uit het eerste huwelijk volgen generatie 111 d.

In 1575 is hij te Delft aangeslagen in de honderdste penning voor een door hem zelf bewoond huis aan de oostzijde van de Oude Delft, enkele hulzen benoorden de Oude Kerk. In 1581 was hij getuige bij de huwelijksvoorwaarden van ***Machteltje's*** zuster ***Annetje*** met ***Michiel Ariensz. Bosch,*** poorter en kuiper ald. [160]). In 1584 was hij getuige bij-de huwelijksvoorwaarden van zijn zuster ***Aaltje*** en in 1594 bij die van zijn nichtje ***Grietje Clasen van Adrichem*** (zie hieronder). Zijn weduwe, toen 72 jaar, legde in 1606 verklaringen af [161]).

Genoemde zuster ***Aaltje Jacobsdr.*** trouwde achtereenvolgens met ***Claas van Adrichem*** en (huw. voorw. 11 juli 1584 [162]) met ***Jan Hendriksz. Ploechosch.*** Uit haar eerste huwelijk had zij een dochter ***Grietje,*** die 2'7 maart 1594 [163]) huwelijksvoorwaarden maakte met ***Jan Vranksz.,*** kuiper ald., daarbij geassisteerd door haar voogden ***Claas Adriaansz. van Adrichem,*** burgemeester van Delft, en diens broer ***Jacob.***

5. *Cornelis Dirksz. Muys,* stadstimmerman en erfscheider (1584-1604) te Delft, † 1604, tr. *Baafje Quirijnsdr.* [164]).

Kinderen volgen generatie 111 e.

In 1575 is hij te Delft aangeslagen in de honderdste penning voor een door hem zelf bewoond huis. In 1583 en 1589 verkreeg hij van de Staten van Holland en Westfriesland, c.q. van de Staten-Generaal octrooi voor een watermolen; mogelijk ook in 1589 (maar toen te Delfshaven) voor een baggermolen [165]). Hij bezat een graf in de Nieuwe Kerk.

Derde generatie.

111 a.

(Kinderen van Gerrit Dirksz. Muys **(11, 1):**

1. *Aarfje Gerritsdr.,* † **vóór 1653,** kinderloos.
2. *Marrefje Gerrifsdr.,* † vóór 1653, kinderloos.
3. *Neeltje Gerrifsdr.,* tr. *Michiel N.*

Kinderen volgen generatie IV a.

4. *Geertje Gerritsdr.,* † **vóór** 1653, kinderloos.

111 b.

(Kinderen van Lijsbeth Dirksdr. (11, 2):

1. dochter, tr. *Pieter Swijs.*

Kinderen volgen generatie IV b.

111 c.

(Kinderen van Marretje Dirksdr. (11, 3) en Leendert N.):

1. *Gerrifje Leendertsdr.,* † **vóór 13** aug. 1602, tr. Delft 20 sept. 1587 *Vincent* (of *Cenf) Cornelisz.,* gorter ald., weduwnaar van N.N.

Kinderen volgen generatie IV c.

Bij hun huwelijk woonde zij aan de westziide van het Noordeinde en hij aan het Noordeinde in de" Kulck. Hij heeft zijn kinderen 13 aug. 1602 bewijs gedaan van hun moederlijk erfdeel, w.o. een huis, dat in of vóór 1619 verkocht is [166]).

2. *Marrefje Leenderfsdr.,* **tr.** Delft 7 febr. 1588 *Abraham Bartholomeusz. (de Lange),* (1565/6—1649) kleermaker ald. (Zie voor hen hoofdstuk A, generatie 1).

Kinderen volgen generatie IV d.

3. *Neeltje Leenderfsdr.,* tr. **Delft 24 jan. 1590** ***Commer Mauritsz.,*** vleeshouwer ald., weduwnaar van N.N.

Kinderen volgen generatie IV e.

Bij hun huwelijk woonde zij aan het Noordeinde in de Kulck en hij in de Vlamingstraat.

111 d.

(Kinderen van Trijntje Dirksdr. (11, 4) en Olivier Jacobsz.):

1. *Jacob Oliviersz. (van) (Leeuwenvelt),* schrijnwerker of kistemaker en erfscheider (1618-1627) te Delft, † tussen 9 juni 1626 en 1632, tr. Delft 6 febr. 1594 ***Soefje*** *Adriaansdr.* (of *Arentsdr.*).

158) A.R.A., arch. Staten v. Holland sinds 1572. 1290 JJ. fol. 19 en 19v.

159) G.A.D., n.a. 1507, fol. 103v (4 april 1579).

160) G.A.D., n.a. 1508, fol. 44 (11 maart 1581).

161) G.A.D., n.a. 1759 (5 mei 1606) en 1758 (15 aug. 1606).

162) G.A.D., n.a. 1508, fol. 136 (11 juli 1584).

163) G.A.D., n.a. 1528 (27 maart 1594).

164) G.A.D.,w.a. 78, fol. 125 (zonder datum, maar ná dec. 1624).

165) G. Doorman, Octrooien en uitvindingen in de Nederlanden in de 16e tot en met 18e eeuw, 1940, pag. 86 en 274-276.

166) G.A.D., w.a. 79, fol. 57v (6 maart 1619).

Kinderen volgen generatie IV f.

Hij woonde in 1600 aan de oostzijde van de Oude Delft, in het vijfde huis benoorden de Oude Kerk. In 1632 woonde zij daar als weduwe. Samen testeerden zij 4 aug. 1596 [167]), 12 juli 1613 [168]) en 9 juni 1626 [169]). Hij trad, o.a. in 1619 op als voogd over de kinderen van *Neeltje* ***Cornelisdr.*** (111 e, 1) en van *Gerritje* ***Leendertsdr.*** (III c, 1).

2. *Grietje Oliviersdr. (van) (Leeuwenvelt)*, tr. Culemborg (attestatie van Delft d.d. 16 juli) 1597 *Jan Willemsz. (Cuylenburch)*, j.m. van Culemborg, kleermaker te Delft, † vóór 26 mei 1641 [170]).

Kind volgt generatie IV g.

III e.

(Kinderen van Cornelis Dirksz. Muys (11, 5) en Baafje Quirijnsdr.):

1. *Neeltje Cornelisdr.*, † vóór 9 febr. 1619, tr. *Pieter Dirksz. (van) Bleyswijck*, stadstimmerman te Delft, zn. van *Dirk Jansz. Bleyswijck*, timmerman ald.; hij hertr. vóór 6 aug. 1624 *Celitje Florensdr.*.

Kinderen volgen generatie **IV** h.

Als stadstimmerman is hij blijkbaar zijn schoonvader opgevolgd. Zijn vader is waarschijnlijk dezelfde als de ***Dirk Jansz.,*** timmerman, die 1604-1625 vermeld wordt als erfscheider te Delft. als opvolger van Cornelis *Dirksz.* ***Muys*** (11, 5). Op 9 febr. 1619 heeft hij hun kinderen van hun moeders erfdeel uitgekocht [171]). Hij bezat een huis aan de zuidzijde van de Binnenwatersloot. Twee maal, n.l. op 8 juni 1624 [172]) en 9 okt. 1625 [173]) is hij getuige geweest, toen zijn vader huwelijksvoorwaarden maakte voor latere huwelijken. Zijn tweede vrouw wordt genoemd in het testament van 6 aug. 1624 van hun zoon *Cornelis* [174]).

2. *Marretje Cornelisdr. (Muijs)*, † Utrecht vóór 13 dec. 1624, tr. Delft 26 febr. 1612 *Egbert Jansz. Bosman*, schoenmaker te Utrecht, weduwnaar van N.N.

Kinderen volgen generatie **IV** i.

Na haar overlijden is door de Delftse bloedverwanten te vergeefs geprobeerd het erfdeel van haar kinderen van hun grootmoeder ***Baafje Quirijnsdr.*** bij de Delftse weeskamer onder te brengen [175]).

Vermoedelijk behoort hier ook:

3. (?) *Dirk Cornelisz. van der Bijl*, timmerman, havenmeestersknecht en erfscheider (1634-1650) te Delft, begr. ald. (N.K.) 16 sept. 1650, tr. le N.N.: tr. 2e Delft 22 april 1620 *Lijsbeth Tobiasdr. van der Bos*, j.d. van Delft.

Ten tijde van genoemd huwelijk woonde hij in de Vlamingstraat en zij aan de Verwersdijk. In 1624 (testament van zijn schoonzuster *Susanna Tobiasdr. van* der ***Bos,*** de tweede vrouw van ***Abraham Bartholomeusz. de Lange***) was hij timmerman in 't Cromhout (aan de Binnenwatersloot). In 1634 was hij havenmeestersknecht en bij zijn overlijden woonde hij aan de Broerhuislaan. Onder de erfgenamen van ***Grietje Michielsdr.*** komt zijn naam niet voor, noch die van eventuele nakomelingen. Hij zelf was in 1653 ook al overleden en in ieder geval waren er in 1640 (blijkens testament van zijn vrouw samen met genoemde schoonzuster) geen kinderen uit het tweede huwelijk in leven.

167) Voor not. Pieter Seb. Ketting; niet bewaard gebleven (4 aug. 1596).

168) G.A.D., n.a. 1618 (12 juli 1613).

169) G.A.D., n.a. 1827, (9 juni 1626).

170) G.A.D., n.a. 1669, fol. 83v (26 mei 1641).

171) G.A.D., w.a. 78, fol. 86 (9 febr. 1619).

172) G.A.D., n.a. 1573 (8 juni 1624).

173) G.A.D., n.a. 1573 (9 okt. 1625).

174) G.A.D., n.a. 1573 (6 aug. 1624).

175) G.A.D., w.a. 78, fol. 125 (zonder datum; ná dec. ***1624).***

Vierde generatie.

IV a.

(Kinderen van Neeltje Gerritsdr. (111 a, 3) en Michiel N.):

Marretje Michielsdr., tr. *Jan* **N.**
Uit dit huwelijk tenminste drie kinderen, van wie *Pieter Jansz.* al overleden was in 1653 met achterlating van twee kinderen (*Geertje* en *Jacob)* en *Ariaantje* en *Bos* nog in leven waren [176]).

2. *Leendert Michielsz.*, † vóór 1653, kinderloos.

3. *Ariaantje Michielsdr.*, † vóór 1653, tr. Mr. *Harmen Cornelisz. Overgauw*, notaris te Delft 1596-1615.
Uit dit huwelijk tenminste drie kinderen, van wie *Ariaantje* en *Ariaan* in 1653 nog in leven waren en *Neeltje al* overleden met achterlating van twee kinderen: *Servaas* en *Herman van Houten.*

4. *Gerritje Michielsdr.*, leeft nog in 1653.

IV b.

(Kinderen van N.N. (111 b, 1) en Pieter Swijs):

1. *Commertje Pietersdr. Swijs.*

Zij reisde in 1654 naar Amsterdam op zoek naar inlichtingen omtrent de verwantschap met ***Grietje Michielsdr.***. De kosten hiervan heeft zij gedeclareerd aan Olivier ***Witmont*** (zie voor hem hoofdstuk A, generatie 111, 1), vertegenwoordiger van de nakomelingen van ***Marretje Louwen*** bij de afwikkeling van de nalatenschap van ***Grietje Michielsdr.*** [177]).

2. Mr. *Lourens Pietersz. Swijs*, † Amsterdam vóór 22 dec. 1627, tr. Amsterdam (ondertr. ald. 12 juni, attestatie van Delft d.d. 20 juni) 1610 *Catharina Cornelisdr.*, j.d. te Amsterdam, dr. van *Cornelis Danckertsz.;* zij ging 22 dec. 1627 als weduwe opnieuw in ondertrouw.

3. *Poulus Pietersz. Swijs.*

IV c.

(Kinderen van Gerritje Leendertsdr. (111 c, 1) en Vincent Cornelisz.):

1. *Crijntje (Vincenten)*, tr. le Delft 6 juli 1603 *Hendrik Hendriksz.;* tr. 2e Delft 9 maart 1625 *Leendert Cornelisz.*, varensgezel, weduwnaar van N.N.

2. *Leendert (Vincenten)*, wielmaker te Voorburg in 1619: hij was toen getrouwd, doch is vermoedelijk kinderloos † vóór 1653.

In 1619 heeft hij een deel van de koopsom van het ouderlijk huis ontvangen in mindering van zijn moederlijk erfdeel [178]). In de stukken van 1653/54 komt zijn naam niet voor.

3. *Cornelis (Vincenten)*, waarschijnlijk stalhouder te Delft, vermoedelijk kinderloos † vóór 1653.

Voogden over hem en zijn jongere broers waren in 1619 ***Abraham Bartholomeusz. de Lange,*** zijn oom, en

176) G.A.D., n.a. 1865, no. 2748 (25 juni 1654).

177) G.A.D., n.a. 1865, no. 2755 (14 juli 1654).

178) G.A.D., w.a. 79, fol. 57v en 87v (6 maart en 13 aug. 1619).

***Jacob** Oliviersz. van Leeuwenvelt*, zijn achterneef. Door hun bemiddeling werd hem in 1619 een deel van de koopsom van het ouderlijk huis uitgekeerd ter aanschaffing van paarden en een rijtuig („een goed jacht") om daarmede de Heren Hoogheemraden te kunnen rijden [179]). In de stukken van 1653/54 komt zijn naam niet voor.

4. *Gijsbert* (of *Gijsbrecht*) *(Vin)centen*, molenaar te Delft, tr. ald. 18 april 1621 *Baartje Pietersdr.*

Zijn voogden (zie bij zijn broer *Cornelis*) hebben 14 aug. 1619 zijn deel van de koopsom van het ouderlijk huis ontvangen [180]).

5. *Adriaan* (of *Aryen*) *(Vin)cenfen*, geb. vóór 17 jan. 1601, timmerman te Delft, tr. le ald. 15 febr. 1626 *Neeltje Jansdr. Wense*, weduwe van *Hendrik Michielsz., voer*man; tr. 2e Loosduinen (attestatie van Delft d.d. 7 sept) 1630 *Liedewij Jansdr.*, weduwe van *Jan Jansz. Cuyper*.

Ook zijn deel van de koopsom van het ouderlijk huis is 14 aug. 1619 door zijn voogden ontvangen. Op 17 jan. 1626 heeft hij, meerderjarig zijnde, het beheer over zijn goederen aanvaard [181]). Op 14 febr. 1626 hebben beiden huwelijksvoorwaarden gemaakt [182]).

IV **d.**

(Kinderen van Marretje Leendertsdr. (111 c, 2) en Abraham Bartholomeusz. de Lange) :

Zie voor hen haofdstuk A, generatie II.

IV e.

Kinderen van Neeltje Leendertsdr. (111 c, 3) en Commer Mauritsz.) :

1. *Claas Cotntnersz. van der Marck*, test. (samen met zijn echtgenote) Delft 12 april 1632 [183]), tr. Delft 8 jan. 1625 *Lijsbefh Thomasdr. van der Velen.*

2. *Ermptje Commersdr. (van der Marck)*, tr. vóór 30 april 1622 *Jacob Gerritsz.*, (timmerman te Delft, zn. van *Gerrit N.* en *Jannefje Woutersdr.*

Op 30 april 1622 bleef hij met haar twee zusters borg voor haar broer *Leendert* [184]). Samen testeerden zij te Delft 4 aug. 1624 [185]); zij woonden toen aan de Molslaan.

3. *Annetje Commersdr.*, al meerderjarig op 30 april 1622 toen zij borg was voor haar broer Leendert met wie zij te Delft een handel in „beclien ende vettewarie" dreef [185]).

4. *Marretje Commersdr.*, al meerderjarig op 30 april 1622 toen zij evenals haar zuster Annetje borg was.

5. *Leendert Commersz. van der Marck*, geb. ná 30 april 1597, handelaar in „beclien en vettewarie" te Delft met zijn zuster Annetje [185]), later bakker en (in 1653154) brouwer in 't Swaenshals te Delft, tr. ald. 5 nov. 1628 *Basfiaanfje Cornelisdr.*.

Zijn voogden waren *Abraham **Bartholomeusz. de Lunge,*** zijn oom, en *Leendert Gerritsz.* (verwantschap onbekend). Op 30 april 1622 *was* hij nog minderjarig; toen bleven zijn zwager en zusters tegenover zijn voogden borg voor het gebruik van zijn erfdeel in zijn bedrijf [184]). Bij de afwikkeling van de nalatenschap van *Grietje **Michielsdr.*** in 1654 is hij naast Olivier *Witmont* (zie voor hem hoofdstuk A, generatie 111, 1) opgetreden namens de nakomelingen van *Marretje Louwen* [177]).

IV f.

(Kinderen van Jacob Oliviersz. van Leeuwenvelt (111 d, 1) en Soetje Adriaansdr.) :

1. *Arent Jacobsz. (van) Leeuwenvelt*, geb. ca. 1594/95, schrijnwerker te Delft, tr. *Adriana Jacobsdr.*

Hij woonde aan de oostzijde van de Oude Delft in het huis van zijn ouders. Omstreeks 1614/15 maakte hij een reis naar Frankrijk (o.a. Rouen). In 1633 was hij 38 jaar [186]). In 1635 hebben *Gerritje Abrahamsdr. **de Lange*** (zuster van zijn zwager *Adriaan de Lange*, zie hoofdstuk A, generatie 11, 4) en haar man hem aangewezen als voogd over hun zoon *Leendert Abrahamsz. van **den Berg.*** Hij is ook voogd geweest over het kind van ***Grietje** Abrahamsdr. de **Lunge en** Gillis* Cornelisx. In 1641 gaf hij namens de erfgenamen van zijn ouders procuratie voor de verkoop van hun aandeel in een hypotheek op een huis te Culemborg [187]). In 1651 heeft *Murretje **Abrahamsdr. de*** Lange (zie hoofdstuk A, generatie 11, 3) hem bij testament aangewezen als voogd over haar neef en erfgenaam *Leendert Abrahamsz.* vun ***den Berg*** voornoemd voor diens erfdeel. In 1653 deed genoemde zwager hem rekening en verantwoording over de afwikkeling van die boedel en in 1665 kwiteerde genoemde pupil hem.

2. *Trijntje* (of *Catharina*, ook *Catalina*) *Jacobsdr. (van) Leeuwenvelt*, † vóór okt. 1623, tr. Delft 14 juli 1619 *Adriaan Abrahamsz. de Lange* (1592—1667), schoenmaker ald., haar achterneef en buurman. (Zie voor hen hoofdstuk A onder 11, 4).

3. *Neeltje Jacobsdr. (van) Leeuwenvelt*, † ná 1667, ongehuwd.

In 1641 gaf zij — als erfgename van haar ouders — procuratie voor de verkoop van hun aandeel in een hypotheek op een huis te Culemborg [188]). Zij testeerde te Delft 30 dec. 1667 [189]).

4. *Olivier Jacobsz. **(van)** Leeuwenvelf*, schoenmaker te Delft, tr. *Geertruid Claasdr. de Lange*, van Oudewater.

In het testament van zijn zuster *Neeltje* heet zijn vrouw *Geertje **de** Lange. Zij* testeerden samen te Delft 4 febr. 1631 [190]). Ook hij gaf in 1641 procuratie voor de verkoop van een hypotheek op een huis te Culemborg [188]).

5. *Corstiaan Jacobsz. (van) Leeuwenvelt*, penningmeester van het Land van Altena te Woudrichem, † vóór 30 dec. 1667 [189]).

6. *Aarland Jacobsdr. **(van)** Leeuwenvelt*, tr. Delft 17 nov. 1641 *0th Harmensz. van der Hoeve.*

IV *g.*

(Kind van Grietje Oliviersdr. (van) Leeuwenvelt (111 d, 2) en Jan Willemsz. Cuylenburch) :

Olivier Jans:. Cuylenburgh.

IV h.

(Kinderen van Neeltje Cornelisdr. (III e, 1) en Pieter Dirksz. van Bleyswijck) :

1. *Aafje Piefersdr. (van) Bleyswijck*, geb. ca. 1606, in 1627 nog ongehuwd.

Op 9 febr. 1619 heeft haar vader haar en haar broers

179) G.A.D., w.a. 79, fol. 59v (12 maart 1619).
180) G.A.D., w.a. 79, fol. 88 (14 aug. 1619).
181) G.A.D., w.a. 79, fol. 100v (17 jan. 1626).
182) G.A.D., n.a. 1573 (14 febr. 1626).
183) G.A.D., n.a. 1827 (12 april 1632).
184) G.A.D., n.a. 1624 (30 apr. 1622).
185) G.A.D., n.a. 1573 (4 aug. 1624).
186) G.A.D., n.a. 1715, fol. 155 (12 febr. 1633).
187) G.A.D.. n.a. 1669. fol. 83v (26 mei 1641).
188) G.A.D.; n.a. 1669; fol. 83v (26 mei 1641).
189) G.A.D.. n.a. 1853 (30 dec. 1667).
190) G.A.D.; n.a. 1827 (4 febr. 1631).

uitgekocht van hun moederlijk erfdeel [191]). Zij was toen 12 jaar. Voogden over hen waren *Jacob Oliviersz.* van *Leeuwenvelt* (111 d., 1), *Arent Dirksz. Bleyswijck*, houtkoper, hun oom, en *Jacob Jansz.*, azijnmaker (relatie nog onbekend). Zij testeerde te Delft 31 okt. 1627 [192]). Mede namens haar hebben haar broers 9 aug. 1644 de voogden gekwiteerd [193]).

2. ***Cornelis Pietersz. (van) Bleyswijck,*** geb. ca. ***1608,*** notaris te Delft, tr. le Delft 13 okt. 1630 ***Aagje*** (of ***Agatha) Pietersdr. Braber;*** tr. 2e Delft 4 sept. 1633 ***Lijsbeth*** *Pietersdr. Persant.*

Toen zijn vader hem en de andere kinderen uitkocht, was hij 10 jaar [191]). Hij testeerde te Delft als jongeman 6 aug. 1624 [194]) en was toen 17 jaar. In dit testament is sprake van zijn moeder (bedoeld zal zijn stiefmoeder) *Celitje Florensdr.* Samen met zijn eerste vrouw testeerde hij 4 dec. 1630 [195]). Op 9 aug. 1644 kwiteerde hij zijn voogden [193]).

3. *Jan* ***Pietersz. (van) Bleyswijck,*** geb. ca. 1615/16, tr. Delft 3 nov. 1641 *Josijntje* ***Ariensdr. van der*** *Vloet.*

Bij de uitkoop van zijn moederlijk erfdeel in 1619 was hij drie jaar 191). Ook hij kwiteerde 9 aug. 1644 zijn voogden [193]).

IV i.

(Kinderen van Marretje Cornelisdr. (111 e, 2) en Egbert Bosman):

1. ***Maria Egbertsdr.*** *Bosman,* vermoedelijk kinderloos † vóór 1653.

2. *Cornelia* ***Egbertsdr.*** *Bosman,* vermoedelijk kinderloos † vóór 1653.

Maria en *Cornelia* worden beiden in het Delftse weeskamerarchief genoemd in een ongedateerde akte van ná dec. 1624115). In de stukken van 1653/54 worden zij niet genoemd.

HOOFDSTUK D.

Een Delfts geslacht **Berkel.**

Inleiding.

Omstreeks de zestiende en zeventiende eeuw treft men te Delft de geslachtsnaam *Berkel* (al of niet voorafgegaan door „van") aan bij vele personen, die lang niet allen onderling verwant zijn (Berkel is een naburig dorp). Tot welk geslacht ***Teuntje Hendriksdr.*** *Berkel,* de tweede vrouw van ***Adriaan Abrahamsz. de Lange*** (zie moor hen hoofdstuk A, generatie 11, 4 en hierachter onder V a, 1) behoord heeft, is lange tijd een open vraag gebleven. Dit is in zoverre opmerkelijk, omdat dit — waarschijnlijk al sinds omstreeks 1700 uitgestorven — geslacht in zijn tijd belangrijk is geweest en het bovendien in de vrouwelijke lijnen een uitgebreid — nog bloeiend — nageslacht heeft opgeleverd. Tot nog toe ontbrak ook maar enige samenvattende publicatie ter zake [196]).

191) G.A.D., w.a. 78, fol. 86 (9 febr. 1619).
192) G.A.D., n.a. 1827 (31 okt. 1627).
193) G.A.D., w.a. 78, fol. 224 (9 aug. 1644).
194) G.A.D., n.a. 1573 (6 aug. 1624).
195) G.A.D., n.a. 1827 (4 dec. 1630).
196) Jhr. Mr. Dr. E. A. van Beresteyn verwijst op bladzijde 169 van deel 1 van de door hem bewerkte geschiedenis van zijn geslacht (E. A. van Beresteyn en W. F. del Campo Hartman, Genealogie van het geslacht Van Beresteyn, deel 1, 1954) voor „een genealogie van de geslachten Berckel en Breman" naar de bijlagen van dat werk, maar een dergelijke genealogie komt daarin niet voor. Ook van een manuscript ter zake is bij het Centraal Bureau voor Genealogie niets bekend.

Bij het Centraal Bureau voor Genealogie berust echter een achttiende-eeuws manuscript ter zake van de hand van de genealoog Mr. R. van Heemskerk [197]). Dit bevat de parenteel van *Teuntje's* (in 1535 overleden) voorvader ***Pieter Cornelisz.*** *Berkel.* Weliswaar is de waarde er van in zover beperkt, dat er naast de persoonsnamen weinig bijzonderheden in voorkomen, maar voorzover dat bij ons onderzoek blijken kon, zijn de gegevens betrouwbaar te achten.

Belangrijke bronnen voor dat onderzoek vormden de testamentaire beschikkingen van Mr. ***Adriaan Brasser,*** raad-ordinaris in het Hof van Holland en Westvriesland, (ca. 1500-1579, zie voor hem hierachter onder 1) en van diens achternicht en erfgename ***Maria Adriaansdr.*** *Berkel* (111, 5), alsmede stukken betreffende de afwikkeling van bedoelde boedels, die geduurd heeft tot 1672. In het bijzonder heeft de akte van 22 dec. 1667 [225]) ons een eerste indruk gegeven van de samenhang tussen de verschillende takken. Verder kon voor bepaalde onderdelen gebruik gemaakt worden van de uitvoerige gegevens, voorkomende in de familiegeschiedenissen ***Graswinckel*** [198]) en ***Van Beresteyn*** [199]) over vrouwelijke leden van het hier behandelde geslacht, die met leden van die geslachten getrouwd zijn. Het onderzoek van de Heer Plomp heeft ook een aantal waardevolle gegevens opgeleverd. Tenslotte hebben wij de Heer J. L. Braber te Dreischor bereid gevonden het manuscript van dit hoofdstuk door te zien en op tal van punten aan te vullen.

Het geslacht is hier behandeld tot en met de vijfde generatie. Omtrent jongere naamdragers is trouwens niets bekend.

Merkwaardig is, dat omstreeks het begin van de tachtigjarige oorlog tenminste drie van de vier jonge mannelijke naamdragers uit Delft verhuisd zijn naar Sommelsdijk, waar familie van hen woonde. Het lijkt niet onmogelijk, dat hierbij hun godsdienstige of politieke opvattingen van invloed geweest zijn, Verschillende van hun nakomelingen (onder wie genoemde ***Teuntje Hendriksdr.,*** gen. V a, 1) zijn echter later weer naar Delft teruggekeerd.

Genealogie.

1. ***Pieter Cornelisz. (Berkel),*** korenkoper en brouwer in „De Ruyt", te Delft, schepen, veertigraad en burgemeester van Delft, † ald. 28 mei 1535, tr. N. (vermoedelijk ***Marretje) Brasser,*** dr. van ***Willem Brasser*** en ***Aagte Woutersdr.*** [200]).

Kinderen volgen generatie II.

Van 1506 tot en met 1535 is hij herhaaldelijk vermeld als Delfts magistraat [201]), maar steeds zonder geslachtsnaam, in 1506, 1510 en 1534 echter met de toevoeging „coorncooper". Blijkens de wapenkaart van de veertigraden van Delft [202]) bevatte zijn wapen een dorre boom met twee vogels in de takken, boven vergezeld van een vliegende vogel. Mr. R. Heemskerk beschrijft het familiewapen echter als volgt: in zilver een groene

197) Centr. Bur. v. Genealogie, dossier Van Berckel. Het stuk heet ten onrechte „Généalogie Van Berckel".
198) Jhr. D. P. M. Graswinckel, Geschiedenis van een Delfts brouwers- en regentengeslacht (1956). Op bladzijde 67 wordt daar opgemerkt, dat de beide — met Graswinckels getrouwde — meisjes Berkel niet onderling verwant zouden zijn. Dit is een misverstand gebleken.
199) Jhr. E. A. van Beresteyn en W. F. del Campo Hartman, Genealogie van het geslacht Van Beresteyn, 2 dln. (1941—1954).
200) Mededelingen van de Heer J. H. Brakke te Rotterdam.
201) R. Boitet, Beschrijving der stad Delft (1729).
202) Ned. Leeuw 68 (1951), kol. 250.

boom, in welks top een zwarte kraai. Van zijn kleinzoon is een zegel bewaard (zie gen. 111, 2).

Zijn vrouw was een zuster van Mr. *Adriaan Brasser,* raad-ordinaris in het Hof van Holland en Westvriesland. Deze overleed in het huis op de Vijverberg te 's-Gravenhage, dat hij in 1559 gekocht had en werd begr. 's-Gravenhage 24 mei 1579. Zijn ouders waren *Willem Jansz. Brasser* († Delft 12 jan. 1504) en *Aagte Woutersdr.* († 31 maart 1539) [200]. Mr. *Adriaan Brasser* is Rooms-Katholiek gebleven (bij zijn testament was de pastoor van de Grote Kerk getuige), doch een overtuigd aanhanger van de opstand. Zijn huwelijk met *Barbera Hanneman* is kinderloos gebleven. In zijn testament van 4 april 1579 [203] heeft hij zijn achternicht *Maria Adriaansdr. BerkeZ* (111, 5) tot universele erfgename benoemd op voorwaarde, dat — zo zij kinderloos mocht komen te overlijden — de van hem afkomstige vaste goederen en obligaties onverdeeld zouden blijven en vererven op haar oudste drie broers *(Pieter, Cornelis* en *Willem)* of hun nakomelingen. Deze *Maria* is waarschijnlijk vernoemd naar haar grootmoeder, de zuster van Mr. *Adriaan Brasser,* de vrouw van *Pieter Cornelisz. BerkeZ.* Zij bestuurde ten tijde van genoemd testament zijn huishoading en is inderdaad — in 1626 — kinderloos overleden. Waarom *Brasser* haar vierde broer, *Dirk,* van eventuele deelgerechtigheid heeft uitgesloten, is niet duidelijk. Zouden misschien ook hier afwijkende opvattingen op het punt van godsdienst of politiek van invloed geweest kunnen zijn ?

11.

(Kinderen van Pieter Cornelisz. Berkel (1) en N. Brasser (juiste volgorde onbekend)):

1. *N. Pietersdr. (Berkel),* tr. *Willem Dirksz.,* te Sommelsdijk, † vóór 22 febr. 1579, zn. van *Dirk Willemsz.* en *Sijtje Hendriksdr.*

   Zij bewoonden te Sommelsdijk een eigen huis aan de Voorstraat. Hun dochter *Marretje Willemsdr.* maakte te Delft 22 febr. 1579 huwelijksvoorwaarden [204] met *Dirk Christiaansz.* (of *Corstiaansz.*) *Groenewegen,* geb. 14 dec. 1556 [205], † 28 okt. 1625, (zn. van *Corstiaan Simonsz. Groenewegen en Fijtje Dirk Jan Boekelsdr.),* die aldaar van 1595 tot zijn dood veertigraad en herhaaldelijk thesaurier, schepen, weesmeester en burgemeester is geweest, en in nov. 1592 ald. hertrouwde met *Christina Jansdr. Melisdijck.* In genoemde akte wordt *Adriaan Pietersx. Berckel* (11, 2) haar oom genoemd. Tot haar inbreng behoorde o.m. een vordering op diens oudste zoon *Pieter* (111, 2), die genoemd huis van haar vader had gekocht.

2. *Adriaan Pietersz. (Berkel),* brouwer in „Den Hoorn" te Delft, hoofdman van het brouwersgilde, gasthuismeester, veertigraad, enz. ald., † Delft 1 dec. 1578 en ald. begr., tr. in 1542 *Marretje Elemans,* dr. van *Cornelis Dirksz. Elemans,* brouwer.

   Kinderen volgen generatie 111.

   Zij maakten 8 juli 1542 te Delft huwelijksvoorwaarden [206]. Hij is 8 juli 1544 (als *Adriaan Pieter Cornelisz.)* tot het brouwersgilde toegelaten [207]. In 1575 betaalde hij voor zijn schoonzoon *Abraham Jansz. Graswinckel* (wiens vader naar het buitenland gevlucht was) bij diens toetreden tot het brouwersgilde het verschuldigde recht [208]. Haar vader overleed 9 aug. 1554 [209] na bij testament een legaat aan de Nieuwe Kerk vermaakt te hebben.

203) G.A. 's-Gravenhage, w.a. 12'7, fol. 293v—299v en boedeldossier 534.

204) G.A.D., o.r.a. 305, fol. 121 (22 febr. 1579).

205) Ned. Leeuw 47 (1929), kol. 91.

206) G.A.D., o.r.a. 305, fol. 23 (8 juli 1542).

207) G.A.D., eerste afd. 404, fol. 183 (8 juli 1544).

III.

(Kinderen van Adriaan Pietersz. Berkel (II, b) en Marretje Elemans) :

1. *Jannetje (Adriaansdr.) Berkel,* geb. ca. 1543, † Delft 1 juli 1626, tr. le *Dirk Verburg* (of *Van den Burg),* zn, van *Hendrik Dirksz. Verburg* en *Catharina Eewoutsdr. Verwer;* tr. 2e in 1574 *Abraham Jansz. Graswinckel, geb.* 1544, brouwer en burgemeester te Delft, † Delft 17 mei 1607, zn. van *Jan Jansz. Graswinckel* en *Geertje Jacobsdr. Touw,* en wedn. van *Maria Gerritsdr. Cools* [210].

   Uit het eerste huwelijk tenminste twee, en uit het tweede acht kinderen. *Graswinckel en Jannetje BerkeZ* maakten 18 dec. 1574 huwelijksvoorwaarden, zoals blijkt uit hun gezamenlijk testament van 15 dec. 1601 [211]. Zij testeerde als weduwe 5 okt. 1610 [212], 16 juni 1620 [213], 21 april 1622 [214] en 15 jan. 1625 [215]. Bij haar overlijden was zij 83 jaar. Haar nageslacht behoorde tot de eigen erfgenamen van haar zuster Maria (111, 5) ; sommigen van hen zijn genoemd in de akte van 22 dec. 1667 [225]. Portretten van haar en haar tweede man zijn sinds 1903 spoorloos [210].

2. *Pieter (Adriaanx.) Berkel,* schepen en dijkgraaf van Sommelsdijk, in 1612, tr. le *Magdaleentje N.;* tr. 2e *Lijsbeth Simonsdt-. de Vries:* tr. 3e *Marretje Cornelisdr. Breeman,* geb. 1565, † Delft 15 aug. 1625, dr. van *Cornelis Jacobsz. Breeman* de Oude, 'baljuw van Sommelsdijk, en N. *Suytland* [216].

   Uit het eerste huwelijk tenminste 'twee, uit het 'tweede drie en uit het derde twee kinderen.

   Kinderen volgen generatie IV **a .**

   Hij kocht in of kort vóór 1579 het huis aan de Voorstraat te Sommelsdijk, waarin zijn oom *Willem Dirksz.* gewoond had. In 1598 zegelde hij als volgt: een vogel staande met opgeheven vlucht op een nest, rustende op een gaffel; helmteken een vlucht. In 1598 was hij penningmeester en van 1607 tot 1610 dijkgraaf van de polder Sommelsdijk [216]. *Marretje Breeman* is in 1619 verhuisd naar Delft, waar zij inwoonde bij haar dochter *Elisabeth* (IV a, 7), toen gehuwd met Dirk *Duyst van Beresteyn* [217]. Zij maakte 18 aug. 1620 te Breda een besloten testament, waarbij zij — tenminste voor een deel van haar omvangrijke nalatenschap — een fideïcommis instelde [218]. Zijn nageslacht behoorde tot de fideï-commissaire erfgenamen van Mr. *Adriaan Brasser* en tot de eigen erfgenamen van zijn zuster *Maria;* sommigen van hen zijn genoemd in de akten van 1667 [225] en 1672 [226].

3 . *Cornelis (Adriaansz.) Berkel,* woonde te Sommelsdijk, vermoedelijk † tussen 1601 en 1607, in ieder geval † vóór 1626, tr. *Neeltje Dirksdr.*

   Kinderen volgen generatie IV b .

208) G.A.D., eerste afd. 404, fol. 192 (1575).

209) G.A.D., ontvangboek Nieuwe Kerk.

210) Genealogie Graswinckel (noot 198), blz. 62/66.

211) G.A.D., n.a. 1527, fol. 134 (15 dec. 1601).

212) G.A.D., n.a. 1537, fol. 153 (5 okt. 1610).

213) G.A.D., n.a. 1572 (26 juni 1620); G.A. Haarlem, coll. Van der Burch, 117 (grosse).

214) G.A.D., n.a. notaris Vockestaert (21 april 1622).

215) G.A. Haarlem, coll. Van der Burch, 117 (grosse, 15 jan. 1625).

216) Mededelingen van de Heer J. L. Braber te Dreischor.

217) Genealogie Van Beresteyn (noot 199), deel 1, pag. 265.

218) Voor notaris Melis Jan Melisz. (Vlg. G.A.D., n.a. 2027, no. 118 (13 april 1667)).

Zijn naam komt voor in het testament van zijn zuster ***Maria*** van 26 april 1601, maar niet meer in dat van 28 april 1607 en alle volgende. Waarschijnlijk was er toen ook al geen nageslacht van hem meer in leven. Een akte van volmacht inzake de nalatenschap van zijn zuster ***Maria*** van 15 dec. 1626 [227]) spreekt van zijn vóór-overlijden zonder nakomelingen.

4. *Willem (Adriaansz.) Berkel,* schepen van Sommelsdijk, later van Middelharnis, † tussen 1616 en 1619, tr. 1 e *Marretje Jacobsdr. van Wena de Bien; tr. 2e Jannetje Maartensdr.;* tr. 3e Sommelsdijk (R.K.) 16 okt. 1605 *Neeltje Simonsdr. de Vries,* wed. van *Matthijs van der Mast.*

Uit het eerste huwelijk tenminste vier, uit het tweede tenminste drie en uit het derde geen kinderen.

Kinderen volgen generatie **IV c.**

Zijn zegel (1577 en 1586 te Sommelsdijk; 1597 tot 1600 en 1607 te Middelharnis) vertoont hetzelfde wapen als dat van zijn broer ***Pieter.*** In 1596 is te Middelharnis een kind van hem begraven en 26 dec. 1600 ald. „zijn huisvrouw" (de eerste of de tweede ?). In 1602 en 1608 was hij daar rentmeester. Op 10 juli 1607 zijn ald. „zijn wezen" uitgekocht: vermoedelijk de kinderen van zijn tweede vrouw. In datzelfde jaar is hij daar beleend met enig land, als leenopvolger van zijn overleden zoon Jacob **(IV c,** 3). Op 6 juni 1611 verkocht hij, als grootvader en voogd van de kinderen van zijn overleden dochter ***Trijntje*** (IV c, 2) enige hypotheken. In een pachtregister van de Sommelsdijkse kerk is in 1619 sprake van zijn erfgenamen [216]). Op 29 mei 1616 is hij nog getuige geweest bij de huwelijksvoorwaarden van zijn nicht *Elisabeth* ***Pietersdr. Berkel*** (IV a, 7) met ***Dirk Duyst van*** *Beresteyn* [219]). Ook zijn nakomelingen behoorden tot de fideï-commissaire erfgenamen van Mr. ***Adriaan*** Brasser en tot de eigen erfgenamen van zijn zuster ***Maria;*** sommige van hen zijn genoemd in de akten van 1667 [225]) en 1672 [226]).

5. *Maria (of Marretje) (Adriaansdr.) Berkel,* † 's-Gravenhage tussen 8 mei en 15 dec. 1626, tr. 1 e (tussen 4 april en 8 nov.) 1579 Mr. *Dirk van der Does* (of *Verdoes),* geb. Harlingen 19 nov. 1551, jur. student te Leuven 27 sept. 1567, advocaat voor het Hof van Holland en West-Friesland (1579), commies ter thesaurie der Generaliteit (vanaf 1601), † 's-Gravenhage 5 nov. 1615, zn. van *Simon Franken van der Does,* convooi- en accijnsmeester des Keizers in Friesland, baljuw van Vlieland, schepen, schout 1565 en burgemr. 1575 'van 's-Gravenhage, en *Elisabeth Sems* [219a]); tr. 2e (ondertr. 's-Gravenhage 25 juni) 1617 *Pieter van Beveren,* geb. Dordrecht 1569, acht te Dordrecht, curator der Leidse hogeschool 1594, bewindhebber, van de Maghellaanse Compagnie en muntmeester-generaal der Generaliteit 1601, † 's-Gravenhage (impost bet. 9) okt. 1637, zn. van *Cornelis van Beveren,* burgemr. te Dordrecht enz. en *Maria van der Valck,* en wadn. van *Susanna Lopez Serano;* hij hertr. 's-Gravenhage (ondertr. Leiden 11 juni) 1627 *Maria van Dilsen* [219b]).

Beide huwelijken zijn kinderloos gebleven. Zij was regentes van het burgerweeshuis te 's-Gravenhage. Haar zuster ***Jannetje*** **(III,** 1) benoemde ***Dirk van der Does*** in haar testament van 5 okt. 1610 tot voogd over twee kinderen van haar zoon ***Adriaan.***

Toen haar oudoom Mr. ***Adriaan Brasser*** haar 4 april 1579 in zijn testament tot universeel erfgename aanwees, woonde zij bij hem in en bestuurde zijn huishouding. Blijkbaar was zij toen nog ongehuwd. In de inventaris van zijn nalatenschap (8 nov. 1579 mede opgemaakt door ***Dirk van der Does*** als één van de executeurs) heet deze laatste „haar man en voogd". Zij testeerde herhaaldelijk, o.m. op 26 april 1601 <wonende in de Vlamingstraat) [220]), 28 april 1607 [221]), 4 juli 1614 [222]), 5 juli 1614 (een gesloten codicil) [223]), 22 juni 1625 (niet aangetroffen) en 8 mei 1626 [224]). In hoofdzaak stemmen deze beschikkingen in zover overeen, dat zij de discriminatie van haar oudoom ten aanzien van haar jongste broer en haar zusters (en hun nageslacht) door legaten uit eigen middelen gecompenseerd heeft. In haar testament van 1626 besprak zij een legaat aan Mr. ***Dirk Jansz. Graswinckel*** (een kleinzoon van haar zuster ***Jannetje)*** op voorwaarde, dat dit in geval van diens kinderloos overlijden verdeeld zou worden onder de nakomelingen van al haar broers en zusters. Deze legataris is inderdaad kinderloos overleden, n.l. op 12 okt. 1666. Dit heeft aanleiding gegeven tot de scheiding van bedoeld legaat op 22 dec. 1667 [225]). Deze akte bevat de namen van tientallen rechthebbenden, resp. hun vertegenwoordigers. De mogelijkheid om de nalatenschap van Mr. ***Adriaan Brasser*** te verdelen heeft zich blijkbaar voorgedaan na het overlijden van ***Elisabeth Hendriksdr.*** *Boenis,* de oudste klendochter van ***Maria's*** broer ***Pieter*** (zie generatie IV a, 1). Bij akte van 26 maart 1672 [226]) hebben de rechthebbenden procuratie gegeven om hiertoe het nodige te doen. Ook deze akte bevat een aantal namen, maar minder dan die van 1667, omdat het stuk alleen nakomelingen van ***Maria's*** broers ***Pieter*** en ***Willem*** betreft. (***Cornelis*** was al zonder nakomelingen overleden.)

Na ***Maria's*** overlijden hebben de gezamenlijke erfgenamen 15 dec. 1626 [227]) procuratie verleend voor het beheer van de boedel. De overdracht van het aandeel van ***Maria's*** overleden broer ***Cornelis*** aan de andere erfgenamen heeft blijkbaar moeilijkheden opgeleverd, want deze laatsten hebben eerst 8 april 1634 daartoe machtiging verleend [228]) aan ***Adriaan Abrahamsz. de Lange,*** de man van ***Teuntje Hendriksdr. Berkel*** (V a, 1), die later — tot zijn dood op 19 jan. 1667 — als rentmeester van de boedel is opgetreden. Naar de hier genoemde akten van 1626, 1634, 1667 en 1672 wordt in dit hoofdstuk herhaaldelijk verwezen.

6. *Agniesje (Adriaansdr.) Berkel,* † jong.

7. *Dirk (Adriaansz.) Berkel,* † jong.

8. *Neeltje (Adriaansdr.) Berkel,* tr. Delft 30 dec. 1590 *Jan Claasz. van der Mast,* geb. ca. 1564, pondgaarder ald. (1630).

Uit dit huwelijk werden tenminste vijf kinderen geboren, die allen jong overleden zouden zijn. Haar zuster ***Jannetje*** heeft hem 5 okt. 1610 benoemd tot voogd over twee kinderen van haar overleden zoon ***Adriaan. Op 18*** okt. 1624 is hij en 24 sept. 1628 zijn beiden te Delft getuige geweest bij de doop van een kind van haar achternicht ***Teuntje Hendriksdr. Berkel*** (V a, 1). Toen hij 16 juli 1630 een verklaring aflegde [229]), was hij 66 jaar. In hun huis kwiteerde ***Teuntje's*** man ***24*** juni 1631 voor het beheer van het erfdeel van zijn vrouw.

9. *Dirk (Adriaansz.) Berkel,* pachter van de impost op wijnen enz. te Sommelsdijk, † tussen 1610 en 1616, tr. Sommelsdijk (ondertr. Delft 27 april) 1591 *Arendje* (of

219) Genealogie Van Beresteyn (noot 196), deel 1, pag. 181.
219a) Ned. Adelsboek 1941 pag. 223; vgl. Gen. Jierboekje 1965, pag. 35.
219b) Zie voor Van Beveren: Ned. Leeuw 62 (1944), 127.
220) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 2, fol. 11 (26 april 1601).
221) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 4, ongenummerd, voorin (28 april 1607).
222) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 4, fol. 183 (4 juli 1614).
223) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 4, fol. 188 (5 juli 1614).
224) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 11, fol. 255 (8 mei 1626).
2%) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 630, fol. 417 (22 dec. 1667).
226) G.A.D., n.a. 2132, no. 395 (26 maart 1672). Afschrift hiervan in het Haagse weeskamer archief, dossier 534.
227) G.A.D., n.a. 1593 (12 dec. 1626).
228) G.A.D., n.a. 1615, no. 205 (8 april 1634).
229) G.A.D., n.a. 1686 (16 juli 1630).

Adriaantje) Marinusdr. Breeman. van Sommelsdijk, † ná 1627, dr. van *Marinus Jacobsz. Breeman.*

Kinderen volgen generatie **IV d.**

Van 1599 tot 1610 is hij te Sommelsdijk herhaaldelijk genoemd als pachter van de impost op wijnen, bieren enz., of als borg ter zake voor anderen [216]). Op 16 jan. 1604 is hij te Zierikzee beboet wegens mishandeling met een broodmes [230]). Zij is nog in 1627 genoemd als zijn weduwe [231]). Zijn nageslacht behoorde niet tot de fideï-commissaire erfgenamen van Mr. ***Adriaan Brasser***, maar wél tot de eigen erfgenamen van zijn zuster *Maria.* Enkelen van hen zijn genoemd in de akte van 1667 [225]).

Vierde generatie.

IV a.

(Kinderen van Pieter Adriaansz. Berkel (111, 2) en Magdaleentje N.) :

1. *Magdaleenfje (Pietersdr.) Berkel,* † *vóór* 15 dec. 1626, tr. *Hendrik Pieter Boenensz.* (of *Boenisse),* dijkgraaf (1601) en burgemeester te Zuidland.

   Uit dit huwelijk tenminste drie kinderen, n.l. ***Adriaan, Magdaleentje*** en ***Lijsbeth*** (of *Elisabeth),* van wie laatstgenoemde trouwde met Jan ***Dirksz. Caperman*** (**† vóór 1667**), in 1632 schepen van Geervliet en in 1650 schout van Zuidland, die, samen met haar tante ***Elisabeth Pietersdr. Berkel*** (IV a, 7) 24 juni 1650 procuratie heeft gegeven tot verkoop van hun gezamenlijk aandeel in het fideï-commis van Mr. *Adriaan Brasser* [232]), welke verkoop kennelijk niet is doorgegaan. Uit de akte van 1672 [226]) blijkt, dat het overlijden van deze dochter aanleiding heeft gegeven tot de afwikkeling van dat fideï-commis. Haar zoon *Dirk Jansz. Caperman,* schout en dijkgraaf van Zuidland, trad daarbij op voor zich en zijn naaste verwanten.

2. *Hendrik (Pietersz.) Berkel,* schepen van Middelharnis (1601), waarschijnlijk † vóór 1620, maar in ieder geval † vóór 15 dec. 1626, tr. vóór 1598 N.N.

   Kinderen volgen generatie **V a.**

   In 1598 en 1603 is te Middelharnis een kind van hem begraven. Zijn nageslacht behoorde tot de fideï-commissaire erfgenamen van Mr. *Adriaan* ***Brasser*** en tot de eigen erfgenamen van zijn tante *Maria* ***Adriaansdr. Berkel.*** In de akten van 1667 [225]) en 1672 [226]) worden zij genoemd.

(Kinderen van Pieter Adriaansz. Berkel (III, 2) en Lijsbeth de Vries):

3. *Maria (Piefersdr.) Berkel,* geb. te Sommelsdijk, † Deift 30 april 1630, tr. ald. 23 mei 1599 *Jacob Abrahamsz. Graswinckel,* geb. ca. 1570, regent van het weeshuis te Delft, † ald. 4 jan. 1620, zn. van *Abraham Jansz. Graswinckel* (die hertr. met haar tante *Jannetje Adriaansdr. Berkel* (generatie III, 1)) en *Maria Gerrifsdr. Cools,* en wedn. van *Maria Jacobsdr. van der Dussen.*

   Uit dit huwelijk drie kinderen, n.l. *Maria, Cornelia* en Simon. Hij was te Delft bewaarder van het fraterhuis en regent van het weeshuis. Zij testeerden ald. samen 4 april 1608 [233]). Hun kinderen zijn genoemd in de akte van 1667 [225]), in die van 1672 [226]) alleen nog de kinderen van hun dochter ***Maria*** (getrouwd met ***Frank Pietersz. van der Meer),*** namens wie toen optrad Mr. ***Maarten Pauw*** (gehuwd met ***Maria's*** dochter *Elisabeth van der Meer),* burgemeester van Delft, bewindhebber van de V.O.C. en ontvanger-generaal van Holland en Westvriesland, die reeds genoemd is in hoofdstuk A generatie 111, 3. Beider portretten zijn afgebeeld in de genealogie Graswinckel tussen pag. 32 en 33.

4. *Neeltje (Pietersdr.) Berkel,* waarsch. jong †.

5. *Adriaan (Pietersz.) Berkel,* waarsch. jong †.

(Kinderen van Pieter Adriaansz. Berkel (III, 2) en Marretje Beekman):

6. *Jannetje (Pietersdr.) Berkel,* geb. Sommelsdijk 10 april 1592, † Delft 1 jan. 1615, tr. ald. 6 okt. 1613 Mr. *Cornelis van Beresfeyn,* geb. Delft 31 dec. 1586, schepen en burgemeester te Delft, bewindhebber V.O.C., † bij Haamstede 13 aug. 1638, zn. van *Paulus Cornelisz. van Beresteyn* en *Volckera Nicolai* (of *Volckje Claesdr.) Duyst genaamd Knobbert;* hij hertr. 29 okt. 1619 *Corvina Zachariasdr. van Hoffdijck,* te Sommelsdijk [234]).

   Uit dit huwelijk één, jong gestorven, kind.

7. *Elisabeth (Pietersdr.) Berkel,* geb. Sommelsdijk 17 sept. 1599, † Delft 15 aug. 1666, tr. le Delft 3 juli 1616 *Dirk (Duyst) van Beresteyn,* geb. ald. 12 april 1594, † ald. 3 sept. 1625, zn. van *Paulus Cornelisz. van Beresteyn* en *Volckera Nicolai* (of *Volckje Claesdr.) Duyst genaamd Knobbert;* tr. 2e Delft 7 febr. 1627 *Jacob de Witte,* heer van Haemstede, geb. 's-Gravenhage, † 23 mei 1638, zn. van *Witte de Witte* en *Eva Hogerzijl* en wsdn. van *Clara van Raephorst.*

   Zij heeft een bewogen leven gehad. Zowel wat haar gezin betreft, als op ander gebied. Nog geen 17 jaar oud trouwde zij en verhuisde toen naar Delft. Maar negen jaar later was zij al weer weduwe. Van haar vijf kinderen was toen alleen nog het jongste in leven. Anderhalf jaar later hertrouwde zij en verhuisde zij naar Haamstede, waar één kind geboren werd, dat jong overleed. Ook dit huwelijk heeft maar negen jaar geduurd, waarna zij naar Delft terugkeerde. Haar enig overgebleven kind, ***Volckera,*** trouwde in 1642 met ***Salomon van Schoonhoven*** en kreeg één kind, dat al niet meer in leven was, toen beiden in 1653, enkele maanden ná elkaar, overleden.

   Vóór haar eerste huwelijk zijn 29 mei 1616 te Sommelsdijk huwelijksvoorwaarden gemaakt [235]). Te Delft testeerde zij 23 dec. 1621 [236]). Op dat ogenblik waren haar oudste vier kinderen allen al overleden en ***Volckera*** zou eerst tweeëneenhalf jaar later geboren worden. Zo kwam zij er toe haar moeder tot universeel erfgename te benoemen. In 1625 stierven, kort na elkaar, haar moeder en haar eerste man. Ruim een jaar later, kort vóór haar tweede huwelijk, heeft zij ***Volckera*** haar vaderlijk erfdeel „bewezen" [237]). Blijkbaar heeft zij het beheer gehad over ***Volckera's*** grootmoederlijk erfdeel (van haar eigen moeder *Marretje* ***Breeman).*** O.m. hierover is herhaaldelijk geprocedeerd, tot zelfs ná haar dood toe [238]). Zij testeerde opnieuw (besloten) te Delft 16 okt. 1661 [239]). Dit testament is na haar overlijden 21 aug. 1666 geopend [240]), waarbij de erfgenamen tevens de executeurs (Mr. ***Simon Graswinckel*** en Mr. *Maarten Pauw,* resp. zoon en behuwdkleinzoon van ***Elisabeth's*** halfzuster ***Maria,*** gen. IV a, 3) gemachtigd hebben, „alle hangende processen" te doen beëindigen. Dat deze executeurs geen gemakkelijke taak gehad hebben, laat zich denken. Eerst 12 okt. 1673 [241]) waren alle geschillen tussen de vele erfgenamen (w.o. ook alle nakomelingen van haar vader uit diens eerste twee huwelijken) op-

230) R.A. Middelburg, o.r.a. 3849, no. 194 (16 jan. 1604).
231) A.R.A., o.r.a. Dirksland 13 (boedel Jannetje Breeman, 1627).
232) G.A.D., n.a. 1694 (24 juni 1650).
233) G.A.D., n.a. 1537, no. (of fol.?) 114 (4 april 1608).
234) Genealogie Van Beresteyn (noot 199), deel 1, pag. 166.
235) Genealogie Van Beresteyn (noot 199), deel 1, pag. 181.
236) G.A.D., n.a. 1650 (23 dec. 1621).
237) Genealogie Van Beresteyn (noot 199), deel 1, pag. 182.
238) Op. cit., pag. 266-268.
239) G.A.D., n.a. 2027 (16 okt. 1661).
240) G.A.D., n.a. 2027, no. 92 (21 aug. 1666).
241) G.A.D., n.a. 2028 (12 okt. 1673).

gelost en kon tot verkoop van de inboedel worden overgegaan. De remonstrantse gemeente te Delft ontving een legaat [242]).

Naar haar dochter *Volckera* **is kennelijk de tweede dochter van** *Pieter de Lange* **en** *Lucretia Blokhovius* **(geb. ca. 1661) genoemd. (Zie hoofdstuk A, generatie IV a, 2).**

IV b.

(Kinderen van Cornelis Adriaansz. Berkel (111, 3) en Neeltje Dirksdr.) :

1. ***Adriaan (Cornelisz.)*** *Berkel,* vermoedelijk † vóór 28 april 1607, zeker vóór 15 dec. 1626.
2. *Pieter (Cornelisz.) Berkel,* vermoedelijk † vóór 28 april 1607, zeker vóór 15 dec. 1626.

IV c.

(Kinderen van Willem Adriaansz. Berkel (111, 4) en Marretje van Wena de Bien):

1. *Pieter* (***Willemsz.)*** *Berkel,* schepen te Middelharnis (1603-1611) en armmeester ald. (1602), begr. ald. in 1613, tr. le *Susanna* ***Borrendamme:*** tr. 2e *Aaltje* ***Lambrechfsdr.,*** dr. van ***Lambrechf Hendriksz.*** geseyt Moy Lambrecht, vice-admiraal van den lande, en *Neeltje* ***Aerfsdr.*** [243]).

   Kinderen uit het eerste huwelijk volgen V b.

   In 1602 is te Middelharnis een kind van hem begraven en in 1606 één van beide vrouwen. Zijn tweede huwelijk was kinderloos. Hij en zijn nageslacht behoorden tot de fideï-commissaire erfgenamen van Mr. *Adriaan Brasser* **en tot de eigen erfgenamen van zijn tante** *Maria Adriaansdr. Berkel. In* **de akten van 1667** [225]) **en 1672** [226]) **komen hun namen echter niet voor. Vermoedelijk was deze tak toen al uitgestorven.**

2. *Trijntje* (*Willemsdr.) Berkel,* † **vóór** 6 juni 1611, tr. ***Lambrechf de Coninck.***

   Uit dit huwelijk twee kinderen (*Apolonia* en *Adriaan*), genoemd in de akte van 1626 [224]), **maar niet in die van 1667** [225]). **In 1672 was** *Apolonia* **weduwe van** *Pieter Walinghsz.* te **Delfshaven.**

3. ***Jacob*** (***Willemsz.)*** *Berkel,* secretaris van Middelharnis, begr. ald. in 1605, tr. Delft 3 okt. 1604 *Jannetje* (of ***Johanna) Groenewegen,*** dr. van ***Dirk Chrisfiaansz. Groenewegen*** en ***Marrefje Willemsdr.;*** zij **hertr.** ***20*** **mei** 1607 ***Adriaan Jacobsz. Pauw,*** wedn. van ***Elisabeth Adriaansdr. van der*** *Chijs.*

   Uit dit huwelijk geen kinderen.

   Hij is te Middelharnis in 1605 beleend met enig land. Haar tweede echtgenoot ***Adriaan. Jacobsz. Pauw,*** **geb. 26 juni 1581, was brouwer te Delft en † ald. sept. 1684. Hij was een oom van Mr.** *Maarten Pauw.*

4. ***Cornelis*** (***Willemsz.)*** *Berkel,* schepen, secretaris en rentmeester te Middelharnis, tr. le vóór 1611 N. N.: tr. 2e ald. 14 okt. 1623 ***Barbera Jacobsdr. van der*** *Blijck.*

   Uit beide huwelijken tenminste één kind, een meisje, waarvan niet bekend is uit welk huwelijk het is geboren en waarvan ook de naam niet bekend is.

   In 1611 is te Middelharnis een kind van hem begraven.

(Kinderen van Willem Adriaansz. Berkel (111, 4) en Jannetje Maartendr.):

5. ***Marifge*** (*Willemsdr.) Berkel,* † tussen 20 okt. 1653 en 22 dec. 1667, tr. ***Jan Huybrechfsz. Gageldonck,*** schepen van Adolphsland 1620-1623, † vóór 20 okt. 1653.

   Uit dit huwelijk tenminste acht kinderen. In de akten van 1667 [225]) **en 1672** [226]) **is haar dochter** *Jannetje* **genoemd, die in 1667 mede namens haar broers en zusters optrad.**

6. ***Marrefje*** (of ***Maria)*** (*Willemsdr,) Berkel* genaamd ***Brasser,*** begr. Middelharnis ca. 1650, tr. Dr. ***Huybrecht de Bije*** (of ***de Bie),*** geb. Dordrecht 1600 [244]), med. doctor, achtereenvolgens te Dordrecht (1626), Utrecht (1634) en Middelharnis, schepen te Middelharnis (1644—1647), begr. ald. ca. 1650.

   Uit dit huwelijk tenminste drie kinderen. Zij is ongetwijfeld ***Brasser*** **genoemd naar haar overgrootmoeder, de vrouw van** *Pieter Cornelisz. Berkel* **(I), die ook een** *Willems*dochter **was. Hij is 9 juni 1621 te Leiden, als Dordrechtenaar oud 23 jaar, ingeschreven als student in de medicijnen. Zijn doop is te Dordrecht niet gevonden. De akte van 1667** [225]) **noemt hem en zijn zoon** *Huybrecht.* **In die van 1672** [226]) **komen zij echter niet voor.**

7. *Jannetje* (***Willemsdr.)*** *Berkel,* † ná ***20*** okt. 1653, tr. Delft 28 sept. 1625 ***Sasbouf van der*** *Dussen,* begr. ald. 19 nov. 1652, zn. van ***Cornelis van der*** *Dussen* en ***Elisabefh*** *Bugge.*

   Uit dit huwelijk tenminste drie kinderen, van wie er geen in de akten van 1667 [225]) **en 1672** [226]) **is genoemd. Hij ondertekende de akte van 1626** [227]) **en beiden worden genoemd in die van 1634** [228]).

IV d.

(Kinderen van Dirk Adriaansz. Berkel (111, 9) en Arendje Breeman) :

1. ***Marrefje (Dirksdr.)*** *Berkel,* tr. ***Jan van Dunne,*** brouwer te Breda.

   Uit dit huwelijk tenminste twee kinderen, van wie in 1667 [225]) ***Adriaantje*** is **genoemd als weduwe van** ***Jan van der Avoirt.***

2. ***Dirk*** *(Dirksz.) Berkel.*
3. ***Neelfie*** *(Dirksdr.) Berkel,* tr. ***Adriaan Nicolaasz.*** (of *Ary Claasz.) Goeree,* † vóór 1667.

   Uit dit huwelijk tenminste zeven kinderen. In de **akte van 1667** [225]) **heet zij weduwe.**

Vijfde generatie.

V a.

(Kinderen van Hendrik Pietersz. Berkel (IV a, 2) en N.N., met uitzondering van de jong-gestorvenen) :

1. *Teuntje* ***(Hendriksdr.)*** *Berkel,* † Delft tussen 18 maart 1635 en 29 maart 1636, tr. ald. ***23*** nov. 1623 ***Adriaan Abrahamsz. de Lange,*** † ald. 19 jan. 1667. (Zie voor uitvoeriger gegevens over hen beiden hoofdstuk A, generatie 11, 4).

   Zij is blijkbaar al vroeg wees geworden. Haar vaderlijk **erfdeel is achtereenvolgens beheerd door** *Jacob Abrahamsx. Graswinckel* **(† 4 jan. 1620, de man van haar tante** *Maria Pietersdr. Berkel), Dirk Duyst van Beresteyn* **(†** ***3*** **sept. 1625, de eerste man van haar tante** *Elisabeth Pietersdr. Berkel)* en ***Jacob de Witte,*** **de tweede man van deze tante, die 24 juni 1631 daarvoor door haar eigen man gekwiteerd is** [245]). **Bij akte van**

242) **G.A.D., arch. rem. gem. 65 (voorl.invent.).**

243) **G.A. Rotterdam, w.a. 547, no. 1532 (23 april 1626).**

244) **A.R.A., n.a. Middelharnis 5800 (16 juni 1664).**

245) **G.A.D., n.a. 1615, fol. 39 (24 juni 1631).**

8 april 1634 hebben de erfgenamen van haar oud-oom *Cornelis Adriaansz. Berkel* (111, 3) haar man gemachtigd tot het aanvaarden van diens deel in de nalatenschappen van Mr. *Adriaan Brasser* en van haar oudtante Maria *Adriaansdr. Berkel* (111, 5) [246]. Tot zijn dood is hij rentmeester van deze onverdeelde boedels geweest. Bij de akte van 1667 [225] trad Mr. *Maarten Pauw* op voor hun kinderen; in de akte van 1672 [226] zijn haar toen nog levende kinderen genoemd.

2. *Bouwen (Hendriksz.) Berkel*, geb. Sommelsdijk, werd 12 juni 1629 poorter van Delft, winkelier ald., † vóór 1634, tr. le *N.* N.; tr. 2e Delft 18 maart 1629 *Lijsbeth Cornelisdr.*, begr. 3 juli 1629.

Hij is genoemd in de akte van 1626 [227]. Bij zijn inschrijving als poorter was zijn zwager *De Lange* borg voor hem.

V b.

(Kinderen van Pieter Willemsz. Berkel (IV c, 1) en Susanna Borrendamme) :

1. *Gerrit (Pietersz.) Berkel*, vermeld 1626 en 1634.

Hij ondertekende de akte van 1626 [227] en wordt genoemd in die van 1634 [228].

2. Jacob *(Pietersz.) Berkel*, vermeld 1626.

Hij is genoemd in de akte van 1626 [227] maar niet meer in die van 1634 [228].

HOOFDSTUK E.

Lucretia Blokhovius (ca. 1636—1669), haar geslacht en kwartierstaat.

§ 1. Het geslacht Blokhovius.

Met zekerheid is dit geslacht niet verder terug te voeren dan tot *Lucretia's* vader *Petrus Dirksz. Blokhovius*, die ca. '1610 te Haarlem geboren zou zijn.

Wél heek daar te Haarlem van 1578 tot 1580 een *Gerardus Blokhoven* als predikant gestaan, die — wat leeftijd betreft — de grootvader van *Petrus zou* kunnen zijn. Bewijs daarvoor ontbreekt echter. Deze *Gerardus* was uit Utrecht afkomstig [247] en zou dus kunnen behoren tot het, al in de veertiende eeuw vermelde, geslacht *Van Blokhoven*, genoemd naar de ridderhofstad Blokhoven onder Schalkwijk [248], maar ook dát is niet bewezen.

1.

Petrus Dirksz. Blokhovius, geb. vermoedelijk te Haarlem ca. 1610, rector van de Latijnse school te Monnikendam, conrector te Hoorn en rector te Batavia, gezant van de V.O.C. naar het hof van Japan, † op zee tussen Batavia en Japan in aug. 1649, tr. Hoorn 24 okt. 1634 *Marijtgen* (of *Maria) Elbertsdr. Ens*, ged. Hoorn 26 febr. 1610, dr. van *Elbert* (of *Albert) Matthijsz. (Ens)*, lakenkoper aan de Nieuwstraat ald., en *Lucretia de Huybert*.

Kinderen volgen generatie **11.**

Zijn doop is te Haarlem niet gevonden [249]. Hij is — zonder vermelding van faculteit — 1 febr. 1630 te

246) G.A.D., n.a. 1615, no. 205 (8 april 1634).

247) M. Veeris & F. Paauw, Vernieuwt Kerkelijk Alphabeth, 1750.

248) Zie o.m. A. J. Maris, Repertorium van de Stichtse Leenprotocollen, 1, 1956.

Leiden **als student ingeschreven,** als afkomstig uit Haarlem en 19 jaar. Bij zijn huwelijk was hij j.m. van Haarlem en rector te Monnikendam; zij was j.d. van Hoorn. Samen testeerden zij 16 juni 1635 te Amsterdam [250] onder verwijzing naar huwelijksvoorwaarden, die niet gevonden zijn. Te Monnikendam zijn, resp. 11 sept. 1635 en 21 jan. 1637, twee van hun kinderen begraven. Zij woonden toen aan, of bij, het Noordeind. Van 13 dec. 1637 tot 26 iuli 1648 hebben zij te Hoorn acht kinderen laten dopen: Zij woonden toen bij de Latijnse school. Hij is 25 sept. 1648 door de Heren XVII benoemd tot rector van de Latijnse school te Batavia op een salaris van *f* 80,— per maand met opperkoopmansrantsoen en vrije woning en 31 jan. 1649 voer hij met zijn gezin ver schip „Bredae" van de rede van Texel uit [251]. Nauwelijks "te Batavia aangekomen ontving hij van Gouverneur-Generaal en Raden de opdracht om — als invaller voor een ander, wiens schip over tijd was — als gezant naar het Hof van Japan te reizen. Toen hij daarheen in het laatst van juli met het schip „de Robijn" vertrok, was zijn gezondheidstoestand al minder goed. Onderweg verergerde deze en 16 of 17 aug. 1649 is hij aan boord overleden. Zijn lijk is geconserveerd (ingezouten) — met de bedoeling het te Japan te kunnen tonen — en eerst voorlopig te Japan (als één der eerste van Nederlanders) en later te Batavia begraven. Zijn weduwe heeft 14 april 1651 op haar verzoek een suppletie van haar gage ontvangen [252].

II.

(Kinderen van Petrus Blokhovius (I) en Maria Ens):

1 Kind, begr. Monnikendam 11 sept. 1635.

2. *Lucretia (Petersdr.) Blokhovius*, geb. Monnikendam ca. 1636 [253], begr. Amsterdam **29 okt. 1669, tr. le Batavia juni 1650** *Alexander van Harten*, geb. Amersfoort, onderkoopman V.O.C., † Middelburg tussen 29 sept. en 14 okt. 1657, zn. van *Joost van Harten* en *Catharina van Walbeeck;* tr. 2e Loosduinen 18 mei 1659 *Pieter de Lange*, ged. Delft 23 Sept. 1626, opperkoopman V.O.C., † Masulipatam (kust van Coromandel, Voor-Indië) in of kort na sept. 1667, zn. van *Adriaan de Lange* en *Teuntje Berkel* en wadn, van N.N.; tr. 3e Batavia juli 1668 Sir *Louis Philibert Vernatti*, geb. ca. 1627/'28 [254], 2e baronet, J.U.D., advocaat fiscaal van Oost-Indië, † op zee bij St. Helena 26 maart 1669, zn. van Sir *Philibert Vernatti*, le baronet of Nova Scotia en *Susanna Huysmans* en wedn. van *Anna de Vigny. (Zie* voor meer bijzonderheden § 2 van dit hoofdstuk en hoofdstuk A generatie III, 3).

3. Kind, begr. Monnikendam 21 jan. 1637.

4. *Dirk (Petrusz.) Blokhovius*, ged. Hoorn 13 dec. 1637, assistent, later onderkoopman in dienst van de V.O.C., † ná 1665.

Bij zijn doop waren getuigen: Mr. *Cornelis de Huybert*, gedeputeerde van Zeeland ter Admiraliteit in West-

249) De enige aangetroffen doopinschrijving, die mogelijk op hém betrekking zou kunnen hebben, is die van 30 dec. 1610 van Petrus (!), zn. van Dirrick Jansz. en Lijsbeth Petersdr.

250) G.A. Amsterdam, n.a. 931, fol. 194/5.

251) A.R.A., kol. arch. 4389 (Uitloopboekje van Scheepen, 1603-1700).

252) A.R.A., kol. arch. 573 en 574 (resoluties van G.G. en Raden) en verder P. van Dam, Beschrijvinge enz., ed. F. W. Stapel (zie noot 128), boek 1, deel 1, pag. 576; boek 11, deel 1, pag. 372 noot 4, pag. 380/86 en 555.

253) Het oudste doopboek van Monnikendam begint eerst later.

254) Hij werd geboren in Engeland volgens Jhr. F. G. L. 0. van Kretschmar in: Jaarb. Centr. Bur. v. Genealogie XVI (1962), 107. Schrijvers vermelden (op grond van een huwelijksaantekening ?) Delft als zijn geboorteplaats. (Redactie).

Friesland, (zn. van *Paulus Cornelisz. de Huybert* en Maria *Teelinck*) en *Geertje Sijmens*, „de beste moeder" (wellicht de grootmoeder van vaderszijde ?). Hij was in 1664 assistent op de kust van Coromandel en werd in 1665 bevorderd tot onderkoopman op een salaris van *f* 36,— per maand. De inventaris van *Lucretia's* vermogen in 1669 bevat een vordering van hem op de V.O.C.

5. *Matijs (Petrusz.) Blokhovius*, ged. Hoorn *31* juli *1639* (getuige Geertje Sijmens).

6. *Johannis (Petrusz.) Blokhovius*, ged. Hoorn 23 aug. 1640 (getuige de vader), 'assistent te Batavia (1663). Genoemde inventaris van 1669 bevat ook een vordering van hém op de V.O.C.

7. *Trijntie (Petrusdr.) Blokhovius*, ged. Hoorn 9 febr. 1642 (getuige Trijntje Elbertsdr., een zuster van haar moeder), † kennelijk jong.

8. *Trijntie (Petrusdr.) Blokhovius*, ged. Hoorn 12 april 1643 (getuige Geertje Sijmens), † kennelijk jong.

9. *Atnarensija* (of *Ammarentia) (Petrusdr.) Blokhovius*, ged. Hoorn 24 mei 1644 (getuige Susanna de Wilt), † Sadraspatam (kust van Coromandel) 14 maart 1670, begr. ald.[255]), tr. *Lambert Hemsink*, onderkoopman en hoofd van het kantoor Sadraspatam (1670), † ná 1686.

Zij werd begraven tezamen met haar op 1 febr. 1670 doodgeboren dochtertje. De grafsteen is nog aanwezig. Ook is nog aanwezig de zerk van haar zoontje *Gerraert Hemsinck*, „zoon van de assistent *Lambert Hemsinck*", geb. Paleacatte 17 okt. 1660, † ald. 9 nov. 1662 [256], [255]).

Hemsink was als kind met zijn ouders naar Indië gekomen. Sinds 1654 was hij assistent te Petapoelie; later klom hij te Sadraspatam op tot koopman: Eind 1686 trad hij op eigen verzoek uit de dienst en ging te Batavia wonen. Havart zegt van hem: „Hij is een man van grondige ervarentheyd in den dienst van de E. Compagnie, nuchteren, ijverig, neerstig, onverdrietsaam, van een goed leven, gemeynzaam met ydereen, spreekt de Tellingaze (d.i. een inheemse) en Portugeze talen, als ofze hem waren aangeboren, en hij zoude de E. Compagnie ter kuste Cormandel noch groten dienst hebben konnen doen, indien zijne betragtingen niet waren geweest in stilheyd buyten beslommering te leven." [257]).

10. *Trijntie* (later *Catharina) (Petrusdr.) Blokhovius*, ged. Hoorn 2 okt. 1646 (getuige Griet Eversdr.), † Paleacatte (kust van Coromandsl) 10 nov. 1675, begr. ald.[255]), tr. *Jacob Corbisier*, geb. ca. 1636, koopman te Paleacatte (1675), opperkoopman en secunde op de kust van Coromandel (1687), † Masulipatam 15 aug. 1687; hij hert. *Margarita Booms*, van Amsterdam.

Afkomstig uit Utrecht was hij sinds tenminste 1656 in dienst van de V.O.C. op deze kust, achtereenvolgens te Palleacatte, Negapatam, Nagelwanze, Daatzerom en Masulipatam, waar hij aan de pest overleed. Havart zegt van hem: „Hij was een diklijvig vet man, die geen taal kon, als Hollands en een weinig Portugees, die vlijtig, en onvermoeyd was in het ware Intrest zijner Heeren en Meesters te behertigen, en die zich den dienst zo wel op Zuyder, als Noorder Cormandel grondig verstond, die zijn vrienden met een hartelijke genegentheyd liefkoosde,en door gestadig wel te doen aan zich behield, die goedaardig en milt was, en zijn vijanden, die hem lange jaren bevorens een klad hadden aangewreven, door zijn stil en burgerlijk leven beschaamd gemaakt en de hand op de mond doen leggen heeft; een man, die

255) A. Rea, Monumental remains of the Dutch East India Company in the Presidency of Madras (1897), platen XLII en XXIV. Verder het rapport van Mr. R. Barendsen (zie noot 128).

256) N.L. 1940 kol. 472, 473.

257) D. Havart, Op- en ondergangh van Cormandel, 1693.

tot noch groter Employ zoude geraakt zijn, zo het de dood niet belet had, want hij was voornemens zijn leven in India te eyndigen." [257]).

11. *Elbert (Petrusz.) Blokhovius*, ged. Hoorn 26 juli 1648 (getuige Vroutje Elbersdr., een zuster van zijn moeder).

§ 2. Lucretia'a lotgevallen vóór haar huwelijk met Pieter de Lange.

Zij wend, zoals in § 1 vermeld, ca. 1636 te Monnikendam geboren, mogelijk als tweeling met één van de twee dáár begraven kinderen. Kort daarna verhuisde zij met haar ouders naar Hoorn, en in 1649 naar Indië. In datzelfde jaar overleed haar vader. Zij trouwde te Batavia in 1650 (dus nog maar ca. 14 jaar oud!) met *Alexander van Harten* (of *Herten* [258]), destijds onderkoopman in dienst van de V.O.C.. Uit dit huwelijk zijn vermoedelijk geen kinderen geboren. Wél heeft hij een natuurlijke dochter nagelaten.

Toen *Van Harten's* moeder 11 maart 1652 in haar woning aan de Korte Gracht te Amersfoort testeerde [259]), was hij nog uitlandig. Zijn vader was toen al overleden en zijn moeder had vóórkinderen. Zelf was hij het enige, toen in leven zijnde, kind van zijn vader. Zijn moeder overleed vóór 11 juli 1657 [260]). *Lucretia en* haar man zijn tussen dec. 1652 en begin 1655 gerepatriëerd en hebben zich tomen te Amersfoort gevestigd, mogelijk in genoemd huis aan de Korte Gracht (met achteruitgang in de Godschalkstraat), dat Pieter de Lange 19 okt. 1660 zou verkopen [260]). Neemt men in aanmerking, dat *Van Harten* in zijn verklaring van 16 dec. 1656 burger van Amersfoort genoemd wordt, en dat hij in datzelfde jaar een graf in de St. Joriskerk gekocht heeft [261]), dan lijkt hun bedoeling wel geweest te zijn zich daar definitief te vestigen. Zij hebben elkaar 31 jan. 1655 voor een Amersfoortse notaris „getuchtigt", d.w.z. bij overlijden een lijftocht of vruchtgebruik besproken. Hij verklaarde 16 dec. 1656 in sept. 1649 als onderkoopman met het schip Campen in Japan geweest te zijn [262]), dus ongeveer tegelijk met het #gezantschap, dat onder leiding van *Lucretia's* vader was uitgezonden. Kort vóór zijn dood heeft hij 29 sept. 1657 getesteerd te Middelburg [263]), waar hij zich voor het behartigen van zakelijke belangen op reis bevond en vóór 14 'okt. 1657 overleed. Dit overlijden heeft *Lucretia* ongetwijfeld voor moeilijke problemen geplaatst. Familieleden van haar man (zowel van vaders- als moederszijde) maakten 'aanspraak op een deel van zijn nalatenschap, wat er op wijst, dat er geen kinderen uit hun huwelijk in leven waren en dat zijn 'dochter *Sara* geen kind uit een eerder wettig huwelijk geweest kan zijn. Nadat *Lucretia*, als weduwe, 14 okt. 1657 machtiging had verleend tot het innen van een vordering [264]), heeft zij 13 nov. de boedelinventaris aan genoemde erfgenamen verstrekt en de volgende dag met hen een accoord gesloten ter beslechting van een geschil over haar kleinodiën [265]). (In deze akte zijn de akten van 31 jan. 1655 en 29 sept. 1657 genoemd, die niet bewaard zijn gebleven). In een akte van 24 mei 1658 is dan sprake van *Sara van*

258) De Navorscher XV (1865), pag. 250.

259) R.A. Utrecht (hierna: R.A.U.), n.a. 1677, 3, fol. 110 (11 maart 1652).

260) R.A.U., n.a. 1680, 2 (11 juli 1657).

261) R.A.U., D.T.B. 47a.

262) R.A.U., n.a. 1678, 6 (16 dec. 1656).

263) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 323, fol. 185 (29 nov. 1659).

264) R.A.U., n.a. 1680, 1 (14 okt. 1657).

265) R.A.U., n.a. 1680, 3 (14 nov. 1657).

Harten, minderjarige nagelaten dochter van *Alexander van Harten*, die — als legaat van haar vader — recht heeft op bepaalde effecten, waarop — naar het schijnt — *Lucretia* aanspraak gemaakt heeft [266]). Deze dochter is ook genoemd in een stuk van 17 juli 1658 [267]); zij is 9 april 1667 te Amersfoort getrouwd met *Johan van Hoogenhoeck*. Intussen is *Lucretia* blijkbaar ambulant geworden. Nadat zij 22 april 1658 te Rotterdam aan haar oom Dr. *Johannes Ens*, medicus te 's-Gravenhage, procuratie had verleend, heeft zij die 2 juli te Hoorn nog 'eens bevestigd en uitgebreid [268]). Vervolgens heeft zij resp. 14 juli te Aalsmeer en twee dagen later te Amsterdam zekere activa aan Dr. *Ens* toevertrouwd [269]). De erfgenamen van haar man hebben haar 14 en 23 aug. van dat jaar finale kwijting verleend [270]). In eerstgenoemd stuk is kwestie van een betwiste vordering op een inwoner van Middelburg. In 1660 verkocht *Pieter de Lange*, met wie zij toen hertrouwd was, het hierboven genoemde huis te Amersfoort. Nog in augustus 1663 (tomen zij al in Indië verbleef) heeft Mr. *Maarten Pauw*, als gemachtigde van haar man, van de weduwe van de Amersfoortse familienotaris effecten en kleinodiën, uit genoemde boedel afkomstig, in ontvangst genomen [271]). En 28 febr. 1668 heeft hij een accoord aangegaan inzake een restant van een hypotheek op twee huizen te Sas van Gent, die *Van Harten* *20* dec. 1652 te Batavia verstrekt had [272]).

Lucrefia's moeilijkheden zijn overigens blijkbaar niet alleen van financiële aard geweest. Na de eerste 'afkondigingen van haar huwelijk met *Pieter de Lange* is de voortgang daarvan gestuit door een zekere *Gerrit Thiens* op (beweren van door haar aan hém gedane trouwbeloften. Dit heeft aanleiding gegeven tot een proces voor het gerecht van 's-Gravenhage, dat zij heeft verloren, waarna partijen een accoord gesloten hebben [273]). Haar financiële omstandigheden waren intussen zoveel verbeterd, dat zij 24 jan. 1659 in staat geweest is tot een geldlening aan haar tante *Vroutjen Elbertsdr. Ens*, toen weduwe van *Dirk Jansz. Minnes* te Hoorn [274]).

§ 3. Kwartierstaat van Lucretia Blokhovius.

1. *Lucretia Blokhovius*, geb. Monnikendam ca. 1636, begr. Amsterdam 29 okt. 1669. (Zie de voorgaande paragrafen van dit hoofdstuk).
2. *Petrus Dirksz. Blokhovius*, geb. Haarlem (?) ca. 1610, † op zee op weg van Batavia naar Japan aug. 1649, tr. Hoorn 24 'okt. 1634:
3. *Maria Ens*, ged. Hoorn 26 febr. 1610.
6. *Elbert Matthijsz. Ens*, lakenkoper te Hoorn, (1610 aan de Oost, 1613-1627 aan de Nieuwstraat bij de kerk), tr. ald. 6 juli 1608:

266) G.A. Gouda, n.a. 339, fol. 15 (24 mei 1658).
267) R.A.U., O.R.A. 436 (17 juli 1658).
268) R.A. Haarlem, n.a. 2119 (2 juli 1658).
269) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 112, fol. 133 (resp. in zake akten verleden voor de notarissen Pieter Cloppenburch en Johannes d'Amour; hun akten ter zake zijn niet bewaard gebleven).
270) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 270, fol. 339 (14 aug. 1658) en 479, fol. 172 (23 aug. 1658).
271) G.A.U., n.a. 1680, 2 (aug. 1663).
272) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 459, fol. 120 (28 febr. 1668).
273) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 144, fol. 180 en 360, fol. 148 en 201. Het overeenkomstige deel van het Haagse rechterlijk archief is niet bewaard.
274) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 360, fol. 176 (24 jan. 1659).

7. *Lucretia de Huybert*, geb. Brouwershaven [275]).

Uit het huwelijk ***Ens-de Huybert:***

1. ***Maria Ens,*** kwartier nr. 3.
2. ***Vroutgen Ens, ged.*** Hoorn 3 juli 1613, tr. ***Dirk Jansz. Minnes,*** † vóór 24 jan. 1659.
3. ***Trijntgen Ens,*** ged. Hoorn 30 aug. 1615.
4. ***Mathijs Ens,*** ged. Hoorn 31 aug. 1617.
5. Dr. Johannes ***Ens,*** geb. ca. **1622/23** (het Hoornse doopboek vertoont een hiaat van dec. 1618 tot dec. **1624**), phil. stud. te Leiden 26 maart 1642, med. stud. ald. 27 nov. 1647, tijdens *Lucretia's* eerste weduwenstaat haar gemachtigde en raadsman. Mogelijk is hij identiek met Dr. ***Johan Ens***, die **1654/5** weesmeester te Rotterdam is geweest [276]). (Zijn „neef" Mr. ***Jacob Nuvander*** was daas tussen 1647 en 1656 viermaal burgemeester [277]); zie voor deze relatie kwartiernr. **112/113**).
6. *Cornelia* ***Ens, ged.*** Hoorn 19 dec. 1627.

Wellicht is ***Heyndrick,*** die 16 sept. 1608 te Hoorn gedoopt is als zoon van ***Elbert Thijsz.*** ook een — dan wat vroeg geboren — kind uit dit huwelijk. Het Hoornse doopboek uit de tijd vermeldt niet de namen van de moeders en bij deze post ontbreekt ook de straatnaam.

14. *Jan de Huybert*, geb. Zierikzee ca. 1547, baljuw van Brouwershaven, raad wegens Zeeland in de Admiraliteit in Westfriesland en het Noorderkwartier 13 aug. 1597 [278]), † 1621, tr. ca. 1578:

15. *Maria Vierling.*

Uit het huwelijk ***De Huybert-Vierling*** (volgorde onzeker):

1. ***Veronica de Huybert,*** geb. Zierikzee 1580, † jong.
2. Mr. ***Anthonie de Huybert,*** geb. Zierikzee 1583, raad, schepen, stadsadvocaat enz. ald., † ná 1636, tr. Hoorn 26 mei 1609 ***Charlotte de Trouget,*** j.d. van Antwerpen.
3. ***Lucretia de Huybert,*** kwartier nr. 7.
4. Mr. ***Andries de Huybert,*** geb. 1588, drossaart en dijkgraaf van Steenbergen en Kruisland, secretaris Hof van Holland, tr. 's-Gravenhage 29 aug. 1630 ***Johanna Teelinck,*** geb. ald. ca. ***1586,*** begr. ald. ***24*** april 1635.
5. ***Hieronymus de Huybert,*** geb. Brouwershaven 1590, kapitein der infanterie, tr. le IJzendijke 15 aug. 1621 ***Anna*** van ***der Schure,*** j.d. van de Graaf; tr. 2e (att. 9 okt.) 1623 ***Elisabeth Hoemakers,*** j.d. van Tholen.
6. ***Emerentia de Huybert*** [279]), geb. Brouwershaven, † ná 24 mei 1649 [280]).
7. ***Petronella de Huybert,*** geb. Brouwershaven.

28. *Anthonis de Huybert*, schepen en raad van Zierikzee, † ald. 11 juni 1558. tr. in 1545:

29. *Veronica Willem Simonsdr., gezegd Cromstrien*, geb.

276) De gegevens over haar en haar voorgeslacht zijn — tenzij anders aangegeven — ontleend aan: B. F. W. von Brucken Fock en P. D. de Vos, De genealogie van het uitgestorven geslacht De Huybert, 1905, en aan P. D. de Vos, De vroedschap van Zierikzee, 1931. In laatstgenoemd werk zijn ***Lucretia en*** twee van haar zusters abusievelijk vermeld als kinderen van haar broer ***Hieronymus.***
276) J. H. W. Unger, De regeering van Rotterdam 1328-1892, 1892; Engelbrecht (zie noot 277) vermeldt hem niet.
277) E. A. Engelbrecht, De Vroedschap van Rotterdam 1572-1795, 1973, pag. 187.
278) A.R.A., arch. Staten Gen. 12270, fol. 146 (Zie ook arch. Admir. Coll. 2989).
279) Cf. noot ***275*** in fine.
280) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 21, fol. 205 (24 mei 1649).

Zierikzee 1525, † ald. 22 sept. 1599; zij hertr. *Cornelis Oude Cooper.*

30. *Andries Vierling,* geb. 1507, schepen van Breda, sinds *1537* rentmeester van de Heren van Breda in Steenbergen, 'bekwaam waterbouwkundige [281]), † ca. 1578, tr.:

31. *Emerentiana van Bruheze* [282]).

56. *Hetman Cornelisz. de Huybert.* schepen, thesaurier, burgemeester van Zierikzee enz., gezant naar het hof van Engeland (1512/13), † ná 1530, tr. le *Mayken Lambrechtsen van der Lisse;* tr. 2e:

57. *Helena Kette* [283]), † Zierikzee 7 sept. 1533, wed. *Simon Maarten Simonsz.* (kwartier no. 116).

58. *Willem Simonsz.,* ambachtsheer van Stavenisse en Cromstrien, geb. Zierikzee 18 dec. 1498, raad, schepen en #burgemeester van Zierikzee enz., † Brussel 25 okt. 1557, tr.:

59. *Adriana van Duyveland,* geb. Zierikzee 21 jan. 1506, † ald. 5 febr. 1545.

60. *Nicolaas Vierling,* geb. nov. 1473, griffier der Heren van Breda, † Breda 6 juni 1546, tr.:

61. *Barbera de Kempen Danielsdr.* † vóór 1524.

62. *Adriaan van Bruheze* [282]), rentmeester-generaal, † Breda 23 febr. 1513, tr.:

63. *Anna Pels* [282]).

112 *Cornelis Jansz.,* van Westerschouwen, werd 23 mei 1476 poorter van Zierikzee, tr.:

113 *Jacomina Boels.*

Uit het huwelijk van ***Cornelis Jansz.*** en ***Jacomina Boels*** stamde ook Mr. ***Jacob Navander,*** in 1658 als „neef" getuige bij het huwelijk van ***Lucretia Blokhovius*** (zie hoofdstuk A, generatie 111, 3 en hiervoor **kwartiernr. 7**). De afstamming loopt als volgt:

1. Cornelis ***Jansz.*** kwartiernr. 112, **tr. *Jacomina Boels.***

11. ***Cornelis Cornelisz. de Huybert,*** † vóór 1524, tr. ***Maria N.***

III. ***Cornelis de Huybert,*** burgemr. van Zierikzee, begr. ald. 20 dec. 1553, **tr. *Elixabeth N.***

IV. ***Paulus de Huybert,*** geb. Zierikzee 1538, raad en burgemr. van Zierikzee, begr. ald. 27 febr. 1604, tr. ***Maria Teelinck, geb.*** Zierikzee 1548, † 3 dec. 1599.

V. ***Elixabeth de Huybert, † 27 jan. 1631,*** **tr.** Zierikzee 29 mei 1605 Dr. ***Meijnard Schipmans,*** med. doctor, geb. Veere ca. **1578/79, bij** huwelijk wonend te Middelburg en sedert 1606 te Zierikzee.

VI. Mr. ***Jacob Navander,*** geb. Veere ca. 1605106, burgemeester van Rotterdam [277]), gecommitteerde raad.

De familierelatie was dus wel heel ver. De persoonlijke relatie was wel verklaarbaar: ***Jacob Navander's*** oom ***Mr. Cornelis de Huybert Paulusz.,*** gedeputeerde van Zeeland ter Admiraliteit in West-Friesland, was in 1637 met zijn vrouw getuige geweest bij de doop van ***Lucretia's broer Dirk Blokhovius*** (§ 1, tweede generatie sub 4).

Het ontstaan van de naam ***Navander*** blijkt uit de volgende inschrijvingen in het Album Studiosorum van Leiden: 21 mei 1598 ***Meinardus Nanander,*** Verianus, 19 (jaar), **M(edicijnen)**, en 16 maart 1626 ***Jacob Navander,*** Verianus, 20, **J(uridische fac.)**. Aannemende, dat ***Nanander*** een schrijf- of drukfout voor ***Navander*** zal zijn, blijkt, dat reeds de vader met behulp van het latijnse woord **navis** (= schip) en het griekse woord **aner** (genitivus **andros**) (= man) zijn geslachtsnaam ***Schipmans*** aangepast heeft aan het klassieke, universitaire milieu.

114. *Willem Bouwense,* tr.:

115. *Cornelia N.*

116. *Simon Maarten Simonsz.,* † Zierikzee 24 nov. 1513, tr.:

117 (= 57). *Helena Kette.*

118. *Cornelis Eewoudse,* tr.:

119. *Vrouwelijk Nicolaas Arendse.*

124. *Cornelis Rutgers. van Bruheze* [282]), † Breda 23 april 1504, tr.:

125. *Machteld van der Leck* [282]).

126. *Jan Pels* [282]), inwoner van Breda, † vóór 1496, tr.:

127. *Lijsbeth van Etten* [282]).

HOOFDSTUK F.

Geertruyd Stuyling (1672—1737), haar geslacht en kwartierstaat.

§ 1. Het Alkmaarse geslacht Stuyling [284]).

Tal van leden van het geslacht *De Lange* hebben tot in deze tijd de herinnering aan hun afstamming uit dit geslacht in ere gehouden. Dat *Pieter de Lange* en *Geertruyd Stuyling* in 1706 hun zoon — de enige, die volwassen zou worden — naar háár vader *Geldolph* genoemd hebben, is hiervoor geen maatstaf. Zo iets was destijds algemeen gebruikelijk. Minder gewoon was al, dat deze zoon zich in 1725 bij zijn inschrijving als student te Leiden, de schrijfwijze van zijn grootvader bij diens inschrijving volgende, „*Steuling*" genoemd 'heeft (zonder *De Lange !)* en in 1729 (blijkens het titelblad van zijn dissertatie) *Stuylingh de Lange,* maar vooral dat hij toen hij korte tijd later schepen van Alkmaar was geworden, in die kwaliteit gezegeld heeft met het cachet van die grootvader, d.w.z. met het 'wapen *Stuyling,* en dat zijn nageslacht dit wapen als het hunne heeft beschouwd. In het jongste verleden heeft bovendien een aantal nazaten toestemming verzocht en verkregen om hun geslachtsnaam te wijzigen in *Stuyling de Lange.*

Des te merkwaardiger mag het heten, dat tot nog toe dit geslacht nimmer onderwerp van een samenvattende publicatie

---

281) Hij schreef: **Tractaet** van Dijckagie, in 1920 uitgegeven door J. de Hullu en A. G. Verhoeven (R.G.P., kl. serie 20 en 20a) met uitvoerige toelichtingen. Zie ook: H. **Pieters** en M. P. de Bruin, Andries Vierling en zijn voorstellen tot landaanwinning enz. (T. Aardr. Gen. 2e serie 72 **(1955),** pag. 106, waarin o.m. verwezen wordt naar **Taxandria** 34, pag. 56 en 41, pag. 83).

282) Taxandria 1934, pag. 86, 177.

283) In de eerste, in noot 275 genoemde, publicatie over het geslacht ***De Huybert*** is opgemerkt, dat ***Anthonis*** (no. 28) ***waar***schijnlijk uit het tweede huwelijk van zijn vader stamt; **in** de tweede wordt hij echter beschouwd als een kind uit het eerste huwelijk. Gezien het feit dat ***Anthonis ca.*** twintig jaar later dan zijn drie oudere broers is getrouwd, lijkt de eerste veronderstelling het meest aannemelijk.

284) Dit hoofdstuk bestaat **voor** een **groter** deel dan één van de andere uit een compilatie van de resultaten van vroegere onderzoekers (overigens slechts ten dele eerder **gepubliceerd**). De tegenstrijdigheden, waarop wij daarbij herhaaldelijk gestuit zijn, konden niet alle opgelost worden, zulks voornamelijk als gevolg van **onvoldoende** bronvermelding.

is geweest. Wél zijn een aantal, op archiefonderzoek gebaseerde, gegevens omtrent bepaalde leden van dit geslacht te vinden bij Bruinvis [285]) en vooral bij Belonje [286]). Veel vroeger 'trouwens had Boomkamp [287]) al in het kort iets vermeld over één van hen, *Everf Jansz. Stuyling* (III, 2). Daarnaast is hier vooral gebruik gemaakt van aantekeningen in handschrift van Mr. Pieter Schaack Oliviersz. (1707-1774) [288]), wiens grootmoeder-paternel een juffrouw *Stuyling* is geweest. Kennelijk heeft hij daarin o.m. familieoverleveringen verwerkt, maar hij moet ook enkele familiestukken gekend hebben, die sindsdien verloren gegaan zijn (o.a. een „wapenglas") en een paar gevelstenen. Verder hebben wij gegevens ontleend aan diverse aantekeningen in het familiearchief De Lange [289]) en uiteraard aan de resultaten van eigen archiefonderzoek.

De notities van Schaack zijn in het bijzonder van belang, omdat zij gegevens, bevatten, die men nergens elders aantreft, o.m. omtrent de oudste generaties, de wapens en enkele portretten. Zijn overzichten van de geslachten *Van Vladeracken* en *Schaack* in inv.nr. 29 [288]), alsook de aantekeningen in inv.nr. 600, vullen elkaar in hoofdzaak aan. Het overzicht in inv.nr. 44 wijkt daar op sommige punten (vooral ten aanzien van de oudere generaties) vanaf en lijkt in zoverre minder betrouwbaar. Hieronder is de desbetreffende tekst uit de stamboom *Van Vladeracken* in het manuscript Schaack [288]) volledig en zonder nadere aanduiding tussen aanhalingstekens na de genealogische gegevens in kleine letter vermeld.

De geslachtsnaam *Sfuyling* (*Stuling, Sfeuling, Stulting*, met of zonder „h") komt ook elders, o.a. te Delft en Utrecht voor. Van enig verband van deze naamgenoten met het onderhavige geslacht is niet gebleken.

Genealogie.

1.

Everf Sfuyling, geb. Alkmaar omstr. 1460/65.

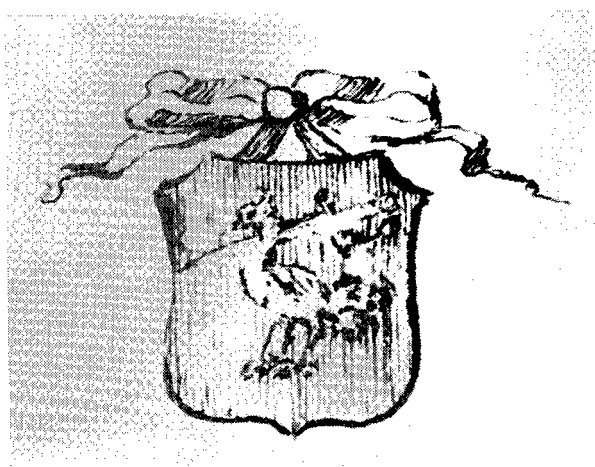

Het (oude) wapen van het geslacht Stuyling, volgens aantekeningen van Mr. Pieter Schaack Oliviersz..

Afb. 12; foto G.A. Amsterdam. G.A. Amsterdam, familiearchief Backer.

„Geboren tot Alkmaar omtrent den Jaare 1460 a 65 heeft doen het bovenstaande wapenschild zijnde een witte kemphaan met een wit swaart door de hals op een rood velt gevoert; heeft 2 soonen gehad als ..."

11.

1. *Aeriaen Euerfsz. Sfuyling*, geb. Alkmaar.

Kind volgt **111 a.**

„Geb. tot Alkmaar heeft sijn huys tot d(it)o plaats gebouwt uytwijsens het wapenglas in de familie nog zijnd v(a)n ao 1532."

Hierbij sluit goed aan de aantekening uit inv. nr. 600 [288]). „Dit oude wapenschilt van de familie Stuyling tot Alkmaar is genomen uyt het huys van Aeriaen Eversz. Stuyling, doen het selve 1760, aldaar door het nageslagt verkogt zijnde, als bouwvallig, wierd afgebroken, het selve was door sijn Ed. gemaakt omtrent den Jaare 1531; de coleur van het velt, het geen rood is, is door de oudheid en vertering der Lugt gans verblikt, en dus geel geworden, dog na den Jaase 1574 niet meer gevoert, sijnde om redenen, de griffioen op een wit velt, door de verdere familie en soo vervolgens tot segel gebruykt geworden. NB: de bovengen. A. Eversz. Stuyling is geweest de over groot vader van Maarten Adriaansz. Stuyling a Alkmaar." De afbeelding van het wapen met de griffioen, waarnaar deze tekst verwijst (kennelijk op een gevelsteen), is verloren gegaan. Onder hetzelfde nummer berust nu nog alleen een lakafdruk van het wapen met de griffioen.

2. *Jan Everfsz. Sfuyling*, geb. Alkmaar omstr. 1495, woonde ca. 1520 te Alkmaar [290]).

Kind volgt **III b.**

„Tot Alkmaar geboren na gissen omtrent het jaar 1495 of daar van iets meerder of minder."

Derde generatie

111 a.

Everf Aeriaenst. Sfuyling. geb. Alkmaar omstr. 1526.

„Tot Alkmaar gebn. omtrent ao 1526."

Kind volgt **IV.**

111 b.

Everf Jansz. Sfuyling, geb. Alkmaar, 'poorter van Alkmaar 18 lokt. 1547 [290]), vroedschap (vóór 1570—†), schepen (1559 -1563) en burgemr. (1567-1572) ald., † 20 sept. 1581 [285]).

„Gebn. tot Alkmaar, was aldaar ao 1574 (!) oudburgemeester in desselfs beleg, siet van het selven in

285) C. W. Bruinvis, De Alkmaarsche vroedschap tot 1795, z.j. (ca. 1900) en: De regeering van Alkmaar tot 1795, ook z.j., doch later uitgekomen dan eerstgenoemd werk.

286) P. C. Bloys van Treslong Prins en J. Belonje, Genealogische en Heraldische Gedenkwaardigheden in en uit de kerken van Noordholland, 1, 1928 (Grote kerk te Alkmaar).

287) G. Boomkamp, Alkmaar en deszelfs Geschiedenissen, 1747.

288) G.A. Amsterdam, fam. arch. Backer, inv. nrs. 29, 44 en 600. Nr. 29 bevat een aantal omvangrijke stambomen, w.o. Van Vladeracken en Schaack. In deze beide komt als „inzet" een fragmentstamboom *Stuyling* voor met wapen, waarvan de gegevens *Stuylingh* in de stamboom *Van Vladeracken* het verst terug gaan. Inv. nr. 44 bevat een negentiende eeuws afschrift van weer een andere stamboom *Stuyling van* dezelfde hand, maar met enkele latere toevoegingen. Onder inv.nr. 600 ligt een lakafdruk van het wapen met de griffioen en een aantekening inzake het oadere wapen.

289) G.A. Alkmaar, nog niet geïnventariseerd. De bijbelaantekeningen van *Adriaan Sijms,* lopende van 1643 tot 1685, zijn hierachter als bijlage weergegeven.

290) Centr. Bur. v. Genealogie, dossier De Lange, overzicht van het geslacht Stuyling.

de beschrijving van Alkmaar van Boomkamp fo 254 & fo 180 van die tijd af is het bovenstaande wapenschild niet meer gebruikt, alsoo de griffioen in het beleg voor ondertekening der brieven gedient hebbende, hetselve verder in gebruyk gebleven is."

Op 20 juli 1572 is hij (samen met zijn twee collega's) door gouverneur Guillaume Mostert namens de Prins als burgemeester ontslagen [285]). Tijdens het beleg raakte hij 13 sept. 1573 bij een beschieting aan het hoofd gewond, doch hij genas hiervan [287]).

IV.

Adriaen Evertsz. Stuyling, geb. ca. 1555/56 [291]), lakenkoper te Alkmaar, woonde in het Fnidsen, regent van het mannengasthuis sinds 1598, waardijn van de lakennering (1607—†), begr. 13 aug. 1617, tr. *Trijntien Maertensdr.*, † *27* dec. *1617,* begr. 30 'dec. d.a.v. (Grote Kerk, zerk 891 [286])), dr. van *Maerten N. (Claesz. Laeckenkooper ?)* en *Aerian IJffven.*

Kinderen volgen **V.**

,,Geb. tot Alkmaar, en aldaar getrouwt met ... Comans desselfs familie is bij Gijsbt. Boomkamp te vinden fo 180 en fo 250".

Volgens de stamboom Van Vladeracken alsmede inv. nr. 600 [288]) zou hij een zoon zijn van ***Evert Aeriaensz.,*** volgens inv. nr. 44 en het in noot 290 genoemde overzicht echter van ***Evert Jansz.!*** Het eerste lijkt het meest waarschijnlijk.

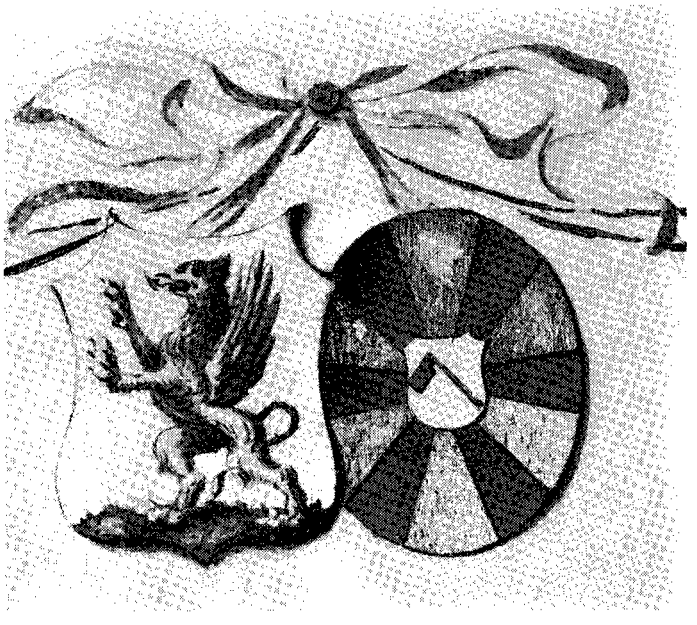

Het (nieuwe) wapen van het geslacht Stuyling en het wapen Comans van Nijenburg, volgens aantekeningen van Mr. Pieter Schaack Oliviersz..

Afb. 13; foto G.A. Amsterdam.

G.A. Amsterdam, familiearchief Backer.

De stamboom Schaack [288]) leert ons bovendien nog iets meer. Boven dit overzicht, dat met Adriaen ***Evertsz. Stuyling*** begint, zijn twee wapens getekend: Links dat van *Stuyling* met de griffioen (bruin geschaduwd met rode tong op een groene grond in een wit veld) en rechts dat van Comans van. *Nijenburg* (gegeerd van twaalf stukken goud en matblauw, met een hartschild waarop een matblauwe bijl met rode of bruine steel op een zilveren veld). Hierbij is genoteerd: ,,N.B. Dit wapen van ***Stuyling*** is aan de Vriesche poort te sien, uytgehouwen met de naam daar onder tot Alkmaar"; en bij de naam Comans in de tekst: ,,Haar Ed. moeder was in naam Van den Neyenburg zijnde een bekent Edel geslagt in Alkmaar ziet de beschrijving van dito stad."

Tenzij hij meer dan eens getrouwd geweest zou zijn (waarvan niets bekend is), zou uit het vorenstaande volgen dat ***Trijntien Maertensdr.*** tot het geslacht Comans zou behoren. Dit nu lijkt weinig waarschijnlijk. Onder de leden van dat geslacht, die Bruinvis, Belonje en Boomkamp vermelden, komt de doopnaam ***Maarten*** niet voor. Mogelijk is deze overlevering te danken aan het feit, dat haar dochter *Lijsbeth* met een Comans getrouwd geweest is. Waarschijnlijker was ***Trijntien*** een dochter van *Maerten Claesz.* Laeckencooper, die in 1569 burgemeester is geweest. Haar broer *IJff* ***Maertensx.*** *Laeckencooper* is van 1596 tot zijn ontslag in 1618 lid van de vroedschap geweest en van 1598—1611 schepen. Deze verwantschap blijkt o.m. uit het feit, dat *Trijntien*'s kinderen in 1634 optraden als erfgenamen van *IJff*'s kinderloos overleden dochter ***Catharina.*** (Zie hiervoor onder V.) Zijn portret — als provoost — komt voor op een uit de jaren 1597 tot 1600 daterend schilderij van de officieren van de oude schutterij [292]).

V.

1. *Maarten Adriaansz. Stuyling,* geb. Alkmaar 1583, brouwer in ,,de Boom" aan de Houtil ald. [286]), lid van de vroedschap (sinds 9 dec. 1619), schepen (1623) en burgemeester (1627-1632) [285]), kerkmeester van de Grote Kerk (sinds 1626), hoofdingeland en eerste 'dijkgraaf van de Schermeer, hoofdingeland en heemraad van de Zijpe, heemraad van de Heerhugowaard [286]), gecommitteerde Raad voor het Noorderkwartier, commissaris politiek ter synode van Noordholland (n á die van Dordrecht) e n hoofdofficier (d.w.z. schout) [288, 293]), wellicht waardijn van de lakennering sinds 1617 [289, 294]), begr. 16 okt. 1635 [285]), tr. Alkmaar 20 nov. 1606 [290]) *Bregje* (of *Brechtje) Gerritsdr. van der Does,* geb. 1585 [288]), regentes van het weeshuis [286]), † Alkmaar tussen 5 juni 1642 [295]) en juni 1644, dr. van *Gerrit Dirksz. (van der Does,* ook wel *Houtkoper* of *Timmerman)* en *Sijtjen Taemsdr.* [286]).

Kinderen volgen **VI.**

„Gebn. tot Alkmaar, getr. met Bregjen Gz. van der Does, zijn bijde a. 1640 door Ravesteyn uytgeschildert wierd burgemr. 1626 tot Alkmaar, was eerste dijkgraaf van de Schermeer &c. &c.".

Samen met zijn zuster *Lijsbeth* is hij 12 juni 1634 opgetreden als fideïcommissaire erfgenaam van zijn nicht ***Catharina*** (of ***Trijntje***) *IJffven,* dr. van *IJff* ***Maertensx. Laeckencooper*** [295a]), die het laatst getrouwd was met *Maarten*'s zwager ***Thomas*** (of Taems) *Gerritsz. Verdoes* (of ***Van der Does)*** [286]). ***Maarten's*** portret komt voor (geheel rechts, als provoost) op een schutterstuk uit 1621 van de hand van Zacharias Paulusz. [296]). De volgens Schaack in 1640 (dus ná zijn dood) door Ravesteyn geschilderde portretten van hem en zijn vrouw zijn — voorzover bekend — niet bewaard gebleven; wél echter de daarnaar door hun betachterkleinzoon ***Abraham Schaack*** (broer van Mr. ***Pieter Schaak)*** gecopieerde miniaturen [297]).

291) Vriendelijke mededeling van Mr. J. Belonje te Alkmaar.

292) Sted. Museum Alkmaar, schilderijencatalogus 1932, no. 123.

293) Bruinvis (noot 285) noemt hem niet als hoofdofficier.

294) Blijkbaar als opvolger van zijn vader. Zou hij aanvankelijk lakenhandelaar geweest zijn ?

295) G.A. Alkmaar, O.R.A. 152, fol. 98.

295a) A.R.A., rekesten Hoge Raad 38 (12 juni 1634). Zie voor haar testament G.A. Alkmaar, n.a. 104, fol. 230 (30 dec. 1630).

296) Sted. Museum Alkmaar, schilderijencatalogus 1932 nr. 76.

297) Gem. Musea Amsterdam. coll. Backer.

2, *Lijsbeth (Elisabeth) Adriaan&. Stuyling,* jongere zuster van Maarten, † 9 april, begr. 14 'april 1642 [286]) tr. le 25 juni 1605 *Jacob Claasz. Comans,* † 24 febr. 1618 [286]), begr. 27 febr. d.a.v. als *Jacob Claasz. Moutmaker* [291]); tr. 2e 23 aug. 1620 [290]) *Juriaan Harmansz. Backer,* destijds majoor te Bergen op Zoom [286]); tr. 3e vóór 25 mei 1630 *Jan Dirksz. Deucht* (of *Duechtis),* te Hoorn [295, 298]).

Samen met haar derde echtgenoot trad zij **12** juni ***1634*** op als fideï-commissaire erfgename van *Catharina IJffven.*

VI.

1. *Adriana Maartensdr. Stuyling,* tr. 21 juli 1630 *Hendrik Jacobsz. Somer,* van Amsterdam, bij zijn huwelijk wonend te Wieringen [286]), hc epen van Alkmaar (1658—1659), lid van de vroedschap ald. (15 dec. 1657-12 sept. 1666, 'toen hij wegens faillissement moest aftreden [285])).

2. *Catharina Maartensdr. Stuyling,* test. Alkmaar 20 sept. 1652[299]), tr. Ds. *Petrus Bant,* predikant te Warmenhuizen, † ná 20 sept. 1652.

3. *Gerrit Maartensz. Sfuyling,* geb. Alkmaar 1617, waarschijnlijk brouwer ald., schepen (1643—†) ald., heemraad en hoofdingeland van de Heerhugowaard, heemraad en aalmoezen& van de Zijpe [286]), woonde in het Koningshuis te Alkmaar [300]), tr. le *Ariaentje Pietersdr.,* begr. 7 febr. 1639: tr. 2e Alkmaar 21 juli 1641 *Geertruyd van Vladeracken,* geb. Alkmaar ca. 1617/19, † 7 juli, begr. Alkmaar 12 juli 1662 (Gr. K., Middelgang nr. 231), dr. van *Geldolph Gerritsz. van Vladeracken* en *Barbara Geertruyd Hinderduyn.*

Kinderen volgen **VII.**

„Na sijn grootvader Van der Does genaamt ...".

Zijn beroep wordt nergens vermeld, maar aangezien zijn weduwe brouwster in de Starrekroon genoemd wordt [286]), zal hij wel evenals zijn vader brouwer geweest zijn. In de stamboom Van Vladeracken [288]) en in Elias [308]) wordt hij raad (d.w.z. vroedschap) genoemd, maar daarvan blijkt niets bij Bruinvis [285]).

Met zijn tweede vrouw zijn te Alkmaar 2 juli 1641 huwelijksvoorwaarden gemaakt met enkele aanvullingen twee dagen later [301]). Blijkens het testament van haar moeder van 14 sept. 1650 bedroeg *Geertruyd*'s huwelijksuitzet *f* 13.500. Te samen testeerden zij ald. 7 juli 1642 en 20 juli 1643 [302]), waarbij zij poorter en poorteresse worden genoemd; hij testeert nog alleen 1 aug. 1653 [303]). Na zijn dood heeft zij blijkbaar het bedrijf van haar man voortgezet. Zij assisteerde 16 juli 1654 haar broer *Gerard* bij het opmaken van huwelijksvooorwaarden met zijn tweede vrouw [286]). Zij testeerde 26 juni 1656 [304]) en ook daarná komt haar naam nog herhaaldelijk in de notariële stukken voor. Ook van dit echtpaar zijn miniatuurportretten van de hand van Abraham Schaack bewaard gebleven [297]).

VII.

1. *Maarten Gerritsz. Stuyling,* ged. Alkmaar 5 dec. 1638, † vóór 1648.

298) G.A. Alkmaar, O.R.A. 147, fol. 33 (nos. 104/7).
299) G.A. Alkmaar, n.a. 141, fol. 54 (20 sept. 1652).
300) C. van der Woude, Kronyk der stad Alkmaar, 1658.
301) G.A. Alkmaar, n.a. 138, fol. 174 en 176 (2 en 4 juli 1641).
302) G.A. Alkmaar, n.a. 138, fol. 258v en 335v (7 juli 1642 en 20 juli 1643).
303) G.A. Alkmaar, n.a. 141, fol. 118v (1 aug. 1653).
304) G.A. Alkmaar, n.a. 141, fol. 213 (26 juni 1656).

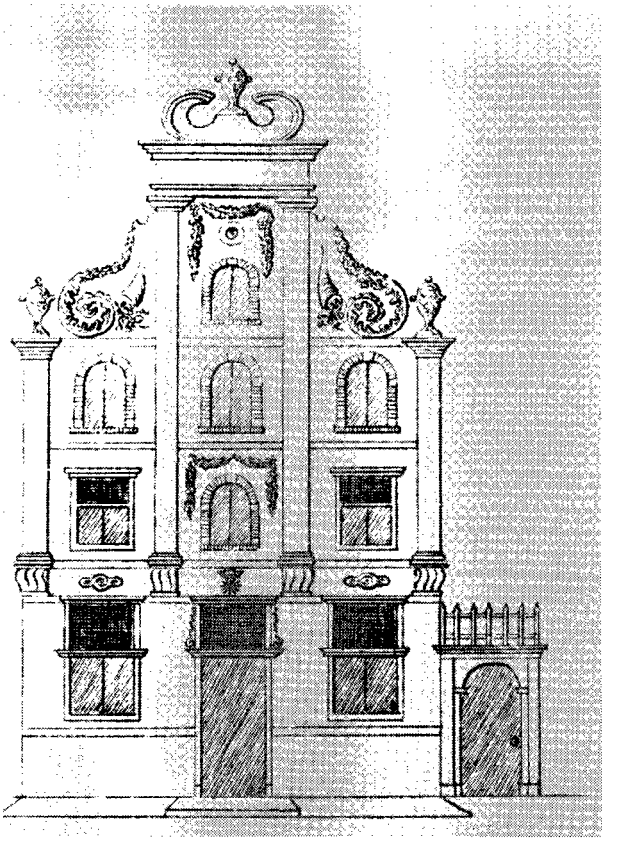

De brouwerij de Starrekroon aan het Verdronkenoord tussen Bierkade en St. Annastraat te Alkmaar, voor de verbouwing, eigendom van Gerrit Maartensz. Stuyling (VI, 3, 1617—1653/'54) en Geldolph Stuyling (VII, 3, 1643-1673).

Afb. 21; foto G.A. Alkmaar. G.A. Alkmaar, prentverzameling.

2. *Aeriaentje Gerritsdr. Stuyling,* ged. Alkmaar 3 aug. 1642, begr. ald. 12 okt. 1642.

3. *Geldolph Gerritsz. Stuyling,* ged. Alkmaar 16 aug. 1643, jur, stud. te Leiden 12 april 1660 (als Geldolphus Steuling) , brouwer te Alkmaar in de Starrekroon, schepen (1666 -1672) [285]), heemraad van de Heerhugowaard [286]), † Alkmaar 20 jan. 1673 [285]), begr. ald. 24 jan d.a.v. (Gr. K., Noordergang nr. 206). tr. Alkmaar 17 febr. 1664 *Anna Sijms,* geb. ald. 2 april, ged. ald. 10 april 1644, begr. ald. 16 dec. 1695 [286]), dr. van *Adriaan Sijms,* lakenkoper, en *Maria Anna Massony:* zij hertr. 18 nov. 1687 *Claes Clock,* wedn. van *Catharina Brasker* [289]).

Kindvolgt **VIII.**

Bij hun huwelijk woonde hij op het Verdronkenoord, zij op de Mient.

Zij testeerden herhaaldelijk samen, n.l. 30 okt. 1664, 5 mei 1666, 23 febr. 1669, 6 febr. 1671 en 6 dec. 1671 [305]) en zij als weduwe nog 11 okt. 1673 [306]). Hij assisteerde 25 jan. 1667 zijn zuster *Brigitta* bij haar huwelijksvoorwaarden en 5 juli 1670 trad hij op als voogd over zijn zuster *Geertruyda.* Nadat 30 okt. 1687 huwelijksvoorwaarden waren gemaakt [307]), hertrouwde *Anna Sijms Claas* (of Nicolaas) *Clock,* ontvanger te

305) G.A. Alkmaar, n.a. 243, fol. 146v (30 okt. 1664) en fol 260v (5 mei 1666); 244, fol. 214 (23 febr. 1669); 245, fol. 54v (6 febr. 1671) en 85v (6 dec. 1671).
306) G.A. Alkmaar, n.a. 189, fol. 604 (11 okt. 1673).
307) G.A. Alkmaar, n.a. 277, fol. 298 (30 okt. 1687).

Alkmaar, van 25 nov. 1701 tot zijn overlijden op 24 sept. 1726 lid van de vroedschap en in 1702 en 1'703 schepen van Alkmaar 285).

4. *Breghtien* (of *Brigitta) Gerritsdr. Stuyling,* geb. Alkmaar 12 sept., ged. ald. 14 sept. 1645, † Amsterdam 16 dec. 1723, tr. Alkmaar 27 febr. 1667 Ds. *Pieter* (of *Petrus) Schaack,* geb. Leiden 8 april 1633, predikant te Bovenkarspel (1654), Edam (1658). Alkmaar (1660) en Amsterdam (1667—†), visitator van de Latijnse scholen (1672) en stadsbibliothecaris van Amsterdam 308), † Amsterdam 17 sept. 1708 308), zn. van *Olivier Pietersz. Schaack,* lakenkoper te Leiden *en Henrietta Mulray.*

Zij hadden 25 jan. 1667 te Alkmaar huwelijksvoorwaarden gemaakt 309).

Het overzicht in inv. nr. 44 288) bevat een uitvoerige beschrijving van de, ter gelegenheid van hun zilveren bruiloft geslagen zilveren penning en vermeldt ook, dat haar bruidskroontje destijds nog in het bezit van één van de nakomelingen was.

5. *Maarten Gerritsz. Stuyling,* gad. Alkmaar 29 april 1648, begr. ald. 1 juni 1648 290).

6. *Adriana Gerritsdr. Stuyling,* gsd. Alkmaar 8 aug. 1649, † ald. 30 juni, begr. ald. 8 juli 1670, 'ongehuwd 290).

7. *Martinus Gerritsz. Stuyling,* ged. Alkmaar 28 juli 1652, begr. ald. 29 sept. 1652 290).

8. *Geertruyda Gerritsdr. Stuyling,* ged. Alkmaar 16 nov. 1653, begr. ald. 3 aug. 1728 (Gr. K., Choor nr. 59), tr. Alkmaar 22 maart 1676 *Pieter Sijms,* geb. ald. 20 juli 1645 289), waarschijnlijk lakenkoper ald., schepen (1679—1698), lid van de vroedschap (7 aug. 1690), burgemeester (1701—1712), hoofdofficier (schout) (16 jan. 1673—†) van Alkmaar 285), waardijn van de lakennering, penningmeester van de Heerhugowaard 286), † 's-Gravenhage 24 febr. 1713 285), zn. van *Adriaan Sijms,* lakenkoper en *Maria Anna Massony.*

Haar broer Geldolph is één van haar voogden geweest en o.a. 5 juli 1670 als zodanig opgetreden 310). Zij was regentes van het weeshuis 286). Samen testeerden zij 22 okt. 1676, 26 mei 1687, 15 maart 1695 en 7 febr. 1704 311), en zij als weduwe nog 18 maart 1720 312).

VIII.

Geertruyd Geldolphsdr. Stuyling, ged. Alkmaar 25 mei 1672, begr. ald. 5 febr. 1737 (Gr. K., Noordergang nr. 206, bij haar vader), tr. Alkmaar (ondertr. 20 juli) 1687 *Pieter de Lange,* geb. Voor-Indië ca. 1665, † Alkmaar 7 nov. 1727, zn. van *Pieter Adriaansz. de Lange* en *Lucretia Blokhovius.* Zie voor hen beiden hoofdstuk A, generatie IV a, 5.

§ 2. Kwartierstaat van Geertruyd Geldolphsdr. Stuyling.

Voor uitvoeriger gegevens omtrent de *Stuyling's* en **hun** echtgenoten zie men § 1.

1. *Geertruyd Stuyling,* (1672—1737), tr. Alkmaar 1687 *Pieter de Lange* (ca. 1665-1727).

308) J. E. Elias, De vroedschap van Amsterdam 1578-1795, 1903.
309) G.A. Alkmaar, n.a. 244, fol. 43v (25 jan. 1667).
310) G.A. Alkmaar, n.a. 239, fol. 100 (5 juli 1670).
311) G.A. Alkmaar, n.a. 189, fol. 1006 (22 okt. 1676), 206, nr. 51 (26 mei 1687), 357, nrs. 119 (15 maart 1695) en 192 (7 febr. 1704).
312) G.A. Alkmaar, n.a. 478, nr. 414 (18 maart 1720).

2. *Geldolph Stuyling, (* 1643-1673). brouwer en schepen van Alkmaar (VII, 3), tr. 1664:
3. *Anna Sijms (1644-1695).*
4. *Gerrit Stuyling* (1617—1653), brouwer en schepen te Alkmaar (VI, 3), tr. 2e 1641:
5. *Geertruyd van Vladeracken* (ca. 1617/19-1662).
6. *Adriaan Sijms,* geb. 14 nov. 1621 289), lakenkoper te Alkmaar op de Bierkay (1643), later op de Mient 286) en in de Langestraat (1681), vroedschap (24 dec. 1662—†), schepen (1644, 1665), burgemeester (1669—1686), gecommitteerde raad voor het Noorderkwartier (1670-1685) 259), regent van het weeshuis (o.a. in 1663) en weesmeester (o.a. in 1668) 313), † Alkmaar 6 sept., begr. ald. 13 sept. 1686 286), (tr. 2e Schermeer 16 febr. 1681 289) *Susanna Boddens,* uit Amsterdam, bij huw. won. te Alkmaar, wed. *Hendrik Heemskerk* 314));

Susanna Boddens, geb. Amsterdam ca. 1623, woonde bij haar tweede huwelijk te Alkmaar; zij komt voor op een schilderij van de regentessen van het weeshuis te Alkmaar door L. Doomer uit 1681, 58 jaar oud 315). ***Adriaan Sijms is*** de schrijver van de bijbelaantekeningen, die in de bijlage van dit hoofdstuk zijn opgenomen.

hij tr. 1e Alkmaar 12 juli 1643:

7. *Maria Anna Massony* (of *Massonius),* geb. (vermoedelijk te Amsterdam) 7 of 8 dec. 1617, † Alkmaar 28 nov. 1679.

Reeds vóór haar huwelijk, n.l. 8 nov. 1633, toen woonende te Egmond aan de Hoef, testeerde zij voor een Alkmaarse notaris 316), waarbij zij haar vader onterfde 317). Bij haar huwelijk woonde zij te Alkmaar in de „Corenstraat"; samen hadden zij daar 10 juni 1643 huwelijksvoorwaarden gemaakt 318) en testeerden zij 31 jan. 1644 en 12 febr. 1661 319), waarbij zij poorteresse genoemd wordt; nog op 12 okt. 1668 maakte zij alleen een codicil 320).

8. *Maarten Stuyling* (1583—1635), brouwer, vroedschap, schepen en burgemr. te Alkmaar (V, 1), tr. 1606:
9. *Bregje van der Does* (1585—1642/44).
10. *Geldolph van Vladeracken,* zich noemende *van Herlaer* 317), geb. ca. 1585 288) sinds Jacobi (20 juli) 1612 (als opvolger van zijn vader) kastelein en secretaris van het gemene land van den Hondsbossche en duinen tot Petten, tevens secretaris van Petten 321), geadmitteerd als notaris te Alkmaar 15 juli 1614, † (tussen 23 nov. 1636 en 28 febr. 1637 317), tr.:
11. *Barbara (Geertruyd) Hinderduyn,* geb. 1588 322) of 1593 288), † Alkmaar 3 okt., begr. ald. 9 okt. 1658 286).

Zij testeerde 14 sept. 1650 te Amsterdam (ten huize

313) Blijkens diverse notariële akten.
314) ***H. Heemskerk*** was een van de voogden over ***Pieter de Lange,*** de latere man van ***Geertruyd Stuyling.***
315) C. P. Bruinvis, Beschrijving der schilderijen enz. in het burgerweeshuis te Alkmaar, 1870, nr. 10.
316) G.A. Alkmaar, n.a. 84, fol. 155 (8 nov. 1633).
317) J. W. Groesbeek, De afstamming van de Noord-Hollandse Van Herlaer's uit het oude adellijke geslacht van die naam, in: Jaarb. Centr. Bur. v. Genealogie, 1966, 83.
318) G.A. Alkmaar, n.a. 133, fol. 293 (10 juni 1643).
319) G.A. Alkmaar, n.a. 139, fol. 29v (31 jan. 1644) en 185, fol. 155 (12 febr. 1661).
320) G.A. Alkmaar, n.a. 188, fol. 245 (12 okt. 1668).
321) Zie noot 286, deel 111, 1929 (Egmond aan den Hoef), pag. 21. (Wet door dezelfde auteur in Ned. Patr. 23 (1937), pag. 280 genoemde jaartal 1622 moet op een vergissing berusten.)
322) G.A. Alkmaar, fam. arch. Van Vladeracken.

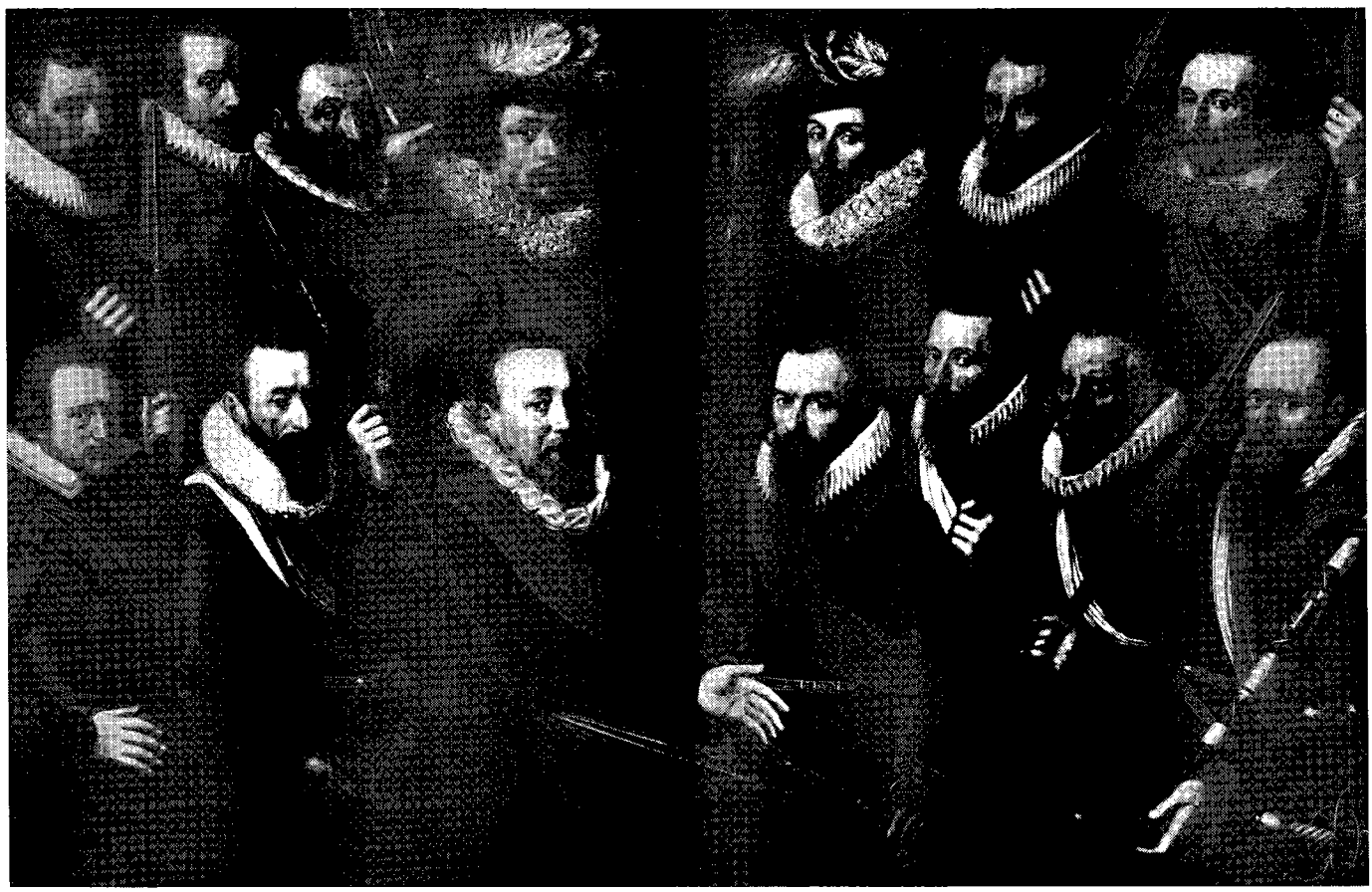

Zacharius Paulusz., 1621.

De officieren van de Oude schutterij te Alkmaar;
rechts onderaan met de staf: de provoost Maarten Adriaansz. Stuyling (V, 1, 1583—1635).

Afb. 14; foto A. Dingjan, 's-Gravenhage. Gemeentemuseum Alkmaar (cf. Moes, nr. 7157).

MAARTEN ADRIAANSZ. STUYLING
(V, 1, 1583-1635)

Afb. 15.

BREGJE GERRITSDR. VAN DER DOES
(1585—ca. 1643),
echtgenote van Maarten Adriaansz. Stuyling.

Afb. 16.

GERRIT MAARTENSZ. STUYLING
(VI, 3, 1617—1653/'54).

Afb. 17.

GEERTRUYD VAN VLADERACKEN
(1617/'19—1662),
tweede echtgenote van Gerrit Maartensz. Stuyling.

Afb. 18. 10,5 x 8,5 cm.

Copieën door Abraham Schaack Oliviersz., de bovenste twee naar originelen, mogelijk van Salomon van Ravesteyn, de benedenste naar onbekende originelen.

Foto's Gemeentemusea Amsterdam.

Gemeentemusea Amsterdam, collectie Stichting Backer.

Ds. PIETER SCHAACK
(1633—1708).

Afb. 19.

BREGHTIEN GERRITSDR. STUYLING
(1645—1723),
echtgenote van Ds. Pieter Schaack.

Afb. 20. 10,5 x 8,5 cm.

Copieën door Abraham Schaack Oliviersz. naar onbekende originelen, 1747.

Foto's Gemeentemusea Amsterdam.

Gemeentemusea Amsterdam, collectie Stichting Backer.

van haar schoonzoon Daniël Kick) [323]) en assisteerde 16 juli 1654 haar zoon Gerard bij zijn huwelijksvoorwaarden. Aan haar (als *Barbar Adamsdr.*) is 17 febr. 1641 bij de scheiding van de nalatenschap van haar vader toebedeeld het voormalige Koningshuis (of Oude Lombaert, op de hoek van de Pietersstraat en de toenmalige Koningsstraat, later Paardensteeg) met een aantal aangrenzende en naburige huizen en „kamers" [322]). Zowel haar vader als haar schoonzoon ***Gerrit** Stuyling* zouden in dat huis gewoond hebben [300]). Bij haar overlijden woonde zij aan de Houtil ald.

12. *Pieter Sijms*, geb. (waarschijnlijk Hoorn) ca. 1589, schout van Hem, Venhuizen en Westwoud [324], [325]), † Alkmaar 15 dec. 1649 [289]), tr. (ondertr. 's-Gravenhage 17 mei) 1615:

13. *Sara van der Goes*, geb. (waarschijnlijk te Rotterdam) 14 nov. 1593, † Alkmaar 31 aug. 1661 [289]); zij hertr. Ds. *Claas Plijvier* [326]).

14. *Francisco* (of *François*) *Massoni* (of *Masion*), geb. Antwerpen ca. 1582, koopman te Amsterdam, † ná 8 nov. 1633 [316]), tr. (ondertr. Amsterdam 16 jan.) 1614:

15. *Anna van Herlaer*, geb. Egmond aan den Hoef ca. 1588, † vóór 17 mei 1632.

    Bij hun huwelijk woonde hij aan de Bierkay te Amsterdam en zij te Egmond aan den Hoef; zij bracht *f* 6000,— in [317]).

16. *Adriaan Stuyling* (1555/56—1617), dakenkaper en waardijn van de lakennering te Alkmaar (IV), tr.:

17. *Trijntien Maartensdr.* († *16 17).*

18. *Gerrit Dirksz. van der Does* (of *Houtcooper* of *Timmerman*), † Alkmaar 10 april, bsgr. ald. 12 april 1608 (Gr. K., zerk 114) [286]);

    Nog herkenbare fragmenten van een wapen op zijn — eerst van ca. 1640 daterende — grafsteen zouden er op kunnen wijzen, dat zijn moeder tot het bekende adellijke geslacht ***Van der Does*** behoorde.

    hij tr.:

19. *Sijtjen Taetnsdr.*, werd *24* aug. 1608 lidmaat van de geref.kerk te Alkmaar, wonend aan het Ritsevoort [286]), † Alkmaar 11 juni, begr. ald. 14 juni 1621 (Gr. K., zerk 114) [286]).

---

323) G.A. Amsterdam, n.a. 587, fol. 298 (14 sept. 1650).

324) R.A. Haarlem, n.a. 2092 (6 febr. 1650) en G.A. 's-Gravenhage, n.a. 189 (24 sept. 1647).

325) Volgens Wapenheraut 11 (1898), pag. 62 en 254 was hij schout van Hoorn, maar als zodanig wordt hij niet vermeld in D. Velius en S. Centen, Chronyk van Hoorn, 4e druk, 1740.

326) Wapenheraut 11 (1898), pag. 62 en 254.

20. *Gerrit Anthonisz. (van Vladeracken)* (of *Gert Thunissen),* schout van Bakkum, kastelein van het gemeenlandshuis te Petten (29 aug. 1601— Jacobi (20 juli) 1612) [321]), begr. Alkmaar 28 april 1614;

Hij assisteerde 31 mei 1612 te Alkmaar zijn zoon ***Gerrit Gerritsz. Vinck (zo*** genoemd naar diens grootvader maternel, kwartier nr. 82) bij diens huwelijksvoorwaarden [327]).

hij tr.:

21. *Ursula* (of *Orsele) van Herlaer,* test. als weduwe te Alkmaar 24 mei 1614 en 23 sept. 1615 [328]), † ná 27 jan. 1624 [317]).

22. *Adam Dirksz. Hinderduyn,* landdrost van Westvriesland en het Noorderkwartier, pachter van de gemene landsmiddelen, poorter van Alkmaar 16 aug. 1596, begr. Alkmaar 17 dec. 1640.

Hij bezat in Alkmaar het, door hem bewoonde Koningshuis in eigendom.

Hij is herhaaldelijk getrouwd geweest, maar de verschillende opgaven terzake lopen sterk uiteen, zodat het niet zeker is, wie de moeder van *Barbara* geweest is. Volgens de stamboom Van Vladeracken [288]) heeft hij drie vrouwen gehad, n.l. achtereenvolgens *Maartie van Foreest, Geertruyd van Foreest* en ***Lidia Michielsdr.,*** van wie alleen de tweede kinderen gehad zou hebben. Volgens het familiearchief ***Van Vladeracken*** [322]) daarentegen was zijn eerste vrouw ***IJfge van Persijn*** en trouwde hij 2 febr. 1632 te Oudorp met ***Lijsbeth Jacobsdr.,*** weduwe van Jan *Praet.* Vast staat, dat hij 24 aug. 1621 te Alkmaar testeerde met zijn vrouw ***Jannitgen Jansdr.*** [329]); dat hij 14 jan. 1631 aldaar huweliksvoorwaarden maakte [330]) en 31 jan. 1631 ald. ondertrouwde (om te Oudorp te trouwen) met ***Lijsbeth*** *Jacobsdr.*. weduwe *Jan Pietersz. Praet,* die in 1633 moeder van het Alkmaarse vrouwengasthuis was, 17 aug. 1637 ald. als zijn huisvrouw testeerde [331]) en 15 febr. 1639 ald. is begr. [286]); en dat hij tenslotte te Alkmaar 20 sept. 1639 huwelijksvoorwaarden gemaakt heeft [332]) met ***Lidia*** *Michielsdr.,* weduwe van *Jacob Albertsz.,* met wie hij ald. 25 sept. 1639 ondertrouwd is. ***Lidia Michielsdr.*** heeft 29 dec. 1643 ald. huwelijksvoorwaarden gemaakt met ***Pieter Adriaansz. Backer*** [333]). Zelf had hii 20 dec. 1639 en 16 juli 1640,334) nog te Alkmaar een codicil doen opmaken.

24. *Claas Jacobsz. Sijms,* tussen 1586 en 1614 herhaaldelijk schepen en 'burgemeester van Hoorn, lid van de vroedschap ald. (sinds 1588), gecommitteerde raad voor het Noorderkwartier (sinds 1601), oprichter en bewindhebber der V.O.C., kamer Hoorn (1602), gezant naar het Hof van Denemarken en Noorwegen (1607) [335]), † tussen 1 aug. 1615 en 25 nov. 1616 [336]), (hij tr. 2e *Lucia Cornelisdr. Berckhouf);* tr. 1 e [337]):

25. *Mary Dirksdr. van Neck* [308]), † ná 5 maart 1621 [338]).

327) G.A. Alkmaar, n.a. 60, fol. 238 (31 mei 1612).

328) G.A. Alkmaar, n.a. 61, fol. 199v (24 mei 1614) en 62, fol. 29v (23 sept. 1615).

329) G.A. Alkmaar, n.a. 76, fol. 27 (24 aug. 1621).

330) G.A. Alkmaar, n.a. 83, fol. 228 (14 jan. 1631).

331) G.A. Alkmaar, n.a. 105, fol. 237v (17 aug. 1637).

339) G.A. Alkmaar, n.a. 138, fol. 42 (20 sept. 1639).

333) G.A. Alkmaar, n.a. 139, fol. 25 (29 dec. 1643).

334) G.A. Alkmaar, n.a. 138, fol. 57v (20 dec. 1639) en 95 (16 juli 1.640).

335) D. Velius en S. Centen, Cronyk van Hoorn.

336) R.A. Haarlem, O.R.A. 4210 (schepenrol Hoorn).

337) Ned. Leeuw 46 (1928), kol. 131/8 en 220/1.

338) R.A. Haarlem, O.R.A. 4214.

26. *Adriaan van der Goes,* geb. ca. 1559 koopman te Rotterdam, † Alkmaar 18 mei 1649, tr. (ondertr. Delft 1 juni) 1585:

27. *Regina de Marez,* geb. Antwerpen, † 15 okt. 1624.

Bij hun huwelijk woonde hij te Delft aan de Koornmarkt en zij aldaar ***aan*** de Verwersdijk [339]).

28. *Scipio Franciscusz. Massony,* tr. Antwerpen 21 okt. 1579 [340]):

29. *Janneke Jansdr. Bandaert.*

Dit echtpaar is het enige van die naam, dat in die tijd te Antwerpen kinderen heeft laten dopen. Weliswaar is de doop van ***Francisco*** daarbij niet aangetroffen, maar de doopnaam van de grootvader maakt deze afstamming o.i. niet twijfelachtig.

30. *Loeff van Herlaer,* geb. ca. 1565 [341]), leenman van Wassenaar (13 sept. 1588, blijkbaar als opvolger van zijn vader), schout van Wimmanum, schout van Egmond (1592—1609), baljuw van Wimmenum (1600), schout van Bakkum (1601), rentmeester (1609) en baljuw (1614) van Egmond, heemraad van de Uitwaterende Sluizen (1608—†), † tussen 3 sept. 163 1 en 17 mei 1632 [137]);

Hij assisteerde 16 jan. 1614 zijn dochter ***Anna*** bij haar ondertrouw te Amsterdam en was toen baljuw van Egmond en woonde te Egmond aan den Hoef in hetzelfde jaar is hij door zijn zuster *Ursula* (kwartier nr. 21) als -haar executeur aangewezen. Op 3 sept. 1631 komt zijn naam voor het laatst in een procesrol voor [317]).

hij tr.:

31. *Guertje Florisdr. (van Mastenburg* ?), † ca. okt. 1637.

Samen met haar man testeerde zij 17 febr. 1616 te Egmond aan den Hoef en alleen 17 mei 1632 te Alkmaar, voor het eerst als weduwe, wat zij daarna nog herhaaldelijk zou doen, het laatst in sept. 1637. Beiden woonden te Wimmenum in het huis Schuilenburg [317]).

32. *Evert Adriensz. Stuyling* (III a).

34. (waarschijnlijk) *Maarten Claasz. Laeckencooper,* burgemeester van Alkmaar (1569) [285]), tr.:

35. (waarschijnlijk) *Aerian IJffven.*

40. *Anthonis Adriaensz.,* geb. 's-Hertogenbosch ca. 1520 [322]), koopman, waarschijnlijk o.m. in wijn en spiritualiën, eerst te 's-Hertogenbosch, later o.m. te Wesel, Amsterdam en Alkmaar [342]), poorter van Amsterdam 1552, van Alkmaar 1582, † Alkmaar 15 jan. 1599, begr. ald. (Gr. K.):

In 's-Hertogenbosch bleef hij 12 dec. 1550 borg voor ***Gielis Vinck,*** kanunnik van de St. Jan ald. (zijn zwager). Te Amsterdam bezat hij een huis aan de zuidzijde van het Nieuwezijdskerkhof. Hij werd 17 sept. 1582 poorter van Alkmaar, waar hij aan de noordzijde van de Langestraat woonde.' Na het "overlijden van zijn eerste vrouw hertrouwde hij ca. 1591 met ***Trijn Jansdr. Wijn,*** uit Schoorl, waar hij zich toen vestigde. Hij testeerde 19 febr. 1592 alleen, daarna 5 april 1594 met haar samen (dit stuk is verloren gegaan) en tenslotte 12 febr. 1598 - ziekelijk van lichaam — weer alleen. Hij heeft waarschijnlijk de „nieuwe leer" aangehangen. Daarop wijzen zijn herhaalde verhuizingen en het ongebruikt laten van de geslachtsnaam.

339) H. J. Koenen, Het geslacht De Marez, in: Wapenheraut 1898, 1899 en 1900.

340) G.A. Antwerpen, trouwregister O.L.V. kerk.

341) G.A. Alkmaar, n.a., not. H. van Seevanck (7 nov. 1588).

342) W. A. Basel, De Alkmaarse tak van het geslacht Van Vladeracken, in: Alkmaars Jaarboekje 1971, pag. 105-121.

hij tr. 1e (vermoedelijk te 's-Hertogenbosch ca. 1550) :

41. *Marritgen Gerritsdr. Vinck*, van Besoyen, test. 14 april 1590, wonende te Egmond aan den Hoef [343]), †1590/91.

42. *Geldolph* bastaard *van Herlaer* [317]), geb. ca. *1535*, schout van Wimmenum (1557). leenman van Wassenaar en schout van Egmond (1559) [344]), poorter van Alkmaar 3 sept. 1576, voor het laatst als schout genoemd in een akte van 16 febr. 1581, † tussen 16 febr. 1581 en okt. 1588, (hij tr. 2e *Trijntje Simonsdr.*, die 19 okt. 1588 weer hertrouwd blijkt te zijn met *Simon Jansz. Cely* [317, 321])) tr. le N. N.

48. *Jacob Claasz. Sijms*, vroedschap (sinds 1565) en herhaaldelijk schepen en burgemeester van Hoorn (sinds 1562). † Hoorn 28 aug. 1567 [335]).

52. Mr. *Aart van der Goes*, pensionaris van Schiedam sinds 1 aug. 1565 (?), bewoonde ald. twee huizen in de Hoogstraat [345]), † 20 aug. 1572, tr.:

53. *Maria Hollaert Adriaensdr.*

54. *Jan de Marez*, geb. ca. 1518, † Amsterdam 12 dec. 1604, begr. ald.;

Hij woonde eerst te Antwerpen, maar vertrok tijdens de troebelen eerst naar Keulen, vervolgens naar Emden en tenslotte naar Delft, waar in 1585 zijn dochter Regina ondertrouwde en hij zelf in 1603 testeerde.

hij tr. [339]):

55. *Jenne van Achterhoudt*, uit Antwerpen, † Emden.

60. = 42.

62. (waarschijnlijk) *Floris Meijnsz.* [317]).

64. *Adriaan Evertsz. Stuyling* (II).

80. *Adriaan van Vladeracken* [342]), kocht in 1514 een huis te 's-Hertogenbosch, † 27 mei 1565, tr.:

81. *Margaretha van Breenen.*

82. *Gerrit* (of *Geert) Vinck* [346]), schepen van Breda (1526/27), schout van Steenbergen (1528/49), tr. vóór 15 dec. 1511:

83. *Ida van der Strepen.*

84. *Loeff* (of *Lueff) van Herlaer*, baljuw van Egmond (sinds omstr. 1545/49) [321]), stadhouder van de lenen van Egmond (1559) [317]), kastelein van Egmond en houtvester [321]), † Egmond aan den Hoef 24 dec. 1566, begr. ald. (in de kerk; de grafsteen ald. dateert uit de 17e eeuw) tr.:

85. N. N., woonde 2 febr. 1568 nog op het kasteel te Egmond aan den Hoef als zijn weduwe.

96. *Claas Jaap Sijms*, vroedschap (1531) en tussen 1530 tot 1560 herhaaldelijk schepen en burgemeester van Hoorn [335]).

104. Mr. *Adriaan van der Goes*, geb. ca. 1505, landsadvocaat van de Staten van Holland (1544-1560) [347]), † 's-Gravenhage 5 nov. 1560, tr. Delft vóór 1531:

105. *Anna van Spangen*, geb. Utrecht (?) 1515, † 's-Gravenhage 14 apr. 1548.

343) G.A. Alkmaar, n.a. 8, fol. 40v (14 april 1590).

344) Zijn zegel in rode was uit 1568 berust in het Stedelijk Museum te Alkmaar.

345) H. P. Fölting, De landsadvocaten en raadpensionarissen der Staten van Holland en West-Friesland 1480—1795, in: Jaarb. Centr. Bur. v. Genealogie 27 (1973) pag. 320.

346) Taxandria 1935, pag. 117.

347) N.P. 40 (1954), pag. 150.

Portretten van dit echtpaar zijn afgebeeld bij het artikel van Mr. W. W. van Valkenburg, De voorouders van Pieter van Vollenhoven, Ned. Leeuw 82 (1965), kol. 151/4.

108. *Jacques de Marez* de Oude, †1545/46, leenman van goederen in het Kamerijkse.

110. *Pieter van Achterhoudt* (zijn vier kwartieren zijn *Van Achterhoudt, Van Stepraedt, Grosz* en *Montigny)* tr.:

111. *Catharina Morelle* (haar vier kwartieren zijn *Morelle, De Court, D'Aubremont* **en** *De Henneron).*

120. = *84.*

128. *Evert Stuyling* (1).

160. *Matthijs van Vladeracken*, zn. van *Jan Matthijs van Vladeracken* en *Anna van der Aa*, tr.:

161. *Dirkje van Schayck.*

162. *Hendrik van Breen* [322]), tr.:

163. *Magteld van Breen*, dr. van *Jan van Breen* en *Lijsbeth van Laer.*

166. *Geert van der Strepen* [348]), †1509/20, waarschijnlijk identiek met *Gheryt van Morchove*, alias *van der Strepen*, die in 1488 te Breda woonde, tr.:

167. *Helwich Aart Peleysdr. van Overhof*, † vóór of in 1511.

168. *Frederik van Herlaer*, zn. van *Adriaan Jansz. van Herlaer*, ridder en *Katherine N.*, tr.:

169. *Ursula van Smalenburch.*

192. (waarschijnlijk) *Jaap Sijms*, schepen te Hoorn (1496—1515), zn. van *Claas Jaap Sijms*, tussen 1466 en 1486 schepen en burgemeester ald. [335]).

208. Mr. *Aart Wittesz. van der Goes*, geb. Delft 1475, student te Leuven 7 okt. 1490, advocaat en pensionaris van Delft (1508-1525) , landsadvocaat der Staten van Holland (16 mei 1525—jan. 1544), † 1 nov. 1545 [349]), zn. van *Witte van der Goes*, J. U. Lic. en N. *de Jode Aartsdr.*, (hij tr. le *Barbara van Herwijnen*, † in of voor 1491); tr. 2e ca. 1491:

209. *Margaretha van Banchem*, geb. 1476, † 25 dec. 1545, dr. van N. *van Banchem* en *Anna van Dielbeke.*

De portretten van dit echtpaar zijn afgebeeld in het artikel van Mr. W. W. van Valkenburg in Ned. Leeuw 82 (1965), kol. 151.

Of kwartier nr. 209 de moeder is van kwartier nr. 104 blijft enigszins twijfelachtig. Dat zij in 1491 getrouwd zou zijn (zoals Fölting [345]) opgeeft), klopt niet met de door deze auteur vermelde geboorte van een zoon in 1494 uit het eerste huwelijk van *Aart van der Goes.*

210. *Laurens Pietersz. van Spangen*, tr:

211. *Maria Christiaansdr. Goudt.*

216. *Jan de Marés*, schepen van Kamerijk, tr.:

217. *Catharina Gérardel.*

240. = *168.*

241, = *169.*

Bijlage

De Bijbelaantekeningen van Adriaan Sijms (1621-1686).

Anno 1643 op den 12en july ben ick *Adriaen Sijms* met mijn huysvrou *Marya Anna Massony* in de groote kerck tot

348) Centr. Bur. v. Genealogie, coll. De Man.

349) N.P. 40 (1954), pag. 150 en Fölting, op cit. (noot 345).

Alckmaer getrouw (t) , sijnde sondach voormiddach, door domine Kuyffius.

1644 op den 2en april is gebooren onssen eersten dochter, voor middach de clocke elf uren ende is genaemt *Anna Sijms.*

1645 op den 20en julyus voormiddach de clocke elf uren is gebooren onsen eersten soon ende is genaemt *Pieter Sijms.*

1647 op den 8en augustus 's-morgens ten halff vier uren is gebooren onsen tweeden dochter en is genaemt *Geertruyt Sijms, is* gestorven ady 19en novemb(er) 's-morgens ontrent twee uren in 't seke jaer.

1649 op den 15en december op zaterdach ontrent ten 7 uren 's-morgens is mijn vader *Pietter Claes Sijms* (ouwt sijnde soo ick meen 60 jaer) in de Heere ontslaeppen.

1621 op den 14 november 's-morgens ten 6 uren ben ick gebooren, sijnde met mijn moeder te gelijck op een dach op een uer jarich, mijn moeder was 28 jaren ouwt doen ick ter weerelt quam.

1661 op den 31en augusty op woensdach 's-morgens ontrent ten een uren is mijn moeder *Sara van der Goes* out sijnde 67 jaren in den Heere ontslapen.

1664 op den 17en febrewary is mijn dochter *Anna Sijms ouwt* sijn (de) 19 jaren getrouwt met *Geldolph Stuyling.*

1662 *24* december ben ick geworden vroetschap van de stadt Alckmaer met elff stemmen, in plaets van Jan Steenhuys Ba(ertsz).

1669 30 april ben ick burgemr. geworden van de stadt Alckmaer met 17 stemmen, in plaets van den overleeden burgemr. Adriaen Cornelisz. Sevenhuysen.

1670 6 october ben ick met alle de stemmen geworden gecommitteerde Raet van dit quartier, in plaats van den overleeden Heer Barthort van Steenhuysen, ende sal mijn commissie zijn aencommende karstijt en dan noch twee jaren.

1673 den 20en january op vrijdach 's-morgens ten half vijf uren is mijn schoonzoon *Geldolph Stuyling* deser werelt overleeden, out sijnd(e) 29 jaren.

1674 10 juny ben ick voor de tweede mael burgemr. geworden binnen Alckmaer bij electie van Sijn Hoogheyt den Heere Prince van Orange volgens sijne missive in dato den 6 juny uyt het leger te Duffel, ende ben den 10 der selver maent beëdicht ende geïnstaleert.

1675 voor het tweede jaer 1675 ben ick wederom van Sijn Hoogheyt den Heere Prince van Orangie geëligeert als burgemr.

1676 11 january ben ick voor de tweede mael bij electie van'd e vroetschap met eenparicheyt van stemmen gecoren tot gecommitt(eerd)e Raet, de Heere gelieve mij genadelijck te stercken in dese becommerlijcke tijden in dit swaerwichtich amt.

(1676) 22 martie is mijn soon *Pietter Sijms* out 30 jaren getrouwt met nichtte *Geertruyt Stuylings* out 22 jaren; de Heere wil haer zegenen.

1677 25 december ben ick wederom burgemr. geworden door de electie van den Heeae Prince van Orangie.

1679 den 28 november 's-avonds ontrent ten half acht uren is mijn lieve waerde huysvrou in den Heere gerust ende gesturven, out sijnde 62 jaren min 9 à 10 'dagen.

1680 den 29 january ben ick wederom gemaackt gecomm(ittesrde) Raet met alle de stemmen; de Heere gelieve mij in dit selve amt genadelijck te stercken in dese becommerlijcke dagen.

681 den 16 feb(ruary) ben ick voor de tweede maal getrout met Jufr(ou)w *Susanna Boddens* [350]; de Heere gelieve onse houlijck te seegenen.

1681 [351]) carstijt ben ick wederom gewonden burgemr. door de electie van den Heere Prince van Orangie.

682 carstijt ben ick voor het tweede jaer gecontinueert als burgemr.

1684 31 january ben ick met alle de stemmen geworden gecommitteerde Raat voor twee jaren; dit is nu de vierde mael; de Heere verleene mij sijne genade.

1685 24 december ben ick voor de 5 mael wederom geworden burgemr. door de electie van den Heere Prince van Orangie; de Heere verleene mij sijne genade.

(met andere hand):

1687 den 18n novemb(er) ben ick *Claes Clock* voor den 2n reys getrout (out sijnde 38 jaeren 6 maend(en) min ses dagen) met Juffr. *Anna Sijms* hier vooren meerge(noemt) en heb tolt mijn eerste huisvrou gehat Juffr. *Catharina Braskers,* gerust op den 29 janu(ary)1682, waer meede op den 28 octob(er) 1675 beyde gaende in ons 27e jaer (en ick jaerich op den 24 may en mijn overleden huysvrou op den 16 juny) ben getrout, achterlaetende een zoon genaemt *Pieter Clock* nu out zijnde ruym acht jaeren.

HOOFDSTUK G.

Sara Corsendonck (1706—1779), haar geslacht en kwartierstaat.

§1. Het geslacht Corsendonk.

De naam wijst op afkomst uit de zuidelijke Nederlanden: *Corsendonk* was namelijk een klooster in de omgeving van Turnhout [352]). Het bewijs voor deze afkomst ontbreekt 'echter tot nog toe.

Terwijl de andere, in dit artikel behandelde, geslachten behoord hebben tot (of tenminste gelieerd waren aan) de regentenstand, bevinden wij ons met de *Corsendonk*'s in een geheel ander milieu, n.l. dat van het Delftse St. Lucasgilde [353]), dus van beeldende kunstenaars. Dit gilde omvatte echter niet alleen vrije kunstenaars, maar ook ambachtslieden en winkeliers in verwante beroepen en menig lid behoorde praktisch tot meer dan één van deze categorieën. Ten aanzien van bepaalde personen laten de beschikbare gegevens ons op dit punt dikwijls in het onzekere. Wel blijkt herhaaldelijk van nauwe banden met de 'Delf tse plateelbakkerij. Kunstproducten van leden van dit geslacht hebben wij tot nog toe niet kunnen localiseren.

Dit geslacht schijnt, althans te Delft, in de achttiende eeuw uitgestorven te zijn.

---

350) Hier stond eerst ***Heemskerck,*** dat is doorgehaald. Zij was de weduwe van ***Hendrik Heemskerck.***

351) Hier stond eerst **1682,** de 2 is in een 1 veranderd.

352) Zie o.a. Th. 1. **Welvaarts,** Geschiedenis van Corsendonck, 1881.

353) I.D.O. Obreen's Archief voor Ned. Kunsthistorie 1, **1877/9,** pag. 1-120; **Thieme-Becker, Künstler-Lexikon,** deel V, 1912.

Genealogie.

1.

Ary (ook *Aryen* en *Ariaan*) *Jacobsz. Corsendonk*, geb. Gouda, mr. schilder te Delft, begr. Delft 14 dec. 1669 [354]), tr. Gouda (ondertr. Delft 9 okt.) 7 nov. 1632 *Sara Huyboom*, geb. Gouda, † Delft 31 mei [355]), begr. ald. 3 juni 1679, dr. van *Jan Danielsz. Huyboom* en *Heyltje Pauwelsdr.*.

Kinderen volgen generatie II.

Bij zijn huwelijk was hij plateelschilder te Delft. Hij is 14 mei 1646, „vreemt zijnde", als meester „olieverw" schilder, lid van het Delftse St. Lucasgilde geworden [353]). Zij testeerden samen ald. 30 aug. 1659 [356]). In de na haar overlijden 7 juli 1679 opgemaakte boedelinventaris [355]) heet hij „cladschilder", d.w.z. huisschilder. Toen waren alleen nog de onder 7, 8 en 10 genoemde kinderen in leven.

11.

(Kinderen van Ary Jacobsz. Corsendonk (1) en Sara Huyboom):

1. *Jan (Aryensz.) Corsendonk*, ged. Delft 7 aug. 1633 (getuige Heyltje Pauwelsdr.).
2. *Jacob (Aryensz.) Corsendonk*, geb. Delft ca. 1635, glasschilder ald., † ald. 13 april 1675 [357]), tr. le Delft 25 april 1655 *Maria van der Houck*, begr. ald. 17 juni 1667, dr. van *Sixtus Jansz. van der Houck*, glazenmaker ald., en *Maria Michielsdr.*; tr. 2e (ondertr. ald. 20 okt.) 1668 *Wijntje Cornelisdr. van der Kuyl*, begr. ald. 29 sept. 1675.

   Kinderen uit het eerste en tweede huwelijk volgen generatie **IIIa.**

   Hij is 1 juni 1655 als meester „glazemaker" en 4 april 1661 nog eens als meester „schilder" lid van het St. Lucasgilde geworden. De vader en twee broers van zijn eerste vrouw waren ook gildeleden; haar broer Michiel (toegelaten 1 okt. 1657) is van 1669 tot 1703 herhaaldelijk hoofdman geweest. Haar broer Jan is 7 okt. 1659 als plateelschilder toegelaten.
3. *Pieter (Aryensz.) Corsendonk*, ged. Delft 12 maart 1637, † jong.
4. *Pieter (Aryensz.) Corsendonk*, ged. Delft 5 okt. 1638, † vóór 7 juli 1679.
5. *Paulus (Aryensz.) Corsendonk*, ged. Delft 5 mei 1641, † vóór 7 juli 1679.
6. *Catelijn (Aryensdr.) Corsendonk*, gad. in 1643, † vóór 7 juli 1679.
7. *Abraham (Aryensz.) Corsendonk*, ged. Delft 22 mei 1644, kunstschilder te Delft, hoofdman van het St. Lucasgilde, begr. ald. 25 nov. 1705, tr. le (ondertr. Delft 28 april) 1668 *Annetje Jansdr. Mooy*, begr. ald. 13 febr. 1680; tr. 2e (ondertr. Delft 12 okt.) 1680 *Maria van Letten*, ged. ald. 2 febr. 1642, begr. ald. 6 mei 1707, dr. van *Dirk van Letten* en *Marijtje Woutersdr. Catersvelt*.

   Kinderen volgen generatie **IIIb.**

   Hij was kunstschilder, aanvankelijk in 's-Gravenhage, waar hij 2 nov. 1665 burger werd, maar bij zijn eerste huwelijk woonde hij weer te Delft. Dáár huurde hij 8 mei 1668 een huis en werd hij 16 juli 1668 als meester „schilder" gildelid [353]). Te voren hadden zij 29 april 1668 huwelijksvoorwaarden gemaakt [358]). Hij testeerde 11 febr. 1670 [359]), waarbij hij alle tekeningen, modellen en prenten, die hem „tot vocatie" gediend hadden, aan zijn broer ***Jacob*** vermaakte; daarna testeerde hij nog 28 juni 1677 [353]) en 24 sept. 1679 [360]). In 1682 blijkt hij tevens kruidenier te zijn en in de Jacob Gerritsstraat een winkel te hebben (zo werd destijds overigens ook wel een werkplaats aangeduid!) [361]). In 1690, 1691 en 1700 was hij hoofdman van het gilde. Samen met zijn tweede vrouw testeerde hij nog 19 juli 1703 [361]), waarbij zijn zoon ***Adriaan*** voorkeur op genoemde winkel kreeg. ***Maria van Letten's*** oom ***Pieter Woutersz. Catersvelt*** werd 12 nov. 1663 gildelid als „winckelhouder van plateelverkopen" en 27 juni 1667 werd een plateelbakker lid om „te exerceeren" in ***Abraham*** wiens
8. *Zsaac (Aryensz.) Corsendonk*, ged. Delft 26 juli 1646, kunstschilder te Leiden (1679), br. Delft 21 juni 1666 *Adriaantje van der Wal*.

   Kind volgt generatie **IIIc.**
9. *Thomas (Aryensz.) Corsendonk*, ged. Delft 8 nov. 1648, † vóór 7 juli 1679.
10. *Johannes (Aryensz.) Corsendonk*, ged. Delft 25 maart 1654, tr. (ondertr. Delft 7 sept. 1680) *Adriaantje Kip*.

Derde generatie.

IIIa.

(Kinderen van Jacob Aryensz. Corsendonk (11, 2) en Maria van der Houck):

1. *Adriaan (Jacobsz.) Corsendonk*, geb. 1657 [357]), mr. schilder te Delft, begr. ald. 19 febr. 1686, tr. (ondertr. Delft 14 okt. 1679) *Maria Jansdr. van der Burch*, begr. ald. 24 juli 1734 [362]).

   Kind volgt generatie **IVa.**

   Hij werd 9 aug. 16'77 als schilder gildelid.
2. *Catharina (Jacobsdr.) Corsendonk*, gsd. Delft 7 febr. 1662, † jong.
3. *Catharina (Jacobsdr.) Corsendonk*, ged. Delft 17 febr. 1664, tr. (ondertr. ald. 24 mei) 1692 *Willem Moesy*.

(Kinderen van Jacob Aryensz. Corsendonk (11, 2) en Wijntje van der Kuyl):

4. *Johannes (Jacobsz.) Corsendonk*, ged. Delft 2 juni 1669.
5. *Cornelis (Jacobsz.) Corsendonk*, gad. Delft 27 juli 1673.
6. *Jacob (Jacobsz.) Corsendonk*, ged. Delft 14 april 1675.

IIIb.

(Kinderen van Abraham Aryensz. Corsendonk (11, 7) en Annetje Mooy).

1. *Abraham (Abrahamsz.) Corsendonk*, ged. Delft 5 april 1669, † vóór 7 maart 1687 [363]).
2. *Adriaan (Abrahamsz.) Corsendonk*, ged. Delft 27 juni 1670, † vóór 7 maart 1687 [363]).
3. *Catharina (Abrahamsdr.) Corsendonk*, ged. Delft 12 juni 1674, begr. ald. 9 maart 1735, tr. (ondertr. Delft 14 sept.) 1697 *Jacob van Marienhof*, † vóór 1735.

354) G.A.D., w.a. 10, fol. 265 (2 febr. 1671).
355) G.A.D., n.a. 2160, fol. 267 (7 juli 1679).
356) G.A.D., n.a. 2104 (30 aug. 1659).
357) G.A.D., n.a. 2158, fol. 318.
358) G.A.D., n.a. 2156 (29 april 1668).
359) G.A.D., n.a. 2156 (11 febr. 1670).
360) G.A.D., n.a. 2160, fol. 290 (24 sept. 1679).
361) G.A.D., n.a. 2539, fol. 99 (19 juli 1703).
362) G.A.D., n.a. 2609, fol. 76 (24 juli 1734).
363) G.A.D., n.a. 2190, fol. 22 (7 maart 1687).

4. *Johannes (Abrahamsz.) Corsendonk*, ged. Delft 11 juni 1677, † vóór 7 maart 1687 [363]).

(Kinderen van Abraham Aryensz. Corsendonk (11, 7) en Maria van Letten):

5. Jacob *(Abrahamsz.) Corsendonk*, ged. Delft 16 sept. 1680.

6. *Adriaan (Abrahamsz.) Corsendonk*, ged. Delft 8 maart 1682, mr. grofschilder ald., begr. ald. 10 april 1711, tr. Delft 16 aug. 1705 *Margaretha van den Velde*, geb. 1685, begr. Haarlem 10 febr. 1752, dr. van *Jan van den Velde* en *Sara Schotte; zij* hertr. 's-Gravenhage 21 okt. 1714 *Huibertus van Spijck*.

Kinderen volgen generatie **IVb.**

Zij testeerden samen te Delft 22 jan. 1708 [364]), waarbij zij *f* 4000,— voor de kinderen reserveerden. Hij werd 27 aug. 1708 gildelid als meester „groff schilder". Zij verhuisde in 1725 met haar tweede echtgenoot Huibertus van Spijck naar Haarlem. Zie verder § 2 van dit hoofdstuk.

7. *Dirk (Abrahamsz.) Corsendonk*, ged. Delft 5 okt. 1685, begr. ald. 16 jan. 1721, tr. 1 e Delft 28 maart 1705 *Alida Hofland*, ged. ald. *28 nov. 1679*, bagr. ald. 11 juni 1710, dr. van *Willem Hofland* **en** *Lijsbeth van Swanenburg;* tr. 2e (ondertr. Delft 27 dec. 1710) *Catharina de Vosch*, begr. ald. 13 maart 1722, dr. van *Melchior de Vosch* en *Grietje Bloemendaal*.

Kinderen uit het eerste en tweede huwelijk volgen generatie **IVc.**

IIIc.

(Kind van Isaac Aryensz. Corsendonk (11, 8) en Adriaantje van der Wal):

Sara (Zsaacsdr.) Corsendonck, ged. Delft 6 maart 1667.

Vierde generatie.

IVa.

(Kind van Adriaan Jacobsz. Corsendonk (III, a, 1) en Maria van der Burch):

Johannes (Adriaansz.) Corsendonk, mr. kleermaker te Delft [365]), begr. ald. 13 jan. 1720 [362]).

IVb.

(Kinderen van Adriaan Abrahamsz. Corsendonk (111, b, 6) en Margaretha van den Velde):

1. *Maria Corsendonk* (of *van Spijck)*, tr. (ondertr. 's-Gravenhage 7 nov.) 1734 *Johannees Martinus Husson*, j.m. te 's-Gravenhage.

Haar doop is niet. gevonden, doch vermoedelijk is **zij** ouder dan haar zuster Sara. Zij is n.l. tegelijk **met deze en haar moeder 12 okt. 1725 met attestatie van Delft ingeschreven als lidmaat van de gereformeerde gemeente te Haarlem en daarbij is zij vóór haar zuster genoemd. Zij moet toen in ieder geval oud genoeg geweest zijn om lidmaat te zijn en kan dus moeilijk jonger dan *Sara* geweest zijn. Zouden zij tweelingen geweest zijn, dan zou beider doop ongetwijfeld tegelijk ingeschreven zijn. Bij haar huwelijk is zij „j.d. te Haarlem".**

2. *Sara Corsendonk* (of *van Spijck)*, ged. Delft 28 dec. 1706, † Haarlem, begr. ald. (Gr. K.) 25 jan. 1779, tr. le Langeraar (Z.H.) 10 sept. 1730 *Johan Burghart*, notaris te Langeraar, secr. en subst.-schout ald., † ald. 1734, waarsch. zn. van *Frederik Burghart* en *Anna Vrolijkhart;* tr. **2e** Haarlem 30 juli 1737 Dr. *Geldolph Stuyling de Lange* (1706—1758), med. doctor, geneesheer en schepen te Alkmaar.

Uit het eerste huwelijk drie en uit het tweede ook drie kinderen. (Zie voor haar eerste huwelijk § 3 van dit hoofdstuk en voor het tweede huwelijk hoofdstuk A generatie V a, 7).

3. *Abraham Corsendonk*, ged. Delft 6 mei 1708.

4. *Anna Corsendonk*, ged. Delft 7 jan. 1710.

IVc.

(Kinderen van Dirk Abrahamsz. Corsendonk (III, b, 7) en Alida Hofland):

1. *Abraham Corsendonk*, ged. Delft 28 dec. 1706, † jong.

2. *Willem Corsendonk*, kuiper, vertrok in 1729 naar Oost-Indië [366]).

(Kinderen van Dirk Abrahamsz. Corsendonk (111, b, 7) en Catharina de Vosch):

3. *Abraham Corsendonk*, ged. Delft 29 okt. 1711, † jong.

4. *Catharina (Dirksdr.) Corsendonk*, ged. Delft in juni 1713, tr. (ondertr. Delft 23 nov.) 1743 *Pieter van Hogendorp*, ged. ald. 29 juni 1706, opperstuurman op het schip Overschie [367]), zn. van *Pieter van Hogendorp* en *Antoinette Berlijn*.

5. *Maria Corsendonk*, ged. Delft 28 juni 1714, † ná 19 april 1729 [366]).

6. *Abraham (Dirksz.) Corsendonk*, gad. Delft 18 febr. 1717, † ná 19 april 1729 [366]).

§ 2. Huibertus **van Spijck en de brouwerij De Passer en Valk te Haarlem.**

Ofschoon *Sara Corsendonk* in haar jeugd te Delft heeft gewoond en tijdens haar beide huwelijken respectievelijk te Langeraar en te Alkmaar, heeft zij zich kennelijk vooral met Haarlem verbonden gevoeld. Dáár vestigde zij zich na de dood van haar eerste man; dáár is een posthuum kind uit dat eerste huwelijk geboren; daar is zij voor de tweede maal getrouwd en daarheen tenslotte is zij, nadat zij opnieuw weduwe geworden en nadat haar beide, met Alkmaarders getrouwde dochters, waren overleden, in het laatst van haar leven teruggekeerd; zij wend er 1 jan. 1772 opnieuw als lidmaat van de gereformeerde gemeente ingeschreven. Daar ook is zij overleden en (begraven. Dit hangt samen met het feit, dat haar stiefvader daar in 1725 een brouwerij heeft gekocht, bij welke hij met haar moeder is gaan wonen. Met deze stiefvader moet zij het goed hebben kunnen vinden, want zowel haar tweede dochter als haar tweede zoon zijn, met voorbijgaan van haar eigen vader, naar hém genoemd. De band met Haarlem is verder verstevigd, doordat in later tijd de man van haar oudste dochter „boekhouder" ('d.w.z. directeur) van bedoelde brouwerij is geweest en er bij gewoond heeft. Dit alles geeft

364) G.A.D., n.a. 2468 (22 jan. 1708).
365) Ned. Leeuw 75 (1958), kol. 86; 1 nov. 1712 wordt hij als doopgetuige vermeld.
366) G.A.D., n.a. 2711, fol. 119 (19 april 1729).
367) G.A.D., n.a. 2956, fol. 19.

reden om aan de persoon van haar stiefvader en zijn activiteiten te Haarlem speciale aandacht te geven.

Huiberfus van Spijck is te 's-Gravenhage geboren en a!d. 31 dec. 1692 gedoopt als zoon van *Hendrik van Spijck* (mogelijk dezelfde als de Haagse schilder van die naam, die Spinoza's portret heeft gemaakt [368]) en *Maria Jillisdr. van Letten.* Vermoedelijk was hij nog in de verte familie van *Sara's* grootmoeder *Maria Dirksdr. van Letten.* Zijn 'overlijden is niet gevonden, doch viel in ieder geval ná 23 nov. 1760. Hij trouwde te 's-Gravenhage (Hoogd.k.) (na te Delft 20 okt. te zijn ondertrouwd) op 21 okt. 1714 als j.m. te 's-Gravenhage, met *Margarefha van den Velde,* weduwe van *Adriaan Corsendonk,* te Delft. Uit dit huwelijk is, voorzover bekend, slechts één kind geboren: *Henderykus,* die 27 april 1717 te Delft gedoopt is, waarbij de twee grootvaders getuige zijn geweest. Mogelijk is deze Henderykus identiek met „'t kind van Huybert van Spijk", dat 29 okt. 1727 te Haarlem begraven is. *Huibertus van Spijck* woonde nog te Delft, toen hij in 1725 koper werd van de Haarlemse brouwerij De Passer en Valk c.a., gelegen aan de westzijde van de Bakenessergracht, dicht bij het Spaarne [369]). De gebouwen zullen toen in hoofdzaak nog in de toestand verkeerd hebben, zoals zij voorkomen op een schilderij van Gerrit Adriaansz. Berckheyde (1638-1698) , aanwezig in het Belastingmuseum te Rotterdam [370]). *Van Spijck* heeft 'blijkens twee gevelstenen met het jaartal 1726 het woonhuis terstond laten verbouwen en <moderniseren. Dit huis bestaat nog (nu Bakenessergracht 84) en is o.a. afgebeeld in Jan Hoeben, Zeven eeuwen Haarlem, deel I, z.j. (ca. 1966) en 'daar en elders [371]) beschreven.

Tot deze aankoop 'heeft *Van Spijck* zich echter niet bepaald. Hij moet niet alleen een vermogend, maar ook een ondernemend man geweest zijn. Het aantal transacties van onroerend goed te Haarlem, waarbij hij in de loop van de jaren betrokken is geweest, is legio. Soms trad hij daarbij alleen op, maar dikwijls ook samen met anderen. Dit betrof zowel andere brouwerijen, als verwante 'bedrijven, zoals mouterijen en azijnmakerijen. Zelfs heeft hij in 1738 De Passer en Valk verkocht, maar later blijkt hij er weer eigenaar van te zijn. Intussen schijnen zijn Haarlemse collega's sommige van deze activiteiten van een „vreemdeling" ongaarne gezien te hebben. Op aandrang van het brouwersgilde heeft het stadsbestuur daarin aanleiding gevonden om op 9 dec. 1738 een nieuwe keur uit te vaardigen. *Van Spijck* is daarop voor enige tijd uit Haarlem vertrokken. In 1742 treffen wij hem aan te Hazerswoude, waar hij een van de vier hoogstaangeslagenen in de Personele Quotisatie is geweest [372]). Welke staat hij, tenminste tot aan die tijd, voerde, blijkt o.m. uit het feit, dat hij in 1730 eigenaar was van een „overdekt rijtuygh hangende voor en agter op riemen" en drie paarden [373]) en in 1742 (te Hazerswoude) nog van een chais met één paard. Hij hield toen twee dienstboden.

Bij dit alles dient bedacht te worden, dat het toen in het

368) A.J. van der Aa, Biografisch Woordenboek.

369) G.A. Haarlem, n.a. 745, no. 4 (12 juli 1725) en Arch. Teyler Stichting ald., schepenakte ter zake van 31 okt. 1725.

370) Een foto is aanwezig in de topografische collectie van het Gem. Arch. te Haarlem.

371) Zie o.a. J. A. G. van der Steur, Oude gebouwen in Haarlem, 1907 en (Van Tilburg), Oud Haarlem, wat gespaard bleef, 2e serie, 1926.

372) A.R.A, arch. rekenkamer ter auditie 33. Zijn Haarlemse bezittingen zijn in deze aanslag begrepen.

373) G.A. Haarlem, n.a. 630, nr. 38.

algemeen in ons land een moeilijke tijd was voor de industrie, vooral in de steden. In nog sterkere mate gold dit van de Haarlemse brouwerij, eens één van de steunpilaren van de stedelijke economie, die al sedert het midden van de zeventiende eeuw met grote moeilijkheden te kampen had. Het aantal 'brouwerijen was sindsdien sterk verminderd en liep nog steeds achteruit [374]). De Passer en Valk was één van de betrekkelijk weinige, die het hoofd boven water hadden weten te houden.

In 1745 is *Van Spijck* weer naar Haarlem teruggekeerd, doch toen kreeg ook hij met moeilijkheden te kampen. Hij zag zich genoodzaakt zijn rijtuig af te schaffen en leningen aan te gaan, waartoe de brouwerij c.a. met hypotheek werd bezwaard. Dit alles heeft echter niet kunnen verhinderen, dat hij in 1758 een accoord met zijn crediteuren moest aangaan. Uit de inventaris, die toen is opgemaakt [375]), blijkt, dat hij alleen al aan de grote crediteuren ca. ƒ 80.000 schuldig was, waartegenover een uitgebreid bezit aan vaste goederen stond, dat toen waarschijnlijk moeilijk te realiseren zal zijn geweest. Korte tijd later blijkt de brouwerij c.a. eigendom te zijn geworden van de grootste crediteur, zijn aangehuwde neef *Pieter van Buytene.* Deze overleed in maart 1762 [376]) na hem bij testament van 23 nov. 1760 als lijfrente de revenuen van een kapitaal van ƒ 25.000 te hebben nagelaten [377]). Diens erfgenamen hebben als leider van het bedrijf aangesteld *Hendrik van Leeuwen,* de man van *Sara's* oudste dochter, die later ook mede-eigenaar is geworden [378]).

§ 3. Sara Corsendonk's eerste huwelijk.

Sinds haar eerste huwelijk tot kort vóór haar dood heeft zij in een bijbel familieaantekeningen bijgehouden. Of het origineel daarvan nog ergens bewaard is gebleven, is niet bekend. Wij kennen echter drie — onderling goed overeenkomende — afschriften [379]). Tal van gegevens uit dit hoofdstuk en elders konden daaraan ontleend wonden. De tekst is opgenomen als bijlage bij hoofdstuk A.

In de stukken uit deze tijd heet zij herhaaldelijk *Corsendonk van Spij(c)k* (zelfs ook wel alleen *Van Spij(c)k*), dus met de geslachtsnaam van haar stiefvader. Zo zullen later de kinderen uit haar eerste huwelijk vaak *Burghart de Lange* genoemd worden.

Zij 'trouwde (ondertr. Haarlem 27 aug.) 10 sept. 1730 te Langeraar (Z.H.) *Johan Burghart,* j.m. en notaris ald., geb. 's-Gravenhage ca. 1692, † Langeraar 24 april 1734 en ald. in de kerk begr., ongetwijfeld een zoon van *Frederik Burghart* en *Anna Vrolijkhart.* Uit dit huwelijk werden drie kinderen geboren, over wie hieronder meer. Zijn doop is niet gevonden, maar het hierboven als zijn ouders genoemde echtpaar heeft in 1690 en 1693 andere kinderen laten dopen. Bovendien

374) G.A. Haarlem, handschrift P. Hoekstra, Het Haarlemse brouwersbedrijf in de 17e eeuw, z.j. (scriptie) ; zie ook J. C. van Loenen, De Haarlemse brouwindustrie vóór 1600, diss. 1950, en T. Allan, Geschiedenis en beschrijving van Haarlem, deel I, pag. 360 en deel IV, pag. 590.

375) G. A. Haarlem, n.a. 981, nr. 139.

376) Van Buytene is 18 maart 1762 begr. te Abcoude, waar hij een buitenplaats bezat (R.A. Utrecht, D.T.B. 20).

317) G.A. Leiden, n.a., notaris L'Ange (23 nov. 1760).

375) G.A. Haarlem, verpondingskohier H 241 (nr. 3571) en Arch. Teyler Stichting ald., diverse schepenakten ter zake van ca. 1760 tot 1782.

379) Waarvan twee in het familiearchief De Lange (G.A. Alkmaar).

heeft *Sara* in haar aantekeningen vermeld, dat haar dochter *Anna Frederica* genoemd is naar de ouders van haar man. Hij is 16 juli 171 1 te 's-Gravenhage als notaris geadmitteerd. Te Langeraar heeft hij tenminste sedert okt. 1713 als zodanig gefungeerd [389]). Daar is hij tevens secretaris en substituut-schout geweest. *Sara* was tegelijk met haar moeder en haar zuster *Maria* 12 okt. 1725 met attestatie van Delft lid van de Haarlemse gereformeerde gemeente geworden. Samen testeerden zij 1 nov. 1730 voor schout en schepenen van Langeraar [381]). Hun kinderen, die allen volwassen geworden zijn, zijn dus opgevoed in het gezin van *Sara* met haar tweede man Dr. *Geldolph (Stuyling) de Lange.*

Uit het huwelijk van *Johan **Burghart** en Sara **Corsendonk:***

1. *Anna **Frederica Burghart** (de Lange),* geb. Langeraar 15 aug. 1731, ged. ald. (doophefster „tante Scheurleer", vermoedelijk Bernardina Maria **Burg**hardt, vrouw van Hendrik Scheurleer en moeder van een in 's-Gravenhage geboren kind [382]), die een zuster van Sara's man geweest zal zijn), **begr.** Haarlem (Gr. K.) 7 febr. 1783, tr. ald. 26 febr. 1759 ***Hendrik van. Leeuwen,*** ged. Delft 26 nov. 1730, bij huwelijk j.m. en boekhouder van de broawerij De Passer en Valk te Haarlem, begr. Haarlem 24 maart 1783, zn. van ***Jan van Leeuwen. en Sara Serdam.*** ***Zij*** heeft enige bekendheid verworven als dichteres [383]). Hij kocht in 1763 1/7 part in genoemde brouwerij c.a.; in 1782 vulde de weduwe van zijn mede-eigenaar dit aandeel door schenking aan tot 7/15 [375]).
2. ***Margaretha Huibertina Burghart (de Lange),*** geb. Langeraar 8 dec. 1732, ged. ald., † Alkmaar, begr. ald. 15 nov. 1763 (Gr. K., Middengang nr. **236**), tr. Alkmaar 4 mei 1760 Cornelis Simon van ***Veen,*** geb. Alkmaar ca. **1731/32,** begr. ald. 19 sept. 1798 (Gr. K., Zuidergang nr. 153).
3. ***Johanna Carolina Burahart** (de Lange)*, geb. **Haar**lem 23 aug. 1734 (posthuum), † Alkmaar 3 sept., begr. ald. 10 sept. 1766 (Gr. K., Zuidergang nr. **229**), tr. Alkmaar 24 mei 1761 Dr. Jan van ***den Berg,*** med. doctor, geneesheer ald., begr. ald. 1 mei 1790 (Gr. K., Zuidergang nr. **249**), zn. van ***Cornelis*** van den *Berg,* en wedn. van *Maria **Jansdr. Wentel;*** hij hertr. in 1768 Immegonda (of ***Immetje) Hendriksdr. de Zee,*** van Medemblik, wed. van ***Claas Pietersx. van** der **Wolff.***

§ 4. Kwartierstaat van Sara Adriaansdr. Corsendonk,

Voor uitvoeriger gegevens omtrent de *Corsendonk's* en hun echtgenoten zie men § 1.

1. ***Sara Corsendonk*** (1706—1779), tr. le *Johan Burghart* (ca. 1692-1734); tr. 2e Dr. *Geldolph Stuyling de Lange (1706-1758).*
2. *Adriaan Corsendonk* (1682—1711), (IIIb, 6), tr. 1705:
3. *Margaretha van den Velde* (1685-1752); zij hertr. 1714 *Huibertus van Spijck.*
4. *Abraham Corsendonk (* 1644—1705), kunstschilder te Delft (II, 7), tr. le *Annetje Jansdr. Mooy;* tr. 2e 1680:
5. *Maria van Letten (* 1642-1707).
6. *Jan van den Velde,* geb. 7 aug. 1655, † Delft 26 aug. 1730, begr. ald. (Nwe K.), tr.:

380) A.R.A., n.a. Ter Aar 2.

381) A.R.A., n.a. Ter Aar 4, nr. 393.

382) Centr. Bur. v. Genealogie, dossier Burghart.

383) A. J. van der Aa, Biografisch Woordenboek XI (1865), pag. 113.

7. *Sara Schotte,* gad. Delft 21 april 1659, † ald. 29 aug. 1724, begr. ald. (Nwe K.).

   Dit echtpaar wordt mei 1690, komende van Maasbommel, lidmaat van de geref. gem. *te* Delft. Samen testeerden zij te Delft 8 april 1697 [384]). Zij woonden in 1697 in de Choorstraat N.Z. en in 1730 in de Jacob Gerritsstraat. Hun huwelijk werd niet te Delft gevonden.
8. *Ary Jacobsz. Corsendonk († 1669)* , plateelschilder te Delft (1), tr. 1632:
9. *Sara Huyboom († 1679).*
10. *Dirk Willemsz. van Letten,* geb. Delft, kuiper ald., begr. ald. 4 april 1650, boedelbeschrijving 14 okt. 1650 [385]), tr. Delft 2 mei 16'27:
11. *Marijtje Catersvelt,* geb. Delft, begr. ald. 27 juni 1650.
14. *Joost Schotte,* geb. Delft 20 sept. 1624, schrijnwerker ald. in de Koestraat in „het Ossenhoofd", begr. ald. 22 juli 1672, boedelbeschrijving 30 mei 1673 [386]), tr. Delft (ondertr. 's-Gravenhage 13 aug.) 27 aug. 1645:
15. *Helena van Dusseldorp,* geb. 's-Gravenhage, begr. Delft 1 april 1699 [387]).
18. *Jan Huyboom,* geb. Antwerpen, burger van Gouda 7 sept. 1609 [388]), spellenmaker ald., tr. Gouda 6 okt. 1602:
19. *Heyltje Pauwelsdr.,* geb. Gorinchem.
22. *Wouter Wijnandsz. Catersvelt,* kuiper, begr. Delft 9 sept. 1638, tr. ald. 21 mei 1600:
23. *Marijtje Gijsbertsdr.,* † 1651.

    Zij werd in okt. 1605 lidmaat van de geref. gem. te Delft en woonde toen in de Gasthuislaan N.Z. Samen testeerden zij ald. 14 nov. 1634 [389]). Zij testeerde alleen nog 13 jan. 1651 [390]), waarbij zij haar zoons *Gisbrecht, **Pieter*** en ***Claas Woutersz. Catersvelt*** benoemde tot voogden over de kinderen van haar overleden dochter ***Marijtje.***
28. ***Pieter** Joosten Schotte*, plateelschilder te Delft, woonde in 1632 ald. aan de Voorstraat W.Z., tr. ald. 10 mei 1620:
29. *Geertje Goossensdr.,* begr. Delft 23 dec. 1680.

    Inzake haar nalatenschap werd afgerekend 3 febr. 1681 [391]). Hun zoon ***Abraham Schotte was*** ook plateelschilder [392]).
30. *Cornelis Jansz. van Dusseldorp,* bode van de Staten-Generaal te 's-Gravenhage [393]), † vóór 14 maart 1626, tr. ald. 3 juli 161 1:
31. *Neeltje Simonsdr.:* zij hertr. (ondert. 's-Gravenhage 19 april) 1626 *Abraham van Bellen* , goudsmid te Leiden [394]).
36. *Daniel Jansz. Huyboom,* spellenmaker te Gouda [388]).

384) G.A.D., n.a. 2373, fol. 13 (8 april 1697).

385) G.A.D., w.a. 5, fol. 343.

386) G.A.D., w.a. 11, fol. 25.

387) De beschrijving van de nalatenschap van hun dochter ***Cornelia Schotte*** (G.A.D., w.a. boedeldossier 1536) werpt licht op de relaties tussen de geslachten *Schotte* en ***Van den Velde.***

388) ***G.*** A. Gouda, oud poorterboek (7 sept. 1609).

389) G.A. Delft, w.a. 3 (17 dec. 1638).

390) G.A. Delft, n.a. 1695. Zie ook noot 385.

391) G.A.D., n.a. 2253 (3 febr. 1681).

392) A. Hoynck van Papendrecht, Rotterdamse plateelbakkers.

393) Verg. G.A. 's-Gravenhage, w.a. 768 en n.a. 134, fol. 102 en elders.

394) Verg. G.A. 's-Gravenhage, n.a. 263 (10 febr. 1651).

De brouwerij de Passer en Valk aan de Bakenessergracht — thans nr. 84 — te Haarlem, verbouwd in 1726.

Gevelstenen van de brouwerij de Passer en Valk.

Afb. 20-24; foto's Dr. A. C. Noordegraaf.

HOOFDSTUK H.

Margaretha Ouburg (1738—1804), haar geslacht en kwartierstaat.

§ 1. Het geslacht Ouburg.

Dit geslacht stamt uit Bergen (N.H.) en dankt zijn naam ongetwijfeld aan de buurtschap Oudburg aldaar [395]). Deze naam (ook wel geschreven *Auburg, Augburg* en *Oudburg*, met of zonder een „h") is voorzover bekend voor het eerst gevoerd door de twee broers uit de tweede generatie, die kennelijk als jongeren te Alkmaar behoord hebben tot de kring rondom de, in 1648 uit Indië gerepatrieerde, „Alkmaarse wees" *Wollebrandt Geleynsz. de Jongh* (1594- 1674). waartoe o.m. de oud-Gouverneur-Generaal *Cornelis van der Lijn* (ook een oud-Alkmaarder) , de oud-gezagvoerder bij de marine *Frans Harmensz. van Bebber* en enkele leden van het regentengeslacht *Baert* behoord hebben [396]).

Genealogie.

1.

Michiel Theunissen, woonde te Bergen (N.H.), † ald. ná 12 sept. 1680, tr. *Trijn Jacobsdr.*

Kinderen volgen generatie **II.**

Hij verkocht 30 juni 1649, wonende in de buurt Westdorp ald., een huisje, erve en hofstede in de buurt Outburch [397]).

11.

(kinderen van Michiel Theunissen (1) en Trijn Jacobsdr.) :

1. *Theunis Michielsz. Ouburg,* geb. (waarschijnlijk te Bergen) vóór 1650, boekhouder of administrateur van *Wollebrandt Geleynsz. de Jongh,* begr. Alkmaar 21 mei 1703 (Gr. K., Noordergang nr. 197), tr. te Alkmaar (ondertr. Alkmaar en Rotterdam 19 aug.) 1674 *Eva van Co(u)lster,* ged. Rotterdam 6 okt. 1655, † Alkmaar 20 aug. 1691, begr. ald. (Gr. K., zerk 116) [286]), dr. van *Servaes Joosten van Coulster* en *Neeltge (Cornelia) Corstijaensdr. 't Hart* [398]); tr. 2e Noordscharwoude (ondertr. Alkmaar 10 maart) 24 maart 1697 *Lijsbeth Jansdr. (Velthuyzen).*

   Kinderen uit het eerste en tweede huwelijk volgen generatie **IIIa.**

   Eva van Coulster is een kleindochter van de Rotterdamse burgemeester ***Joost Adriaensz. van Coulster.*** Haar vader was kapitein en oudevrouwenhuismeester ald. [276]). Van enig verband met het landgoed ter Coulster te Heiloo nabij Alkmaar is niet gebleken.

   Teunis Ouburg is één van de executeurs-testamentair van genoemde ***De Jongh*** geweest. Bovendien is hij door deze ruimschoots bedacht met legaten, waaronder het recht om in ***De Jongh's*** huis in de Langestraat te blijven wonen en in diens eigen graf begraven te worden (van welk laatste recht geen gebruik gemaakt is) ! ***Eva van Coulster*** ontving een klein legaat, evenals haar moeder die „juffrouw De Reus" genoemd wordt.

   Bij zijn eerste huwelijk was hij j.m. in de Langestraat te Alkmaar, zij was j.d. te Rotterdam. Met zijn eerste vrouw testeerde hij te Alkmaar 15 nov. 1675 [399]) en vóór zijn tweede huwelijk zijn ald. 5 maart 1697 huwelijksvoorwaarden gemaakt [400]). Hij was toen regent van het weeshuis. Zijn tweede echtgenote was bij haar huwelijk een meerderjarige j.d., te Alkmaar in de Langestraat.

2. *Jacob Michielsz. Ouburg,* ged. Bergen 16 jan. 1650, bediende van W. G. de Jongh (1637), begr. Alkmaar 5 juni 1716 (Gr. K., Noordergang nr. 44), tr. Bergen (ondertr. Alkmaar 21 juli) 4 aug. 1680 *Anna van Bebber(en)* geb. 1656, begr. Alkmaar 8 nov. 1727 (Gr. K., Middelgangnr. 351, als Anna Baert(!), wed. Ouburgh), dr. van *Frans Harmensz. van Bebber(en)* en *Annitgen Cornelisdr. Baert.*

   Kinderen volgen generatie **IIIb.**

   Hij zal vrij wat jonger dan zijn broer ***Theunis*** geweest zijn. Dit verklaart, dat Bruinvis hem — in tegenstelling tot deze broer — niet onder de vrienden van ***De Jongh*** noemt. Niettemin is ook hij door deze ruim met legaten bedacht en mocht ook hij in ***De Jongh's*** graf begraven worden (zoals dan ook gebeurd is).

   Beide echtgenoten testeerden, kort na hun huwelijk, 12 sept. 1680 te Alkmaar [401]); zij heten daar poorter en poorteresse en hebben elk hun vader c.q. schoonvader in de legitieme portie gesteld. In 1704 was hij voogd over de kinderen van zijn broer ***Theunis*** [402]). Nog tijdens hun huwelijk (doch ná het overlijden van haar vader) testeerde zij ald. 27 okt. 1691 alleen [403]) en als weduwe achtereenvolgens 7 april 1719, 23 juni 1'720 en 23 juli 1726 [404]) met codicillen van 8 aug. 1727 en 20 okt. 1727. Uit dat van 1719 blijkt, dat zij toen een eigen huis aan de zuidzijde van de Langestraat bewoonde. In 1726 waren al haar kinderen al overleden en heeft zij de kleinkinderen, staaksgewijs, als erfgenamen aangewezen. In één van de codicillen is sprake van een zilveren lepel met het opschrift „Jacob IJsbrantsz.", die mogelijk afkomstig was van de vader van Trijn Jacobsdr. (gen. 1).

3. *Sijbrant Michielsz. Ouburg,* ged. Bergen 25 febr. 1653.
4. *Trijn Michielsdr. Ouburg,* ged. Bergen 19 nov. 1656.
5. *Willemtie Michielsdr. Ouburg,* ged. Bergen 20 jan. 1661.

Derde generatie.

IIIa.

(kinderen van Theunis Michielsz. Ouburg (11, 1) en Eva van Coulster) :

1. *Willem (Theunisz.) Ouburg,* ged. waarschijnlijk vóór 1678, tr. Alkmaar 30 aug. 1716 *Saartje Pietersdr.*

   Hij was bij zijn huwelijk j.m. in de Paternosterstraat te Alkmaar, zij j.d. mede ald.

2. *Servaas (Theunisz.) Ouburg,* ged. (Luth.) Alkmaar 30 okt. 1678, begr. ald. 15 febr. 1679 (Gr. K., Noordergang nr. 197).
3. *Maria (Theunisdr.) Ouburg,* ged. Alkmaar 31 okt. 1680, begr. ald. (Gr. K., Noordergang nr. 197) 18 nov. 1680.

395) J. K. de Cock, Bijdrage tot de historische geografie van Kennemerland, 1965, p. *213.*

396) *C.* P. Bruinvis, Beschrijving der schilderijen enz. in het burgerweeshuis te Alkmaar, 1870. nr. 12. Zie ook H. E. van Gelder, Oud-Holland XXXIII (1915), p. 26 en 97 en C. W. Bruinvis in De Navorscher 66 (1917), pag. 326.

397) R.A. Haarlem, O.R.A. 2168, fol. 149.

398) E. A. Engelbrecht, op.cit. (noot 277), pag. 151 en 152.

399) G.A. Alkmaar, n.a. 196, fol. 207v (15 nov. 1675).

400) G.A. Alkmaar, n.a. 371, no. 57 (5 maart 1697).

401) G.A. Alkmaar, n.a., 330, fol. 55 (12 sept. 1680).

402) G.A. Alkmaar, O.R.A. 166, fol. 97v, nos 52 e.v.

403) G.A. Alkmaar, n.a. 210, nr. 132 (27 okt. 1691).

404) G.A. Alkmaar, n.a. resp. 353, nr. 456 (7 april 1719) en 531 (23 juni 1720) en 509, nr. 481 (23 juli 1726).

4. ***Adrianus (Theunisz.) Ouburg,*** ged. Alkmaar ***27*** jan. ***1682,***

5. ***Michiel (Theunisz.) Ouburg,*** ged. Alkmaar 30 juni 1683.

6. ***Cornelia (Theunisdr.) Ouburg,*** ged. Alkmaar 30 sept. 1685.

7. ***Trijntje (Theunisdr.) Ouburg,*** ged. Alkmaar 17 aug. 1687, bagr. ald. (Gr. K., Noordergang nr. 197) 20 febr. 1744, tr. Alkmaar 7 dec. 1710 ***Simon van der*** *Pade*, † ná 6 mei 1738.

Bij zijn huwelijk was hij i.m. op de Laat te Alkmaar, zij j.d. op de Oudevesten ald. Zij testeerden samen te Alkmaar achtereenvolgens 30 juni 1711. 10 nov. 1720. 25 juni 1731, 9 juli 1731 en 6 mei 1738 [405]).

8. *Jan* ***(Theunisz.) Ouburg,*** ged. Alkmaar 23 febr. 1690, vleeshouwer, eerst te Alkmaar, later te Haarlem, tr. le Haarlem (ondertr. Alkmaar 20 en Haarlem 27 mei) 10 juni 1714 *Annetje* ***Adriaansdr. de Bruyn;*** tr. 2e Haarlem 8 aug. 1734 *Dirkje* ***Elisabeth van Hassen.***

Bij hun eerste huwelijk waren zij j.m. en j.d., beiden van Alkmaar. Zijn tweede echtgenote was j.d. van Buren.

Vóór zijn eerste huwelijk zijn te Alkmaar 14 mei 1714 huwelijksvoorwaarden gemaakt [406]). Hij is 19 mei 1714 als inwoner van Haarlem toegelaten; de bruid woonde daar toen al zes jaar [407]). Te Haarlem zijn geen kinderen van hem gevonden.

9. *Maritje* ***(Theunisdr.) Ouburg,*** ged. Alkmaar 11 juli 1691.

Op 29 jan. 1693 is in het graf Noondergang 197 „een kind van Teunis Ouburgh" begraven. Dit zou één van de onder de nummers 4, 5, 6 of 9 voorkomende kinderen kunnen zijn.

(kinderen van Theunis Michielsz. Ouburg (11, 1) en Lijsbeth Velthuyzen) :

10. ***Sijbrant (Theunisz.) Ouburg,*** ged. Alkmaar 18 sept. 1697, † kennelijk jong.

11. ***Sijbrant (Theunisz.) Ouburg,*** ged. Alkmaar 24 mei 1699, begr. ald. 14 april 1715 (op het kerkhof, als „baerkint, voor het weeshuys").

12. ***Eva (Theunisdr.) Ouburg,*** ged. Alkmaar 23 febr. 1702, tr. ald. 25 sept. 1740 *Aris* (of ***Aerjen)*** *Jansz. Sleeper,* wedn. van ***Lijsbeth Salomons*** en *Dirkje* ***Sonnius.***

Hij was te Alkmaar, als j.m. aan het Luttik Oudorp, 4 nov. 1696 getrouwd met ***Lijsbeth Salomons*** en vervolgens 8 aug. 1723, toen wonende in het Fnidsen, met de weduwe ***Dirkje Dirksdr. Sonnius.*** Als haar weduwnaar, wonend te Alkmaar, trouwde hij ***Eva Ouburg,*** j.d. ald. in de Zakkestraat.

IIIb.

(kinderen van Jacob Michielsz. Ouburg (11, 2) en Anna van Bebber) :

1. ***Anna (Jacobsdr.) Ouburg,*** ged. Alkmaar 17 okt. 1680, † tussen 7 april 1719 en 23 juli 1726, tr. Alkmaar 4 juli 1703 ***Abel Paré.***

Bij haar huwelijk was zij j.d. in de Langestraat te Alkmaar, hij was j.m. van Haarlem, toen te Alkmaar. Later — in ieder geval vóór 23 juli 1726 — woonden zij te Haarlem. Het testament van haar moeder van die datum bevat een opsomming van hetgeen zij van haar genoten hadden.

405) G.A. Alkmaar, n.a. resp. 463, nr. 43 (30 juni 1711); 483, nr. 88 (10 nov. 1720) ; 530, nrs. 106 (25 juni 1731) en 111 (9 juli 1731) ; 558, nr. 68 (6 mei 1738).

406) G.A. Alkmaar, n.a. 465, nr. 248 (14 mei 1714).

407) G.A. Haarlem, indemniteitsregister.

2. ***Cornelis (Jacobst.) Ouburg,*** gad. Alkmaar 26 febr. 682, bagr. ald. (Gr. K., Noorderkruis 51) 26 mei 1682.

3. ***Cafrina (Jacobsdr.) Ouburg,*** ged. Alkmaar 15 aug. 683, begr. ald. 15 sept. 1683 (Gr. K., Noorderkruis nr. 52).

4. ***Michiel (Jacobsz.) Ouburg*** ged. Alkmaar 12 sept. 685, waarschijnlijk schoenmaker, † ald. 19 nov. [408]), begr. 23 nov. 1724 (Gr. K., Middelgang nr. 351), tr. Alkmaar 28 mei 1713 ***Aerjaantje de Vos,*** ged. ald. 17 mei 1690, begr. ald. 13 juli 1768 (Gr. K., Zuidergang nr. 45, als „juffr. Maria Adrian de Vos"), dr. van *Claas* ***de Vos*** en ***Adriaantje van der Sluys.***

Kinderen volgengeneratie **IV.**

Zij is gedoopt als ***Marijtje,*** maar korte tijd later is deze naam in het doopboek veranderd in die van haar vroeg overleden moeder. Beide echtgenoten hebben 12 mei 1713 te Alkmaar huwelijksvoorwaarden gemaakt [409]). Hierbij werd hij geassisteerd door zijn beide ouders en zij door haar vader en haar ooms ***Johan Neynardtsz. Bontekoe*** (man van haar tante ***Eva de Vos)*** [410]), apotheker en weesmeester, en ***Abraham de Vos,*** destijds secretaris van de weeskamer, later vroedschap en burgemeester [285]). ***Michiel Ouburg*** kocht 10 jan. 1718 een huis aan de noordzijde van het Luttik Oudorp [411]). Samen testeerden zij ald. 20 juni 1722 [412]) en zij als weduwe nog 25 okt. 1740 [413]). In genoemd huis (nr. 1154 van het verpondingsregister) dreef zij nog in 1744 een kousenwinkel. Zij hield toen één dienstbode; de huurwaarde van het huis was getaxeerd op *f* 150 en haar inkomen op f ***700.*** Haar ongehuwde zoon ***Jacob*** woonde toen bij haar in [414]). Het testament van *Michiel*'s moeder van 1726 bevat een opsomming van hetgeen hij tot die datum van haar genoten had. Hierin is o.m. sprake van kosten voor het verkrijgen van het „vinderschap" en van aangeschafte laarzenmakersgereedschappen.

5. ***Trijntje*** *(Jacobsdr.)* ***Ouburg,*** ged. Alkmaar 1 dec. 1686, begr. ald. 4 jan. 1718 (Gr. K., Middelgang nr. 351), tr. ald. 4 juli 1717 ***Pieter*** *Jansz.* ***Watervat,*** waarsch. vleeshouwer ald.

Zij hebben 19 juni 1717 ald. huwelijksvoorwaarden gemaakt [415]). In haar moeders testament van 1719 is aan hem het vleeshouwersgereedschap uit haar moeders huis gelegateerd. Waarschijnlijk was hij dus slager en woonden zij bij haar moeder in.

6. *Jannetje* ***(Jacobsdr.) Ouburg,*** ged. Alkmaar 15 juni 1689, begr. ald. 22 aug. 1711 (Gr. K., Middelgang nr. 351) .

7. ***Frans (Jacobsz.) Ouburg,*** ged. Alkmaar 14 aug. 1692.

8. ***Fransina (Jacobsdr.) Ouburg,*** ged. Alkmaar 18 dec. 1695.

Op 24 febr. 1699 is op het kerkhof te Alkmaar een kind van Jacob Ouburg begraven. Dit zou zij of Frans kunnen zijn.

Vierde generatie,

IV.

(kinderen van Michiel Jacobsz. Ouburg (111, b, 4) en Aerjaantje de Vos):

408) G.A. Alkmaar, handschr. coll. A 124. (Historisch-Genealogisch Dagboek 1722-1759, in 1973 als bewerking gepubliceerd).

409) G.A. Alkmaar, n.a. 427, nr. 519 (12 mei 1713).

410) G.A. Alkmaar, n.a. 204, nr. 148.

411) G.A. Alkmaar, O.R.A. 168, fol. 3, nr. 9.

412) G.A. Alkmaar, n.a. 354, nr. 605 (20 juni 1722).

413) G.A. Alkmaar, n.a. 503, nr. 111 (25 okt. 1740).

414) G.A. Rotterdam, coll. Mr. G. F. Meyners, kohieren Personele Quotisatie (w.o. die van Alkmaar).

415) G.A. Alkmaar, n.a. 352, nr. 402 (19 juni 1717).

1. *Anna (Michielsdr.) Ouburg*, ged. Alkmaar 25 febr. 1714, begr. ald. 9 april 1714 (Gr. K., Zuidergang nr. 80).

2. *Jacob (Michielsz.) Ouburg*, ged. Alkmaar 16 april 1714, wijnkoper ald., begr. ald. 19 febr. 1773 (Gr. K., Noordergang nr. 316), tr. ald. 10 mei 1750 *Elizabeth (van) Bazeroy*, † ca. 1751/52, dr. van *Samuel van Bazeroy* en *Alida Bilderbeek*.

Kind volgt generatie Va.

In 1744 woonde hij nog bij zijn moeder. Samen hebben zij huwelijksvoorwaarden gemaakt 24 april 1750 [416]) en testeerden zij 6 jan. 1751 [417]). Hij trad 24 febr. 1752 op als haar erfgenaam [418]). Alleen testeerde hij nog 30 aug. 1763 en 24 jan. 1769 [419]).

3. *Claas (Michielsz.) Ouburg*, ged. Alkmaar 5 aug. 1716, visafslager ald., begr. ald. 31 dec. 1785 (Gr. K., Zuiderkruis nr. 96), tr. Alkmaar 26 febr. 1736 *Hendrina Feith*, geb. Elburg 28 sept. 1703, † Alkmaar, begr. ald. 29 jan. 1779 (Gr. K., Zuiderkruis nr. 97), dr. van *Peter Feith* en *Margaretha Uytslagers* [420]).

Kinderen volgen generatie Vb.

Zij hebben te Alkmaar 9 febr. 1736 huwelijksvoorwaarden gemaakt [421]) (waarbij zijn moeder hem assisteerde) en 21 juni 1738 samen getesteerd [422]). In 1744 bewoonde hij een eigen huis op het Verdronkenoord achter de Vismarkt (nr. 1553 van het verpondingskohier). Hij hield toen één dienstbode; de huurwaarde van het huis werd getaxeerd op *f* 100 en zijn inkomen op *f* 600 [414]). Dit huis stond in 1732 nog op naam van zijn grootvader Claus de *Vos* [423]) Zij was van 25 juli 1761 tot dec. 1778 regentes van het mannengasthuis.

4. *Anna* (of *Johanna) (Michielsdr.) Ouburg*, ged. Alkmaar 3 okt. 1723, † ald. 25 april [424]), begr. ald. 1 mei 1781 (Gr. K., zerk 917) [286]), tr. Alkmaar 17 mei 1744 *Pieter Klaver*, ged. ald. 30 sept. 1716, wijnkoper ald., begr. ald. 15 nov. 1776 (Gr. K., zerk 917) [286]), zn. van *Adriaan Maartensz. Klaver* en *Sara Vomelius*.

Hij was wijnkoper op de Dijk (als zijn vader), regent van de diaconie en van het mannengasthuis [286]). Zij hebben ald. 27 april 1744 huwelijksvoorwaarden gemaakt [425]) en 28 juli 1746 getesteerd [426]).

Vijfde generatie.

Va.

(kind van Jacob Ouburg (IV, 2) en Elizabeth van Bazeroy):

Samuel Ouburg, ged. Alkmaar 28 jan. 1751, begr. ald. 22 maart 1751 (Gr. K., Noordergang nr. 316).

Vb.

(kinderen van Claas Ouburg (IV, 3) en Hendrina Feith):

1. *Michiel Ouburg*, ged. Alkmaar 20 jan. 1737, klerk ter griffie van de Stadhouderlijke domeinraad te 's-Gravenhage, † 's-Gravenhage 10 dec. 1815, tr. le 's-Gravenhage (Hoogd.k.) 19 juli 1767 *Johanna van der Meer*, ged. ald. 16 jan. 1746, dr. van *Dirk van der Meer* en *Susanna Wilhelmina Hogensteyn;* tr. 2e Voorburg (Z.H.) (ondertr. 's-Gravenhage 19 lokt.) 1800 *Josina Wassenburg*, ged. Rotterdam 29 sept. 1737, † 's-Gravenhage 12 febr. 1826, dr. van *Jacobus Wassenburg* en *Belia van der Lip* (of *van Keulen)*, wed. van *Pieter Faassen* en *Anthonie Margadant*.

Uit beide huwelijken geen kinderen.

Hij is 6 juli 1756 te Alkmaar aangesteld tot „zitter" in de Waag, maar heeft reeds begin 1757 hiervoor bedankt [427]). Later was hij te 's-Gravenhage klerk. Hij en zijn eerste vrouw zijn in aug. 1769 te Alkmaar peter en meter geweest bij de doop van *Michiel Johan de Lange*, de vierde zoon van zijn zuster *Margaretha*. Samen testeerden zij te 's-Gravenhage 3 dec. 1785 [428]). Met zijn tweede vrouw testeerde hij ald. 23 maart 1804 [429]) en alleen nog 12 juni 1812 [430]). Zijn nalatenschap is 8 sept. 1816 gedeeld [431]). Zijn zuster *Margaretha* had hem bij testament van 1789 als haar executeur aangewezen.

2. *Margaretha Ouburg*, geb. Alkmaar 3 juli 173'8, † ald. 26 nov., begr. ald. 1 dec. 1804 (Gr. K., Noordergang nr. 206), tr. Alkmaar 2 aug. 1759 *Pieter de Lange*, geb. ald. 17 nov. 1738, notaris en procureur ald., † ald. 3 april 1784, zn. van Dr. *Geldolph Stuyling de Lange* en *Sara Corsendonk*. (Zie voor verdere bijzonderheden over hen beiden hoofdstuk A, generatie VI a, 1).

3. *Adrianus Ouburg*, ged. Alkmaar 31 maart 1740, vroedschap, thesaurier en burgemr. van Alkmaar, begr. ald. 9 sept. 1800 (Gr. K., Zuiderkruis nr. 97), ongehuwd.

Hij is *8* jan. 1757 — in plaats van zijn broer *Michiel* — aangesteld tot „zitter" in de Waag op een traktement van *f* 150,— [127]). Van 8 juli 1775 tot 1794 was hij kerkmeester, sinds 1788 lid van de vroedschap, van 1789-1793 thesaurier en in 1794 burgemeester van Alkmaar [285]). Hij testeerde ald. 30 juni 1794, samen met mej. Maria de Hoog (waarschijnlijk zijn huishoudster) [432]).

4. *Maria Ouburg*, ged. Alkmaar 15 jan. 1743, † ald. 20 maart 1780, tr. ald. 4 april 1774 *Pieter de Boer*.

Zij maakten ald. 1 april 1774 huwelijksvoorwaarden [433]).

§ 2. Kwartierstaat van Margaretha Ouburg.

Voor uitvoeriger gegevens omtrent de *Ouburg's* en hun echtgenoten zie men § 1.

1. *Margaretha Ouburg* (1738-1804), tr. *Pieter de Lange (1738-1784)*.
2. *Claas Ouburg* (1716-1785), visafslager te Alkmaar (IV, 3), tr. 1736:
3. *Hendrina Feith* (1703-1779).
4. *Michiel Ouburg* (*1685-1724)* waarsch. schoenmaker te Alkmaar (III b, 4), tr. 1713:

416) G.A. Alkmaar, n.a. 570 (24 april 1750).
417) G.A. Alkmaar, n.a. 571 (6 jan. 1751).
418) G.A. Alkmaar, O.R.A. 173, nrs. 97 en 98.
419) G.A. Alkmaar, n.a. resp. 644, nr. 860 (30 aug. 1763) en 705, nr. 527 (24 jan. 1769).
420) Jhr. R. Feith, Genealogie van de familie Feith, 1924.
421) G.A. Alkmaar, n.a., 499, nr. 27 (9 febr. 1736).
422) G.A. Alkmaar, n.a. 518, nr. 1477 (21 juni 1738).
423) A.R.A., arch. Financie van Holland 515,1.
424) G.A. Alkmaar, familiearch. De Lange.
425) G.A. Alkmaar, n.a. 564 (27 april 1744).
426) G.A. Alkmaar, n.a. 566 (28 juli 1746).
427) G.A. Alkmaar, stadsarch. nr. 300.
428) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 4432, nr. 215 (3 dec. 1785).
429) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 4450, nr. 16 (23 maart 1804).
430) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 5834, nr. 476 (12 juni 1812).
431) G.A. 's-Gravenhage, n.a. 4475, nr. 79 (8 sept. 1816).
432) G.A. Alkmaar, n.a. 756, nr. 124 (30 juni 1794).
433) G.A. Alkmaar, n.a. 680, nr. 31 (1 april 1774).

5. *Aerjaantje de Vos (1690-1768).*

6. *Peter Feith,* ged. Elburg 1 jan. 1671, † ald. 21 april 1742, burgemr. ald. (1703), (tr. 2e Kamperveen 19 april 1716 *Agnes Aleyda* (barones) *Sloet*), tr. le Elburg 19 maart 1693:

7. *Margaretha Uyfslagers,* geb. ca. 1673, † 1711.

Zijn portret staat afgebeeld in Jhr. R. Feith, op. cit. [420]).

8. *Jacob Ouburg* (1650-1716), bediende (11, 2), tr. 1680:

9. *Anna van Bebber (* 1656-1727).

10. *Claas de Vos,* ged. Alkmaar 1 juni 1667, woonde bij huw. te Alkmaar op de Mient, tr. ald. 15 juni 1687:

11. *Ariaantje van der Sluys,* begr. ald. (Gr. K.) *28* aug. 1690.

Bij zijn huwelijk woonde hij te Alkmaar op de Mient, zij in de Hofstraat ald. Samen hadden zij 31 mei 1687 huwelijksvoorwaarden gemaakt [434]).

12. *Rhijnvis Feith,* geb. Elburg 1634, † ald. 21 dec. 1717, (tr. 2e Harderwijk 14 okt. 1696 *Grietgen Sueck* (of *Suyck)* , wed. ald.) ; tr. le [435]):

13. *Maria Backer* (of *Barckers).*

14. *Arent Uyfslagers,* tr.:

15. *Hendrina N.*

16. *Michiel Teunissen,* wonende te Bergen (N.H.), † ná 12 sept. 1680, tr.:

17. *Trijn Jacobsdr.*

18. *Frans Harmensz. (van) Bebber(en),* kapitein te water in dienst van de Republiek, begr. Alkmaar 7 aug. 1687 (Gr. K., Middengang nr. 262), (tr. 2e Alkmaar 27 nov. 1661 *Anna Davidsdr. van der Meer);* tr. le Alkmaar 5 juli 1655:

19. *Annetje Baert.* begr. Alkmaar 9 juni 1656 (Gr. K., Noorderkruis nr. 52).

Hii behoorde in het derde kwart van de 17e eeuw tot de vriendenkring van *W. G. de Jongh* en was een van diens executeurs-testamentair.

Bij zijn eerste huwelijk woonde hij als j.m. „ten huyse van den E. Commandeur de Jong" in de Langestraat te Alkmaar; zijn bruid woonde op de Mient als weduwe van *Jan Steenhuys Rijp,* vroedschap en burgemr. van Alkmaar, die 1 dec. 1654 te Alkmaar was overleden en in de Gr. Kerk (zerk 326) [286]) ald. begraven is, en met wie zij 6 nov. 1643 te Alkmaar getrouwd was. De echteleiden *Van Bebber-Baert* testeerden tezamen te Alkmaar 27 mei 1656 [437]). De echtelieden *Van Bebber-van der Meer* testeerden tezamen te Alkmaar 20 dec. 1680 [436]), waarbij hij zijn voordochter *Anna* in de legitieme stelde. *Anna van der Meer* is begr. Alkmaar 30 nov. 1686 (Gr. Kerk, Noorderkapel nr. 9).

20. *Johannes de Vos,* afslager van de vis te Alkmaar, (tr. 2e Alkmaar 15 jan. 1673 *Dirckje Danielsdr. de Rees,* wed. van *Pieter Pietersz. de Jongh);* tr. le Alkmaar 31 maart 1658:

21. *Maria Klaasdr. Langereis,* begr. Alkmaar 20 okt. 1671 (Gr. K., Zuidergang nr. 180).

Bij zijn eerste huwelijk woonde hij achter de Vismarkt, zij op de Geest te Alkmaar. Zij testeerden tezamen te Alkmaar 8 april 1671446).

Bij zijn tweede huwelijk woonde hij op de Stenenbrug te Alkmaar en *Dirckje* op de Dijk ald. Met haar maakte hij 28 dec. 1672 te Alkmaar huwelijksvoorwaarden [438]). Hij testeerde nog alleen 15 juni 1679 [439]).

22. (mogelijk) *Claas Dirksen van der Sluys,* † Alkmaar 28 okt. 1680, begr. ald. (Gr. K., zerk 252) [286]).

24. *Peter Feith,* begr. Elburg 2 juni 1670, (tr. le *Marigje N.;* tr. 3e (aanget. Harderwijk 19) juli 1640 *Jannigje Gerritsdr.,* geb. Vaassen, (bij huw. te Harderwijk)); tr. 2e [441]):

25. *Margrietje N.*

26. *Gerrit Martensen (Backer),* tr.:

27. *Grietje Cornelisdr.*

38. *Cornelis Pieter Thomasz. Baert,* geb. Alkmaar 1588, lakenkoper ald., † 8 juni 1616, begr. ald. (Gr. K., zerk 787) [286]), tr. Alkmaar 11 febr. 1607:

39. *Guertgen Cornelis Reyersdr.,* † Alkmaar 16 sept. 1638, begr. ald. in het graf van haar man.

Zij woonde bij haar huwelijk „in de Craen" en bij haar overlijden op de Vismarkt. Bij hun huwelijksvoorwaarden, gemaakt te Alkmaar 11 jan. 1607 [442]), werd zij bijgestaan door haar moeder, die toen weduwe was, en door haar oom *Heinrick Florisz.,* vroedschap en oudburgemeester van Alkmaar. Na de dood van haar man heeft zij het lakenkopersbedrijf voortgezet.

40. *Abraham Jansz. de Vos,* schout (of hoofdofficier) te Alkmaar (7 juni 1636—†), bsgr. Alkmaar 15 nov. 1646, (tr. 2e (ondertr. Alkmaar 20 mei, Haarlem 23 mei) 1621 *Josina Jacobsdr. van Teylingen);* tr. le:

41. N.N.

Bij zijn tweede huwelijk woonde hij te Haarlem, zij was j.d. te Alkmaar op de Koningsweg. Te Alkmaar hadden zij 15 maart 1621 [443]) huwelijksvoorwaarden gemaakt; 7 nov. 1646 testeerden zij ald. [444]).

48. *Claes Andriesz. Feith, tr.* vóór 1616:

49. *Aeltje Lambert Franckensdr.*

76. *Pieter Thomasz. Baert,* rentmr. van den huize van Egmond, † Alkmaar 14 jan. 1625, begr. ald. (Gr. K., zerk 897) [286]), (tr. 2e Alkmaar in 1603 *Geertruydt Dirksdr. van Foreest);* tr. le:

77. *Aecht Jansdr.*

Hij testeerde te Alkmaar 24 jan. 1613 [445]); hij woonde toen in de Maria Magdalenastraat ald.

78. *Cornelis Reyersz. Lakencoper,* geb. Oostland bij Steenbergen, lakenkoper te Alkmaar, † ald. vóór '11 jan. 1607 [442]), tr.:

79. *Trijn Remmendr.,* † Alkmaar 10 juni 1638, begr. ald. (Gr. K., zerk 555) [286]).

Hij werd in 1592 in de vroedschap van Alkmaar gekozen, doch is niet beëdigd en heeft geen zitting genomen [285]). Zij assisteerde in haar huis „daer de Craen uyt hangt" (bij de Vismarkt te Alkmaar) 11 jan. 1607 haar dochter *Guertgen* (kwartier nr. 39) bij het maken van dier huwelijksvoorwaarden [442]).

80. *Jan Hillebrandsz. de Vos,* † na 27 aug. 1632, tr.:

434) G.A. Alkmaar. n.a. 365, nr. 15 (31 mei 1687).

435) Volgens Jhr. R. Feith, op. cit. (noot 420) op 12 okt. 1677, doch dit jaartal moet abuis zijn: het oudste kind is al in 1663 geboren. Cf. Ned. Adelsboek 1941, pag. 380.

436) G.A. Alkmaar, n.a. 309, nr. 218 (20 dec. 1680).

437) G.A. Alkmaar, n.a. 147, nr. 57 (27 mei 1656).

438) G.A. Alkmaar, n.a. 307, fol. 128v (28 dec. 1672).

439) G.A. Alkmaar, n.a. 324, nr. 10 (15 juni 1679).

440) G.A. Alkmaar, n.a. 307, fol. 47v (8 april 1671).

441) Ned. Adelboek 1941, pag. 380; volgens andere bronnen is het onzeker of Rhijnvis (kwartier nr. 12) uit het eerste of uit het tweede huw. stamt. (Redactie).

442) G.A. Alkmaar, n.a. 18, fol. 201 (11 jan. 1607).

443) G.A. Alkmaar, n.a. 24, fol. 264 (15 maart 1621).

444) G.A. Alkmaar n.a. 139, fol. 269 (7 nov. 1646).

445) G.A. Alkmaar n.a. 21, fol. 164 (24 jan. 1613).

81. *Maritgen Ariaensdr.*, † na 19 juli 1624.

Samen testeerden zij te Alkmaar 26 okt. 1613 en 19 juli 1624 [446]) en hij *alleen nog* 27 aug. 1632 [447]).

96. *Andries Berendsz. Feifh*, burgemr. van Elburg (1567), lid van het dijkrecht van Oosterwolde (sinds 1595), † in 1615 (tr. 2e *Jenneke Arenfzen);* tr. le:

97. *Goosje Heeck.*

98. *Lamberf Franckensz.*, burgemr. van Elburg (1569).

192, Mr. *Berend Andriesz. Feifh*, secr. van Elburg, vermeld 1548-'59, tr.:

193. *Petra Pefersdr.*, vermeld 1555.

Voor de oudere (vier) generaties ***Feith*** zie Jhr. R. Feith, op. cit. (noot 420), en Ned. Adelsboek 1941, pag. 380.

HOOFDSTUK J.

Geertruy Holland (1742—1802), haar geslacht en kwartierstaat.

§ 1. Het geslacht Holland.

Over dit geslacht is wel het een en ander gepubliceerd, maar meest fragmentarisch. Bovendien zijn de oudere publicaties weinig betrouwbaar. Alleen een artikel van 1927 [448]) verdient min of meer de naam van genealogie, maar dit bepaalt zich voor wat de hier beschouwde generaties betreft tot de stamreeks en mist bovendien de oudst-bekende voorvader. Wat hier volgt kan nog geen aanspraak maken een volledige genealogie te zijn.

Genealogie.

1.

Georg(es) (of *Jörg*) *Holet(t)*, geb. Ippischburg (= Eppisburg bij Dillingen aan de Donau), kleermaker te Straatsburg, † vóór Pasen 1648, tr. Straatsburg (Nwe. K.) 25 juli 1598 *Cafharina Bolich* (of *Boley*), dr. van *Heinrich Bolich*, linnenwever ald.

Hij is 29 juli 1598 burger van Straatsburg geworden [449]).

11.

Ds, *Samuel Holand(t)*, ged. Straatsburg (St. Pierre le Jeune) 18 mei 1606, stud. te Straatsburg 30 okt. 1626, kapelaan ald. (1636—1648), predikant te Friesenheim (Baden) 1648, te Hertingen (Baden) 1654 en te Ihringen (Baden) 1656—1676, † in of ná 1676 [488]), tr. Straatsburg (St. Nicolaask.) derde Paasdag 1648 *Esther Hase*, ged. ald. (St. Nikolaask.) 4 nov. 1623 [450]), dr. van *Georg Hase*, kuiper en wijnhandelaar ald., en *Maria Horschen* [449]).

446) G.A. Alkmaar, n.a. 61, fol. 96 (26 okt. 1613) en 104, fol. 34 (19 juli 1624).

447) G.A. Alkmaar, n.a. 63, fol. 411 (27 aug. 1632).

448) Ned. Patriciaat 17 (1927), pag. 201.

449) Ned. Leeuw 54 (1936), kol. 103.

450) G.A. Straatsburg, arch. St. Nicolaaskerk.

111.

(Kinderen van Ds. Samuel Holandt (II) en Esther Hase [451]):

Samuel Holland(t), geb. Friesenheim tussen 1648 en 1654, vellenploter en burger te Utrecht, † Deventer (overluid (Lebuinusk.) 27 juli 1710), tr. Utrecht 8 mei 1677 *Maria Elisabeth Weemhof*, ged. ald. (Luth.) 1 jan. 1659, † ná 24 sept. 1732, dr. van *Johannes Weemhof* en *Margrieta Gros* [451]).

Volgens aantekeningen *Holland* [452]) *zou* hij eerst tussen okt. 1656 en maart 1661 geboren zijn, terwijl hij een oudere broer zou hebben gehad. Dit lijkt minder waarschijnlijk, daar hij dan bij zijn huwelijk niet ouder dan 17 à 18 jaar geweest zou zijn. Blijkens de dopen van zijn kinderen heeft hij tenminste tot eind 1684 te Utrecht gewoond, waar hij in 1676 burger is geworden en vellenploter was. Te Deventer kocht hij 18 febr. 1687 een huis in de Korte Bisschopstraat, waarin hij toen woonde [448]). Hij was daar „voorstander" van de Lutherse gemeente. Zij was 24 sept. 1732 nog doapgetuige te Deventer.

2. *Maria Magdalena (Samuelsdr.) Holland*, geld. Hertingen 22 jan. 1655, † 1655.

3. *Henrica Eleonora (Samuelsdr.) Holland*, gad. Hertingen 16 okt. 1656.

4. *Gabriël (Samuelsz.) Holland*, goudsmid te Dresden, † ald. 31 aug. 1733.

5. *Magdalena (Samuelsdr.) Holland*, ged. Ihringen 22 maart 1661.

6. *Johannes (Samuelsz.) Holland*, gsd. Ihringen 6 dec. 1665, † jong.

7. *Rosina (Samuelsdr.) Holland*, ged. Ihringen 10 dec. 1665, waarschijnlijk tweeling met de voorg.

IV.

(Kinderen van Samuel Samuelsz. Holland (111, 1) en Maria Elisabeth Weemhof [451, 452]):

1. *Hesfer Holland*, tr. Deventer 6 maart 1698 *Wessel Labaer Arnoutsz.*, organist van de Grote Kerk ald.

2. *Johannes Michiel Holland*, ged. (Luth.) Utrecht 16 maart 1679.

3. *Samuel Holland*, ged. (Luth.) Utrecht 29 sept. 1680, tr. le Utrecht 25 nov. 1719 *Johanna Tes*, † Deventer (overluid **20** juni) 1721; tr. 2e Deventer 23 juli 1722 *Johanna van Breen.*

Kinderen uit het tweede huwelijk volgen generatie **V a .**

4. *Margarefha Holland*, ged. (Luth.) Utreoht 21 aug. 1681, † blijkbaar jong.

5. *Gabriël Holland.* ged. (Luth.) Utrecht 17 juni 1683.

6. *Margaretha Holland*, geld. (Luth.) Utrecht 16 nov. 1684, tr. Deventer 29 mei 1703 Ds. *Chrisfiaan Elfen*, Luthers predikant te Deventer.

7. *Catharina Holland*, gad. (Luth.) Deventer 11 dec. 1687, tr. Deventer 7 sept. 1715 *Frans Carel Gade*, vaandrig.

8. *Maria Magdalena Holland*, gad. (Luth.) Deventer 17 maart 1689, tr. *Johan Diederich Marffeld.*

451) Ned. Leeuw 70 (1953), kol. 170.

452) Centr. Bur. voor Genealogie, doss. Holland.

9. *Elisabeth Holland,* ged. (Luth.) Deventer 19 aug. 1690, † blijkbaar jong.
10. *Elisabeth Holland,* gad. (Luth.) Deventer 12 april 1692.
11. *Johanna Holland,* tr. Deventer 7 dec. 1723 *Jan George Cleophas,* sergeant.
12. *Debora Holland,* ged. (Luth.) Deventer 13 sept. 1697, tr. ald. 19 nov. 1726 *Abele Dijkstra,* sergeant.
13. *Adolf Gabriël Holland,* ged. (Luth.) Deventer 29 jan. 1699, wijnkoper, commissaris voor huwelijkszaken, raad en burgemr. te Medemblik [448]), begr. Medemblik (impost bet. 14 jan.) 175 1, tr. 1 e Deventer (ondertr. Medemblik 1 1 sept.) 10 okt. 1728 *Maartje Jonas,* ged. Medemblik 1 aug. 1685, begr. ald. 9 aug. 1737, dr. van *Karsten Jonas* en *Anna Zijbrantsdr.*; tr. 2e (ondertr. Medemblik 28 febr.) 1738 *Elisabeth Groot,* ged. ald. 21 sept. 1698, begr. ald. 24 jan. 1779, dr. van *Pieter Groot* en *Geertje Bourgonje,* wed. van *Paulus (van) Geldrop.* Het 'eerste huwelijk was kinderloos.

Kinderen uit het tweede 'huwelijk volgen generatie **Vb.**

Elisabeth Groot ondertr. Medemblik ***2*** dec. ***1717*** met haar eerste man, ***Paulus van Geldrop,*** die ald. schepen is geweest. Samen testeerden dezen ald. 29 mei 1729 [453]). Voor de tweede maal weduwe geworden testeerde zij ald. 16 jan. ***1762, 27*** nov. ***1765*** en 8 mei en 13 okt. ***1768*** [454]). Volgens R. T. Muschart [455]) voerde zij hetzelfde wapen als de Hoornse regentenfamilie van die naam (waartoe o.a. de man van Lucretia de Lange (hoofdstuk A generatie V a, 1) behoort. Deze uitspraak is gebaseerd op een artikel van Ir. C. J. Polvliet uit 1888, waarin echter nergens is aangegeven wanneer, waar en door wie dat wapen geveerd is, terwijl daarin naast deze ***Elisabeth Groot*** (met verhaspelde naam en onjuiste doop- en trouwdata) ook nog een andere juffrouw ***Groot*** vermeld is. Bewijs voor verwantschap met bedoeld geslacht mag hieruit dus niet geput worden. Eigen onderzoek kon op dit punt ook geen zekerheid verschaffen.

Uit haar eerste huwelijk had zij de volgende kinderen, allen te Medemblik gedoopt:

1. ***Willem (van) Geldrop***, aed. ***23*** sept. 1718. † vóór ***6*** jan. 1762.
2. ***Annetje*** (van) Geldrop, ged. 13 april 1721, † tussen 6 jan. 1762 en 8 mei 1768, tr. ***Jan. Kalff.***
3. *Pieternella (van) Geldrop,* ged. *23* sept. 1722, † vóór 6 *jan.* 1762, ongehuwd.
4. *Geertruy* (van) Geldrop, ged. 17 dec. 1724, † vóór 6 jan. 1762, ongehuwd.-
5. ***Pieter (van)*** Geldrop, ged. 7 febr. 1730, klerk van gecommitteerde Raden van het Noorderkwartier te Hoorn, tr. Geertruyd ***Dekker Nicolaasdr.,*** ged. *4* **sept.** *1743.*

14. *Johan Holland,* ged. (waarschijnlijk Luth. te Deventer) 13 jan. 1701, tr. *Johanna N.*

Kinderen volgen generatie **V C .**

Va.

(Kinderen van Samuel Holland (IV, 3) en Johanna van Breen [452])):

1. *Wilhelmina Holland,* ged. Deventer 23 jan. 1724.

2. *Satnuel Holland,* ged. Deventer 19 sept. 1727, † blijkbaar jong.
3. *Samuel Holland,* ged. Deventer 21 aug. 1730.

Vb.

(Kinderen ven Adolf Gabriël Holland (IV, 13) en Elisabeth Groot) :

1. *Samuel Holland,* ged. Medemblik 25 dec. 1738, commissaris voor huwelijkszaken en schepen te Medemblik, boekhouder van 's lands magazijnen van het college der Admiraliteit in Westfriesland, ontvanger van 's Lands beschreven middelen en 'ontvanger van het regt op het collateraal op Wieringen [448]), † Medemblik 10 maart 1807, tr. le (ondertr. ald. 11 april 1760) *Johanna de Zee,* ged. ald. 30 sept. 1739, dr. van *Hendrik de Zee* en *Neeltje Teunisdr. Smal;* tr. 2e Hoorn (ondertr. Medemblik 29 jan.) 14 febr. 1774 *Lucretia Elisabeth Dekker,* geb. Hoorn 27 aug. 1741, † Medemblik 10 of 11 sept. 1807, dr. van *Nicolaas Dekker* en *Anna Groot* [456]).

   Uit het eerste huwelijk tenminste vijf kinderen en uit het tweede huwelijk één kind [457]).
2. *Geertruy Holland,* geb. Medemblik 8 mei 1742, † 22 maart 1802 [458]), tr. ald. 19 okt. 1766 Dr. *Huybertus Geldolph de Lange,* geb. Alkmaar 14 maart 1741, geneesheer, vroedschap en burgemr. te Medemblik, † ald. 24 maart 1800 (Zie voor hen beiden hoofdstuk A, generatie VI a, 2).

VC.

(Kinderen van Johan Holland (IV, 14) en Johanna N.) [452]):

1. *Sarnuel Holland,* gad. 22 sept. 1729.
2. *Elisabeth Holland,* gsd. 24 stept. 1734.

§ 2. Kwartierstaat van Geertruy Holland.

Voor uitvoeriger 'gegevens omtrent de *Holland*'s en hun echtgenoten zie men § 1.

1. *Geertruy Holland* (1742—1802), tr. 1766 Dr. *Huybertus Geldolph de Lange* (1741-1800).
2. *Adolf Gabriël Holland* (1699—1751), wijnkoper, raad en burgemr. te Medemblik, (IV, 13), (tr. le 1726 *Maartje Jonas):* tr. 2e 1738:
3. *Elisabeth Groot* (1698—1779), wed. van *Paulus (van) Geldrop.*
4. *Samuel Holland* (1648/54—1710), vellenploter te Utrecht (III, 1), tr. 1677: .
5. *Maria Elisabeth Weemhof* (1659—ná 1732).
6. *Pieter Groot,* geb. Medemblik, procureur te Medemblik, begr. Medemblik (impost bet. 3 aug.) 1717, tr. Medemblik 29 dec. 1697:
7. *Geertje Bourgonje,* geb. Medemblik, † ná 29 mei 1729.

   Bij zijn huwelijk is hij j.m. van Medemblik; zijn doop werd ald. echter niet gevonden. Of hij behoort tot het gelijknamige Hoornse regentengeslacht van die naam is

453) R.A. Haarlem, n.a. 3256 (29 mei 1729).

454) R.A. Haarlem, n.a. 3274 en 3275 (resp. 6 jan. 1762, 27 nov. 1765. 8 mei en 13 okt. 1768).

455) Ned.. Leeuw 66 (1949), kol. 29 (naar Alg. Ned. Fam. blad V (1888), pag. 88).

456) Deze laatste was een dr. van Mr. ***Joan Groot*** en ***Lucretia Elisabeth de Lange*** (zie hoofdstuk A, generatie Va, 1).

457) Zie voor hen: Navorscher 1889, pag. 186, en Ned. Patr. 17 (1927).

458) G.A. Alkmaar, fam. arch. De Lange.

niet bewezen. Er waren destijds (en nog) vele naamgenoten in de gehele kop van Noord-Holland.

Uit het huwelijk ***Groot-Bourgonje:***

1. Elisabeth Groot, kwartier nr. 3.
2. ***Hendrik Groot,*** ged. Medemblik 12 dec. 1700, † ongehuwd.
3. ***Grietje Groot, ged.*** Medemblik 10 dec. 1702, tr. ***Cornelis Roosterman.***
4. Johannes Groot, ged. Medemblik 29 aug. 1706, † ongehuwd.
5. ***Allarda Groot,*** tr. haar neef ***Jan Bourgonje.***

8. Ds. *Samuel Holland* (*t*) (1606—in of ná 1676), predikant (11), tr. 1648:
9. *Esther Hase,* (geb. 623).
10. ***Johannes Weemhof,*** van Leiden, (tr. le Utrecht 1654 ***Catharina*** *Santvoort*); tr. 2e Utrecht 5 april 1656 [452]):
11. ***Margrieta Gros*** (of *Gions),* gcd. Utrecht 6 nov. 1631, † ald. 15 jan. 1696.

De Lutherse kerk te Deventer bezit een zilveren bekken met het randschrift: „Dit bekken heeft Samuel Holland aan de Lutherse Kerk van Deventer gegeven ter nagedachtenis aan zijn schoonmoeder Margrieta Weemhof, obiit 15 jan. 1696". Uit dit huwelijk werd ook nog geb.: ***Mattheus Weemhof,*** ged. (Luth.) Utrecht 4 jan. 165'7.

14. ***Hendrik*** *Bourgonje,* kiesman te Medemblik (sinds 1655), herhaaldelijk schepen 'tussen 1659 en 1675, vroedschap (1676-1695) en 'burgemeester (1677, '89, '90) ald., godshuisvoogd ald. [459]), † ca. 1695, tr. Medemblik vóór 1659:
15. *Grietje* (of ***Margaretha) Carbasius,*** geb. Hoorn, † ná 19 mei 1729 [460]).

Uit dit huwelijk ***Bourgonje-Carbasius:***

1. ***Maria Bourgonje,*** † ongehuwd.
2. *Geertje Bourgonje,* kwartier nr. 7.
3. ***Pieter Bourgonje,*** kiesman te Medemblik (1682—ca. 1688). tr. ***Anna Hoogwoud.***
4. Nicolaas Bourgonje, kiesman (sinds 1691) en schepen (1699) van Medemblik, tr. ***Maritje Roosterman,*** vermeld in 1698, 1700 en 1702 als getuige bij de doop van kinderen van Geertje Bourgonje.
5. ***Cornelis Bourgonje,*** † ongehuwd.

16. ***Georg*** *Holet* († vóór Pasen 1648). kleermaker en burger te Straatsburg (1), tr. 1598:
17. ***Catharina*** *Bolich* (of *Boley*).
18. ***Georg Hase,*** geb. Straatsburg, kuiper en wijnhandelaar ald., † vóór Pasen 1648, tr. ald. (St. Nicolaask.) 16 aug. 1602 [450]):
19. ***Maria Horschen,*** geb. Straatsburg.
22. *Samuel Gros* (of *Gions)* , te Utrecht (1631).
28. ***Pieter*** *Gerritsz.* ***Bourgonje,*** kiesman te Medemblik (1620 -1631), schepen (1620, '23, '27) en gasthuisvoogd (1621/22, 1624/26) ald. [459]), test. ald. 4 aug. 1631 [461]), tr.:
29. *Trijn* ***Heyndriksdr.,*** test. Medemblik 20 nov. 1642 [462]).
30. Mr. *Claas* ***Carbasius,*** geb. Hoorn 1598, secretaris van Hoorn, schepen en weesmeester ald., tr. Hoorn 1 jan. 1612:
31. ***Maria Dirksdr. Braller*** [460]).

459) R.A. Haarlem, kaartsysteem Medemblikse magistraten en notabelen 1572-1700.
460) Centr. Bur. voor Genealogie, dossier Carbasius.
461) R.A. Haarlem, n.a. 3157 (4 aug. 1631).
462) R.A. Haarlem, n.a. 3162 (20 nov. 1642).

Waarschijnlijk was zij een zuster van ***Gerrit*** *Dirksz.* ***Braller*** te Hoorn, die 12 mei 1603 genoemd is als patroon van een vicarie, gesticht door *Christina Claasdr.,* zijn „oude grootvaders moei" [463]).

34. ***Heinrich Bolich,*** linnenwever te Straatsburg.
36. Georg ***Hase,*** geb. Straatsburg, kuiper ald., tr. ald. (St. Nicolaask.) 18 juli 1575:
37. *Cordula Spulner,* geb. Erstein (Elzas).
38. ***Michel Horschen,*** rentmeester van het klooster „Zum heiligen Tisch".
60. Dr. *Jan* ***Carbasius,*** med. doct., geneesheer, schepen van Hoorn (1584, '86, '88, '90) [459]), tr.:
61. ***Mary Veen.***
72. *Jost* ***Hase.***
74. ***Hans Spulner.***

463) A.R.A., arch. Staten van Holland 1778a.

Iets over het wapen De Lange en de wapens der aangehuwde geslachten,

door C. E. TEN HOUTE DE LANGE.

Inleiding.

Bij het gereedkomen van het artikel over de oudste generaties van het zogenaamde „Alkmaarse" geslacht ***De*** *Lange* werd ik in de gelegenheid gesteld het manuscript in te zien. Daarbij viel mij op, dat er met uitzondering van de geslachten ***(Van) Berckel*** en *Stuylingh* niets werd medegedeeld over familiewapens, terwijl daarover toch wel het één en ander bekend is [1]).

Het leek mij dienstig een overzicht samen te stellen van datgene wat ik reeds verzameld had aan gegevens uit diverse wapencollecties en wapenboeken. Waar mogelijk heb ik getracht *een* en ander aan te vullen met gegevens uit nog niet geraadpleegde collecties. Het bleek echter al ras, dat ik mij moest beperken. Die nodige beperking vond ik door uitsluitend melding te maken van heraldische gegevens omtrent geslachten welke door huwelijk met het onderhavige geslacht zijn verbonden, uiteraard voorafgegaan door een paragraaf over het wapen ***De Lange.*** Met nadruk zij hier vermeld, dat dit overzicht binnen een betrekkelijk kort tijdsbestek tot stand is gekomen en derhalve niet verondersteld kan worden volledig te zijn. Correcties en aanvullingen worden dan ook ten zeerste op prijs gesteld. De wapens zijn gerangschikt volgens de nummering der genealogie *De* ***Lange,*** zoals die staat in hoofdstuk A van het vorenstaande artikel van Dr. P. W. de Lange en Mr. E. van Weel.

In sommige gevallen is het mij niet met zekerheid bekend,

1) Bij voorbeeld: Mr. W. van der Lely, Grafschriften in de Oude Kerk te Delft, m.s. berustend in het Gemeente Archief te Delft: 't Graff van *I.* v. *d.* ***Velden en*** Sara ***Schotte*** sterff 2e Augustij 1724 out 66: Jaren. *I.* v. d. *Celden* sterft den 26e Augustij 1730 oud 75 jaaren 23 daagen. (Steen tegen de muur van de toren). Boven deze tekst komen twee wapens voor, n.l. ***Van den Velde:*** een omgekeerde gezichtswassenaar waarop een kruis; en ***Schotte:*** een huismerk. Dit echtpaar ***Van den Velden-Schotte*** komt voor in de kwartierstaat van ***Sara Corssendonck,*** echtgenote van Dr. ***Geldolph Stuylingh de Lange.***

of het vermelde wapen toebehoort aan de veronderstelde familie, of dat er slechts van naamsovereenkomst c.q. gelijkenis sprake is. De lezer krijgt echter een redelijk houvast aan wat er in de bronvermeldingen aan informatie wordt gegeven. De inventarisnummers welke worden gegeven zullen in vele gevallen verouderd zijn, daar deze veelal zijn ontleend aan vermeldingen in oude collecties. Meestal kan echter een desbetreffend archief desgewenst de nieuwe inventarisnummers leveren. Ten slotte zie ik mij genoodzaakt om hier met **klem** te benadrukken, dat voorzover ik wapenbeschrijvingen ontleend heb aan het Armorial Général van Rietstap, deze slechts ter indicatie dienen. In die gevallen is nader onderzoek gewenst en vermelding geschiedt dan ook niet zonder voorbehoud!

De **Lange+**

W a p e n: In goud een groene griffioen, rood getongd en genageld. E e n zilveren goudgetraliede halfaanziend g e plaatste en rood gevoerde helm, met om het halsgedeelte een gouden koord met een gouden medaille. Helmteken: een antieke vlucht, de voorvleugel groen, de achtervleugel goud. Dekkleden en wrong goud en groen.

De tak ***Ten Houte de Lange*** voert hetzelfde wapen, echter aangevuld met: Schildhouders: twee rode herten met gouden gewei; wapenspreuk: AMOR VERITAS ET LIBERTAS: de schildhouders staande op een groene arabesk; de spreuk in zwarte letters op een wit lint, dat over de arabesk hangt.

Dit wapen ***De Lange*** wordt gevoerd sedert het begin van de achttiende eeuw. Het wapenmotief, de griffioen [2]), is ontleend aan het wapen ***Stuylingh.*** Het geslacht *Stuylingh* **voer**de echter in zilver een rode griffioen. De aantekening in Nederland's Patriciaat 1955, pag. 21 1 bij de wapenbeschrijving ,,het hierboven beschreven wapen werd #oorspronkelijk gevoerd door het geslacht ***Stuylingh"*** is onjuist, zeker als men de definitie van C. Pama in zijn bewerking van Rietstap's Handboek der Wapenkunde aanhoudt: ,,Onder wapens verstaat men gekleurde, erfelijke of blijvende kentekens van een familie of gemeenschap, van zinnebeeldige betekenis en voorgesteld als het afweerwapen van een middeleeuws krijgsman, nl. schild, helm, helmteken en dekkleden", De tekening welke ook reeds werd opgenomen in Nederland's Patriciaat 1918, tussen pag. 212 en 213 is in zoverre onjuist, dat er een steekhelm is afgebeeld. Er werd nimmer een steekhelm door dit geslacht gevoerd, De afbeelding in het Stam- en Wapenboek van Aanzienlijke Nederlandsche Familiën door A. A. Vorsterman van Oyen, deel II, is wel juist en van oudere datum. Ook Vorsterman van Oyen zegt, dat het wapen is ontleend aan het geslacht *Stuylingh* en vermeldt bovendien, dat het oorspronkelijke wapen van het geslacht ***De Lange*** wellicht was: In rood een zilveren lam staande voor en gebonden met een gouden koord aan een groene boom op een grond van 't zelfde. Dit is echter het wapen van het zogenaamde ,,Goudse" geslacht De ***Lange,*** waarmede geen verband is aangetoond. Dit verband moet echter niet worden uitgesloten, met name omdat er overeenkomst van voornamen bestaat tussen leden van beide geslachten. Het is mij tot nog toe niet gelukt een ouder wapen van het onderhavige geslacht te traceren, hoewel het toch aannemelijk is, gezien de maatschappelijke positie van de leden van het geslacht in de zeventiende eeuw en daarvóór en de kring waarin de huwelijken werden gesloten, dat een wapen werd gevoerd.

De heren Drs. W. A. Fasel, #gemeente archivaris van Alkmaar, H. E. van der Kun en N. Plomp waren zo vriendelijk om voor mij óók te zoeken naar een ouder wapen, helaas echter zonder resultaat. Op deze plaats mijn dank voor hun bereidwillige medewerking.

Dr. *Geldolph* ***Stuylingh de Lange*** (1706-1758) zegelt o.a. een schepenakte van Alkmaar van 11 september 1738, met het bovenomschreven wapen echter zonder kleuraanduiding (Charter in het bezit van Mr. A. M. Stuyling de Lange te Amsterdam).

Pieter de Lange (1738-1784) zegelt met hetzelfde wapen; lakafdruk in de bijlagen tot de notulen der gecommitteerde Raden van het Noorderkwartier, post 732 in het R.A. te Haarlem, 6 mei 1779 te 's-Gravenhage, waarbij diens zoon solliciteert naar de betrekking van hoofdgaarder van het gemaal te Alkmaar.

Michiel Johan. de Lange (1769—1831), lakafdruk in A.R.A. portefeuille Holland 4757, Commisie tot de algemene directie van de Bataafsche Gewapende Burgerwacht en lakafdruk op een afschrift van een voor hem gepasseerde notariële akte (zie afbeelding) van 4 april 1815 in het familiearchief ***De Lange,*** G.A. Alkmaar.

Zie ook Mr. J. Belonje, Het Hoogheemraadschap van de uitwaterende sluizen in Kennemerland en West-Friesland 1544-1944, pag. 106: foto van een gedenksteen in de Jacob Claessesluis te Schoorl, met o.a. het wapen van ***M. J. de Lange,*** secretaris-rentmeester van het hoogheemraadschap. Een afbeelding van het wapen van deze ***De Lange*** komt voor op de kaast van het hoogheemraadschap, dezelfde tekening staat in een familieboek dat in het bezit is van de schrijver dezes (zie afbeelding).

Rietstap vermeldt in zijn Armorial Général deel II, 2e editie, 1887 op pag. 1262: *Ten* ***Houten de*** *Lange:* Holl.: D'or au griffon de gueules armé et lampassé d'azur, en op pag. 1270: ***De Lange:*** Holl. sept.: D'argent au griffon rampant de couleur brunâtre, C.: un vol. Deze beide vermeldingen laten te wensen over. De kleuren rood op goud zijn niet juist: zo is het wapen van het geslacht ***Snethlage,*** dat in goud een rolde griffioen voert. In het familiearchier De *Lange* in het G.A. te Alkmaar bevindt zich een geslachtstafel uit 1855 waarop de wapens ***De*** Lange, ***Kikkert*** en *Wentel* voorkomen, het wapen ***De Lange*** in de kleuren die Rietstap op pag. 1270 vermeldt. De juistheid van deze onheraldische kleuren trek ik ten zeerste in twijfel.

Het ,,Grand Armorial de France" vermeldt als wapen nr. 21021: ***De Lange*** (Armorial Général Guyenne): D'or au griffon ailé d'azur. Dit is het wapen van Nicolaas ***Hendrik de Lange*** (1762—1794), zoon van ***Pieter de Lange*** en ***Margaretha Ouburgh,*** commissaris-secretaris bij het gouvernement in West-Indië te Essequebo (Guyana).

Wederom dient aan de juistheid van de kleuren te worden getwijfeld.

Ten slotte een geval van usurpatie. In ,,Heraldry of South African Families" door Dr. C. Pama, wordt melding gemaakt van het feit, dat een Zuid-Afrikaanse familie ***De Lange,*** die getuige het werk van C. Coetzee de Villiers, Geslagsregisters van die ou Kaapse families, 2de uitg., 1966, volstrekt niets te maken heeft en niet verwant is met het onderhavige geslacht, hetzelfde wapen voert, namelijk in goud een groene rood-getongde en -genagelde grifficen. Dit geslacht heeft het wapen geusurpeend van het ,,Alkmaarse" geslacht. Dit moge blijken uit de vermelding van de ,,bron" door de heer Pama van dit wapen: een gebrandschilderd venster links in de Grote of St.

2) Een Haagse familie De Langen voert een gevierendeeld wapen met in het eerste en vierde kwartier een zwarte griffioen op goud. Enig verband met dit geslacht werd niet gevonden. Ook enige adellijke Duitse families (Von) Langen voeren een gevierendeeld wapen met in het eerste en het vierde kwartier een griffioen.

Jacobskerk te 's-Gravenhage. Dit raam vertoont naast het hoofdmotief, een bijbelse schildering, de wapens *Kessler* en De ***Lange.*** Het werd in 1918 door Mevrouw ***M. J. J. Kessler-de Lange*** (1860-1938), aan de kerk geschonken. Zij was een „Alkmaarse" ***De*** *Lange*, haar wapen op de glasschildering uiteraard: in goud een groene rood 'getongde en -genagelde griffioen. Dat deze Zuid-Afrikaanse familie het wapen, waarop het geen aanspraak kan maken, heeft ontleend aan het bovengenoemde gebrandschilderde raam, is een feit waaraan de heer Pama ook niets kan doen. Het officiële „Buro vir Heraldiek", een staatsinstelling, zal zelfs indien daarom wordt verzocht dit geüsurpeerde wapen zonder meer toekennen, zo deelde de heer Pama mij in zijn brief van 9 juni 1973 mede.

(Van) Leeuwenvelt.

Wapen: Een slangenkopkruis; hartschild: een klimmende leeuw. Helmteken: een uitkomende leeuw tussen een antieke vlucht.

Coll. Muschart: *Christiaan Leeuwenvelt*, 13 sept. 1650 opziender der grafelijkheids werken te **Loevestein** (komt als zodanig ook voor te Woudrichem). Lakafdruk **Missieven** aan de Rekenkamer der Domeinen in Holland, A.R.A. te 's-Gravenhage, Portef. Holland nrs. 402 en 483 [3].

(Van) Berckel,

Wapen: (1) Een vogel staande met opgeheven vlucht op een nest, rustende op een gaffel. Helmteken: een vlucht.

Zegelafdruk van ***Pieter Adriaensx. Berckel*** uit het jaar 1598. (Zie Hoofdstuk D, gen. 1 en 111, 2).

(2) In zilver een groene boom in welks top een zwarte opvliegende kraai.

Beschrijving van Reinier van Heemskerck.

(3) In zilver een zwarte dorre boom met twee vogels van 't zelfde in de takken, boven vergezeld van een vliegende zwarte vogel.

Wapenkaart van de Veertigraden van Delft (G.A. Delft).

Wapen (3) komt verschillende malen voor op grafzerken in de Nieuwe Kerk te Delft (Zie hiervoor Grafzerken der Nieuwe Kerk te Delft, door Jhr. Mr. Dr. E. A. van Beresteyn, 1936) nrs. 156 en 158: „Hier leyt begraven Clement Corneliszn van Berckel Brouwer i(n) den Bril en rust in den Heere de(n) 16 february anno 1596 ende Aeltjen Jansdr. van Groeneweghen, syn huysvrouwe sterf de len january Ao 1611". Het volle gecombineerde wapen *Van* ***Berckel*** (een boom op welks top een vogel) en ***Van Groeneweghen*** (drie bonen); helmteken: een vogel tussen een vlucht.

Van der Cost.

Wapen: doorsneden: A in goud een groene boom: B in groen een zwemmende zilveren steur.

Mr. W. van der Lely, Naamen wapenen en stamdeelen der veertighraaden van Delft (G.A. Delft); dit wapen werd o.a. gevoerd door ***Johan*** *Engelbrechtsz.* ***van der*** *Cost,* geb. Delft 1611.

Blockhovius (Van Blockhoven).

Wapen: (1) In zilver acht zwarte lelies, zoomsgewijs gerangschikt; hartschild: effen rood, soms beladen met een ruit met knoppen op de 'punten.

3) De zeldzaamheid van de naam ***Van*** *Leeuwenvelt* maakt verwantschap aannemelijk.

Collectie m.s. genealogieën C. Booth (1605—1678), pag. 132-140, 243 en 346, G.A. Utrecht. Wapenkaart van Ridderhofsteden van Utrecht, G.A. Utrecht.

(2) In rood twee aan de bovenzijde gekanteelde zilveren dwarsbalken.

Hubert van Blockhoven, 13 mei 1438, eigenaar van een hofstede onder Vloeten (Vleuten), broer van ***Johan van Blockhoven.*** Zegel aan charter van het kapittel van Oud Munster in doos met inv. nrs. 2201/2209, R.A. Utrecht.

Willem van Blockhoven, ridder, 24 juni 1298, zie Corpus Sigillorum Neerlandicorum, plaat 121 nr. 732.

Hetzelfde wapen doch vergezeld van een zeer klein klaverblad in het schildhart voert ***Jan van Blockhoven, 7*** juni 1470 schepen van Utrecht. Zegel aan charter van het kapittel van Oud-Munster in doos met inv. nrs. 1476/1490, R.A. Utrecht. Ook bij Booth.

(3) Een dwarsbalk beladen met vier vair-klokjes aaneengesloten naast elkaar.

Willem van Blockhoven die Backer, 4 aug. 1481. Zegel aan charter van het kapittel van Oud-Munster in doos inv. nrs. 3011/3025, R.A. Utrecht.

In de genealogie ***Van Blockhoven*** van Booth komt de voornaam ***Dirk en*** Peter veelvuldig voor, zodat mede op grond hiervan kan worden aangenomen, dat ***Lucretiu Blockhovius*** tot dit geslacht behoorde. Wellicht zal de aansluiting na wat intensiever onderzoek worden gevonden [4].

Hoppesteijn.

Wapen: In rood drie palen van vair; in een gouden schildhoofd een verkort zwart St. Andrieskruis. Helmteken: een uitkomende leeuw.

M.S. Wapenboek van Van Rijckhuysen, wapen van Dr. ***Pieter Hoppesteijn te*** Leiden.

M.S. Wapenboek van Mr. W. van der Lely, G.A. Delft.

Samuel ***Hoppesteijn, 18*** mei 1785 te Rotterdam, lakafdruk in protocol nr. 9 van notaris J. Valeton, G.A. te Rotterdam.

Grafmonumenten in de Nieuwe Kerk te Delft door Jhr. Mr. Dr. E. A. van Beresteyn, nr. 128: wapen op de grafzerk van ***Agneta*** *Hoppesteijn* ***van Leeuwen,*** geb. ***5 jan. 1646,*** † Delft 6 jan. 1711, de vrouw van *Gerard van Assendelft,* geb. ***26*** sept. 1634, † 24 juni 1692.

Van Groenewegen.

Wapen: In zilver drie rode bonen (meestal verticaal geplaatst met het kiemknopje naar rechts, soms echter andersom of schuin geplaatst). Helmteken: een rode boon tussen een zilveren vlucht.

Muschart: „Dit is het wapen van de descendenten van *Sijmon* ***Dirksa, Koevoet,*** die te Delft woonden, en diens vrouw, die een dochter was van *Jan Hendriksz. van Groenewegen* in 1420 schepen van Delft, welke descendenten de naam ***Van*** *Groenewegen* aannamen, doch het wapen van hun voorouders ***Koevoet.*** ziinde drie bonen. behielden. Voornoemde *Sijmon* was 'de" achterkleinzoon van ***Wouter*** *Gerritsz.* ***Koevoet*** *van Bonendael,* die de tienden van Rosendael van de Heer van Arkel ontving, en de zoon was van Gerrit ***Koevoet*** die in 1374 met

4) Verband tussen het geslacht ***Blockhovius en*** het Utrechtse geslacht ***Van Blockhoven*** lijkt aannemelijk. Not. arch. Utrecht nr. 1680 le deel, d.d. 11 (14) okt. 1657, geeft ***Lucretiu Blockhovius*** machtiging tot het innen van een vordering; de akte wordt te Amersfoort gepasseerd, een zekere *Johannes* ***Blockhovius was*** daarbij getuige. Deze ***Johannes*** kan met de broer van ***Lucretia*** geweest zijn, want die was toen pas 1'7 jaar oud en dus minderjarig. Misschien kan via deze ***Johannes*** de verbinding met Utrecht worden gevonden.

Hertog Albrecht van Begeren voor het Huis Gildenburch was en 1401 overleed en diens vrouw ***Beatrix van Rosendael Jansdr.***"

M.S. Geslachtsregister van die van Heemskerck bigenaemt van Beest, in 1917 in het bezit van de Heer Gijsberti Hodenpijl. Zie ook Alg. Ned. Fam. Blad 1883, afl. 72, pag. 5 en de Genealogische en Herald. Bladen 1906, pag. 341.

Erkje ***van. Groenewegen*** *Sijmonsdr.,* † Delft in 1544, tr. ald. in 1483 ***Evert*** *Jansz.* ***van*** *Bleijswijck.* Zie Kwartierstaten Van Rhede van der Kloot en Bär.

Grafsteen in de Oude Kerk te Delft: Simon. ***Adriaans van Groenewegen,*** † Delft 29 maart 1629 en zijn vrouw ***Hadewij van der Made,*** † ald. 6 okt. 1634.

Mechteld van Groenewegen tr. *Bruno* van ***der*** *Dussen,* getuige Nicolaas van Groenewegen, raad te Delft, 1579. Zie Heraldieke Bibl. 1873, pag. 127.

Dirck Corstiaansz. ***van Groenewegen, 24*** sept. 1618 aangesteld tot raad van Delft, † ald. 28 okt. 1625.

Huych *Jansz.* ***van Groenewegen, 29*** mei 1559 schepen van Delft, zegel aan charter van het klooster St. Anna, regest 223/216a Delftse Statenkloosters, R.A. 's-Gravenhage.

Adriaan van. Groenewegen, 12 jan. 1676 schout van Delfland, zegel aan charter in doos 280 met rentebrieven ten laste van de domeinen van Voorne, A.R.A. 's-Gravenhage.

Adriaan van Groenewegen, 11 juli 1698 secretaris van Delft, lakafdruk in de missieven aan Burgemeesters van Rotterdam, deel 4, G.A. Rotterdam.

Mr. ***Arlewijn van Groenewegen, 20*** mei 1636, schepen van Delft, charter in collectie charters van Delfshaven, G.A. Rotterdam, nrs. 71-150.

Mr. ***Wouter van Groenewegen,*** advocaat te Delft, tr. ***Maria van Purmerent. Zij*** woont ald. als wed. 16 juli 1658, en als zuster van *Henric Zas anders geseyt Purmerent,* portef. Holland 2086, A.R.A. 's-Gravenhage.

Somer.

W a p e n : In zilver een groene boom met drie kruinen staande binnen een heining van natuurlijke kleur op groene grond. Helmteken: de boom uitkomend.

Bernardus Somer, ***9*** juni 1676, volgens zijn lakafdruk in de brieven aan de Raadpensionaris Fagel, A.R.A. 's-Gravenhaae portef. Holl. 2931. Deze *Bernardus Somer* tr. Amsterdam 28 maart 1673 ***Margaretha de Ruyter,*** dr. van ***Michiel*** *Adriaansz.* ***de*** *Ruyter,* de beroemde admiraal. Zie Wapenheraut 1899 pag. 100.

C. *Somer,* predikant te Vlissingen, 12 dec. 1653, voert een gewone boom: A.R.A. 's-Gravenhage, Staten Gen. nr. 14852.

David *Somer,* ***1580*** burgemeester van Middelburg, voert hetzelfde wapen.

Cornelis *Somer,* 28 aug. 1593 schepen van Veere, zegel aan charter, Archief Nassause Domeinen, doos folio 1363-1378, A.R.A. 's-Gravenhage.

Van der Poel.

W a p e n : (1) Doorsneden; 1 in zwart een goudgepunte zilveren roos; 11 in goud drie groengesteelde blauwe akeleien.

Jacob *van* ***der*** Poel, † 1714, raad van Brielle (1681) voert in de benedenhelft drie tulpen volgens de collectie Van der Lely, G.A. Delft, en wel de tulpen blauw aan gebladerde groene steeltjes naast elkaar met de steeltjes omhoog.

(2) Doorsneden; I een roos; 11 'drie 'korenaren aan gebladerde stelen met de aren naar beneden en de stelen omhoog. Helmteken: drie waaiersgewijs gestelde groene korenaren en een roos over de steel van de middelste aar heen.

J. van der Poel, 26 juni 1678 te Brielle baljuw of rentmeester, lakafdruk missieven aan de Rekenkamer der Domeinen in Holland, A.R.A. 's-Gravenhage, port. Holland 487.

Jacob van der Poel, 15 nov. 1697, ***8*** maart 1698, 30 april 1697 en vele andere data rentmeester generaal van het land van Voorne te Brielle, lakafdruk in de rekwesten en adviezen aan de Rekenkamer der Domeinen in Holland, portef. 416, A.R.A. 's-Gravenhage.

Maria van der Poel, tr. Ds. *Gerardus* ***Haeck,*** predikant te Oudshoorn (1661-1702) voert in de benedenhelft van het wapen drie korenaren met korte steel op zilver, volgens een glas in de kerk te Oudshoorn. Zie Alg. Ned. Fam. Blad 1900, pag. 12.

Stuylingh.

0 u d w a p e n : In rood een zilveren kemphaan, een zilveren zwaard horizontaal door de hals gestoken, het gevest ter linker zijde.

Genealogie Schaack in familiearchief Backer, nr. 29, G.A. Amsterdam.

N i e u w w a p e n : In zilver een rode, blauw getongde en genagelde griffioen. Helmteken: een antieke vlucht (van rood?). Dekkleden: zilver en rood.

Cornelis Andriesz. ***Stuling,*** tr. *Geertruij Dircksdr.* ***van Beest van Heemskerck, 1568;*** M.S. geslachtsregister Heemskerck van Beest in het bezit der familie Gijsberti Hodenpijl [5]).

Maarten *Andriesz. Stuyling,* raad van Alkmaar in 1610, † 1635; M.S. wapenboek betreffende de regering van Alkmaar door Mr. W. van der Lely, G.A. Delft.

Gerrit Stuylingh, schepen van Alkmaar 2 mei 1651. Zegel in de boedelpapieren van de Weeskamer van Alkmaar, portef. 1903.

Geldolph Stuylingh, schepen van Alkmaar van 1660 tot 1672; collectie schepenzegels in het Gem. Museum te Alkmaar.

Groot.

W a p e n : Een fregat met alle zeilen op.

Zie De Nederlandsche Leeuw 1949 kol. 29. Het wapen van Mr. ***Joan Groot,*** pensionaris en secretaris van Hoorn, tevens ontvanger-generaal van het verhoogde last- en veilgeld ald., † Hoorn 3 november 1750, lakafdruk in de missieven aan de Burgem. van Rotterdam. Zie ook het Algemeen Ned. Familieblad 1888 pag. 88.

Van Twuyver.

W a p e n : In zilver een groene boom met drie kruinen staande binnen een vierkante gouden heining. Helmteken: de boom van 't schild.

Jacob van Twuyver, 2 jan. 1756 secretaris en schout en verpondingsgaarder te Zuid Scharwoude, lakafdruk in de bijlagen tot de notulen van de gecommitteerde raden van het Noorder-Kwartier, portef. 670, R.A. Haarlem.

Jacob van *Twuyver,* regerend schepen van Zuid Scharwoude 11 sept. 1739, lakafdruk in de missieven aan het Hof van Holland, portef. 4647, A.R.A. 's-Gravenhage.

Jacob van Twuyver, secretaris van Geestmerambacht 11 sept. 1752, archief van de houtvesterij van Holland, portef. 78, A.R.A. 's-Gravenhage.

Adriaan van Twuyver, secr. van de Egmonden 21 okt. 1687, rekwesten en adviezen aan de Rekenkamer der Domeinen in Holland, port. 414, A.R.A. 's-Gravenhage.

5) Deze *Stuylingh* behoort voorzover mij bekend niet tot het Alkmaarse geslacht. Mischien is hij een lid van het Delftse geslacht en zou het door hem gevoerde wapen op verwantschap tussen beide geslachten kunnen duiden.

Zegel van Dr. Geldolph Stuylingh de Lange
(Hoofdstuk A, Va, 7, 17061758)
aan een schepenakte van 11 sept. 1738.

Afb. 1. Coll. Mr. A. M. Stuyling de Lange, Amsterdam.

7 x 5 cm.

PIETER DE LANGE
(Hoofdstuk A, VIa, 1, 1738—1784),
notaris te Alkmaar.

Coll. K. Tigler de Lange,
's-Gravenhage.

Afb. 2.

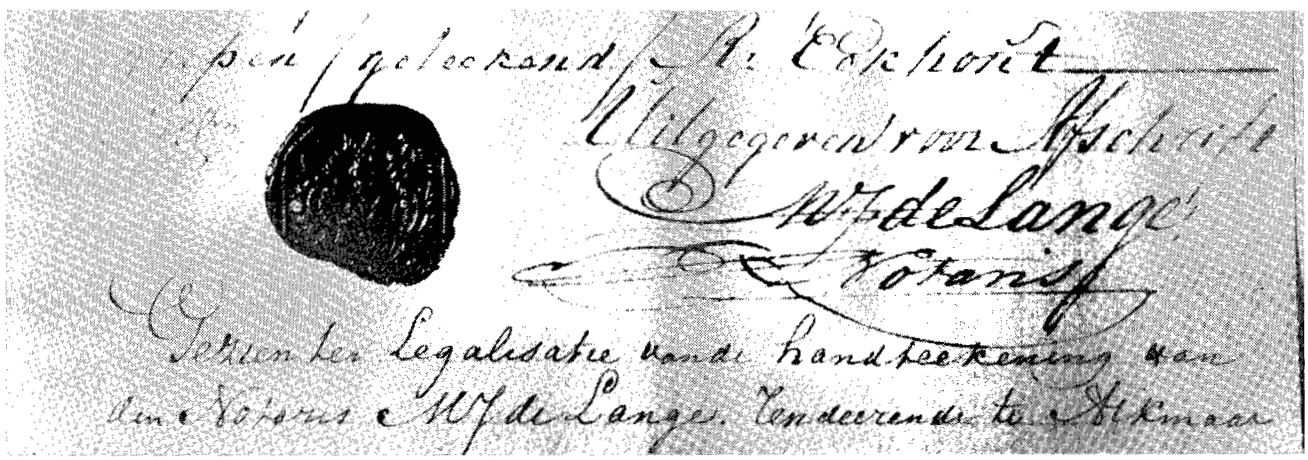

Voet van een afschrift van een notariële akte, in 1815 gepasseerd voor notaris Michiel Johan de Lange en voorzien van zijn zegel (geregistreerd 4 april 1815).

Afb. 3. G.A. Alkmaar, familiearchief De Lange.

Het wapen van het geslacht De Lange, afgebeeld in een ms. familieboek De Lange - Ten Houte de Lange, 19de eeuw.

Afb. 4. Coll. C. E. ten Houte de Lange, Zeist.

Het wapen van de tak Ten Houte de Lange.

Afb. 5.

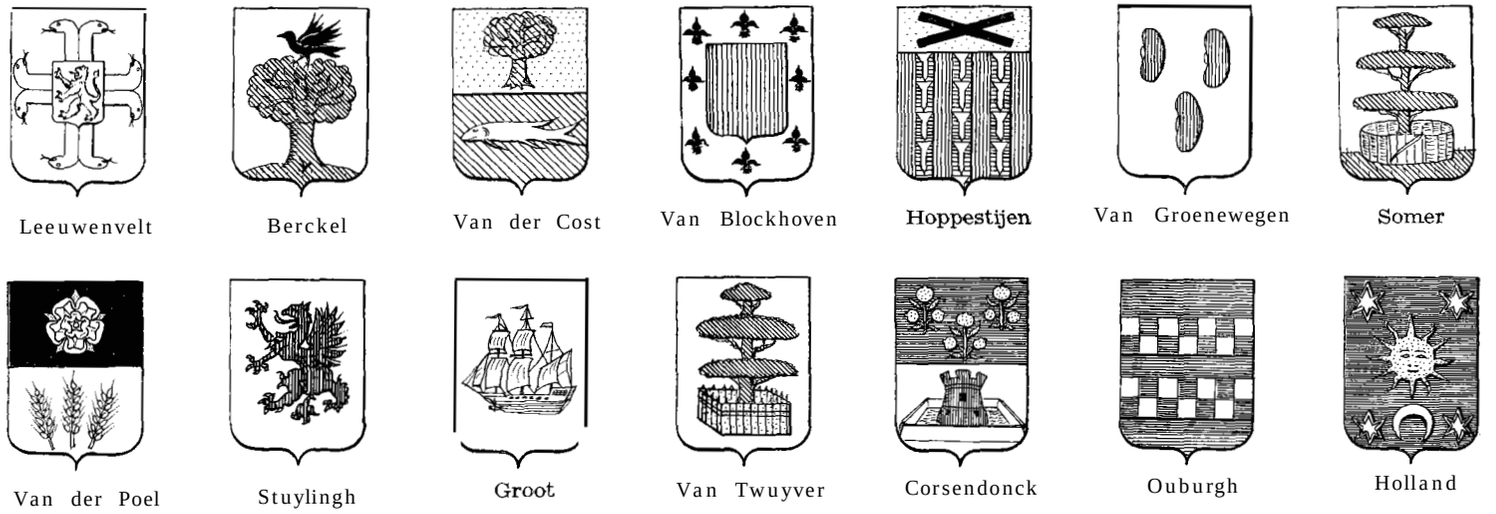

Wapens van geslachten, aangehuwd aan het geslacht De Lange.

Afb. 6.

Jacob van Twuyver, hoogheemraad van de Uitwaterende Sluizen van Kennemerland, wapen in het wapenboek van het Hoogheemraadschap door Mr. W. van der Lely en in een sluis te Zaandam.

Corsendonck.

Wapen: Doorsneden; I in blauw drie oranjetakken van goud; II in zilver een rode burcht met wal en gracht.

Algem. Nederlandsch Fam. Blad 1888, pag. 88.

Quburgh.

Wapen: (1) in blauw twee zilver en blauw geschakeerde dwarsbalken, elke balk in twee rijen van zeven stukken.

Algem. Nederlandsch Fam. Blad 1888, pag. 88.

(2) Een gekroonde passer.

Dit wapen met het schild in een medaillon komt voor op een zerk in de Grote Kerk te Alkmaar, Noordergang nr. 116, met de tekst: „Hier leyt begraven/Eva van Koulster/vrouw van/Teunis Ouburg/gerust den 20 /Augusti Ao 1691".

Dit is wellicht het wapen *Ouburgh*. *Teunis* was *een* zooa van *Michiel Ouburgh,* zie C. P. Bruinvis: Beschrijving der Schilderijen, pag. 45 en 48-50, waar ook *Eva van Koulster* genoemd wordt.

Holland.

Wapen: In blauw een stralende gouden zon vergezeld van vier zilveren zespuntige gelijnde sterren in de vier hoeken van 't schild en van een omgekeerde wassenaar in de schildvoet. Helmteken: de zon van 't schild. Dekkleden: goud en blauw.

Nederland's Patriciaat jrg. 17 (1927) [6].

6) Algemeen Nederlandsch Familieblad, 1888, pag. 88 bevat de mededeling van de Heer Chr. J. Polvliet, dat het wapen *Holland* is: In een blauw schild, bezaaid met *zilveren* leliën, een klimmende zilveren leeuw.

KORTE MEDEDELINGEN.

Adeldom gaat niet over op adoptiefkinderen.

Een adellijke Nederlander, hierna te noemen N.N., is in beroep gegaan bij de Raad van State tegen de weigering van de Hoge Raad van Adel zijn adoptiefkinderen in te schrijven in het filiatieregister van de Nederlandse adel. Uit adelsrechtelijke overwegingen volgt hier de tekst van het Koninklijk besluit van 9 aug. 1975, no. 31, waarbij de minister van Binnenlandse Zaken het advies van de Raad van State overnam [1]).

Beschikkende op het verzoek van N.N. te A., om voorziening op grond van de Wet beroep administratieve beschikkingen tegen de beschikking van de Hoge Raad van Adel van 1 juli 1974, no. 74/200-45(-'70), waarbij zijn verzoek om inschrijving van de beide door hem en zijn echtgenote geadopteerde kinderen, P. en Q., in het filtiatieregister van de Nederlandse adel is afgewezen;

De Raad van State, Afdeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 8 juli 1975, no. 124/B.A.B. (1974);

1) De tekst van het Koninklijk besluit is ook gepubliceerd in Het Personeel Statuut 1976, pag. 7-9, geannoteerd door Jhr. Mr. Th. van Sasse van Ysselt.

Op de voordracht van Onze Minister van Binnenlandse Zaken van 24 juli 1975, nr. B75/2090, Directie Binnenlands Bestuur, Afdeling Wetgeving en Bestuurszaken:

Overwegende dat de Hoge Raad van Adel zijn beschikking heeft doen steunen op de overwegingen:

dat voor de overgang van adeldom blijkens het Souverein besluit van 13 februari 1815, no. 60 (Staatsblad no. 15), zowel wettigheid als afstamming vereist is; dat door de adoptie de kinderen van de verzoeker wel zijn wettige kinderen zijn geworden, maar niet zijn afstammelingen, zodat zij niet in het filiatieregister kunnen worden ingeschreven en niet gerechtigd zijn het predikaat jonkheer te voeren;

dat de klager in zijn adres aanvoert:

dat de afwijzing van het onderwerpelijke verzoek om inschrijving te beschouwen is als een beschikking in de zin van artikel 2 van de Wet beroep administratieve beschikkingen: dat de Hoge Raad van Adel deze beschikking heeft gegeven in strijd met de wet, en wel in het bijzonder in strijd met het bepaalde in artikel 229, eerste lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 1 van het Souverein besluit van 13 februari 1815, no. 60; dat hij ter toelichting van zijn standpunt de processtukken overlegt, welke tot dusverre in een procedure bij de Arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage over de onderwerpelijke kwestie zijn gewisseld; dat, hangende dit verzoek om voorziening, de procedure voor de arrondissementsrechtbank wordt aangehouden; dat hij door het indienen van dit beroepschrift 'overigens niet geacht wil worden zijn in deze procedure ingenomen standpunt te hebben prijsgegeven, namelijk, dat de arrondissementsrechtbank in deze — al dan niet naast de mogelijkheid welke de Wet beroep administratieve beschikkingen biedt — bevoegd is;

Overwegende dat de Hoge Raad van Adel ingevolge artikel 21 van het Souverein besluit van 24 juni 1814, no. 10, in zijn registers geen andere geslachten mag inbrengen of stellen dan die, welke door Ons voor adel zijn erkend, aangenomen of gecreëerd;

dat de Hoge Raad van Adel bij beschikking van 1 juli 1974 heeft geweigerd de door de klager en zijn echtgenote geadopteerde kinderen, P. en Q., in te schrijven in het filiatieregister van de Nederlandse adel:

dat blijkens het verhandelde in de openbare vergadering van de Afdeling van de Raad van State voor de geschillen van bestuur aan bovengenoemde beschikking een enige tijd voordien mondeling gedaan verzoek strekkende tot inschrijving als vorenbedoeld ten grondslag heeft gelegen;

Overwegende dat de klager in zijn adres aanvoert, dat de bestreden beschikking in strijd is met artikel 229, eerste lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, luidende, „door adoptie verkrijgt de geadopteerde de staat van wettig kind van de adoptiefouders", en met artikel 1 van het Souverein besluit van 13 februari 1815, no. 60, inhoudende, dat bij dat artikel aangeduide personen benevens hun wettige afstammelingen tot de adelstand gerekend zullen worden;

dat de klager dit standpunt heeft toegelicht door te stellen, dat het bij de totstandkoming van artikel 229, eerste lid, voornoemd, de bedoeling van de wetgever is geweest adoptiefkinderen geheel op één lijn te stellen met kinderen, die staande huwelijk geboren of verwekt zijn;

dat, hoewel een en ander geen uitdrukkelijke wettelijke regeling heeft gevonden, hieruit naar het oordeel van de klager mede moet worden afgeleid, dat voor de overgang van adeldom tussen door geboorte of verwekking wettige kinderen en adoptiefkinderen geen onderscheid meer wordt gemaakt:

dat de klager meent, dat het 'begrip afstammeling in het vorengenoemde Souverein besluit van 13 februari 1815, thans geen andere betekenis meer heeft dan die van verzamelbegrip voor kinderen, kleinkinderen enzovoorts;

Overwegende dat de Hoge Raad van Adel, op het verzoek om voorziening gehoord, te kennen geeft, dat overgang van adeldom niet wordt geregeld door de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek, maar door het Souverein besluit van 13 februari 1815, no. 60, waarin afstamming en wettigheid als afzonderlijke vereisten voor zodanige overgang worden gesteld:

dat de Hoge Raad van Adel dan ook naar voren brengt, dat, temeer nu ingevolge artikel 228, onder b, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek adoptie van eigen afstammelingen niet mogelijk is, overgang van adeldom bij adoptie geen uitdrukkelijke wettelijke regeling behoefde te krijgen:

dat de Hoge Raad van Adel er bovendien op wijst, dat bij de totstandkoming van de Wet van 26 januari 1956, Staatsblad 42, houdende invoering van de mogelijkheid van adoptie, en wijziging in verband daarmede van het Burgerlijk Wetboek, het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en het Wetboek van Strafrecht uitdrukkelijk is uitgesproken, dat bij adoptie door een adellijke pleegvader het adoptiefkind geen adeldom verkrijgt:

Overwegende dat er, gezien de stukken en mede gelet op artikel 20 van het Souverein besluit van 24 juni 1814, no. 10, van mag worden uitgegaan, dat bij de totstandkoming van het Souverein besluit van 13 februari 1815, no. 60, niet beoogd is aan het begrip „afstammeling" ruimere betekenis toe te kennen dan afstammeling door geboorte:

dat de wetsgeschiedenis, waarbij de onderwerpelijke kwestie uitdrukkelijk aan de 'orde is geweest, 'geen aanleiding geeft te menen, dat de wetgever ten gevolge van de totstandkoming van de Wet van 26 januari 1956, Staatsblad 42, heeft bedoeld in het bestaan van een dubbel vereiste voor overgang van adeldom zoals vermeld in artikel 1 van het Souverein besluit van 13 februari 1815, no. 60, te weten wettigheid en afstamming, wijziging te brengen:

dat hierbij met name ook van belang is, dat ingeval van herroeping van 'adoptie, welke ingevolge artikel 231 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek onder bepaalde voorwaarden mogelijk is, een adellijke titel zou worden toegevoegd aan de oorspronkelijke naam van de geadopteerden, welke zij alsdan herkrijgen en aldus uitbreiding van adeldom zou ontstaan, zonder dat Wij daaromtrent overeenkomstig artikel 74 van de Grondwet een beslissing zouden hebben genomen:

dat, gezien het vorenstaande en gelet op het verhandelde in de openbare vergadering van de Afdeling van de Raad van State voor de geschillen van bestuur, geen plaats is voor het oordeel, dat de Hoge Raad van Adel door zijn weigering de beide adoptiefkinderen van de klager in te schrijven in het filiatieregister van de Nederlandse adel, heeft beslist in strijd met artikel 4, eerste lid, onder a, van de Wet beroep administratieve beschikkingen;

dat de bestreden beschikking evenmin in aanmerking komt om te worden vernietigd met toepassing van een der overige in artikel 4, eerste lid, van deze wet genoemde gronden:

Gezien de Wet beroep administratieve beschikkingen:

Hebben goedgevonden en verstaan:

het verzoek om voorziening ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandse Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gekwartileerde wapenschilden in de veertiende eeuw.

Herhaaldelijk komt men ook vandaag de dag het verhaal tegen (zie b.v. „Heraldiek" door 0. Neubecker, 1977, blz. 230, respectievelijk The Flag Bulletin XVI : 3, 1977, blz. 86), waarin het begin van de Honderdjarige Oorlog in verband gebracht wordt met de aanspraken, die de Engelse koning *Edward III (1327-1377)* meende te kunnen doen gelden op de opvolging op de Franse troon. *Edward III* ontleende die aanspraken aan het feit, dat zijn moeder *Isabella,* gemalin van *Edward II van Engeland* (1307-1327), een dochter was van koning *Philippe IV van Frankrijk (1285-1314)* en dat haar drie broeders, de koningen *Louis X* (1314-1316), *Philippe V (1316-1322) en Charles IV* (1322-1328), alle drie vóór haar overleden waren zonder zoons na te laten. Daarbij zagen *Edward III* en zijn raadslieden gemakshalve voorbij aan de volgende feiten:

1. Genoemde drie broeders, koningen van Frankrijk, hebben alle drie dochters nagelaten, die, — aangenomen, dat de Salische wet de opvolging door prinsessen in Frankrijk n i e t zou hebben belet, — uiteraard betere rechten zouden hebben gehad dan hun tante *Zsabella.*

2. Reeds in 1317 heeft de tweede van de broeders, koning *Philippe V,* door een Statenvergadering laten erkennen, dat in Frankrijk de vrouwen uitgesloten zouden zijn van de troonopvolging. Hiermede doorkruiste hij de aanspraken op de troon, die *Jeanne,* dochter van koning *Louis X,* kon laten gelden. Deze prinses *Jeanne (1311-1349)* is in de geschiedenis bekend gebleven als koningin *Jeanne van Navarre* (*1328-*1349), in welk land de opvolging door vrouwen kennelijk geen weerstand uitlokte.

3. Koningin *Zsabella* was geen voorbeeld van echtelijke trouw en zij was ook sterk betrokken geweest bij vele aanvechtbare beslissingen in de Engelse politiek. Haar zoon *Edward III* heeft zijn moeder veroordeeld tot levenslange opsluiting in 1327, dus één jaar vóór het overlijden van de jongste van de drie broeders, koning *Charles IV van Frankrijk!* Kennelijk had *Edward III* in 1327 nog geen reden om de familiebanden met Frankrijk te verstevigen.

4. Indien koning *Philippe IV (1285-1314)* bij zijn overlijden geen zoons zou hebben nagelaten, doch alleen zijn dochter *Zsabella,* dan zou zijn oudste broeder *Charles* (1270-1328, bekend gebleven als graaf van Valois) zonder protest als koning zijn opgevolgd en diens zoon *Philippe* na hem! Zij waren allebei Capets, even goed als *Philippe ZV,* zoals ook de jongere linies Evreux en Bourbon in wezen echte Capets waren. *Philippe van Valois* volgde op als *Philippe VZ* (1328-*1350).*

Afgezien van het voorgaande valt te bedenken, dat de toestand van oorlog tussen Frankrijk en Engeland en die van vrede elkaar bij voortduring hebben afgewisseld sinds het 'huwelijk in 1152 van *Eleonora van Aquifanië* met *Henry Planfagenef,* die in 1154 als koning *Henry II* in Engeland de troon besteeg. Als gevolg van dit huwelijk werden de Engelse koningen de machtigste leenmannen van de Franse koningen met vooral in zuid-west Frankrijk uitgestrekte gebieden, zoals de hertogdommen Gascogne en Guyenne.

Edward III hervatte de oorlog met Frankrijk in 1337, omdat zijn leenheer koning *Philippe VZ* de confiscatie van *Edward's* Franse hertogdom Guyenne had afgekondigd. *Edward* had er alle belang bij de Vlamingen, die in opstand waren tegen hun

graaf, als bondgenoten te winnen. De Vlamingen hadden echter juridische scrupules tegen een verbond met *Edward III* tegen de koning van Frankrijk. Het was de leider van de Vlamingen, *Jacob van Artevelde,* die toen, in 1339, *Edward III* het idee aan de hand heeft gedaan om de titel van koning van Frankrijk aan te nemen en om ter ondersteuning van zijn aanspraken zijn wapen met de drie leoparden van Engeland te kwartileren met in blauw de gouden lelies van Frankrijk.

Het was in Gent, dat *Edward III* zich in 1340 liet huldigen als koning van Frankrijk, kennelijk onverschillig voor het feit, dat de koningen van Frankrijk altijd in Reims werden gekroond en dat de Vlamingen geenszins het recht hadden alleen te beslissen over de toekomst van Frankrijk, waarvan Vlaanderen weliswaar deel uitmaakte, maar dan wel een erg onrustig deel en bovendien met een eigen taal.

Voor *Jacob van Artevelde* en de Vlamingen was in 1340 de erkenning van *Edward III* als koning van Frankrijk in wezen bedoeld als een slag in het gezicht van koning *Philippe VI,* als een uitdaging van hun graaf en als een excuus voor op dat ogenblik nuttig geachte politieke verwikkelingen. Merkwaardig genoeg heeft het tot het jaar 1801 geduurd, voordat de Engelse koning officieel afstand heeft gedaan van zijn aanspraken op de troon van Frankrijk.

Algemeen wordt aangenomen dat de kwartilering in 1230 van de blazoenen van Castilië en Leon in één wapenschild het oudste voorbeeld is van de samenvoeging van de wapens van twee in personele unie bestuurde landen tot één vorstenwapen.

De mededeling van de heer Neubecker, dat het gekwartileerde 'wapenschild van koning *Edward III* uit 1340 een van de eerste voorbeelden is van navolging van het gekwartileerde wapen Castilië-Leon, verdient voor Nederlandse lezers ook enige verduidelijking! In Brabant en in Henegouwen-Holland was men eerder toe aan gekwartileerde wapenschilden.

Armand de Behault de Dornon heeft in 1909 de uitgave verzorgd van een overzicht van de wapens van de deelnemers aan Le Tournoi de Mons de 1310. In deze publicatie wordt duidelijk gemaakt, dat graaf *Willem I van Henegouwen (= Willem III van Holland en Zeeland,* 1304-1337) oorspronkelijk, net zoals zijn vader, een wapen heeft gevoerd met één leeuw, de leeuw van Vlaanderen. Pas in 1314 is *Willem I (III)* een gekwartileerd wapen gaan voeren met in 1 en 4 de Vlaamse leeuw en in 2 en 3 de Hollandse leeuw. Dit vier-leeuwenwapen wordt thans gevoerd door de Belgische provincie Henegouwen.

Een wapenschild met vier kwantieren, die alle vier een veld van goud vertonen, loopt grote kans om zo nu en dan zijn kwartierlijntjes kwijt te raken. Bijvoorbeeld ontbreken die lijntjes op verscheidene afbeeldingen van het wapen van Henegouwen-Holland in het armorial van de tocht naar Friesland in het jaar 1396. In dit armorial, waarvan een exemplaar bij de Hoge Raad van Adel te 's-Gravenhage berust, zijn de wapens verzameld van 333 van de ridders, die onder leiding van de Hollandse graaf *Albert (Albrecht van Beieren,* † 1404) een aanval deden op Friesland en bij Kuinre landden. Men ziet in dit armorial ook meerdere malen een wapenschild met een vrijkwartier van goud, beladen met twee zwarte plus twee rode leeuwen.

Dit is echter n i e t in overeenstemming met het gebruik, dat gelijke wapenfiguren ook 'gelijke kleuren hebben, tenzij er sprake is van een breuk. Het is daarom zonder meer correct de kwartierlijntjes te handhaven, zowel op het wapen van Henegouwen als op de daarvan afgeleide gemeentewapens in de provincies Henegouwen en Noord- en Zuid-Holland.

Het oudste bekende zegel van de hertog van Brabant en Limburg met vier leeuwen (gekwartileerd) kan thans, gedateerd worden op 1300. Een afbeelding komt voor op blz. 113 van jaargang 1971 van De Brabantse Leeuw. Douet d'Arcq in zijn Collection de Sceaux, 1863, vermeldt onder no. 10302 een zegel met het vier-leeuwenwapen uit het jaar 1305.

Indirect kan men aantonen, dat hertog *Jan II van Brabant en Limburg* bedoeld gekwartileerd wapen al vóór 1300 moet hebben gevoerd, wellicht al van het begin van zijn regering af. Er is een zegel bekend met een vier-leeuwenwapen van de schepenen van de Bijvang van Lier uit het jaar 1296. Th. de Kaadt vermeldt dit zegel in zijn levenswerk: Sceaux Armoriés des Pays-Bas (etc.), deel 11, (1899). blz. 344.

Men mag hiermede als bewezen beschouwen, dat de hertogen van Brabant en Limburg 15 à 20 jaren eerder een gekwartileerd schild met vier leeuwen hebben gevoerd dan de graven van Henegouwen, Holland en Zeeland en bijna 45 jaar eerder dan koning *Edward III van Engeland.*

F. J. VAN ETTRO.

BOEKBESPREKING+

Repertorium op Taxandria 1894-1943, Tijdschrift voor Noordbrabantsche Geschiedenis en Volkskunde. Samenstelling: R. M. M. Sj. Feringa. Onder verantwoordelijkheid van het Gemeentearchief Breda en het Gemeenschappelijk Archivariaat Nassau-Brabant te Zevenbergen. Uitgegeven door het Provinciaal Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant. 's-Hertogenbosch 1977.

Aan het tijdschrift „Taxandria" is de naam verbonden van drie gebroeders *Juten.* Toen de laatste — pastoor G. C. A. *Juten* — 2 februari 1944 te Willemstad overleed, is, zoals Dr. F. A. Brekelmans het in zijn voorwoord uitdrukt, „Taxandria" met hem ten grave gedaald.

Een schat van gegevens ligt in de vele jaargangen opgeslagen. Zeer verheugend mag het heten, dat deze nu door een viervoudig repertorium toegankelijk is geworden: 1. Repertorium op de titels van de bijdragen (geografisch ingedeeld), 2. Repertorium op onderwerpen (idem), 3. Genealogisch repertorium (op de titels), 4. Index op persoons- en familienamen. Wie het doorbladert, bemerkt alras, dat het tijdschrift vaak een wijder terrein heeft bestreken dan uitsluitend de provincie Noord-Brabant.

Natuurlijk valt het insluipen van vergissingen in een werk van deze omvang niet geheel te vermijden. Achteraf is gemakkelijk te constateren dat *Jan Walraven van Leeuwen* niet op zijn tweede voornaam geïndiceerd had moeten worden! Zouden de bewerkers de tijd genomen hebben zulk onkruid te wieden, dan was deze publicatie vermoedelijk nooit tot stand gekomen. Ze gaat verder dan het genealogische repertorium van Jhr. Dr. E. A. van Beresteyn doordat niet alleen geslachtsnamen, maar ook persoonsnamen zijn opgenomen, zij het blijkens de inleiding met de nodige beperking: „Alleen die namen zijn opgenomen welke biografische gegevens bevatten of voor de genealogie enige relevante aanknopingspunten bieden. Van opname van alle namen van b.v. de ledenlijst

van de O.L. Vrouwebroederschap en dergelijke is om begrijpelijke redenen afgezien."

Geschikt voor een vergelijkende steekproef lijkt het artikel van Ph. Lach de Bère, „Geslachtkundige aanteekeningen verzameld te Amboina, betreffende afstammelingen van Noordbrabantsche familiën" („Taxandria" Twaalfde jaargang 1905, blz. 295-300). Beide repertoria verwijzen naar genealogische fragmenten *Comans* en *De Villeneuve*, die hierin voorkomen, maar het repertorium Feringa heeft bovendien een verwijzing op de naam *Guericke (van)*, die in het repertorium Van Beresteyn ontbreekt. Wie de moeite neemt het artikel zelf te lezen, stuit dan nog bij wijze van verrassing op de dubbele geslachtsnaam *Progers van Guericke*, die aan F. de Josselin de Jong onbekend is gebleven („Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie" deel III, 1949, blz. 11-72).

Gegadigden kunnen het nieuwe repertorium bestellen bij het Provinciaal Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen in Noord-Bralbant, Parade 17, 's-Hertogenbosch. De prijs bedraagt f22 ,50.

J. Fox.

Eemlandse klappers 2: Dopen R.K. parochie Hamersveld 1695-181 1, bewerkt door J. H. M. Putman. Bussum 1977.

Met deze tweede in de reeks „Eemlandse klappers" hebben genealogen in de streek geïnteresseerd er een zeer bruikbaar werkinstrument bij gekregen. Opgenomen zijn de inschrijvingen uit een tweetal doopboeken, waarvan het oudste — tot 3 juli 1732 lopend — onder de huidige pastoor van Hamersveld berust, het jongere in het Rijksarchief te Utrecht.

De doopgegevens zijn per ouderpaar alfabetisch gerangschikt op de gelachtsnaam of — zo die ontbreekt — het patronym van de betrokken vaders, m.a.w. de gezinnen zijn door de heer Putman gereconstrueerd. Enerzijds is dit voor belanghebbenden bijzonder gemakkelijk. Anderzijds heeft — de heer Putman waarschuwt er terecht voor — de persoonlijke interpretatie van de bewerker hierbij een rol gespeeld en hij kan zich, wanneer bijv. de naam van de moeder bij de doopinschrijving onvermeld bleef, wel eens vergist hebben. De onderzoeker heeft hier rekening mee te houden: hij dient een klapper op te vatten als een verwijzing naar de oorspronkelijke bron (dit bedoelt een klapper uiteraard te zijn) en terdege te beseffen, dat hij verantwoordelijk blijft voor zijn eigen conclusies.

Afgezien van de ouders en het kind zijn ook de namen van de „doopgetuigen" opgenomen. Opvallend hierbij is, dat het steeds om één persoon gaat en op een hoge uitzondering na altijd een vrouw. Het lijdt geen twijfel, dat wij hier te maken hebben met de doophefster (soms: doopheffer) of peet. — Een verklarende lijst van Latijnse termen en aanvullende indicises vaa persoonsnamen en plaatsaanduidingen zijn ten gerieve van de gebruiker toegevoegd.

De prijs van deze klapper bedraagt f 15,—. Wie dit bedrag overmaakt op rekening P 3776 bij het gemeente-girokantoor te Amsterdam of rekening 64.42.35.438 bij Slavenburg's Bank te Bussem — beide ten name van J. H. M. Putman, Gooilaan 8, Bussum — krijgt een exemplaar toegezonden.

J. Fox.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Armstrong. Op de verguld-zilveren voet van een kristallen wijnbeker staat de volgende inscriptie: „Famille aandenken aan Vrouwe *J. M. ARMSTRONG* op haar Gouden Bruiloft 21 oct. 1862."

Gevraagd nadere genealogische gegevens: bestaat er een aansluiting op de naamdragers uit Sommelsdijk, vermeld in De Ned. Leeuw 1908, kol. 54, en 1958, bol. 88, 460-461 en 513 ?

Amsterdam. K. A. CITROEN.

Commenes - Munnickhof (Nunninckhof). *Jurrien* (**George**) *Wessels Commenes*, als luitenant in 1666 grootburger van Groningen met zijn zoon *Wesselius*, sinds 1668 tot zijn overlijden afwisselend gezworene, kluftheer en lid van de weeskamer, in 1652 als erfgenaam vermeld van *Maria Cloeck*, wed. *van Swinderen*, † **30** nov. 1678, tr. omstreeks 1640 (lacune in trouwboek van Groningen) *Maria Munnickhof (Nunninckhof)*.

Uit dit huwelijk:

1. *Wessel(ius) Commenes*, geb. omstreeks 1643, phil. stud. te Groningen 28 jan. 1661, stud. te Herborn 26 juni 1663, tr. Groningen 10 febr. 1668 *Angelica Wijchgel*, geb. Groningen 27 jan. 1648, † ald. 26 jan. 1676, dr. van *Simeon Wijchgel*, lid gedep. staten van Groningen en raadsheer, en *Johanna Mees*.

   Uit dit huwelijk:

   a. *Maria Commenes*, ged. Groningen 14 april 1669.
   b. *Simeon Commenes*, geb. omstreeks 1670, stud. te Groningen 21 sept. 1688, monstercommissaris te Groningen 1696.
   c. *Georgh Commenes*, ged. Groningen 8 febr. 1672.
   d. *Joanna Commenes*, ged. Groningen 29 okt. 1673.
   e. *Anna Margaretha Commenes*, ged. Groningen 23 jan. 1676.
2. *Willem Commenes*, ged. Groningen 24 febr. 1647, † jong.
3. *Anna Commenes*, ged. Groningen 12 maart 1648, tr. le *Jacobus Berchuys*, advocaat te Groningen; tr. 2e Groningen 17 febr. 1682 *Ernst (van) Klenck*, rentmeester der Ommelanden: tr. 3e Groningen 9 juli 1686 *Hendrik Lant*, in 1666 met zijn vader grootburger van Groningen, secretaris van de Hoge Justitiekamer, zn. van *Jan Lant* en *Sara Werumeus*, en wedr. van le *Etta Werumeus*, *2e Wytzia van Swinderen;* hij hertr. (4de huw.) Groningen 22 mei 1697 *Catharina Asserhuis* (zie voor *Lant* etc. Genealogische en Heraldische Bladen 1906, blz. 35).
4. *Willem* Commenes, ged. Groningen 3 jan. 1651.

Gevraagd: ascendenten van het echtpaar *Commenes-Munnickhof (Nunninckhof)* en de mogelijke wapens van deze families, alsmede andere aanvullingen op bovenstaand fragment.

Wassenaar. JHR. MR. R. C. C. DE SAVORNIN LOHMAN.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Het voorgeslacht van de „Alkmaarse" De Lange's, door Dr. P. W. de Lange en Mr. E. van Weel. — Iets over het wapen De Lange en de wapens der aangehuwde geslachten, door C. E. ten Houte de Lange. — Korte mededelingen. — Boekbespreking. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. 0. Schutte, *p./a. Zeestraat* 71 b, *'s-Gravenhage.*

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 50,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris Mevrouw J. Barones van Dedem-Weyschedé, *Laan van Koot 43, Wassenaar.*

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, conservator van het Genootschap, *Bleyenburg 5, 's-Gravenhage.*

Betalingen aan de Bihliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 12 **XCIVe Jaargang** **december 1977**

BESTUURSBERICHTEN.

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van de Heren A. J. Burg graaf, H. E. toe La er, J. W. Looh LI i s, G. Nijpe 1 s, Jhr. Ir. A. N. J. v a n d e Poll en C. Roodenburg, respectievelijk sedert 1970, 1941, 1977, 1954, 1946 en 1958 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:	Voorgesteld door:
J. R. A. KORSTJENS, *Lekstraat 74, Emmeloord.*	Mr. 0. SCHUTTE, *'s-Gravenhage.*
G. W. NIEUWENHOF, van Diemenlaan 9, *Haarlem.*	Ir. CH. C. VAN DER VLIS, *Haarlem.*

Adreswijzigingen:

H. VAN BEEK,	Heeswijk-Dinther, *Kerkstraat 4.*
Mr. J. H. BOERBOOM,	Gorssel, Ravensweerdweg *42.*
C. DROP,	Leiden, *Klikspaanweg 42.*
Rt. Rev. A. VAN GORKUM DD,	8460 St. Idesbald, Koksijde (België), *Resedaslaan* 17.
Mr. H. P. HEEMSKERK,	Leiden, *Cormorantwerf* 4.
Drs. A. D. DE JONGE,	Rotterdam, *Prins Bernhardkade 11*
Jhr. W. P. DE KOCK,	De Mortel (N. Br.), *„'t Witte Huus", Stippelbergseweg 55.*
Mr. L. J. NOORDHOFF,	Haren (Grom), *Nesciolaan 95.*
P. H. POPPINGA,	Roden (Gron.), *Noorderkroon 53.*
Ds. J. W. SCHAAP,	Bergum (Fr.), *Frisiasingel* 45.
G. A. SLOOS,	Rotterdam, *Postbus 6749.*
Drs. H. M. J. TROMP,	Leersum, *Hoogstraat 2.*

Het geslacht Rens (s) en te Doetinchem en Doesburg.

door E. D. HEIJNIS-RENSSEN

en JHR. MR. R. C. C. DE SAVORNIN LOHMAN.

Aan de totstandkoming van dit artikel ligt ten grondslag een diepgaand onderzoek in de oude archieven van Doetinchem en Doesburg. Van verschillende zijden werd daarbij medewerking ontvangen. In het bijzonder wordt hier gaarne dank gebracht aan de heer C. van Heycop ten Ham, groot kenner van de oude Doetinchemse families, en aan de heer W. Zondervan, oud-archivaris van het Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg. Veel steun werd ook ontvangen van de Sectie Krijgsgeschiedenis van het Ministerie van Defensie voor het achterhalen van de militaire loopbaan in het Staatse leger van *Johan Sigismund (Ulrich) Ranisch,* in 1677 gehuwd met *Hendrika Rensen* (zie IIIbis, sub 6).

Inleiding,

In de 15de en 16de eeuw wordt de naam *Rensen (Renssen, Rentsen,* enz.) in Doetinchem en naaste omgeving veelvuldig aangetroffen. Zo wordt er in archivalia van het klooster

Bethlehem bij Doetinchem in 1427 vermeld een *Gerrif Rensen* die een huis bezat te Hummelo en tevens gegoed was te Drempt. In 1460 is er sprake van een *Everf Renssen,* komend uit Zelhem. Mogelijke onderlinge samenhang van de verschillende naamdragers vóór omstreeks 1550 viel niet te achterhalen. Bovendien is het niet altijd duidelijk waar er sprake is van een min of meer „ingeburgerde" familienaam dan wel van een (verbasterd) patronymicum *(Reinfsoon, Renfsen, Renssen).*

Het in 1553 aanvangend burgerboek van Doetinchem vermeldt:

Lubberf Rensen 1571;
Everf Renssen 1583;
Gerrit Renssen 1588;
Rofger Rensen 1588;
Jan Rensen 1588;
Willem Rensen 1588.

Rofger, Jan en *Willem Rensen* waren broers en zonen van een vóór 1588 overleden *Gerrit Rensen.* Met hen wordt het mogelijk een aaneensluitende genealogie aan te vangen.

Wapen: in goud drie letters pi van sabel: dekkleden en wrong: sabel en goud: helmteken: een vlucht van goud en sabel. Dit wapen werd gevoerd door Dr. *Gerrif Renssen,* uit Doetinchemse vader, omstreeks 1659 student te Utrecht, in 1661 student te Heidelberg, burgemeester van Doesburg (zie 0. Schutte, De Wapenboeken der Gelders-Overijsselse Studentenverenigingen, 1975, pag. 172).

Zegel van Anthony Rensen, 1675, uit Rechterlijk archief van stad Doetinchem, inv.nr. 570, in het Rijksarchief in Gelderland (foto van die instelling).

Het hierbij afgebeelde zegel is dat van *Anfhony Rensen,* burgemeester van Doetinchem, d.d. 25 mei 1675 (IIIbis in de genealogie).

Vermelding verdient nog dat op de kaart uit 1747 van de Canceliers van Gelderland op het Rijksarchief te Arnhem *Daniel van Renssen* (1581) voorkomt met bovenbeschreven wapen in plaats van het hem toekomende wapen van het adellijke geslacht *Van Renssen* uit Overijssel (doorsneden: 1 in sabel twee lelies van zilver naast elkaar; 11 gedwarsbalkt van zilver en sabel van vier stukken).

Genealogie.

1. *Gerrif Renssen,* † vóór 1588, tr. N.N., weduwe van N. *to Loe* (ook de naam van een erf nabij Doetinchem),

woonde als weduwe met haar kinderen uit beide huwelijken op het goed Vethuysen; † vóór 1624.

Uit dit huwelijk:

1. *Rofger Rensen,* burger van Doetinchem in 1588, † vóór 1615, tr. N.N. (kinderloos).
2. *Willem,* volgt II.
3. *Johan,* volgt IIbis.
4. *Jenneke Rensen,* tr. Zutphen 19 jan. 1603 *Berend ter Horsf* Willemsz.

   Halfbroers van deze kinderen ***Rensen*** waren blijkens het rechterlijk archief van de stad Doetinchem (Memoriael nr. 547 (1585-1587) ; Kontschappen nr. 490 (1620-1625) ; Schepenprot. nr. 520 (1545—1560 en 1565):

   A. ***Gerrit to Loe;*** had een dochter ***Hadewich,*** tr. ***Hendrick Lebbinck,*** waaruit een zoon ***Henrik Lebbink.***

   B. ***Hendrik to Loe,*** † vóór 1604, tr. Doetinchem 14 jan. 1587 ***Jenneke Jolinks,*** dr. van *Garrit Jolink,* burger van Doetinchem in 1582; zij hadden als kinderen: *Jan* ***to Loe,*** tr. ***Bette,*** en ***Hendrik to Loe.***

11. *Willem Rensen,* burger van Doetinchem in 1588, schepen aldaar, gaat naar Frankrijk, † vóór 1599, tr. na 1588 *Henrica van Ansen,* leeft nog in 1618, dr. van *Hendrik van Ansen* en *Hermanna van Haegen; zij* hertr. omstreeks 1600 *Everf Claesen Claesz.,* schepen van Doetinchem 1582-1584.

Uit dit huwelijk:

1. *Johanna Rensen,* tr. Zutphen 14 april 1611 *Gerrit Sfenderinck,* geb. Hengelo (Geld.), burger van Zutphen, † vóór 16 aug. 1640.

   Zoon: *Jan Stenderinck,* tr. Doetinchem 16 aug. 1640 *Hendertien* ***Tengbergen,*** dr. van ***Derk*** *Tengbergen,* burgemeester van Doetinchem (zie hierna sub IIbis).

2. *Gerrit,* volgt III.
3. *Henrik Rensen,* † tussen 1616 en 1618.

111. *Gerrif Rensen,* geb. in 1589, lidmaat te Doetinchem 5 april 1629, burgemeester aldaar in 1635, † voor 1640, tr. in 1611 *Essele Tanfinck,* geb. omstreeks 1588, lidmate te Doetinchem 16 april 1620, dr. van N. *Tanfinck* en *Elysabefh van Zeysf* (dr. van *Anfhoni Gerrifsz. van Zeysf).*

   Essele Tantinck en eheman Gerrit ***Rensen*** zijn in 1620 leenvolgers in het erve en goed Re s in c k in het kerspel Hengel, waarmede ***Essele's*** overgrootvader ***Thonis*** wan ***Zeyst,*** rechter tot Hengel, reeds in 1531 was beleend (Leenkamer Huis, Putten, delen I-VI, lopend van 1420-1810, Rijksarchief Arnhem).

   Het goed Resinck vererfde aan de nakomelingen van dochter ***Willemke Rensen,*** tr. ***Wessel Knuyvinck,*** en van dochter ***Elisabeth Rensen,*** tr. ***Derck Schomaker alias van Bronkhorst.***

Uit dit huwelijk:

1. *Willemke Rensen,* geb. Doetinchem, lidmate aldaar 16 april 1636, † na 1690, tr. Doetinchem 19 jan. 1640 *Wessel Knuyvinck,* geb. omstreeks 1610, provisor der armen te Doetinchem, † vóór 28 juli 1689, zn. van *Henrik Knuyvinck,* rentmeester, en *Geesken Sloof.*

   Kinderen :

   a. ***Essele Knuyvinck,*** tr. ***Henrik Enlich.***

   b. ***Geeske Knuyvinck,*** ged. Doetinchem 28 jan. 1644, † aldaar 18 febr. 1709, tr. Doetinchem 1 okt. 1673

***Derck** Heuner (Huender), **gcd.** aldaar 3 okt. 1648, gegoed te Doetinchem, † aldaar 24 sept. 1709, zn. van *Jan Kystesnyesseler* (zich vanaf 1643 noemend „*Hoender(s)*").

c. *Gerrit Knuyvinck,* in 1675 stoelmeester te Doetinchem, † aldaar 14 april 1704, tr. (huw. voorw. Doetinchem 14 sept. 1694) ***Elisabeth van Zelst,*** ged. Doetinchem 3 juli 1653, test. aldaar 11 jan. 1712, † kort vóór 14 maart 1722, dr. van ***Willem van Zelst,*** chirurgijn en provisor te Doetinchem, en ***Sophia Alard Wessels*** (kinderloos).

d. *Hendrik Knuyvinck,* ged. Doetinchem 9 nov. 1652, † jong.

2. *Jan Rensen,* woont in 1652 in de Boelstraat te Doetinchem, † kort vóór 12 juni 1656, tr. Doetinchem 23 juli 1643 *Geertien (Margaretha) Smemans,* geb. omstreeks 1612, leeft nog in 1694, wed. van *Herman ten Poll,* I.U.D., burgemeester van Doetinchem (broer van de hierna sub 4 vermelde *Geertruit ten Poll).*

Uit dit huwelijk:

a. *Gerrit Rensen,* ged. Doetinchem 22 april 1644.

b. *Derck Rensen,* ged. Doetinchem 8 febr. 1646.

c. *Hendrik Rensen,* ged. Doetinchem 12 nov. 1648.

d. *Willem Rensen,* ged. Doetinchem 13 febr. 1652.

e. *Jan Rensen,* ged. Doetinchem 12 juni 1656 (posthuum).

3. *Elisabeth Rensen,* geb. Doetinchem omstreeks 1620, † Doesburg in 1684, tr. Doetinchem 22 dec. 1644 *Derck Schomaker,* geb. Bronkhorst omstreeks 1618, vestigt zich in 1644 te Doesburg en schrijft zich voortaan *„Derck van Bronkhorst";* burger van Doesburg 28 febr. 1645 (burgerboek), apotheker, kerkmeester, gemeensman in 1653, serviesmeester 1657—1668, † Doesburg 23 juni 1674, zn. van *Goswinus Schomaker* (zn. van *Johan,* burger van Bronkhorst), rector van de Latijnse School te Rees, en *Hilleken Lettinck* (dr. van *Derck,* burger van Doetinchem, en *Aeltjen Wetters).*

Kinderen :

a. Goswinus van ***Bronkhorst,*** geb. Doesburg omstreeks 1646, stud. te Leiden 15 febr. 1678, apotheker te Doesburg, kerkmeester 1682, schepen en burgemeester 1686-1691, † vóór 6 mei 1696, tr. Hummelo 29 mei 1682 ***Gerharda** Baerken,* ged. Doesburg 16 sept. 1639, lidmaat te Angerlo 23 april 1660, † vóór 11 febr. 1695, dr. van ***Hendrik** Baerken,* burgemeester van Doesburg, en ***Christina Breuckelaer,*** en wed. van Ds. ***Everhardus Beckinck,*** pred. te Angerlo 1657 en te Neede 1667 (kinderloos).

b. ***Essela van Bronkhorst,*** geb. Doesburg omstreeks 1648. t vóór 14 mei 1689. tr. Ds. ***David Voss,*** aeb. te Doesburg, pred. te Zelhem en in 1674 te Doesburg. emer. 1694. † in 1695: hij hertr. in 1689 *Jantien Dimmendaels.*

c. *Helena van Bronkhorst,* ged. Doesburg 19 jan. 1649, begr. aldaar 19 dec. 1649.

d. Dr. ***Gerrit van Bronkhorst,*** ged. Doesburg 17 sept. 1651, stud. te Harderwijk in 1671 en 1674, te Groningen in 1674 en te Leiden in 1676, stadhouder van het richterambt Doesburg 1685, secretaris van Doesburg 1688-1717, † Doesburg in 1718, tr. ***Gerhurda** Francken,* ged. Doesburg 26 april 1654, dr. van ***Abraham** Francken,* lakenkoper en gasthuismeester te Doesburg, en ***Agnieta Tamelinck.***

e. *Helena van Bronkhorst,* ged. Doesburg 29 aug. 1653, begr. aldaar 8 sept. 1653.

f. ***Johan van Bronkhorst,*** ged. Doesburg 27 aug. 1654, in 1679 sergeant onder kapt. Du Pla te Deventer, later kerkmeester van Doesburg, † omstreeks 1707,

tr. le (ondertr. Deventer 4 jan. 1679) ***Burbura de Crijter,*** ged. Doesburg 1 febr. 1657, dr. van ***Derk Cornelis Krijter*** en ***Mayken Gerrits;*** tr. 2e omstreeks 1690 ***Christina Beckinck,*** dr. van Ds. ***Everhardus Beckinck*** en ***Gerharda** Baerken* ***(zie*** hierboven sub 1).

g. ***Theodorus van Bronkhorst,*** ged. Doesburg 16 jan. 1657, begr. aldaar in 1657.

h. Dr. ***Derk van Bronkhorst,*** ged. Doesburg 5 sept. 1658, stud. te Utrecht 1671, stadssecretaris van Doesburg, † aldaar 9 maart 1716.

i. ***Elisabeth*** van ***Bronkhorst,*** ged. Doesburg 21 jan. 1663, tr. ***Hendrik Eerligh,*** geb. Zelhem. ontvanger van de geërfden in het kerspel Zelhem, zn. van ***Johan Ehrlich*** (zn. van ***Arnold*** uit Bern), richter te Zelhem, en ***Geertruid Umbgrove*** (dr. van *Henricus,* magister Latijnse School te Zutphen, en *Aeltjen **Voorvechter)*** ; hij hertr. omstreeks-1702 *Janna Margaretha **Ketjen,*** wed. van *Herman Breuckelaer,* herbergier in de Swarte Leeuw te Doetinchem.

j. *Willem **Hendrik*** van ***Bronkhorst,*** ged. Doesburg 26 mei 1665, begr. aldaar 19 juni 1665.

k. ***Helena Maria*** van ***Bronkhorst,*** ged. Doesburg 20 jan. 1669, tr. ***Gerrit de Crijter,*** ged. Doesburg 1 juni 1659, zn. van ***Derk Cornelis Krijter*** en ***Mayken Gerrits.***

4. *Anthony Renssen,* geb. in 1616, † vóór 20 maart 1664, tr. Doetinchem 25 mei 1649 *Geertruit ten Poll,* dr. van *Johan ten Poll,* /burgemeester van Doetinchem, en *Aeltien Wessels,* en wed. van lste *Johan Beckinck alias van Rehen,* en van 2de *Derick van Grevenbroeck,* burger van Doetinchem (in 1647 gedood door Gaert Tengbergen en Johan Terinck).

Uit dit huwelijk twee, in 1652 geboren kinderen.

IIbis. *Johan Rensen,* geb. in 1561, op het goed Loe bij Doetinchem, burger van Doetinchem in 1588, is zeer ziek op 12 jan. 1626, tr. le Doetinchem (huw. voorw. 7 dec. 1585) *Catharina Busser,* † vóór 17 april 1593, dr. van *Derck Busser* en *Gertien van Toeven;* tr. 2e Doetinchem (huw. voorw. 17 april 1593) *Roelofjen van Ansen,* geb. in 1571, † op Sacramentsdag (2 mei) 1606, dr. van *Gairt van Ansen,* burgemeester van Doetinchem, en *Joanna Wissinck,* en wed. van *Wessel van Woldenborch,* richter van Terborgh; tr. 3e Doetinchem (huw. voorw. 24 jan. 1608) *Judith Prusse (Pruysen),* geb. in 1589, dr. van *Arndt Prusse,* kapitein, en *Anna (Evertje) Claessen* (getr. te Doesburg tussen 6 jan. en 6 april 1586); zij hertr. vóór 20 juli 1638 *Derk Tengbergen,* in 1633 burger van Doetinchem, burgemeester aldaar, wedr. van *Bate van den Elborch* en van *Hendersken van Till* (verg. Ned. Patr. 1935/36, blz. 376).

Uit het eerste huwelijk:

1. *Geisken Rensen,* tr. vóór 1612 *Wolter Buvink;* hadden o.a. een dochter *Trijne Buvink,* vermeld in 1637.

Uit het tweede huwelijk:

2. *Derick Rensen,* † vóór 1604.

3. *Conneken Rensen,* † vóór 1604.

Uit het derde huwelijk:

4. *Arend Rensen,* vermeld in 1624 in de dispositie van zijn grootmoeder *Anna Claessen* (die hertrouwd is met de schepen *Seyger van Zelst*).

5. *Roelof Rensen,* geb. Doetinchem in 1610, gasthuismeester aldaar 1637, schepen 1642, 1661-1663, bur-

gemeester 1646, 1661, 1662, rentmeester 1663, † tussen 28 april 1676 en 6 juli 1677, tr. omstreeks 1635 *Geertruid de Leeuw*, † 'vóór 22 dec. 1682, dr. van *Pefer de Leeuw*, en wed. van *Hugo Jaspers van Lich* **fenbergh.**

Uit dit huwelijk:

Johanna Rensen, ged. Doetinchem 30 juni 1637, † in 1684 te Utrecht, tr. Doetinchem 25 febr. 1657 *Ellardus (Allart) van Wa(e)y*, ged. Utrecht (Buurkerk) 28 okt. 1632, † vóór 1679, zn. van *Gerard van Wa(e)y*, notaris voor het Hof van Utrecht, en *Mechfelfien Goossens van Loenen*.

6. *Gerrit*, volgt 111.

7. *Anfhony*, volgt IIIbis.

111. *Gerrif Rensen*, geb. Doetinchem in 1613, † Emmerik in 1637, tr. aldaar 29 april 1636 *Hendersken Wolff*, begr. Doesburg 8 jan. 1688, dr. van *Hendrik Wolff; zij* hertr. Emmerik 11 maart 1638 *Willem van Wijck*, zn. van *Gerrif van Wijck*, „van de Grave".

Uit dit huwelijk:

IV. Dr. *Gerrif Renssen*, geb. Emmerik in 1637 (vermoedelijk posthuum), leerling Gymnasium te Kleef 1641 (4½ jaar oud, vader overleden), student te Utrecht omstreeks 1659, te Heidelberg 2 okt. 1661, burger van Doesburg 5 febr. 1667 (gratis), besl. dispositie van hem en zijn vrouw 15 sept. 1666, burgemeester van Doesburg vanaf 31 okt. 1667, advocaat-fiscaal van het richterambt Doesburg 1671, tr. Warnsveld omstreeks 1666 *Reiniera Mechfeld Branfius*, dr. van Ds. *Gosuinus Brantius*, pred. te Warnsveld en te Doesburg, en *Hadewich Wenfholf*.

Uit dit huwelijk:

1. *Hadewijch Renssen*, ged. Doesburg 31 juli 1668, † aldaar 18 maart 1738, tr. Doesburg 26 april 1696 Ds. *Abraham van Sanfbergen*, ged. Zutphen 23 mei 1650, phil. stud. te Harderwijk 9 sept. 1669, te Leiden 22 sept. 1671, pred. te Hummelo 1676, te Doesburg 1689, emer. 1700, begr. Doesburg 23 nov. 1703, zn. van *Gerrif van Santbergen* en *Cafharina Ridder* (voor de familie *Van Sanfbergen: zie* Jaarb. Centraal Bureau voor Genealogie 1971, blz. 119).
2. *Judith Renssen*, ged. Doesburg 24 juni 1670, † jong.
3. *Rudolph Renssen*, luitenant, begr. Doesburg 9 aug. 1717.
4. *Reiniera Renssen*, ged. Doesburg 4 sept. 1672, begr. aldaar 7 juli 1677.
5. *Johan*, volgt V.
6. *Gosina Arnolda Renssen*, begr. Doesburg 25 maart 1723, tr. aldaar 18 febr. 1706 *Bruno Bernardus Brunis*, burgemeester van Doesburg, begr. aldaar 10 jan. 1714, zn. van *Johan Brunis*, burgemeester van Doesburg, en *Geerfruid Decanus*.
7. *Lamberdina Renssen*, woonde te Zutphen, begr. Doetinchem 3 sept. 1748.

V. Dr. *Johan Renssen*, ged. Doesburg 24 okt. 1673, stud. te Harderwijk 1 febr. 1692, te Utrecht 1695, burgemeester van Doesburg, begr. aldaar 20 aug. 1721, tr. Doesburg (voor het gerecht) in 1715/16 *Belodina Dulmonf*, ged. Doesburg 2 okt. 1684, begr. aldaar 21 nov. 1741. dr. van *Derck Dulmonf*, koopman te Doesburg, en *Anna van der Meulen*.

Uit dit huwelijk:

1. *Johanna Renssen*, ged. Doesburg 17 febr. 1715.
2. *Gerhard Renssen*, ged. Doesburg 10 mei 1716, begr. aldaar 11 febr. 1783, tr. le *Magdalena van Koersel:* tr. 2e omstreeks 1754 *Maria Deckers*, ged. Doesburg 28 nov. 1718, begr. aldaar 5 maart 1794, dr. van *Peter Decker*, leidekker, en *Anna Chrisfina Branfs*, en wed. van *Hendrik Jordens*, sergeant.

   Uit het eerste huwelijk:

   a. *Johannes Renssen*, ged. Doesburg 15 juli 1736, † jong.
   b. *Johannes Renssen*, ged. Doesburg 15 april 1739.
   c. *Gerrif Bernardus Renssen*, ged. Doesburg 9 nov. 1740.
3. *Reiniera Megfeld Renssen*, ged. Doesburg 21 juni 1718, tr. aldaar 29 april 1744 *Alberf van Straten*, ged. Zwolle 9 febr. 1712, zn. van *Gerrif van Sfrafen* en *Marrigje Riefers*.

IIIbis. *Tonnis (Anfhony) Rens(s)en*, geb. omstreeks 1613, ruiter onder de compagnie van ritmeester Bode1 ... (von Bodelschwing ?), kwartiermeester te Doetinchem in 1652, nadien schepen en burgemeester van Doetinchem, 25 febr. 1678 beleend met derde voet van het Zutphens leengoed Mentinck (zie hierna), besl. dispositie 25 mei 1675 en 30 okt. 1689, geopend 22 mei 1695, † vlak voordien, tr. Doetinchem (huw. voorw. 9 nov. 1637) *Lamberich (Lambrecht) Leftinck*, geb. in 1619, lidmate te Doetinchem 9 april 1637; beleend 11 aug. 1659 met de helft van het leengoed Mentinck in het kerspel Hengelo (Geld.), † kort vóór 3 mei 1682, dr. van *Henrick Leffinck*, burger van Doetinchem, ontvanger der contributiën van het kerspel Sellem, en *Sweenfgen Tantinck* (die wed. was van *Johan Menfinck)*.

Uit dit huwelijk:

1. *Jan Rensen*, ged. Doetinchem 27 okt. 1638, † jong.
2. *Hendersken Rensen*, ged. Doetinchem 8 nov. 1640, † jong.
3. *Anna Marijken Rensen*, ged. Doetinchem 17 maart 1643, † vóór 1675, tr. 's-Heerenberg 29 maart 1668 *Hendrik Abelen*, geb. 's-Heerenberg, burgemeester aldaar, zn. van *Gerhard Abelen*, burgemeester van 's-Heerenberg, en *Wibberich Mooren*; hij hertr. Zeddam (ondertr. 's-Heerenberg 12 maart 1675) *Catharina van Wesfhaven*.
4. *Johanna Rensen*, ged. Doetinchem 7 sept. 1645, † aldaar 24 april 1697, tr. *Johan Heller*, ged. Doetinchem 30 dec. 1638, † in of voor 1680, zn. van *Laurens Heller* en *Hester Vrolick*.
5. *Garrijen (Gerarda) Rensen*, ged. Doetinchem 17 okt. 1674, testeert te Borculo in 1683, tr. Ds. *Coenraet van Ve(e)nhuysen*, geb. Doetinchem, stud. te Deventer 28 jan. 1673, predikant te Gelselaer, vermoedelijk zoon van *Henrick Jansz. van Venhuisen* en *Enneke Coenraefsdr. van Juchen*; hij hertr. Hummelo 16 juni 1695 *Cafharina van Enferen*.
6. *Hendersken (Hendrika) Rensen*, ged. Doetinchem 7 okt. 1649, begr. Halle (in de kerk) 24 sept. 1679 („Leichenpredigt" nr. 6943, gedrukt te Bielefeld),

tr. Zelhem in 1677 (ondertr. Doetinchem 25 febr.) *Johann* ***Sigismund (Ulrich) Ranisch*** (*Ranits*), geb. in Duitsland (Cottbus ?) omstreeks 1645, ruiter in het Staatse leger, in 1676 kwartiermeester, in 1679 luitenant, in 1688 ritmeester, † Elten in 1724 (omstreeks 80 jaar oud); hij hertr. Groenlo 23 dec. 1696 (coram consistorio als „*Johan* ***Sigismund*** *Ulrich* ***Ranits***") *Christina* ***Margaretha Wecke.***

Christinu Margaretha Wecke, geb. Groenlo, † na 10 jan. 1725, was dr. van ***Conruedt Wecke,*** schepen, burgemeester, en majoor van Groenlo, en *Catharina* ***Maria van der*** *Faes* ***alias Lely*** (*Catharina* ***Maria was*** een zuster van ***Pieter van der*** *Faes*, de beroemde portretschilder aan het Engelse Hof, die zich in Engeland „*Lely*" (in 1680: Sir ***Peter Lely)*** noemde naar de schoenmakerij in de Lelie van zijn grootvader *Claes* ***Hendricksx. van der*** *Faes* in het Noordeinde te 's-Gravenhage (verg. Jaarb. Centr. Bur. voor Genealogie 1970, blz. 76).

Christina Margaretha ***Wecke was een*** zuster van Coenraedt *Wecke,* luitenant-generaal en commandant der Hollandsche Garde, in 1709 te Brussel gestorven (vermoedelijk aan zijn verwondingen opgelopen in de slag bij Malplaquet).

Uit het eerste huwelijk een zoon ***Johan*** *Christiaan* ***(de) Ranits,*** uit wie de nog bloeiende famile ***De Ranitz,*** met adellijke en niet-adellijke takken (zie Ned. Patr. 1910 en Ned. Adelsbock 1950) stamt. Uit het tweede huwelijk twee dochters en twee zoons; met de kinderen van de ***zoons*** stierven deze takken ***Runits*** in het begin van de 19de eeuw uit.

Ondanks ijverige naspeuringen al sinds het midden van de vorige eeuw in Duitsland, met name in Saksen en Dresden, is het niet mogen gelukken de ouders van ***Johan*** Sigismund (*Ulrich*) ***Ranisch*** (*Ranits*) te achterhalen. Er zijn geen bewijzen gevonden voor volgens oude familiepapieren beweerde (adellijke) afstamming uit Saksen. Het is zelfs de vraag of Saksen wel het stamland is geweest en of de herkomst niet in een andere landstreek in Duitsland moet worden gezocht.

Zo werd op 17 nov. 1658 als student aan de universiteit van Frankfort aan de Oder ingeschreven: *Sigis*mundus ***Ranisius,*** Cotbusio, Lusatus (Cottbus met omgeving was toentertijd (sinds 1450) een Brandenburgse exclave in het Saksische **Neder-Lausitz)**

Verder wordt de naam ***Ranisch*** in de „matrikel" van de universiteit van Koningsbergen in het voormalige Oost-Pruisen tussen 1614-1671 achtmaal aangetroffen, met de voornamen: *Henningius, Christophorus* (twee maal), ***Johannes (twee*** maal), *Henricus,* ***Georgius*** en *Friedrich,* allen afkomstig uit Koningsbergen zelf (met daarnaast nog een *Christ.* ***Ranisius,*** iur.stud. 29 mei 1671 uit Bucla (?) in Thüringen). Wellicht zal een onderzoek ditmaal in Brandenburgs-Pruisische archieven, o.a. te Berlijn, hier uitsluitsel kunnen geven.

De latere ritmeester wordt in de Nederlanden voor het eerst als „*Johann Siegismund Ranisch*" gesignaleerd op 16 april 1676 te 's-Gravenhage (Not. Arch., inv.nr. 368, fol. 122) als hij voor notaris Johan van der Vlas mede-notaris Willem Guldemont machtigt om de achterstallige penningen van zijn tractement als kwartiermeester (aanstelling op 6 april 1676) van het regiment te paard van kolonel Joost Willem van Croonenburg te vorderen en te innen bij de Raad van State. Volgens-het Journaal van Constantijn Huygens den zoon (Veldtochten 1673, etc. deel IV, blz. 171) en de Aantekeningen en Verbeteringen op het register daarvan door Hora Siccama (blz. 181) werd op 24 april commissie verleend voor de ritmeester Johan Joost Croonenburgh als „Collonel van het regiment van wijlen den Coll. Joseph Catselaer"; op de staat van oorlog van 1677 komt hij voor als Johan Joost Willem van Croonenburgh, kolonel. Voornoemd Journaal vermeldt op 31 mei 1677 ten aanzien van hem:

„On vendit devant la maison de S. A. à la trompette tout l'équipage du Colonel Cronenburg devenu fol depuis quelque temps". De geestesgesteldheid van de kolonel heeft mogelijk mede geleid tot het uitblijven van betaling van het tractement aan zijn kwartiermeester ***Ranisch.*** Op 9 sept. 1677 volgt Frans Caspar Casimir vrijheer van Hardunck als kolonel Van Croonenburg op (deze wordt op 29 dec. 1678 te 's-Gravenhage als overleden vermeld).

Johan Sigismund *Ranisch* wordt vervolgens als luitenant aangetroffen in de „Leichenpredigt" voor zijn eerste echtgenote te Halle in 1679, en wel in een regiment onder luitenant-generaal Alexander des H.R. Rijksvrijheer van Spaen (van 1674-1679 opperbevelhebber van de Brandenburgse troepen in de Republiek). Op 11 dec. 1688 wordt ***Ranisch*** commissie als ritmeester verleend in het regiment van veldmaarschalk George Frederik graaf van Waldeck (o.) 15 jan. 1689 doet hij de eed). In 1696 is hij ritmeester onder brigadier Nicolaas de Dompré te Groenlo. Op 1 april 1698 wordt hem een pensioen van *f* 1.000 verleend als „gereformeerd ritmeester". Van 1701-1710 wordt hij wederom vermeld gevonden als ritmeester onder Dompré (o.a. in 1703 in garnizoen te Grave), ***en*** van 1710-1713 is hij ritmeester van een nieuwe compagnie onder Dompré's opvolger Frederik erfprins van Hessen-Kassei (die in 1721 koning van Zweden werd). Als slotopmerking zij nog gewezen op het feit dat *Johann* ***Sigismund Ranisch als*** kwartiermeester onder kolonel Croonenburg in febr. 1677 huwde met een dochter van de Doetinchemse burgemeester ***Anthony*** *Rensen,* die in zijn jonge jaren eveneens „ruiter" en „kwartiermeester" was geweest !

7. ***Catharina*** *Rensen,* ged. Doetinchem 7 jan. 1652, ontvangt in 1684 een schenking van haar vader, leeft nog in 1701, ongehuwd.

8. *Judith Rensen,* ged. Doetinchem 23 april 1654, † tussen 26 maart 1721 en 17 sept. 1723, tr. Zutphen 5 dec. 1679 ***Alexander Kaldenbach,*** ged. Zutphen 10 sept. 1654, luitenant, † voor 30 april 1697, zn. van ***Gerhard Kaldenbach,*** rentmeester van het graafschap Bergh, later burgemeester van Doesburg, en ***Johanna Uyt ten Boogaert.***

9. ***Johannes,*** volgt IV.

10. ***Aleyda*** *Rensen,* ged. Doetinchem 22 mei 1659, innocent.

IV. Mr. ***Johannes*** *Rensen,* ged. Doetinchem 28 dec. 1656. iur. stud. te Leiden 1 maart 1680, stud. te Utrecht 3 mei 1681, schepen en burgemeester van Doetinchem tussen 1695 en 1727, besl. dispositie van hem en zijn vrouw 17 juni 1683, † vóór 4 dec. 1727, tr. omstreeks 1683 *Mechtelda van* ***Wa(e) y,*** † vóór 23 jan. 1744 (magescheid), dr. van *Ellardus* (*Allart*) ***van Wa*** (e) y en *Johanna* ***Roelofsdr.*** *Rensen* (zie hierboven bij IIbis sub 5).

Blijkens de Zutphense leenregisters wordt ***Johan*** *Rensen* als erfgenaam van zijn moeder ***Lambrecht*** *Lettinck* op 25 maart 1696 beleend met het goed Mentinck, terwijl hij op 24 sept. 1706 wordt beleend met de door hem "gekochte leengoederen Hogeslaegsken en Bosslaegsken onder Doetinchem.

Uit dit huwelijk:

1. *Lamberta Rensen,* ged. Doetinchem 26 aug. 1688, † vóór 11 mei 1774.

   Met haar stierf de Doetinchemse tak van de familie *Rensen* uit. De naam leefde nauwelijks nog twee jaar voort bij haar neef en erfgenaam ***Alardus Rensen Winoldi,*** die in 1776 kinderloos overleed (zie hieronder sub 4 e). De Doesburgse tak *Renssen* stierf voor zover valt na te gaan enkele jaren nadien eveneens uit.

2. *Allard Rensen,* ged. Doetinchem 30 aug. 1690, † jong.

3. ***Johanna*** *Geertruid Catrina Rensen,* ged. Doetinchem

29 jan. 1692, tr. Zeddam (R.K.) 13 aug. 1713 *Osewalt* ***Albert Franciscus Theben,*** mondig op 12 mei 1717, † tussen 1722 en 1728, zn. van *Hendrick* ***Theben*** (zn. van ***Gerard,*** hovemeester van de graaf van Bergh) en ***Anna Margaretha Hendricksdr.*** *Berents.*

4. ***Henrica*** *Rensen,* ged. Doetinchem 20 jan. 1694, lidmaat te Windesheim Pasen 1723, † vóór 15 febr. 1749 (magescheid), tr. (ondertr. Deventer 24 okt. 1722, attest. op Windesheim 9 nov.) Ds. *Jacobus* ***Winoldi,*** ged. Deventer 28 aug. 1694, stud. te Deventer 14 sept. 1713, te Leiden 12 sept. 1716, pred. te Windesheim 1722, † 1751, zn. van ***Winold Winoldi,*** schoenmaker te Deventer, en ***Trijntje*** *Jacobs ter Maten.*

   Blijkens de magescheid d.d. '7 maart 1749 (Recht.arch. Doetinchem, schepenprot. 174'7-1759, nr. 531) tussen enerzijds Ds. ***Jacobus*** *Wynoldi,* wedr. van *Henrica Rensen,* en anderzijds deszelfs kinderen *Catrina,* ***Maria,*** ***Jan*** *Anthony* en *Alard Wynoldi,* behoudt de vader alle gerede goederen zoals huisraad, obligatiën, actiën, credieten en passiva, terwijl de kinderen in volle eigendom houden de goederen uit de grootouderlijke boedel van burgemeester ***Jan*** *Rensen* en *Magtelt van* ***Waay,*** aangeërfd bij magescheid d.d. 23 febr. 1744:

   1. erve en goed „Foikerplaette" in de heerlijkheid Didam;
   2. stuk weiland „Stegewaert" in 's-Heerenberghbroek;
   3. de gerechte halftscheid van het erve en goed „Semmelink" onder het richterambt van Doetinchem;
   4. huis binnen Doetinchem in de Waterstraat op de hoek van de Capuinestraat;
   5. twee hoeven in het schependom van Doetinchem buiten de Heesenpoort, de ene „Rensenshof" genaamd.

   Tot slot volgt een regeling t.a.v. onverdeeld gebleven mobilaire effecten, waarbij Ds. ***Jacobus'*** tugt en vruchtgebruik krachtens zijn huw.voorw. d.d. 22 okt. 1722 renuntieert t.b.v. zijn kinderen, die beloven binnen drie maanden *f* 500,— aan hun vader te betalen.

   Uit dit huwelijk:

   a. ***Catharina Winoldi,*** ged. Windesheim 5 maart 1724, doet aldaar belijdenis op Pasen 1743, lidmate te Doetinchem in 1748/49.
   b. *Joanna* ***Mechtelina*** Winoldi, ged. Windesheim 19 aug. 1725, † jong.
   c. ***Johannes Anthonis Winoldi,*** ged. Windesheim 29 sept. 1726, doet aldaar belijdenis op Pasen 1750, litt. stud. te Harderwijk 18 sept. 1744, † tussen 1753 en 1757.
   d. ***Maria*** Winoldi, ged. Windesheim 9 jan. 1729, † na 1 jan. 1793, tr. N. *van* ***den*** *Burgh.*
   e. *Alardus Rensen* ***Winoldi, ged.*** Windesheim 15 okt. 1730, burgemeester van Doetinchem, op 11 mei 1774 als erfgenaam van zijn tante *Lamberta Rensen* beleend resp. met het goed Mentinck en met de goederen Hogeslaegsken en Bosslaegsken, kinderloos gestorven kort vóór 9 juli 1776, tr. Doetinchem 13 sept. 1767 *Everdina Cremer,* geb. Doetinchem 27 juli, ged. aldaar 2 aug. 1739, † Doetinchem 19 jan. 1811, dr. van ***Johan Cremer,*** burgemeester van Doetinchem, en ***Susanna*** Planten; zij hertr. Doetinchem 12 maart 1'787 ***Mathias Arend van. Idsinga,*** in 1789 majoor 2de regt. inf., † Doetinchem 24 juli 1805 (zn. van ***Adolf van Idsinga,*** rentmeester der domeinen in Friesland, en *Geertruid Kuper,* en wedr. van ***Gratia van*** *Goens*).
   f. ***Augustus*** *Leopoldus* ***Winoldi,*** ged. Windesheim 23 okt. 1735, † jong.

5. *Alard Rensen,* ged. Doetinchem 3 febr. 1698, burgemeester van Doetinchem, † Doesburg kort vóór 6 febr. 1754.

KORTE MEDEDELINGEN.

Het gewijzigde wapen van de gemeente Haarlem [1].

Bij Koninklijk Besluit van 15 februari 1974, No, 14, wend aan de gemeente Haarlem een wapen verleend waarvan de beschrijving luidt: „In keel een zwaard van zilver met gevest van goud, vergezeld boven van een verkort breedarmig kruis en aan beide zijden van twee zespuntige sterren boven elkaar, alles van zilver. Het schild gedekt met een kroon van vijf bladeren van goud, waarachter een afgeknotte dorreboom van sabel oprijst waarin twee gouden klokken hangen. Schildhouders: twee leeuwen van goud, getongd en genageld van keel. Wapenspreuk: VICIT VIM VIRTUS in latijnse letters van sabel op een lint van zilver." Door dit besluit is het wapen nu ook officieel in overeenstemming gebracht met de vorm zoals die in de loop der eeuwen is gegroeid.

In het diploma dat de Hoge Raad van Adel op 26 juni 1816 had uitgegeven was met name verzuimd de Haarlemse wapenspreuk „Vicit Vim Virtus" op te nemen. Deze spreuk die eertijds ook wel luidde „Vincit Vim Virtus", komt voor op openbare gebouwen en enkele banieren uit de eerste decennia van de tachtig-jarige oorlog. Het ligt in de rede dat juist in die turbulente periode uit de geschiedenis van de stad de leuze: „De moed heeft over het geweld gezegevierd" gebruikt ging worden. De spreuk is niet nieuw. Hij werd al gebruikt door de in 1449 overleden Lodewijk IV, keurvorst van de Palts.

Pas in 1813 wordt voor het eerst de spreuk opgenomen in het officiële zegel van de regering van de stad Haarlem.

Burgemeester en Wethouders hebben gemeend de Kroon te moeten verzoeken aan de bestaande wapenbeschrijving de spreuk toe te voegen (schrijven van 24 januari 1974).

Van de gelegenheid is door de Hoge Raad van Adel gebruik gemaakt ook enkele andere onvolkomenheden in de beschrijving weg te nemen. Vastgelegd is thans dat de schildhoudende leeuwen niet meer zijn van natuurlijke kleur maar van goud, getongd en genageld ven keel. In de wapentekening door de Hoge Raad van Adel op 14 maart 1974 aan de gemeente Haarlem verstrekt staan de leeuwen nu met beide achterpoten op het lint en houden ze met beide voorpoten het schild vast; dit in tegenstelling tot het diploma van 1816 waarop de leeuwen het schild met drie poten vasthouden. Esthetisch is de huidige versie een helle verbetering.

Het schild wordt gedekt mst een gouden kroon van vijf

1) Enige literatuur:

M. G. Wildeman, Iets over het wapen van Haarlem, in: Archiefsprokkels, Haarlem, 1897-1899.

Mr. A. S. Miedema, Over het wapen van Haarlem, in: Gedenkschrift 25-jarig bestaan van Haerlem, 1926.

Mr. P. Robert, Vicit Vim Virtus, in: Jaarboek van de Vereniging Haerlem, 1975.

(was, drie) bladeren, waarmee bij een in de achttiende eeuw ontstane traditie is aangesloten. De achter het schild staande afgeknotte dorreboom is thans van sabel. In 1816 werd hij zeer wijds, betiteld als dorre tuin, waarbij de kleur niet werd aangegeven. De kleur zwart sluit eveneens beter aan bij de sedert 1600 ontstane traditie.

Al in helt oudste bekende zegel van Haarlem uit 1345 komt aan weerszijden van de van tinnen voorziene stadsmuur een boompje met bladeren voor. Deze groeiden in de volgende eeuwen uit tot een heel bos met herten als schildhouders. Omstreeks 1600 komt de dorreboom in zwang op openbare gebouwen, zoals de Nieuwe Kerk. In 1813 wordt hij opgenomen in het officiële zegel van Haarlem samen met de twee Damiateklokjes. De boom, die dus het oudste element is in het wapen, symboliseert hoogstwaarschijnlijk de vele bossen die de stad destijds omgaven, waarvan de Haarlemmerhout een restant is.

Mr. A. S. Miedema legt in zijn artikel over het wapen van Haarlem voor de verandering van groene- naar dorreboom verband met het leed dat Haarlem door het beleg in 1572 en 1573 heeft getroffen. Ezechiel 17 vers 24 „Ik de Here heb de sappige (groene) boom doen verdorren en de dorre boom doen uitspruiten" geeft wellicht op juiste wijze een illustratie van het godsdienstig gevoelen over de relatie tussen dood en wederopleving, waarvan dan de dorreboom een symbool is.

Tenslotte een juridische kwestie. Door Burgemeester en Wethouders was aan de Kroon gevraagd het wapen van Haarlem te wijzigen. Dit is niet gebeurd. Men heeft het besluit van de Hoge Raad van Adel van 26 juni 1816, waarbij de gemeente Haarlem werd bevestigd in het bezit van haar wapen, ingetrokken en daarop een nieuw wapen verleend. Hoewel dit een door de Kroon, op advies van de Hoge Raad van Adel, gevolgde gewonterechtelijke regel is geworden, komt mij deze gang van zaken juridisch vreemd voor. Hierbij wil ik dan nog afzien van de vragen die rijzen bij het intrekken dan wel wijzigen van beschikkingen. Vast staat in ieder geval dat wanneer een besluit wordt ingetrokken opnieuw de situatie intreedt van voor het tijdstip waarop de beschikking was verleend. Aangezien Haarlem was bevestigd in het bezit van haar wapen betekent een intrekking van dat besluit slechts dat Haarlem een wapen heeft, dat niet officieel is vastgelegd. Om vast te leggen hoe het wapen er uit ziet is het onjuist om een nieuw wapen te verlenen. Men had ofwel de gemeente opnieuw moeten bevestigen in het bezit van haar wapen of het besluit van 1816 moeten wijzigen.

MR. T. N. **SCHELHAAS.**

Het bovenstaande geeft aanleiding 'nog het volgende op be merken. Het is niet gebleken, dat het niet-bevestigen van de wapenspreuk bij het wapen van Haarlem op een verzuim berust. Er werd in de beginperiode van het Koninkrijk namelijk een restrictief beleid gevoerd betreffende het verlenen van kronen en schildhouders voor gemeenten, die niet naar de Staten van hun provincie vertegenwoordigers zonden, welke regel gecodificeerd werd bij Koninklijk Besluit van 22 dec. 1821, nr. 19 (zie: De Hoge Raad van Adel, geschiedenis en werkzaamheden, 's-Gravenhage, 1966, pag. 207), ingetrokken bij Koninklijk Besluit van 23 mei 1899, nr. 5 (Ibid., pag. 208). Aangenomen mag worden, dat de Hoge Raad van Adel een dergelijke regel met betrekking tot de wapenspreuken, maar dan in nog sterkere mate, voor ogen stond, ook al zijn op een absoluut verbod van deze strekking drie uitzonderingen te

constateren: vóór 1867 zijn de wapens van Den Brie1 en Gouda (beide 24 juli 1816) en van de Academische Senaat van Utrecht (4 aug. 1818) wel met wapenspreuken bevestigd.

Hoe dit ook zij, het wapen van Haarlem is zonder de spreuk in 1816 rechtsgeldig tot stand gekomen. In 1974 is daarom een nieuw element aan het wapen toegevoegd, zij het dat de oorsprong hiervan van vóór '18 16 dateerde.

Waar niet volstaan kan worden met aanvulling van een vroeger besluit (in het bijzonder in die gevallen, waarbij de omschrijving van het wapen onvolledig was of verbetering behoeft), stelt de Hoge Raad van Adel zich op het standpunt, dat één nieuw element een nieuw „wapen" creëert: om wetstechnische redenen wordt in het betreffende Koninklijke Besluit dan ook niet gesproken van bevestiging van een aantal elementen en verlening van een nieuw element, maar het geheel wordt geformuleerd als een verlening; bij de interpretatie van een dergelijk besluit kan echter zonder bezwaar gesteld worden, dat dit de reeds #bestaande elementen bevestigt en een nieuw element verleent. Hetzelfde geval doet zich vaker voor, namelijk in die 'gevallen, waarbij aan een wapen zonder kroon een kroon wordt toegevoegd.

0. **SCHUTTE.**

BOEKBESPREKING.

Ottfried Neubecker, Heraldiek, Bronnen, symbolen betekenis, B.V. Uitgeversmij. Agon Elsevier, 1977, 288 pag., *f* 110,—.

Er is een nieuw handboek uit over de wapenkunde, uitstekend verzorgd door Ottfried Neubecker met bijdragen van J. P. Brooke-Little en in voortreffelijk Nederlands vertaald door Jhr. Mr. R. C. C. de Savornin Lohman. Men treft er veel meer afbeeldingen in kleuren in aan (de uitgever telde er 1500), dan ooit te voren in een boek met deze opzet te zien zijn geweest. Ook ervaren beoefenaars van de wapenkunde zullen er lang gezochte gegevens in aantreffen, sommigen ook zullen zich nog weer eens te meer er van bewust worden, hoeveel tijd zij in de loop van de jaren in bibliotheken en archieven hebben besteed aan het zelf opzoeken van afbeeldingen, die nu door de heer Neubecker bij wijze van spreken op een presenteerblaadje worden aangeboden. Verschillende afbeeldingen beslaan een volle pagina, andere zelfs twee bladzijden.

De druk is uitstekend verzorgd door de Polygraphische Gesellschaft te Laupen, Zwitserland. Voor zes uitgaven, voor wat de kleurendruk betreft, werd volstaan met een en dezelfde lay-out. De deskundigen, die de vertaling in het Frans, het Nederlands, het Engels, het Italiaans en het Spaans verzorgden, kregen daarom als bijkomende, maar zeker niet gemakkelijke opgave hun teksten onder te brengen op dezelfde plaatsen die in de oorspronkelijke uitgave door de Duitse teksten werden ingenomen. Men moet daarom wel eens zoeken naar beschrijvingen die bij bepaalde afbeeldingen behoren.

Hier mogen dan een aantal beschouwingen volgen, die bij het doornemen van het boek bij mij opkwamen.

Het twistpunt, of de van ouds op zegels veelvuldig voorkomende heiligenbeelden ook op het (gemeentelijk) wapenschild welkom zijn, krijgt weinig of geen aandacht. Dit valt te meer op, omdat de wapens van de 75 pausen sedert 1285 zijn opgenomen (pag. 236, 237) en geen één daarvan 'n heiligefiguur te zien geeft! Daar waar in een wapenschild een heilige verzegeld wordt van een schildje, ligt het voor de hand, dat men uit een zegel behalve het wapen ook de schildhouder in

het wapen heeft overgenomen, een toestand. waarbij men onwillekeurig gaat denken aan de uitdrukking: „Roomser dan de Paus".

Juist in Nederland en België behelpen talrijke gemeenten zich al sinds de tijd van koning *Willem I* met een gemeentewapen, dat de een of andere heilige bisschop of abt te zien geeft. Dat de zogenaamde Rijkskleuren goud op blauw daarbij overheersen, zou op zich nog niet zo erg zijn, omdat men geneigd is bij de hemel het eerst aan blauw te denken, waarbij de wapenfiguur haast vanzelf van goud zal worden. Veel storender is de grote onderlinge gelijkenis, waardoor onderscheid op enige afstand onmogelijk wordt. Het is te betreuren, dat de deskundigen van de Hoge Raad van Adel, die in de vorige eeuw de voorgestelde gemeentewapens moesten beoordelen, niet strenger de regel hebben toegepast, dat geen twee wapens eender mogen zijn [1]).

Het grote nut van duidelijke verschillen tussen verschillende wapens is goed te onderkennen bij de afbeelding van de wapentoren, die volgens, sommigen in 1503, volgens anderen in 1497 in Innsbruck getooid werd met de wapens, van *Maximiliaan van Oostenrijk* en zijn zoon *Philip de Schone* (blz. 253). Deze wapentoren is in 1766 gesloopt. Een soortgelijke wapentoren uit 1502 in Vöcklabruck (in Opper-Oostenrijk) is onlangs gerestaureerd [2]) en is versierd met de wapens van twintig landen van de Bourgondische erfenis; dus de Nederlanden, aangevuld met Bourgondië, Franche-Comté, Artois, Boulogne, Charolais en Salins. *Maximiliaan's* kleinzoon, *Karel V*, heeft diens erfenis nog weten uit te breiden in het noorden van de Nederlanden door de verwerving van Utrecht, Overijssel, Drenthe en Groningen. Ook Gelre en Zutphen, lang betwiste gebieden, gaven zich aan *Karel V* over. De kaartentekenaar Michael Aitzinger (of Eytzinger) kreeg de inspiratie om in deze samenvoeging van Habsburgse Nederlanden de vorm te zien van een leeuw, de „Leo Belgicus" of Nederlandse (niet Belgische!) leeuw, een voorbeeld, dat nog vaak zou worden nagevolgd [3]).

Dat in Neubecker's „Heraldiek" de naam Leo Belgicus gereserveerd wordt voor de leeuw uit het wapen van het huidige België is echter een abuis (blz. 112), evenals het trouwens onjuist is het zwarte schild met de gouden leeuw het wapen te noemen van (alleen maar) België (blz. 233). Van huis uit is dit het wapen van het hertogdom Brabant en het wordt vandaag de dag gevoerd door Noord-Brabant en (Belgisch) Brabant en door beide ook al van vóór de stichting van het koninkrijk België. Nog iets over België: op blz. 97 geheel bovenaan staat de tekst behorende bij vier voorbeelden van wapens, die door de koning van België begunstigd werden met een wapen-vermeerdering. Hier ontbreekt het beroemde voorbeeld van de Franse stad Le Havre, residentie-stad van koning *Albert I* in de oorlog van 1914-1918, waarvan hij het wapen vermeerderde met een zwart vrijkwartier, beladen met een rood-getongde en rood-genagelde leeuw van goud, in dit geval inderdaad de B e l g i s c h e leeuw ...

Hoeveel levendiger de presentatie is van de talrijke bladzijden in kleurendruk in vergelijking met die van toch waardevolle boekwerken, die alleen in zwartdruk konden uitgegeven worden, valt extra op als men de bladzijden 92 en 93 voor zich heeft. Hierop zijn resp. overgenomen een gehele bladzijde uit de verhandeling over wapens door de Elzasser Ph. J. Spener [4]) en uit het Armorial Général van de Nederlander

1) De Hoge Raad van Adel, 1966.
2) Otto Götzinger, Der Wappenturm Maximilians 1. zu Vöcklabruck.
3) J. A. de Boo, Heraldiek (1967), afb. 30.

J. B. Rietstap [5]). Vooral dit laatste boekwerk wordt door heraldici ook thans nog veelvuldig gebruikt. In beide genoemde boeken worden de wapenkleuren aangeduid volgens het systeem van arceringen (lijnen en puntjes), dat J. B. Zangrius in het jaar 1600 voor het eerst heeft toegepast op de wapenkaart [6]) van het hertogdom Brabant. Wel wordt op blz. 187 medegedeeld, dat t e n o n r e c h t e aan Pater Silvester Petra-Sancta de uitvinding wordt toegeschreven van de heraldische kleurenarceringen; verzuimd wordt merkwaardig genoeg de naam van de uitvinder J. B. Zangrius te noemen. .. Hetzelfde doet zich trouwens voor in de Franse vertaling door de in Brussel wonende internationaal hoog gewaardeerde heraldicus Roger Harmignies.

Voor een eerste oriëntatie is de kaart van Europa op de blz. 104 en 105 voor de lezer bijzonder interessant, omdat men zich er met die kaart in één oogopslag rekenschap van geven kan, hoeveel samenhang er is tussen de landenwapens. Vier wapenfiguren hebben als uitgangspunt de hoofdrol gespeeld: kruis, adelaar, leeuw en lelie. Wel dient men dit fraaie wapentableau met voorzichtigheid te hanteren; schijn kan ook hier bedriegen! De zwarte leeuw op goud van Vlaanderen vindt men inderdaad terug bij Namen en Henegouwen, maar heeft niets te maken met dezelfde leeuw van Jülich (Gulik, vergelijk het wapen van de provincie Gelderland) resp. die van Salzburg en die van Meissen. Zowel de graafschappen Gelre, Franche-Comté als Nassau voeren een leeuw van goud op een blauw veld, dat in alle drie de voorbeelden bezaaid is met staande blokjes van g o u d. Tenminste zou men hebben kunnen verwachten, dat de blokjes enig verschil zouden hebben vertoond, gezien het feit, dat enig verband tussen genoemde drie wapens nog niet kon worden gelegd. Dat de hertogen van Gelre de blokjes later hebben weggelaten, doet niets aan het bovenstaande af. De rode leeuwen van Berg en Luxemburg daarentegen zijn van huis uit die van Limburg, zodat het juister zou zijn geweest deze rode leeuwen alle drie af te beelden met een dubbele staart. Deze fraaie kaart is dus wel voor oriëntatie nuttig maar niet als bewijsstuk.

De heer Harmignies heeft van de uitgever gedaan gekregen, dat hij aan de uitgave in de Franse taal twee bladzijden Napoleontische heraldiek mocht toevoegen, waardoor de afzet in Frankrijk wellicht zal stijgen. Daarvoor moesten wel de bladzijden, gewijd aan de stamboom van de Franse koningen en hun afstammelingen, van zes tot vier worden teruggebracht. Bij die afstammelingen behoren de hertogen van Bourgondië, die een beslissende invloed hebben gehad op de geleidelijke éénwording van de 17 Nederlanden. Daarom is het zeer toe te juichen, dat voor ons taalgebied de oorspronkelijke opzet in volle kleurenpracht gehandhaafd is. Het is bewonderenswaardig dat zo talrijke schilden en zoveel nuttige gegevens in zo weinig plaatsruimte konden worden samengebracht. Elsevier, die met deze uitgave heeft laten blijken de heraldiek een goed hart toe te dragen, mag gerust aannemen, dat deze fraaie stamboom van d e Capetingen e e n bijzonder waardevolle aanvulling zou zijn van de volgende druk van Elsevier's Grote Winkler Prins Encyclopedie. Er is inderdaad met de plaatsruimte gewoekerd. Men moet wel even wennen aan het afwijkende systeem, waarbij de hoofdtakken van de diverse geslachten niet steeds de voorste plaatsen blijken in te nemen, simpelweg, omdat de jongere takken van het Franse konings-

4) Philips J. Spener, Opus heraldicum Pars specialis, Frankfort, 1680.
5) J. B. Rietstap, Armorial général, Gouda, 1884.
6) De Nederlandsche Leeuw 1964, kolom 211-217.

huis, die van Valois, Anjou, Evreux, Navarre, Bourbon en niet te vergeten Bourgondië, bij een andere methode nooit allemaal op dit bescheiden aantal bladzijden een plaats konden krijgen.

De eerste hertog van Bourgondië uit het huis Valois, Philips ***de Stoute,*** had drie zoons, die het begin vormden van drie linies, die overigens geen van drieën lang hebben bestaan. De bekendste linie, de oudste, was die van *Jan* zonder *Vrees* († 1419), Philips ***de Goede*** († 1467) en ***Karel de Stoute*** († 1477). De middelste linie wordt gevormd door drie in Noord-Nederland vrijwel onbekende hertogen van Brabant en Limburg: ***Anton*** (1406-1415) en zijn zoons *Jan IV* (1415-1427) en *Philips I* (Philips van St. ***Pol,*** 1427-1430). *Jan IV* bleef bekend als de onhandige en onhandelbare echtgenoot van „onze" *Jacoba* ***van Beieren*** († 1436), gravin van Henegouwen, Holland en Zeeland. Haar neef en eerst-aangewezen erfgenaam ***Philips van Bourgondië*** († ***1467)*** wist te bereiken, dat *Jacoba* in 1428 berustte in de afstand van haar landen aan hem, ***Philips,*** die twee jaren later van zijn neef en naamgenoot ***Philips van St.*** *Pol* ook nog Brabant, Limburg en het markiezaat Antwerpen zou erven. Deze oudste linie eindigde, zoals bekend, al in 1477 in de mannelijke lijn bij de tragische dood van ***Karel de Stoute.*** Tenslotte de jongste van de drie Bourgondische linies, begonnen met *Philips* († 1415). graaf van Nevers en Rethel, die ook slechts twee zoons naliet, ***Charles*** († 1464) en *Jean* († 1491) . Deze laatste, een volle neef van ***Philips de Goede,*** is in 1456 ridder van het Gulden Vlies geworden, maar werd uit de orde gestoten tijdens het 1 lde Kapittel te Brugge in 1468 [7]). In 1477, bij de dood van ***Karel de*** *Stoute,* deed hij vergeefs pogingen een deel van ***Karel's*** erfenis te mogen aanvaarden. Hij schijnt toen ook het wapen te hebben aangenomen, dat zijn grootvader ***Philips de*** *Stoute* gevoerd heeft als hertog van Touraine, het blazoen, dat tegenwoordig meestal Nieuw-Bourgondië (Bourgogne-Moderne) wordt. genoemd en dat altijd de ereplaats inneemt n.l. het eerste en vierde kwartier van de Bourgondische gekwartileerde wapens (1363-1482).

Een ander belangrijk gekwartileerd Frans wapenschild is ontstaan, toen in 1349 de Dauphiné door de Franse koningen werd aangekocht en tot apanage werd bestemd van de kroonprins, de dauphin, maar bewust is in het overzicht het gekwartileerde wapen weggelaten, dat de Engelse koningen van 1340 tot 1801 hebben gevoerd, met in de kwartieren 1 en 4 „Frankrijk", toen zij zich koning van Frankrijk noemden. De aanvechtbare bijzonderheden, die op blz. 230 over deze Engelse aanspraken vermeld worden, stammen kennelijk uit Engelse bron. Niet in 1337 maar eerst in 1340 nam ***Eduard III*** het idee over om de titel te gaan voeren van koning van Frankrijk en ter staving van zijn aanspraken zijn wapenschild te kwartileren met het blazoen van Frankrijk, dat de ereplaats kreeg. Maar gekwartileerde wapenschilden waren er toen in de Nederlanden en in Frankrijk al v e e l v r o eg er ontworpen. Bij de volgende druk van „Heraldiek" is het, speciaal voor lezers in Nederland, België, Noord-Frankrijk, nuttig te vermelden, dat hertog ***Jan II van Brabant en Limburg*** reeds omstreeks 1296 en graaf ***Willem III van Henegouwen Holland*** sinds 1314 een g e k w a r t i l e e r d wapenschild hebben gevoerd, tientallen jaren eerder dan ***Eduard III.***

Uit velerlei middeleeuwse handschriften zijn soms moeilijk bereikbare miniaturen onder de ogen gebracht van een grote lezerskring. Die afbeeldingen, meestal in kleuren, kunnen niet

7) Het. Gulden Vlies, Catalogus Tentoonstelling 1962, Brugge.

genoeg gewaardeerd worden. Achter in het boek bevindt zich een achttal bladzijden, waarop te vinden is, waar de illustraties vandaan komen. Bovendien vindt de belangstellende een lijst van armorials en andere verzamelingen van wapens, die liefst acht bladzijden omvat.

Ook de liefhebbers van vaandels en vlaggen komen goed aan hun trekken, waarbij de historici onder hen met voldoening zullen zien, dat op elkaar afgestemde wapens en vlaggen in de goede oude tijd ver in de meerderheid waren. Bijzonder fraai is de moderne afbeelding op blz. 94 van de Spaanse rijksvlag, een banier volgens het wapen van omstreeks 1500; de leeuwen van Brabant en Vlaanderen zijn ook vertegenwoordigd.

Bepaald overdreven is het belang, dat gehecht werd aan de kleurenfoto van de koninklijke sloep bij het huwelijk van de Zweedse koning in 1976 (pag. 184). Opvallend is de banier van ***Jan van Luxemburg*** op blz. 140; de stand van de leeuwen wijst erop dat deze banier alleen maar geschikt was om gedragen te worden aan een horizontaal geplaatste stok.

Bij het afbeelden van de rangkronen van de Nederlandse adel heeft de auteur kennelijk een verkeerde bron gebruikt; de markiezenkroon had van vijf bladeren moeten zijn en de gravenkroon staat nu bij de ongetitreerde adel, die dezelfde kroon voert als de ridders.

De voornaamste begrippen, die men bij de bestudering van wapens kan tegenkomen, zijn te vinden op blz. ***42-52.*** De afbeeldingen doen de rest.

Als het ooit waar is gemaakt, dat een goede afbeelding meer zegt, dan honderd woorden, 'dan ook bier weer. Lezers, die er al lang naar hebben uitgekeken, hoe op eenvoudige manier wat kennis te kunnen opdoen over die geheimzinnig lijkende wapenkunde, hebben hier hun kans voor het grijpen. Met veel afbeeldingen en in verhouding weinig woorden geeft dit boek de mogelijkheid in enkele weken een duidelijk beeld te vormen over de wapenkunde en zich ervan te overtuigen dat het met die geheimzinnigheid erg meevalt. Het is geen goedkope uitgave, maar men krijgt wel waar voor zijn geld.

Twee drukfouten mogen nog gesignaleerd worden. Blz. ***72:*** Sempach 1386, niet 1586. Blz. 268: Toernooi van Mons 1310, niet 1913. Moge de uitgever Elsevier een vlotte verkoop van het boek beschoren zijn en de heraldiek daarmee meer belangstelling en meer belangstellenden trekken.

F. J. VAN ETTRO.

G. Hamoen, 350 jaar Meteren en Est, Geschiedenis van de Hervormde gemeenten Meteren en Est, Goudriaan, 1974. 280 blz. tekst + 16 blz. illustraties.

De auteur wil naar eigen zeggen in zijn boek een bijdrage leveren tot de plaatselijke geschiedenis als aanvulling op de algemene geschiedschrijving, door een beschrijving te 'geven van het leven van twee gewone Hervormde gemeenten in Gelderland tegen de achtergrond vaa de regionale geschiedenis. Hij is hierin geslaagd, en bij deze onderneming heeft hij voor ons een schat van gegevens opgedolven over de dorpen Meteren en Est. Deze betreffen het grijs verleden, de tijd van de doorwerking der reformatie (ca. 1600) en de Hervormde 'gemeenten in later tijd. Daarnaast treft men allerlei aan zowel over het bisdom Utrecht en zijn instellingen, de classes Bommel en Tiel en de kerkprovincie Gelderland, waaronder de gemeenten ressorteerden, als over de wereldlijke geschiedenis van de dorpen en de heerlijkheden, in het bijzonder over de verhouding tussen kerk en overheid.

Na enkele inleidende hoofdstukken rolt de geschiedenis van de gemeenten zich af tot op het heden, gegroepeerd rondom de predikanten, Deze opzet is vooral voor een genealoog interessant want zeer veel namen en data, vaak tot in de derde generatie van de familie van de predikanten, passeren de revue. Daarnaast worden talrijke leden van de kerkeraden, heren en vrouwen van Meteren en Est, schouten en kerkvoogden met naam en toenaam genoemd. Een groot aantal noten onder ieder hoofdstuk geeft de bewijsplaatsen, meest vindplaatsen in de geraadpleegde archieven, aan.

De bijlagen bestaan uit lijsten met gegevens over de predikanten, heren van Meteren, schouten, naburen, ouderlingen en diakenen, kerke- en vicariegoederen in de Tieler- en Bommelerwaard en bijzonderheden over de twee kerkgebouwen waarbij de disposities van de 'orgels apart genoteerd zijn. Een index op persoons- en plaatsnamen is opgenomen en het boek wordt besloten met een aantal illustraties, waaronder de afdruk van een voor de plaatselijke topografie belangwekkende kaart uit de 18de eeuw.

Het boek wordt helaas ontsierd door een tamelijk groot aantal drukfouten. Wat b.v. te denken van een predikant die vertrekt naar Heeze en Leende ,,waar hij 31 (sic) november 1889 intree preekt, 1 dec. emeritaat krijgt en 7 dec. overlijdt" (p. 166) ? Bij zijn eigen spelling lopen ***Abbingh*** (p. 56 en 66) en ***Abbing*** (p. 195) door elkaar heen, evenals *Hulstein* en *Hulstijn*. Verder kort de schrijver met graagte af wat nooit fraai is, maar wat bij transscripties van oude teksten bepaald ontoelaatbaar is en ook storend. Niet ieder weet direct dat ,,sup." staat voor supplianten en ,,depp." voor deputaten, dat ,,Ho:wgbn" betekent hoogwelgeboren en ,,vsien" betekent voorsien. Grotere zorgvuldigheid zou hier op zijn plaats zijn geweest.

Dit neemt echter geenszins weg dat ieder die in de Betuwse geschiedenis of in de genealogie in breder verband geïnteresseerd is, zeker met dit boek zijn voordeel kan doen, terwijl het voor de kerkhistoricus veel ,,petite histoire" biedt.

H. **TEN** BOOM.

Rotterdams Jaarboekje 1975, redacteur drs. R. A. D. Renting, gemeente-archivaris, onder bescherming van het gemeentebestuur, tevens jaarboekje van het Historisch Genootschap Roterodamum; 8ste reeks, 3de jaargang. W. L. & J. Brusse, Rotterdam, 1975.

Als zovele zijner voorgangers bevat dit Rotterdams Jaarboekje dat rijkelijk geïllustreerd is, gevarieerde artikelen betrekking hebbend op de geschiedenis van Rotterdam en de naaste omgeving. Uiteraard kan de genealoog, die hier geen specifieke bijdragen op het gebied van de geslacht- en wapenkunde kan verwachten, in voorkomend geval profijt hebben van de vele personalia. De aandacht van de een zal vallen op het bestaan van een familie-archief ***Le Gras*** in particulier bezit; de aandacht van een ander op het door *Herman* ***Mees*** getekende portret van de dichter dr. *J. H. Leopold* mst diens oordeel erover, op de gelaatstrekken van de nieuwbenoemde burgemeester ***A. A. van der Louw,*** zoals ze door een fotograaf perfect zijn vastgelegd, of op een afbeelding van de Israëlitische begraafplaats aan het Toepad. Zeer te betreuren valt het ontbreken van een index van persoons- en plaatsnamen zoals we die wel gewend zijn in de jaarboekjes van ,,Die Haghe" aan te treffen.

J. Fox.

Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften,

Genealogisches Handbuch der adeligen Häuser. Limburg a.d. Lahn, 1977. B bd. XII.

In dit met vele portretten verluchte deel (XLIV en 534 blz.) zijn 90 geslachten behandeld, waarvan de volgende door huw. aan de daarachter vermelde families zijn gelieerd: ***Von*** *Dobschütz* ***(H. E. van Rosmalen*** wed. van *J. J. Veekman, J.* ***P. Hoon*** uit Amsterdam en ***H.E. Maschhaupt,*** geb. Batavia 1881), ***Von Fischer-Treuenfeld*** (***T. Gaasendam*** uit Groningen, die hertr. Amsterdam 1954 ***H. C. Reigersberg; S. van de Wal,*** geb. Amsterdam 1839), ***Von*** *Frantzius* ***(A.*** *Mohr,* geb. Amsterdam 1845), ***Von Gröning (D. Everts,*** geb. Utrecht 1890), ***Von Hochwächter (A. Nering*** *Bögel,* geb. Isselburg 1805), ***Von Ilsemann (E. M. M. S. L.*** gravin ***van*** *Aldenburg* ***Bentinck,*** geb. 1892; ***A. te Biesenbeek,*** geb. Losser 1939), ***Von Lindeiner gen. von*** *Wildau* ***(H. M. G.*** barones ***van der Goes van Dirxland,*** geb. 1878), ***Von Mach (L. M. de Graaf,*** geb. Boxtel 1922) en ***Von Maubeuge*** (Mr. ***A. G. A.*** ridder ***van*** *Rappard,* geb. 1871) .

Het Oude Land van Loon, jrg. XXX (1975).

Het bijna 500 blz. tellende jaarboek is geheel aan de gem. Brustem, die in 1175 van Graaf Gerard van Loon een keur — bekend als het ,,charter van Brustum" — ontving, gewijd. In dit ,,gedenkboek" komen o.m. de volgende artikels voor: 1. M. Bussels, Het vrijheidscharter van Brustem; 2. G. Caluwaerts, Loonse muntslag te Brustem; 3. F. Goole, Heraldische merkwaardigheden te Brustem. Met wapenbeschr. en -afbn. ***(Huyn van Amstenrade); 4.*** E. Houtman, Het gemeentebestuur van Brustem van de 18de tot de 20ste eeuw. Met lijsten van schout en schepenen, gerechtsdienaren, veldboden enz., waarop de namen *Hubar, Leemans* en ***Van de Putte; 5.*** E. Houtman, J. Molemans, Cijnsregister van het Bruyninxhof te Brustem (1300). Tekstkritische uitgave en toelichting. Met gen. fragment ***Bruyninx.*** Tot deze fam. hoort de kanunnik van O. L. Vr. te Maastricht ***Aert (Arnoldus) Bruyninx,*** die 12 dec. 1565 testeert; 6. R. Jorissen, Schuttersgilden te Brustem; 7. H. Kesters, Over cijns, landpacht en erfrente in de 15de-16de eeuw te Brustem, Aalst en Ordingen.

Handelingen van de Kon. Kring voor Oudheidkunde, Letteren en Kunst van Mechelen, dl. LXXX (1976), afl. 1.

A. Monballieu, Documenten van het Mechelse schilders- en beeldsnijdersambacht. Teruggevonden originelen. — J. en R. Maes-Barthelemy, Nieuwe biografische gegevens over ***Nicolaas van der Veken,*** Mechels beeldsnijder (1637-1709). — St. Vandenberghe, Een tegeltableau met een kruisigingstafereel in de Maria Magdalena kapel op het Klein Begijnhof te Mechelen. Met vermelding van de Ned. (Rotterdam) tegelschilders ***Aelmis.***

Handelingen van de Kon. Kring voor Oudheidkunde, Letteren en Kunst van Mechelen, dl. LXXX (1976), afl. 2.

S. Sulzberger, À propos d'un tableau de ***Pieter François de Noter*** au Rijksmuseum d'Amsterdam (1829). — A. van der Linden, Cinq Malinois au Conservatoire Royal de Bruxelles de 1832 à 1871. Onder de leerlingen komt voor ***Jean Schaeken,*** geb. te Weert.

Appeltjes van het Meetjesland,, dl.XXVII (1976).

G. A. C. van Vooren besluit zijn gedegen studie over „De armenzorg voor de katholieken in het Middelburgse missiegebied gedurende de XVIIIde eeuw". Bij de plaatselijke (Aardenburg) chirurgijns komen de namen *Bybau* (1710-1725) en *Toulon* (1708) voor.

Ons Heem, jrg. XXX (1976), afl. 5.

H. Vannoppen, Het belang van de hedendaagse gemeentearchieven.

Naamkunde, jrg. VIII (1976), afl. 3/4.

0. Leys, Sociolinguistische aspekten van de persoonsnaamgeving.— J. Huisman, Regionale vormverschillen in Nederlandstalige namen van steden in België en Noord-Frankrijk. — J. M. Goris, De invloed van de Anglo-Boerenoorlogen op de naamgeving hoofdzakelijk in Vlaams-België.

Oostvlaamse Zanten, jrg. LII (1977), afl. 1.

R. van de Walle, Hoe Delfts is het „Delfts aardewerk?"

Vlaamse Stam, jrg. XIII (1977), afl. 3.

J. G. de Brouwere, Familiekundig onderzoek in het buitenland (4). Duitsland. — J. Maeriën en Br. F. Schepkens, Onze kwartierstaat: *Karel Maria Silvester Fransen* (Broeder Exuperance). De kwartierdrager (geb. 1898, overl. 1976) stamt van vaderszijde uit Ned.: kw. 8/9 *W. Franssen,* geb. Beek (Ned.) 1800, tr. *A. C. Groenmeyer,* geb. 1800 uit het huw. van *Henricus* (geb. Voerendaal?) en *M. Daemen* (geb. Geleen), kw. 16/17 G. *Franssen,* geb. Schimmert 1760, tr. *M. H. Maes,* geb. Beek (Ned.) 1760. Overgrootmoeder van moederszijde (kw. 15) is *A. de Keyzer,* geb. Zaltbommel 1794 als dr. van *Michael* en *Ida Everts* (Batenburg 1757-Maastricht 1847). — J. Roelandt vervolgt: Akte van de studie van Mr. *Marc Jean* II *Gommers,* notaris te Komen. Sterfhuizen 1742 (7 sept.) — 1749 (30 okt.). Met de namen *Bosschaert, Six* en *Spinnewyn.*

Vlaamse Stam, jrg. XIII (1977). afl. 4/5.

Het aan *Rubens* gewijde dubbele nummer bevat o.a. de volgende publicaties: 1. L. Poplemont, De kwartieren van *Peter Pauwel Rubens* en van zijn twee echtgenoten *Isabella Brant* en *Helena Fourment.* De grootvader van eerstgenoemde t.w. de 1518 te Valkenburg geb. *Jan Brant* is in 1ste huw. getr. met *Elisabeth van Nispen.* Overgrootouders van moederszijde (kw. 12/13) zijn Mr. *Nic. de Moy,* geb. 's-Hertogenbosch ± 1500 x *Catharina Monincx; 2.* E. Houtman, Sociale studie van de voorouders, van *P. P. Rubens.* De Brugse herkomst van de familie *Rubens; 3.* F. Goole Raadsels rond *Rubens.* Behandelt o.a. Is de stamboom opgesteld door de Antwerpse genealoog Verachtert juist? Komt het *Rubens*jaar niet één jaar te laat? Was de moeder van *Rubens* de dochter van de prinsbisschop van Luik of van kardinaal *Herman von Wied?; 4.* H. Douxchamps, De wapenbevordering door *Karel I,* koning van Engeland, in 1630 aan *Peter Pauwel Rubens* toegekend. In het Ned. vert. door L. Poplemont; 5. H. de Kok, Laatste jaren van *Peter-Pauwel Rubens* Junior te Turnhout († 1684); 6. L. Gorissen, De familie *Rubens* in Ekeren.

Genealogie, jrg.XXVI (1977), afl. 4.

H. Fries, Die *Fries* in und aus Montbéliard/Mömpelgard. Teil 1. Tot deze fam. hoort *Christiane Elisabeth Fries* (1778-1851) (Vb, 4). Zij was 1810 getr. met Dr. *J. A. Schmidt*

(1754-1816). Laatsgen. was in lste huw. getr. „in Holland" 15 aug. 1799 met *Alida (Aaltje) Schaap,* wed. van *Wilhem Lugt. Aaltje Schaap* overl. Neuwied 27 juli 1809. De gegevens betr. het 2de huw. van *A. Schaap* en betr. plaats en datum van haar overl. zijn aanvn. op „Ned. Patriciaat", 1943, blz. 296, sub Vla.

Annalen des Historischen Vereins fiir den Niederrhein insbesondere das alte Erzbistum Köln, dl.CLXXVIII (1976).

H. J. Brandt, Klevisch-Märkische Kirchenpolitik im Bündnis mit Burgund in der ersten Hälfte des 15. Jahrhunderts. Magister *Dietrich Stock* († 1470), Rat der Herzöge von Kleve-Mark, Burgund-Brabant und Geldern. — D. Lück, Das Viktorstift zu Xanten in der ersten Hälfte des 15. Jahrhunderts. Beobachtungen anhand der Bursenrechnungen. — In de afd. „Kleinere Beiträge" publ. J. Deeters: Eine unbekannte Urkunde Erzbischof *Konrads von Hochstaden* von 1244 für das Kloster Walberberg.

Quellen und Forschungen zurostfriesischen Familien- und Wappenkunde, jrg. XXV (1976), afl. 7/8.

E. von Reeken, Die Abiturienten der Emder Lateinschule bzw. des Emder Gymnasiums von 1780-1889 (mit Lücken). De naamlijsten vermelden mede naam en/of beroep van de vader. Men treft o.a. de volgende inschrijvingen aan: *Van Ameren, Bolhuis, Bosker* (geb. Appingedam), *Conring, Dreesmann, Ebeling, Gastmann* (geb. op Java), *Geelvink, Groeneveld. Hesslingh. Ites* (geb. Gron.), *Mackay, Mansholt, Meder, Mennenga* (geb. Poortvliet), *Noteboom, De Pottere, Reimer, Van Senden* en *De Weerth.*

Quellen und Forschungen zurostfriesischen Familien- und Wappenkunde, jrg. XXV (1976), afl. 9/10.

S. Ortgies Siefken, Feuerstättenregister im Amt Friedeburg vom 25. September 1602. Met de namen *Van Diepholt, Klatte, Kloppenborch en Ohrtgiesen.*

Quellen und Forschungen zurostfriesischenFamilien- und Wappenkunde, jrg. XXV (1976), afl. 11/12.

H. Böckmann, Ostfriesen in den Befreiungskriegen 1813-1815. De gepubl. naamlijsten zijn aan het in 1863 verschenen geschrift: „Die denkwürdigen Thaten der Ostfriesen in dem Befreiungskampfe 1813-1815" ontleend en bevatten o.m. de namen *Bloom, Freese, Herlyn, Mansholt, Menken, Nanninga, Saathoff, Sap, Tholen, Tjaden* en *De Weert.* — E. von Reeken, Lateinschule in Norden. Verzeichnis der Abiturienten von 1789- 1802. Met de namen *Hoppe, Scipio* en *Stellwagen.* — In de rubriek „Suchfragen" een fragment *Alting.*

Südwestdeutsche Blätter für Familien- und Wappenkunde, bd. XV (1977), afl. 5.

Hierin een overzicht van de „Evangelische Kirchenbücher, die beim Oberkirchenrat in Karlsruhe deponiert sind (18-3-1975)".

Mitteilungen der Westdeutschen Gesellschaft für Familienkunde, jrg. LXV (1977), afl. 1.

H. Bolenius, opent met „Wer war *Eva Rennenberg?*" — M. Knieriem, Zivilpersonen im Kirchenbuch der Reformierten

Gemeinde Geldern 1721-1750. Genoemd worden *Achter den Bosch, Deventer, Grashoff, Von Palland, De Saint-Paul* en Sys. — Einwohnerverzeichnis von Raeren und Neudorf. Aufgestellt im Juni 1693 von Pfarrer Peter Jacob Grossmeyer. Mitgeteilt aus dem Nachlass *Joh. Wilh. von Schwarfzenberg.* (Wordt vervolgd.) Met de namen *Creutz* en *Rombach.* — R. Siepe, Die Neusser Knabenschule und ihr Hauptlehrer *Chrisfian Busch.* (Wordt vervolgd). De leerlingenlijst over de jaren 1841-1880 geeft de namen *Bender, Bisping* en *Bolten.*

Mitteilungen der Westdeutschen Gesellschaft für Familienkunde, jrg. LXV (1977), afl. 2.

D. Becker, über die genealogischen überlieferungen der Polynesier.

Genealogists' Magazine, vol. XIX (1977), afl. 1.

T. L. Boam, Modern sources for genealogical research in the United States.

Proceedingsofthe HuguenotSociety of London, vol. XXII (1970-1976), afl. 6.

R. D. Gwynn, The distribution of huguenot refugees in England, 11: London and its environ.

Nord généalogie, jrg. 1976, afl. 6.

Ph. Coussement, Archives concernant le baillage et ville de Lillers et autres lieux. In dit gedeelte, dat de periode 11 jan. 1755 tot 30 okt. 1780 bestrijkt, verschijnen de namen *Beguin, Campagne, Flament, Marien, Martel* en *Wattez.* — De rubriek „Questions" bevat een vraag *(De) Campagne* (Franse mil., getr. in Nederland).

Nord généalogie, jrg. 1977, afl. 1.

A. Bourgeois, Les bourgeois d'Arras. Op de lijst van burgers (met vermelding veelal van geb.plaats en namen der ouders, periode 1787, 1788) treft men de namen *Becu, Desplanque, Drion, Flament, Michaut, Six* en *Vasseur* aan. — „Adresses à noter" geeft t.b.v. hen die Slavische en Poolse hist. en/of geneal. gegevens zoekt de adressen van 2 bibliotheken in Parijs. — J. Lienard, Soldats originaires du Nord de la France inscrits dans les registres de l'état civil à Liège. (Vervolg). De lijst bevat huw. van mil. in de periode 1808-1813 met de namen *Amiable, Genet, Velu* en *Wery.* — Een antwoord *Van de Moosdijck* komt in de rubriek „Réponses" voor.

Nordgénéalogie, jrg. 1977, afl. 2.

G. L. Gilman, Une institution précieuse pour le généalogiste: l'état civil.

Tha. J. van Alff.

VRAGEN EN ANTWOORDEN,

De **Cordua-van Benthem.** *Jacob de Cordua,* burgerkoopman te Batavia, 7 juni 1747 burgervaandrig van de Westzijde aldaar, begr. Batavia (Hollandse kerk) 24 sept. 1748, echtgenoot van *Susanna van Benthem,* begr. Batavia 15 dec. 1753.

Gevraagd nadere gegevens en kwartieren van deze echtelieden. Was deze *Susanna* mogelijk identiek met *Susanna Chrisfina van Benthem,* ged. Havelte 27 april 1710, dr. van *Joan Struuck van Benthem* en *Alyda Margaretha Carpenter ?*

Zeist. C. E. TEN HOUTE DE LANGE.

Dannenberg-Havick. *Quirinus Dannenberg,* geb. omstr. 1705, notaris en solliciteur-militair te 's-Gravenhage (1737-1757), lid van de vroedschap aldaar (1758—1763), woont in 1742 in de Wagenstraat en in 1763 in de Spuistraat, † (imp. bet.) 's-Gravenhage 17 sept. 1763, begr. ald. (N.K.) (58 jaar oud), tr. 's-Gravenhage (Scheveningse k.) 16 sept. 1736 *Anna Margaretha Havick,* † (imp. bet.) 's-Gravenhage 8 maart 1796, begr. ald. (N.K.) (90 jaar en 4 maanden oud). Het echtpaar bezat de buitenplaats Marsrust (later genaamd Vischlust), gelegen in de banne van Stompwijk.

Het wapen Dannenberg op de in de foyer van de zojuist gerestaureerde Nieuwe Kerk ingemetselde grafsteen werd in de Franse tijd uitgehakt; slechts het helmteken is gespaard gebleven (een distel).

Gevraagd: de ouders van *Quirinus Dannenberg* en *Anna Margarefha Havick* en de geboorte/doopdata en -plaatsen van dit echtpaar (niet te 's-Gravenhage 'aangetroffen).

's-Gravenhage. H. P. FÖLTING.

Davidson - Breithaupt. *John Davidson,* geb. Tjittigong (Chittagong ?) in sept./okt. 1778, sinds 1811 in dienst bij het Engelse bestuur op Java („Acting Assistant Secretary"), in 1812 landdrost van Buitenzorg, op 9 april 1813 „Civil Paymaster and Storekeeper" te Semarang, op 27 april 1813 resident van Rembang, in 1815 resident van Probolinggo en Bezoeki; draagt op 19 aug. 1816 zijn functie over aan de Nederlanders; nadien koopman, suikerplanter en eigenaar van twee suikermolens te Probolinggo; sinds 1832 eigenaar van de suikerfabriek Pleret, † Pasoeroean 13 mei 1850 (71 jaar en zeven maanden oud), tr. *Eliza Breithaupf,* geb. (Madras ?) in 1787/1788, † Probolinggo 5 mei 1827 (39 jaar oud).

Van de uit dit huwelijk geboren kinderen waren er in 1827 zes in leven, onder wie:

1. *Eliza Davidson,* † Londen, tr. Pasoeroean 16 dec. 1835 *Willem Klaas van der Eb,* geb. Rotterdam 7 okt. 1807, landmeter te Semarang 1858, landraad aldaar, le luit.-kwartiermeester der schutterij, † Soerabaja 1 febr. 1861, zn. van *Dirk van der Eb* en *Gerritje Tolsma.*
2. *Emma Davidson,* geb. Probolinggo 12 jan. 1818, †'s-Gravenhage 20 maart 1865, tr. le N.N. *Keasberry;* tr. 2e Pasoeroean 16 dec. 1835 *Hendrik Anne Constantijn Smissaerf,* geb. Amsterdam 1 jan. 1805, controleur en secretaris te Salatiga, Banjoemas en Pasoeroean, ass.-resident van Probolinggo, sinds 1839 suiker fabrikant, eigenaar van de suikerfabriek Besito, † 's-Gravenhage 22 april 1863, zn. van *Marinus Adriaan Perpetuus Smissaert* en *Maria Feitama.*
3. *Helen Davidson,* tr. Soerabaja 30 juni 1858 *Julius Carl Wilhelm Heyn,* wedr. van *Clara Sara Elisabefh Adriana Rauws* (die eerder wed. was van *James Townsend D'Onovan*).

Gevraagd aanvullingen en verbeteringen op bovenstaand fragment, alsmede gegevens omtrent de afstamming van het echtpaar *Davidson-Breithaupt.*

Rotterdam. MR. A. SNETMLAGE.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Het geslacht Rens(s)en te Doetinchem en Doesburg, door E. D. Heijnis-Renssen en Jhr. Mr. R. C. C. de Savornin Lohman. — Korte mededelingen. — Boekbespreking. — Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften. — Vragen en antwoorden.

LEXICOGRAFISCH NAAMREGISTER

JAARGANG 1977.

Het teken * wil zeggen dat in het artikel ook aantekeningen van wapenkundige aard voorkomen.

A

Aa, van der **167, 288, 289, 390.**
Aa, Grampel van der 289.
Aarschot, van Arenberg- 168.
Abbema 23.
Abbing(h) 447.
Abelen 436.
Abo (Abö) **298.**
Achelen (Aggelen), van 298.
Achter de Bosch **299,** 451.
Achterhoudt, van **389, 390.**
Achteveld, van 298.
Adrichem, van **311,** 353, 354.
Advooaat 33.
Aeckerlin 210.
Aelmis 448.
Aelsen **176.**
Aenholt (Anholt), van **301.**
Aenelen (Achelen), van **298.**
Aharighie 1 6 0 .
Alary 123, 124.
Albe, van (der) 159-161.
Albendeel, van 158.
Alboot **192.**
Aldementinck 247.
Aldenburg Bentinck, van 448.
Alebeek, van (?)* 22.
Alewijn * **41,** 42.
Alewijn van Son * 42, **43.**
Alkemade (anders geheten van Barrij), van 298, **299.**
Aller, van **299.**
Al(l)ons **299, 300.**
Allot 69. 71, 75, **203*.**
Alpen, van **300.**
Alphen, van ,311.
Alting 86, **450.**
Ameren, van **450.**
Amiable 451.
Amsen (Ans(n)), van 225, 229, 230, 232, 236-246 *, 257, 263, 432, 434.
Amstelle, de 303.
Amyrault 127, 128.
Amys 83.
Andel, van (Andellius) 300, 301.
Andrau 85.
Andriau (Audrian) 123.
Andringa 180.
Anholt (Aenholt), van 301.
Ansckes 180.
Anse(n)(Amsen), van 225, **229, 230,** 232; 236-246 *, 257, 263. 432. 434.
Ansen, de 'Vos 'van 238.
Anspach 120.
Antal von Felsögeller 88.
4nthonissen 192.
Apor de Al-Torja 209.
Ardesch 85.
Are, **d'172.**
Arenberg, van 167.
Arenberg(- Aarschot), van 168.
Arentz 85.
Ariaans 176.
Arkel (Arckel), van 172, 301.
Armstrong 428.
Arnet 190.
Arnot of Fernie 183.
Arnot of that Ilk 183.
Arnt(s)z 172.
Artevelde, van 425.
Artz 301.
Asse. van Grimbergen- 168.
Assendelft, van **310,** 418.
Assendin 187. 188.
Asserhuis 428.
Assuerus 85.
Asten, von 215.
Ates 180.
Atherloue (Achterlony) 184.
Atye 69, 75.
Auber 123.
Aubert 213.
Aubremont, d' **390.**
Auburg (Augburg, Ouburg(h), Ondburg) 316, 338, **340—342,** 401-407, 416, 421 *.
Audrian (Andriau) 123.
Averhoult, d' 301.
Aves, ter 255.
Avinck 301 *.
Avoirt, van der 368.

B

Raar, van 85.
Babut du Marès 83, 210.
Bachijn 334.
Back (Ba(c)x) 184-186, 188-192.
Backer 23, **39,** 209, 300, 381, 387, **407,** 408.
Backers 298.
Baeck(, de) 176.
Baerken 85, 433, 434.
Baert 402, **407,** 408.
Baggen, van 213.
Rake * 23.
Bakels 120.
Bakker **296.**
Ralck (Bolck) 275.
Balfour (Balfoort) 146-164 *. 181*—**203.**
Balfour Papet 200.
Balinge 278.
Balneavis 3, 23 *.
Bamphield (de Bamphilde) 190, 193.
Banchem, van 390.
Bandaert **388.**
Bangma 180.
Bant **381.**
Barbançon, de Ligne- 168.
Barchel 141.
Barckers 407.
Barclay of Collair-ny 183.
Baren, van 308.
Barker 69, 73, 75.
Barkey 49, 172, 173.
Barourere, La 190.
Barre, de la 168.
Barrij, van Alkemade anders geheten van 298, 299.
Bartelmeeuws 107.
Bas 331.
Baud * 42.
Baudi (Boudy) 128.
Bauer Gauss, von 88.
Bax (Bacx, Back) 184-186, 188-192.
Bazeroy (, van) 405.
Beaton 182.
Beaufort 194.
Beaufort, de * 23.
Bebber(en), van 401403, **407.**
Beckinck 433, 434.
Beckink alias van Rehen 434.
Becu 451.
Becx 211, 271.
Beecher 69, 75, 76.
Beeck 298.
Beeck(e), van der 267, 274.
Beecken, ter 235.
Beeckman 51.
Beek, van der 174
Beekman 366.
Beelaerts 301.
Beeldsnijder * 23, 24, 31, 32.
Beesd, van * 111, 112.
Beest, van * 111, 130, 216.
Beest van Heemskerck, van 420.
Beest, van Voorst van * 111, 112.
Beethoven, van 84.
Beghein 211.
Beghin 87.
Beguin 451.
Behr, de 84.
Beilanus (Beylanus), van 181, **200.**
Beilanus de Wendt 200.
Beilstein, von Nassau- 86.
Beissel von Gymnich 210.
Belle, van 212.
Bellen, van **400.**
Bellen, von 213.
Bellinckhome, van 234.
Benckendorff, voa 210.
Eender 86, 451.
Bendien **209.**
Bennebroek, van * 117.
Benolt 65.
Bensinge 263.
Bentes 294.
Benthem, van 451.
Benthum, van 172.
Bentinck' **209.**
Bentinck, van Aldenburg 448.
Bentvelsen 176.
Benyngton 82.
Berchem, van 130.
Berchuys 428.
Berck 185.
Ber(c)kel(s)(, van) 69, 70 *, 158, 315, 316, 322-325, 328, 331, 359-370 *, 414 *, 417 *.
Berckenrode, van 310.
Berckhout 387.
Be(e)rendrecht, van 51, 52, 158, **159.**
Berents 439.
Beresteyn, van 119, 331, **360,** 368.
Beresteyn, Duyst van 331, 362, 363, 3616, 368.
Berg, van den **319,** 321, 323, 324, **328,** 334, 335, 340, 358, 399.
Bergen, van 49, 50, 172, 173 *.
Bergeus 111.
Bergh, van den 164-169.
Berghegge **210.**
Berkel genaamd Brasser 368.
Berlijn 396.
Bernard 23.
Berreyen **308.**
Berrij (Berre), van 298.
Bertin 215.
Bethune of Creich 149, 182, 183.
Beusekom, van * 24.
Beusichem (Bosinchem), van 302 "-304.
Beverdingh, van 216.
Beveren, van 325, **363.**
Beverninck 217.
Berverningh, van 216.
Bie (Bye), de 368.
Bien, van Wena de 363, 367.
Biesenbeek, te 448.
Bigland 71, 72.
Bilderbeek 405.
Billingsley **69,** 75.
Bingerden, van 242.
Binkes 301.
Bisping 451.
Bisschop 290.
Blaeuhenne 201.
Blaise 84.
Blanckenberg 34,
Blan(c)kendael, van 125-131, 133, 134. 139. 140. **307—309*.**
Blanckenstein, von 210.
Blécourt, de 85.
Bley, de 129.
Bleijswijck (, van) 355, 358, 359, 419.
Block, de 88.
Bloemendaal 395.
Blok 298.
Blokhoven, van 369.
Blo(c)khovius 315-317, 323, 325, 327, 328, 330, 334, 335, 347, 367, 369-373, 375, 376, 383, 417 *, 418 *.
Blom 55, 210.
Bloom 450.
Bloteling(h) 50.
Blijck, van der 367.
Blijenburg 338.
Bochama, van 180.
Bocxsel (Bocxtel), van 300.
Boddens 327, 333, 384, 392.

Bodegom, van 323.
Bodegraven, van 88.
Boeckelt, van 143.
Boekelt, van Botteyken anders genaempt van 138.
Boelhouwer 85.
Boelisz 157.
Boels 375.
Boenis(se) (Boenensz) 364, 3 6 5 .
Boer, de 341, 406.
Boer, van den (Broer) 141.
Boerwinkel 86.
Boetzelaer, van den 84, 111.
Eögel, Nering 448.
Boinet 124.
Bolck (Balck) 275.
Boley (Bolich) 409, 413, 414.
Bolgering (Bollegrijn, Bolgeren) 315, 328, 333, 334.
Eolhoernes 270.
Bolhuis 212, 450.
Bolich (Boley) 409, 413, 414.
Eolmet, van 110.
Bolten 451.
Bolwerk 3.
Bommel, van 192.
Bond 69, 75.
Bongart 218.
Bonnet 166.
Bons, de 162, 163.
Bant, de 164.
Bontekoe 404.
Eaodt (Boot) (, de) 136, 141, 143.
Boogaert 200.
Boogaert, uyt ten 438.
Room 176.
Booms 371.
Eoomsma 297.
Boor 106.
Boot (Boodt) (, de) 136, 141, 143.
Bor 308, 309.
Eorch. ter 225-228. 257-259, 264; 272.
Borculo, van 236.
Eoreel 8.
Borman 158.
Borrendamme 367, 369.
Borsselen, van 167, 168.
Bos 87, 143.
Bos, van der 317, 319, 355.
Bosch 143, 210, 211, ,353.
Bosch, tea 208, 209.
Bosch, van 88.
Bosch, van den 52.
Boschuysen, van 311.
Bosinchem (Beusichem) , van 302 *-304.
Bosker 450.
Bosman 355, 359.
Bosschaert 449.
Bossche, van den 212.
Boswell 201.
Both 53.
Both Hendriksen * 27.
Eothe 212.
Böthlingk (of Buno) * 47.
Bottemanne 52.
Bott(e)yc(k)en(s), van (Botteynckinck, Bockteycking, Bottekens) 125, 131-133, 137, 138, 141, 143, 144.
Botteyken anders genaempt van Boekelt, van 138.
Botteijcken, Ram van 138.
Boucher 212.
Boudy (Baudi) 128.
Boukens 219.
Bourbon-Condé, de 168.
Bourg (h) elle genaamd de Somerpont (, de) 217.
Bourgelle dict (de) la Vacquerie, de 217.
Bourgondië (- Beveren). van 167, 168.
Bourgonje 411413.
Boutersem (- Merksem), van 167, 168.
Boutmy (Boutemi) 212, 213.
Bouvry, de 211.
Braber 359.
Bracco 192.
Bracon(n)ier 87, 213.
Brakel, Hoyer van 52.
Braller 413, 414.
Brant 449.
Brantius 435.
Brants 436.
Brasker(s) 382, 392.
Brasser 328-330, 360-369.
Brasser, Berkel genaamd 368.
Braunin 50.
Brederode, van 168.
Bree, van 50, 173.
Breeman 362, ,365, 366, 368.
Breen(en), van 389, 390, 410, 411.
Breithaupt 452.
Bremen, van 278.
Brentano 213.
Breuckelaer 433, 434.
Breur 175.
Breusma 180.
Brienen, van 210, 268, 273.
Brimeu, de 167.
Brinck 284.
Brinck, van 178.
Brixius (Brix (ien)) 179, 180.
Broeckhuisen tot Weerdenburg, van (van Weerdenburg van Broekhuizen) 255.
Broek, van der 88.
Broer (van den Boer) 141.
Broers 297.
Brogh 183.
Broickhoven, van 299.
Brompton 68.
Bron (Brown) 188.
Bronkhorst, van * 24, 4313, 434.
Bronkhorst, Schomaker alias van 432.
Eronkma 215.
Broomans 211.
Broucke, van den 188.
Broun 163.
Brouwer 55.
Brown (Bron) 188.
Browne 68, 70.
Bruce (Bruice, Brus(ce) , Breus, Bruijs) 146, 149, 152, 155, 161-163.
Brudenell 79.
Bruheze, van 375, 376.
Brunet 213, 215.
Bruning 200.
Brunis 435.
Bruyn, de 129, 130, 211, 403.
Bruyninx 448.
Bruijs (Bruce, Bruice, Brus(ce), Breus) 146, 149, 152, 155, 161-163.
Bruysten 110.
Brynck 227.
Buchel 310.
Buck 177.
Bucke 68, 73.
Buckhorst, van 245, 263, 266, 268, 272, 274, 277:
Buddenbrock, von 209.
Buddinck 138.
Buenel 152.
Bueren, van 298.
Bugge 368.
Buggenberg, van 241.
Bulderen, van 124.
Bulwer(e) 78. 79.
Eunge 212.
Burch, van der 394, 395.
Burck (Burch, Berck), van der 125, 136, 141-143.
Bureau 123.
Buren, van 140, 155, 168.
Burg, van den (Verburg) 362.
Burg, van der 20Q.
Burgh, van den 439.
Burghart 336: 339—341, 396, 398, 399.
Burghart de Lange 398, 399.
Burmania, van 297.
Burnham, de 76.
Busbach, (Butzbach, van Bus (s) bach, Potschbach) 50, 51 *.
Eusch 87, 451.
Busser 434.
Butruant 228.
Euvink 434.
Buys 174.
Buytene, van 398.
Bybau 448.
Bye (Bie), de 368.
Bijl, van der 319, ,355.
Bylandt, van * 24.
Eyler 143.
Bijler, van 217.
Byron 152.

C

Gaan van Neck 52.
Calf (f) 291, 292, 294.
Callenbach 86.
Cambier 83.
Camferbeke 251, 264.
Campagne (, de) 451.
Campen, van 266.
Camphuijsen 49, 50, 172, 173.
Campinck 228.
Canford 82.
Canmore, Malcolm 146.
Cant (Kant) 150, 151, 154.
Cantzlaar 202.
Capadose 210.
Capellen, van * 24, 25.
Capellen, van der 46.
Caperman 365.
Caporner 73, 81.
Cappel 192.
Carbasius 413, 414.
Cardon 85.
Caron, de 184.
Carpenter 451.
Casembroot, de 189.
Castilië - Leon * 425.
Catersvelt 393, 394, 400.
Cattenburg 157.
Caulery, de 330, 332.
Caulier 349, 351.
Cauwenberch, van 174.
Cavadino 209.
Cederquist (Sederquist, Zederquist) 188, 189.
Celos 213.
Cely ,389.
Cer (Ker) 155.
Champinjon 56.
Changuion 88, 202.
Chapman 82.
Châtillon * 112.
Chavonnes, Pasques de 3.
Chaworth 69.
Cherelle 124.
Chijs, van der 367.
Citters, van * 25.
Claesen 212.
Cleophas 411.
Cley, van der 308.
Clifford 36.
Clock 382, 392.
Cloeck 428.
Cloek (Kloeck) 337.
Clooster, van den 234, 238, 240 44, 246, 249, 263, 265.
Clijssen 122.
Cnopius 87.
Cock van Delwijnen, de * 112.
Cock van Neerijnen, de * 112.
Cock van Oplijnen, de * 112.
Cocq, de 110.
Codaens 143.
Ooenraets 187.
Coevoet (Koevoet) 125, 136, 137. 141-143 *, 418 *.
Coevoet zich noemende van Leeuwen 142.
Coevorden, van 231 *, 235, 236, 265, 273.
Coldewey 212.
Colyear 161, 162.
Colyear (Colger), Roberson dit 156.
Comans (van Nijenburg) 379 * -381, 427.
Commenes 428.
Comsell, de 62.
Condé. de Bourbon- 168.
Conde' dite de Larigny, de 163.
Coninck, de 367.
Conring 450.
Cooke 73.
Cool (Kool) 122.
Cooll 53.
Cools 365, 365.
Coorneeff (Koorneef) 177, 178.
Goot, van 177.
Copper 173.
Corbisier 371.
Cordes(, de) 105, 133.
Cordua, de 451.
Cornelis 87.
Cornelisse 55, 122.
Cors(s)endon(c)k 316, 336, 338, 339, 342, 392400, 406, 414, 421 *.
Corsendonk (van Spij(c)k) 336, 3198.
Cost, van der 322, 323, 417 *.
Costere, Hartmans de 174.
Cotenberg 176.
Co(u)lster, van 330, 401, 402.
Couperus * 26.
Court, de 390.
Coutts 184, 185.
Couwenhove 2190.
Cracht, de 321.
Gramers 299.
Crans 296.
Crayenhem, van 210.
Crayestein, van 136-1.37, 141.
Crayestein, ook wel geheten Gardyn, van 135.
Cree 176.
Cremer 439.
Creutz 451.
Creyk, de 78.
Croes 136.
Croix, de la 56, 220.

Crom 330.
Cromstrien 374.
Cromwell 188.
Crookhorne 68.
Croij, de 167.
Cruyff, Perk alias 107.
Cruijter, de (Krijter) 434.
Culemborg, van **168,** 304.
Cuperus 107.
Cusance, de 165. 167.
Cuser 269.
Cuylenborch, van 136.
Cuylenburch 355, 358.
Cuyper 357.
Cuypers 85, 211.

D

Daelder **107.**
Daemen 449.
Daendels 177.
Daendels **(Daniels)** 26 *, 177.
Daenels 203.
Daey, Nanning 338.
Dal(l), ten 175.
Dalton 69.
Dam, van 210, 301, 316, 334, 337, **338.**
Damhof 209.
Damme 210.
Damwijk 215.
Dane(n) 138, 211.
Daniels (Daendels) 26 *, 177
Dankelmann, von **210.**
Dannenberg 452 *.
Dsnyell **82.**
Dapper 54.
Darnley 182.
Darrell (Dorrell) 68, 73, 74.
Daudry 215.
Daunce 79.
Davelaar, van 178.
Davidson 452.
Davidson of Tulloch 209.
Decanus 435.
Decaux 124.
Decker(s) 436.
Deckers (a **Haenen) *26.**
Degenaers 211.
Degens 110.
Deketh * 44.
Dekker 209, 217, 411, 412.
Delhougne 84.
Delneste 88.
Delpierre 175.
Deltombe 211.
Denya 85.
Derle 79.
Desbordes 123. 124.
Desplanque 451.
Deucht (Duechtis) 381.
Deventer 451.
Diekmann 212.
Dielbeke, van **390.**
Diemen, van 312.
Diepenbrock, van 242.
Diepholt, van 450.
Dilgt, Dusewolt van 257.
Dilsen, van ,363.
Dimmendaels 433.
Dircksen 176.
Dirven 211.
Dobschiitz, von 448.
Doerganck 245.
Does, van der (Verdoes) 158, 159, 325, 363, 364, 380, 381, 384. 386.
Doetmijnuijt **288—291.**
Doet mijn **vuijt,** van Heijden alias 291, **292.**
Domseler, van 177.
Domyng 82.
Doomer 327.
Doorn 104, **106.**
Doornik, van 2198.
Doorninck, van 234.
Dorp, van 175, 176.
Dorre11 **(Darrell)** 68, 73, 74.
Dorsefan 54.
Dorst, den 319.
Dorth, van 277.
Douglas 154, 187.
Douven 85.
Dreesmann 450.
Driel, van 178.
Driest, van 108, 173.
Drion 451.
Dronckelaer 162.
Drost, van 197.
Drummond (de **Carnock)** 149, 150, 154-156.
Druwaart **175.**
Duechtis **(Deucht)** 381.
Dufour 124.
Duin 212.
Dullaert 85.
Dulmen 246.
Dulmont 435, 436.
Dumbar 154, 155.
Dumery 211.
Dunne, van **368.**
Duprée 212.
Duquenoy 84.
Duquesne 88.
Dure, van 260. 261.
Dusauzet * 3.
Dusewolt van **Dilgt** 257.
Dusseldorp, van 400.
Dussen, van der 365. 368. 419.
Duve 214.
Duyn, van der 162.
Duijnen, van 153.
Duyst van Beresteyn 331,362, 363, **366, 368.**
Duyst genaamd Knobbert 366.
Duyveland, van 375.
Duyvestein 51.
Dwingelo, van 228. 229. 233 *.
Dwingelo alias van' **Lotten,** van **233 *.**
Dijck, van 175, 337.
Dijkstra 411.

E

Eb, van der 452.
Ebben 176.
Ebeling 450.
Ebarhard (Eberhart) 214.
Echt (en), **van** 228, 236, 242, 246 **—253,** 257, 259, 268, 273.
Eck, van 42, 51, 161.
Eck van Panthaleon, van 51.
Ecluse, de 1' 212.
Edels 228.
Edmond 183.
Eelde, Knasse van 257.
Eerligh (Ehrlich) 434.
Eggemere, de 77.
Egmond, van 168.
Ehnlich (Eerligh) 434.
Elborch, van dea 434.
Elemans 361, 362.
Ellesmere 82.
Elphinstone 161.
Elsevier 197.
Elst, van der 288.
Elten 410.
Elverfeld, von 86.
Elyott 80.
Engelbronner 284.
Engelsma 83.
Enlich 432.
Ens 325, 369, 370, **373,** 374.
Ens, van 269, 271, 274.
Enteren, van 436.
Erp, van 255.
Erskine 188.
Esch, van 190.
Ese, van de(r) 242, 243, 254, 257, 260, 263.
Ese van Gramsbereen, van der 256, **257 *.**
Essen, van 268, 269, 273, 300.
Esvelt, van 300.
Etten,van 376.
Even '271.
Evers * 26.
Everson 307.
Everts 448, 449.
Eyck, van 186.
Eijk (van **Voorthuysen),** van 209.
Eynde, op 't 212.
Eijsden, van 209.

F

Faassen 406.
Fabius **120.**
Fabritius 220.
Fa(c)quelis 127, 128.
Faes 331, 332.
Faes alias Lely, van der 437.
Faille ,**(de)** la 55.
Famars, van 184.
Famars, de Levin **dictus** 185.
Farwerck 209.
Faure 192.
Favier 87.
Faijan Vlielander Hein * 26.
Fehrmann 212.
Feitama 452.
Feith **119—121,** 176, 338, 405409.
Feldmann 210.
Fellrigge (Felbryg) 78, 79.
Fenediger (Vendeger) , **van** (Vinardige) 159.
Fennema 310.
Ferrand * 3.
Festetics von **Tolna** 88.
Feuge **(Veugen),** van 153.
Feijens 201.
Feytama 297.
Fierens 85.
Filet 219.
Fintlay 194.
Fischer-Treuenfeld, von 448.
Fiseane, von 212.
Fitzgerald 80.
Flamant 88.
Flament 211, 451.
Flemingh 155.
Flodorp, van 300.
Flnd <d)(t) 307.
Folckerts (Volcker(t)sz) 270.
Folperts 180.
Fonck (Vonck) 53.
Foppes (Poppes) 296.
Foreest, van 387, 408.
Forrester 149.
Forster 82.
Fortuin 200.
Fourment 449.
Fowler 82.
Francen 334.
Francken 433.
Franken 52.
Franse 129.
Fransen **(Franssen)** 449.
Frantzius, von 448.
Freese 450.
Frémaux 211.
Frens 215.
Frentz, Raitz von 84.
Freys 234.
Fries 449.
Friscus 209.
Frumerie 84.
Fryys 82.

G

Gaasendam 448.
Gade 410.
Gageldonck 368.
Galen, van 105, 328.
Gall 312.
Gand 214.
Gansneb gen. **Tengnagel** 335.
Gardijn, van 135, **136.**
Gardijn, van **Crayestein,** ooh wei **geheten** 135.
Garrels 213.
Gastmann 450.
Gauss, von Bauer 88.
Gautier 84.
Gaveren-Liedekerke, van 167, 168.
Gebhard, von **Wassenaer (Wesener)** gen. 85.
Geelvink 450.
Geer, de 29. 201.
Gees(t) dorp, van 174.
Gelder, van * 23.
Geldolph 316.
Geldolph de Lange 412.
Geldrop(, van) 411, 412.
Gendt, van 213.
Genet 451.
Gent, van * 173.
Gent, van **(Vilain)** 168.
Gérardel 390.
Gerpen, van 213.
Gerrits 104-106.
Gesteranus 213.
Geusinge 240, 241.
Geyen 264.
Gheyn, van den 211.
Ghore, in den (van **den)** 228, 229 *, 231 *, 232 *, 237, 240; **257.**
Gielen 176.
Giese 50, 173.
Gies(s) en (Ghiesse, Gissen), van **(der) 127—129.**
Gildemesterus 87.
Gions 413.
Gissen **(Gies(s)** en, Ghiesse) , **van** (der) 127-129.
Glymes (- Grimbergen), van 167, 168.
Gobau 215.
Godefroy 158.
Godiciabo (Goditiabois) 83.
Godin 29.
Goens. van 439.
Goer, 'van den 236.
Goer, Vos van den 232, 236, 237, 240.
Goeree 368.
Goes, van der 385, 388-391.
Goes van **Dirxland,** van der 448.
Gommers 84, 85, 133, 212, 449.
Gomwell, de 79.
Goor, van 235.
Goosens 110, 155.
Gorchum, van 185.
Gorsuch 191.

Goudt 390.
Goyer 102.
Goyer, de 137
Graaf, de 448.
Graafman 286.
Graes, van 271.
Grampel (van der Aa) 289.
Gramsbergen, van 257.
Grant 77.
Grashoff 451.
Graswinckel 325, 331, 360-362, 364-366, 368.
Grauda 293.
Gravenweert. van 's 109—111, 203, 204.
Gravesande, van 's- 217
Grebber, de 311, 312.
Greenway 68, 74.
Grene 82.
Gresham 82.
Gresshoff 84.
Greve 176.
Grevenbroeck, van 434.
Gnieken, van 85.
Griethuysen, van 128.
Grift, van der 52.
Grimbergen (, van) 127, 128.
Grimbergen-Asse, van 168.
Grimbergen, van Glymes- 167, 168.
Groeben, von der 210.
Groenen Dijk 88.
Groeneveld 450.
Groenewegen (, van) 328-330, 361. 367. 417-419 *.
Groenmeyer 449.
Groesbee(c)k, van 137, 256 *.
Gröning, von 448.
Groningen. van 246-249. 253.
Gronovius * 207.
Groot 335, 336, 338, 339, 411* -413, 420 *.
Groot, de 155.
Grootvelt 161.
Gros 410, 413.
Grosz 390.
Grotta 38.
Grovestins. Sirtema van 24.
Grupello, de 83.
Guedesing 257, 259.
Guericke, (Progers) van 427.
Guerin 213.
Guillot 123.
Günther 209.
Gymnich, Beissel voa 210.
Gytenbeek, van 130.

H

Hack 185.
Hackfort, van 254, 273, 276.
Haeck 420.
Haeften, van 112 *, 168.
Haegen. van 432.
Haen, de 50.
Haen (de Raet) 109.
Haenen, Deckers a * 26.
Ha(e)ren, van 253-257 *.
Ha(e)ring (Harinck) 132.
Haersolte (tot de Berg), van 277.
Haerst, van 277.
Haertinghe van Haren 257.
Haestrecht, van 304.
Haexberg 251.
Hagedorn 215.
Hagen 237, 242-244, 249, 250, 263, 266, 268, 273.
Haitsma Mulier 88.
Hake 255.
Halkett 154.
Halle, van der 244.
Haller 214.
Halling 158, 290.
Halwas(s) 87.
Hambeu(c)k(en) 49, 50, 172, 173.
Hamiltoa (of Silverton Hill) 149, 150, 152, 155, 162, 164, 183, 187-189.
Hamminck Schepel 44.
Hanekuijk 296.
Hangkerne, 0 161.
Hanley 68, 73. 74.
Hannaert 84.
Hannema 297.
Hanneman 361.
Hannes, van Thye * 36.
Hansen 294.
Hardenberg, von 210.
Hardenbroek, van * 121, 282, 283.
Haren, Mensinghe anders geheten van 253, 254.
Harinck (Ha(e) ring) 132.
Hart, 't 401.
Hart, van der 210.
Harten (Herten), van 325, 370, 372, 373.
Hartmans de Costere, de 174.
Hartmans van der Poel 306.
Hase 409. 410, 413. 414.
Hasselaar 105.
Hassen, van 40.3.
Hauck 120.
Hauer 86.
Havestats 301.
Havick 452.
Hawkins 82.
Haze Winkelman, de 210.
Heard 71, 72.
Heddendorp 213.
Heeck 409.
Heeckeren. van 260.
Heeckeren, de Rolde van, 84.
Heeckeren genaamd van Rechteren, van 254, 256 *, 257 *, 277.
Heemskerck (, van) 327, 328, 331, 333, 3'84, 3'92, 417.
Heerde, van 132.
Heerdt, van (Heert) 153.
Heeren 185.
Heert (van Heerdt) 153.
Heels, van * 112.
Heeswijck 190.
Hegemann 176.
Heggen, van der 56.
Hegghe, ter 235.
Hein, Faijan Vlielander * 26.
Heinsberg (Heijnsberg), van 302, * 307.
Heirle (Herrel) 183, 184, 186.
Heixan 296.
Hel, van der 353.
Heldewir 213.
Hellenaer 301.
Heller 436.
Helmont, van 110.
Helst Radinc 242 *.
Hemert, van * 112.
Hemert, de Regte van 194.
Bemmyng 61, 78.
Hemsin(c) k 371.
Henderson (Henrysoun) (of Fordell) 183, 186-188, 197.
Hendricks 101, 105.
Hendriksen, Both * 27.
Hennemann 86.
Henneron, de 390.
Hennin-Liétard, van 168.
Herlaer, van 386—389.
Herlaer, van Vladeracken zich noemende van 384.
Herlyn 213, 450.
Herpel 86.
Herrel (Heirle) 183, 184, 186.
Hersele, van 197.
Hertaing, de 85.
Herten (Harten), van 325, 372, 373.
Herwaerd, van 111.
Herwijnen, van 390.
Herzelles, van 168.
Hessels 293.
Hessling(h) 85, 200, 450.
Hetterscheid, van 177.
Heuckelum 191.
Heuclom, van 177.
Heudt (Hue(d)t, Heut), van 177.
Heuner (Huender) 433.
Heuvel, van den 141.
Hauven, van 216.
Hey 162.
Heyde(n), van der 152, 153.
Heijden alias Doet mijn vuijt, van 291, 292.
Heymans 297.
Heyn 136, 452.
Heynsius 160.
Hiddingh 229.
Hillebrants 104.
Hillingberg (Hillenberch) 258, 261-264, 272, 276.
Hillingberg, Stelling genaamd 258, 259, 262. 263, 276.
Hinderduyn 381, 384, 387.
Hingst 297.
Hirsch, von 209.
Hobson 79.
Hochstaden, von 450.
Hochwächter, von 448.
Hockel 215.
Hoef, van der 352.
Hoemakers 374.
Hoen 175.
Hoender(s) 433.
Hoensbroeck, von und zu 210.
Hoenselaer 176.
Hoeufft * 27.
Hoeufft, Pauw geboren 27
Hoeve, van der 358.
Hoff 43.
Hoffdijck, van 366.
Hoffer 335.
Hoffmeester 49.
Hofland 395, 396.
Hogehoff 278.
Hogendorp, van 396.
Hogensteyn 406.
Hogerzijl 366.
Hohenlohe, van 155.
Hohenzollern, van 167.
Holboem 266, 267.
Holet(t) (Holland(t)) 409, 410, 413.
Hollaert 389.
Holland(t) 316, 338, 341, 409 413, 421 *.
Holleken 261.
Holleman 212.
Hölscher 213.
Holthe, van 176.
Homan 253.
Home 152.
Hooft 177 *.
Hoogenhoeck, van 373.
Hoogerwaert 51.
Hoogstraten 169.
Hoogwoud 413.
Hoon 448.
Hoop, van der * 44, 45.
Hoorn, van 143, 173.
Hoorne 169.
Hooij 210.
Hopcooper 216.
Hoppe 450.
Hoppe(n)steyn 329, 418 *.
Hoppesteijn van Leeuwen* 418.
Hora Siccama * 40.
Horbáth de Muranicz 209.
Horn 214.
Horschen 409, 413, 414.
Horst 104.
Horst, ter 55, 432.
Horst, van der 290.
Hosdin, van 312.
Houck, van der 393, 394.
Houte de Lange, ten* 415, 416.
Houten, van 308, 356.
Houtkoper 380, 386.
Houve, van der 52.
Hove(n) 289, 292.
Hove, van den (ten) 253.
Hövel, voa 86.
Hoveniers 191.
Höweler 213.
Hoyer van Brake1 52.
Huaert 209.
Huart 84.
Hubar 448.
Hubenet 209.
Hubert * 24.
Hubrecht * 27.
Hue(d)t (Heu(d)t), van 177.
Huender (Heuner) 433.
Huguenin 213.
Huishaasker 54.
Huisinga 213.
Hulst, van der 192.
Hulstein (Hulstijn) 447.
Hume 186.
Hundius 189.
Hussen 339, 395.
Husung 85.
Huter (Huyter), de 111.
Hutzen 152.
Huybert, de 199, 369-371, 374 -376.
Huyboom 393, 400.
Buijgens 163, 211.
Huyn van Amstenrade 448 *.
Huys 85, 229, 250.
Huysmans 370.
Buyter (Huter), de 111.
Huzeken 249.
Hyddynge anders gheheten Pype 227.

I

Idebam 82.
Iden 54.
Idsinga, van 297, 439.
Idstein, van Nassau-Wiesbaden- 167, 168.
Ilsemann, von 448.
Imhoff, van 87.
Inge, van 122.
Isbrant 212.
Isendoorn, van * 112.
Isselmuden, van 238, 242, 263. 266-268, 274.
Ites 450.
Iwan 86.

J

Jacob 123, 158.
Jacobi, de 83.
Jacobs 107, 215.

Jacobsen 172.
Jager, de 328.
Jans 106. 107.
Jansen 172, 209, 300.
Jansen van der Ouderaa 84.
Janssen 165, 166.
Janssens * 3, 27, 28.
Jeude, van Lidt de * 112.
Jaachimi 184.
Joce 82.
Jode, de 390.
Jolink(s) 432.
Jonas 411. 412.
Jong, de 28 *, 128, 179, 209.
Jonah. de 401. 402. 407.
Jongma 2 9 5 .
Jordens(s) 112, 113, 436.
Jouw * 43.
Juchen, van 436.
Junius 299.
Jurgens 88.
Juten 426.

K

Kabelaer 215.
Kaldenbach 438.
Kalff 411.
Kalis 209.
Kalmer(s) 227.
Kamerling 202.
Kamp 88.
Kampen, van 251.
Kamphuis 213.
Kan(n) 152, 153.
Kant (Cant) 150, 151, 154.
Kap- herr, von 209.
Karlar, van 264.
Katzmann 86.
Keasberry 452.
Keeman 108.
Keest 296.
Keiber 213.
Keiser 179.
Kemp (Kempe) 158, 159.
Kemp (, de) 142.
Kempen, de 375.
Kent 155.
Keppel, van 255.
Ker (Cer) 155.
Kerchem, van 174.
Kerckhoven, van de 164.
Keremans 311.
Kersten 210.
Kessler * 417.
Ketien 434.
Kette 375, 376.
Keulen, van 406.
Keysersweert 54.
Keyzer, de 449.
Kick 385.
Kikkert * 416.
Kip 394.
Kirckpatrick 163.
Klaes 105.
Klatte 450.
Klaver 405.
Kleef, van 167.
Kleinpenning 173.
Klenck (, van) 428.
Klerk, de 211.
Kloeck (Cloek) 337.
Kloppenborch 450.
Knaap 88.
Knasse van Eelde 257.
Knaven 85.
Knobbert, Duyst genaamd 366.
Knol 321.
Knuijtt 301.
Knuyvinck 432, 433.
Kock 180.
Koedijck 105.
Koersel, van 436.
Koevoet (Coevoet) 125, 136, 137, 141-143 *, 418 *.
Koevoet van Bonendael 418.
Kolverschoten, van 304.
Kaningh, de 120.
Konraedts 1'77.
Kooi, van der 120.
Kool (Cool) 122.
Koolman 213.
Koorneef (Coorneeff) 177, 178.
Koppers 178.
Korsten 52.
Koudijs 179.
Kaulster, van 421.
Koumans Smeding 3.
Krane, de 213.
Kranen, van Taack Tra 121.
Kray 176.
Kreeck, van der 192.
Krol 105.
Kruiningen, van 167.
Krijter (de Crijter) 434.
Kuinre, van 260, 263.
Kuiper 295, 297.
Kun, van der 88.
Kuper 439.
Kuyc, de 303.
Kuyl, van der 393, 394.
Kuyper 106.
Kuyten 328.
Kystesnyesseler 433.

L

Labaer 410.
La(ec)kencooper 380, 388, 408.
Laen, van der 299.
Laer, van 390.
Laer, van de(n) 226, 258, 259, 264.
Lagerwey 178, 179.
Lamberts 105.
Lambrechts 200.
Lammeren, van 337.
Lammers 284.
Lamoea 84.
Lamaureux 190.
Landwehr 209.
Lang 84.
Lange (van der Lange, de Lanne, de Langue), de '25 *, 216, 309. 315—421 *.
Lange, Burghart de 398, 399.
Lange, ten Houte de * 415. 416.
Lange, Stuyling de 336, 337-340. 376. 399. 406. 414. 416 *.
Langemeyer 213.
Langen. de * 415.
Langen; van 255.
Langen (, von) * 415.
Langeraeth (of: Langeraeck), van 143.
Langereis 407.
Lannoy (, de) 85, 167, 168.
Langhals 253.
Lanschot, van 306.
Lant 428.
Larigny, Conde dite de 163.
Last 211.
Lauder 154. 157. 162-164.
Lebbin(c)k 432.
Lechner 214.
Leck, van der 376.
Lecke, van der 260.
Lecq, Nassau la 209.
Leeflang(h) 175.
Leemans 85, 88, 448.
Leent, van 85.
Leeuw, de 187, 435.
Leeuw, van der (van de Lewe) 186.
Leeuwen, van 132, 142 *, 298, 340, 341, 399, 426.
Leeuwen, Coevoet zich noemende van 142.
Leeuwen, Hoppesteijn van * 418.
Leeuwenvelt (, van) 318. 319. 321, 322, 324, 354, 355, 357—359, 417 *.
Le Gras 447.
Legros 69.
Lely (, van der Faes alias) 437.
Lely, van der 51.
Leman 88.
Lemmers 284.
Leon, le ((de) Lion(Lyon)) 183, 199.
Leon, Castilië- 425.
Leopold 447.
Lepout(t)re (Le Pou(t)tre) 84, 85.
Letten, van 393-395, 397, 399, 400.
Lettinck 433, 436, 438.
Leu, de 211, 212.
Leu, Le 84, 85.
Leur, van der 50.
Leuridan 87.
Leuwe, van 142.
Levesten, van 163.
Levin dictus Famars, de 185.
Levin de Caluaert 189.
Levingston 164.
Lewe 235, 260.
Ley, van der * 28.
Leydecker 51, 199.
Leyden, van 266.
Leyenberch, van 131, 137.
Lichtenbergh, van 435.
Lichtenhan 214.
Lichtenoort, van 137.
Lichthart 88.
Lidt de Jeude, van * 112.
Liebergen, van 85.
Liedekerke, van Gaveren- 167, 168.
Lienders * 28.
Lieshout 163.
Liétard, van Hennin- 168.
Lightenbergh, van 196.
Ligne-Barbançon, de 168.
Limburg Stirum, van 210.
Linde, van der 105, 122.
Lindeiner gen. von Wildau, von 448.
Linden, onder de 50.
Linden, Smit van 307.
Linden, van der 134.
Lindeniers 220.
Lingen, van 192, 213.
Lion (Lyon) (, de) (le Leon) 183, 199.
Lip, van der 406.
Lippens 83.
Lis, van (der) 179.
Lisse, van der 375.
Lobel 215.
Löben Sels, van * 40.
Lochorst, von 215.
Loderus 85.
Loe, to 431, 432.
Loef 303. 311.
Loenen 104, 106.
Loenen, van 143, 205 *, 435.
Loenersloot, van 303.
Logemann 213.
Lohmann 213.
Lom, van 203.
Lons 219.
Loo. van de 28 *, 209.
Loon, van 167, 172, 236.
Lopez Serano 363.
Lopse 187, 192.
Lotten, van Dwingelo alias van 233 *.
Loudon 210.
Louw, van der 447.
Loyseleur, de 151.
Lucas 78.
Luensche (Lunsingh) 228.
Lugt 450.
Lundin of that Ilk 183.
Lunsingh (Luensche) 228.
Lup(c)ke 178.
Lustigh 105.
Luther 87.
Lützow, von 210.
Luyckx 84.
Luydens 202.
Luytgaerden, van den 211.
Lijn, van der 401.

M

Maas(Maes) 105. 449.
Macauley 150.
Mach, von 448.
Mackay 450.
Made, van der 419.
Maesen, van der 84.
Maestra 180.
Mailly, de 167, 168.
Makigny 186.
Malapert (, de) * 28, 29, 40, 84, 201, 202.
Malcolm Canmore 146.
Malherbe 83, 84, 88.
Mammen 213.
Man, de 106.
Manmaecker, van 190. 191, 195.
Mannens 83.'
Mansfelt 169.
Mansfield 210.
Mansholt 450.
Mansvelt, van 134, 309.
Mantels 85.
Manten 106.
Marck, van der 167, 357.
Marez, de 388—390.
Margadant 406.
Marien 451.
Marienhof, van 394.
Marion 213.
Mark, van 213.
Marlot, van 121.
Marnix, van 185.
Martel 451.
Marteling 85.
Martens * 29-32.
Martens van Sevenhoven 1.
Martfeld 410.
Martini 55.
Maschhaupt 448.
Massa 175, 284.
Massony (Massoni(us), Masion) 382-384, 386, 388, 390.
Mast, van der 324, 328, 363, 364.
Mastenburg, van 388.
Masurel 88.
Maten, ter 439.
Mat(h)on 87, 88.
Maubeuge, von 448.
Maus 84.

May 213.
Meantis 82.
Meder 450.
Meel, van 197.
Meenderink 210.
Meer, van der 175, 330, 331, 365, 406, 407.
Meer, van der (Vermeer) 141.
Meertens 32 *, 52.
Mees 428, 447.
Meester, de 83.
Mejer 209.
Melisdijck 361.
Melun, de 167.
Memens (Mennes) 143.
Mencia de Mendoza 210.
Menken 213, 450.
Mennenga 213, 450.
Mennes (Memens) 143.
Menschingh von Hambeucxen 173.
Mensinghe 253, 257.
Mensinghe anders gheheten van Haren 253, 254.
Mentinck 436.
Mepsche, de 228.
Mer, van der 154.
Merens * 1, 32-35.
Merksem, van Boutersem- 167, 168.
Merksem, van Wezemaal- 167.
Merode, van 167, 168.
Mersman 111.
Messiaen 215.
Mestral, de 199.
Metelerkamp (Mettlerkamp) 87.
Meuelen, van der 188, 436.
Meuwese 209.
Mey, de *27.
Meyboom 175.
Meyer 220.
Meyer, de 311.
Meyers 84, 104, 106.
Meyners 202.
Michaut 451.
Michel 210.
Middachten, van 179, 180.
Middagten, van 268.
Middelburg 312.
Middelhouck 329.
Mierop, van 174.
Mignot 209.
Millet 82.
Millingen, van 254.
Minnes 373, 374.
Minsinge (Mensinge ?) 257.
Mock 295.
Moelen, van der 216.
Moen 104.
Moer 107.
Moerbeeck 328.
Moesels 301.
Moesy 394.
Mogge 196, 197.
Mogge Pous 197.
Mohr 448.
Molenaer 294.
Molenschot, van 153.
Moll * 34.
Mom 219.
Mon, Du 192.
Monde 164.
Monincx 449.
Monken 82.
Montacute, de 62, 78, 79.
Montigny 169, 390.
Montmorency, de 168.
Moolen, van des 185.
Mooren 436.
Moormann 213.
Moosdijck, van de 88, 451.
Mooy 393, 399.
Moray (Murray, Morre) 154, 155, 159.
Morchove, alias van der Strepen, van 390.
Moreel 211.
Morel 212.
Morelle 390.
Morgan 185, 191.
Morlang 203.
Morre (Moray, Murray) 154, 155, 159.
Morré 84.
Morrhe 176.
Mostert 88.
Mostertman 108, 109.
Mourick, van 189.
Moutmaker 381.
Mouton 88.
Mouwer(t)s 270, 274.
Moy, de 449.
Muelen, van der 201, 202.
Mulder 51, 52.
Mulert 242, 263, 265-267, 274.
Mulier, Haitsma 88.
Mulock 88.
Mulray 383.
Munni (n) ckhof 428.
Münster, zu 210.
Munter 122, 176.
Murray (Moray, Morre) 154, 155, 159.
Musshet of Tolgard or Burnbank 149.
Muys 85, 318, 353-355.
Myburgh 88.
Mijll, van der 174.
Mijnden, van 312.
Mijnet 192.
Mysegaes 213.

N

Naamen, van * 34. 39.
Naber 213.
Nachenius * 35.
Nagel 108.
Nagge 176.
Nagy de Versegh 209.
Nahuys 84.
Nahuys, Palmer 83.
Nanning Daey 338.
Nanninga 213, 450.
Nanninghs 293.
Napier 151.
Nassau, van 168, 169.
Nassau-Beilstein, von 86.
Nassau la Lecq 209.
Nassau-Siegen 87.
Nassau-Wiesbaden-Idstein, van 167, 168.
Navage 130.
Navander (Nanander) 325, 374-376.
Navarre, van 424.
Neal(e) 61, 63.
Neck, van 52, 387.
Neck, Caan van 52.
Neeff, de 166.
Neil (Neel) 77, 78.
Nerincs 83.
Nering Bögel 448.
Ness, van der (van Renesse) 256.
Neuje 193.
Neujean 44.
Neve, de 52, 53, 211.
Nichteren, van 124.
Nielson 155.
Nienaber 213.
Niepce 215.
Nieupoort, van der 111.
Nieuwenhuis 295.
Nispen, van 449.
Nobis 215.
Nolde, von 209.
Nolte 211.
Noncano 133.
Nonswijk, van 111.
Noort, van 337.
Norg (Norch), van 171 *, 225, 227—233*, 236, 246-248.
Nortlaren, de 233.
Noteboom 450.
Noter, de 448.
Notten 211.
Nuyssenburg, van 110.
Nyhoff 213.
Nyland 213.
Nijs, de 175.
Nysinck 247.
Nytyser (Nyfyser) 143.

O

Occo 214.
Odet 175.
Oert, van 272.
Oestenwolde, van 243, 260.
Oever, man den 159-161.
Ohrtgiesen 450.
Oldenbarnevelt, van 122.
Oldenbarneveld genaamd Witte Tullingh, van * 35.
Oldenburg 301.
Oldeneel, van 264.
Oldersma 295.
Olthuys, van 267.
Ommeren, van 84, 300.
Ompteda, von 86.
Ooms 298.
Oordt, van 119.
Oorschot, van 84.
Oosterbaan 295, 296.
Oosterwijc, van 311.
Oosthoek (,van) 175.
Oostrum (Oosterurn), van 139, 142, 175, 308, 309.
Orbanes (Urbanus) 51, 52.
Os(ch), van 159-161.
Oss, van 209.
Ostaeyen, van 211, 284.
Ostalijen 284.
Osterloë 87.
Ouburg(h) (Auburg, Augburg, Oudburg) 316, 338, 340-342, 401—407, 416, 421 *.
Oude Cooper 375.
Ouderaa, Jansea van der 84.
Oudheusden, van 1.10, 111.
Oudshoorn, (de Vlaming van) * 114.
Outelaer, van 183.
Outeren, van 173.
Ouwens 338.
Ouwes 105.
Overbecke 209.
Overgauw 356.
Overhof, van 390.
Overmeer, van 125, 133, 134, 139-141, 308—310.
Oversloot 337.
Oving(h) 260, 273.

P

Paascha, van 105.
Pade, van der 403.
Padt 197.
Paffenrode, van 301.
Pain et. Vin * 39, 43.
Pain et Vin Roepel, de * 38, 39.
Palland, voa 451.
Pallandt, van 168.
Palmer Nahuys 83.
Palsma 180.
Palts-Sulzbach, van 167.
Panhuys, van den 84.
Panthaleon van Eck, van 51.
Papet (, Balfour) 200.
Papole (Papley, Paplay) 162.
Pardoen 211, 212.
Paré 403.
Paret 84.
Paridon 175, 176.
Parma 118.
Pasques de Chavonnes 3.
Pastoor 213.
Paternoster 83.
Patkil 188.
Pauw 117 *, 325, 327, 328, 330, 365-367, 369, 373.
Pauw geboren Hoeufft * 27.
Payenburg, van Royen van 174.
Psek 213.
Peize (Peijse, Pe(y)dze, Pedesse, Pesye, Peysie) (ten Pezie) 233-235 *.
Feize, van * 257.
Pelgrom 306.
Pels 375, 376.
Percijn van Vastegront 334.
Perin 213.
Perk 213.
Perk (alias Cruyff) 107.
Persant 359.
Persijn, van 387.
Pesse, van 248 *, 249.
Pesser 56, 290.
Pe(e)ters * 35, 40, 41, 110, 175.
Petillon 88.
Petri 212.
Philippus 296.
Phillips * 35, 39.
Pieck 18, 289.
Pierson 211.
Pieters 162, 175.
Pipe 228—232.
Pire, du 133.
Piron 212.
Plaats, van der 296.
Plantagenet 424.
Planten 439.
Platander 298.
Plettenberg, van 121, 180.
Ploechosch 353.
Ploos 109.
Plumstead 68.
Plymer 81.
Plijvier 385.
Podmaniczky de Aszöd 209.
Poel, van der 306 *, 307 *, 330, 332, 333, 419 *, 420 *.
Poel, Hartmans van der 306.
Polanen, van 167, 256 *.
Polder, van de 307.
Polio 192.
Poll, ten 433, 434.
Poll, van de *112.
Polman (Polleman) 226, 232, 259.
Pols * 35, 36.
Pompe van Meerdervoort 195.
Poort, van de 309.
Poppers 11.
Poppes (Foppes) 296.
Poppinga 213.
Post 334.
Pothoff 213.

Potschbach (Busbach, Butzbach, van Bus(s)chbach) 50, 51*.
Pottere, de 450.
Pous (, Mogge) 197.
Povel 209.
Poyck 83.
Praet 387.
Praet, van 126, 127, 129-131, 134.
Pranger 213.
Prauwels 298.
Prehn, van 209.
Preston 162.
Primavesi 209.
Prins 335.
Pritselwits 192.
Progers van Guericke 427.
Pronk 88.
Prop 247.
Properton 82.
Proust, le 123.
Prusse (Pruysen) 434.
Pruys 245.
Purmerent, van 419.
Purmerent, Zas anders geseyt 419.
Pury, von 209.
Putte. van de 83. 448.
Putter 331.
Pijck 292.
Pynnynck 275.
Pype, Hyddynge anders gheheten 227.

Q

Quarles (Quarfles, Qarueles, Qwarle, Quardelas, Wharles, Warfles) (, de) 59—82*, 203.
Quarles de Quarles 71.
Quarles van Ufford 27.
Quast 202.
Quesne, du 85.
Quesnoij, du 84.
Quyten 21.

R

Raad, de 108.
Raat * 312.
Rademaekers 212.
Radinc, Helst 242 *.
Raedt, de 53.
Raephorst, vaa 366.
Raesfelt, van 179.
Raet, Haen de 109.
Raeymaecker 308.
Raitz von Frentz 84.
Ram 189.
Ram (van Botteycken) 138.
Ramring 50.
Ramsay 184.
Randhaxe 211.
Ranisch (Ranisius, (de) Ranits) 430, 437, 438.
Ranst 298.
Ranaller 284.
Rappard, van 36 *, 448.
Rassegem, van 167.
Rataller 284.
Ratelius 298.
Rauws 452.
Ravesteyn 188.
Ravesway, van 312.
Read 162.
Rebel 100 *—109.
Rechteren, van 254-256, 276, 277.
Rechteren, van Heeckeren genaamd van 254, 256 *, 257 *, 277.
Rechteren. van Voorst alias van 275:
Reede, van 86, 255, 311.
Reeffsen 176.
Reehorst, ter 120.
Reep, van der 108.
Rees * 3, 288-292.
Reels, de 407.
Rees, van 174.
Reg(g)ere, van den (de Reyghere) 84.
Reghere 211.
Regout 84.
Regte van Hemert, de 194.
Rehen, Beckinck alias van 434.
Reigersberg 448.
Reimer(s) 213, 450.
Reimerswaal (van Lodijke), van 168.
Reland 335.
Renesse, van (van der Ness) 256.
Rennenberg 450.
Rensen (Renssen, Rentsen) 430—439 *.
Rensen Winoldi 438, 439.
Rensing 312.
Renssen, van * 431.
Reus, de 402.
Reyers 312.
Reyghere, de (van den Reg(g)ere) 84.
Reynders 312.
Reynst 26, 36 *.
Rhemen, van 242.
Ribbens 192.
Richart (Rijkart) 296.
Richou 123.
Rickthorne 69, 73, 75.
Ridder 435.
Riemer, de 85.
Rieters 436.
Ring, torn 86.
Ringelenbergh, van 307.
Rinia 180.
Rinninghe, de 303.
Rinses 201.
Ritcharson 152.
Roberson dit Colger (Colyear) 156.
Rochefoucault, de la 168.
Rolde van Heeckeren, de 84.
Rodekene 260.
Roelants 183.
Roelen 104.
Röell * 36, 37.
Roenaer 187.
Roepel * 37, 38.
Roepel, de Pain et Vin * 38, 39.
Roessingh 299.
Rogier 84, 220.
Rohlfs 213.
Rokewod, de 77.
Rollock 150, 151.
Rombach 451.
Rombouts 212.
Romein 88.
Romkes 180.
Ronsdorf (Ronstorff), van 216.
Rooden, van 298.
Roos 105.
Roosterman 413.
Rooyen, van 203.
Roquette 123.
Rosenbach 113.
Rosendael, van 419.
Rosmalen, van 448.
Rossem. van 139. 308.
Rossum 53.
Rothschild 86.
Rotsmann, von 209.
Rotterdam, van 125, 137, 141-143.
Rouchausen 284.
Rouck, de 165.
Roucy, van 168.
Rouppe 84.
Rouvroy, de 167.
Roveen 215.
Royaards * 39.
Roye, van 168.
Royen, van 125, 134, 140, 309.
Royen van Payenburg, van 174.
Rubens 449.
Rufelaers 216.
Ruichaver 152.
Ruinen, van 228, 236, 268.
Rumelaer, van 234.
Rupa, von 214.
Rusting (Rustige) 180 *.
Rutenberg, van den 234, 242, 243, 253-256, 263, 264, 273.
Ruter, de 111.
Rntgers 101.
Ruijsch 162.
Ruyter, de 163, 419.
Rij(c)k(e), de 185-187.
Rijckers 291.
Rijkart (Richart) 296.
Rijnberck, van 53.
Rynevelt, van 127.
Rijnvisch 264.
Rijp 407.
Rijweg 51.

S

Saathoff 450.
Sackers 55.
Sage, le 212.
Saint-Paul, de 451.
Salomé 84.
Sandelan(t)s 152, 186.
Sandick, van 85, 120.
Sanen, van 209.
Santbergen, van 435.
Sante, van 33.
Santen, van 52, 328.
Santvoort 413.
sap 450.
sas 194.
Savoje 213.
Savorny (, de) 163.
Say, de 160.
Schaack 377, 379-381, 383.
Schaap 113, 450.
Schade, von 253.
Sohaeken 448.
Schaep 275.
Schaepharder 296.
Schaepman 209.
Schäfer 214.
Schaffelaer 142.
Schagen, van 50.
Schai(c)k (Schayck), van 106, 272, 390.
Scheffer 153.
Scheidt 85.
Schellack 307.
Schellag (Schellach), van 307.
Schellhaas 213.
Scheltema 294.
Schendel, van 84.
Schenk, de 303.
Schepel, Hamminck 44.
Schere, van dea 270.
Scheurleer 339, 399.
Schilde, van der 130.
Sohillings, von 213.
Schimmel, Schuurman 173.
Schinkel 311.
Schiphorst 175.
Schipmans 375, 376.
Schipper 105, 106.
Schlippenbach, von 209.
Schmidt 449.
Schmidthals, von 209.
Schols 212.
Scholten 173.
Schölvinck 209.
Schomaker 433.
Schomaker alias van Bronkhorst 432.
Schonauwen, van 302.
Schonenberg 176.
Schooffs 300.
Schoonhoven, van 366.
Schoormans 308.
Schotborgh 41.
Schotte 395, 400, 414 *.
Schötteler 179.
Schram 88, 106.
Schregardus (Schikardus) 53, 54, 174.
Schreurs 213.
Schroer 277.
Schuifhil 163.
Schulenberch (Schulenburg), van (der) 261, 268, 272, 275-277.
Schuler 187.
Schultinge (Scultynck) 226, 228, 239, 260.
Schure, van der 374.
Schutte 87.
Schuurman Schimmel 173.
Schuylenburch, van 209.
Schuyringh 153.
Schuijt 45.
Schwartz, de 83.
Schwartzenberg, von 451.
Schwer 214.
Scipio 450.
Scrieck 138.
Sedenitsky 188.
Sederquist (Zederquist, Cederquist) 188, 189.
Seemsmaker (Zeemsmaker) 112, 113.
Seeris 110.
Segwaert, van 196.
Selhorst 267.
Sels, van Löben * 40.
Senden, van 450.
Serano, Lopez 363.
Serdam 399.
Serruys 211.
Sevenbergen, van 154.
Severijns (Severins) 186.
Sewing 209.
Sharpe 79.
Sherford 73, 81.
Siccama (, Hora) * 40.
Siagen, Nassau- 87.
Silke (Sylk) 78, 79.
Sim 187.
Simon * 40, 41.
Sipkes 293.
Sirtema van Grovestins 24.
Six 85, 88, 212, 449, 451.
Sleeper 403.
Sloet 242, 246, 249-251, 407.
Sloot 298, 432.
Sloyer 275.
Sluiters 186.
Sluys, van der 404, 407, 408.
Smal 412.

Smalenburch, van 390.
Smallenburg 107.
Smeding, Koumans 3.
Smemans 433.
Smissaert 23*, 452.
Smit 100.
Smit van Linden 307.
Smith 79.
Smits 173, 203.
Snels 217, 219.
Snepvangers 212.
Snethlage *416.
Snewijns 52.
Saoeck 84, 110, 162.
Snoick 270, 274.
Snijders 88.
Solms, van 211.
Soltman 254.
Someren (van Vrijenes), van 215-220, 307.
Somerpont, (de) Bourg(h)elle genaamd de 217.
Som(m)er 327, 328, 330, 331, 333, 381, 419*.
Sompeecken, van 138.
Son, van * 41-43, 45, 220.
Son, Alewijn van * 42, 43.
Sonnius 403.
Spangen, van 168, 389, 390.
Spar 188.
Speck 290, 319.
Speltinx 212.
Spencer 68.
Spinnewyn 449.
Splinter 143, 303.
Splijtlaves 251.
spoor 335.
Spriet 18'7.
Springer 294.
Springinklee 214.
Syruyt 50.
Spulner 414.
Spuy, van der 122.
Spij(c)k, van 336, 339, 340, 395-399.
Spy(c)ker 108, 139, 140.
Spykers 309, 310.
Stachouwer 54.
Stael (Stahl) van Holstein 218, 219.
Stael, van der 216.
Standart 216.
Stapel(e), van 186. 188-191, 193, 195—197.
Statius 87.
Stavorinus * 43.
Steegh (Steech), van der (Versteegh) 148, 154-158.
Steenhuysen 333.
Steenlandt, van 301.
Steenwij(c)k (, van) 220, 227, 229 *—232, 237, 238, 240-243.
Stel, van der 215.
Stellinck in den Damme 265, 266.
Stelling (Stellinck) 254, 258, 260-278.
Stelling genaamd Hillingberg 258, 259, 2162, 263, 276.
Stellinges (, van) 275.
Stellwagen 450.
Stelt 108.
Stenderinck 432.
Stenglin, von 209.
Stepraedt, van 390.
Sterk 166.
Stevoort, van 210.
Steijn, van 209.
Sticke 234.
Sticke tot Weldam 268.
Stickers 176.
Stielers 85.
Stock 450.
Stockum, van 307.
Stocoms 159.
Stoffels 107.
Stokhorst 178.
Stooflant, van 134.
Strale (Strael) 226-228, 258.
Strale, Tesens anders 259.
Stralen, van 110.
Stralen, van der * 37.
Stralendorff (, de) 87.
Strassoldo * 56.
Straten, van 436.
Stratenus* 37, 43.
Streefkerck 108.
Streng, van der * 42,
Strepen, van der 389, 390.
Strepen, van Morchove alias van der 390.
Strick(e)(n) 124-144, 209, 307-310.
Strick van Linschoten 31*, 130, 136.
Struuck van Benthem 451.
Stuart (Stuwaert) 152, 184, 186-190, 193, 197.
Stuers, de 210.
Stuling (Stuyling, Steuling, Stulting(h)) 377.
Stuwers 186.
Stuyling 316, 317, 332, 333, 335, 336*, 341, 376-390*, 391, 396, 414*, 415*, 420*.
Stuyling (Stuling, Steuling, Stulting(h)) 377.
Stuyling de Lange 336, 337-340, 376, 399, 406, 414, 416*.
Stijl 293-297.
Sueck (Suyck) 407.
Sulzbach, van Palts- 167.
Sunen (Suningh) 310.
Suthlaren, de 233.
Suyck (Sueck) 407.
Suylen (Zuylen), van 143, 303*.
Suytland 362.
Swaan (Zwaan) 217.
Swabe (Swave) (, de) 54, 55.
Swaens 164.
Swanenburg, van 395.
Swart (, de) 142, 288, 289.
Swave (Swabe) (, de) 54, 55.
Sweserengh (Sweserijn), van 307.
Swidde 50.
Swinderen, van 328.
Swijs 354, 356.
Sijbouts 41.
Sybrants 220.
Syghers 229.
Sylk (Silke) 78, 79.
Sijms 327, 332. 333. 378. 382—385, 387, 389-392.
Synninghe 228.
Sypesteyn, van 128, 129.
Sijs 84, 451.

T

Taack Tra Kranen, van 121.
Taets van Amesongen 304.
Taillour 79.
Takách von Gyöngyö-Shalasz 88.
Talma 296.
Tamelinck 433.
Trange 212.
Tantinck 432, 436.
Teekelenburch, van 267.
Teelin(c)k 335, 371, 374, 375.
Teeuwissen 105.
Tengbergen 85, 432, 434.
Tengnagel, Gansneb *gen.* 335,
Teniers 210.
Tepe 209.
Terinck 434.
Termote 85.
Tes 410.
Tesen (Thesens) 226, 227, 257.
Tesens anders Strale 259.
Tessier 218, 219.
Testas 32.
Teyckes 293.
Teijlingen, van 197, 302*, 408.
Theben 439.
Thesens (Tesens) 226. 227., 257.
T(h)iel(l), van 127, 129.
Thiens 195, 373.
Thin 216.
Tholen 450.
Thorneton 68, 73, 81.
Thouars, de 160.
Thye Hannes, van * 36.
Ticquet (Tiquet, Tijcket) 55, 56.
Tielman 271.
Till, van 177, 434.
Timmer 106.
Timmerman 252, 380, 386.
Tiquet (Ticquet, Tijcket) 55, 56.
Tjaden 88, 450.
Tjalles 180.
Toeven, van 434.
Toller 82.
Tolsma 452.
Tombes, des 87.
Tonnemans 299.
Toulon 449.
Tour d' Auvergne, de la 168.
Tourner (Turnour, Tourneur) 68, 69, 79, 80.
Touw 362.
Towney 78.
Townley 152.
Townsend D'Onovan 452.
Tra Kranen, van Taack 121.
Traa, van 209.
Tramer 81.
Tremblay 123, 124.
Treuenfeld, von Fischer- 448.
Treurniet 187.
Tromp 295.
Trompert 85.
Trouget, de 374.
Tulleken 177, 217.
Turck, de 337.
Turcq 187, 191, 192, 195.
Turenhout, van 84.
Turnay 79.
Turnour (Tourne(u)r) 68, 69, 79, 80.
Tuyll van Serooskerken, van 210.
Twickelo, van 255.
Twillaar. van 179.
Twuyver, van 335, 336, 420*, 421*.
Tijbeeck 330.
Tyler 79.
Tymans 272.

U

Uiterwijck, van 273.
Ulsinis, de 3.
Umbgrove 434.
Unen, van 210.
Unger 203.
Urbanus (Orbanes) 51, 52.
Utengoye 303*.
Uyt ten Boogaert 438.
Uytslagers 405, 407.
Uyttenbroeck 310—312.

V

Vacquerie, de Bourgelle dict (de) la 217.
Vader 213.
Vaillant, le * 44.
Valck, van der 363.
Valkenburg, van 167.
Velkendael. van 311.
Valois, van 424.
Valskener 152.
Vanbooth, van der 141.
Vasseur 451.
Vasseur, le 160.
Vaux 82.
Vaynes, de * 44.
Veekman 448.
Veen 414.
Veen, van 340, 399.
Veen; van der 44.
Veene, van den 265.
Ve(e)nhuysen, van 436.
Veken, van der 448.
Velden 218.
Velde(n), van den 336, 395, 397, 399, 400, 414*.
Velsen, van 143.
Velthuysen. van (Velthuys) 125—132, 142.
Velthuvzen 401. 403.
Velu 4 5 1 .
Venne, van der 332.
Verbeek 219.
Verborch 137, 142.
Verburg (van den Burg) 362.
Verdoes (van der Does) 158, 159, 325, 363, 364, 380, 381, 384, 386.
Verduyn 135.
Verhagen 128.
Verhaven 56.
Verhouff 300.
Verhulst 84.
Verkuil 218.
Vermeer 88.
Vermeer (van der Meer) 141.
Vermeulen 52.
Vernatti 325-327, 331, 349, 370.
Verney 228.
Verren, van 85.
Verschaffel 85.
Versteegh (van der Steegh (Steech)) 148, 154-158.
Verwer 362.
Vat(h), de 143.
Veugen (Feuge), van 153.
Vianden, van 205.
Vianen, van 303*.
Vianen, van Voorne van 303, 304.
Vicq, de 34.
Vieracker, van 242.
Vierling 374, 375.
Viervant 312.
Vigny, de 325, 326, 349, 370.
Vilain (van Gent) 168.
Villegas, de 162, 163.
Villeneuve, de 427.
Vinardige (Vendeger, Fenediger), van 159.
Vinck 387-389.

Virieu, de 43.
Visscher 296.
Visser 105, 175.
Vlacq 291.
Vladeracken, van 377-379, 381, 384, 387, 389, 390.
Vladerackea, zich noemende van Herlaer, van 384.
Vlaenderen 106—109.
Vlaming (, de) (Vlaminck) 189, 191-194.
Vlaming van Oudshoorn, de * 114,
Vleuten, van 130, 209.
Vlieger, de 334, 337.
Vlielander Hein, Faijan * 26.
Vliet, van 197, 310, 311.
Vloet, van der 359.
Vloten, van 129, 130.
Voeth 177.
Vogel 211.
Vogeleer, van ('de) 137, 143.
Volck * 44.
Volcker(t) sz (Folckerts) 270.
Vollenhove, van 85.
Volskini 247.
Vomelius 405.
Vonck (Fonck) 53.
Voordt (Voort), van de(r) 138, 139, 310.
Voorne, van 167, 184.
Voorne (van Vianen), van 303, 304.
Voorst, van 111 *, 138, 254, 272, 273, 275-277, 310.
Voorst van Beest, van * 111, 112.
Voorst alias van Rechteren, van 275.
Voorstadt 334.
Voort (Voordt), van de(r) 138, 139, 310.
Voorthuysen, van 100, 300.
Voorthuysen, van Eijk van 209.
Poorvechtes 434.
Vorenborch, van 235.
Vorsselaar, van 167.
Vorsteler, van 176.
Vos, de 258, 404, 405, 407, 408.
Vos van Ansen, de 238.
Vos van den Goer 232, 236, 237, 240.
Vos van Steenwijk, de (van Steenwijck genaamd de Vos) 225, 228-232 *, 236-239, 241-243, 249, 250.
Vosch 163.
Vosch (Vossius) 211.
Vosch, de 395, 396.
Vosch van Avesaet, de 85.
Voskuyl 178, 179.
Voss 433.
Voys, de 209.
Vredenburch, van 88. 119. 209.
Vries, de 362, 363, 365.
Vriese, de 185.
Vroe, de 212.
Vrolick 436.
Vrolijkhart 396, 398.
Vroom, de 120.
Vrij, de 105.
Vrijberghe (Vrijbergen), van 189, 192-194, 197-199.
Vrije, de 216.
Vrijland 177.
Vunderink 218.
Vuytewaell 139.
Vijselaar 327.

W

Waeredinc 247.
Waesberghe, van 83.
Wa(e)y, van 435, 438, 439.
Wal, de * 44.
Wal; van de 448.
Wal, van de 394, 395.
Walbeeck, van 370.
Wale, van de(n) 302 *, 304.
Walingen, van 138.
Walinghsz 367.
Wall, van de * 43, 44.
Walsingham, de 63, 76.
Waninge 254.
Wannich 189.
Wand 210.
Warmelo, van 254, 277.
Wassenaar 315, 329, 334.
Wassenaer (Wesener) gen. Gebhard. von 85.
Wassenburg 406.
Water, ten (van den) 264, 268, 273, 277.
Waterden, de 77.
Watervat 464.
Watkin(s) 157-160, 164.
Watsoa 152.
Watter 82.
Wattez 451.
Weber 209.
Wecke 437.
Weede, van 142.
Weemhof 410, 412, 413.
Weeningen, van 49.
Weerdenburch. van * 112.
Weert(h), de 450.
Wegman 6.
Weide, van der 304.
Weiler / Wyler, von 214.
Well, van de 131.
Welvelde, van 242, 243.
Wemans * 44.
Wena de Bien, van 363, 367.
Wendt, Beilanus de 200.
Wense 357.
Wentel 399, 416 *.
Wentholt 435.
Werc(k)hoven, van 139, 140, 309.
Werumeus 428.
Wery 451.
Wesener 208.
Wesener (Wassenaer) gen. Gebhard, von 85.
Wesseling 209.
Wessels 433, 434.
Wessem (Wissem), van 136, 137.
Westenberg 218.
Westenrade (Westenrode). van 242.
Westhaven. van 436.
Wetters 433.
Wevdinckhove, van 160.
Weveringh * 44, 45.
Weyden, van der 210.
Weyers 139.
Weyt(s) (Wight, Wicht) 185-188, 190.
Wezemaal(- Merksem), van 167.
Whitfure 163.
Wied, von 449.
Wierdels 180.
Wierincx 52.
Wierts * 39.
Wiesbaden-Idstein, van Nassau- 167, 168.
Wight (Weyt(s), Wicht) 185-188, 190.
Wilbers 176.
Wilbrenninck 218.
Wildau, von Lindeiner gen. von 448.
Wilde. de 250. 251.
Wilhelmy 327.
Willems 85. 106—108. 212.
Willink * 45.
Willio 219.
Wilre, van 232.
Wils 87.
Wilt, van der 178.
Wiltschut (Wildschut) 295, 296.
Winkelman, de Haze 210.
Winoldi (Wynoldi) 439.
Winoldi, Rensen 438, 439.
Wintjens 209.
Wissem (Wessem), van 136, 137.
Wissinck 434.
Wit, de 215, 371.
Witgensteyn, van 158.
Witmont(, van) 324. 329. 334. 338, 356, 358.
Witte 177.
Witte, de 366, 368.
Witte van Elkerzee, de * 23.
Witte Tullingh. van Oldenbarneveld genaamd * 35.
Wittem. van 165. 167. 168.
Witten '121.
Woldenborch, van 434.
Wolf 435.
Wolff, van der 399.
Wolfswinkel, van 300.
Wolters 124.
Wopka 88.
Wouters 174, 295.
Wouw, van 307.
Wtenong 311, 312.
Wttenbogaert 309.
Wültgens 213.
Wulven (Wuluim, Woluenne), van * 282, 283, 303.
Wyatt 80.
Wijchgel 428.
Wij(c)k, van 137, 139, 141, 309, 316, 334, 337, 338, 435.
Wyler / Weiler, von 214.
Wijn 388.
Wijnbergen, van 122.
Wijngaerden, van 135.
Wyntersel, van 212.

IJ

IJsendoorn, van 178.
IJsseldijk, van 218.

Z

Zalm, van der 52.
Zas ander geseyt Purmerent 419.
Zee, de 399, 412.
Zee, van der 215.
Zeemsmaker (Seemsmaker) 112, 113.
Zelst, van 433, 434.
Zevenbergen (van Strijen), van 167. 168.
Zeyst, van 432.
Zuere. de 242, 243.
Zuylen (Suylen), van 143, 303*.
Zuylen van Nyevelt, van 85.
Zwaan (Swaen) 217.
Zijbrandsdr. 411.
Zijck (?), de 158.
Zijdersverver 324.
Zijd(l), van (der) 136, 141, 301, 311, 319, 321, 323.

Bijlage bij ,,De Nederlandscbe Leeuw" **maart/april** 1977,

Mededelingen van het Bestuur van het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde

ALGEMENE LEDENVERGADERING.

De Algemene Ledenvergadering zal plaatsvinden op 18 juni a.s. te Vollenhove. Nadere berichten volgen.

BIJEENKOMST GROEP GELDERLAND.

Zaterdag 2 april 1977 om 14.30 uur in café restaurant Riche, Willemsplein 38 te Arnhem. Drs. J. A. Coldeweij zal een lezing houden getiteld ,,Sprokkels".

BIJEENKOMSTEN GENEALOGISCHE SOCIËTEIT ZEIST.

Zaterdag 2 april 1977 om 14.30 uur in Hotel Figi te Zeist. F. W. A. baron van Asbeck zal spreken over Het dagboek van Jules Edouard de Pesters, 1832-1848.

Zaterdag 7 mei 1977 op hetzelfde uur en dezelfde plaats. Ir. G. L. Meesters zal spreken over Ietjen Petersdochter uit Vollenhove.

BIJEENKOMSTEN GROEP NOORD-HOLLAND.

Donderdag 14 april 1977 om 20 uur precies. Dr. Ir. A. C. Zeven zal spreken over de naam Hissink op de Oostelijke Veluwe en in de Graafschap en in het bijzonder over het geslacht van die naam in Voorst en omgeving.

Zaterdag 14 mei 1977 vindt de jaarlijkse excursie plaats: er is derhalve geen bijeenkomst op 12 mei.

In de vorige aankondiging is abusievelijk melding gemaakt van het feit, als zou F. W. A. baron van Asbeck het dagboek van De Pesters ontdekt hebben: het is evenwel door Barones van Dedem-Weyschedé gevonden en aan de spreker aangeboden.

AANGENOMEN GESLACHTSNAMEN TE NIJBROEK ENZ.

Dr. Ir. A. C. Zeven stelde een lijst samen van aangenomen geslachtsnamen geregistreerd te Nijbroek (1812), Twello (1812), Voorst (1826) en Wilp (1812), aangevuld met een alfabetische index op patronymen en geslachtsnamen. Exemplaren kunnen worden verkregen door overmaking van ƒ 2,50 (incl. porto) op girorekening 908529 t.n.v. de auteur te Wageningen.

NIEUWE UITGAVEN VAN HET CENTRAAL BUREAU VOOR GENEALOGIE.

In de ,,C.B.-reeks" is onlangs verschenen van de hand van R. F. Vulsma, *Geboekf van wieg fof graf, burgerlijke sfand, bevolkingsregister en d.t.b.*. Deze uitgave is te verkrijgen door overschrijving van ƒ 7,— voor vrienden van het C.B. (ƒ 8,— voor niet-vrienden) op griorekening 65260 ten name van het Centraal Bureau voor Genealogie te 's-Gravenhage.

In dezelfde serie verschenen reeds: 1. *Overzicht van de verzamelingen berusfend bij hef Cenfraal Bureau voor Genealogie en hef Iconographisch Bureau, 1975* [3] (ƒ 5,— resp. ƒ 6,50); 2. H. L. Kruimel en W. Wijnaendts van Resandt, *Op zoek naar onze voorouders, handleiding voor genealogisch onderzoek, mef lijst van Nederlandse archieven, genealogische verenigingen enz.*, 1976 [4] (ƒ 6,— resp. ƒ 7,—); 3. W. Wijnaendts van Resandt, *Searching for your ancesfors in fhe Netherlands, 1972* (ƒ 4,— resp. ƒ 6,—); C. W. Delforterie en W. Wijnaendts van Resandt, *Wenken en adressen voor genealogisch onderzoek in hef buifenland, 1973* (ƒ 10,— resp. ƒ 11,—), terwijl binnenkort aan de serie als deel 6 zal worden toegevoegd: Drs. J. A. de Boo, *Familiewapens, oud en nieuw, inleiding tot de familieheraldiek.*

ASSOCIATION DES DESCENDANTS DE CORSAIRES.

Enige tijd geleden is gesticht de Association des Descendants de Corsaires, die gevestigd is 1 rue de Chartres, 35400 Saint-Malo en onder voorzitterschap staat van luit.-kol. Hervé de Torquat de la Coulerie. Van deze vereniging kunnen zij lid worden, die bewijzen overleggen af te stammen van diegenen, aan wie officiële kaperbrieven zijn afgegeven. De vereniging organiseert lezingen en andere activiteiten en geeft een blad uit.

Belangstellenden in Nederland kunnen zich ook wenden tot Mr. H. J. Sjollema, Groene Wetering 42, Rotterdam-3016.

ARCHIEF DER GEMEENTE KAMPEN+

Met ingang van 14 februari 1977 is de studiezaal van het archief der gemeente Kampen weer geopend voor' het publiek en wel op het adres, Molenstraat 28, tel. 05202-9852, maandag tot en met vrijdag van 9 tot 12.30 en 13.30 tot 16.45 uur en bovendien op donderdagavond van 19 tot 22 uur (behalve in de maanden juli en augustus).

WERKGROEP 19e EEUW.

Op 27 november 1976 werd te 's-Gravenhage de Werkgroep 19e eeuw opgericht, ontstaan uit een initiatief van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde te Leiden. Doelstelling is de studie van de 19de eeuw in de ruimste zin te bevorderen (ontsluiting van materiaal in bibliotheken en archieven, het signaleren van nieuwe publicaties, tentoonstellingen, projectgroepen). Als eerste activiteit verschijnt een documentatieblad De Negentiende Eeuw, waarin een rubriek komt, geïnspireerd op de wijze waarop ***De Navorscher*** indertijd de hulp inriep van de lezers bij het oplossen van problemen. Het adres van de werkgroep is: p/a Maatschappij der Nederlandse Letterkunde, Universiteitsbibliotheek, Rapenburg 70 - 74, Leiden, aan wie de opgave tot lid dient te worden gezonden (voor particulieren in het algemeen is de contributie *f* 25,—). Redactiesecretaris is Drs. P. A. W. van Zonneveld, Willem de Zwijgerlaan 375 111, Amsterdam.

FAMILIE VAN EUPEN.

Op 8 mei 1977 organiseert een familiecomité een Eamiliereunie van de leden van het geslacht ***Van Eupen*** en nakomelingen in vrouwelijke lijn, te houden op kasteel Withof te Brasschaat (België). Het comité heeft bovendien het plan een geheel nieuw familieboek uit te geven. Belangstellenden voor de reunie dienen zich te wenden tot de heer J. van Eupen, Postelseweg 88, Eersel, tel. 04970-4682; bijdragen voor de uitgave worden ingewacht bij Dr. J. Mol, De Kempenaerstraat 6, Vlissingen, tel. 01184-16501.

VRAAG EN AANBOD.

A a n g e b o d e n :

Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie, delen 26-30, geb. *f* 100,—;

De Brabantse Leeuw, jrg. 1960-1976 (jrg. 1960 geb.) *f* 200,—;

De Nederlandsche adel, deel 1, 1913 (letters A - E) *f* 25,—;

Who's who 1933 (deel 85) en 1955, per deel *f* 25,—;

L. G. van Dijck, O.S.A., Genealogie Van Dijck *f* 15,—;

J.-B. Rietstap, Armorial général illustré (de „planches"), 3 delen (letters A - Z), prachtband *f* 250,—.

G. ***W. C. Lemmens, The White House,*** *Great Chart near* ***Ashford, Kent, Engeland, tel. Ashford (Kent) 0233—21689.***

A a n g e b o d e n :

Rapport der Commissie tot het onderzoek van den staat der finantiën, op den 4 january ter vergadering van het provincaal bestuur gedaan, Den Haag, 1797, *f* 20,—;

Extract uit het register der besluiten van de Eerste kamer van het vertegenwoordigend lichaam des Bataafschen volk, 9den october 1799, *f* 7,50;

Bestek en conditiën, volgens welke den Agent van oorlog der Bataafsche republiek met approbatie van het Uitvoerend bewind derzelve Republiek, zal aanbesteden de leverantie van fourages en legstroo tot onderhoud der Bataafsche troupes (18 nov. 1799), *f* 7,50;

Conditiën en voorwaarden, op welke de Agent van oorlog der Bataafsche republiek aan den burger Van Wyck heeft aanbesteed de leverantie van de onderstaande rations, vivres en brandstoffen voor de Bataafsche troupes geduurende den tijd van drie maanden, ingaande met den 1. september 1799 en eindigende met den 30. november 1799, *f* 7,50;

Namen der personen ter adsistentie der gemeentebestuuren bij de registratie der gewapende burgermagt in het departement van den Ouden IJssel (1799), *f* 7,50;

Lijst der door het Uitvoerend bewind der Bataafsche republiek benoemde burgers tot het assisteren van de gewapende burgermagt (1799), *f* 7,50;

Bestek en conditiën, volgens welke de Agent van oorlog der Bataafsche republiek met approbatie van het uitvoerend bewind derzelve republiek zal aanbesteeden de leverantie van vivres, fourages, brandstoffen en legstroo voor de Bataafsche troupes (1799), *f* 7,50;

Bestek en conditiën, volgens welke de Agent van oorlog bij geheime inschrijving aan de minsteischende mits de nodige vereischtens hebbende, zal aanbesteden de leverantie van de benodigde turf en kaarsen voor en aan de militaire wachten binnen het voormalige gewest (1800), *f* 7,50;

Aanteekeningen en verbeteringen op het in 1906 door het Historisch Genootschap uitgegeven Register op de Journalen van Constantijn Huygens den zoon, bijeenverz. door J. H. Hora Siccama (Werken Hist. Gen., 3de serie 35), Amsterdam, 19 15, *f* 20,—;

Mr. 0. Schutte, *p/a* ***Zeestraat*** *71b,* ***'s-Gravenhage, tel. 070-638525.***

Bijlage bij „De Nederlandscbe Leeuw" mei 1977.

Mededelingen van het Bestuur van het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde

ALGEMENE LEDENVERGADERING
zaterdag 18 juni 1977 in restaurant Seidel te Vollenhove.

10.15 uur: Vertrek vanaf het station Zwolle per bus naar Vollenhove. Aankomst van de treinen uit de richting Arnhem 10.09 uur, Groningen 10.07 uur, Utrecht 9.44 uur. Men wordt dringend verzocht van het vervoer per bus gebruik te maken.

10.45 uur: **Vergadering**

Agenda:
1. Opening.
2. Ingekomen stukken.
3. Notulen van de algemene ledenvergadering van 27 november 1976 te Leiden.
4. Jaarverslag over 1976.
5. Financieel overzicht.
6. Verslag van de kascommissie.
7. Bestuursmededelingen.
8. Verkiezing wegens het aftreden van de voorzitter, Drs. L. A. C. A. M. van Rijckevorsel, die zich herkiesbaar stelt en van de bestuursleden Mr. J. T. Anema, Mr. E. Idema Greidanus, Jhr. Mr. C. L. Reigersman (zij allen stellen zich herkiesbaar) en Mr. 0. Schutte (die zich niet herkiesbaar stelt). Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg heeft de wens te kennen gegeven tussentijds te willen aftreden. Voor de ontstane vacature stelt het bestuur Jhr. Mr. M. A. Beelaerts van Blokland voor.
9. Rondvraag.
10. Sluiting.

ll.45 uur: Lezing door Mr. A. N. baron de Vos van Steenwijk, getiteld: „Vollenhove, een vergeten residentie". Na afloop van de lezing bestaat er gelegenheid een bezoek te brengen aan de Ned. Herv. Kerk te Vollenhove.

13.00 uur: Lunch in restaurant Seidel te Vollenhove.

14.15 uur: Bezichtiging van het Gemeentehuis van Vollenhove.

15.00 uur: Vertrek per bus naar Heerde.

16.00 uur: Ontvangst door de heer en mevrouw Kamerlingh Onnes-barones van Dedem op kasteel Vosbergen te Heerde.

17.15 uur: Vertrek per bus naar Zwolle.

18.00 uur: Aperitief en diner in hotel Wientjes, Stationsweg 7 te Zwolle.

Onderstaande strook wordt gaarne ingewacht bij de secretaris vóór 1 juni a.s. De verschuldigde kosten (ƒ 25 voor excursie, lunch enz. en ƒ 30 voor het diner) make men tegelijkertijd over op postrekening 487073 ten name van de bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Hierlangs afknippen

Inzenden vóór 1 juni 1977.

De secretaris van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde
Laan van Koot 43
Wassenaar.

Ondergetekende .....

heeft het voornemen op 18 juni 1977 deel te nemen aan

de algemene vergadering

vervoer per bus, excursie en lunch ƒ 25,—

diner ƒ 30,—.

Het verschuldigde bedrag is overgemaakt op postrekening 487073 ten name van de bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Datum

(handtekening)

CONTRIBUTIE.

Dringend verzoek aan de leden, die hun contributie voor 1977 nog niet hebben voldaan, deze te willen overmaken op postrekening 20910 ten name van de penningmeester van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde te 's-Gravenhage of op de bankrekening van het Genootschap nr. 43.04.10.204 bij de Amrobank, bijbank 's-Gravenhage.

BIJEENKOMST GENEALOGISCHE SOCIETEIT ZEIST.

Zaterdag 17 september zal mejuffrouw Drs. A. Schippers spreken over een nog bekend te maken onderwerp.

GEMEENTE-ARCHIEF VAN ROOSENDAAL EN NISPEN.

De rechterlijke archieven van Roosendaal en Nispen, welke zich in het Rijksarchief in Noord-Brabant bevonden, zijn in bewaring gegeven aan het gemeente-archief van Roosendaal en Nispen, Molenstraat 2 te Roosendaal.

VRAAG EN AANBOD.

A a n g e b o d e n tegen de erachter vermelde prijzen (exclusief porto) :

Ablaing van Giessenburg, W. J. d', De Duitsche Orde, 's-Gravenhage, 1857, ƒ 45,—;

Album academicum van het Athenaeum Illustre en van de Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, 1882, ƒ 50,—;

Album promotorum der Rijksuniversiteit Utrecht 1815-1936 en album promotorum der Veeartsenijkundige hogeschool 1918-1925, Leiden, 1963, ƒ 30,—;

Barthélemy, Edouard de, La noblesse en France avant et depuis 1789, Paris, 1858, ƒ 20,—;

Boddien, Fridericus von, Disputatio historico-juridica inauguralis, de Nobilitate, (ac. pr.), Lugduni Batavorum, 1823, ƒ 30,—;

Brabantse Leeuw, De, jrg. 1, ind.; jrg. 3, nrs 6-12; jrg. 4, nrs. 1-6, 8, 10, per afl., ƒ 2,50;

Brouwer, H., Supplement-beschrijving van de doop-, trouw- en begraafboeken, ... Zuid-Holland, 's-Gravenhage, 1959, ƒ 10,—;

Bijdragen en mededelingen betreffende de geschiedenis der Nederlanden, deel 85, 1970, geb., ƒ 30,—;

Corrections intéressantes, utiles et nécessaires au Nobiliaire des Pays-Bas et du comté de Bourgogne, et supplements. Liège, 1780, ƒ 25,—;

Craandijk, J., De Haarlemsche Hofjes, aanvullingen en verbeteringen, (Ver. Haerlem), 1910, ƒ 7,50;

Eck, Th. G. van, De Middelburgsche familie De Péval, 's-Gravenhage, 1927, ƒ 10,—;

Enschedé, J. W., Haarlem en de muziek van 1700 tot 1850, (Ver. Haerlem), 1920, ƒ 10,—;

Fruin Th. Az., R., Het archief der stad Reimerswaal, 's-Gravenhage, 1897, ƒ 60,—;

Gelre, Bijdragen en mededelingen, deel IV (1901), ƒ 85,—;

Genealogisches Handbuch der Schweizer Geschichte, III. Band (Niederer Adel und Patriziat), Zürich, 1908-1916, ƒ 50,—;

Gens Nostra, jrg. 1958-1965, ƒ 150,—;

Geslachts-Register der leden van de Ridderschap in Noord-Holland 1858, Haarlem, ƒ 25,—;

Grafzerken in de Groote of Onze Lieve Vrouwekerk te Breda, De, (Prov. Gen. ... Noordbrabant), 1923, ƒ 35,—;

Hezenmans, J. C. A., De commanderij der Duitsche Orde te Vucht met een aanhangsel over die te Gemert, (Werken Prov. Gen. ... Noordbrabant, nieuwe reeks 2), 's-Hertogenbosch, 1887, ƒ 30,—;

Mr. O. Schutte, p/a Zeestraat 71 b, 's-Gravenhage, tel. 070-638525.

Bijlage bij „De Nederlandsche Leeuw" okt./nov. 1977.

Mededelingen van het Bestuur van het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde

ALGEMENE LEDENVERGADERING
zaterdag 10 december 1977 in de Agnietenkapel te Gouda.

De Algemene ledenvergadering zal worden gehouden op zaterdag 10 december 1977 om 14.00 uur in de Agnietenkapel, Markt te Gouda.

Agenda:

1. Opening.
2. Ingezonden stukken.
3. Notulen van de algemene ledenvergadering van 18 juni 1977 te Vollenhove.
4. Begroting voor 1978.
5. Mededelingen van het bestuur.
6. Rondvraag.
7. Sluiting.

Na de vergadering zal eerst een bezoek worden gebracht aan de St. Janskerk (met rondleiding). Vervolgens zal Dr. C. J. Matthijs 'spreken over „Genealogische en heraldische bijzonderheden van enkele schenkers van de Goudse glazen". Na een korte theepauze zal Mr. J. E. J. Geselschap, gemeente-archivaris, enige bijzonderheden vertellen over het Gemeentearchief.

Daarna bestaat gelegenheid gemeenschappelijk te dineren in hotel „De Zalm", Markt 34 te Gouda.

Onderstaande strook wordt gaarne ingewacht bij de secretaris vóór 3 december 1977. De betreffende kosten make men tegelijkertijd over op postrekening 487073 ten name van de bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Copieerapparaat op het bureau van het Genootschap. Het Genootschap is sinds enige tijd in het bezit van een fotocopieerapparaat. Leden, die hiervan gebruik wensen te maken, kunnen tegen de prijs van ƒ 0,50 per stuk copieën verkrijgen.

Gezochte nummers maandblad Amstelodamum, De leden worden vriendelijk verzocht de bibliotheek van het Genootschap te helpen aan de ontbrekende nummers 2 en 4 van jaargang 1976 van het maandblad Amstelodamum.

Oude jaargangen van De Nederlandsche Leeuw, Het Genootschap biedt **tot 31 december 1977** aan: complete jaargangen van De Nederlandsche Leeuw, 1945 tot en met 1973 ad ƒ 20,— per jaargang, exclusief porto.

Gedenkpenning 75-jarig bestaan van het Genootschap. Ter 'gelegenheid van het 75-jarig bestaan van het Genootschap werd in 1958 een gedenkpenning geslagen, die is afgebeeld in De Nederlandsche Leeuw, jrg. 1958, kol. 203-204. De mogelijkheid bestaat 'opnieuw in het bezit te komen van deze penning, die uitgevoerd in brons ƒ 45,-, in zilver ƒ 160,—, beide 'exclusief verzendkosten, zal kosten. Belangstellenden dienen zich **vóór 1 december 1977** op te geven bij de hoofdredacteur, Mr. 0. Schutte, p/a Zeestraat 71, 's-Gravenhage.

Hierlangs afknippen

.....

Inzenden vóór 3 december 1977.

De secretaris van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,
Laan van Koot 43
Wassenaar.

Ondergetekende

heeft het voornemen op 10 december 1977 deel te nemen aan:

algemene ledenvergadering ❑

bijkomende kosten:

lezing, rondleiding en thee ☐ ƒ 4,50

diner ❑ ƒ 25,50

Het verschuldigde bedrag is overgemaakt op postrekening 487073 ten name van de bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Datum .... (handtekening)

Genealogie van het Nederlandse geslacht Escher, door H. P. Fölting, 's-Gravenhage, 1977, 52 pag., 14 afb., waaronder één in kleur, prijs *f* 55,— (incl. verzendkosten). Het boek, dat niet in de boekhandel verkrijgbaar is, kan besteld worden door overschrijving van *f* 55,— op girorekening 56.99.97 t.n.v. H. J. L. E. Esther-Moonen te Wassenaar.

Bijeenkomst groep Noord-Holland. Donderdag 10 nov. 1977, plm. 20.30 uur. Jhr. mr. C. C. van Valkenburg zal spreken over een vorstentelg in het beterhuis te Koudekerk. Aan de lezing zal een diner ter gelegenheid van de 100ste bijeenkomst voorafgaan, aanvang 17.30 uur in Grand Hotel Krasnapolsky te Amsterdam (kosten *f* 30,—, exclusief dranken).

VRAAG EN AANBOD,

Deze rubriek is uitsluitend bestemd voor leden van het Genootschap en niet voor de handel.

De Hoofdredacteur beslist als enige instantie over het al of niet 'opnemen van de ingezonden vragen en aanbiedingen en aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid voor het aangebodene.

Plaatsing geschiedt slechts na ontvangst van een ondertekende giro (betaal) kaart of bankcheque, waarop het bedrag niet is ingevuld; de kosten bedragen *f* 1,50 voor een advertentie van ten hoogste drie regels en *f* 1,50 per regel voor elke volgende regel.

A a n g e b o d e n (tegen hoogste bod):

J. Hof, De abdij van Egmond van de aanvang tot 1573, 's-Gravenhage-Haarlem, 1973 (Hollandse studiën, deel 5);

Opstand en pacificatie in de Lage Landen, bijdrage tot een studie van de Pacificatie van Gent (Verslagboek van het tweedaags colloquium bij de vierhonderdste verjaring van de Pacificatie van Gent), Gent 23 okt. 1976.

A. M. de Jong, Geschiedenis van de Nederlandse Bank, beschreven in opdracht van de directie, 1 e deel (De Nederlandsche Bank van 1814 tot 1864), 1e en 2e stuk, z. pl. 1930 (gedrukt door Joh. Enschedé en Zoon te Haarlem), 2 banden.

A a n g e b o d e n tegen de erachter vermelde prijzen (exclusief porto):

De Nederlandsche Leeuw, jrg. 1964-1969, 1972, 1973, compl. in afl., *f* 120,—.

Gens Nostra, jrg. 28, in afl., *f* 15,—; jrg. 1974, afl. 1-12, *f* 12,50; mededelingen N.G.V. 1973 (bijl. Gens Nostra) *f* 2,50; id. 1974 zonder titelbl. en reg. *f* 2,-.

Mededelingen van de Nederlandse Vereniging voor Zeegeschiedenis, nrs. 16-21 (maart 1968—sept. 1970), *f* 50,—.

Mr. C. P. Briët, Von Weberlaan 20, 3055 HX Rotterdam, tel. (010)—223940.

B o d g e v r a a g d o p:

Almanach de Gotha, jrg. 1835, 1846, 1854-1856, 1858, 1859, 1862-1866, 1868-1870, 1880, 1885, 1868, 1892, 1898, 1903, 1906, 1916.

Ned. Adelsboek, jrg. 1913, 1916.

Gd. Simons, Hondiusstraat 3a, Rotterdam-3003, tel. 010-766262.

A a n g e b o d e n:

Ned. Patriciaat, jrg. 1956, *f* 55,—; jrg. 1967, *f* 35,—.

Ned. Adelsboek, jrg. 1912-1918 (stamreeksserie en état présent gesl. A—Z), 7 dln., *f* 1 10,—.

Gens Nostra, jng. 1954-1975 (jrg. 1959-1974 geb., rest in afl.), *f* 320,—.

Jaarboek van het Centraal Bureau voor genealogie, dl. 1956, 1957, 1967, geb., *f* 15,— per deel; dl. 1972, geb. *f* 20,—.

E. A. van Beresteyn, Grafmonumenten en grafzerken in de Oude kerk te Delft, Assen, 1938, *f* 35,—.

G e v r a a g d:

W. A. van Rijn, Genealogie van het geslacht Van Haaften, Dordrecht, 1929.

A. Ham, Genealogie Ham, 's-Gravenhage, 1928.

De Rijksarchieven in Nederland, uitg. Staatsuitgeverij, 1973.

Peter P. G. Kolk, postbus 48, Heiloo.

Mededelingen van het Bestuur van het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde

Oproep aan (beroeps)genealogen. De meeste rijksarchieven en sommige gemeentearchieven kunnen nog slechts in zeer beperkte mate voldoen aan verzoeken om onderzoek ten behoeve van genealogen. Er bestaat daarom behoefte aan een landelijke lijst van personen, die bereid zijn tegen vergoeding (genealogisch) archiefonderzoek te verrichten. Hierbij wordt gedacht aan twee categorieën van onderzoekers: **a.** zij die hoofdzakelijk gegevens uit de registers van de burgerlijke stand en de doop-, trouw- en begraafboeken enz. wilden opzoeken; b. zij die een volledig onderzoek willen en kunnen verrichten in alle daarvoor in aanmerking komende bronnen.

Een geselecteerde lijst zal worden samengesteld in overleg met het Centraal Bureau voor Genealogie en de Nederlandse Genealogische Vereniging. Diegenen, die voor plaatsing op deze lijst in aanmerking willen komen, worden verzocht zich zo spoedig mogelijk schriftelijk te wenden tot mr. 0. Schutte, p/a Zeestraat 71b, 's-Gravenhage, onder vermeldng van de volgende gegevens: 1. naam, adres en telefoonnummer, 2. beschikbaarheid voor categorie **a** of **b** (zie boven), 3. bedrevenheid in vreemde talen, 4. eventuele beperking tot een regio, plaats of bepaald archief, 5. bepaalde specialiteit (b.v. Joodse families, middeleeuwen) Helt financiële gedeelte en de kwaliteit zullen zaken blijven, die tussen de opdrachtgever en de onderzoeker geregeld worden. De initiatiefnemers tot de lijst kunnen daarvoor geen verantwoording dragen.

Bijeenkomst groep Gelderland. Zaterdag 3 dec. 1977 om 14.30 uur. Dr. W. F. Leemans zal spreken over „een Gelderse tollenaarsclan".

Bijeenkomst groep Noord-Holland. Donderdag 8 dec. 1977 om 20 uur. Mr. Dr. L. de Gou zal spreken over „de familie Houba, 500 jaar bestuur, handel en nijverheid langs de Maas".

Bijeenkomsten Genealogische Sociëteit Zeist. 3 dec. 1977. Dr. J. E. A. L. Struick zal spreken over „Vier vrouwen: Bertha van Lichtenberg (suster Bertken), Catharina van Leemputte-van der Essen (Trijn van Leemput), Anna Maria van Schurman en Isabella Agneta van Tuyll van Serooskerke (Belle van Zuylenj".

7 jan. 1978. Jkvr. Dr. J. M. van Winter zal spreken over „leidende families in de Nederlanden in de 9e, 1 Oe en '1 le eeuw".

4 febr. 1978. H. L. Kruimel zal spreken over het „voorgeslacht van Michiel Adriaansz. de Ruyter".

BIJBLAD VAN DE NEDERLANDSCHE LEEUW DEEL 6.

De redactie van het Bijblad deelt mede, dat Bijblad deel 6 in het voorjaar van 1978 zal verschijnen. Zoals reeds is bekend gemaakt, zullen met ingang van dit deel de delen niet meer als losse katerns aan alle leden van het Genootschap en abonné's van het maandblad worden toegezonden, maar deze zullen alleen als gebonden deeltjes en telgen betaling verkrijgbaar zijn. Deel 6 zal ruim 300 pagina's omvatten, rijk geïllustreerd zijn en artikelen betreffende de volgende geslachten bevatten:

La Broij, Van der Burg, Fölting, Van Gorcum ('kwartierstaat), Graeuwerd (Veltkamp, Veldkamp) , Jochemsen, Lenssinck, Madern, Maitland, Van den Sigtenhorst, Udding en De Widt.

Men kan Bijblad deel 6 uitsluitend verkrijgen door overmaking **vóór 10 januari 1978** van **ƒ 31,—** op bankrekening nummer 3752.17.757 ben name van Redactie Bijblad Nederlandsche Leeuw bij de Rabobank te Zeist (het postrekeningnummer van de bank is 217131) . Deze prijs is inclusief emballage en verzendkosten, zodat de deeltjes direct na verschijning voor deze prijs zullen worden toegezonden. De redactie opent tevens de mogelijkheid zich te abonneren op de in de [toekomst verschijnende delen van het Bijblad door middel van onderstaande strook.

Hierlangs afknippen

De Heer C. E. ten Houte de Lange,
Boulevard 15, Zeist.

Ondergetekende, .. (naam)

(adres)

(adrescode en woonplaats)

abonneert zich hierbij op de in de toekomst verschijnende delen van het Bijblad van De Nederlandsche Leeuw.

Datum

(handtekening)

Caledonian Society (Schotse genealogische **werkgroep).** De Schotse genealogische werkgroep heeft zijn naam gewijzigd in Caledonian Society. De doelstellingen zijn opnieuw geformuleerd: a. dat allen die van Schotse afkomst zijn en in Nederland wonen zich persoonlijk of in familieverband bij de Society aansluiten, b. dat de banden van deze families met Schotland worden hersteld of uitgebreid, c. dat banden gelegd worden met Schotse instellingen ia en buiten Schotland. Voor nadere inlichtingen wende men zich tot P. Douglas, Duizendschoonstraat 5", Amsterdam, tel. 020-326332.

Gemeentearchief Groningen. Met ingang van 3 jan. 1978 zal de studiezaal behalve op de tot nu boe gebruikelijke uren (werkdagen van 9 tot 16.30 uur) ook op dinsdagavond van 19 tot 22 uur geopend zijn.

VRAAG EN AANBOD.

Deze rubriek is uitsluitend bestemd voor leden van het Genootschap en niet voor de handel.

De Hoofdredacteur beslist als enige instantie over het al of niet opnemen van de ingezonden vragen en aanbiedingen en aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid voor het aangebodene.

Plaatsing geschiedt slechts na ontvangst van een ondertekende giro (betaal)kaart of bankcheque, waarop het bedreg niet is ingevuld; de kosten bedragen *f* 1,50 voor een advertentie van ten hoogste drie regels en *f* 1,50 per regel voor elke volgende regel.

A a n g eb o d e n tegen de erachter vermelde prijzen (excl. porto):

Sibbe, jrg. 1941, afl. 2, 11, 12: jrg. 1944, afl. '1, 2, 4-8, per afl. *f* 2,50.

Steenkamp, J. C. P. W. A., Heraldiek (Heemschutserie), Amsterdam, 1948, *f* 10,—;

Tijdrekenkundige lijst van stukken welke thans nog het oudarchief der gemeente Oldenzaal uitmaken., (Ov. Regt en Gesch.), Zwolle, 1874, *f* 40,—;

Verhandeling van zyde der Hseren van de Ridderschap over het regt van overstemming ter Staatsvergadering der provincie van Overyssel, Deventer, 1784, *f* 40,—;

Virgil Solis' Wappenbüchlein, herdruk, München, 1882, *f* 10,—;

Wittert van Hoogland, Aanteekeningen betreffende Utrechtsche geslachten (overdruk uit Gen. en Her. Bladen, jrg. 1907, 1908 en 1910), *f* 35,—;

Yvoy van Mydrecht, D', Verhandeling ten betoog, dat er in Holland, ten tijde van Willem VI, graaf van Holland, geene ridderorde van den tuin is ingesteld, noch aldaar of elders immer bestaan heeft, z.pl., z.d., *f* 10,—.

***Mr. 0. Schutte,** p/a Zeestraat 71 b, 's-Gravenhage, tel. 070—638525.*